

DICCIONARI BIOGRAFIC
DE
METGES CATALANS

EL PATRONAT DE LA FUNDACIÓ SALVADOR VIVES CASAJUANA, EN FER REALITAT, AMB LA PRESENT I ALTRES PUBLICACIONS I ACTIVITATS, L'ANHEL D'AQUELL QUE FOU MODÈLIC CIUTADÀ I GENERÓS PROPULSOR DE LA CULTURA, ES COMPLAU A RETRE-LI PÚBLIC HOMENATGE D'HONORANÇA I GRATITUD.

El SEMINARI PERE MATA del Departament de Medicina Legal i Toxicologia de la Universitat de Barcelona, creat en ocasió del centenari de la mort del qui fou professor de Medicina Legal (1811-1877), contribueix al III Congrés d'Història de la Medicina Catalana col.laborant en l'edició d'aquest treball de recopilació i ordenació de materials bio-bibliogràfics.

Edició limitada i numerada del 1 al 500.

FUNDACIÓ SALVADOR VIVES CASAJUANA

SEMINARI PERE MATA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Josep M. CALBET i CAMARASA
Jacint CORBELLA i CORBELLA

DICCIONARI BIOGRÀFIC
DE
METGES CATALANS

Primer volum
A - E

III CONGRÉS
D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA/LLEIDA, 1981

BARCELONA,
1981

ÍNDICE

1	Introducció	1
2	1. El món i el home	2
3	2. El món i el home	3
4	3. El món i el home	4
5	4. El món i el home	5
6	5. El món i el home	6
7	6. El món i el home	7
8	7. El món i el home	8
9	8. El món i el home	9
10	9. El món i el home	10
11	10. El món i el home	11
12	11. El món i el home	12
13	12. El món i el home	13
14	13. El món i el home	14
15	14. El món i el home	15
16	15. El món i el home	16
17	16. El món i el home	17
18	17. El món i el home	18
19	18. El món i el home	19
20	19. El món i el home	20
21	20. El món i el home	21
22	21. El món i el home	22
23	22. El món i el home	23
24	23. El món i el home	24
25	24. El món i el home	25
26	25. El món i el home	26
27	26. El món i el home	27
28	27. El món i el home	28
29	28. El món i el home	29
30	29. El món i el home	30
31	30. El món i el home	31
32	31. El món i el home	32
33	32. El món i el home	33
34	33. El món i el home	34
35	34. El món i el home	35
36	35. El món i el home	36
37	36. El món i el home	37
38	37. El món i el home	38
39	38. El món i el home	39
40	39. El món i el home	40
41	40. El món i el home	41
42	41. El món i el home	42
43	42. El món i el home	43
44	43. El món i el home	44
45	44. El món i el home	45
46	45. El món i el home	46
47	46. El món i el home	47
48	47. El món i el home	48
49	48. El món i el home	49
50	49. El món i el home	50
51	50. El món i el home	51
52	51. El món i el home	52
53	52. El món i el home	53
54	53. El món i el home	54
55	54. El món i el home	55
56	55. El món i el home	56
57	56. El món i el home	57
58	57. El món i el home	58
59	58. El món i el home	59
60	59. El món i el home	60
61	60. El món i el home	61
62	61. El món i el home	62
63	62. El món i el home	63
64	63. El món i el home	64
65	64. El món i el home	65
66	65. El món i el home	66
67	66. El món i el home	67
68	67. El món i el home	68
69	68. El món i el home	69
70	69. El món i el home	70
71	70. El món i el home	71
72	71. El món i el home	72
73	72. El món i el home	73
74	73. El món i el home	74
75	74. El món i el home	75
76	75. El món i el home	76
77	76. El món i el home	77
78	77. El món i el home	78
79	78. El món i el home	79
80	79. El món i el home	80
81	80. El món i el home	81
82	81. El món i el home	82
83	82. El món i el home	83
84	83. El món i el home	84
85	84. El món i el home	85
86	85. El món i el home	86
87	86. El món i el home	87
88	87. El món i el home	88
89	88. El món i el home	89
90	89. El món i el home	90
91	90. El món i el home	91
92	91. El món i el home	92
93	92. El món i el home	93
94	93. El món i el home	94
95	94. El món i el home	95
96	95. El món i el home	96
97	96. El món i el home	97
98	97. El món i el home	98
99	98. El món i el home	99
100	99. El món i el home	100

© Josep M. Calbet i Camarasa
Jacint Corbella i Corbella
Dipòsit Legal: L. 152-1981
Editorial Rafael Dalmau
Bonavista, 26 - Barcelona-12
Composició i muntatge: Lluís Virgili
Passatge Miquel Fargues, 2 - Lleida
Relligat: Fontanet - Lleida
Imprès a A.G. Camps, Sant Eloi, 2 - Tàrrrega

Dues paraules prèvies

Amb motiu del III Congrés Internacional d'Història de la Medicina catalana, que s'obre a Lleida el mes de juny de 1981, hem cregut oportú de publicar aquest Diccionari Biogràfic de Metges Catalans, primer volum. I en fer-ho, voldríem aprofitar l'ocasió per parlar-vos de la seva petita anècdota.

La nostra intenció inicial era d'oferir el pensament i la trajectòria social, política i científica de les principals figures de la Medicina catalana. Aviat fórem conscients de la immensa tasca d'investigació que calia fer. Les nostres possibilitats d'assolir aquell objectiu eren escasses. I vam haver de desistir del propòsit primitiu.

Tanmateix erem conscients que la idea podia ésser útil. I després de molt de temps de pensar-nos-ho, hem considerat que el nostre petit esforç, ja iniciat, calia posar-lo a disposició de tots.

El resultat, fins ara obtingut, no ens deixa pas satisfets. Som els primers de confessar-ho. Ens hem limitat a espigolar i agabellar tot el material que ha estat més fàcilment trobable. I així hem anat bastint aquest Diccionari Biogràfic de Metges Catalans. Hi ha, doncs, més una tasca de recopilació i ordenació que d'investigació primària.

No hem pretès de fer una llista exhaustiva. Hauria estat pueril la intenció. Sí que creiem, però, que oferim un nombre d'autors suficientment, quantitavament i qualitativa, de la nostra migrada bibliografia històrico-mèdica.

Una delicada qüestió fou haver de decidir quins eren —dels metges que teníem a l'abast—, els que havien de passar a la nostra llista. Per resoldre el problema, hem optat per dos tipus de solucions: una cronològica, i l'altra qualitativa.

Mitjançant la solució cronològica, hem donat cabuda a la llista a tots els metges dels quals teníem notícia, i que van viure en anterio-

ritat a l'any 1775. La frontera del 1775, sinuosa i no sempre rígida-ment observada, no ha estat un caprici. A l'entorn d'aquella data hi ha la creació a Barcelona del Reial Col·legi de Cirurgia i de la Reial Acadèmia de Medicina, i a Mallorca de l'Acadèmia Mèdico-Pràctica. Es renoven els estudis quirúrgics i al mateix temps sorgeix el periodisme mèdic. Tot això capgira i renova la nostra cultura mèdica. I és precisament, a partir d'aleshores, que calia exigir als nostres metges, un mínim relleu qualitatiu. És a dir, l'altra condició qualitativa, de què parlàvem, en forma d'una tasca amb influència social objectivable, o un testimoniatge escrit, imprès o no, de llur preocupació científica. I cal dir, no obstant, que hem estat més aviat benèvols, en aquest punt.

Però si no haguéssim fet aquesta selecció, hauriem inundat de noms els nostres papers. Aquesta exigència, ens ha obligat, doncs, a esportar centenars de fitxes, corresponents entre el 1775 i els nostres dies.

Tot això ha fet, que hagin estat inclosos, molts servidors de la Cirurgia i la Medicina, anteriors al 1775, dels quals ben just sabem el nom i el segle en què van exercir. Possiblement molts d'ells no van tenir una especial transcendència cultural col·lectiva. Això, en tot cas, ens ho hauran de dir ulteriors treballs. I hem cregut que, malgrat tot, podien tenir certa utilitat. Si més no, com a punt de referència.

Volem fer també una advertència. No voldríem que se'ns fes retret del possible desequilibri de les fitxes que presentem. Les unes semblaran curtes i les altres potser massa llargues. L'espai dedicat a cada autor, a vegades, no té res a veure amb la seva possible vàlua científica o social. Només pot tenir relació amb les fonts d'informació que hem utilitzat, i que aquestes siguin més o menys extenses. I això, en definitiva, per a nosaltres, és més positiu que negatiu. Considerem que constitueix un repte i una apassionant invitació a tots els estudiosos de la Història de la Medicina Catalana, a aportar les seves dades, on creguin que poden i que calgui fer-ho.

Hi ha un grup de metges nascuts incidentalment a terres catalanes, però que no han servit ni al seu país ni al seu poble, la majoria dels quals els hem bandejats. En canvi, i això és lògic, han estat inclosos els qui no essent catalans d'origen han exercit la professió o la docència entre nosaltres.

Per altra part, tampoc no hem inclòs els professionals de la Farmàcia. Els farmacèutics o apotecaris, malgrat les íntimes relacions que han tingut i tenen amb la Medicina —amb la qual en algunes èpoques han format una sola pinya—, han constituït una vessant professional prou desenvolupada per a ésser estudiada amb independència.

Hem de dir també, que la nostra llista només inclou els metges morts.

I una última advertència. Aquesta geogràfica: No hem regatejat l'esforç ni l'interès per fer més àmplia la procedència geogràfica dels nostres biografiats. Però davant la importantíssima personalitat històrica i científica de la Universitat valenciana i del País Valencià, i per tal de no ajornar més la sortida d'aquesta obra, no han estat recollits els metges valencians. El seu estudi exigiria molt de temps i cal dir que la nostra illusió seria de posar-los-hi, si es fa una altra edició, amb l'ajuda de qui pugui donar-la.

Finalment volem excusar-nos de les possibles omissions de figures o de dades incompletes. I fins i tot, és possible també que hi hagi algun error. Qui pugui i vulgui ajudar-nos, repetim, el nostre agraïment a la bestreta.

Potser seria bona la idea que, paral·lelament amb la celebració dels nostres Congressos, es fessin les esmenes necessàries en aquest treball, i s'hi anessin afegint el qui hi fossin absents.

Lleida, juny de 1981.

JOSEP M. CALBET/JACINT CORBELLA

... ..

...

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

BIBLIOGRAFIA

1. RUBIÓ I LUCH, A., *Notes sobre la ciència oriental a Catalunya en el XIV segle* (pàgs. 389-398 i 485-488), amb l'apèndix de J. R. i B., *Metjes i cirurgians juheus* (pàgs. 489-497), «Estudis Universitaris Catalans», III, 1909.
2. MIQUEL ROSELL, P. Francisco, *Inventario General de Manuscritos de la Biblioteca Universitaria de Barcelona* (Madrid 1958-1969), en quatre vols.
3. DANON BRETOS, J., *Datos para la Historia de la Medicina en Tarragona: 1768-1799*, «Boletín Informativo. Suplemento de Anales de Medicina», 1972, número 152, pàgs. 35-53.
4. CARDONER, Antoni, *Història de la Medicina a la Corona d'Aragó (1162-1479)*, (Barcelona 1973).
5. CARDONER, Antoni, *La propagación de la Medicina de la Corona de Aragón a Europa durante la baja Edad Media (siglos XIII, XIV, XV)*, «Anales de Medicina y Cirugía», 1968, març-abril, pàgs. 125-143.
6. LLADONOSA, Josep, *Noticia històrica sobre el desarrollo de la Medicina en Lérida*, (Lleida 1974).
7. CALBET CAMARASA, J. M., *Prensa mèdica en Cataluña hasta 1900*, tesi doctoral inèdita, Barcelona 1967.
8. RAFAT SELGA, Juan, *Aspectos de la Medicina en Manresa (siglos XIII al XVII)*, «Actes del I Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I (Barcelona 1971), pàgs. 91-126.
9. ROCA, Josep M., *Mestre Guillem Colteller*, (Barcelona 1922).
10. BOVER, Joaquim M., *Biblioteca de Escritores Baleares*, (Palma 1868), en dos volums.
11. RODRÍGUEZ TEJERINA, José M., *Don Fernando Weyler y Laviña, médico y escritor del s. XIX*, «Medicina e Historia», 1972, octubre.
12. DANON BRETOS, J., *Oposiciones a cátedra*, «Medicina e Historia», 1971, X, número 6.
13. GUERRA, Francisco, *Manuel Codorniu Ferreras (1788-1857). Azares de un médico liberal en la sociedad hispanoamericana del siglo XIX*, «Medicina e Historia», 1973, XII, núm. 30.
14. CARDONER, A., *La cirugía en Barcelona en el siglo XVIII antes de la fundación del Real Colegio de la misma Facultad (1700-1760)*, «Medicina e Historia», 1973, III, núm. 22.

15. DANON BRETOS, J., *La cátedra de Método de Medicina de la Universidad de Cervera*, «Medicina e Historia», 1973, III, núm. 22.
16. PASCUAL I PRATS, J., *Notas para una bibliografía médica de la provincia de Girona*, (Girona 1896).
17. USANDIZAGA CLAPARSORO, M. i COLL FIOL, C., *José Rives Mayor*, «Medicina e Historia», 1975, XII, núm. 52.
18. PI-SUNYER I BAYO, J., *Antoni Gimbernat, fundador del Collegi de Cirurgia de San Carlos* (Barcelona 1936).
19. DANON BRETOS, J., *El Protomedicato de Cataluña en el siglo XVIII*, «Medicina e Historia», 1975, V, núm. 46, pàgs. 3-4.
20. SUREDA TRUJILLO, Joana., *Historia de la Real Academia de Medicina y Cirugía de Palma de Mallorca*, tesi doctoral inèdita, Barcelona 1977.
21. GUAL SALA, A. i PALES ARGULLOS, J. L., *La Fisiología en nuestras aulas durante el siglo XIX. La Facultad de Medicina en Barcelona*, «Medicina e Historia», 1975, VII, núm. 48.
22. PUIGDOLLERS COLÀS, A., *Contribución al estudio histórico de la Medicina leridana y de los maestros en Medicina que en la Universidad ilerdense se formaron*, tesi doctoral inèdita, Barcelona 1956.
23. JORDI GONZÁLEZ, Ramon., *Privilegios especiales concedidos por el Protomédico del Principado de Cataluña y condados del Rosellón y de la Cerdaña durante la primera mitad del s. XVIII*, «Medicina e Historia», 1973, V, número 24.
24. DANON BRETOS, J., *Aportació a l'estudi social de la Medicina a Catalunya*, (Barcelona 1975).
25. RAFECAS RENAU, A., *Manuel Vila i Olesa, médico de Tortosa*, treball inèdit del seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona. 1977.
26. «ANALES DE MEDICINA Y CIRUGÍA, publicados bajo la dirección de la Real Academia de Medicina de Barcelona».
27. PASTOR NICOLAU, Montserrat, *Emili Darder i el seu temps*, treball inèdit del seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona. 1977.
28. «MEDICINA E HISTORIA»; Publicaciones Biohorm, sección Medicina e Historia, revista mensual (1964-1977).
29. RUIZ Y PORTA, Juan, *Tarraconenses ilustres. Apuntes biográficos*, (Tarragona 1891).
30. MARTÍNEZ SÁNCHEZ, José, *Bibliografía de la Odontología Española. Índice para formar un catálogo razonado de las obras impresas en castellano que tratan sobre el Arte del Dentista*, (Madrid 1911).
31. SOLER I PALET, Joseph, *Cent biografies terrassenques*, (Barcelona 1900).
32. GRAN ENCICLOPEDIA CATALANA.
33. TORRANDELL TRUYOL, Antonio, *La Medicina en Mallorca. Siglos XIII, XIV, XV*, treball inèdit del seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona. 1977.
34. MARTÍNEZ REGUERA, Leopoldo, *Bibliografía Hidrológico-médica española. Segunda parte. (Manuscritos y biografías)*. (Madrid 1896-1897), en dos vols.
35. PLANELLAS GELIS, Francisco Javier, *El Dr. Joaquín Danés y Torras. Su aportación a la Medicina y a la Cultura*, treball inèdit del seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona. 1977.

36. DANON BRETOS, J., *El Colegio de Médicos cirujanos y boticarios de Tarragona en 1599*, «Medicina e Historia», 1974, II, núm. 32.
37. CARRERAS VALLS, Ricard; *Introducció a la Història de la Cirurgia a Catalunya. Bernat Serra i altres cirurgians catalans il·lustres del segle XIV*, (Barcelona 1936).
38. COMENGE, Luis, *La Medicina en Cataluña. Bosquejo histórico*, (Barcelona s. d.).
39. COMENGE, Luis, *La Medicina en el s. XIX*, (Barcelona 1904).
40. COMENGE, Luis, *La Medicina en el reinado de Alfonso V*, (Barcelona 1904).
41. HERNÁNDEZ MOREJÓN, Antonio, *Historia bibliográfica de la Medicina Española*, (Madrid 1842-1852), en set volums.
42. ROCA I HERAS, Josep M., *La Medicina catalana en temps del rei Martí*, (Barcelona 1919).
43. LLADONOSA I PUJOL, Josep, *Comentaris aportacions documentals per a la història de la Medicina de Lleida*, «Annals del Col·legi Oficial de Metges de Lleida», 1977, pàgs. 84-130.
44. JULIÀ I FIGUERAS, Benet, *Un diploma de Metge gironí del 1474*, «Boletín del Colegio de Médicos de la Provincia de Gerona», 1976, quart trimestre.
45. BONEU COMPANYS, F., *Proceso a Onofre Anglarill, médico leridano con título falso de la Universidad de Cervera*, «Annals del Col·legi Oficial de Metges de Lleida», 1977, pàgs. 71-83.
46. MONTES CID, Dámaso, *Cien años de Cruz Roja en Mataró: 1872-1972*, (Mataró 1976).
47. «ANNALS DEL COL·LEGI OFICIAL DE METGES DE LLEIDA, 1977», (Lleida 1977).
48. FRAU, Ramon, *Discurso inaugural que en la apertura de clases del Real Colegio de Medicina y Cirugía de Barcelona leyó (...) el día 2 de octubre de 1832*, (Barcelona 1833).
49. RUBIÓ Y BORRÁS, Manuel, *Historia de la Real y Pontificia Universidad de Cervera*, (Barcelona 1915-1916), en dos volums.
50. PALAU DULCET, Antonio, *Manual del librero hispanoamericano. Bibliografía general española e hispanoamericana desde la invención de la imprenta hasta nuestros tiempos, con el valor comercial de los impresos descritos* (Barcelona 1948-1977), en 28 volums.
51. CARDONER, A., *Creació i Història del Real Colegio de Cirugía de Barcelona*, (Barcelona 1936).
52. CARDONER, Antoni, *L'exercici professional de la Medicina a la Corona d'Aragó (1162-1479)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 185 a 203.
53. «INFORMACIÓ COL·LEGIAL», Col·legi Oficial de Metges de la Província de Barcelona, revista mensual.
54. DANON BRETOS, J., *El Hospital General de Santa Cruz de Barcelona*, tesi doctoral, Barcelona 1967. Nota: Ens hem servit de la tesi original. Posteriorment ha estat editada amb el títol: *Visió històrica de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona*, (Barcelona 1978).
55. NAVARRO, E., *Historia crítica de los hombres del Republicanismo Catalán, en la última década (1905-1914)*, (Barcelona 1915).
56. FORNER SÁNCHEZ, *Biografía del Dr. D. Manuel Arnús y Ferrer*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona.

57. TORRES AMAT, Fèlix, *Memorias para ayudar a formar un Diccionario Critico de los escritores catalanes*, (Barcelona 1836).
58. CORMINAS, Joan, *Suplemento al Diccionario Critico de los escritores catalanes*, (Burgos 1849).
59. ELÍAS DE MOLINS, Antoni, *Diccionario biográfico y bibliográfico de los escritores y artistas catalanes del siglo XIX*, (Barcelona 1889-1895), en dos vols.
60. CHINCHILLA, Anastasio, *Anales históricos de la Medicina en general y biográfico-bibliográficos de la española en particular*, (València 1841-1846), en quatre volums.
61. CARDONER, Antoni i VENDRELL, Francisca, *Aportación al estudio de la familia Avenardut, médicos reales*, «Sefarad», Madrid, 1947.
62. CARDONER, Antoni, *Los cirujanos Ça Riera del siglo XIV*, «Medicina Clínica», 1944, febrer, pàgs. 160-162.
63. LLADONOSA, Josep, *La Facultat de Medicina de l'antiga Universitat de Lleida*, (Barcelona 1969).
64. VILASECA I ANGUERA, Salvador, *Metges, cirurgians i apotecaris reusencs dels segles XIII-XIV. La Confraria dels Sants Metges de Reus*, (Reus 1961).
65. CARDONER, Antoni, *Nuevos datos acerca de Jafuda Bonsenyor*, «Sefarad», Madrid 1944.
66. DANON BRETOS, J., *Notas médicas en los libros del «Estudi General» de Barcelona (siglos XVI-XVII)*, «Cuadernos de Historia de la Medicina Española», Salamanca 1971, X, pàgs. 187-212.
67. CARRERAS I ROCA, Manuel, *La peste en Cataluña durante el siglo XVII*, «Medicina e Historia», 1967, núm. XXIX.
68. RAHOLA I SASTRE, Josep, *Els odontòlegs dels segles XIV i XV a Barcelona*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 293-300.
69. PALACÍN FORGUE, Antonio, *La obra médica del Dr. José Blanc y Benet (1856-1923)*, «Actes del Primer Congrés d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 149-161.
70. BEYA ALONSO, Ernest, *El Dr. Hermenegildo Carrera Miró, médico y literario*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 162-173.
71. VALLRIBERA I PUIG, Pere, *Un llinatge il·lustre de la Medicina Catalana. (Nota prèvia)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 180-182.
72. FUSTER DE CARULLA, Valentí, *Estudio biográfico del Dr. Valentín Carulla Margenat (1864-1923)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 397-406.
73. *Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana*, (Barcelona 1971), en quatre volums.
74. PEIRÓ I RANDO, Enric, *Noticies històriques sobre la medicina Homeopàtica a Catalunya*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgs. 43-63.
75. POBLET, Josep M., *Jaume Aiguader. Una vida amb Catalunya i per Catalunya*, (Barcelona 1976).
76. SÁNCHEZ RUBIO, *Bibliografía Médica Española Contemporánea* (Madrid 1909).

77. BIBLIOGRAFIA MEDICAL DE CATALUNYA. *Inventari primer*, (Barcelona 1918).
78. «LA MEDICINA CATALANA. *Portantveu de l'Occitània Mèdica*», revista, anys 1933-1938.
79. CISTERÓ BAHIMA, Ana, *Contribución al estudio de la obra médica del doctor Luis Góngora y Juanico (1834-1901)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 71-77.
80. CASASSAS, Oriol, *La Medicina Catalana del segle xx*, (Barcelona 1970).
81. CORBELLA, Jacint i DOMENECH, Edelmira, *Una qüestió de prioritat: Helena Masseras, Dolors Aleu, Martina Castells*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 139-142.
82. DURÁN VON ARX, J., *La obra cardiològica del Dr. Durán Arrom*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgines 135-148.
83. VIDAL PLA, Rafael, *Dr. José Tarruella Albareda (1870-1957)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgines 171-181.
84. PARELLADA I PUIG, Joan, *Els principis de Cirurgia de Francisc Puig (Barcelona, 1753)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgs. 228-234.
85. FERRER RUSCALLEDA, Francisco, *Contribución al estudio de la obra del doctor Pedro Farreras Valentí*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgs. 116-127.
86. CHABAS BERGON, Elena, *Un médico e historiador valenciano: José Chabás Bordehore*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàg. 102-115.
87. SELGA I UBACH, S., *Un metge rural: «El metge Cots». Ricard Cots i Parcerisas, metge de Viver i Serrateix (1857-1933)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàg. 98.
88. *Genealogia de la família Alòs*, (Barcelona 1911).
89. FERRER, Diego, *Pedro Virgili*, (Barcelona 1963).
90. MATURANA VARGAS, C., *Historia de la epidemia de fiebre amarilla habida en Barcelona en el año 1821*, (Madrid 1936).
91. PALLÀS I VALLS, Pere, *Topografía Médica de Manresa*, (Barcelona 1906).
92. «LA ABEJA MÉDICA», revista.
93. FIGULS GELABERT, *Biografía del Dr. Juan José Anzizu*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona.
94. «MEDICINA CLÍNICA», revista.
95. SERRA MERCADER, *El Dr. Benigno Armendáriz y Aspurz*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona.
96. DíEZ REITG, Luis, *El Dr. J. M. Biada*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona.
97. FERRER RALDUA, *El Dr. Laureano Aumatell y Cañadó*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona.
98. SIERRA GARCÍA, Antonio, *Introducción de la asepsia en España. León Cardenal*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgs. 297-299.

99. CORBELLA, Jacint, *L'obra quirúrgica de Francesc Domènech i Alsina*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgs. 300-306.
100. CURÓS I ALCANTARA, Fost, *Necrologia de D. José Duch*, (Barcelona 1878).
101. ALONSO DUAT, J. C., *La obra médica del Dr. Miguel A. Fargas*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», II, pàgines 353-367.
102. CAMPS I VIDAL, Montserrat, *El Dr. Delclòs*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1978.
103. CARRERAS I VERDAGUER, Antoni, *Estudi biogràfic de Pau Umbert i Corderas (1877-1922)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», III, pàgs. 33-37.
104. FREIXA SANFELIU, A. i PÉREZ SÁNCHEZ, A., *El método catártico en la obra de Ignacio Ribera Baylina*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», III, pàgs. 292-303.
105. CALBET I CAMARASA, J. M. i CORBELLA, Jacint., *La obra psiquiàtrica del doctor Antonio Rodríguez Morini*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», III, pàgs. 318-325.
106. PEIRÓ I RANDO, E., *Notes sobre els primers treballs de Francesc Duran i Reynals*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 64-66.
107. GARCÍA PEÑA DE ALEXANDER, María del Pilar, *Nota biográfica sobre el doctor Francisco de Asís Pons y Freixa*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 81-86.
108. DULIEU, Louis, *Le Collège de Girone de Montpellier*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 89-105.
109. ANTICH ROJAS, José Luis i PANADÉS NIGORRA, Gil, *Bibliografía del Dr. Enrique Fajarnés (1858-1934)*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 120-159.
110. «ÍNDICE BIBLIOGRÁFICO DE MEDICINA», de la Llibreria Síntes, (Barcelona 1922), 398 pàgs.
111. TOMÁS MONTSERRAT, José, *Medicina y Médicos. Mallorca siglo XIX*, (Palma de Mallorca 1976).
112. VÁZQUEZ GONZÁLEZ-QUEVEDO, Francisco, *La Medicina en Cantabria*, (Santander 1972).
113. MIQUEL PARELLADA, J. M. i SÁNCHEZ REAL, J., *Los Hospitales de Tarragona*, (Tarragona 1959).
114. RIERA, Joan, *El doctor Rossell y los temores en España por la peste de Milán (1629-1631)*, «Medicina e Historia», 1977, XI, núm. 73.
115. CONTRERAS MAS, Antonio, *Legislación frente a la peste en Mallorca bajo medieval*, «Medicina e Historia», 1977, XII, núm. 74.
116. RODERGAS I CALMELL, Josep, *Els pseudònims usats a Catalunya (Recull de 3800)*, (Barcelona, Editorial Millà, 1951).
117. VOLTES, Pedro, *Notas sobre médicos barceloneses de los siglos XIV y XV*, «Medicina Clínica», any XIII, 1955, agost, pàgs. 127-129.
118. DICCIONARI ENCICLOPÈDIC DE LA LLENGUA CATALANA, amb la correspondència castellana, (Barcelona 1930-1935), en quatre volums, Ed. Salvat.

119. GUERRA, Francisco, *El médico político. Su influencia en la Historia de Hispano-América y Filipinas*, (Madrid 1974).
120. «Actas de las reuniones científicas del Cuerpo Facultativo del Instituto Policlínico».
121. FITER INGLÉS, *La ciencia astrológica en Cataluña*, (Barcelona 1875).
122. TARRAGÓ VALENTINES i altres autors, XXXVIII Exposición Bibliográfica Lleridana. *Historia de la Medicina en Lérida y sus comarcas*, (Lleida 1977).
123. «ANNALS DE MEDICINA».
124. USANDIZAGA, Manuel, *Tocólogos catalanes de otros tiempos*, «Medicina e Historia», primera època, XXIII, 1966, juny.
125. PUJOL, J. P. i CELAYA, F., *Recordando a José M.ª Bartrina*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1974.
126. BARTUMEUS JENÉ, *Biografía del Dr. D. Antonio Bartumeus Casanovas*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
127. VIU COROMENAS, *Biografía de Antonio Bas*, treball inèdit, Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
128. «AUSA».
129. «EL CRITERIO MÉDICO».
130. «SEFARAD».
131. DANON BRETOS, J., *Las oposiciones en Barcelona*, «Medicina e Historia», Barcelona 1970, primera època, núm. LXXI.
132. «MEDICAMENTA».
133. JANER, F., *Elogio histórico del Dr. D. Francisco Borrás*, (Barcelona 1838).
134. MIRALLES ARGEMÍ, Antonio, *Un sabadellense ilustre en la Real Academia de Medicina de Barcelona: Antonio Bosch y Cardellach (12 enero 1758-25 enero 1829)*, «Anales de Medicina y Cirugía», 1967, núm. 200, març i abril, pàgs. 99-125.
135. BOTEY, Ricardo, *Estudios clínicos sobre Laringología, Otología y Rinología. Su práctica y enseñanza en Europa a fines del siglo XIX (1891-1900). Tomo II-España. Segundo fascículo: Barcelona*, (Barcelona 1903), pàgs. 305-812. En especial el capítol: *Algo referente a mi personalidad*, que s'inicia a la pàg. 491.
136. CAMPOS TARRECH, José M.ª, *Domingo Bover*, treball inèdit, Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina. Barcelona.
137. BASSAS BRÉSCA, Santiago, *Biografía del Profesor Dr. Joaquín Piñol Aguadé*, treball inèdit, Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1978.
138. LÓPEZ BREA Y ORTIZ DE ANGULO, C., *El agregado militar y la sociedad civil, considerados como organismo y medio, a la luz de doctrinas filosóficas, sistemas médicos, corrientes del pensamiento y fases de organización a través de la Historia*, (Barcelona 1914).
139. MENACHO, M., *Notas para la Historia de la Oftalmología Hispánica*, (Barcelona 1927).
140. SANCHO DE SAN ROMÁN, Rafael, *La obra psiquiátrica del Dr. Pi y Molist*, (Salamanca 1959).
141. MONTSERRAT FIGUERAS, S., i CARRERAS ROCA, Manuel, *Historia de la Real Academia de Medicina de Barcelona*, (Barcelona 1954).

142. FARGAS, Miguel A., *Necrologia del doctor D. Santiago de Rull y Artós*, (Barcelona 1887).
143. *Sesión pública que la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona celebró el día 10 de diciembre de 1902, para honrar la memoria del que fue su presidente y miembro meritisimo Dr. D. Bartolomé Robert*, (Barcelona 1903).
144. *Alcoati. Llibre de la figura del uyl*, text català traduït de l'àrab per Mestre Joan Jacme i conservat en un manuscrit del XIV segle a la Biblioteca Capitular de la Seu de Saragossa. Ara exhumat i presentat per Lluís Dez-tany, bibliòfil. Amb una notícia històrico-medical del Dr. Josep M. Simon de Guilleuma, oculista, (Barcelona 1933).
145. LLAGOSTERA I SALA, F., *Reseña biográfica del Sr. D. Antonio de Gimbernat*, (Barcelona 1881).
146. ESCRIBANO, Víctor, *Homenatge fet a Gimbernat per la Universitat de Granada i a la cirurgia catalana pel Dr. Víctor Escribano*, (Barcelona 1918).
147. MASCARÓ I CAPELLA, J., *Recuerdo necrológico del Dr. D. Juan Soler y Buscallá*, (Barcelona, Imprenta Federico Sánchez, 1898).
148. SUÑÉ Y MOLIST, L., i COMENGE, L., *El doctor Bertrán Rubio*, (Barcelona 1911).
149. ROCA, Joseph M., *Un cirurgià barber barcelonès de la XV^a centúria*, (Barcelona 1923). Separata del «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», núm. 81.
150. CERVERA, Leandre, *Vida y obras de Turró. Notas para una biografía y bibliografía*, (Conca 1926).
151. GINÉS I GIBERT, Pere i LLISTOSELLA I LLACH, Enric, *La Medicina gironina a l'edat mitjana*, treball inèdit, Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1978.
152. DANON, J., *Un título de doctor en Medicina de 1696*, «Medicina e Historia», 1977, VII, núm. 70.
153. RODRÍGUEZ MÉNDEZ, R., *Hoja de servicios y méritos de D. Rafael Rodríguez Méndez, catedrático de Higiene Privada y Pública por oposición de la Facultad de Medicina, presentada a la Dirección General de Instrucción Pública*, (Barcelona, s. d.).
154. HERNÁNDEZ SANZ, F., *Tres cartas inéditas del insigne mahonés Dr. Orfila (1809-1814-1815)*, (Maó 1899).
155. COMENGE FERRER, L., *Bocetos Médicos*, (Barcelona 1893).
156. TODA I GÜELL, E., *El doctor Joseph Ribera y Sans*, (Castell de Sant Miquel d'Escornalbou 1930).
157. PAPIOL I MORA, Maria Angels, *Un gran fill de la nostra terra. El Dr. Pere Tarrés i Claret, pvre.*, (Barcelona 1965).
158. GIMBERNAT, Agustín, *Sucinta noticia del S. D. Antonio de Gimbernat, del Consejo de Hacienda, primer cirujano de Cámara, fundador y primer director del Real Colegio de Cirugía de San Carlos, presidente de la Real Junta Gubernativa de los Reales Colegios de Cirugía, escrita por su hijo don Agustín*, (Barcelona 1828).
159. CARRERAS I ARTAU, T., *Médicos-Filósofos españoles del siglo XIX*, (Barcelona 1950).
160. CARRERAS I ARTAU, T., *Estudios sobre Médicos-Filósofos españoles del s. XIX*, (Barcelona 1952).

161. LARREGLA NOGUERAS, Santiago, *Aulas Médicas en Navarra. Crónica de un movimiento cultural*, (Pamplona 1952).
162. «ANUARIO REPUBLICANO FEDERAL», 1870, vol. quart. (Sense peu d'impremta).
163. CARNICER, Ramón, *Entre la Ciencia y la Magia. Mariano Cubí. (En torno al siglo XIX español)*, (Barcelona 1969).
164. «EL MÉDICO-OCULISTA DON A. MASCARÓ. Ante la opinión pública, ante la prensa y ante los tribunales», (Lisboa, Editores Belem y Cia., sense data).
165. RIERA, Joan, *Luis Comenge y Ferrer (1854-1916) y la historiografía médica catalana*, «Medicina e Historia», 1975, VI, núm. 47.
166. SANCHO DE SAN ROMÁN, Rafael, *Vida y obra de Gaspar Casal*, (Salamanca 1959).
167. JARDÍ, Enric, *El Doctor Robert i el seu temps*, (Barcelona 1969).
168. ROCA, Joseph Maria, *Notes medicals històriques*, (Barcelona 1969).
169. ROCA, Joseph Maria, *L'Hospital migeval de Sant Macià*, (Barcelona 1926).
170. RIBAS I RIBAS, E., *Sessió necrològica organitzada pel Cos Facultatiu, a la bona memòria del doctor D. Antonio Raventós Aviñó. Biografia*, (Barcelona, sense data).
171. USANDIZAGA SORALUCE, M., *Historia del Real Colegio de Cirugía de Barcelona (1760-1843)*, (Barcelona 1964).
172. CAPDEVILA, José Manuel, *Elogio póstumo del Dr. D. Juan Francisco de Bahi y de Fonseca*, (Barcelona 1842).
173. NADAL, R., *La más dulce amistad dedicada á la grata memoria del Dr. D. Jaime Ardevòl, la siguiente necrología*, (Barcelona, sense data).
174. VALENTÍ I VIVÓ, Ignasi, *Un mestre català metje antropòlech del·sigle XVI: Geroni Merola*, (Barcelona 1899).
175. VALLS I BONET, P., *Elogio fúnebre del M. I. S. Dr. D. Pedro Vieta y Gibert*, (Barcelona 1857).
176. RODRIGO PERTEGÁS, J., *Recuerdo apologético del Maestro en Medicina Domingo Ros de Ursins, archiatro de los Reyes de Aragón*, (València, sense data).
177. CORNUDELLA I CAPDEVILA, Josep, *Biografia del Dr. Joan Freixas i Freixas*, (Barcelona 1934).
178. JUANICH, F., *Elogio histórico del Dr. D. Antonio de S-Germán*, (Barcelona 1836).
179. USANDIZAGA, Manuel, *Juntas literarias del Real Colegio de Cirugía de Barcelona*, (Barcelona 1956).
180. CARDONER, A., *Pedro Gavet, maestro en Medicina del siglo XIV*, «Medicina Clínica», any XXIII, tom XLIV, 1965, juny, núm. 6, pàgs. 425-426.
181. CARDONER, A., *Un texto medieval acerca de la peste, desconocido hasta la fecha*, «Actas del XV Congreso Internacional de Historia de la Medicina», pàgs. 93 i 94.
182. GARCÍA FONT, J., *Historia de la Alquimia en España*, (Madrid 1976).
183. BENAVENT, Javier de, *Necrología del Dr. D. Salvio Almató y Rivera*, (Barcelona 1902).

184. OLIVER, Miguel S., *Un pensionado de la antigua Junta de Comercio de Barcelona. Orfila*, (Barcelona 1913).
185. CARRERAS ROCA, Manuel, *Efemèrides de la «Real Academia de Medicina de Barcelona» des d'En Pere Güell a N'Agustí Pedro i Pons*, (Barcelona 1971).
186. MARISCAL, Nicasio, *Relaciones históricas de la Medicina Española con la italiana*, (Madrid 1924).
187. HOMENAJE CIENTÍFICO A LA BUENA MEMORIA DEL DR. D. BARTOLOMÉ ROBERT, (Barcelona 1902).
188. BERTRÁN RUBIO, E., *El doctor Francisco Salvá y Campillo*, (Barcelona 1886).
189. *August Pi i Sunyer. L'home i l'obra*, (Barcelona 1966), publicat per la Societat Catalana de Biologia.
190. FAYOL, Amédée, *La vie et l'oeuvre d'Orfila*, (París 1930).
191. PULIDO FERNÁNDEZ, Angel, *Vae Inventoribus Magnis! La Odisea de un descubrimiento médico grandioso. El doctor Ferrán y el cólera morbo asiático en la guerra europea*, (Barcelona 1921).
192. GARCÍA DEL REAL, Eduardo, *Jaime Ferrán. Siglo XIX*, (Madrid, sense data).
193. COLMEIRO, Miguel, *La botánica y los botánicos de la Península hispano-lusitana. Estudios bibliográficos y biográficos*, (Madrid 1858).
194. JORDI PIJOAN, Claretia, *El Dr. Tarrés. Metge, fejecista i sacerdot. (Esbós biogràfic)*, (Barcelona 1963).
195. LLOVERAS, Gonçal, *Doctor A. Pedro Pons*, (Barcelona 1964).
196. PAULÍS I PAGÈS, Joan, *La nostra gent: Ferran*, (Barcelona, sense data).
197. CERVERA, Leandre, *La nostra gent: Ramon Turró*, (Barcelona, sense data).
198. BOIXAREU, Mercè, *Vida i obra de Màrius Torres*, (Barcelona 1968).
199. JÄNER, Félix, *Elogio histórico del Dr. D. Francisco Salvá, médico honorario de la Real Cámara, primer catedrático del Real Estudio clínico de Barcelona, etc.*, (Barcelona 1832).
200. OLIVER COBEÑA, Federico, *Letamendi*, (Madrid 1951).
201. NADAL LACABA, R., *Elogio histórico del doctor D. Ramón Merli i Feixes*, (Barcelona 1839).
202. CODINA LÄGLIN, Ramón, *Elogio histórico del Dr. D. Juan Montserrat y Archs, considerado como médico, hombre de ciencia, literato y académico*, (Barcelona 1900).
203. *Vetllada-Homenatge a la bona memòria dels presidents, els doctors En Lluís Góngora, l'Emerencià Roig y Bofill y En Bartomeu Robert*, (Barcelona 1903).
204. MIRÓ I BORRAS, O., *Biografía del Dr. Francisco Piguillem y Notas de la Vacuna en España*, (Girona 1917).
205. RIERA PERELLÓ, *Vida y obra del médico mallorquín Miguel José Cabanellas y Cladera*, (Ciutat de Mallorca 1976).
206. DOMINGO SANJUÁN, P., *Turró hombre de ciencia mediterráneo. Biografía antológica*, (Barcelona 1970).
207. LÓPEZ IBÁÑEZ, Jaime, *Ensayo sobre la vocación y obra del Dr. D. José María Calicó: 1887-1944*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1975.
208. COMAS I CASTELLS, Salvador, *El Dr. Canal i Comas*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1971.

209. MASDEVALL, Joseph, *Relación de las epidemias de calenturas pútridas y malignas...*, (Sense lloc, 1786).
210. ALVAREZ SIERRA, José, *Diccionario de autoridades médicas*, (Madrid 1963).
211. BALASCH, *Alguns aspectes de la Medicina en el Vic barroc*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1974.
212. LLOBET I VALL-LLOBERA, *Memoria biogràfica del doctor D. Agustín Yáñez y Girona*, (Barcelona 1861).
213. VERGES I VERNIS, Pere, *Topografía Médica de Castellar (San Esteban) ó del Vallés*, (Barcelona 1895).
214. RODRÍGUEZ MÉNDEZ, R., *¡Comenge!*, (Barcelona 1917).
215. PEYRÍ, Antoni, *Els metges catalans emigrats*, (Mèxic 1963).
216. ARAÑÓ, M., *Biografía de Mariano Cubí i Soler*, (Barcelona 1876).
217. BERRIO, Jordi, *Ideari de Marià Cubí*, (Barcelona 1965).
218. DOMÈNECH I LLABERIA, E., *Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista. La Frenología*, tesi doctoral, Barcelona 1973. (Aquesta tesi fou editada a Barcelona, l'any 1977, amb el títol: *La Frenología. Análisis Histórico de una doctrina Psicológica Organicista.*)
219. ADSERA, *Pasado y presente de nuestro Hospital*, (Tarragona 1971).
220. SOLIVELLAS RAMIS, B., *El doctor Lorenzo Muntaner*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
221. PLA CARGOL, Joaquín, *Biografías de gerundenses*, (Girona 1960).
222. BLANCH I FALP, Jesús, *El Dr. Falp i Plana*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1978.
223. CHISCANO DÍAZ, Alfonso, *El Dr. Jaime Farreras*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
224. RIERA PERELLÓ, P., *Onofre Ferrer y Cafaró*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
225. *Libro del Internacional Homeopathic Council*, (Barcelona 1925).
226. CARCELLER GARCÍA, Ana M., *Biografía y bibliografía del profesor D. José María Francés Antonín*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1977.
227. GRAU GILABERT, J. L., *El doctor Alejandro Frias Roig*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
228. MASCARÓ Y CASTAÑER, José M., *Topografía Médica de Bañolas*, (Girona 1914).
229. CARRERAS I XURIACH, José, *Necrología del doctor Garí*, (Barcelona; Imprenta de Jaime Jepus, 1881).
230. FONS CARCELLER, *Biografía del doctor don Juan Gelpi y Jofre*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
231. SALCEDO Y GINESTAL, Enrique, *Obras de don Antonio de Gimbernát. Precedidas de un estudio bibliográfico del mismo*, (Madrid 1926-1928, en dos volums).
232. DAVIS W., Jordi C., *José Góngora Tuñón*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
233. ALEXANDER DUPLEICH, Carlos Fernando, *La obra del Dr. Pedro González Juan*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 73-80.

234. GRANOLLACHS, Bernat de, *Lunari e reportori del temps*, edició facsimil de «Les Belles Edicions», (Barcelona 1948), precedit d'una introducció a càrrec de Jordi Rubió.
235. VIURA I CARRERAS, J., *Necrología del académico numerario Dr. Luis Suñé y Molist. Secretario Perpétuo de la Corporación (1886-1914)*, (Barcelona 1916).
236. MASSOT I PUNYED, *Biografía del Dr. Francisco Gras Fortuny*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
237. MANENT, Albert, *La literatura catalana a l'exili*, (Barcelona 1976).
238. PÉREZ JIMÉNEZ, Nicolás, *Termas de San Hilario. Estudio físico-clínico hidrológico*, (Barcelona 1892).
239. VIDAL I PLANA, Lluís, *Juan Badosa Gaspar (1906-1965)*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
240. CONSTANS MACIÀ, Núria i ALVAREZ ALDEÁN, Javier, *La obra científica del profesor D. Justo Covaleda Ortega*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
241. NAVARRO NADAL, María Isabel, *Facultad de Medicina de la Universidad de Cervera (Lérida)*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979. *Nota*: Inclou una llista de metges extreta del *Libro Original de Graduados mayores de todas las Facultades de 1762 a 1797*.
242. CÒMPANY, Miquel i ALBERTÍ, F., *Peste en Son Servera. 1820*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
243. PI I ARIMÓN, Andrés Avelino, *Barcelona antigua y moderna, ó descripción é historia de esta ciudad desde su fundación hasta nuestros días*, (Barcelona 1854), en dos volums.
244. GENÉ I SOLER, *Biografía del Dr. Pedro Ramón Güell*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
245. PIQUER I JOVER, Josep-Joan, *Panòrama històric de la Radiologia a Catalunya*, «Suplemento de Anales de Medicina». Temes monogràfics, 1971, número 2.
246. CABOT DALMAU, Juan Carlos, *El Dr. Pere Camps i Juncosa. Perfil biográfico y trabajos publicados*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
247. IBÁÑEZ DE LA CHICA, María Dolores i MARTÍN LÓPEZ, María Asunción, *Historia de la Cátedra de Histología, Embriología y Anatomía Patológica de la Facultad de Medicina de Barcelona*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
248. SOLER RAMON, Joan, *Monografía sobre Nicolás Homs i Pascuets*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
249. FABREGAT I TRAGUANY, Xavier, *Uns quants homes de la Medicina lleidatana*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
250. LLINÁS MELIS, Antonio, *Los médicos más notables de Mallorca del s. XIX*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
251. D'ONOFRIO BOTANA, Rómulo, *Contribución a la Historia de la enseñanza médica argentina desde sus orígenes hasta el establecimiento de la Universidad de Buenos Aires. (Tesis de Doctorado. Universidad Nacional de la Plata. Facultad de Ciencias Médicas. Buenos Aires, 1966)*.

252. CASANELLAS I BASSOLS, Josep Maria, *El Dr. J. Cabré Claramunt (1897-1956)*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
253. CUBELLS I LARROSA, Maria Jesús i PIÑOT I GARRÓS, Joan, *Castellar del Vallès i els seus metges*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1976.
254. SÁNCHEZ REAL, José, *Los médicos de Tarragona (siglos XIV-XVII)*, (Tarragona 1976. Editat per la Diputació Provincial de Tarragona).
255. MIGUEL DE VILLALAIN, Eladio, *Antecedentes genealógicos y datos biográficos de D. Pedro Castelló y Ginesta*, «Anales 1976. Ilustre Colegio Oficial de Médicos de la provincia de Lérida», (Lleida 1976, pàgs. 122-131).
256. TARRAGÓ VALENTINES, José Fernando, *Aportaciones varias para la Historia de la Medicina en Lérida y sus comarcas*, «Anales 1976. Ilustre Colegio Oficial de Médicos de la provincia de Lérida», (Lleida 1976, Gràfiques Larrosa, pàgs. 132-213).
257. POVEDA ESTRADA, José, *Biografía del Prof. Dr. D. Enrique López Sancho*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
258. MOLAS, *Juicio crítico de la Homeopatía*, (L'Havana 1849).
259. BOIXADER I CASAMARTINA, Adam, *Biografía del Dr. Francisco Martínez*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
260. «EL MONITOR DE LA SALUD», (Madrid 1858-1864).
261. NADAL I LACABA, *Elogio histórico del Dr. D. Ramón Merli i Feixes*, (Barcelona 1839).
262. CALBET I CAMARASA, Josep Maria, *El pensamiento de Pere Felip Monlau*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana, IV», pàgs. 281-304.
263. REVILLA BRIONGOS, Agustí, *Biografía del doctor Alfons Nadal i Sauquet*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
264. CAPDEVILA ALVIA, *Discurso Médico-Histórico*, (Manresa, sense data).
265. SUREDA I BLANES, Josep, *Orfila i la seva època*, (Barcelona 1969).
266. CASADEMONT I GALOBART, *Epidemia de cólera del año 1854 en Olot*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1968.
267. GRASSOT, *Oración...*, (Barcelona 1770).
268. *Acta inaugural de curso de la Real Academia de Medicina de Barcelona*, (Barcelona 1905).
269. MONTES CALLEJA, *Historia de la O. R. L. en Cataluña*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1968.
270. CARDONER, Antoni, *Pequeña biografía del Dr. D. Carlos Calleja y Borja-Tarrius*, «Anales de Medicina y Cirugía», Barcelona 1969, març-abril, número 212.
271. RECORDANT EL DOCTOR REVENTÓS. *Homenatge dels seus amics*, (Barcelona 1969).
272. RIERA, Juan, *Cirugía española ilustrada y su comunicación con Europa*, (Valladolid 1976).

273. MARTÍ I BADENES, *La obra médica del Dr. Gonzalo Roquetas González*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona, 1969.
274. SANAHUJA, M.ª Pilar i SERRANO, Jaume, *Juan Ramon Benaprés Palet*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1978.
275. *Acta de la Sesión Pública que en 25 de junio de 1898 celebró la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona para honrar la memoria de los académicos fallecidos. Muy Iltre. Sr. Dr. D. Antonio Sánchez-Comendador y Pagniucci, Muy Iltre. Sr. Dr. D. Juan Soler y Buscallá, Dr. D. Jaime Pi y Suñer y Excmo. e Ilmo. Sr. Dr. D. José Letamendi. Acompañada de los discursos necrológicos de dichos señores, leídos en tan solemne acto por los Dres. Roselló, Mascaró, Robert y Comenge*, (Barcelona 1898).
276. TORRAS I RIBÉ, Josep Maria, *Un municipi català entre la Guerra de Successió i la invasió aliada de 1719. Estructura social i grups dirigents a la Seu d'Urgell*, «Recerques», Barcelona, núm. 9, pàgs. 29-56.
277. FOZ TENA, Amadeo, *El profesor Antonio Salvat Navarro*, «Anales de Medicina y Cirugía», 1977, octubre-desembre, pàgs. 274-281.
278. CORBELLÀ, J. i CALBET, J. M., *Introducción al estudio de la obra de Gaspar Sentión*, «Orbe Histórico», Barcelona 1972, març, núm. 2, pàgs. 39-48, i maig, núm. 4, pàgs. 25-30.
279. SOLER I REGAS, Josep Maria, *Biografia del doctor Martí Soler i Moreu*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1978.
280. GONZÁLEZ DE LA RIVA LAMANA, José M.^a, *Aportación al estudio histórico de la Farmacia en Navarra (El Real Colegio de Medicina, Cirugía y Farmacia)*, (Pamplona, Ed. Gómez, 1962).
281. DENCAS, Josep, *El 6 d'Octubre des del Palau de Governació*, (Barcelona, Curial Edicions Catalanes, 1979). Amb una introducció biogràfica a càrrec d'Albert Balcells, pàgs. 5-24.
282. DIAZ I CARBONELL, Romuald, *Pere Tarrés testimoni d'una època*, (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1973).
283. SALA I GRISÓ, Xavier, *Francesc Terrades i Pla. Una biografia*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
284. GURRI I SERRA, F., *Guia de Catalunya. Nomenclàtor de municipis*, (Barcelona, Editorial Mateu, 1971).
285. LÓPEZ I LÓPEZ, Maria Elena, *El doctor Alfons Trias i Màxencs*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
286. SUREDA I BLANES, Josep, *Mallorquins d'ahir*, (Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1974).
287. RODRIGO, Antonina, *Doctor Trueta. Héroe anónimo de dos guerras*, (Esplugues de Llobregat, Plaza-Janés, S.A. Editores, 1977).
288. TRUETA, Josep, *Fragments d'una vida. Memòries*, (Barcelona, Edicions 62, 1978).
289. CERVERA, Leandre, *Notas para una biografia y bibliografia de Ramón Turro*, «Revista de Higiene y Sanidad Pecuarias», 1926, núms. 8, 9 i 10.
290. CATALÀ, Francesc, *Autour d'une consultation par correspondance sous l'empire*, «Actes del Segon Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», I, pàgs. 133-137.

291. BARNÓSSELL, F. i JUAN-CREIX, F. J. de, *Biografia del doctor Umbert*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
292. CORBELLA, Jacint, *La estancia en Barcelona de don Ramón Varela de la Iglesia*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 262-265.
293. *Enciclopedia Biográfica Española*, (Barcelona, J. M. Masso, Editor, 1955, amb un pròleg que signa Luis G. de Blain).
294. «Doctorado Médico. Archivos Médico-Biográficos».
295. OTERO SENDRA, Joaquín, *Domingo Vidal y Abad. Genuino representante de la Cirugía Catalana de la Ilustración*, «Anales de Medicina y Cirugía», 1974, gener-març, núm. 235, pàgs. 69-79.
296. FOLCH, Artemi, *La Universitat de Cervera*, (Barcelona, Rafael Dalmau, Editor, Episodis de la Història, 1970).
297. CID I XUCLA, Maria Cinta, *El doctor Manuel Vila i Olesa*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1979.
298. MAJÓ I BUIGAS, Xavier *Vilanova i Montiu*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1968.
299. PIÑOL I AGUADÉ, Joaquim, *Semblança del professor Xavier Vilanova i Montiu*, «Anales de Medicina y Cirugía», 1973, abril-juny, número 232, pàgines 135-162.
300. VIDAL-TEIXIDOR, R., *Emili Mira i López i la Psicologia i la Psiquiatria catalanes*, «Actes del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana», IV, pàgs. 366-370.
301. COMENGE, Luis, *Apuntes para la biografía de Pedro Virgili, escritos por encargo del Excmo. Ayuntamiento de Barcelona*, (Barcelona 1893).
302. REQUESENS, Cristina, *El doctor Salvador Vives i Casajoana*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1974.
303. RIERA, Joan, *Historiografia mèdica catalana ochocentista*, «Medicina e Història», 1971, XII, núm. 8.
304. *Necrológica. El profesor Pujol y Brull*, «Ars Médica», Barcelona, any 1932, núm. 77, pàgs. VII i VIII.
305. MOLAS, Joaquim i MASSOT I MUNTANER, Josep, *Diccionari de la Literatura catalana*, (Barcelona, Edicions 62, 1979).
306. PUJIULA, P. Jaime, *Francisco Soler y Garde*, (Barcelona, sense data).
307. FORT I COGUL, E., *Catalunya i la Inquisició*, (Barcelona, Editorial Aedos, 1973).
308. *Diccionari Biogràfic*, (Barcelona, Albertí Editor, I, 1966; II, 1968, III, 1969 i IV, 1970).
309. MENÉNDEZ DE LA PUENTE, L., *Graduados en Medicina, Cirugía y Farmacia por la Facultad de Medicina de la Universidad de Huesca desde el año 1566 hasta el año 1824. Relación nominal y cuadros numéricos. Breves notas relativas a algunos alumnos*, «Actas del IV Congreso Español de Historia de la Medicina», Granada 1976, III, pàgs. 181-232.
310. CORBELLA, J. i CALBET, J. M., *Nota sobre la emigración catalana a América en el siglo XIX*, «Actas del IV Congreso Español de Historia de la Medicina», III, Granada, 1975, pàgs. 59-66.

311. DURAN I SANPERE, Agustí, *Llibre de Cervera*, (Barcelona, Curial Edicions Catalanes, 1977).
312. CUTCHET, Lluís, *Patria, Fe y Amor. Lectura Popular*, (Biblioteca d'Autors catalans, núm. 161. Barcelona, sense data).
313. JULIA MASIP, Roman, *Biografia del doctor Ribas i Massó*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1980.
314. CORNUDELLA I CAPDEVILA, Josep, *Estudio biográfico del profesor Luis Sayé Sempere*, (Barcelona, Editorial Rocas, 1979).
315. PLA DALMAU, José María, *Pequeña historia de la Medicina gerundense (hasta la instauración del primer organismo profesional —1894—), relacionada con la evolución general de las Ciencias Médicas*, (Girona 1974).
316. ARNAU DE VILANOVA, *Obres catalanes*, I, escrits religiosos, «Els Nostres Clàssics», volums 53-54, (Barcelona, Editorial Barcino, 1947). Amb un pròleg: *Vida d'Arnau de Vilanova*, per Joaquim Carreras i Artau (pàgs. 11-49), i una *Notícia preliminar*, per Miquel Batllori, S. I. (pàgs. 51-93).
317. CORNUDELLA I CAPDEVILA, Josep, *Uns quants homes de la Medicina lleidatana*, (Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1978).
318. CROUS CASELLAS, José, *Necrologia del malogrado Dr. D. Antonio Coca y Cirera*, (Barcelona 1872).
319. LLAGOSTERA I SALA, Francesc, *Biografia del doctor D. Francisco Juanich y March*, (Barcelona 1873).
320. UMBERT TORRESCASANA, E., *El doctor Enrique Bassas Grau*, «Archivos Médico-Biográficos», núms. 66-67.
321. BORRÀS I MARTORELL, Margarida, *Nota prèvia sobre la Història de la Medicina a les Borges del Camp*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1980.
322. PLA I CASTELLSEGUÉ, Anna, *Aproximació biogràfica del doctor Joan Baptista Roset i Coll*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1980.
323. FARRÀS I SERRA, Pere, *Biografia del doctor Antoni Garcia-Die*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1980.
324. QUINTANA I CONTE, Ramon, *Conrad Xelabarder i Puig*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1980.
325. COLOM I QUEROL, Eduard, *Estudi biogràfic del doctor Antoni Peyri i Rocamora*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona.
326. RAFEL RIVERA, J. i RIERA MARÍ, N., *Biografia del doctor Joaquim Salarich i Torrents*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
327. GASET I BORRÀS, Enric, *Biografia del doctor En Joan Surós i Fornis*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
328. MONTES CARVAJAL, Dámaso, *El doctor don Andrés Pursell Ménguez*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
329. MAROTO I GENOVER, Albert i PÉREZ, I. TORRENTÓ, Carme, *Biografia del doctor Frederic Ciscar i Rius*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.

330. PONS I PAU, Carme i BOIX I CUESTA, Otilia, *Biografia del doctor M. Molins i Benedetti*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelonà, 1980.
331. MULATIERI SUÁREZ, Daniel, *El doctor Angel Soler Daniel*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
332. ALABEDRA I PONS, Maria Montserrat, *Biografia del doctor Antoni Oliveres i Fraquet*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona.
333. ESCUÍN HENAR, Tomàs, *Història de l'Hospital General de Granollers*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
334. FERNÁNDEZ SOLÁ, Joaquín, *Aportación sobre los manuscritos de la familia Pallarès de Solsona*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
335. SECALL I GÜELL, Gabriel, *La Medicina i els antics hospitals de Valls*, (Valls, Jove Cambra, 1980).
336. BARÓ I MINISTRAL, Balbina i BUSTINS I POBLET, Montserrat, *Biografia del doctor Laureà Dalmau i Pla*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
337. ASENS I MAMPEL, Montserrat i CAPÓ I PALLAS, Mercè, *Biografia del doctor Joaquim Cabot i Boix*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de Barcelona, 1980.
338. OPISSO I VIÑAS, Alfred, *Metges literats catalans*, (Barcelona, Imp. Atlas Geográfico, 1923).
339. GARRIGA I ROCA, Martín, *Estudio biográfico de los cinco primeros directores de la Casa de Maternologia de Barcelona*, «Doctorado Médico. Archivos Médicos Biográficos», núm. 32.
340. SINGLA I VILANOVA, Ramon, *L'epidèmia de 1589 a Igualada*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina. Barcelona.
341. SECALL I GÜELL, Gabriel, *Els metges jueus de Valls*, «Cultura», Valls, segona època, núm. 368, 1978, gener, pàgs. 11-14.
342. SILVA I BELLO, Manuel i col·laboradors, *Prestigios y valores de Catalunya contemporánea*, (Barcelona, Ed. Orbis, 1935).
343. PARELLADA, Dídac, *L'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entresgle 1875-1936*, (Barcelona, Ed. Glosa, 1980).
344. SARRÓ BURBANO, R., *In memoriam. J. Obiols Vie (1919-1980)*, «Medicina Clínica», vol. 76, núm. 1, del 10 de gener de 1981, pàgs. 45-47.
345. IGLÉSIES FORT, J., *La Real Academia de Ciencias Naturales y Artes en el siglo XVIII*, (Barcelona, Ed. Ariel, 1964).
346. FONT I SAGUÉ, Norbert, *Història de les Ciències Naturals a Catalunya del segle IX al segle XVIII*, (Barcelona 1908).
347. SECALL I GÜELL, Gabriel, *Els jueus de Valls i la seva època*, (Valls, Institut d'Estudis Vallencs, 1980).
348. MARCÓ I DACHS, L., *Els jueus i nosaltres*, (Barcelona, Ed. Pòrtic, 1977).
349. PARDÓ FLIX, Glòria, *Biografia del doctor Lluís Claramunt i Forest*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina. Barcelona 1981.

350. PITA I MERCÈ, R., *Lérida judia*, (Lleida, Dilagro ediciones, 1973).
351. GRAU I MONTSERRAT, *Metges jueus a Besalú (s. XIV)*, «Amics de Besalú», I assemblea d'estudis del seu comtat, (Olot, Aubert impressor, 1972), pàgines 29-33.
352. CHIARLONE, Q. I MALLAINA, C., *Historia de la Farmacia*, (Madrid, segona edició, 1865).
353. PALAFOX, Silverio, *La Historia de la Medicina en la obra del doctor Letamendi*, «Actas del XV Congreso Internacional de Historia de la Medicina», (Madrid 1956).
354. GONZÁLEZ DE SÁMANO, M., *Compendio histórico de la Medicina española*, (Barcelona 1850).
355. FERRER, Diego, *Un siglo de Cirugía en España (Historia del Real Colegio de Cirugía de Cádiz)*, (Madrid-Barcelona, Ed. Pentágono, S.A., 1962).
356. FERRER, Diego, *Cirujanos del «Camp» en el siglo XVIII*, (Reus 1968).
357. PI I SUNYER, A., *Sunyer metges, pare i fill*, (Mèxic, D. F., Ed. Xaloc, 1957).
358. PI I SUNYER, A., *La novella del besavi*, (Barcelona, Ed. Pòrtic, 1967).
359. MARAGALL, Jordi, *Balanç de la Universitat Autònoma*, (Barcelona, Ed. Nova Terra, 1969).
360. ALVAREZ-SIERRA, José, *Historia de la Cirugía Española. Con diccionario bibliográfico de cirujanos españoles, hispano-americanos y filipinos*, (Madrid 1961).
361. BOSCH-GIMPERA, Pere, *La Universitat i Catalunya*, (Barcelona, Edicions 62, 1971).
362. RIBAS I MASSANA, Albert, *Là Universitat Autònoma de Barcelona (1933-1939)*, (Barcelona, Edicions 62, 1976).
363. BASSOLS, Claudi, *Secrets educatius. Llegint en la vida del meu pare. Nota introductòria de don Joan Llimona*, (Barcelona 1920).
364. CID, Felip, *Seis testimonios de la Medicina ibérica*, (Barcelona 1967).
365. *Libro en honor del doctor D. Rafael Rodríguez Méndez. Escrito por sus admiradores y amigos y publicado con ocasión el quincuagenario de la Licenciatura en Medicina del eximio maestro*, (Barcelona 1918).
366. BORDAS I SALELLAS, F., *Estampas de la Oftalmología barcelonesa en los primeros años del siglo XX (1900-1905). (Remembranzas juveniles)*, (Tarragona, Imp. Sugrañes, 1950).
367. *Sesión-Homenaje al Dr. Jacinto Reventós Bordoy*, «Temas monográficos. Suplemento de Anales de Medicina», tercera época, núm. 2, 1968.
368. BALARI I JOVANY, J., *Historia de la Real Academia de Ciencias y Artes*, (Barcelona 1895).
369. CODORNIU, A. i RUBIA, José María de la, *Compendio de la Historia de la Medicina*, (Madrid 1839-1841), en dos volums.
370. MAS I JUNYENT, Joan, *El Sindicat de Metges de Catalunya. La seva obra i la seva organització*, (Barcelona, Tip. Occitània, 1932).
371. GREGORICH I SERVAT, Alfons, *Història de la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears*, (Barcelona 1977).
372. MATILLA, V., *Jaime Ferrán y su obra*, (Madrid 1977).
373. RIERA, Joan, *Idealisme i positivisme en la Medicina catalana del s. XIX*, (Barcelona 1973).

374. USANDIZAGA, Manuel, *Historia de la Obstetricia y de la Ginecología en España*, (Santander 1944).
375. CANO IVORRA, Josep, *Perfil històric de la Cirurgia a les terres valencianes*, (València, Imp. Fermar, 1978).
376. PEYRÍ I ROCAMORA, Jaume, *Metges filòsofs. i metges artistes. Discurs pronunciat en la primera sessió interacadèmica, el dia 14 de desembre de 1931*, (Barcelona, Imp. Badia, s. d.).
377. CARRERAS I ARTAU, Tomàs, *La polémica gerundense sobre el Anticristo entre Arnau de Vilanova y los dominicos*, separata dels «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses», 1950.
378. MONTSERRAT, Sebastián, *La Medicina hispano-argentina*, (Granada, Imprenta Urania, 1947).
379. TÉLLEZ CARRASCO, Pedro J., *Contribución de España a la Historia de la asistencia psiquiátrica*, «Actas del XV Congreso Internacional de Historia de la Medicina», Madrid 1956.
380. CARRERAS ROCA, Manuel, *Trabajos de la Cátedra de Historia de la Medicina de Barcelona. Curso 1972-1973*, (Barcelona, Ed. Rocas, 1974).
381. RUIZ I CALONJA, J., *Panorama del pensament català contemporani*, (Barcelona, Ed. Vicens-Vives, 1963).
382. RAMÓN Y CAJAL, S., *Recuerdos de mi vida*, (Madrid, tercera edició, Imprenta J. Pueyo, 1923).
383. SARRÓ BURBANO, R., *El sistema mecánico antropológico de José de Letamendi*, (Barcelona 1963).
384. «Anales de Medicina. Academia de Ciencias Médicas de Cataluña y Baleares», número monogràfic extraordinari dedicat al centenari de l'Acadèmia, LIX, núm. 2, 1973.
386. MESTRE MESTRE, Bartolomé, *Patografía de Ramon Llull*, (Palma de Mallorca, Gràfiques Miramar, 1978).
387. CUATRECASAS, J., *Ramon Llull, médico y filósofo*, (Barcelona, Ed. Rocas, 1977).
388. PANIAGUA, Juan A., *El Maestro Arnau de Vilanova médico*, (València, Cátedra e Instituto de Historia de la Medicina, 1969).
389. VILLA, Clara, *Biografía del doctor Faixat i Pla*, treball inèdit del Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina, Barcelona 1980.
390. CASTELLS, Víctor, *Jaume Anton Agudé i Cortés*, «Avui», del 24 de febrer de 1978, pàg. 4.
391. CAROL, José, *Federico Durán-Jordá, el combatiente de la sangre. (Miniatura biográfica)*, (Barcelona, Ed. Rondas, 1978).
392. FITER, Josep, *Enciclopèdia Moderna Catalana*, (Barcelona, Josep Gallach editor, 1913), en cinc volums.
393. MASCARÓ BALLESTER, F., *Ocho generaciones médicas de una familia catalana*, «Anales de Medicina y Cirugía», 1972, gener-març, núm. 227, pàgs. 43-71.
394. SANTASUSAGNA, Joaquim, *Reus i els reusencs en el Renaixement de Catalunya*, (Reus 1949).
395. CASTELLS, Víctor, *Francesc Bergós i Ribalta*, «Avui» del 2 de febrer de 1979, pàgina 4.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities.

2. It is essential to ensure that all data is entered correctly and consistently to avoid any discrepancies or errors.

3. Regular audits and reviews should be conducted to verify the accuracy and integrity of the information stored.

4. Proper security measures must be implemented to protect sensitive data from unauthorized access or theft.

5. The system should be designed to be user-friendly and easy to navigate, allowing staff to perform their duties efficiently.

6. It is also important to have a backup and recovery plan in place to ensure that data is not lost in the event of a disaster.

7. The system should be able to generate reports and analytics that provide valuable insights into the organization's performance.

8. Regular updates and maintenance are necessary to keep the system secure and up-to-date with the latest technology.

9. The system should be scalable and flexible enough to accommodate future growth and changes in the organization's needs.

10. Finally, it is crucial to have a clear policy and procedure in place regarding the use and management of the system.

11. The system should be able to integrate with other existing systems and data sources to provide a comprehensive view of the organization's operations.

12. It is also important to have a clear line of communication and support for users who may encounter any issues or questions.

13. The system should be able to handle large volumes of data and transactions without any performance degradation.

14. It is essential to have a clear understanding of the system's capabilities and limitations to ensure that it meets the organization's requirements.

15. The system should be able to provide real-time data and insights to help the organization make informed decisions quickly.

16. It is also important to have a clear plan for the system's future development and improvements.

17. The system should be able to provide a secure and reliable environment for the organization's data and operations.

18. Finally, it is crucial to have a clear understanding of the system's costs and the return on investment to ensure that it is a worthwhile investment for the organization.

Advertiment

Tots els autors van enumerats, seguint un ordre alfabètic de cognoms. La bibliografia que hem utilitzat, també ha estat numerada. En aquest últim cas, ho hem fet seguint un ordre arbitràriament establert per nosaltres, segons ens anava arribant a les nostres mans. Al peu de cada autor, per a evitar la repetició de les fonts bibliogràfiques, reiteradament esmentades, hem posat un número que es refereix a la font bibliogràfica. Seguidament d'aquest número, es posa, en el cas dels llibres, el volum i la pàgina consultada i, en el cas de les revistes, el mes o el número corresponent. Si hi ha altres referències, se separen per: /.

Abreviacions. També hem utilitzat un petit nombre d'abreviacions que el bon criteri dels lectors interpretarà degudament, n'estem segurs. Malgrat tot anoteu, si us plau: N. = nat / M. = mort / B. = Barcelona.

[The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be a multi-paragraph document, possibly a report or a letter, but the specific content cannot be discerned.]

A

1. **AARON ABDALHA.** Metge jueu mallorquí del segle XIV. (33, pàg. 34)
2. **AARON COEN.** Metge jueu mallorquí que a la segona meitat del segle XIV, i en temps del rei Pere III, serví a la Casa Reial catalana. (1, pàg. 490)
3. **ABAD, Antoni.** Metge N. a Cardona (Bages). L'any 1731, a Cervera, escriu: *Brevis tractatus de pulsibus*. (2, II, pàg. 147)
4. **ABAD, Gaspar d'.** N. a Areu (Pallars Sobirà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1762. (309)
5. **ABAD, Manuel.** Metge del segle XVIII nascut a B. Féu estudis a Cervera. Fou cirurgià militar i amic d'Andreu Piquer. Deixà inèdites unes *Opera medica* en deu volums, escrites entre els anys 1772 i 1779, i unes *Conclusiones mèdicas*. Va ésser un dels primers, entre nosaltres, que va produir un tractat complet sobre les malalties mentals.
6. **ABAD, Pere.** N. a Pont de Suert (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1667. (309)
7. **ABAD, Ramon.** Metge a Igualada a les darreries del segle XVIII. (34)
8. **ABAD i MACIA, Marià.** N. a B. 5-VIII-1860. Cursà Farmàcia i Medicina alhora, a B. Llicenciat en la primera l'any 1878 i en Medicina l'any 1880. Doctorat a l'Havana. Ajudant de classes pràctiques de Terapèutica per oposició, a Madrid. Metge director dels banys i les aigües minerals d'Otàlora (1895) i de Molgas (1896). (34, II, pàg. 858)
9. **ABDALHA, Maximus.** Metge jueu mallorquí al segle XIV. (33, pàg. 34)
10. **ABELLA, Alfons.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1729. (309)
11. **ABELLA, Joan.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739. (309)
12. **ABELLA, Joan.** N. a Ager (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1778. (309)
- **ABELLA, Narcís.** — V. **NARCÍS ABELLA.**
- **ABELLA, Pere d'.** — V. **PERE d'ABELLA.**
- **ABELLANI, Antoni.** — V. **ANTONI ABELLANI.**
13. **ABELLÓ, Marià.** N. a Tortosa (Baix Ebre). Era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1784. Graduat també a Osca, el 1787. (309)
14. **ABENAFIA, Juçef.** Metge del segle XIV a la «casa del senyor rei» l'any 1384.
15. **ABENTIN, Antoni.** N. a Tamarit de Llitera. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. (309)
- **ABENTREVI, Juceff.** — V. **JOSEP ABENTREVI,** rabí.
16. **ABENVENIST, Vidal.** De les darreries del segle XIII i el començament del XIV. Metge jueu, conegut com a traductor de les obres mèdiques estrangeres recomanades pel nou Estudi General de Lleida, fundat el 1300, pel rei Jaume II. (308, I, pàg. 16)

* **ABIABAR CRESQUES.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

* **ABIATAR ABEN CREXCAS.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

17. **ABIEGA, Antoni.** N. a Sant Orenç (Alta Ribagorça). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1778. (309)

* **ABJADAR.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

* **ABNARRABI, Dolç.** — V. **DOLÇ ABNARRABI.**

* **ABRAHAM.** — V. **HABRAHYM.**

18. **ABRAHAM BAR HIYYA.** N. probablement a B., a les darreries del segle XI (1070). A la cort lleidatana dels Bani Hud ocupà càrrecs importants. Fou també astrònom, matemàtic, filòsof i rabi. A més de l'hebreu, coneixia l'àrab i el llatí. Autor d'un *Tractat de Geometria i Medicina*, sobre l'origen, la naturalesa i la composició del cos humà. (350, pàg. 74)

* **ABRAHAM BEN CHIJA.** — V. **ABRAHAM BAR HIYYA.**

* **ABRAHAM BEN DAVID CASLARI.** — V. **CASLARI, ABRAHAM BEN DAVID.**

19. **ABRAHAM BEN SCHEMUEL CHASDAI.** Metge jueu N. a B., al segle XI. (38, pàg. 49)

20. **ABRAHAM BEN SCHEMUEL CHASDAL.** Metge nascut a B., que exercí a Lleida en temps del rei Jaume I. (22, pàg. 37)

21. **ABRAHAM BEN SHEM TOB.** Metge jueu del segle XIII. N. a Marsella, però d'origen català —concretament tortosí—, ja que probablement era fill de Shem Tob Ben Isaac. Traduí de l'àrab al llatí, amb l'ajut del genovès Simó Cordo, el *Liber servitoris*, d'Abulcasis. És autor d'un tractat mèdic. (4, pàgs. 39 i 55)

22. **ABRAHAM BETEL.** Jueu castellà, que al segle XV exercia a terres catalanes la professió sanitària. (4, pàg. 118)

* **ABRAHAM BONET.** — V. **YEDA'YA BEN ABRAHAM HA-PENINÍ.**

23. **ABRAHAM ÇA SALA.** Metge gironí a la meitat del segle XIV. Germà del també metge Mosse Sa Sala. Exercí a Puigcerdà. (151, pàg. 15 i 351)

24. **ABRAHAM CABRET.** Metge jueu a Perpinyà, al segle XIV. Autor d'uns comentaris als aforismes d'Hipòcrates. (4, pàgs. 57 i 267)

25. **ABRAHAM DEL PORTELL.** Metge jueu, a Cervera, al segle XIV. També exercí la Cirurgia. Alguns membres de la seva família es convertiren al cristianisme, després de la matança del 1391. (4, pàg. 98)

26. **ABRAHAM DES CASTLAR.** Metge jueu, que exercí a les comarques gironines cap al 1327. Metge del rei Alfons III. (1, pàg. 484)

27. **ABRAHAM DES PORTAL.** Metge jueu que exercí a Girona, Besalú i Camprodon, a la segona meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)

28. **ABRAHAM DES PORTELL.** «Físic», que pertanyia a un llinatge de jueus de Sarral (Conca de Barberà). El seu pare era anomenat Astruch. Restà fidel al judaïsme, però no les seves germanes Lluïcia i Ester. (311, pàg. 375)

* **ABRAHAM DESCATLLAR.** — V. **ABRAHAM DES CASTLAR.**

* **ABRAHAM ISAAC.** — V. **ISAAC, Abraham.**

* **ABRAHAM SALCEY.** — V. **SALCEY, Abraham.**

* **ABRAHAM SALOM.** — V. **SALOM Abraham.**

* **ABRAHE, David.** — V. **DAVID ABRAHE.**

29. **ABRAHIM.** Del segle XIII. Metge reial durant el regnat de Jaume I.

30. **ABRAHIM.** Del segle XIV. Metge jueu de B. que exercia cap a l'any 1387.

31. **ABRAM BONAFOS.** Metge del call de Cervera, el 1420. (6, pàg. 398)

32. **ABRASIM.** Metge jueu que, cap al 1310, guarí el rei Jaume II, quan aquest emmalaltí a Terol. (1, pàg. 489)

33. **ABREU, Joan.** N. a Sant Andreu de Palomar (Barcelonès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

34. **ABREU i FAMADES, Manuel.** N. a Sant Andreu del Palomar (Barcelonès), es va graduar, a Cervera, l'any 1792. (241)

35. **ABREU i VILASECA, Jaume.** Morí vers el X-1915. Metge homeòpata amb exercici a B. President de l'Institut Homeopàtic i soci fundador de l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica. Redactor de la «Revista Homeopàtica» (1895). Col·laborà a la «Revista de Homeopatia Práctica». Autor

de *Tratamiento homeopático del reumatismo, Calcárea fluórica i El escrofulismo y su tratamiento homeopático.*

(74, pàg. 48)

36. **ABRÍ, Mestre.** Catedràtic d'Arts i Medicina a la Universitat de Lleida, durant el curs 1452-1453. (6, pàg. 393)

37. **ACACIA, Martí.** Metge del segle XVI. Deixeble de Brissot, vivia a París els anys 1541. Obres principals: *Galení ars medica, De morbis mulieribus libri duo i Consilia medica.* (308, I, pàg. 17)

38. **ACHARD, Joan.** Metge-cirurgià, que, a la meitat del segle XIX, fou secretari del Cos de Sanitat Militar a Catalunya i sub-inspector del Districte segon de B. L'any 1841, era nomenat secretari de la secció catalana de la Sociedad Médica General de Socorros Mutuos.

* **ACUTA, Berenguer d'.** — V. **BERENGUER d'ACUTA.**

39. **ADEMA, Andreu.** N. a Viella (Vall d'Aran), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1824. (309)

* **ADRET CRESQUES.** — V. **CRESQUES ADRET.**

40. **ADRET, Isaac.** Metge jueu a la cort de Nàpols, l'any 1454. Germà de l'anterior. (5, pàg. 136/6, pàg. 393)

41. **ADRETS, Joan Alexandre.** Metge jueu mallorquí de les darreries del segle XV (1480). (33, pàg. 35)

42. **ADZAY BRUNELL.** Metge jueu, a Montblanc, al segle XIV. (9, pàg. 29)

* **AERBE, Ferran.** — V. **AYERBE, Ferran d'.**

* **AGAZON.** — V. **OGAZON.**

43. **AGAZON CIRER, Josep.** Morí el II-1924. L'any 1923 ingressava com a soci numerari a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca. (20)

44. **AGELL, Berenguer.** De les darreries del segle XIV i el començament del XV. Cirurgià de B., del qual es conserva un document sobre manumissió d'una esclava (1421) i un altre del 1429 sobre un viatge a territori català d'ultramar, on probablement morí.

* **AGOSTENCHS, Pere d'.** — V. **PERE d'AGOSTENCHS.**

* **AGRAMUNT, JAUME d'.** — V. **JAUME d'AGRAMUNT.**

* **AGUADE i MIRÓ, Jaume.** — V. **AIGUADER.**

45. **AGUAVIVA i FLORES, Josep Ignasi.** N. a B., es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)

46. **AGUDA, Mateu d'.** Del segle XVI. Doctor del Col·legi de Metges de l'Estudi de Lleida. El 14-IX-1589, estant a la seva finca de Vintquint (Bell-lloc), fou raptat per uns bandolers, juntament amb sa muller Isabel de Borja, i assassinat. (6, pàg. 394)

47. **AGUILA i VILA, Lluçà.** N. a Solsona (Solsonès), es va graduar, a Cervera, l'any 1777. (241)

48. **AGUILAR, Josep.** N. a Aspa (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1789. (309)

48. **AGUILAR, Manuel.** De la primera meitat del segle XIX. Fou un dels metges militars que signaren el *Dictamen dado por la Corporación de Cirugía médica militar de la plaza de Barcelona al Excmo. Sr. Jefe Político de la provincia de Cataluña*, l'any 1822, en què es defensava l'etiologia contagiosa de l'epidèmia de febre groga. (7)

50. **AGUILAR, Miquel.** N. a Sant Andreu (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

51. **AGUILERA, Antoni.** Metge del segle XVI, nascut a la Jonquera (Alt Empordà). Exercí a Guadalajara. Obres més importants: *Exposición sobre las composiciones y preparaciones de Mesué* (Alcalá, 1569), *Praeclara rudimentorum medicinae, libri octo* (Alcalá, 1571); *De varia curandi ratione* (ms. a El Escorial). Autor també d'una *Apología por el hábito de Santo Domingo* (Alcalá, 1572). (57, pàg. 7)

52. **AGUILO TOMAS, Guillem.** N. a Ciutat de Mallorca el 1819, m. a Ciutat de Mallorca 7-I-1859. Estudià Medicina a B. i a Montpeller, on es doctorà; féu oposicions a sanitat militar i fou destinat a Melilla i a Palma. Autor de *Quelques mots sur l'application des sens externes au diagnostic des maladies* (Montpeller, 1846). (10, I, pàg. 3)

53. **AGUIRRE, Antoni.** N. a Roses (Alt Empordà) el 20-XI-1716; m. a Saragossa el 1779. Exercí com a metge a diferents pobles d'Aragó (Belxite, Vilafranca d'Ebre; Magallon) i a Tarragona. És conegut per la descripció que féu d'un aeròlit caigut

l'any 1773: *Carta filosòfica sobre un fenomen de los más peregrinos de estos tiempos, sucedido en 17 del presente mes de noviembre de este año 1773, en las cercanías del Real Monasterio de Sixena, diócesis de Lérida, partido de Barbastro del reino de Aragón* (Saragossa 1774).

(41, VII, pàg. 346)

54. **AGULLÓ, Francesc. M.** el 23-VI-1731. Cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B., aprenent des del 1689, cirurgià segon el 1708 i cirurgià principal el 1712. Es jubilà el 22 de juny de 1731 i morí l'endemà. (54)

55. **AGULLÓ, Llorenç.** Graduat a la Facultat de Medicina de Lleida el 26-VII-1615. Exerci en aquella ciutat.

(6, pàg. 394)

56. **AGUSTÍ, Aparici.** Cirurgià de la casa reial en temps del rei Martí, que fou enviat a guarir el rei de Sicília. (42, pàg. 147)

57. **AGUSTÍ i CARRERAS, Joan.** Metge, a la segona meitat del segle XIX. Autor d'una memòria sobre l'epidèmia de còlera de Sant Martí de Provençals l'any 1885. (59)

* **AIGUADÉ, Jaume.** — **V. AIGUADER, Jaume.**

58. **AIGUADER i CORTÈS, Jaume Anton.** N. a B. el 10-I-1914; m. a Mèxic, D.F., el 27-XII-1972. Primers estudis a l'escola Blanquerna. Cursà Medicina a Barcelona. Llicenciat l'any 1936, durant la guerra de 1936-1939 prestà serveis al Cos de Sanitat Militar de la República. L'any 1939 anà a l'exili; de primer a França, on, a la Sorbona de París, obtenia el títol de metge especialista en medicina colonial. Traslladat a Mèxic fou metge de la Benèfica Hispana i assessor tècnic dels laboratoris Queralt Mir (empresa catalana). Publicà *Idees sobre el caràcter dels catalans* (1975).

59. **AIGUADER i MIRÓ, Jaume.** N. a Reus (Baix Camp) 24-VII-1882; m. a Mèxic, D.F. 30-V-1943. Cursà Medicina a B. on es graduà el 1907, i féu el doctorat a Madrid. A la seva joventut freqüentà cercles filoanarquistes, i així col·laborà al periòdic «La Alarma», de Reus. Milità a la Unió Socialista de Catalunya i després a Estat Català. Membre per oposició del Cos Mèdic Municipal de B., el 1921. El 1926, va ésser empresonat en dues ocasions, i a la segona de les quals per més de mig any. Col·laborà a la formació de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Enllaç de Macià durant la Dictadura. Participà en el Pacte de Sant Sebastià (1930).

Fou alcalde de B.: 14-IV-1931 al 1933; diputat a Corts en totes les legislatures de la República; ministre sense cartera en el govern de Largo Caballero (XI-1936) i de Treball i Assistència Social en el govern Negrín (1937) fins a l'agost del 1938. Presidí l'Ateneu Enciclopèdic Popular. En la seva tasca mèdica cal esmentar el seu treball com a director de la col·lecció de «Monografies Mèdiques» (1926-1937), formada per 104 volums. El 1928 havia creat la col·lecció «La Sageta». S'exilià a França (1939) i a Mèxic el 1941. Fundador de la revista «Pamflet» (1934), que va ésser suspesa arran dels fets del 6 d'octubre de 1934. Col·laborà a les publicacions «Ideari», «La Nau», «Justícia Social», «Athe-neum», «Revista de Catalunya», «Ginesta», «Germinal», «Catalònia», «La Publicitat», «La Rambla», «Estela», «Mirador», «La Rambla de Catalunya», «La Humanitat», «L'Opinió», «La Revista d'Igualada» (1929), «La Ciutat», «Lluita», «La Campana de Gràcia», «La Tralla», «Som», «El Poble Català», «Nosotros», «El Carrer», «Occitània», «Buletí del Sindicat de Metges de Catalunya», i a les reusenques «Foment», «Las Circunstancias» i «Revista del Centre de Lectura». Autor d'*Aspecte social de les infeccions sexuals en el matrimoni* (B. 1912), *Nova tasca de l'Ateneu. Cultura professional de l'habitació sana i a bon preu* (B. 1922), *Figures i moments de la medicina* (B. s. a), *La fatiga obrera* (B. 1929), *La lleialtat a l'època* (B. 1929), *Amb Catalunya i per Catalunya* (B. 1930), *Catalunya i la Revolució* (B. 1931), *Elogi del metge i de la Medicina* (B. 1932), *Elogi de Barcelona*, (B. 1932), *El problema de l'habitació obrera a Barcelona* (B. 1932) i d'un estudi biogràfic sobre *Miquel Servet* (Mèxic, 1945). Inicialment signava Aiguadé. En 1939-1940 col·labora a «El Poble Català» i a la «Revista de Catalunya», publicacions ressorgides a París. (75)

60. **ALA, Antoni.** N. a les Borges Blanques (Garrigues), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1802. (309)

61. **ALABALL, Salvador.** N. a Verges (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1807. (309)

62. **ALABERN, E.** Metge de les darreries del segle XIX i el començament del XX. Fou un dels dos directors de la «Revista Mèdica Rural», publicació quinzenal que aparegué a Blanes els anys 1896 i 1897. Seguidor de les idees de Sunyer i Capdevila, té una orientació positivista. (76)

63. **ALABERN i RASPALL, Josep.** Metge de Sanitat Militar, que l'any 1900, a Ma-

drid, i dintre el IX Congrés Internacional d'Higiene i Demografia, presentava la comunicació *Sobre el empleo de la pulpa vacuna glicerizada*. Juntament amb G. Andrés Espala havia escrit *Las inoculaciones antivariólicas según el método de Pasteur*. (76, pàg. 157)

64. **ALATZAR, Mestre Mosse**. Mestre en Medicina jueu, del segle XIV, mort l'any 1331, durant la conquesta de l'illa de Sardenya. Metge de la casa reial catalana, durant els regnats de Jaume II i Pere III. (5)

65. **ALATZAR AVENARDUT, Mestre**. N. a B. Fill de Mosse Avenardut. Va estar al servei dels reis Alfons el Benige i Pere del Punyalet, acompanyant com a metge el darrer en les seves expedicions contra el seu cosí el rei de Mallorca. Fou comissionat pel rei Pere per resoldre les qüestions de tributacions o d'altra mena, que es plantejaren entre la corona i els calls jueus; per aquests treballs rebé diverses gratificacions, en diners i privilegis. (61)

66. **ALATZAR GALLUF**. Exercia la Medicina cap al 1383. (117)

67. **ALAVEDRA, Pau**. L'any 1595 era membre del Col·legi de Doctors en Medicina de Barcelona. (66, pàg. 211)

68. **ALAVEDRA, Jaume**. N. a Olesa (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)

69. **ALBA, Miquel**. N. a Caldes de Montbui (Vallès Occidental), féu els estudis a Alcalá de Henares. Llicenciat el 1639 i doctorat l'any següent. Catedràtic de Cirurgia, per oposició, a Alcalá, des del 1640. (360, pàg. 52)

70. **ALBA, Miquel Joan**. N. a Seròs (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1791. (309)

71. **ALBANELL, Joan**. N. a Hostalric (Selva), es doctorava en Medicina el 19-V-1603 a l'Estudi General de Barcelona. (66, pàg. 209)

72. **ALBANELL, Josep**. Metge que exercia a B. cap a l'any 1650. (67)

73. **ALBAREDA i BAYLINA, Joaquim**. Metge que pronuncià el discurs inaugural de la VI Assemblea Anual del Col·legi de Metges de la província de Girona (Ripoll 1903), sobre el tema *Terapéutica vieja y terapéutica moderna de la neumonía*. (77)

74. **ALBERICH, Lluís**. Cirurgià que exercia a B. cap a l'any 1650. (67)

75. **ALBERICH, Marià**. N. a Reus (Baix Camp), era batllixer en Medicina, a Osca, l'any 1807. (309)

76. **ALBERICH i CASAS, Josep**. N. a Reus (Baix Camp) 24-V-1824; m. a Reus (Baix Camp) 5-I-1878. Fill del metge reusenc Marià Alberich, es llicencià a B. (1846) i exercí a Reus, on fou un personatge local important. Va ser redactor i un dels fundadors del «Diari de Reus» i a la vegada un dels tres directors de la revista barcelonina «La Abeja Médica Española». Membre corresponsal de nombroses societats científiques. Autor d'un estudi sobre la importància de la física i la química en Medicina. L'any 1865 fou diputat provincial pel partit judicial de Reus. Autor d'estudis sobre l'economia de la comarca: *Bosquejo sobre el criadero de la mina restaurada sito en la montaña d'Escornalbou, provincia de Tarragona* (B. 1846), *Instrucción popular acerca el cólera morbo asiático* (Reus 1854), *El Instituto Agrícola catalán y la subdelegación de Reus* (B. 1858); fou secretari d'aquesta subdelegació. Traduí també un tractat de galvanoplàstia. (59)

77. **ALBERT DEL PUIG**. Metge a la segona meitat del segle XIV. El 20-XI-1372 firmà un contracte, per dos anys, amb la vila de Cotlliure. Cada malalt tenia dret a un màxim de tres visites el mes, passat les quals havia de pagar al metge. Per cada dia d'absència pagaria una multa de cinc sous barcelonins. No pagaria cap impost municipal i tindria un sou de 25 lliures. (78, 1936, II, pàg. 216/ 4, pàg. 100)

78. **ALBINANA, Antoni**. N. a Alcover (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

79. **ALBINANA, Antoni**. N. a l'Alaixar (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. (309)

80. **ALBIOL, F.** Formà part, l'any 1878, de la primera comissió de revisió de treballs dels «Annals de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya». (7)

81. **ALBORNÀ i MIR, Josep**. De les darreries del segle XIX. N. a Vilafranca del Penedès, féu la tesi doctoral: *¿Qué es preferible para los intereses de la Ciencia y de la Humanidad, el ejercicio simultáneo, o aislado, de la Medicina y Cirugía?* (B. 1869).

82. **ALCALA, Jaume.** De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria: *D disertación y observación ocular de las cataractas, y el modo de curarlas con el método más breve, sencillo y menos dolente, de última invención, mediante la extracción de la lente cristalina* (1769). (179)
83. **ALCALÍ, Mestre Bartomeu.** Cap a l'any 1510, intenta fer-se amb el càrrec de metge de Reus. L'any 1521, era contractat com a metge del Capítol de Tarragona. El 1523, queda autoritzat a poder abandonar la ciutat en cas d'epidèmia. De l'any 1526 al 1563 va estar professionalment en relació amb Reus. (64, pàg. 31/254, pàg. 28)
84. **ALCANTARA, Josep.** De la primera meitat del segle XIX. Fou un dels metges que signà el dictamen en el qual es considerava que l'epidèmia de febre groga de B. de l'any 1822 era d'etiologia contagiosa.
85. **ALCANYÍS, Jeroni d'.** Consta com a metge l'any 1412. (4, pàg. 104)
86. **ALCAZAR, Joan d'.** Del segle XVI. Llicenciat a la Universitat de Lleida. Sembla ésser que fou el primer metge que exercí la professió a Cuba. Els anys 1526 i 1528 era a Santiago de Cuba. L'any següent passà a Mèxic. (6, pàg. 394)
87. **ALCOBÉ i NOGUER, Santiago.** N. a B. el 1903; m. el 15-VII-1977. Metge i antropòleg. Des del 1941 fou catedràtic d'Antropologia a la Facultat de Ciències de la Universitat de B. Fou rector entre els anys 1963 i 1965. Col·laborà amb el Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
88. **ALDRET, Ferran.** Cirurgià, a Reus, a la primera meitat del segle XVI. (64, pàg. 83)
89. **ALDRET, Marc.** Cirurgià, a Reus, a la meitat del segle XVI (1530-1539). (64, pàg. 72)
90. **ALEGRE.** Cognom de dos metges de Reus, pare i fill, que exercien a Reus a l'últim terç del segle XVI, entre els anys 1573 i 1596. (64)
91. **ALEGRET, mestre.** Cap a l'any 1561 exercia de metge a la Selva del Camp i va demanar, més tard, exercir a Reus. (64)
- * **ALEGRET, Berenguer.** — V. **BERENGUER ALEGRET.**
92. **ALEGRET DE GALLI, Magí.** N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf). Fill del cirurgià Ramon Alegret. Revalidat el desembre del 1821, doctorat en Cirurgia, fou primer ajudant a l'Hospital Militar de B. Encarregat d'una càtedra al Reial Col·legi de Cirurgia de B., durant la repressió absolutista, després del Trienni Constitucional, i fins al 1825. Signà el dictamen en què es considerava que l'epidèmia de febre groga de l'any 1822 a B. era d'etiologia contagiosa. Autor de la memòria *Tratamiento de las heridas de cabeza según el método del Profesor Pedro José Desault.* (24/28, 1975, VIII, núm. 48, pàg. 9/7, 179)
93. **ALEMANY.** L'any 1413 vivia a Perpinyà. Era «litotomista», especialista en extreure la pedra de la bufeta de l'orina. (4, pàg. 170)
94. **ALEMANY, Joan.** Batxiller en Arts i doctor en Medicina de Vic, al segle XVI. Es dedicà als estudis d'astronomia i astrologia, i va descriure el cometa del 1532. Autor del llibre *Lunario o repertorio de los tiempos* (València 1553). Segons Antoni Palau i Dulcet d'aquesta obra se'n van fer diverses edicions, en castellà i en català. La primera en català porta el títol *Lunari o Repertori dels temps...* (B. 1557). L'edició de l'any 1640, impresa a B., va ser corregida i ampliada pel doctor en Filosofia Esteve de Pujasol. (57)
95. **ALEMANY, Miquel.** Cirurgià que exercí a Manresa cap a l'any 1505. (8, pàg. 109)
96. **ALEMANY DE PRATS, Tomàs.** N. a Pineda (Maresme). era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)
9. **ALEMANY i ROSSELLÓ, Francesc.** N. a Campanet (Mallorca); m. a Ciutat de Mallorca el 13-VI-1805. Estudià i exercí a Mallorca; el 1789, en instal·lar-se l'Acadèmia Mèdico-Pràctica Balear, en fou nomenat secretari. A l'Acadèmia de Medicina de Mallorca se'n conserven sis manuscrits, entre els quals cal esmentar: *Impugnación a varias proposiciones de D. Antonio Almodóvar en un discurso sobre la congelación del agua* (1789). *Prosopopeva satírico-didáctica* (1791), *Discurso sobre algunas vanas observaciones que se practican en la medicina* (1794), que va criticar el doctor Francesc Ferrer, *Sobre una calentura pública* (1794). *Ensayo sobre si puede ser o no perjudicial a la salud el yeso que se pone en el vino, Experimentos hechos con el mosto solo y mezclado con yeso, resultados que se observan de dicha combinación y consecario relativo a la salud* (1795), *Respuesta a la apología*

de D. Antonio Almodóvar i *Discurso o reflexiones sobre el sistema humorista* (1797). (10, I, pàg. 19/20)

98. **ALEÑA, Francesc.** Metge autor d'una memòria sobre l'epidèmia de còlera a Cal·lella l'any 1855, que fou enviada a la Reial Acadèmia de Medicina de B. (59)

* **ALEST, Joan d'.** — V. **JOAN D'ALEST.**

99. **ALEU, Francesc.** Barber-cirurgià, a Reus, a l'últim terç del segle xv. (64, pàg. 83)

100. **ALEU, Joan.** Cap a l'any 1526 fou metge assalariat per la vila de Reus. Sembla que era de Montblanc, on exercí més tard. (64, pàg. 35)

101. **ALEU i RIERA, Dolors.** N. a 3-IV-1857. Féu els primers estudis a B. L'any 1874, va ingressar a la Facultat de Medicina i es va graduar el 1879. Cronològicament, fou la primera dona del país a fer l'examen de la Llicenciatura (20-IV-1882) i també la primera a obtenir el doctorat. (V. «La Independència Mèdica», de l'1-V-1882 i del 21-X-1882), amb la tesi *De la necesidad de encaminar por nueva senda la educación higiéxico-moral de la mujer* (B. 1883). Autora de *Consejos a una madre*. (81)

102. **ALEXANDRE, Antoni.** Metge del rei Alfons el Magnànim. (5, pàg. 136)

103. **ALEXANDRE, Joan.** Barber, que era conseller de l'Ajuntament de B. l'any 1480. (243, I, pàg. 158)

104. **ALEXANDRE DE ROCAFORT.** Metge de Pere III, el Cerimoniós. (38, pàg. 75)

105. **ALFARAS, Isidre.** Cirurgià de Cadaqués al segle XVIII, estudià a Montpeller, exercí com a metge militar en els exèrcits d'Itàlia (1748) i després a B. (1757). Autor d'un manuscrit: *Al muy Il·tre. Sr. Presidente y demás Señores del Real Colegio de Cirugía de la Ciudad de Barcelona*, en què explica les seves tècniques de guarició, com a cirurgia, del carbuncle i de reducció de les hèrnies inguinals i les luxacions humerals (1792). (77)

106. **ALFARAS i FRANCESC, Esteve.** N. a Cadaqués (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1787. (241)

107. **ALFONS, Mestre.** Metge a Manresa, cap a l'any 1314. (8, pàg. 97)

108. **ALFONS, Mestre.** Metge jueu de Burgos traslladat a Aragó. D'ell parlà algunes vegades Alfons III. Fou considerat

heretge contumax per l'arquebisbe de Sagossa i fou empresonat i sotmès a una investigació i, finalment, penjat.

(4, pàg. 117)

109. **ALFONS, Mestre.** Un document de l'any 1448, l'acredita com a queixaler (odontòleg) de B. (8, pàg. 293)

110. **ALFONSO, Miquel.** Barber, que l'any 1491 era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 159)

111. **ALFONSO i FRANQUET, Raimon.** N. a Cervià (Garrigues) el IV-1826; m. a Tarragona el 1901. Cursà Medicina a B. Exercí a Poboleda i, més tard, a Tarragona, on el doctor Serra i Borràs, director de l'Hospital Militar, l'introduí a l'Homeopatia. També exercí a Madrid i a Barcelona. (74, pàg. 58)

112. **ALFONSO SAQUETA, Raimon.** N. a Tarragona 1859; m. a 6-XI-1932. Fill del metge homeòpata Raimon Alfonso i Franquet. Estudià a B., on es llicencià (1878) i es traslladà l'any següent a Madrid, on treballà a l'Instituto Homeopático, i a l'Hospital Homeòpata de San José. Doctorat el 1880, publicà un fulletó: *La Homeopatofofia*.

113. **AL-HARIZI.** Metge jueu del segle XIII, probablement de B. Traduí a l'hebreu l'obra *Tractat de Ginecologia*, escrita en àrab pel també jueu resident a B. Sheshet Benvenist. Autor d'un *Tractat mèdic* en hebreu.

(4, pàgs. 38, 45, 55, 57, 103, 173)

114. **ALIAS, Jeroni.** Cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B., nomenat el 21 de juliol de 1651, fins a la seva jubilació l'any 1671. (54)

115. **ALIBAU, Jaume.** De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX fou professor al Col·legi de Cirurgia de Màlaga. (48)

116. **ALIER i GÓMEZ, Joaquim.** N. a B. el 20-VII-1907; m. a Reus (Baix Camp) el 10-XI-1968. Cursà Medicina a B. Deixeble d'Emili Mira. En aquesta ciutat, hi exercí durant set anys la Neuro-psiquiatria. Després passà a Veneçuela, on durant sis anys fou professor de l'Institut de Psicologia de Caracas. Traslladat a Nova Guinea Holandesa dirigí tres anys l'Hospital Hollandia i, més tard, passà a Indonèsia on fou subdirector de l'Hospital Psiquiàtrica de Bogor (Java) i director de l'Hospital Neuro-psiquiàtric de Djakarta (Java).

Després d'una breu estada a Brisbane (Austràlia) va anar a Nova York (E. U. A.) com a resident del Creedmor State Hospital i professor de la New School for Social Research. Retornat a Catalunya, passà els últims catorze anys de la seva vida com a metge de la Clínica Mental de Santa Coloma de Gramenet, cap del Laboratori Psicotècnic de B. i director de l'Institut Pere Mata, de Reus. Entre els seus treballs cal esmentar un estudi de la tipologia espanyola i la investigació de lesions orgàniques en les esquizofrènies.

(53, 1969, abril)

117. **ALIÓ, Josep Ignasi.** N. a Alforja (Baix Camp). Catedràtic de Medicina els últims anys de la Universitat de Cervera (1836). Autor d'uns *Apuntes sobre la formación de los partidos*, presentats a la Reial Acadèmia de Medicina de B. (1833); d'un *Método sencillo para curar el reumatismo y otras enfermedades análogas, Bostquejo de un plan general de instrucción pública* (Cervera, 1841), *La Humanidad mejorada, o idea de un gobierno lo más barato posible o de grandes economías* (Lleida, 1855).

(49/59)

118. **ALIÓ i LLORENS, Ignasi.** N. a Capellades (Anoia), es va graduar, a Cervera, l'any 1787.

(241)

119. **ALMATÓ i RIBERA, Salvi.** N. a Olesa (Baix Llobregat) 15-III-1827; m. l'I-III-1889. Fill del metge del mateix nom. Estudià i exercí a B., on es llicencià l'any 1851. Visqué algun temps a Vic, del 1861 al 1866, i a Arenys de Munt. Practicà l'Homeopatia. Dirigí els «Archivos de la Medicina Homeopática» i «El Consultor Homeopático». Va col·laborar a la «Revista Homeopática Catalana». Traduí, d'Españet, *La práctica de la Homeopatía*; de Rudolck, *Enfermedades de los niños*; de Hart, *Los resfriados y sus consecuencias* i *Las enfermedades de los ojos*; de Hugues, *Manual de Farmacodinamia*, i també traduí el tractat de parts de Hale. Autor d'*El cólera, su profilaxis y su tratamiento general y homeopático* (B. 1884). Inicià la traducció d'*El indicador característico de cien medicamentos homeopáticos, comprendiendo los treinta del Dr. Muller* (Leipzig. 1891). Salvi fou germà del pare dominic beat Pere Almató.

(183/59/74, pàg. 46)

120. **ALMERA, Pere.** Dirigia la revista «El Especialista Médico-Farmacéutico», que aparegué l'any 1899 a Vilassar.

(7)

121. **ALMEREDI, Jucef.** Metge reial en el regnat de Jaume I, al segle XIII.

122. **ALMIRALL.** Metge que establí, l'any 1847, juntament amb Ronquillo, les consultes mèdiques gratuïtes, que constituïen, en realitat, una associació entre el metge i el farmacèutic.

(7)

123. **ALMIRALL, Joan.** N. a Vilafranca del Penedès, era batxiller en Medicina, a Ossa, l'any 1773.

(309)

124. **ALMODÓVAR i RUIZ BRAVO, Antoni.** N. a Almodóvar del Campo el 3-II-1763; m. a Ciutat de Mallorca el 16-I-1823. Metge militar, destinat a Roses (1794) i a Ciutat de Mallorca (1796), on fou professor de Física i Química. L'any 1809, lluità contra l'epidèmia de calentura estesa al camp de Tarragona. Protometge de l'exèrcit de Catalunya. Autor de: *Breve disertación del óxido de antimonio sulfuroso roxo o kermes mineral* (1797), *Apología físico-química al Dr. Francisco Alemany, relativa a la congelación del agua* (1798), *Ensayo mineralógico sobre la natural formación de las aguas sulfurosas, de su composición artificial y de las utilidades en la economía animal* (1797), *De la natural y artificial congelación del agua y de los beneficios que puede acarrear al cuerpo del hombre en estado de frialdad* (1797), *Observación de un tumor monstruoso, falso aneurisma y reconocido en este hospital general* (1798), *Disertación dirigida a S.M. sobre las causas que pudieron producir las graves enfermedades que se experimentaron en Mallorca en 1799, Felicitación a los catalanes con motivo de la elección hecha en el Excmo. Sr. D. Juan Miguel Vives para Capitán general y mando en jefe del ejército de Cataluña* (Palma 1808), *Breves apuntes sobre la hidrofobia ó rabia canina; y sobre sus funestos resultados en el género humano* (Palma 1814), *Discurso sobre el tiphus bubonario, según las últimas observaciones* (Palma 1817), *Manifiesto que sobre la comisión de la inspección de epidemias, dispuesta por esta Junta superior de Sanidad en 4 de junio último con motivo de haberse declarado la peste de levante en las villas de Son Servera y Artá, publica D. A. A.* (Palma 1820), *Descripción de la fiebre reinante en esta capital, su método curativo y precauciones que deben tomar estos habitantes* (Palma 1821), *Dictamen que sobre la fiebre amarilla que padeció Mallorca en 1821, dio a la Junta de Sanidad de las Baleares D. A. A.* (Pamplona 1830), que fou elogiada per Parisset, Bally i François. Entre les traduccions cal esmentar *Compendio de Medicina práctica*, de Mr. L'Odier (1821).

(10, II, pàg. 598/20)

125. **ALOI, Josep.** N. a Girona, es va graduar, a Cervera, l'any 1785. (241)
126. **ALOMAR i BARBARÍN, Antoni Ignasi.** N. a Muro, el 29-XII-1823. Fill del metge Gabriel Alomar, es llicencià el 1847 a B., i exercí a Palma. Fou redactor i fundador de «La Medicina Ecléctica», que es publicà a Palma. Obres més importants: *Memòria sobre las enfermedades cutáneas y en particular su diagnóstico diferencial* (1849, ms), *Memoria sobre las causas que producen la insalubridad de algunas poblaciones inmediatas a Albufera* (1850, ms), *Discurso acerca de la hidrofobia* (ms), *Memoria sobre el medio más asequible de plantear un hospital de locos dentro o fuera de las murallas de Barcelona*, *Discurso médico sobre la limpieza y cosméticos* (1858), article publicat a «El Eco de la Medicina» de Madrid i *Por qué causa son endémicas las calenturas intermitentes en el pueblo de Muro y se han generalizado en los demás pueblos de Mallorca* (V. «La España Médica», Madrid, del 20 d'octubre de 1858) (10, I, pàg. 24)
127. **ALONSO i NIETO, Sever.** N. a Palacio del Campo (Valladolid) l'1-II-1900; m. el 17-VI-1974. Llicenciat, a Valladolid, l'any 1922. Ingressà a Sanitat Militar i exercí, a Lleida, des de l'octubre del 1928. Cultivà la Pediatria i fou director de l'Hospital Provincial de Lleida. Publicà dues monografies: *Diabetes infantil* i *Cardiopatías de la niñez*. (Manuel Camps i Surroca)
128. **ALORDA i SUÑER, Joan.** N. a Ciutat de Mallorca el 1850; m. el 29-IX-1907. Llicenciat a Madrid el 1873. Exercí a la seva ciutat natal. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca (1886). Col·laborà a la «Revista Balear de Ciencias Médicas». Autor de la memòria *Importancia del diagnóstico, y manera de establecerlo, en las enfermedades de la piel* (1886), *Sobre si las mujeres herpéticas pueden amamantar a sus hijos* (1893), *Sobre las enfermedades cutáneas* (1886), *Alrededor del drama venéreo* (1906). (20/111, pàg. 68)
129. **ALÒS.** Metge que morí el mes de maig de 1752.
130. **ALÒS, Jaume.** Doctor en Medicina de les darreries del segle XVI i del començament del XVII. (88, pàg. 19)
131. **ALÒS i SERRADORA, Joan d'.** N. a Moià (Bages) el 16-IV-1617; m. a B. el 15-III-1695. Fill del metge Jaume Alòs. Deixeble de Joan Francesc Rosell. Figura interessant de la política i la medicina catalanes d'aquella època. Carles II el nomenà protomèdic del Principat i dels comtats del Rosselló i Cerdanya. Conseller tercer el 1666. Capità de la Coronella el 1684. Diputat del Braç Militar el 1690. Catedràtic de Prima de Medicina des de l'any 1664, regentà successivament Medicina, Anatomia, Aforismes i Farmàcia. Obres: *Pharmaco-medica dissertatio de viperis trochiscis a magnam senioris Andromachi theriacam...* (B. 1664). Impugnà aquesta obra el metge valencià Miquel Vilar en un estudi titulat: *Statera Yatrica Valentina*, però Alòs contestà amb l'opuscle *Criticum apologema in quo ulterius demonstratur pondera panis ad formando theriacales pastillos exclusive et proportione ad pondus viperinarum carniū accipienda esse ex Galeni mente liber contra Statera Yatricam doctoris Michaelis Vilar, medici valentini* (B. 1665), *Pharmacopea catalana, sive antidotarium barcinonense restitutum et reformatum* (B. 1686), *De corde hominis disquisitio physiologico-anatomica* (B. 1694), on defensa els treballs de Harvey. (57/78, 1938, pàg. 389)
132. **ALOU, Jaume de l'.** Cirurgià que visqué a B. a l'últim terç del segle XVI. El 1584, era cònsol en cap del Col·legi dels sants Cosme i Damià. El 1593, era metge dels presos de les galeres mentre estaven desembarcats. Hi ha alguns contractes de societat que —com era costum a la seva època— feia amb minyons que entraven al seu servei per aprendre l'ofici de cirurgià.
133. **ALOY, Antoni.** Cirurgià del segle XVIII, nascut a Girona. Cirurgià major del Regiment de Sòria. Mestre al Reial Col·legi de Cirurgia de Cadis. (89, pàg. 256)
134. **ALOY, Francesc.** Metge de l'Exèrcit a la Campanya del Rosselló (1795) destinat a Girona. Es doctorà amb la tesi *De ileo* (Montpeller 1774). (108, pàg. 96/3)
135. **ALSINA, L.** Cirurgià barceloní que l'any 1835 va traduir un treball d'A. Chevalier sobre l'administració del clor en la tisi pulmonar.
136. **ALSINA i POU, Pau.** N. a Sant Joan de Vilassar 25-I-1836; m. el 8-XII-1894. Primers estudis a Mataró i a B. Del 1856 al 1860, en què es llicencià en Medicina, era practicant extern de l'Hospital de Sant Pau. L'any 1876 era director de les aigües minerals de Banyoles, i passà posterior-

ment a les de la Vall de Ribes (1877), a les de Caldes d'Estrach i Titus (1890), a les de Santa Agueda (1892), i, finalment, a Sant Joan de Campos. Metge titular de Vilassar de Mar. Autor d'una *Breve reseña de las aguas minero medicinales del valle de Ribas* (B. 1885). (77/34)

137. **ALSINET DE CORTADA, Josep.** N a Vilanova de Meià (Noguera). Metge del segle XVIII que féu estudis a Cervera i exercí a Mèrida (Extremadura) del 1735 al 1755. Aquest últim any passà a Aranjuez, on fou metge de la Casa Reial, en temps de Carles III. Autor de *Nuevas utilidades de la quina demostradas por el Dr. J. A.* (Madrid 1763), *Nuevo método de curar flatos, hipocondria, vapores y ataques histéricos de las mujeres de todos estados y en todo estado* (Madrid 1776), que es reedità el 1794 i on fa un extracte de les doctrines de Mr. Pomme, i *Avisos sobre el método de recetar* (B. 1790). (57)

138. **ALTAMAR, Rafel.** Cirurgià d'Oró (Anoia) a la segona meitat del segle XVIII. (77, pàg. 145)

139. **ALTARRIBA, Jaume.** M. el 3-VII-1599, estava cohegiat a l'Estudi de Lleida. (6, pàg. 394)

140. **ALTERAGA, Mestre.** Metge al segle XIV. (9, pàg. 29)

141. **ALTÉS, Ramon.** N. a Tarragona el 1810, m. el 1864. Metge de cambra d'Isabel II, diputat a Corts i persona influent dintre el Partit Moderat. (308, I, pàg. 107)

142. **ALTÉS i CASALS, Martí.** N. a R. Doctor en Cirurgia, revalidat el juliol del 1821. El mateix 1821 moria a B. a conseqüència de l'epidèmia de febra groga. (90)

143. **ALTURA.** Cirurgià, a Manresa, a la meitat del segle XIV. (91, pàg. 184)

144. **ALIJA i MIGUEL, Antoni.** Metge, a Reus, a la segona meitat del segle XIX. Autor d'una *Topografía médica de Reus*, que fou premiada per la Reial Acadèmia de Medicina de B. l'any 1886.

145. **ALVAREDA, Pau.** Doctor en Medicina que exercia a B. a les darreries del segle XVI.

146. **ALVAREZ i ALEÑAR, Julià.** N. a Ciutat de Mallorca el 1850; m. a Ciutat de Mallorca el 1925. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1871 i es doctorà a Madrid l'any 1872. Des del 1885 fins al 1923 col·laborà amb assiduitat a la «Revista Ba-

lear de Ciencias Médicas». Autor de: *Algunos conceptos sobre el descubrimiento de la vacuna jennericiana* (Palma de Mallorca 1896), *La Medicina moderna en sus relaciones con la sociedad* (Palma de Mallorca 1897) i *Solidaridad científica médico-odontológica y sus fundamentos* (Palma de Mallorca 1903). (111, pàgs. 56 i 57)

147. **ALZINA i VILLALONGA, Jordi.** N. a Alaior (Menorca) el 18-I-1777; m. a Alaior el 18-X-1823. Fill del metge del mateix nom, exercí en el llatzaret de Maó. Publicà alguns fulletons de caire polític anònims. Féu un atac violentíssim contra el Dr. Rafael Hernández, que es publicà al suplement del «Ciudadano Español» del 23-IV-1823. Autor de: *Contestación al impreso: Justificación del ultrage que se lee contra el Dr. en Medicina D. Rafael Hernández en las páginas 16 y 17 del impreso: Descripción de los sucesos memorables acaecidos en el Lazareto nacional del puerto de Mahón* (Maó 1882), on nega haver estat l'autor de la *Justificación*, que portava les inicials J. A. (10, I, pàgs. 25 i 564)

148. **AMAT, Berenguer.** Cirurgià que al començament del segle XV es trobava a Xipre. (5, pàg. 138)

149. **AMAT, Joan.** L'any 1595, era membre d'un tribunal d'oposicions a una càtedra de l'Estudi General de B. L'any 1604, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. i el 1615 era conseller de l'Ajuntament de B. Havia nascut a Granollers. (66, pàg. 193/243, I, pàg. 165)

150. **AMAT, Joan.** Metge de B. que va destacar arran de l'epidèmia del 1560. (38, pàg. 122)

151. **AMAT, Joan Carles.** N. a Monistrol de Montserrat (Bages) el 1572; m. a Monistrol de Montserrat (Bages) el 1642. Estudià i exercí a València. Metge del Monestir de Montserrat. Autor de *Guitarra española y vándola en dos maneras de guitarra. Castellana y Cathalana* (B. 1586); però, segons l'opinió d'Antoni Palau i Dulcet, la primera edició d'aquest llibre, reeditat diverses vegades, devia ser del 1597, i *Fructus medicinae ex variis Galeni locis decerpti* (Lió 1623), que tingué molta difusió; *Quatre cents Aforismes Cathalans* (B. 1636), reeditats i traduïts moltes vegades. Sembla que també fou autor d'un tractat sobre la pesta (B. s. a.). (57/41/50, I, pàg. 305)

152. **AMAT, Pau.** N. a Granollers, es doctorava en Medicina l'1-VII-1602 a l'Estudi General de B. (66, pàg. 208)

153. **AMELI, Joan.** Mestre en Medicina, metge de la casa reial i de la reina, al qual es donaren cinc lliures i deu sous «per treballs que ha fet amb altres metges en compilar i posar en escrit algunes raons sobre les enfermetats de la ciutat de B. i els seus remeis» (1370). (42, pàg. 17)

* **AMELL, Joan.** — V. **JOAN AMELL.**

154. **AMELLA, Joan.** Metge que l'any 1453 assistí a l'elecció de canceller de l'Estudi de Medicina de B. (40, pàg. 37)

155. **AMELLER, Joan.** Del començament del segle XIX. Autor de les memòries *De la naturaleza del fósforo, de sus usos medicinales y modo de suministrarlo* (1803) i *Del carbón puro considerado como remedio preventivo y curativo* (1804). (179)

156. **AMELLER i CLOT, Carles Francisc.** N. a B. el 12-XI-1753; m. a Cadis el 1835. Estudià Medicina a Cadis; fou metge militar de Marina (1772); navegà durant nou anys i participà com a cirurgià en el vaixell *San Francisco de Paula* a l'expedició contra Alger (1775); assistí malalts en els hospitals de Manila (1776), Brest (1779) i l'Havana (1782). S'establí a Cadis (1783), on fou professor del Col·legi de Cirurgia, i hi explicà diferents assignatures, d'algunes de les quals escriví llibres de text. Fou director del Col·legi (1805) durant trenta anys, fins a la seva mort. És la personalitat més important de la Medicina gaditana durant el primer terç del segle XIX. Autor d'*Elementos de geometría y física experimental* (Cadis, 1788), dels discursos inaugurals de curs a Cadis dels anys 1790, *Del mérito y premio a la cirugía española*, i 1798 elogiant la utilitat de la cirurgia mèdica; d'una oració fúnebre sobre el seu mestre Francisc Canivell (1793); i d'una *Memoria descriptiva de la fiebre amarilla que en 1800 se padeció en Cádiz*. També fou autor d'un text de Fisiologia i Higiene. (39, pàg. 305 i 59, pàg. 63)

157. **AMELLER i ROS, Ignasi.** N. a B. el 8-VI-1769; m. a B. el 15-IX-1843. Fill del farmacèutic Joan Ameller i Mestres. Cursà Medicina a Cervera. Metge de l'Hospital de B. (1792), es va doctorar un any després. Metge militar a la Guerra del Rosselló (1793); es doctorà en Cirurgia al Reial Col·legi de B. (1798) i féu oposicions a la càtedra de Matèria Mèdica de San Carlos de Madrid (1798). El 1799, era nomenat catedràtic de clínica del Col·legi de Salamanca, i passà després a Burgos (1804) i a B. (1807). Romangué a la ciutat durant la Guerra del Francès. En els seus últims anys va ser director del Col·legi de Cirurgia de B. Autor de *Preservativo saludable particular o botiquín para sí mismo*

(B. 17...), *Memoria sobre la calentura intermitente curada a beneficio de una emoción instintiva de comer anchoas con ensalada* (1819), *Memoria sobre el fungus haematodes* (1821), *Memoria sobre la coqueluche* (1830), *Memoria sobre ascitis curada por medio de la compresión* (1835), totes elles presentades a les Juntes Literàries del Col·legi de Medicina Pràctica i Cirurgia. Llegí el discurs inaugural de curs del Col·legi de Cirurgia (1839) sobre el tema *Ventajas que los simultáneos conocimientos médicos y quirúrgicos que deben concurrir en el profesor de la ciencia de curar* (B. 1839). Autor de dos llibres de text: *Prolegómenos de Clínica Médica* (B. 1838) i *Elementos de afectos internos* (B. 1840) en dos volums. (59)

158. **AMENGUAL, Sebastià.** Metge, a Mallorca, a la primera meitat del segle XIX, del qual es conserven tres memòries manuscrites a la Reial Acadèmia de Medicina de Palma: *Observación de una neuralgia anómala* (1836), *Memoria sobre una gastralgia muy complicada y anómala i Observación de una pleuropneumonia crónica terminada por derrame y curación con la operación del empiema* (1848). L'any 1834 era metge cirurgià de Valldemossa. (10, I, pàg. 28)

159. **AMETLLER i MARILL, Miquel.** N. a Cervià de Ter (Gironès) el 1804; m. a Girona l'any 1867. Estudià la carrera de Medicina al Col·legi de Barcelona; va participar a la guerra contra el cent mil fills de Sant Lluís i fou presoner durant més d'un any a Tarascó; finalment es llicencià en Medicina l'any 1829. S'establí a Girona, on es féu càrrec de la clientela del seu sogre, el doctor Narcís Vinves. Tingué una actuació local molt destacada, tant com a metge, com a impulsor de l'Institut de Girona, del qual fou catedràtic de Retòrica i Poètica i director, on va crear els laboratoris de Física i de Ciències i la Biblioteca. Entre els seus treballs mèdics cal esmentar *De aneurisme et qua methodo curando i De opio ejusque in morbis usu* (1830), memòries del seu temps d'estudiant; *Memoria sobre una epidemia de escarlatina desenvolupada en la ciudad de Gerona* (1834), *Prevencciones al individuo, a la familia y al municipio en el caso de invasion de cólera* (Girona 1834), *El tifo castrense: sus causas, síntomas, curación; y de la policia médico-militar para evitar su desarrollo y propagación* (Girona 1837), *Discurso del género judicial* (Girona 1843), *Reseña de los deplorables acontecimientos de Gerona en la noche del 18 de Sept. 1843* (Girona, 1844), *Compendio histórico* (Giro-

na 1846), *Discurso inaugural, en la apertura del curso académico 1846 a 1847* (Girona 1846), *Discurso, en la apertura del Instituto de Gerona* (Girona 1848), *Memorias leídas en la apertura de los cursos académicos, 1859 a 1864* (Girona, 1859, 1863, en cinc quaderns). Traduí, de Reveille-Parisse, *Tratado de Higiene ocular* (Cadis, 1850). (59/50, I pàg. 314)

160. **AMETLLER i VINYES, Josep.** N. a Girona el 19-III-1832; m. a Girona el 1901. Fill del metge Miquel Ametller i Marill. Llicenciat en Medicina a B. el 1856. Va estar durant deu anys a Madrid, on fou metge de l'Hospital de Sant Joan de Déu (1857), es doctorà (1858), fou membre de l'Acadèmia de Medicina de Madrid (1858) i d'altres corporacions, jutge d'oposicions a càtedra de Medicina Legal, de Mèdica i de Parts. Tingué una actuació molt important en la preparació del Primer Congrés Espanyol de Medicina (1864), del qual fou un dels impulsors. Ran de la mort del seu pare, deixà Madrid i retornà a Girona, on col·laborà a diaris i fundà la «Revista de Girona» (1877). Tingué una certa activitat política en sentit nacionalista. Col·laborà a «La Crònica», «El Porvenir Industrial», «La España Médica», «El Especialista», «Anales de Medicina» «Cirugía y Farmacia», «El Pabellón Médico», «La Razón», «El Vigilante», «El Constitucional» i «La Llumenera de Nova York». Autor dels treballs següents: *De la doctrina hipocràtica y del influjo que ejercieron en las ideas de sus predecesores* (Madrid 1858), tesi doctoral; *Discurso acerca de las reformas tocantes a la Higiene y administración de las inclusas y de los hospicios* (Madrid 1858), *Discurso sobre la importancia histórica de Hipócrates y de las escuelas hipocráticas* (Madrid 1859), *De las causas que produjeron la decadencia de la medicina española* (Madrid 1859), *¿Qué cosa fue la epidemia que a últimos del siglo XV y principios del XVI invadió a varias naciones de Europa?* (1859), *Obtención de los preparados de plomo. Modo de preaver las enfermedades a que están expuestos los que se dedican a esta industria. ¿Debe el gobierno prohibir el empleo del albayalde y mandar que se sustituya con el blanco del zinc?* (Madrid, 1860), *De las lesiones de carácter venéreo observadas en la uretra de la mujer* (1864), *Criterio de la libertad moral en la perpetración de un delito* (Madrid, 1865), *Discurso en la solemne distribución de premios del Certamen celebrado en 1873, por la Asociación literaria...* (Girona 1873), *El pasado y el presente de la práctica médica* (Girona

1893). Traduí també el llibre sobre les metamorfosis de la sífilis d'Ivaren (1860). Juntament amb Subirà Marquet va escriure *Memoria sobre el agua minero-medicinal de San Jorge (Gerona)* (Girona 1892). Cal també esmentar el seu monumental treball *Alfonso V de Aragón en Italia y la crisis religiosa del siglo XV* (Girona 1903), en tres volums (segon volum el 1904 i el tercer el 1928). Cultivà el teatre, i és autor del drama *La jueva de Girona* i de poemes catalans, entre d'altres *L'art antich* (1875). (50, I, pàg. 314/59)

161. **AMICH, Nicolau.** N. a Lleida, l'any 1652 era estudiant de Medicina. Fill de l'apotecari mossèn Pere Amich. (6, pàg. 395)

162. **AMIGO, Josep.** Metge de Móra. que el 1791 consta com a «soci íntim» de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona.

163. **AMIGÓ DE BONET, Narcís.** N. a Madrid el 30-VIII-1909. Nét del baró de Bonet. Llicenciat a B. el 1935 i doctorat a Madrid el 1943. Practicà el futbol en el R.C.D. Español. Havent estat seleccionat amb l'equip de futbol, que l'any 1936 participà en els Jocs Olímpics, ho va aprofitar per a passar-se al sector militar revoltat. Tinent metge amb l'exèrcit franquista. Del 1941 al 1947 fou professor auxiliar d'Obstetrícia i Ginecologia a la Facultat de Medicina de B. Del 1943 al 1950 fou membre de la junta directiva del Col·legi Oficial de Metges de B. com a representant de la Falange. Del 1948 al 1950 fou vice-president del R.C.D. Español. Col·laborà a les revistes: «Tocoginecologia Práctica», «Acta Médica Hispánica» i «Farmacoterapia actual». Autor de: *Prolapso uterino* (B. 1945), *Consideraciones personales y técnicas sobre la versión*, i *La operación de Kelly-Amigó en la incontinencia de orina al esfuerzo en la mujer*.

(293, pàg. 49/53, 1974, III, núm. 38)

164. **AMIGUET, Antoni.** N. a Tortosa; m. a B. vers 1520. Metge que exercia a B. a les darreries del segle xv. El 1490, essent professor de l'Estudi General de Medicina i Arts, inicià un ensenyament lliure de Cirurgia, ajudat per Joan Valls, i amb competència amb la lectura oficial de Cirurgia que es feia en el mateix Estudi General, a càrrec de Bernat de Casaldòvol. El 1491, fou nomenat lloctinent del Protomedicat del Principat. Va publicar un llibre de text en català, adaptació del de Guy de Chauliac *Lectura feta per lo reverent mestre en Medicina Antoni Amiguët sobre lo tractat segon del Rev. mestre Guidó, lo qual tracta de Apostemas en general* (B.

- 1301), resum encara de les idees quirúrgiques medievals. S'ha citat també com a obra seva: *Algunas advertencias a las comadres para que sepan declarar ante los jueces*. (50, I, pàg. 319)
165. **AMIGUET, Cosme**. Metge, que els anys 1541 i 1555 era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 161)
166. **AMIGUET, Jeroni**. Metge de Tortosa, a les darreries del segle xv i el començament del xvi, més conegut pels seus escrits de caràcter gramatical. Catedràtic de Gramàtica a València. Mestre de Lluís Vives. Es coneix d'ell *Isagogica via, sive introductoria ad artem grammaticam* (B. 1514), *Grammaticae introductiones* (B. 1514) i *Sinónimos de varias sentencias, traducidas del italiano al valenciano, con las cuales puedan los jóvenes aprender en poco tiempo la elocuencia* (València 1502), dedicades al doctor Jeroni Datio, rector de la Universitat de València. (57)
- * **AMOCH, mestre**. — **V. ARMENGOL, Berenguer**.
167. **AMORÓS, Manuel**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)
168. **AMORÓS, Rafael**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787. (309)
169. **AMORÓS i SERRA, Manuel**. Graduat en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)
170. **ANDOLFO, Josep**. N. a Vilafranca del Penedès, exercí a la segona meitat del segle xviii. Féu estudis a Cervera, d'on fou catedràtic de les assignatures de Mètode (1755), Pronòstics (1765), Vespres (1773) i Prima (1775). Cessà en el professorat l'any 1785. (49/28, 1973, III, núm. 22, pàg. 4)
171. **ANDRÉS i ANDRÉS, Marcel·lí**. N. a Vilafranca del Maestrat el 1807; m. el 1852. Cursà Medicina, a B. Deixeble de Marià Graells. El 1830, va anar a estudiar la flora i la fauna de Dahomei. Metge de la cort del rei d'aquelles terres. Al cap de dos mesos, anà a l'Havana, però tornà més tard a Dahomei, on restà dos anys. Finalment, retornà a B. Autor de *Relación del viaje de Marcelino Andrés por las costas de Africa, Cuba e Isla de Santa Elena*, publicada l'any 1933. (308, I, pàg. 119)
172. **ANDREU, Esteve**. Metge que fou del Vendrell, que l'any 1833 presentà a la Reial Acadèmia de Medicina de B. una memòria sobre les aranyes que hi havia a la comarca del Baix Penedès. (59, I, pàg. 80)
173. **ANDREU, G.** De la segona meitat del segle xix. Autor de *La boca considerada bajo el punto de vista higiénico* (B. 1886). (30, pàg. 4)
174. **ANDREU, Jacint**. N. a Hostalric (Selva) aprox. el 1630. Estudià Medicina a la Universitat de B., de la qual fou catedràtic a vint-i-quatre anys; fou metge de cambra de Joan d'Austria, i tingué un cert prestigi local en el seu temps. Cap a l'any 1663 era conseller de l'Ajuntament de B., i ho tornarà a ésser l'any 1694. Autor d'un text en què es mantenen els principis hipocràtics i galènics que dominaven la Medicina d'aleshores: *Practicae gotholanorum, pro curandis humani corporis morbis descriptae juxtae medicinae rationales leges, quas posteris commendatas reliquerunt lucidiora antiquitatis luminaria* (B. 1678). (41, VI, 99/243, I, pàgs. 167 i 169)
175. **ANDREU, Joan**. Metge de Mallorca, fou un dels poetes que van fer versos llatins en arribar Carles V a l'illa l'any 1541. (10, I, pàg. 32)
176. **ANDREU, Joan Pau**. N. a Sarral (Conca de Barberà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)
177. **ANDREU, Pere**. Doctor en Medicina, que exercia, a Valls, l'any 1690. (355, pàg. 37)
178. **ANDREU DE BELLVER, Joan**. També conegut com Joan Andreu de Bella Vista («de Pulchro Visu»). Mestre de Medicina. Professor a Perpinyà a la primera meitat del segle xv. Autor d'un *Opusculum sanitaris*. (4, pàgs. 53/83 i 272)
179. **ANDREU GUASCH**. Cirurgia, a Reus, a les darreries del segle xiv. (64, pàg. 63)
180. **ANDREU i PUIG, Joan**. Cirurgia que exercí a Reus cap a la meitat del segle xvii. (64, pàg. 73)
181. **ANDREU i SERRA, Estanislau**. N. a B. el 1850. Col·laborà a la revista «Enciclopedia Médico Farmacéutica», de la qual fou secretari de redacció i després director (1879-1886). Col·laborà també a «El Monitor» (1885) i «La Enciclopedia». Fou director de les cases de socors dels districtes de Llotja i Universitat. Manifestà simpaties pels homeòpates i dosímetres i representà la tendència conservadora i hipocrititzant dins la Medicina catalana de final de segle, enfront de l'escola de Giné; fou també defensor de la col·legiació obligatòria arran de les polèmiques del 1899. Entre els seus escrits cal esmentar *Memoria sobre la verificación de las defunciones* (B. 1876), *Tendencias, unidad y porvenir de la*

medicina y la terapéutica (1882) i *Memoria sobre los trabajos, estado y progreso de la Academia Médico-Farmacéutica de Barcelona durante el año 1888*. (7/59)

182. **ANDREU PONÇ**. Batxiller en Medicina, a la segona meitat del segle XIV. (1, pàg. 494)

183. **ANEL, Lleó**. Metge militar, a la meitat del segle XIX, que, nascut a Candanos, exercí a les Illes Balears. Vice-director honorari de l'Acadèmia Médico-Militar de les Illes i cap de Sanitat Militar. Autor de *Historia de las enfermedades que han predominado en las islas Baleares desde el 1 de marzo de 1847 hasta fin de 1850* (Madrid, 1851). (10, II, pàg. 599)

184. **ANET i CODINA, Antoni**. N. a B. el 1836; m. el 1901. Estudià a B., on es llicencià el 1860; fou president de l'Acadèmia Médico-Farmacèutica i de la Casa de Caritat de B. Membre de nombroses corporacions. Fou col·laborador del «Boletín de la Academia de Higiene» (1893), revista de tendència positivista dintre la nostra Medicina de final de segle. Autor de *De la viruela y su profilaxis* (1878), *Algunas consideraciones sobre el traslado de la actual casa de Caridad* (B. 1888) i *Memorias leídas por el ilustre señor presidente de este asilo (casa provincial de caridad) Dr. Anet en el solemne acto de la distribución de premios a los alumnos que se han distinguido por su aplicación y buen comportamiento en los años 1886 y 1887* (B. 1888). (59)

185. **ANFRUNS i ESPEL, Josep**. Metge de les darreries del segle XIX i el començament del XX. Encarregat molt de temps del Laboratori de l'Hospital de Laraxe (Marroc) (V. *Annals de Medicina*, 1916, pàg. 207, de les cobertes). Col·laborà a «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas». Autor d'*Estudio sobre las metrorragias que ocurren durante la gestación, parto y puerperio* (1881) i *Contribución al estudio de la fijación del complemento y de sus aplicaciones* (1916). Juntament amb S. Rubiano va escriure *Diccionario manual de inmunidad y seroterapia*.

186. **ANGEL**. Italià especialista a operar hèrnies, que el 1416 va fer-ho en la persona del prevere Joan Puigelposa —per consell del metge de Ripoll Jaspert de Campillonch—; el malalt va morir a conseqüència de la intervenció, cosa que fou atribuïda a una situació astrològica desfavorable. (4, pàg. 118)

187. **ANGELERIO, Quint Tiberi**. Doctor en Medicina n. a Nàpols, al qual el muni-

cipi de l'Alguer (Sardenya) contractà del 1581 fins al 1584. Passà a Càller fins al 1588 i deu anys més tard era a Madrid. Fou metge de l'emperadriu Maria d'Àustria. Autor d'*Ectypa pestilentis status Algeriae Sardiniae* (Calarim 1588), que fou refós i editat de nou a Madrid, amb el títol d'*Epidemiología* el 1598. Al final de la primera edició hi ha unes instruccions, en català, per a combatre la pesta. (77)

* **ANGILANTO, Berenguer**. — V. **BERENGUER ANGILANTO**.

188. **ANGLADA, Antoni**. Exercí a Maó a la primera meitat del segle XIX. Autor de *Sobre ingerto dentario* (1882) (20)

189. **ANGLADA, Josep**. Ceret (Vallespir) 1775-1833. Cursà Medicina a Montpeller i a París. Catedràtic de Terapèutica, Medicina Legal i Química de la Universitat de Montpeller, de la qual va ser degà. Entre el 1827 i el 1840 publicà diversos treballs sobre les aigües termals del Rosselló. (32, II, pàg. 131)

190. **ANGLADA, Melcior**. N. a Esponellà (Gironès), es va doctorar l'any 1577 a l'Estudi General de B. (66, pàg. 203)

191. **ANGLADA, Pau**. Metge cirurgià de Sant Joan de les Abadesses (Ripollès). Autor d'una memòria sobre *Observacions de una oftalmia intermitente*, presentada el 1846 a la Reial Acadèmia de Medicina de B. (92, 1846, pàg. 227)

192. **ANGLARILL i CASTELLA, Onofre**. N. a Sanaüja, l'any 1741 cursava el primer any de Filosofia a la Universitat de Cervera. Més tard, amb documentació falsificada de batxiller en Medicina, sembla que exercí la professió a Girona. Dos metges d'aquesta ciutat, Antoni Ros i Josep Vilar, denunciaren aquesta situació, el 14-XI-1771. Va ésser condemnat, el 1773, a cinc anys de desterrament. (45)

193. **ANGLES, Josep**. N. a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739. (309)

194. **ANGLICUS, mestre Guillem**. Metge de la casa reial durant el regnat de Jaume I. (38, pàg. 75)

195. **ANGLOS, mestre**. Professor a l'antic estudi de Medicina de Lleida, on s'en-carregà d'una càtedra de Medicina (1344). (63, pàg. 17)

196. **ANGUERA, Antoni**. N. a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)

197. **ANGUERA i CAYLA, Jordi.** N. a Reus (Baix Camp); m. a B. el 14-IX-1919. Estudià Medicina a B., on es llicencià el 1866; es doctorà el 1867, a Madrid. Anà un any a París. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de B. (1872), on l'any 1887 llegeix el discurs inaugural de curs sobre el tema *De la observació y del raciocini en Medicina* (B. 1887). El 1909, llegí el discurs de contestació al d'ingrés del doctor Blanc i Benet. Contribuí a la creació de la Societat Mèdico-Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià, que presidí durant algun temps. Col·laborà a «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas». Metge fundador, juntament amb el capellà Josep Pons i Rabada, del Sanatori de l'Esperit Sant de Santa Coloma de Gramenet (1917), que dirigí fins a la seva mort. Membre fundador de la Societat de Psiquiatria i Neurologia (1919). Autor d'*Etiología y transmisión de la fiebre amarilla*.
198. **ANGUERA IGLESIAS, Jordi.** N. a B. el 1924; m. a París el 1967. Fill del doctor Joan Anguera de Sojo. Cultivà a més la Biologia i l'Estadística, i ocupà càrrecs importants a l'Institut Pasteur de París. Director de diferents laboratoris d'investigació i co-fundador del Centre d'Ensenyament de la Statistique appliquée à la Medicine et a la Biologie, de París. Treballà sobre la carcinogènesi i, concretament, sobre els efectes del tabac sobre la salut. Representà oficialment l'Estat francès a diversos congressos internacionals de la seva especialitat. (32, II, pàg. 180)
- * **ANGUILATS, Berenguer.** — V. **BERENGUER ANGUILATS.**
- * **ANILLER, Ramon.** — V. **RAMON ANILLER.**
199. **ANLEDÓS, Martí.** N. a Sant Hilari Sacalm (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. (309)
200. **ANTHONI, Mestre.** Metge, a Reus, a les darreries del segle xv. (64, pàg. 26)
201. **ANTIC VIDAL, Joan.** N. a Perelada (Alt Empordà). es doctorava en Medicina l'any 1587, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 206)
202. **ANTICH, Onofre.** Metge, a Reus, a les darreries del segle xv. (64, pàg. 53)
203. **ANTICH IZAGUIRRE, F.** De les darreries del segle XIX. Autor de *La unidad de las Ciencias Físico-Químicas* (Palma, 1895). (76, pàg. 370)
- * **ANTICH ROCA.** — V. **ROCA ANTICH.**
204. **ANTON, Fèlix.** Fou el metge titular de Burgos. Autor d'una *Historia de una jaqueca rara y mortal* (Madrid 1754) i de *Disertación sobre las lombrices y porque escuecen las narices* (Burgos 1751). (41/57)
205. **ANTONI, Mossèn.** Metge del segle XIV, que serví a la casa reial en el regnat de Joan I. (38, pàg. 76)
206. **ANTONI ABELLANI.** Batxiller en Medicina, a les darreries del segle XIV, que figura com a testimoni en el procés contra Pere Gervais, alt funcionari de la Cort de Savoia, acusat d'enverinador. (5, pàg. 138)
207. **ANTONI DE MANSO.** Del segle XIV. Era *civis Barcna*. Fou cirurgia del rei de Castella. (37, pàg. 45)
208. **ANTONI MESA.** Metge de les darreries del segle XIV i començaments del XV, n. a Girona. Doctor en Medicina i en Lleis. (38, pàg. 64)
- * **ANTONI MUSA.** — V. **MUSA, Antoni.**
209. **ANTONI RICART.** Metge barceloní, que visqué a cavall dels segles XIV i XV. Cap al 1395, fou encarregat per Joan I d'investigar la salubritat de Perpinyà. Professor de l'Estudi General de Lleida, abans del 1401. Aquest mestre de Medicina ensenyà a l'Estudi de Medicina de B. i assistí Ferran I en la seva darrera malaltia (1416). Aquest mateix últim any, essent conseller de l'Estudi de Medicina de B., fou comissionat per a vigilar la salut dels pobles i si els qui exercien la Medicina i la Cirurgia havien estat o no examinats. Els anys 1420 i 1421 acompanyà Alfons el Magnànim en les seves expedicions a Sardenya, Còrsega, Sicília i Nàpols (v. 5, pàgina 136). Sembla que sigui l'autor de dos manuscrits: *Coneixença dels Polsos i Tractat de Orines*. Aquests manuscrits es troben a les biblioteques Nacional de Madrid, Innichen, Vaticà i a la de l'Arsenal de París (v. 5, pàg. 138). Autor d'un *Compendium secundari operis de arte graduandi medicinas compositas*, que recull i enriqueix les idees d'Al-kindí i Arnau de Vilanova, i *Libellus de quantibus et proportionibus humorum*. (4/2, I, pàg. 320)
210. **ANTONIA.** Dona a la qual el proto-metge Joan de Vesach lliurà una llicència, donada el 1460, perquè pogués curar «mals de ventrell, untar i donar beuratges per inflats, per mal de pedra i espasmes». (4, pàg. 77)
211. **ANTONJOAN, Manuel.** N. a Montmaneu (Anoia), es va graduar, a Cervera, l'any 1765. (241)

212. **ANZZIZU i YARZA, Joan Josep.** N. a Hernani vers el VIII-1802; m. a B. el 28-III-1865. Fill del metge cirurgià Joan Antoni Anzizu. Féu estudis a Sant Sebastià i a Mallorca. Després estudià Farmàcia a B. Doctorat en Farmàcia el 1829, era nomenat l'any següent catedràtic de Matèria Farmacèutica del Col·legi de Sant Ferran de Madrid i boticari de cambra el 1835. Més tard, es traslladà a B., per qüestions polítiques no aclarides, i fou nomenat substitut de càtedra en el Col·legi de Sant Victorià, i secretari interí del mateix centre (1841). El 1845, era declarat professor titular de la càtedra de Mineralogia i Zoologia, Degà de la Facultat de Farmàcia (1857-1865). Fou un dels principals redactors del *Repertorio Médico-Farmacéutico* (1842). Autor de *Consideraciones generales sobre varias causas que puedan determinar el desarrollo de enfermedades epidémicas y contagiosas* (1849), *Análisis del agua de una fuente llamada de Salgar, que existe en el término de Mosonís (Lérida)* (1852) i *Armonía que debe haber entre la razón humana y la religión* (1853), que és el discurs inaugural del curs universitari 1853-1854, a B. (93)
213. **APARICI, Pere.** N. a Tortosa (Baix Ebre). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1784. (309)
- * **APOLINAR, Tiberi Claudi.** — V. **TIBERI CLAUDI APOLINAR.**
- * **APOSTERICH, Pere d'.** — V. **PERE D'APOSTERICH.**
214. **APPIGNANI, Antoni.** Cirurgià, que estudià a B. i que tingué molta fama com a dentista en aquesta ciutat a la primera meitat del segle XIX.
215. **ARABI, Pere Josep.** N. a Ciutat de Mallorca; m. el 2-V-1860. Féu els estudis a València. L'any 1831, era soci numerari de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca. Poc després va presentar la dimissió i sol·licità la readmissió l'any 1834. President d'aquella institució (1838-1840), va fer l'any 1842 el discurs inaugural de curs. Autor de *Plan curativo de la enfermedad reinante* (Palma, 1821) i d'una instrucció higiènica per a preservar-se del còlera. (10, I, pàg. 38/20)
216. **ARAGONÉS, Mestre.** N. a Balaguer. Cap a l'any 1562 s'oferi a la ciutat de Reus. (64, pàg. 48)
217. **ARAGONÉS, Guillem.** Doctor en Medicina, que, l'any 1663, exercia a Mont-roig del Camp. (321)
218. **ARAGONÉS, Guillem.** N. a Mont-roig del Camp, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1723. (309)
219. **ARAN, Jaume.** N. a Lleida, exercí a les darreries del segle XVII i el començament del XVIII. Féu estudis a Lleida, on es graduà el 1699. Cap a l'any 1706 era metge del Col·legi lleidatà. El 1716, era un dels pocs metges que residia a Lleida, després del decret de Nova Planta. L'any 1717, era catedràtic de Prima a la Universitat de Cervera. El 1720, regia l'Hospital de Santa Maria, de Lleida. (6, pàg. 57/49, I, 400 i 403)
220. **ARAPH.** Del segle XII. N. a Girona. Araph és el nom vulgar de Perez-ben-Izchaq-Hacohen. Fou, a més de metge, sacerdot i jurista. Escriví sobre religió. (60, I, pàg. 51)
221. **ARBÓ, Joan Baptista.** Graduat a Lleida el 6-I-1627. (6, pàg. 395)
222. **ARBÓS, Pere.** Catedràtic de la Facultat de Medicina de la Universitat de Cervera l'any 1840. (6, pàg. 395)
223. **ARCALIS, Bartomeu.** En els primers anys del segle XVI intentà quedar-se amb les conductes de Reus. Cap a l'any 1531 exercí a Tarragona. (64, pàgs. 31, 34 i 42)
- * **ARCEDIA DE NIEBLA.** — V. **NIEBLA, ARCEDIA DE.**
224. **ARDERIUS i LESMARY, Emili.** Autor d'*El alcohol en sus distintas modalidades alimenticias, terapéuticas y tóxicas* (Girona 1908), discurs inaugural de la XI Assemblea anual del Col·legi de Metges de Girona. (77, pàg. 168)
225. **ARDEVOL, Pere.** N. a Poboleda (Priorat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1802. També graduat a Osca, el 1804. (309)
226. **ARDEVOL i CABRER, Jaume Josep.** N. a la Vil·la Alta (Priorat) el 5-IV-1775; m. a B. el 4-IV-1835. Féu estudis a Tarragona i a les Universitats de Cervera i d'Osca. Es va doctorar a la de Montpeller (1800). L'any 1795, a la guerra contra França, fou nomenat capità d'una companyia. Exercí alguns anys a Reus i es dedicà a la investigació geològica d'aquell subsòl. Donà a conèixer al Camp de Tarragona la manera de blanquejar les fibres i els teixits vegetals amb el clor i el mètode per fixar els colors sòlids en el cotó. Contribuí a la millora de la destil·lació alcohòlica perfeccionant els alambins. Durant la Guerra del Francès fou nomenat metge militar. L'any

1812, va fundar el «Periódico Político y Mercantil de Reus». Des d'allí demanà algunes reformes socials. Per això l'any 1814 era empresonat durant quinze mesos, mentre es tramità el procés, del qual fou absolt. El 1818, anuncia l'invent d'una màquina amb la qual es podien regar les terres més elevades que el nivell dels rius. El 1822, era secretari de la Diputació Provincial de Tarragona. L'any 1823, el fan cap polític de Maó, però el mateix any passava a l'exili: Gibraltar, Cuba, Estats Units, Orà, París... L'any 1828 tracta la febre groga que esclatà a Gibraltar. A E.U.A. es dedicà a la hidràulica, i també a l'agricultura, la indústria, la navegació, les comunicacions... Des de Cuba, on també fou empresonat, va enviar llavors de plantes i arbres per al Jardí Botànic de Barcelona. Durant els anys 1831, 1832 i 1833 va estar a París. Aquest últim any, gràcies a una amnistia, va tornar al país. El 1834, fou comissionat per la Reial Acadèmia per a estudiar el còlera-morbo desenvolupat als pobles de les vores de l'Ebre. Obres més importants: *Dissertation economic-chimic-medicale sur la vigne, le vin, et quelques autres de ses produits appliqués a la médecine et aux arts*, tesi doctoral (1800) (B. 1818), *Ensayo sobre la topografía y estadística de la villa de Reus, en Cataluña* (Madrid 1820), que constitueix el primer treball d'estadística científica publicat al país, *Resumen que manifiesta el estado del vecindario, agricultura, industria y comercio interior y exterior de la villa de Reus en Cataluña* (Madrid 1821), *Apuntes de la cardite intertropical, llamada vulgarmente fiebre amarilla y vómito negro de los españoles, con indicación de los principales incidentes que precedieron a la última epidemia de Gibraltar* (París 1833). Aquest treball, l'any 1834, era premiat per l'Acadèmia. *Memoria acerca de la fiebre amarilla observada en Gibraltar en el año 1828* (B. 1846). És també autor de *Paralelo entre Napoleón y el ex-emperador D. Pedro de Portugal, duque de Braganza*. Entre els seus manuscrits, cal citar *Contestación a 36 preguntas dirigidas al Sr. Ardévol por el Excmo. Sr. D. Jorge Don, general de los Reales ejércitos y coronel del 36 de infantería, teniente gobernador y comandante en jefe de la plaza y territorio de Gibraltar, Apuntes sobre Tarragona, Lista de las semillas de árboles de la isla de Cuba, ya sean indígenas como de los otros aclimatados a ella*.

(59, pàg. 109 i «Diario de Barcelona», 1835, maig, pàg. 984/173)

227. **ARDEVOL i Miralles, Emili**. N. a Cambrils (Baix Camp) el 9-X-1885; m. a B.

el 1946. Fill de metge. Fou el quart director de la Casa de Maternologia (1923-1946), de B. Col·laborà a «Universitas», amb temes de caràcter militar. Traduí les obres d'Obstetrícia de Jaschke i de Döderlein, les de Ginecologia de Smout, Pelouze, Píckacek i Cotte, i altres obres de Schinz, Gley i Basset. (339)

228. **ARDEVOL i SARDA, Leandre**. N. a Reus el juliol 1809; m. a Reus el 12-XII-1873. Fill del metge Jaume Ardévol i Cabrer, seguí el seu pare a l'exili. Féu estudis de Medicina a París i a l'Escola de Mines. Tornà a B. el 1834 i fou després un dels tres directors de la Maquinista Terrestre i Marítima. Membre de diverses societats científiques. Autor de *Memoria en la que después de algunas observaciones generales, acerca la importancia que ha adquirido el empleo de la maquinaria así en la industria como en la navegación y locomoción, explica el significado de la palabra maquinaria* (V. «Diario de Barcelona», 1848, pàg. 5.302), *Idea de la fuerza motriz que el capitán Ericson ha inventado para reemplazar el vapor de agua por medio del aire calentado a una temperatura alta*. I els manuscrits *Apuntes para la reforma de los aranceles del año 1855 en el ramo de maquinaria, Memoria escrita por D. Leandro Ardévol sobre hierros, contestando algunos asertos del director de la fábrica de hierros de Mieres*.

229. **ARDIÓ, Antoni**. Graduat de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, cap al 1585 era membre del Col·legi de Metges de Lleida.

(63, pàgs. 46 i 55)

230. **ARDIÓ, Antoni**. Fill o nét de l'anterior. Llicenciat el 1640. Exercí a Lleida.

(6, pàg. 396)

231. **ARDIÓ, Josep**. N. el segle XVII; m. l'any 1671. Catedràtic de Medicina i degà de la Facultat mèdica de la Universitat de Lleida. Seguidor de Galè, es autor de *Fructus pharmacomedicus ex uberrimo galeni horto lectus*. Paer municipal.

(57, pàg. 47)

232. **ARENAS, Joan**. N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. També graduat a Osca, el mateix any. Exercí a B., on va morir el 1821 a conseqüència de l'epidèmia de febre groga. (90/309)

233. **ARENÓS, Martí**. Doctor en Medicina, que va exercir a la Bisbal del Penedès a les darreries del segle XVIII i començaments del XIX. (7)

234. **ARENY, Josep**. N. a Montclar de Berguedà. Era batxiller en Medicina a

Osca, l'any 1770. També graduat a Osca, el 1773. (309)

235. **ARENY I DE PLANDOLIT, Pau d'**. N. a Tolosa de Llenguadoc, el II-1876; m. el 13-III-1936. Director de «Médica, Revista Internacional de Ciencias Médicas y Naturales» i de la revista mensual «Medicina Práctica». Autor de *Compendio de abstinencia preparador. Nuevo tratado teórico-práctico para la preparación, discusión, caza y pesca de toda clase de animales y conservación de plantas* (B. 1909), *Las maravillas de la magia moderna. Manual práctico para juegos de prestidigitación...* (B. 1913), *Resumen del practicante* (B. 1916), *Cultivo de la estética y belleza de la mujer* (B. 1923) i *Para comadronas y prácticos*. (50, I, pàg. 457)

236. **ARGELAGÓS I ALTIMIRA, Joan**. N. a Sant Martí Sesgueioles (Anoia) el 14-IV-1679; m. a B. el 1821. Fill del cirurgià Llorenç Argelagós. Llicenciat en Cirurgia i batxiller en Medicina el 20-VII-1801. Exercí la cirurgia a B. i sembla que també obtingué el títol de doctor en Medicina. Morí a conseqüència de l'epidèmia de febre groga. (90, pàg. 142/24, pàg. 25)

237. **ARGELET, Ramon**. De les darrereries del segle XVIII. Fou professor al Col·legi de Cirurgia de Santiago de Compostela. (48)

238. **ARGELICH I SERRA, Magí Antoni**. N. a Cervera el 27-III-1720; m. el 16-VIII-1790. Fill de pagesos. Cursà Medicina a Cervera, on es doctorà. Exercí a Tàrraga, on fou company del doctor Lafarga, fill de Tàrraga. Ambdós metges eren enemics d'un tercer: el doctor Pinyol. Un dia, Pinyol fou trobat mort dins el pou d'una casa que ell freqüentava. Se sospità d'Argelich i de Lafarga, i foren condemnats com a culpables. L'homicidi, però, no pogué ésser provat per la justícia i la condemna fou reduïda a l'exili de Catalunya. Els dos metges s'encaminaren a Madrid. Allí, un sacerdot declarà que el culpable de l'homicidi havia estat un soldat i que ell ho sabia per confessió d'aquell soldat. Canvià la fortuna. El doctor Lafarga fou metge del rei, i el doctor Argelich tingué molts clients entre la noblesa madrilenya. Magí Antoni Argelich i la seva muller, Magdalena Rabassa i Molins, van fundar una Causa Pia, dotada àmpliament, que donaria 50 lliures a les noies casadores de Cervera, que reunissin unes determinades condicions indicades en la fundació. (311, pàg. 425)

239. **ARGEMÍ I LACOMA, Josep**. N. a B. el 25-VIII-1883; m. el 9-X-1944. Director del Cos Mèdic Municipal de Sabadell i del Laboratori Químic i Bacteriològic. El 1921 va intervenir en el IV Congrés de Metges de Llengua Catalana.

240. **ARGERICH, Francesc**. N. a les Pallargues (Segarra), visqué a la primera meitat del segle XVIII. De vice-rector del Reial Col·legi de Cirurgia de Cadis passà a l'Argentina. Cirurgià major del presidi de Buenos Aires (o sigui de les forces militars de la plaça). Examinador del Tribunal del Protomedicat. Lluità contra l'aixecament de Tupac Amaru. Sembla que va morir l'any 1785. (251, pàgs. 81-82)

241. **ARGERICH DEL CASTILLO, Cosme Marià**. N. a Buenos Aires el 26-IX-1758; m. a Buenos Aires el 14-II-1820. Fill del metge militar català Francesc Argerich. Féu estudis a Cervera, on es doctorà, i després al Reial Col·legi de Cirurgia de B. Vers el 1784, retornà a l'Argentina. El 1791 era membre corresponsal de la Reial Acadèmia de Medicina de B. i el 1794, examinador del Tribunal del Protomedicat argentí. El 1802, era nomenat catedràtic substituït de Medicina a Buenos Aires i l'any següent era titular, succeïnt a Miguel Gorman. Fou un dels iniciadors de l'ensenyament clínic a l'Argentina. Vers el 1805, propulsà, a Río de la Plata, la utilització de la vacuna antivariòlica. Participà a la revolució iniciada el 25 de maig de 1810, estant íntimament vinculat amb els gestors del moviment emancipador argentí. L'any 1813, juntament amb Luis Chorroarín i Diego Zavaleta, proposà un pla d'ensenyament per a la Facultat Mèdica i Quirúrgica. També, el 1813, fou un dels fundadors, organitzadors i primer director de l'Instituto Médico Militar (en realitat, aquest Instituto era continuador de la Facultat Mèdica i Quirúrgica, que, posteriorment, donaria pas al Departament de Medicina —Facultat— de la Universitat de Buenos Aires). Morí de sobte. (251)

242. **ARGERICH I MARTÍ, Francesc Cosme**. N. a B. el 1785; m. a Montevideo el 16-VI-1846. Fill de Cosme Marià Argerich. De molt petit passà a Buenos Aires. Cirurgià de l'exèrcit del Perú. L'any 1817, era catedràtic d'Anatomia a Buenos Aires. El 14 de juny de 1826, era nomenat catedràtic de Teoria i Pràctica de Parts, Malalties dels infants i recenta parides i Medicina Legal. Al cap de vuit dies, renuncià a aquest càrrec. El 1835, durant la dictadura de Rosas, fou destituït de tots els seus càr-

recs i es refugià a Montevideo, on fou metge de l'Hospital Militar. Molts dels seus escrits van signats, simplement, com a Cosme, cosa que fa difícil identificar-lo i distingir-lo del seu pare en alguns casos. (251)

243. **ARGILA, Joan (Felip Joan)?** Doctor en Arts i Medicina, que exercia a l'Hospital de la Santa Creu, de B., a la segona meitat del segle XVII. Fou Conseller en Cap de la ciutat, caps els anys 1637 i 1644. (54, pàg. 228/243, I, pàg. 166)

244. **ARIAS, Miquel.** Autor d'*Aguas y baños minero-medicinales de San Andrés de Tona* (B. 1883). (76, pàg. 261)

245. **ARIAS CARVAJAL, Pius.** L'any 1950, dirigia la revista professional trimensual, de B., «La Medicina». (7)

246. **ARIET i BARBERIS, Antoni.** De la primera meitat del segle XX. Autor de *Topografia mèdica de Viladrau (Montseny)* (B. 1915).

247. **ARIMANY, Josep.** N. a Manlleu (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

248. **ARISO, Miquel.** Del segle XV. Barber-cirurgià, habitant a B., n. a Noto (Sicília). (52)

* **ARLANDI, Esteve.** — V. **ESTEVE ARLANDI.**

249. **ARMADANS i JULIA, Pau.** N. a Terrassa (Vallès Occidental) el 13-V-1865, m. a Terrassa el 4-IV-1889. Primers estudis a Terrassa. Llicenciat a B., el 1888, torna a Terrassa a exercir-hi la professió. Representant del Centre Català a Terrassa. Tingué una tasca cívico-social a l'Ateneu Terrassenc i al Casino del Comerç. (31)

250. **ARMANGUÉ i Tuset, Josep.** N. a B. el 4-XII-1859; m. el 1941. Neuròleg, a Barcelona. L'any 1874 va entrar com a practicant a l'Hospital de la Santa Creu. En llicenciar-se ingressà a la redacció de «La Independència Mèdica», on alguns dels seus escrits porten el pseudònim «Melanodermo». Professor ajudant de pràctiques a la Facultat de Medicina de B. Es dedicà, de bon començament, a la investigació, sota la direcció de Giné i Partagàs, però l'abandonà prematurament per una clientela absorbent. El 1882, era nomenat soci corresponsal de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. Col·laborà a «Higia» (1927), «La Medicina Catalana», «El Muntanyenc», de Camprodon, «Annals de Me-

dicina» i altres revistes. Autor d'*Estudios clínicos de Neuro-patología* (B. 1884), *Mimicismo o neurosis irritante* (B. 1884), amb un pròleg de Giné i Partagàs. El mateix any i amb la col·laboració de Carreras i Solà va publicar un treball sobre un *Sarcoma cístico del testículo derecho* (B. 1884). Altres obres són: *Crítica y comentarios a la Topografía médica de la comarca de Camprodon del Dr. Joan Sau i Santaló* (Camprodon 1930), i el 17-IV-1934 va fer el parlament d'entrada a l'Acadèmia: *L'escomesa dels literats i la resposta dels metges* (B., s. a.), amb la resposta de Leandre Cervera i Astor, molt anecdòtica i d'escassa qualitat. (59, pàg. 146/76, pàg. 60)

251. **ARMENDARES i TORRENT, Salvador.** N. a Malgrat el 1893; m. a Mèxic el 1964. Des de jove s'adscriví a la Unió Catalanista. Actiu en l'oposició a la dictadura de Primo de Rivera. L'any 1931, ingressà al partit Esquerra Republicana de Catalunya. L'any següent era elegit diputat al Parlament de Catalunya. El 1939 emigrà de primer a França i després a Mèxic, on continuà exercint la professió. A l'exili secundà el moviment d'oposició independentista; fou vocal del Consell Nacional de Catalunya a Londres. A la I Conferència Nacional Catalana (Mèxic 1953) va ser designat president del Consell Nacional Català, càrrec que ocupà fins a l'any 1964. (Josep Soler i Vidal 32, v. II, pàg. 463)

252. **ARMENDARIZ i ASPURZ, Benigne.** N. a B. el 1810; m. a B. el 1879. Llicenciat a B. el 1836 i doctorat el 1845. L'any 1837, era nomenat per R. D. metge del 2n. Batalló del Regiment d'Amèrica núm. 14, o «Batalló de la brusa». El 1844, entrava com a soci a la Societat Mèdica d'Emulació i el 1848, a l'Acadèmia de Medicina, de la qual fou soci numerari l'any següent. El 1843, era conseller de l'Ajuntament de B. i el 1844, secretari de la Facultat de Ciències Mèdiques de B. En aquesta facultat fou professor agregat de primera classe. També es dedicà a l'ensenyament particular dels cirurgians de tercera classe o sagnadors. Aquest ensenyament privat li fou prohibit després de la promulgació d'un nou pla d'estudis mèdics. Contra aquesta prohibició féu sorollosa protesta l'any 1850. Dintre l'Acadèmia de Medicina es distingí per les seves simpaties vitalistes, juntament amb Letamendi i Siloniz i enfront d'Antoni Mendoza. Col·laborà a «El Telégrafo Médico». Autor de *Lithotricia est praeferenda lithotomia?* (1837), *Profilaxis de la fiebre termal i Sobre la dignidad del hombre* (1859). (95)

253. **ARMENGOL, Berenguer.** Metge jueu que exercia a B. cap al 1390. (37, pàg. 58)

254. **ARMENGOL, Ignasi.** De la segona meitat del segle XVIII. Metge i botànic a qui el comte de Floridablanca encarregà l'establiment d'un Jardí Botànic a la projectada ciutat de Sant Carles.

(193, pàg. 179)

255. **ARMENGOL BLASI.** Metge que visqué a cavall dels segles XIII i XIV. Assistí eis reis Alfons III i Jaume II, des del 1297 al 1308. Nebot d'Arnau de Vilanova. Traduí, de l'àrab al llatí, Maimònides i Galè i, de l'hebreu al llatí, Profatius Judeus o Jacob ben Mahir ibn Tibbon. Textos manuscrits d'ell es troben a les biblioteques de l'Arsenal de París, així com a Cracòvia, Erfurt, Basilea i Leipzig, titulats *Aphorismi*, *Tabula Antidotarii* i *De remediis*.

(4, pàgs. 40, 41 i 50/5, pàg. 130)

256. **ARMENGOL, Gaspar.** De la segona meitat del segle XVIII. N. a Tortosa. És va graduar a Osca, l'any 1762, i exercí com a metge cirurgià a l'Exèrcit i a la ciutat de Vic. L'any 1772, publicava *Historia médico-práctica que por diálogos manifiesta algunas medicinas que baxo el apellido específico remedio obtienen en sí un poderoso veneno* (Vic 1772, nova edició Vic, 1778), que fou impugnada pel doctor Pasqual a *Respuesta crítico apologética a la historia médico-práctica del Dr. Gaspar Armengol*. També publicà una dissertació sobre la febre groga. Sobre aquesta figura, Torres Amat remet el lector a «Semanario de Agricultura», núm. 410. (57, pàg. 56)

257. **ARMENGOL, Rafael.** De la primera meitat del segle XVIII. Doctor en Medicina, catedràtic de Fisiologia de la Universitat Literària de Mallorca. Publicà *Veritas investigata doctrina illuminatissimi Doctoris Chistique martiris invictissimi B. Raymundi Lulli...* (Palma 1743).

(10, I, pàg. 42)

258. **ARMENGOL CIRERA.** Metge, a Manresa, a les darreries del segle XVII. Autor d'un discurs sobre la naturalesa de les febres epidèmiques que aleshores afectaren la capital de Bages. (91, pàg. 185)

259. **ARMENGUAL, Maties.** De la primera meitat del segle XVIII. N. a Ciutat de Mallorca. Autor de *Defensa de las conclusiones del Dr. Sarrá* (Palma 1742).

(10, I, pàg. 45)

260. **ARMENTER I FERRER, Josep.** N. a Tarragona el 1808?; m. a B. el 6-IX-1886. Fill de família benestant, estudià al Seminari de B. i a l'Escola de la Junta de

Comerç. Llicenciat el 1834 i doctorat el 1858. Després de la revolució a B. del novembre del 1842, era nomenat regidor del Cos Municipal de B. També formà part de la junta elegida en ser dissolta la Junta Popular directiva el 28-XI-1842. L'any 1843, era nomenat professor agregat de la Facultat de Medicina de B. El 1845, ho era en propietat de la Facultat de Medicina de València, on s'encarregà de la classe d'Higiene, Patologia General i Terapèutica. L'any següent, és de nou nomenat professor clínic de la Universitat de B. Catedràtic supernumerari des del 1864, passava a numerari de Clínica Mèdica el 1867. Primer director de la «Revista de Ciencias Médicas de Barcelona». Allí, l'any 1875, feia una crítica del treball del doctor Robert sobre el tractament de la pneumònia per l'alcohol i contra les sagnies, en la qual Armenter adopta una actitud eclèctica.

* **ARNALDI, Pere.** — V. **PERE ARNALDI.**

261. **ARNAU, Mestre.** Cirurgià, a Reus, al primer terç del segle XVI. (64, pàg. 71)

262. **ARNAU, Cristòfol.** N. a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1791. (309)

263. **ARNAU, Francesc.** Metge, a Tortosa, a la segona meitat del segle XVIII. Autor de *Breve y compendiosa noticia de los principios, efectos y método de sacar las aguas minerales ferrugineas de la Virgen de la Cinta, vulgarmente llamadas del Hierro o Raixa del huerto de Francisco Escofet, del comercio de Tortosa* (Tortosa 1791). (58, pàg. 19)

264. **ARNAU, Guillem.** Metge reial en el regnat de Pere IV. (38, pàg. 76)

265. **ARNAU ÇA RIERA.** Fill de Berenguer çà Riera. Metge i cirurgià reial en temps del rei Pere IV. (62)

266. **ARNAU DE MATAMALA.** Cirurgià, a les darreries del segle XIV i començaments del XV. Era *cirurgicus, civis Barcna*. (37, pàg. 45)

267. **ARNAU FOLGUER.** Metge, que durant els anys 1391 i 1402 exercí a Tarragona. (254, pàg. 14)

268. **ARNAU GERMA, Mestre.** Metge barceloní a les darreries del segle XIV, que servia a la Casa Reial Catalana. (9, pàg. 28)

269. **ARNAU HUGUET.** Cirurgià i batxiller en Medicina, que exercia a Lleida a la primera meitat del segle XV (1432). (256, pàg. 203)

270. **ARNAU MASCALL.** Metge a la primera meitat del segle XIV; a De Càller. Probablement sard. Acompanyà l'infant Alfons durant la conquesta de Sardenya. (4, pàg. 29)

271. **ARNAU DE VILANOVA.** 1238 ? Gènova, IX-1311. Sembla oriünd de Vilanova de València (Grau) i descendent d'una família provençal. Féu estudis a València i a Montpeller. Cursà Teologia amb els Dominicans. Ell mateix fou clergue, però no tenia ordes majors. A l'Edat Mitjana, la majoria dels professionals de la Medicina eren clergues. També va estudiar Apologetica, a B., amb l'orientalista Ramon Martí, qui també li va ensenyar la llengua hebrea i la literatura rabínica i talmúdica. Arnau ja dominava l'àrab, possiblement des de la seva infantesa, i és probable que conegués el grec. I, no cal dir-ho, el llatí. A la Universitat, hi obtingué el títol de *Magister Medicinae*. Sembla que es formà a Montpeller i amb Giovanni Casamicciola, que havia ensenyat la Medicina a Nàpols. Practicà la Medicina a Montpeller —llavors domini de Jaume II de Mallorca—, a Nàpols, a València (1286-1289) i a B. L'any 1281, Pere el Gran li assignà dos mil sous anuals, perquè estigués al seu servei. Metge també de Jaume II. Posteriorment tingué una càtedra de Medicina a Montpeller (1288-1299). Les seves preocupacions religioses el portaren a predicar la urgència d'una reforma en la vida interior i la necessitat d'una reorganització de l'Església. Al mateix temps era nomenat ambaixador català, per Jaume II, prop de Felip el Bell, a París. A l'ambient universitari de París hi predica la imminència de la vinguda de l'Anticrist i la propera fi del món. El 18 de desembre de 1299, fou empresonat a París. I encara que l'endemà fou alliberat, li fou obert un procés. Arnau es retractà, però va refredar la seva amistat amb els Dominicans, i arribà a la ruptura amb els clergues seculars. La seguretat personal d'Arnau fou garantida per Felip el Bell, per consideració a Jaume II, el seu constant protector. El mateix papa Bonifaci VIII l'amenaçà, però, d'altra banda, relaxà oficialment la sentència de París. Arnau alleujà uns còlics renals a Bonifaci VIII, amb un segell astrològic especial. Mort Bonifaci VIII, també assistí Benet XI i Climent V. En morir Benet XI, es va refugiar a la cort de Federic III, de Sicília, protector dels Espirituals. El 1305, tornà a Catalunya i exhortà Jaume II a la croada contra Almeria. Des del 1298 fou el capdavanter dels Espirituals. Des del 1304 predicà la reforma religiosa, directament entre els laics. Una reforma de la so-

cietat en sentit evangèlic. Autor de més d'un centenar d'escrits, s'ha dividit la bibliografia d'Arnau en escrits religiosos i mèdics. N'hi ha en llatí i en català. Bon nombre es perderen. Joaquim Carreras i Artau ha dividit els escrits religiosos en tres grups: tractats doctrinals, escrits menors i epistolari. Durant el Renaixement li foren atribuïts, a causa de la seva fama científico-mèdica, molts manuscrits apòcrifs. Arnau propugna una doctrina científica harmònica i coherent. Fou un fidel seguidor del galenisme. Arnau és respectuós amb la tradició i, a la vegada, és un pre-renaixentista, pel seu humanisme. Si també fou seguidor d'Avicena, ho és en tant que aquest és respectuós amb el galenisme. Algunes vegades, però, discrepà de l'autor del *Canon*, quan aquest es desvia de la línia galeniana. També Arnau acceptà la gran autoritat d'Hipòcrates. En canvi, va atacar sistemàticament Averrois. Paniagua ha dividit els seus escrits sobre Medicina en: comentaris d'autors clàssics, farmacologia teòrica i pràctica, medicina teòrica i pràctica, aforística, d'higiene i dietètica, màgia, astrologia i alquímia. Parlà també sobre l'esterilitat, el coit, les sagnies, els verins, les febres, els malefics i els somnis. La seva muller, Agnès Blasi, de Montpeller, era tia dels metges Ermengol i Joan Blasi. (316/388)

272. **ARNÓ, Miquel.** N. a B. Fra batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

273. **ARNÓS DE FERRER.** Manuel. N. a Tremp (Pallars Jussà) el 13-II-1813; m. a Madrid el 23-II-1879. Antoni Palau i Dulcet diu que el segon cognom és Borrell. Estudià al Seminari de B. i a les classes de la Junta de Comerç. Després, al Col·legi de Medicina i Cirurgia de B., i fou llicenciat el 1837 i doctor el 1838. El 1837, fou proposat per a regir una càtedra de Matemàtiques a l'Institutu Barcelonés. L'any 1839, era subdelegat de Medicina i Cirurgia a Igualada. El 1846, era nomenat metge interí de les deus de la Puda, que l'any següent es va quedar en propietat després d'unes oposicions. L'any 1852, va estar a Sitges, comissionat per la Reial Acadèmia de Medicina de B., per a estudiar una epidèmia. L'any 1859, es traslladà a Madrid i allí fundà, d'acord amb els principis de la Hidroteràpia que mai no abandonà, el balneari de Sant Felip Neri. Per concurs, l'any 1874 va anar a Panticosa. Fou membre de diverses societats i fundador de la Sociedad Española de Hidrología i de la Societat Mèdica d'Emulació. Escriví la seva necrologia el doctor Lluís Góngora. Col·laborà a «El Siglo Médico» i «El Pabellón Médico»,

de Madrid. Entre les seves obres cal esmentar: *Memoria sobre las aguas sulfuro-termales de Esparraguera, en la provincia de Barcelona, conocidas con el nombre de la Puda* (Madrid 1847), *Memoria sobre una epidemia que invadió la villa de Sitges* (1853), *La Puda. Establecimiento de aguas minerales sulfurosas situado en la margen izquierda del río Llobregat, en el término de Esparraguera, en la provincia de Barcelona* (B. 1853), *Baños a vapor a la rusa, o sea explicación sencilla y pronta sobre dichos baños por don Joaquín Delhom y don Manuel Arnús* (Madrid 1858), *Terapéutica balnearia* (Madrid 1858), *El progreso intelectual. Discurso inaugural pronunciado en la Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona el 2-I-1862* (B. 1862), *Historia topográfica, química y médica de la Puda de Montserrat* (B. 1863), *De la balneación hidro-atmòhídrica* (Madrid 1868), *Baños de Panticosa* (Saragossa 1878) i en col·laboració amb F. Borrell, *Del baño* (Madrid 1870), *Hidrología mineral médica* (Madrid 1873) i *Balneario de San Felipe Neri* (Madrid 1879). (56)

274. **ARNÓS DE FORTUNY, Manuel**. N. a B. el 15-V-1852; m. el 1890. Fill del metge Manuel Arnús de Ferrer. Cursà Medicina a Madrid. Llicenciat el 1873. El mateix any va passar a París, on va ampliar estudis, concretament d'Histologia juntament amb Robin. L'any 1876, era director dels banys i aigües minerals de Fortuna. Va passar després a Panticosa i a Chulilla. Metge per oposició a la Beneficència provincial de Madrid. El febrer del 1880, va demanar l'excedència per a ocupar un important càrrec a la banca del seu oncle Evarist Arnús, a Barcelona. Autor d'*Aeroterapia* (Madrid 1873), tesi doctoral, i *Hidrología médica de Fortuna* (B. 1879), amb la col·laboració d'A. Masó i Bru. (59, I, pàg. 157/34, II, pàg. 737)

275. **ARO**. Metge jueu que, cap al 1360, estava al servei del rei. (I, III, pàg. 490)

276. **AROLA i SOLÉ, Joan**. N. a Figueres (Alt Empordà); m. el 12-V-1880. Cursà Medicina a B. Membre de l'Associació Escolar Republicana. Col·laborà a la fundació de l'Escola Horaciana i del periòdic federal «El Programa». Després es va afiliar al Partit Radical de Lerroux. Fundà i dirigí el Dispensari del Centre Obrer Republicà Radical de Poblet. L'any 1911 era elegit conseller de l'Ajuntament de B. (55)

277. **AROLAS, Salvador**. De la segona meitat del segle XVIII. N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca. Revalidat el de-

sembre de 1770. Exercí a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (24, pàg. 26)

278. **AROMÍ, Antoni**. N. a Puigverd (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1763. (309)

279. **AROMIR, Francesc**. Doctor en Medicina al començament del segle XVIII. Morí el 3-XI-1747. El 1708, era metge segon extern de l'Hospital de la Santa Creu, de B., i passà el 1733 a metge primer. Es jubilà el juliol del 1738. (54, pàg. 230)

280. **ARON ABDALHAC**. Metge jueu mallorquí a la segona meitat del segle XIV. (1, pàg. 490)

* **ARON, Jaffuda**. — V. **JAFFUDA ARON**.

281. **ARON VIDAL**. Metge jueu valencià a la meitat del segle XIV. (1, pàg. 490)

282. **AROZA, Didac d'**. De les darreries del segle XVII. Autor de *Tesoro de las excelencias y utilidades de la medicina y espejo del prudente y sabio médico...* (Lleida 1668). (122, pàg. 32)

283. **ARRO i TRIAY, Francesc de Paula**. N. a Sant Andreu de Palomar el 26-V-1819; m. a Barcelona el 1906. Germà polític de Josep Crous i Caselles. Estudià al Col·legi Carreras i a l'Escola de la Junta de Comerç. El 1844, era doctor en Medicina. Des del 1854 fou metge en cap dels Serveis Sanitaris de la Companyia de Ferrocarrils Catalans. Va ser co-director de «La Abeja Médica-Española» (1846), on feia unes observacions meteorològiques, i director d'«Enciclografia de Industria, Artes y Oficios» (1846). Més tard succeí a Josep Armenter en la direcció de «Revista de Ciencias Médicas» (1877). Entre les seves obres cal esmentar: *Necrologia de D. Mariano Alberich y Badia, médico de Reus* (B. 1878), *Necrologia de D. José Roman de Lanza, médico*, apareguda a «Revista de Ciencias Médicas», any 1875, pàg. 43; *Necrologia del Dr. D. José Alberich y Casas, médico que fue de Reus*, a «Revista de Ciencias Médicas», de l'I-IV-1878; *Necrologia de D. Francisco Castellví y Pallarés* (B. 1879), a «Revista de Ciencias Médicas», del 20-VII-1879; *Ensayo de estadística médica de las líneas de Gerona de la Compañía de los ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia, correspondiente al año 1878* (B. 1879), *Idem... 1879-1885* (B. 1892), *El cólera morbo asiático y la medicación sulfurosa* (B. 1884), *Instrucción clara y sencilla por los empleados de los ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia sobre los medios más sencillos y seguros de preservarse del cólera morbo asiático y de*

medicarse en sus primeros síntomas (B. 1885). Entre les obres que deixà inèdites, citem: *Memoria sobre la causa de la frecuencia de las intermitentes en Barcelona, apenas conocida antes en la misma* (1848), *Bosquejo topográfico, médico de la ciudad de Barcelona, Memoria sobre la fiebre amarilla que reinó en Barcelona en 1870, Estudio topográfico médico de la villa de Caldas de Malavella, en la provincia de Gerona, partido de Santa Coloma de Farnés* (1876), *Estadística médica de las líneas de Gerona y de la Compañía de los ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia, correspondiente a los años 1879 a 85, y de las líneas de Tarragona a Barcelona y Francia, correspondientes al año 1886*. I les traduccions inèdites, de Foy, *Nuevo formulario de prácticas*, i de S. Fourmari, *Tratado práctico de las enfermedades de los ojos*. (59, I, pàg. 168)

284. **ARRUFAT, Mestre**. Cap a l'any 1551 s'oferí per a exercir la Medicina a la ciutat de Reus. (64, pàg. 42)

285. **ARRUGA i LIRÓ, Hermenegild**. N. a B. el 15-III-1886; M. a B. el 17-V-1972. Fill del metge Eduard Arruga. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1908. Pensionat per l'Ajuntament de B., amplia estudis a l'Alemanya de la pre-guerra del 1914 i a París. Deixeble de Hirschberg, Gonin, Landolt i de De La-personne. Importà al nostre país la tècnica de la reacció de Wassermann. El dictador Franco li atorgà el títol de Conde de Arruga (el 18 de juliol de 1950). L'any 1952, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B. amb el discurs *Los progresos de la Cirugía ocular* (B. 1952) i el 1970 hi feia el discurs inaugural: *Comentarios referentes al glaucoma*. Cultivà la cirurgia ocular aportant el «mètode d'Arruga» per a extreure totalment la cataracta amb la seva càpsula, mitjantçant unes pinces que ell mateix dissenyà. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua catalana, i a les revistes «Archivos de Oftalmología Hispanoamericanas», «Archivos de la Sociedad Española de Oftalmología», «Les Anales d'Oculistique» (formant part del comitè director), «British Journal of Ophthalmology», «Clínica y Laboratorio», «El Día Médico», «Gaceta Médica catalana», «Revista Ciencias Médicas», «Revista Médica de Barcelona», «Ars Médica», «La Medicina Catalana», «Archives of Ophthalmology», «Ophthalmologica», «Revista Española de Medicina y Cirugía de Guerra», «Semana Médica Española», i altres. Autor d'*Etiopatogenia del desprendimiento retiniano* (Madrid 1933). *Libro Atlas sobre el desprendimiento de la retina* (B. 1936), *El Ci-*

nematógrafo en Cirugía ocular (B. 1941), *Cirugía ocular* (B. 1946), totalment il·lustrada per ell mateix; *La cauterización del borde de la trepanación antiglucomatosa* (B. 1956) i d'altres.

286. **ARTAL i MAYORAL, Estanislau**. N. a Tarragona el 20-III-1855. Es llicencià el 1877 a B., essent el mateix any metge titular de Vila-rodona. El 1879, fou professor d'Història Natural, Fisilogia i Higiene al Col·legi de segon ensenyament de Tarragona. Sembla que també exercí a Manresa. Obres més importants: *Lecciones de fisiología e higiene* (Tarragona 1880), *En previsión de un peligro* (Tarragona 1886). Fa referència a l'epidèmia colèrica d'Uldecona, l'Hospitalet i Conesa, *Dos palabras acerca de la enfermedad padecida en el Colegio de San Ignacio* (Manresa, 1886.) (59, pàg. 170)

287. **ARTEAGA i PEREIRA, Alfons**. De les darreries del segle XIX i el començament del XX. Exercí a Sant Vicenç de Torelló. Vice-president del Col·legi Mèdic de Gràcia. Col·laborà a la «Revista de Laringologia, Otología y Rinología». Dirigi «Bios» (1916), revista mensual de ciències mèdiques. Autor d'un *Memorandum de Cirugía de urgencia* (Gràcia, 1896). (59, I, pàg. 183)

288. **ARTES, Jeroni**. N. a Artés (Bages). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1765. (309)

289. **ARTÉS, Josep**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

290. **ARTIGALAS, Antoni**. Metge de les darreries del segle XVII i el començament del XVIII, de la Seu d'Urgell. Fou partidari de l'arxiduc Carles. (276, pàg. 38)

291. **ARTIGAS, Francesc**. N. a Cervera. Doctorat en Cirurgia, febrer del 1796. Fou professor substituït al Reial Col·legi de Cirurgia de B. i exercí la docència en el de Burgos. Autor de les memòries *Los depósitos lombares* (1796), *Cálculo de la vejiga urinaria curado por el ácido carbónico* (1797), i *Causas de las calenturas que se padecieron en Argelés en Rosellón* (1799). (28, 1976, V, núm. 57, pàg. 4/179)

292. **ARTIGAS i RIERA, Vicenç**. N. a B. el 12-I-1928; m. el 28-I-1975. Cursà Medicina a B. Amplia estudis a Suïssa i després a Francfort, amb el professor Schmieden. El 1967, era cap del Servei d'Urgències de l'Hospital de Sant Pau. President de la Societat Catalana de Cirurgia (1969-71). Autor de *Manual de Urgencias Quirúrgicas* (B. 1973). (53, 1975, V, núm. 52)

293. **ARTIGÓ, Mestre Pere.** Del segle xv. L'any 1458, fou proposat per la reina Maria per a ésser lloctinent de l'Estudi de Medicina de Barcelona. (52)
294. **ARTIGUES, Francesc.** Fou professor substituït temporer al Reial Col·legi de Cirurgia de B. (51, pàg. 187)
295. **ARTOLA, Josep Ignasi.** L'any 1833 presentava a la Reial Acadèmia una memòria titulada *Nuevo experimento que confirma la virtud del proto-tarpotasa para la curación del mal venéreo.* (59, pàg. 173)
296. **ARUFAT, Pau.** Doctor en Medicina, que exercia, a Valls, l'any 1592. (335, pàg. 34)
297. **ASTOR, Guillem.** L'any 1395, figura com a cirurgià entre les tropes de terra de l'exèrcit català que es desplaçà a l'illa de Sardenya. (5, pàg. 132)
298. **ASTRUC, Joan.** No ens consta la seva pàtria. De les darreries del segle XVIII. Pertanyia a l'Acadèmia de Montpeller. Autor de: *De morbis veneris* (Venècia, 1760), *Tractatus de morbis mulierum* (Venècia, 1763), *Tractatus de tumoribus et ulceribus* (Venècia, 1766). A la Biblioteca Universitària de B. es conserven els següents manuscrits seus: *Tractatus pathologicus de depravata humani corporis economia*, *Therapeutica* i *Tractatus de natura et differentiis febrium.* (50, I, pàg. 547 / 2, I, pàg. 581)
299. **ASTRUC BONJUA.** Metge jueu que l'any 1404 era elegit com a metge municipal de Tarragona. Més endavant, l'any 1417, va fer un contracte per anar un dia la setmana a visitar a Reus. (4, pàg. 100)
300. **ASTRUC BONSENYOR.** Metge jueu barceloní del segle XIII. Serví com a escrivà, intèrpret i home de confiança personal, el rei Jaume I, almenys el 1265 i el 1266, en ocasió del lliurament dels sarraïns d'Elx i de la conquesta de Múrcia. (308, I, pàg. 328)
301. **ASTRUC RAIMUC.** Metge jueu de Fraga, del segle XIV, que es convertí al cristianisme, adoptant el nom de Francesc Carné. (350, pàg. 177)
302. **ASTRUC VIDAL LEVI.** Metge jueu de Bagà, a les darreries del segle XIV. (351)
303. **ASTRUCH BARO.** Metge jueu que, entre els anys 1408 i 1410, exercí a Valls. (341)
304. **ASTRUCH BONSENYOR.** Metge jueu de Sant Mateu que exercia a Barcelona cap al 1375. (37, pàg. 59/1, pàg. 491)
305. **ASTRUCH CRESPI.** Metge jueu valencià a la meitat del segle XIV. (1, pàg. 491)
306. **ASTRUCH LEVI.** Metge jueu convers, que l'any 1414 exercia a Tarragona. Tenia possessions a Móra d'Ebre. Després de convertir-se va adoptar el nom de Lluís de Girona. (254, pàg. 19)
307. **AUMATELL i CAÑADO, Laureà.** N. a B. el 31-V-1843. Féu els estudis a B. L'any 1868, era llicenciat i es va doctorar l'any següent. Fou secretari de correspondència i professor de l'Escola Lliure de Medicina, adscrit a l'Institut Mèdic de B. Després de la Revolució del 1868 fou nomenat professor d'Antropologia per a les classes lliures d'instrucció popular que donà la Universitat. El 1872 va entrar com a soci de número a l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia de B., i dimití en aquest càrrec el juliol del 1909. Fou una figura destacada del positivisme mèdic català. Va estar en contra de la col·legiació mèdica obligatòria. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas». Citem entre les seves obres: *Algunas consideraciones relativas al matrimonio* (B. 1872), *Cuatro palabras sobre la naturaleza del sueño* (B. 1885). (97)
308. **AUDALLA, Mestre.** Metge del rei Joan II. (38, pàg. 76)
309. **AUGER DE MASERACHS, Joan.** D'origen gironí, el 3-X-1474, obtingué el títol de batxiller en Arts; a l'Estudi General de Lleida, que el facultava per exercir la professió. (44)
310. **AULADELL, Miquel.** N. a Solius —Santa Cristina d'Aro— (Baix Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)
- * **AUPAYO, Jaume d'.** — V. JAUME D'AUPAYO.
311. **AURINYACH, Jaume.** El 1626, era batxiller en Medicina. (6, pàg. 396)
312. **AVELLA, Joan.** Estudiant de Medicina de Montblanc (Conca de Barberà) que l'any 1433 adquirí el llibre *Vero Evicenna* que havia estat propietat de Tomàs Caix. L'any 1453, consta com a Mestre en Medicina, a B. (4, pàg. 114/254, pàg. 12)
- * **AVENARDUCH.** — V. AVENARDUT.

313. **AVENARDUT**. Família jueva, probablement originària de Tudela, alguns individus de la qual foren metges dels reis d'Aragó. Tingué dues branques, que residiren una a B. i l'altra a diverses ciutats aragoneses. Se citen: V. ALATZAR AVENARDUT, Mestre. JOSEF AVENARDUT, MOSSE ACENARDUT, Mestre.

* **AVENTURER, Guillem.** — V. **GUILLEM AVENTURER.**

314. **AVINIO, Mestre.** Metge dels reis Alfons III i Jaume II. (38, pàg. 75)

* **AVINYÓ, Guillem d'.** — V. **GUILLEM D'AVINYÓ.**

315. **AVINYÓ, Jaume d'.** Batxiller en Medicina valencià del segle XIV, que estava al servei de la Casa Reial catalana. (9, pàg. 28)

316. **AYERBE, Ferran d'.** L'any 1453, consta com a mestre en Medicina, a B. Autor del vers en català *Un vers referent a la peste*. Sembla que era fill d'Alora (País Valencià). L'any 1465 va ser designat protometge de Catalunya. Fou imitador d'Ausiàs March en la seva *Obra contra adversa fortuna*. (4, pàg. 114/308, I, pàg. 20)

317. **AYMERICH, Francesc.** N. a Camprodon (Ripollès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1746. (309)

318. **AYMERICH, Francesc Baldiri.** De Girona. L'any 1508, estudiava a Montpeller. (108, pàg. 97)

319. **AYMERICH i BUXADE, Emili.** N. a Berga (Berguedà) el 21-II-1911; m. a Berga (Berguedà) el 18-IV-1977. Cursà Medicina a B. Doctorat a la Universitat Autònoma. A Berga creà el departament de Radiologia a l'Hospital de Sant Bernabè, del qual fou director. Membre de la Federació de Joves Cristians. L'any 1973, era un dels firmants de la ponència sobre *Electroteràpia*

del dolor presentada a un Congrés Internacional, celebrat a Madrid.

(53, 1977, VI, núm. 77)

320. **AYMERICH i GILABERTÓ, Pau.** N. a Terrassa (Vallès Occidental) el 14-II-1846; m. a B. el 22-VII-1921. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1872. Exercí a Caldetes i després passà a Terrassa. Partidari de Sagasta, l'any 1881 entrà a l'Ajuntament de Terrassa. Comissionat per aquest, el 1890 es traslladà a Berlín a estudiar la lluita antituberculosa, i en retornar escriví una memòria, publicada l'any 1891. Participà a la creació del Laboratori Químic Municipal. L'any 1893, es traslladà a B. Col·laborà a la «Revista Tarrasense», on publicava estadística mèdica de Terrassa, i a «La Independència Mèdica». Autor d'una *Topografia mèdica de Tarrasa i Lo passat, present, futur del Reial Colegi Tarrasenc i l'influència qu'en la localitat té i ha exercit baix lo punt de vista de l'ensenyança* (Terrassa, 1890). (31, pàgs. 13-14)

* **AZARIES BEN JOSEPH IBN ABBA MARI.** — V. **BONAFOS BONFILL ASTRUC.**

321. **AZCARRETA i COLAU, Víctor.** N. a Bilbao el 1857; m. a B. el 1937. Llicenciat a B. l'any 1882. Cultivà la Urologia, i a aquesta especialitat dedicà la Clínica Bonanova, que fundà. Company i amic de Joaquín Albarrán (Saguala Grande, Cuba, 1860-1916), que com ell estudià Medicina a B. però treballà a França. Azcarreta ha estat assenyalat com l'introduïdor a Catalunya de la Cistoscòpia de Nitze i el sondatge Uretral d'Albarrán. Els anys 1901-1902 presidí l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya. Fundà i dirigí la «Revista Quirúrgica de Vías Urinarias». (80, pàg. 20 i 189)

322. **AZENAR, Pere.** Metge, a la primera meitat del segle XIX, nascut a la Jonquera (Alt Empordà). Autor d'alguns escrits professionals. (308, I, pàg. 177)

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for ensuring transparency and accountability in financial operations. This section also outlines the various methods and tools used to collect and analyze data, highlighting the need for consistency and precision in data collection.

The second part of the document focuses on the analysis of the collected data. It describes the various statistical techniques and models used to interpret the data, including regression analysis, time series analysis, and hypothesis testing. This section also discusses the challenges associated with data analysis, such as missing data, outliers, and the need for appropriate statistical tests.

The third part of the document discusses the application of the analyzed data to various fields and industries. It highlights the practical implications of the findings and how they can be used to inform decision-making and improve operational efficiency. This section also discusses the limitations of the current study and suggests areas for future research.

The fourth part of the document provides a summary of the key findings and conclusions. It reiterates the importance of accurate record-keeping and the need for rigorous data analysis. The document concludes by emphasizing the value of the research and the potential for further exploration in this field.

B

323. **BABOT, Joan.** N. a les Escaldes (Andorra), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1780. (241)
324. **BACH, Francesc.** N. a Montardit, —Enviny— (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1744. (309)
325. **BADABORDA, Anaclet.** N. a Arres (Vall d'Aran). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. (309)
326. **BADELL, Onofre.** Mallorquí que l'any 1613, era batxiller en Medicina, a Osca. (309)
327. **BADIA, Metge,** a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 53)
328. **BADIA, Bernat Esteve.** N. a Camprodon (Ripollès), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1791. (241)
329. **BADIA, Domènec.** Metge a la meitat del segle XVI. (66, pàg. 199)
330. **BADIA, Joan.** L'any 1453, consta, a B. com a batxiller en Medicina. (4, pàg. 114)
331. **BADIA, Joan.** Cirurgià, a Reus, a l'últim terç del segle XVI. (64, pàg. 80)
332. **BADIA, Josep.** N. a Esterri d'Aneu (Pallars Sobirà), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1796. (241)
333. **BADIA i ANDREU, Salvador.** N. a Torelló (Osona) el 5-I-1847. Cursà Medicina a B. Doctorat el 1870 fou poc després met-

ge de l'Hospital Garde de Corps, de Berlín, durant la guerra del 1870. També romangué algun temps a París i a Londres. Deixeble i amic de Letamendi. Fou entusiasta propagandista de la doctrina vegetariana i de la hidroteràpia. Cap a l'any 1885 es decantà vers l'Homeopatia. Professor auxiliar a la Facultat de Medicina. Cap al 1879 va formar part de la Junta Provincial de Beneficència de B. Col·laborador de la «Revista de Ciencias Médicas» i «Archivos de Terapéutica Médica y Quirúrgica». Fou també en els primers temps director de l'«Enciclopedia Médico-Farmacéutica», de marcada orientació vitalista. Aquesta revista era l'òrgan d'expressió de l'Acadèmia Médico-Farmacéutica, de la qual Badia fou president. També col·laborà a «El Consultor Homeopático» i la «Revista Homeopática». Membre de la primera junta de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B. Traduí l'obra de Luecke *Tratado de Oncología o de los tumores* (B. 1874), en dos volums; de Boudin, *Peligros de las uniones consanguíneas y necesidad de los cruzamientos en la especie humana* (B. 1877), i de Litter, *Tuberculosis miliar aguda* (B. 1878). Autor de *Cartas médico-quirúrgicas, escritas sobre el terreno, con motivo de la guerra franco-alemana de 1870-71* (B. 1872), *La curación de la sífilis, por medio de las inyecciones hipodérmicas* (B. 1872), *Un viaje por Suiza* (B. 1876), *Conferencia dada en la Academia Médico-Farmacéutica de Barcelona sobre: Generalidades de los tumores u Oncología* (B. 1880). *Del origen del cáncer con relación a su tratamiento* (B. 1881), *Congreso Médico Internacional de Londres. Correspondencia dia-*

ria de la *Enciclopedia Médico-Farmacéutica* (B. 1882), *Balneologia y climatología. La Cerdanya. Las aguas minero-medicinales de Traveseras Lavillés* (B. 1887) i *Manual de las enfermedades de la piel y su tratamiento homeopático* (Madrid 1887).

334. **BADIA i BORRAS, Jeroni.** Un dels principals metges barcelonins al començament del segle XVIII. Catedràtic de Medicina, restà a B. quan la Universitat fou traslladada a Cervera l'any 1717. Sembla que va ser fet presoner pels simpatitzants de l'arxiduc i traslladat a Mallorca.

(49, volum I, pàg. 97/28, 1975, V, núm. 46, pàg. 3)

335. **BADIA i GALLART, Francesc.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. També graduat a Osca, el 1752. (309)

336. **BADIA i OLLER, Lluís.** N. a B. el 19-I-1938; m. a B. el 10-IX-1975. Fill de metge. Llicenciat a B. l'any 1962. Cap del Servei d'Electromiografia de l'Hospital de Sant Joan de Déu. Col·laborà en el llibre *Cefaleas en la práctica médica* i a la revista «Jano». Traduí de l'anglès *Fundamentos de Neuro-anatomía y Neuro-fisiología clínicas*. (53, 1975, XI, núm. 58)

337. **BADÓ, Joan.** Apotecari, que l'any 1448 practicava la Medicina i la Cirurgia sense llicència i sense examen. (4, pàg. 110)

338. **BADOSA i GASPAR, Joan.** N. a B. el 6-II-1906; m. a B. el 25-XII-1965. Fill de metge. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1929. Des de l'any 1933 professà Patologia Digestiva a l'Hospital de la Santa Creu, juntament amb Gallart i Monés. El 1934, va ampliar estudis a París. Col·laborà a les revistes «Higia», «Medicina Española» de València, «Archivos de Medicina, Cirugía y Especialidades», «International Review of Gastroenterology» (1949), «Revista Española de las Enfermedades del Aparato Digestivo y de la Nutrición», «Annales d'Otolaringologie», «Práctica Médica» i d'altres. Autor de les ponències *Diagnóstico precoz del cáncer del estómago* (1944), juntament amb E. Vidal i Colomer; *Definición y clínica del síndrome del dumping* (1954), juntament amb Gallart i Monés i Gallart i Esquerdo; *Etiopatogenia de la rectocolitis mucohemorrágica* (1958); juntament amb R. Vidal i Teixidor. Col·laborà en el *Tratado de Patología y Clínica Médica*, que dirigí Agustí Pedro i Pons.

(120, 1966, maig, v. XX, núm. 5/239)

339. **BADUELL i PRATS, Francesc de P.** Metge a la meitat del segle XIX. És autor

d'uns *Apuntes sobre el cólera-morbo asiático, hechos durante la epidemia de Barcelona* (B. 1855). (50, volum II, pàg. 7)

340. **BAGA, Eudald de.** N. a B., es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1770. (241)

341. **BAGES, Mestre.** Cap al 1555 s'oferí a la ciutat de Reus, per a exercir-hi la Medicina. (64, pàg. 42)

342. **BAGES i TARROJA, Antoni.** M. el 1900. Metge que exercí a Reus. Escriví diverses memòries a la Reial Acadèmia de Medicina de B., entre les quals esmentem: *De los auxilios que el Cloroformo puede prestar a la Terapéutica de algunas enfermedades, especialmente en las flogísticas del aparato respiratorio* (1855) i de tres resums de les malalties a Reus els anys 1855 a 1858. (59, I, pàg. 187)

343. **BAHÍ, Joan.** N. a Blanes (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1782. (309)

344. **BAHÍ, Joan B.** N. a Borrassà (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

345. **BAHÍ i FABRÍCIAS, Joan Isidor.** M. a B. el 1841. Fill del doctor Bahí i Fontseca i com ell metge-cirurgià militar. Va ésser un dels socis més actius de l'Acadèmia de Medicina i de la de Ciències Naturals i Arts, on donà a conèixer una munió de treballs relatius al desenvolupament dels vegetals (1834) i al creure dels ametllers (1837). Morí d'una *calentura adinàmica*, encomanada durant unes observacions d'un cadàver. (59, I, pàg. 193)

346. **BAHÍ i FONTSECA, Joan Francesc.** N. a Blanes (Selva) el 23-IV-1775; m. a B. el 24-XI-1841. De família noble i fill de metge. Féu els primers estudis a B., i Medicina a Cervera. Llicenciat el 17-XII-1793. El 1794 es va doctorar i l'any següent era metge de número de l'exèrcit. Fou secretari del doctor Masdevall durant la guerra contra França. El 1799, va obtenir el títol de llicenciat en Cirurgia i el mateix any era nomenat catedràtic del Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia de Burgos. L'any 1804 inspeccionava les malalties epidèmiques de Castelló. Es traslladà a B. el 1807. A la Guerra del Francès, lluità contra els francesos i va estar a Berga, a Sallent i a Vic. El 1814, era nomenat director i catedràtic del Jardí Botànic de B. In-

tentà posar la Botànica al servei de l'Agri- cultura. Es preocupà de la repoblació fo- restal i de la divulgació de noves tècniques i maquinària agrícola. També assajà la can- nya de sucre i el cotó. Durant la Guerra del Francès, també, havia organitzat els hospitals del Maestrat. Tingué una partici- pació destacada en l'epidèmia de febre groga del 1821, durant la qual era metge en cap de l'Hospital Militar de B. Bahí i els metges militars van declarar que l'epidè- mia era contagiosa i de procedència es- trangerera, d'acord amb la tesi dels metges francesos. En canvi, Puguillem, Sahuc, R. Duran, Ignasi Porta i d'altres la conside- raven no contagiosa i d'origen autòcton. Aquesta última tesi afavoria el comerç ca- talà, ja que amb ella no es veia sotmès a una quarantena ni a cap «cordó sanitari». Aquest «cordó sanitari», que es va formar a l'altra part dels Pirineus, tingué aviat derivacions polítiques en transformar-se en els cent mil fills de Sant Lluís. La posi- ció de Bahí en aquest afer fou criticada amb violència. La seva casa fou atacada i la seva efígie passejada i insultada pels carrers de B. Bahí salvà la vida fugint de la ciutat. L'any 1823 era president de l'Acadèmia de Ciències i Arts. El 1836, era nomenat subinspector de Medicina Militar a Catalunya. Fou, a més, vice-president de l'Acadèmia Mèdico-Quirúrgica de B. Quant a terapèutica mèdica, Bahí fluctuà entre el mètode antiflogístic i el de Masdevall. Entre la seva producció escrita cal no oblidar el seu vessant periodístic. Col·laborà a «Memorias de Agricultura y Artes» (1815), de la qual fou codirector juntament amb Sampons i Roca i F. Carbonell i Bravo, i era encarregat de la secció de Botànica. Allí, l'1-I-1817, hi va publicar, en català, *Remey per destruir la negró de las olive- ras*, memòria de la qual es féu un tiratge a part de 4.500 cartilles en català i en cas- tellà. També hi té un treball sobre la digi- tal (1816), sobre la patologia del goll i les relacions ovario-tiroides (1820), i sobretot és interessant de recordar el seu treball sobre la utilització terapèutica del iode (Bahí va descobrir que l'esponja de mar era útil en el tractament del goll, abans que Fise, d'Edimburg, hi trobés iode). Sembla que fou un col·laborador import- tant de la revista «Anales de Nuevos Descubrimientos» (1828). Traduí, de Plenk, *Elementos de la nomenclatura y sistema sexual de las plantas* (B. 1802), i de Robert, *Carta histórico-médica sobre el có- lera-morbo de la India importado a Moscú* (B. 1831). Autor de *Respuesta a la carta inserta en los números 223 y 224 del «Dia- rio de Madrid» de este año y firmada*

por D. Agustín Juan, catedrático de Botánica de Cartagena (Burgos 1803), *Oración inaugural que en la apertura de la Cátedra de Botánica, establecida en Barcelona...* (B. 1815), *Disertación sobre los prados artificiales y de su gran interés en procurar el fomento de la agricultura en España* (1816), *El cultivo de la espar- ceta, Cartilla rústica en la cual se describe el método seguro y fácil para des- truir la negrura u hollín de los olivos* (B. 1817), *Observaciones sobre el panicum altissimum para formar prados artificia- les, Oración inaugural que en la apertura de la cátedra de Botánica, establecida de orden de S. M. en la ciudad de Barcelona, a expensas de la junta de Gobierno del Comercio de Cataluña...* (B. 1817), *Rela- ción médico política sobre la aparición de la fiebre amarilla, a últimos de julio y primeros de agosto de 1821, en las tripula- ciones de los barcos del puerto de Barcelo- na y sus progresos en la Barceloneta, e introducción en la ciudad (Mataró 1821), Contestación primera y última del Doctor Doro al suplemento del «Diario de Barcelo- na» del sábado 10 de este mes (Fiebre amarilla)* (Mataró 1821). *Formulae medi- cae quas ad usum castrensis noso comii Barcinonensis* (B. 1823), *Discurso médico- práctico del traductor, demostrativo de la opinión errónea de los que creen ser la fiebre amarilla indígena en Barcelona* (B. 1824), que precedeix la traducció d'una memòria del doctor Palloni sobre *El con- tagio de la fiebre amarilla* (els dos tre- balls són junts); *Instrucción o Memoria histórico crítica-práctica sobre el fomen- to y progreso de la agricultura por medio de la fertilización de la tierra*. El seu fill Isidor fou afusellat per Cabrera (V. «Dia- rio de Barcelona», suplement, del 10-XI- 1821, pàg. 2423).

(59/121/50, volum II, pàg. 12/172)

347. **BAIXERAS, Joan.** Exercia la Medi- cina a B. cap el 1650. (67)

348. **BALAGUER, Gaspar.** N. a B.; M. el 24-III-1800. Doctor en Medicina, que exer- cia a B. a la segona meitat del segle XVIII. Es graduà a Osca, l'any 1746. El 1756, era metge segon supernumerari de l'Hospital de la Santa Creu. Fou catedràtic de Medi- cina a la Universitat de Cervera, Tinent del Protomèdic de Catalunya i degà de la Fa- cultat de Medicina de B. Membre nume- rari de l'Acadèmia de Medicina de B., i tanmateix sembla que s'oposa en un prin- cipi a la seva creació. Juntament amb Vi- cenç Grasset fou comissionat pel Govern per a informar sobre l'estat sanitari de

l'Urgell, recollint llurs observacions a *No-ticia de la epidemia de tercianas, que se padeció en varios pueblos del Urgel y otros parages del Principado de Cataluña en el año 1785* (B. 1786). Balaguer també va publicar *Tarifa o regulaci3n de los precios a que deben arreglarse en la venta de los medicamentos simples y compuestos los boticarios del Principado de Cataluña* (B. 1795). (141, pàg. 15)

349. **BALAGUER, Pere.** Cirurgia major del Terç de Granada que el 1695 va fer oposicions a una plaça a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 241)

350. **BALAGUER, Raimon.** N. a Tortosa (Baix Ebre). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1746. (309)

351. **BALAGUER i CAPELLA, Pau.** N. a B. el 1821; m. a B. el 2-I-1866. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1846, fou secretari de redacci3n d'«El Telégrafo Médico» (1847). Fou metge pràctic de gran fama. El 2-I-1865 va fer el discurs inaugural de l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia amb *De las funestas consecuencias físicas y morales de la inobservancia de los preceptos higiénicos en la actual sociedad* (B. 1865) on havia ingressat el 1851. També va escriure *Influencia de las pasiones en el desarrollo y marcha de las enfermedades. i Consideraciones sobre la educaci3n física i moral en los niños* (1852). (59/159, pàg. 26)

352. **BALAGUER i OROMÍ, Josep.** N. a B. el 1857. Fill del metge Pau Balaguer i Capella, es va llicenciar l'any 1879. El 1881, obtenia el títol de doctor amb la tesi *La leucemia* (B. 1886). Viatjà per Itàlia i l'Orient. Mitjà i enviava les seves impressions al «Diario de Barcelona» (XI-XII de 1879 i I-1880). El 1881 va posar el text a l'edici3n d'una col·lecci3n de làmines: *Bellezas del arte*. S3n treballs seus: *Algunos datos sobre la epidemia de cólera ocurrida en octubre de 1885 en el manicomio de San Baudilio de Llobregat, causas inherentes al mismo que acrecentaron su desarrollo y medidas adoptadas para combatir las y atajar la epidemia* (B. 1889), la important mem3ria *El trabajo de los niños: necesidad de limitarlo; modificaciones más convenientes en la legislaci3n española* (B. 1889), *La gripe en Barcelona* (B. 1890) i *Algunas consideraciones sobre la medicina española en el siglo XV* (B. 1893). (59, I, pàg. 197)

353. **BALARI i COSTA, Miquel.** N. el 31-V-1871; m. a B. el 30-III-1933. Llicenciat el 1895, fou poc després metge intern al

manicomi de Nova Betlem. Cultivà l'oftalmologia i es féu amic del metge homeopata i oftalmòleg Joan Borrell, del qual fou deixeble. El 1901, es va decantar per l'homeopatia. El 1911, era president de l'Institut Homeopàtic de B. Fou el primer director de l'Hospital Homeopata del Nen Déu, establert al carrer Mallorca, 505 (B.). Durant la Dictadura presidí l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica de B. President de l'International Homeopathic Council de l'any 1924, celebrat a B. Autor de diversos treballs, entre els quals citem *Repertoriador homeopàtico*. (74, pàg. 54)

354. **BALCELLS i GILI, Ramon.** N. a la Fuliola (Urgell), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1782. (241)

355. **BALCELLS i SEGARRA, Francesc.** N. a la Fuliola (Urgell) el 7-IV-1787. Fill del metge Ramon Balcells i Gili i nét del també metge Jacint Balcells i Llena. Batxiller de Cervera el 6-V-1807. Residia a Agramunt i fou revalidat a Lleida pels comissionats del Protomedicat Pere Pedrol i Jaume Nadal. Catedràtic de Medicina a la Universitat de Cervera, l'any 1837. (24, pàg. 27/6, pàg. 396)

356. **BALDIRA, Valeri.** N. a Riba-roja d'Ebre (Ribera). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

357. **BALDÓ, Bartomeu.** N. a Guissona (Segarra) es va doctorar en Medicina, l'any 1603, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 209)

358. **BALDOVÍ, Balduí de.** Acompanyà Jaume I, com a metge, a la conquesta de València. (38, pàg. 63)

359. **BALDOVÍ, Joan de.** Assistí, com a metge, a la conquesta de València per Jaume I. Era germà de Balduí de Baldoví. (38, pàg. 63)

360. **BALDRICH, Josep.** N. a Valls (Alt Camp). Era Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. Graduat també a Osca, el 1779. (309)

361. **BALDRICH, Josep.** N. a Valls (Alt Camp) es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera l'any 1764. (241)

362. **BALENCHANA i COSTA, Joan Andreu.** N. a Maó (Menorca) el 13-X-1782. Primers estudis a Menorca. Doctorat en Medicina a París, l'any 1812. Passà a Mèxic, on guanyà fama. Va tornar a Mallorca i després retornà a França, on morí cap

a l'any 1865. Deixà escrits 24 volums, entre els quals hi ha un *Curs complet de fisiologia i clínica*. D'esperit fortament observador, publicà un quadern titulat *Reflexions sur l'instinct et sur sa perversion dans quelques maladies; suivies de quelques propositions relatives à l'anatomie générale, à la chirurgie et à l'anatomie générale, à la chirurgie et à la Médecine* (Paris 1820). Són quaranta-dues planes força interessants i personals.

(10, I, pàg. 56)

* **BALIUS, Bernat.** — **V. BERNAT BALIUS.**

363. **BALLESCAS, Pere.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740.

(309)

364. **BALLESTER.** A la B. del segle XVI hi havia un metge que duia aquest cognom.

(38, pàg. 122)

365. **BALLESTER, Agustí.** Doctor en Medicina, que, a la meitat del segle XVII, vivia a Calaf. (28, 1973, V, núm. 24, pàg. 24)

366. **BALLESTER, Francesc.** N. a Sitges (Garraf). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754.

(309)

367. **BALLESTER, Josep.** N. a Vilanova(?). Era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1748.

(309)

368. **BALLESTER, Salvador.** Exercí a Vilanova i la Geltrú al començament del segle XIX. Juntament amb Ignasi Valentí va escriure *Descripción anatómica del estado preternatural descubierto en la cabeza de un niño que nació casi sin cerebro ni cerebelo, casi duodecimestre* (1819).

(124, pàg. 11)

369. **BALLESTER i NOGUÈRA, Ramon.** N. a Ciutat de Mallorca el 1751; m. a Ciutat de Mallorca el 21-II-1794. Exercí a l'Hospital Militar de Palma. Per les seves relacions amb el metge anglès Jenner (autor de la profilaxi de la verola) practicà Ballester la inoculació de la vacuna a Mallorca alguns anys abans d'ésser coneguda a París i a altres capitals europees, però fou amonestat per la Inquisició a fi que deixés els seus experiments pràctics. Era membre de distintes acadèmies i secretari perpetu de la de Medicina de Mallorca. Dominava quatre idiomes forasters. Escriví en llatí notables llibres mèdics. L'any 1792, envià a l'Acadèmia de Medicina de Madrid la *Memoria sobre el poderoso y saludable uso de la música en las enfermedades nerviosas ocasionadas por pasiones*

de ánimo, i a la de B., de la qual era soci corresponsal, Memoria en que se indagan las causas generales, particulares, predisponentes y ocasionales de las barretas con los sintomas que acompañan a esta enfermedad y el método curativo y preservativo de ella (B. 1798). Autor de: *Universum medicinae compendium theorico practicum* (1781); *Sintagma medico-morale ac legale praecipua quae in morali ac legali officio a medico desiderantur tradens nec non quae in clinico medici christiani officio expectantur in medicinae tironum gratiam explorans* (1783); *Respuesta al P. D. Miguel Gonzalvo Theatino, probándole haber reproducido en un sermón predicado en 1784, cuanto había dicho en otro que predicó en 1782; Discurso sobre la detención de los párvulos y modo de facilitarla* (1787); *Fundamenta patologico-semiotico-therapeutica, metodo hoffmaniana accommodata praecipuis claris autoribus observationibus, ac cautelis pathologico-semiotico clinicis illustrata continens propemodum omnes corporis humani affectiones* (1790); *Memoria sobre el trismus nescitium, sus sintomas y método preservativo i Memoria sobre la necesidad y utilidad de la dieta en las enfermedades agudas* (1795). Quatre dies després de mort, l'Acadèmia de Medicina de B., premiava amb una medalla d'or el seu estudi sobre l'epidèmia de tos haguda a Palma el 1793.

(10, I, pàg. 62)

370. **BALLESTER i TOMAS, Lluís.** N. a Rocafort de Queralt (Conca de Barberà). es va graduar a la Faculta de Medicina de Cervera, l'anv 1788.

(241)

371. **BALLOT, Ludovic.** L'any 1476, exercia la Cirurgia a Valls.

(335, pàg. 34)

372. **BALLVÉ.** Metge, a Reus, a les darreries del segle XVI.

(64, pàg. 49)

373. **BALMANYA, Martí.** N. a Calonge (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758.

(309)

374. **BALMANYA, Miquel.** N. a Calonge (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758.

(309)

375. **BALMAS, Pau.** N. a Torelló (Osona). Era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1755, i es va llicenciar a Cervera, el 1762. Metge i botànic. Va passar el 1768 a ser metge intern de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Fou un dels fundadors de l'Acadèmia de Ciències i Arts de B., en la qual va exercir càrrecs entre els anys 1766 i 1785. L'any 1768, va donar conferències sobre el tractat del foc, i el 1769, sobre el

narcís conegut per «Lliri de Nadal»; sobre el jacint o *jonquillo*, sobre observacions termomètriques i sobre l'aurora boreal del 24-X-1769. Examinador del Protomedicat. Col·laborà a las *Memorias de la Real Academia Médico Práctica* (1798), on publicà *Un caso de tétanos*.

(28, 1976, núm. 58, pàg. 4)

376. **BALSELLS, Jaume.** Del 1753 al 1757 era aprenent de cirurgia a l'Hospital de Tarragona. El 1768, era primer ajudant encarregat d'aplicar el mercuri i els banys per a combatre la sífilis. Havia estat alumne al Reial Col·legi de Cirurgia de Cadis i fou examinat i aprovat pels cirurgians de Sant Cosme de la ciutat de Baiona, el 1761. (113, pàg. 123)

377. **BALTASA i PALMES, Baltasar.** N. a Olost (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. El maig del 1755, va fer oposicions a la plaça de practicant segon de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 233/309)

378. **BALTASAR SOLER.** Metge del segle XIII, que exercí a Palamós (Baix Empordà). És citat per Roig i Jalpi, a *Resumen historial de las grandezas y antigüedades de la ciudad de Gerona...* (1678). (57, pàg. 606)

379. **BALVEY i MAS, Miquel.** Metge, a Blanes, a les darreries del segle XIX i el començament del segle XX. Fou codirector de la «Revista Médica Rural» (1896), que sortia a Blanes. És autor d'*Herencia de la lepra* (Girona 1906) *Valor terapéutico de la Seroterapia en la difteria* (Saragossa 1903) i *Tratamiento farmacológico de la siringomielia* (1908). (77, pàg. 46)

380. **BANSELL, Miquel.** N. a Vic (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)

381. **BANYERES, Berenguer.** Metge-cirurgià del segle XIV. (37, pàg. 45)

382. **BANERES i MELCIOR, Joaquim.** Exercí a Lleida a les darreries del segle XIX. L'any 1894, era president del Col·legi de Metges de Lleida. Col·laborà a «La Unión Médica». Autor de *Crítica de las principales medicaciones empleadas en el tratamiento del cólera morbo asiático, y beneficios alcanzados por las inyecciones de las sales de quinina en la epidemia de 1885* (1904). (76, pàg. 423)

* **BANYERES, Berenguer.** — V. **BERENGUER BANYERES**

BAPTISTA DE MARES. — V. **MARÉS, Baptista de.**

383. **BARACONS, Antoni.** N. a Vilanova de Palafrons (Maresme). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1747. (309)

384. **BARBENS, Francesc de P. N.** a Barbens (Urgell) el 1874; m. el 1920. Religiosí caputxí que va escriure algunes obres de temes religiosos i importantíssims treballs referents a bioquímica, neurologia, pedagogia i altres ciències. Citem, entre d'altres, *El cerebro, los nervios y el alma en sus mutuas relaciones. Estudio experimental de psicología normal y patológica, dedicado especialmente a médicos, sacerdotes y abogados* (B. 1912), *Los enfermos de la mente, Introducción pathologica ad studium theologiae moralis, Curso de psicología escolar para maestros y Las bases somática y psíquica de la responsabilidad atenuada en el delincuente*. (118, I, pàg. 304)

385. **BARBER, Joan.** N. a Oliana (Urgell). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1806. (309)

386. **BARBERI i TRAVERIA, Francesc.** Metge, a Manresa, al començament del segle XIX. Publicà un treball sobre *Cálculo urinario formado en la vagina* al «Repertorio Médico-Farmacútico de Barcelona» (1844).

387. **BARBET, Sebastià.** N. a Almenar (Segrià). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1742 (309)

388. **BARCELÓ.** Al segle XVII, estudià Medicina a Montpeller. (108, pàg. 102)

389. **BARCELÓ, Antoni.** Un dels metges barcelonins morts durant l'epidèmia del 1821, juntament amb el seu fill del mateix nom i també metge. (90)

390. **BARCELÓ, Bonaventura.** N. a Castell d'Aro (Baix Empordà), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1784. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. (241/309)

391. **BARCELÓ, Francesc.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca l'any 1756. (309)

392. **BARCELÓ, Josep.** N. a Begur (Baix Empordà) el 30-XI-1798. Estudià a Montpeller des del 1817, i el 1821, publicà allí una tesi sobre *Essai sur la néphrite aiguë* (Montpeller 1821). (108, pg. 97)

393. **BARCELÓ, Miquel.** De Lluçmajor (Mallorca). L'any 1820, es va encarregar del cordó sanitari per a contenir la pesta de Son Servera. (242)

394. **BARCELÓ, Pere.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor d'un *Ensayo sobre si puede ser o no perjudicial a la salud el yeso que se pone en el vino* (1798). (20)

395. **BARCELÓ, Simeó.** L'any 1609, consta com a metge-cirurgià de Lleida. Era fill d'un mestre d'escola. (6, pàg. 396)

396. **BARCELÓ i COMBIS, Francesc.** N. a Peratallada (Baix Empordà) el 1820; m. a Ciutat de Mallorca el 1889. Metge i catèdric de Física i Química i d'Història Natural de l'Institut de Ciutat de Mallorca. Cultivà la Frenologia i fou un dels redactors d'«El Eco de la Frenologia» i col·laborador de «La Antorcha» (1848). Autor de *Catálogo metódico de las aves observadas en las Islas Baleares* (Madrid 1866); *Catálogo metódico de los peces que habitan o frecuentan las costas de las Islas Baleares* (Madrid 1868) i *Apuntes para la Fauna Balear* (Madrid 1875); *Nuevos apuntes para la fauna balear* (Palma 1876) i *Flora de las Islas Baleares* (Palma 1879-1881). (50, II, pàg. 64)

397. **BARCELÓ i ESTIVILL, Ramon.** N. a Bellmunt (Priorat) el 1-IX-1859. Després de la Revolució del 1868 fou partidari del Possibilisme, malgrat que no pertanyia al partit de Ruiz Zorrilla. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana, i l'any 1893 era president del Col·legi Mèdic Oficial de Tarragona. Dirigí el periòdic «El Republicano Nacional». Fou sempre un republicà convençut. Es doctorà amb la tesi *Consideraciones clínico-terapéuticas sobre el pimientó de Cayena* (B. 1887). Autor d'*Importancia, necesidad y objeto de un Centro Médico en Tarragona*. (55)

398. **BARCELÓ i MESTRE, Jaume.** Metge mallorquí a la meitat del segle XIX. Autor de *Sobre Homeopatia y su defensa* (1846), i *Memoria sobre las calenturas intermitentes, origen de ellas y método curativo* (1857). (20/10, I, pàg. 67)

399. **BARCELÓ i TOMAS, Josep.** N. a Ciutat de Mallorca el 21-X-1758; m. a Ciutat de Mallorca el 26-XI-1821. Fill del doctor en Medicina Jordi Barceló. Doctorat el 14-V-1780 a Ciutat de Mallorca. Cofundador de l'Acadèmia de Medicina de Ciutat (1787). Escriví *Medios para precaver en lo sucesivo que se introduzca en Ma-*

llorca la peste, u otras enfermedades contagiosas; y en caso de haberse introducido en alguno de sus pueblos, impedir su propagación (Palma 1820) i els manuscrits *Discurso médico-moral contra la inoculación, Disertación quimico-médica sobre el Kermes mineral o óxido de antimonio sulfurado rojo, en la que se demuestra su origen, sus varias preposiciones, y el uso y virtudes que se le atribuyen* (1797), *Observación sobre una pulmonía falsa conocida bajo el nombre de mocosa* (1798), *Disertación médico-práctica de la calentura lenta nerviosa, en la que se demuestran los impedimentos que las más veces la hacen incurable aunque en sí no lo sea, por ser bastante conocida* (1798). Versificà en llatí i en castellà; temes principalment religiosos. El seu fill Jordi Barceló i Tarrasa també exercí la Medicina. (10, I, pàg. 67)

400. **BARDAJÍ LÓPEZ, Enric.** N. a Madrid el 22-XII-1883; m. a B. el 22-XI-1966. Llicenciat a Madrid, el 1906. Traslladat a Extremadura, el seu matrimoni el va promoure. El 1915, es va doctorar amb un estudi sobre l'alcoholisme a Badajoz. El 1919, era Inspector Provincial de Cáceres i el 1930, de Madrid. El gener del 1937, es desplaçà a València. El 3 d'agost, cessà com a cap de secció de la Direcció General de Lluites Sanitàries de la subsecretaria de Sanitat, i fou nomenat agregat de departament especial d'informació de l'Estat al Ministeri de Governació i passà a la delegació especial de Sanitat de Matària de Sanitat. El 26-VIII-1939, és depurat per la seva conducta política, i se'l considerà sense sanció. El desembre del 1939, era Inspector Provincial de Castelló i el 12-VIII-1940, cap de Sanitat de València i el 30-X-1940, cap de Sanitat de B. (V. «El Correo Catalán» del 6-IV-1941). Es jubilà el 1954. Autor de *Consideraciones sobre el tratamiento del paludismo* (Lisboa 1930).

401. **BARDINA, Joan.** Del començament del segle XX. Autor de *Tratado de Higiene Moderna* (B. 1912). (77, pàg. 48)

402. **BARENYS, «El Bessó».** Metge, a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 49)

403. **BARENYS, Benet.** M. cap a l'any 1557, exercí a la ciutat de Tarragona. Fou el pare de Francesc Barenys. (64, pàg. 41)

404. **BARENYS, Francesc.** De Tarragona. A la meitat del segle XVI fou aconducat per la ciutat de Reus. El 1586, encara hi exercia. (64, pàg. 40)

405. **BARÉS i SOLERA, Josep.** N. a Vilaller (Pallars Jussà). Fra batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

406. **BARGALLÓ, Joan.** Ca a l'any 1689 exercia la Cirurgia a Lleida. Aleshores tenia uns trenta anys. (43, pàg. 124)

* **BARNADES, Miquel.** — **V. BERNADES, Miquel.**

407. **BARNADAS VILA, Evelí.** N. a Girona el 23-IV-1870; m. el 1950. Féu el discurs inaugural de la V Assemblea anual del Col·legi de Metges de Girona, celebrada a Sant Feliu de Guíxols el 10 de desembre de 1902, parlant sobre *Consideracions generals sobre l'exercici muscular en terapèutica* (Girona 1902). (77, pàg. 48)

408. **BARNIOL, Esteve.** N. a Casserres (Berçuedà). Fra batxiller en Medicina a Osca, l'any 1799. (309)

409. **BARÓ.** Metge, a B., que l'any 1354 tractava l'infant Joan. (117)

410. **BARÓ, Antoni.** N. a Gerri de la Sal (Pallars Sobirà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)

411. **BARON DAYOT COHEN.** Metge jueu, a Perpinyà, de la meitat del segle XIV. (1, pàg. 491)

412. **BAROY, Josep.** N. a B. al començament del segle XIX. El 1826, era batxiller en Filosofia. Posteriorment, féu la llicenciatura i el doctorat. Fou metge militar i després exercí al Masnou com a metge-cirurgià. L'any 1835, féu oposicions a càtedràtic supernumerari. Va ser soci fundador de la delegació catalana de la Societat Mèdica General de Socors Mutus. Entre els seus escrits citem *Observación de una copiosa metrorragia con retención de la placenta, seguida de una metro-peritonitis-tifoidea* (1836), *Memoria sobre la utilidad de la lengua latina en la medicina práctica* (1839), *Memoria sobre los efectos del centeno corniculado en el parto y en el puerperio* (1839), *Descripción de la epidemia del cólera morbo asiático que se padeció en Masnou, en 1854, arreglada al interrogatorio formulado por la Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona* (1856). L'any 1843, publicà una memòria sobre la necessitat de la Filosofia per a la Medicina i la impossibilitat de posseir aquesta sense aquella, i una altra memòria sobre la *Fuerza del arte contra la metrorragia puerperal aun complicada con la inflamación de la matriz y adyacentes*. (59, pàg. 252)

413. **BARRA, Pau.** El 1750, succeí com a cirurgià segon a Carles Serra, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. Posteriorment, fou cirurgià major. Morí el 1759. Cirurgià del Col·legi de B. (28, 1973, III, núm. 22/54, pàg. 243)

414. **BARRAQUER i BARRAQUER, Ignasi.** N. a B. el 25-V-1888; M. el 3-V-1965. Fill del metge Josep Anton Barraquer i Roviralta, es llicencià l'any 1907 i es doctorà l'any següent amb la tesi *Dacriocistitis*. Pocs anys després era professor auxiliar de la càtedra d'Oftalmologia de la Facultat de B., de la qual després, en jubilar-se el seu pare, en fou professor encarregat. Soci fundador de la Societat Oftalmològica de Catalunya (1926), de la qual fou president. El 1933, era professor lliure d'Oftalmologia i després de la guerra civil (1940), metge en cap del Servei d'Oftalmologia de l'Hospital de la Creu Roja. Inventor d'instruments i aparells especials de cirurgia ocular; és autor d'un mètode d'extirpar cataractes (proposat juntament amb el seu pare), que ha estat acceptat universalment. És la facoeresis o extracció de la cataracta mitjançant una ventosa. El 1957, va descobrir l'acció selectiva sobre la zònula, del ferment alfaquimotripsina, amb la qual es podien intervenir les cataractes encara no prou madures. Del 1939 al 1940 construí la Clínica Barraquer dedicada a la terapèutica oftalmològica. El 1947, fundà l'Institut Barraquer dedicat a l'ensenyament de la pràctica oftalmològica (V. «Arriba», Madrid 21-II-1954). Col·laborà a la «Gaceta Mèdica Catalana», «Anales de la Real Academia de Medicina» de B.; «Medicina lbera» i altres revistes. Dirigi la col·lecció «Estudios e informaciones Oftalmológicas». L'any 1908, dirigi la revista «Oftalmologia».

415. **BARRAQUER i FERRÉ, Lluís.** N. a B. el 16-VI-1887; m. a Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat) el 21-II-1959. Fill de Lluís Barraquer i Roviralta. Inicià la llicenciatura el 1913 i el 1917 obtenia el títol de llicenciat. El 1929, succeí al seu pare en el servei de Neurologia i Electroteràpia a l'Hospital de Sant Pau. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. L'any 1951, ingressà a la Real Acadèmia de Medicina de B. amb el discurs *Algunos aspectos del desarrollo histórico de la Neurología Clínica*. Col·laborà en el *Diccionario Médico Salvat* i a les revistes «Revue Neurologique», «La Presse Médicale», «Deutsche Zeitschrift für Nerven-Heilkunde», «Acta Neurologica et Psychiatrica Belgica» i d'altres. Autor

d'*Elementos de Neuropatología* (1923), *Las parálisis* (B. 1940), *Las Neuralgias* (B. 1941), juntament amb E. Castañer. Amb la col·laboració d'Ignasi de Gispert i E. Castañer Vendrell va escriure *Tratado de Enfermedades Nerviosas*.

(26, 1972, n.º 230, oct.-des., pp. 301-324)

416. **BARRAQUER i ROVIRALTA, Lluís**. N. a B. el 1855; m. a Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat) el 12-X-1928. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1878, va ser, quatre anys després, fundador i primer director del Servei de Malalties Nervioses de l'Hospital de la Santa Creu. Anys després va fundar el Servei de Neurologia de l'Hospital de Nostra Senyora del Sagrat Cor. Sota la influència de Giné i Partagàs es dedica a l'estudi de la Neurologia i cultivà l'electrodiagnòstic. Participà en el primer i altres Congressos de Metges de Llengua Catalana. Estudià el síndrome de lipodistrofia progressiva («Malaltia de Barraquer»), la mielitís sistemàtica, l'electrodiagnòstic de les paràlisis d'origen bulbar, de les paràlisis perifèriques, etc. L'any 1922, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs *Valor semiològic de la contractura ideomuscular*. Col·laborà a les revistes «Gaceta Médica Catalana», «Neurologisches Zentralblatt», «Revue Neurologique» de París, «Revista Médica de Barcelona», «Revista Española de Medicina y Cirugía», «Nouvelle Iconographie de la Salnètrière (1914-15)», «Annales del Hospital de la Santa Cruz y San Pablo», i d'altres. Autor d'*Etudes cliniques et expérimentales de Neurologie, Dégenération et régénération du système nerveux périphérique. Contribution à l'étude du réflexe plantaire pathologique. Atrofia generalizada hemilateral i Atrofia muscular artrítica*. (78, 1934, v. II, pàg. 129)

417. **BARRAQUER i ROVIRALTA, Josep Anton**. N. a B. el 1852; M. a B. el 27-IV-1924. Llicenciat el 1877, es traslladà poc després a París, on féu estudis d'Oftalmologia amb Galezowski i d'Histologia amb Ranvier. Fou també deixeble de Panas, Landolt i Wecker. El 1879, fundà el dispensari d'oftalmologia de l'Hospital de la Santa Creu, de B., que va dirigir fins al 1910, en què va demanar l'excedència d'aquell cos facultatiu. Continuà després a l'Hospital Clínic, fins a la seva jubilació ocorreguda l'any 1921. Del 1904 al 1906 fou president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya, de la qual havia estat un dels socis fundadors. El 1913, com a professor auxiliar, explicava Oftalmologia a la Facultat de Medicina de B. Més

tard, fou nomenat catedràtic d'aquesta especialitat en aquell centre. Gran anatómic, cultivà l'histologia i l'anatomia patològica oculars, i va fer una de les millors col·leccions anatomo-patològiques oculars del món. El 1880, havia fundat un laboratori públic d'Histologia, que posà al servei dels estudiosos. Amb el nom d'«operació Barraquer», nom posat pels americans, és coneguda la transplantació del teixit adipós de la cuixa en el lloc que ocupava el globus de l'ull, que ha estat extret de l'òrbita, per tal de formar un monyó amb els músculs rectes de l'ull i donar mobilitat a la proteïna que hom realitzi. Fundà les revistes «Boletín de la Clínica Oftalmológica del Hospital de la Santa Cruz» (1885), «Revista Oftalmológica» (1886) i *Oftalmología* (1908).

Entre les seves publicacions cal citar: *La tuberculosis del ojo* (B. 1892), juntament amb J. Altabas i Arrieta. *Anatomia de la òrbita y del seno cavernoso por medio de cortes seriados* (1894), com a discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Medicina de B.; *Manipulaciones de óptica fisiológica* (B. 1900) i *Sobre la operación de la catarata* (B. 1921). (139, pàg. 31)

418. **BARRERA, Pere**. N. a Perpinyà cap al 1690; m. el 1755. Visqué a Caiet (Guaiana) del 1722 al 1727. Va obtenir la càtedra de Botànica a la Universitat de Perpinyà. És autor d'una desena de memòries científiques en francès i en llatí.

(308, IV, pàg. 534)

419. **BARRERA i BORDES, Pere de**. N. a Prada (Conflent) el 1736; m. el 1812. Es doctorà en Medicina a Tolosa. Autor de *Mémoire analytique et pratique sur les eaux minérales du Vernet* (1797) i de *Flore topographique et méthodique des Pyrénées Orientales*, continuada pel seu nebot Climent de Barrera. Confeccionà un herbari de plantes rosselloneses.

(Eulàlia Duran, 32, III, pàg. 266)

420. **BARRET i FORTÍ, Joan**. N. a B. el 1794. Professor substitut temporer al Reial Col·legi de Cirurgia de B., del 1824 al 1825, mentre la repressió absolutista purificava alguns professors. Autor de la memòria *Posibilidad de la curación de los anos artificiales* (1825).

(51, pàg. 187/24, pàg. 28/179)

421. **BARRIACO, Bernat de**. Metge del rei Joan I.

(38, pàg. 76)

422. **BARRIL, Bonaventura**. N. a Guissona (Segarra), el 1819. Era batxiller en Medicina per la Universitat de Cervera.

Cursà la clínica reglamentària al Reial Col·legi de B., on es llicencià el 1822 i es va doctorar dos anys més tard. Durant el Trienni Constitucional ocupà una càtedra, de substitut, a Cervera. Hi va continuar en el càrrec després d'aquell període històric. El 1831, segons Rubió, exercia de catedràtic a Cervera. En el curs 1832-1833 era nomenat substitut de la càtedra d'efectes interns. El 1837, va guanyar, per oposició, una càtedra de Medicina a Cervera. Fou metge del Capítol de la Seu d'Urgell i regidor degà d'aquell Ajuntament. Del 1867 al 1870 dirigí l'Hospital de la Seu d'Urgell. (6, pàg. 396)

423. **RABRIFFET I PUIG, Pere.** N. a Reus el 7-III-1878. Membre del Foment Republicà Nacionalista, de Reus. El novembre del 1911, era elegit conseller de l'Ajuntament de Reus. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana, al periòdic reusenc «Foment» i al «Butlletí de l'Associació de Metges de Reus». Autor d'una *Biografia del Dr. Pere Mata i Fontanet, llegida en l'acte de la col·locació del retrat del savi metge en la galeria de Reusencs il·lustrats del Centre de Lectura, en la nit del 27 de novembre de 1915* (Reus 1916); en col·laboració amb el doctor Magriñà, autor d'un *Reglament per l'Assistència gratuïta mèdico-domiciliària i de policia sanitària de la ciutat de Reus*, i *Les preocupacions i costums en les pràctiques demòtico-sanitàries* (B. 1916). (77, pàg. 218)

424. **RARS, Andreu.** N. a Prats de Lluçanès (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787. (309)

425. **BARTHOMEU, Mestre.** Cirurgia, a Reus, a les darreries del segle xv. Podria ésser Bartomeu Vilella. (64, pàg. 66)

* **BARTHOMEU, Vicenç.** — V. **BARTOMEU, Vicenç.**

426. **BARTOMEU.** El 1594, consta com a metge a Tarragona. (113, pàg. 92)

427. **BARTOMEU, Bernat.** Cirurgia del segle xiv. (37, pàg. 45)

428. **BARTOMEU, Mestre.** El 1378, era metge de la casa reial. (42, pàgs. 84 i 87)

429. **BARTOMEU, Vicenç.** Metge a la primera meitat del segle xvii. Exercí a l'Hospital de la Santa Creu, de B., del qual fou «metge més antic» o degà. L'any 1642, era conseller de l'Ajuntament de B. Del seu càrrec de l'hospital es jubilà el 1646. (243, I, pàg. 166/54, pàg. 228)

430. **BARTOMEU CA FONT.** Cirurgià que l'any 1311 comprà els drets de la Comanderia de Montcada. (4, pàg. 96)

431. **BARTOMEU DE TORRES.** Metge lleidatà, al segle xiv, que va estar al servei de la Casa reial catalana. (9, pàg. 28)

432. **BARTOMEU DE TRESBENS.** Metge del rei Pere III i de la reina Violant. Contemporani de Jaume d'Agramunt. D'ell es conserva un manuscrit inèdit a la Biblioteca Nacional de París, titulat *Llibre de les Nativitats*, que tracta sobre Astrologia, que ha estat publicat per Vernet i Romano (B. 1957-1960). A l'antiga biblioteca del Monestir de Montserrat n'hi havia hagut un altre manuscrit, però ignorem si es tractava de la mateixa obra. L'any 1371, era mestre de l'Escola de Gramàtica i Lògica de Cervera. (9, pàg. 14)

* **BARTOMEU DE TRESVENTS.** — V. **BARTOMEU DE TRESBENS.**

433. **BARTOMEU DOMINGO.** Cirurgià de Cervera a la primera meitat del segle xiv. L'any 1337, era encarregat, juntament amb Pere Çabassa, pel rei Pere el Cerimoniós, perquè castiguessin els qui exercien la Medicina sense el corresponent títol, que ha fet que alguns autors considerin aquest encàrrec com un antecedent del Protomedicat. (52)

434. **BARTOMEU JOAN.** En un document de l'any 1418, consta com a queixalèr (dentista). (68, pàg. 293)

435. **BARTOMEU, Antoni Pau.** Veí de la Bisbal, que el 13-II-1588 va obtenir el títol de batxiller en Medicina. (54)

436. **BARTOMEU, Sebastià.** L'any 1738, oposità a una càtedra de Medicina de la Universitat de Cervera. (15, pàg. 4)

437. **BARTOMEU DE SANT FELIU.** Vers l'any 1342, exercia la Cirurgia a Lleida. (256, pàg. 202)

438. **BARTRINA i COSTA, Xavier.** N. a Olot (Garrotxa) el 1875; m. a Madrid el 1930. Féu estudis religiosos i després cursà Medicina. Anà a Berlín i a Dinamarca i es diplomà en Educació Física a la Facultat d'Estocolm. Va crear una escola de massatgistes per a cecs. També assajà una colònia de tipus mèdic per al tractament gratuït de nens mitjançant la hidroteràpia, l'helioteràpia, etcètera.

439. **BARTRINA i SOLER, Lluís.** N. a B. el 12-IV-1903; m. el 1973. Llicenciat a B.,

l'any 1926. Passà després quatre anys a Alemanya, juntament amb el doctor Lexter, de primer, i el doctor Sauerbruch, després. De retorn a B. s'especialitzà en Urologia i treballà amb Josep Maria Bartrina, Catedràtic de Patologia Quirúrgica. Creà un aparell d'hemodiàlisi.

(53, 1974, II, núm. 37)

440. BARTRINA i THOMAS, Josep Maria. N. a B. el 27-XII-1877; M. a B. el 20-VI-1950. Al cap de poc temps de néixer, la seva família va anar a residir a Mataró, on inicià els estudis i féu el batxillerat. Començà la carrera d'Arquitectura, que deixà al cap d'un any, i passà a Medicina. Llicenciat el 1900 i doctorat l'any següent, a Madrid, amb la tesi *Exploración renal*. Va després a l'Hospital Necker, de París, on treballa al costat de Guyon i Albarran i fou deixeble de Tillaux i Terrier. El 1902, va ingressar a l'Acadèmia Francesa d'Urologia. El 1911, obté per oposició la càtedra de Patologia Quirúrgica de la Facultat de Medicina de B. Participà en el primer i altres Congressos de Metges de Llengua Catalana. El 1915, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs *Notas sobre cirugía gástrica* (B. 1915). El 1928, sofreix una afonia pertinaç i ell mateix es diagnostica una neoplàsia laríngea. Fou intervingut per Garcia Tapia, que li practicà una laringectomia total i va haver de ser intervingut l'any següent (1930). Utilitzant un aparell de fonació aconseguí reprendre les classes i la seva vida professional. Tenia, a més, una greu hipoacusia. En altres ocasions va ser operat d'una perforació gàstrica i de la perforació d'un diverticle sigmoideu. Membre de la Lliga Catalana, durant la guerra civil es quedà a B. Fou pintor d'un cert mèrit i va ser jubilat el 1949 després d'un any de pròrroga. Col·laborà a «Revista de Ciències Mèdicas», «Los Progresos de la Clínica»; «Revista Española de Medicina y Cirugía», «Revista de Medicina y Cirugía Practicas» de Madrid, «Revista Ibero Americana de Ciencias Mèdicas» de Madrid, «Annales de Maladies des organes génitourinaires» de París, i d'altres. Autor de *Necesidad de armonizar el desarrollo psíquico con el fisiológico en la primera y segunda enseñanzas* (B. 1898), *Cáncer de próstata* i *Tratado de Urología Clínica y Quirúrgica* (B. 1954). (125)

441. BARTUMEUS i CASANOVAS, Antoni. N. a B. el 1856; M. a Cadaqués (Alt Empordà) el 2-III-1935. Fill d'un compositor de música. Cursà Medicina a B. Li-

cenciat el 1877, i doctorat l'any següent amb la tesi *Terapéutica de la asistolia*. El 1883, era metge per oposició de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Durant trenta-cinc anys fou cap de Servei, en aquell centre, fins al 1930 en què es jubilà. Especialitzat en Cirurgia general. Secretari general de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya (1885-1886). President del Col·legi de Metges de B. (1907-1923). Col·laborà a la «Revista de Ciencias Mèdicas». Cultivà la poesia catalana: *Els herois del Bruc*, *La veu d'en Fivaller*, *A la bandera catalana*, etc. Autor d'*Enumeración y caracteres diferenciales de las afecciones convulsivas*, *Terapéutica quirúrgica de les malalties internes* (1903), *La actuación del Colegio de Médicos en el asunto del abastecimiento de aguas a Barcelona* (1915), *Importancia de la Higiene individual*, *Biografía d'Alvar Esquerdo* (1922) i *L'alumne intern en l'Hospital* (1927). (126)

442. BAS, Antoni. M. el 6-V-1819. Sembla que algun temps exercí a Igualada. Professor encarregat de curs al Real Col·legi de Cirurgia de B. Explicava Botànica, abans que en Bahí. Del 1808 al 1814 (dominació francesa) romangué a B. És autor de les dissertacions *De cómo un ciego conoció los colores con el tacto* (1796), *La naturaleza humana después de mucho tiempo de pasadas las viruelas sufre un exceso de sensibilidad que adquiere en el acto de padecerla* (1797), *Parto difícil* (1798), *Expulsión de los cálculos que existían en el riñón por efecto del aceite de androserum* (1799), *Investigaciones sobre la generación* (1800), *De los buenos y malos efectos que la especie humana observa de su mismo principio* (1800), *Memoria en la que se demuestra el método de precaver y curar el Rachitis* (1801), *Dentición de los párvulos* (1802), *Del clavo secalino y de las enfermedades que su uso causan en el hombre*, *De la gota y su curación lo más simple* (1805), *Método de curar los tumores críticos* (1805), *Lactación y especie de vasos que conducen a los pechos los materiales para la leche que ellos segregan* (1806) i *El aire: sus propios caracteres, sus utilidades y efectos que nos causa* (1816). (127)

443. BASABÉ, Francesc. N. a la Granja d'Escarp (Segrià). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

444. BASAS, Joan. De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX. Fou

professor al Col·legi de Medicina de Burgos, cap a l'any 1800. Després ho fou del Reial Col·legi de Sant Carles, de Madrid. Publicà *Cólera morbo asiático. Duendes libres y embolsados*. (B. 1833).

(59, pàg. 261)

445. **BASSA, Josep Antoni**. N. a Alcover (Alt Camp), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1763. (241)

446. **BASSAS i GRAU, Enric**. N. a B. el 27-III-1917; m. a B. el 17-IX-1979. Cursà Medicina a B. Durant la guerra civil, restà treballant a l'Hospital Clínic, i, un cop acabada, revalidà el títol. Amplià estudis amb el doctor Gay Prieto i als hospitals de París. Professor ajudant de la càtedra de Dermatologia, amb el doctor Peyrí. Col·laborà a les revistes «Summa Médica», «Revista de Informació Médico-Terapèutica», «Münchener Medizinische Wochenschrift» i d'altres. Autor de: *Tratamiento interno de las Dermatosis* (1948), *Terapèutica antihistamínica en Dermatología* (1952) i *Eczema infantil*. (320)

447. **BASSEGODA i AMIGÓ, Ramon E.** N. a la Bisbal (Baix Empordà) el 6-X-1856; m. el 1920. Com a poeta figurà des de molt jove entre els capdavanters del modern renaixement literari català i fundà, l'any 1874, el setmanari «La Llar». Hà col·laborat en els més importants periòdics i revistes de Catalunya i dirigí, el 1880, «La Il·lustració Catalana». Moltes de les seves composicions poètiques han guanyat premi als Jocs Florals de B. Va traduir al català les poesies més escollides de Càtül Mendes, Heredia, Musset i Delavique. Autor d'*Idili. La verge de Bethania* (B. 1884), *Breviari d'amor, Anacreòntiques i elegies* (Terrassa 1885), *Quatre versos* (B. 1892), *Pedres augustes i Poesies completes* (B. 1906). També col·laborà a la «Revista Literària». Altres produccions seves són: *Poesies i Quaranta graus al sol. Bon exemple*. (77)

448. **BASSOLS i IGLÉSIAS, Claudi**. N. a B. l'1-VIII-1886; m. el 1970. Fill del metge Agustí Bassols i Prim. Cursà Medicina a B. President de la Societat catalana de Pediatria (1932); director del Laboratori Psicotècnic del Tribunal Tutelar de Menors. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua catalana, i a les revistes «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas»; «Revista de Ciencias Médicas»; «Annals de Medicina»; «Revista Barcelonesa de Conocimientos Médicos» i dirigí la «Revista Médica Barcelonesa». Autor de

L'alegria de l'ànima, el millor medi d'Hygiene individual, La bona educació, font de salut (B. 1919), *Ensayos de Pedagogia normal y terapéutica, i Secrets educatius. Llegint en la vida del meu pare. Nota introductòria de don Joan Llimona* (Barcelona 1920) (53, 1971, gener)

449. **BASSOLS i PRIM, Agustí**. N. a Olot (Garrotxa) el 12-X-1853; m. a B. el 1919. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1877. També fou llicenciat en Ciències Físico-Químiques. Començà exercint a Olot. L'any 1880 l'Acadèmia li premiava la *Memoria topogràfica de Olot y su comarca*. El 1882, es traslladà a B. Essent secretari de l'Ateneu Barcelonès llegí una *Memoria sobre los establecimientos destinados a la infancia y la Medicina en la Exposición*. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B., des del 1911. Metge forense en un jutjat de les comarques gironines. Féu estudis sobre els problemes mèdics de la prostitució. Participà en el Certamen Frenopàtic de Nova Betlem (1883). Col·laborà a «Revista de Ciencias Médicas»; «Gaceta Médica Catalana», «Revista de Higiene y Policía Sanitaria (1890) en la qual fou cap de la secció «La Higiene de Barcelona», i d'altres. Juntament amb el doctor Puigcarbó dirigí un establiment teràpic-sulfurós i com a portaveu d'aquest publicaren la revista «Los Grandes Medios Terapéuticos». Presidí la Societat Médico-Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià. Fundà i dirigí «Revista Médica Barcelonesa», «Contra la Tisis. Nota mensual adreçada a popularisar los conexements contra la tuberculosi», del 1903 al 1905, i de la segona sèrie d'aquesta revista des del maig del 1910 al maig del 1917. També dirigí «Infantia Nostra». Autor de *La Tos. Sus causas y tratamiento* (B. 1885), *Climatoterapia española en la tisis pulmonar o estudio de los diversos puntos que en España, Islas Baleares y Canarias pueden utilizarse como sanatorios para los tísicos, con una carta introducción por el Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez* (B. 1888), *Climatología de la tuberculosis pulmonar* (B. 1888), *Estudios sobre la tuberculosis* (B. 1889), *Analizador volumétrico* (B. 1896), *La Neumoterapia durante el pasado año en el Establecimiento Terápico-sulfuroso* (B. 1897), *Cartilla popular para la profilaxis de la tuberculosis* (B. 1900), *De los medios de reconocimiento de las enfermedades del pecho* (B. 1900), *Diagnóstico de las enfermedades del pecho* (B. 1900), *La receta latina* (B. 1900), *Alteración de la voz en las prostitutas, L'art de respirar, La gimnasia*

respiratoria en las enfermedades del pecho (B. 1901), *La tuberculosis y las tres higienes* (B. 1909), *Orientaciones antituberculosas* (B. 1911), *Higiene de la tuberculosis* (B. 1812) i d'altres.

450. **BASSOLS i VILLA, Joan.** De la segona meitat del segle XIX. El 25-I-1883 va llegir un discurs a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, sobre el tema *La Religión y la Moral y la Higiene, son las tres bienhechoras del hombre, ya que conservan su salud y prolongan su vida* (B. 1883). Autor d'*Apuntes biográficos del M. Rvdo. P. Romualdo Espinás y Balaguer, Mtro. en S. Teología* (B. 1894), *El siglo XIX ante la historia bajo el doble concepto médico y científico* (B. 1897) i *Necrologia del doctor D. Justo Espinosa de los Monteros* (B. 1899). (50, II, pàg. 106)

451. **BASTOS i ANSART, Manuel.** N. a Saragossa 22-VII-1887; m. a B. el 22-I-1973. Fill de militar. Cursà Medicina a Saragossa i es va llicenciar a 19 anys. Ingressà al Cos de Sanitat Militar. L'any 1909, a vint-i-dos anys, fou enviat al Marroc. A vint-i-tres anys obtingué la plaça de professor auxiliar de Patologia Quirúrgica de Madrid, i passà a ser-ho en propietat el 1928 i fins a la guerra civil. El 1915, era metge de la Casa Reial. L'any 1921, i coincidint amb la campanya militar del Marroc, creà l'Hospital Base de Màlaga i el 1932, l'Institut Nacional de Reeducació d'Invalíds. President de l'Ateneu de Madrid. El 1936, era cap de la Clínica de l'Hospital Militar de Carabanchel. Durant la guerra civil dirigí l'Hospital que s'establí a l'Escola del Treball, d'Alcoi. Cap de l'Hospital de Vilajoiosa (1939). Acabada la guerra civil, i després d'una breu estada a Castelló, s'establí a B. Acadèmic d'Honor de la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs d'ingrés, llegit el 18-V-1965, *Los males de los mutilados y su profilaxia* (B. 1965). Autor de *Tratado de Patología Quirúrgica General, Tratado de Traumatología, Tratado de Cirugía Ortopédica, Elogio y diatriba de la Cirugía* (B. 1945), *Tratado de Operatoria Ortopédica y Traumatológica, Memorias de Cirujano, Una vida de mujer, i Las heridas por arma de fuego.* (53, 1973, II, núm. 25)

452. **BATALLA, Venerable Bertoldo.** Cirurgista italià, que l'any 1468 estava al servei del príncep Ferran. (4, pàg. 30)

453. **BATALLER i CONSTANTÍ, Antoni.** N. a Peralada (Alt Empordà), el 14-XII-1853; m. a B. el 18-II-1879. Primers estudis a Figueres. Cursà Medicina a B. Llicenciat a 22 anys. Doctorat a Madrid, el 1876. Soci

de número de l'Acadèmia Mèdico-Farmacèutica. Metge per oposició de la Casa Provincial de Caritat. Col·laborà a les revistes «Enciclopedia Médico-Farmacéutica» (1877) i «Gaceta Médica de Cataluña» (1878), on s'encarregà, juntament amb Galceran Granés, de la secció de Frenopatologia. Autor de *Guía del Bañista o regla para tomar con provecho los baños de mar* (B. 1877). Escriví la *Necrologia del Dr. Antonio Bataller* el doctor Adolf de Castro, l'any 1879. (76, pàg. 270)

454. **BATELLAS, Alexandre.** N. a Porrera (Priorat), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. Graduat també a Osca, el 1795. (309)

455. **BATELLAS i VALL, Francesc.** N. a Porrera (Priorat), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1782. (241)

456. **BATELLES, Joan Francesc.** N. a Valls (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

457. **BATLLE, Josep.** N. a Pineda (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. Graduat també a Osca, el 1798. (309)

458. **BATLLE, Ramon.** N. a Riudecòs (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770. Graduat també a Osca, el 1773. (309)

459. **BATLLE i FALÇ, Joan.** N. a Sitges (Garraf), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1771. (241)

460. **BATLLES i BERTRAN DE LIS, Marià.** N. a València el 13-5-1845. M. a B. el 14-X-1922. Fill del catedràtic Marià Batlles i Torres Amat, estudià a València i es doctorà a Madrid l'any 1871. El mateix any el feien director de Sanitat del port de València. El 1878 aconseguia per oposició la càtedra d'Anatomia de Granada, i passà a ser-ho de B. l'any següent, també per oposició. Fou degà de la Facultat des del 1906 fins a la seva jubilació. El 18-I-1903 ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb un discurs sobre l'ensenyament de l'Anatomia, que fou contestat pel doctor Fargas. El 1913, féu el discurs inaugural en aquesta corporació. Es dedicà a la política, militant sempre entre les forces ultraconservadores. El 1890, fou tinent d'alcalde i el 1896, diputat provincial. Fou dues vegades governador civil interí, i conseller d'Instrucció Pública. Tingué el càrrec de delegat reial de primer ensenya-

ment. Va ser president de la junta d'obres de la nova Facultat i Hospital Clínic. Fou un dels més típics representants del vitalisme mèdic. No feia crítica de la ciència sinó que la imposava d'una manera memorística. Així, decantava les seves preferències per la part teòrica de l'Anatomia que ensenyava mitjançant telegrams i trossos de paper que simulaven els òrgans vius. La part pràctica de l'Anatomia els alumnes la realitzaven generalment sols, ja que gairebé mai no entrava a la sala de dissecció, i quan ho feia només donava un cop d'ull a la peça anatòmica. Aquesta situació portà Batlles a xocar en diverses ocasions amb els seus alumnes més intel·ligents. Adhuc una vegada, els alumnes, desconfiant del seu professor, van demanar la presència d'un notari en els exàmens. Batlles va haver de sotmetre's a aquesta petició. Entre les seves obres destaquem *Atlas completo de Anatomía Humana Descriptiva* (B. 1884), amb dibuixos dels mestres Magí Cabanellas i Emili Sanchiz; *Homenaje a los doctores Gimbernat y Letamendi: Discursos biográficos* (B. 1894), amb la col·laboració de C. Silóniz; *La Anatomía de antaño y la de hogaño* (B. 1913), i *Prolegómenos de Anatomía Humana*.

461. **BATLLES i TORRES d'AMAT, Marià.** N. a Moià (Bages) el 19-I-2789. M. a València el 10-III-1865. Nebot del bisbe Torres Amat, havia iniciat la carrera eclesiàstica. Cursà Medicina a B., havent fet també estudis a la Universitat de Cervera. Durant el Trienni Constitucional destacà pel seu liberalisme. Després ha d'emigrar i estudià de nou la carrera de Medicina a Anglaterra (1823). Es doctorà a la Universitat d'Edimburg (1827). A Londres fou metge de l'Hospital de Westminster. Un cop retornat, es va encarregar, el 1830, de la direcció del Cos de Sanitat Militar a Irun i a Vera, a les ordres del general Espoz i Mina. El 1833, era llicenciat en Medicina pel Col·legi de B. S'establí a València, on el 1837 fou nomenat catedràtic de la Universitat, de la qual fou rector el 1840 i el 1854. Aquest últim any fou diputat a Corts per València, a les Corts Constituents del bienni progressista (1854-1856). Políticament, era progressista en la línia d'Espartero. Entre els seus escrits citem *Dissertatio Medica, inauguralis quaedam de mania complectens* (Edimburg 1827), *La instrucción pública es el medio más seguro y la base más sólida de la prosperidad de las naciones* (València 1844) i els manuscrits *Apuntes de Moral Médica, Tratado elemental de Anatomía descriptiva i Patología Médica*. (59, I, pàg. 266)

462. **BATLLORI, Francesc.** N. a Granollers (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. Revalidat el 1771, exercí a Granollers. (309/333)

463. **BATTESTINI i GALUP, Rafael.** N. a B. el X-1866. M. a Tarragona 22-IV-1939. Llicenciat el 1909, col·laborà a l'Hospital de Sant Pau amb el Dr. Joan Freixas. S'establí a Calafell, on restà sis anys, i passà el 1915 a l'Espluga de Francolí. Més tard, fou director de l'hospital de Sta. Tecla de Tarragona (1922-1937). Simpatitzant d'Acció Catalana, rebutjà presentar-se com a diputat per Tarragona. Després de la guerra civil, morí afusellat. Col·laborà a la revista «Pràctica Mèdica». Juntament amb Jacint Reventós, metge del Vendrell, és autor de *La epidemia de Vendrell en 1911*. (Albert Manent, 32, III, pàg. 330)

464. **BAU i MARTÍNEZ, Josep.** Metge dentista, establert a B., que l'any 1879 va publicar el fulletó *Tratado de higiene bucal*. (59, pàg. 268)

465. **BAULIDA, Rafael.** N. a Palamós (Baix Empordà), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1774. (241)

466. **BAUS, Tomàs.** N. a Sant Pol de Mar (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

467. **BAUZA i PERELLÓ, Joan.** Metge mallorquí a la primera meitat del segle XIX. Deixeble de Pizcueta, Mitjavila i Gasçó. Doctorat el 1837, a Montpeller, on fou soci fundador de la Societat Mèdico Quirúrgica. Metge de l'Hospital de Montpeller i, més tard, cirurgia de l'«Hôtel Dieu» de Marsella. Finalment, retornà a Mallorca. Ingressat a la Reial Acadèmia de Medicina de Mallorca, féu el discurs inaugural de curs, l'any 1845, amb el tema *Un caso de lesión orgánica del corazón*. En dimití com a membre l'any 1857, a causa de la seva sordera. Autor d'*Essai sur les tumeurs stercorales* (Montpeller 1837), i de la publicació en vers de l'elogi fúnebre del metge Vicenç Far, imprès a Ciutat de Mallorca, el 1841. També cultivà la poesia i traduí, de Lamennais, *Palabras de un creyente* (Marsella 1834). A l'Acadèmia de Ciutat, hi presentà el treball *Importancia de la doctrina de Hipócrates* (1857). (10, I, pàg. 84/20)

468. **BAY, Jaume.** Metge, que exercia a Puigcerdà, a començaments del segle XVIII (1721).

469. **BAYES i COCH, Càndid.** N a Tona (Osona) el 15-XI-1867. M. a Vic (Osona) el 28-X-1955. Fill del metge Antoni Bayes i Fuster. Estudià al Seminari de Vic i a la Facultat de B. Llicenciat el 1889. Sempre exercí a Vic. En els primers temps, es va dedicar a la Hidrologia. L'any 1894 era nomenat, per oposició, metge de banys de Tona. El 1932 era metge corresponsal de la Reial Acadèmia de Medicina de B. Col·laborà al periòdic «El Almogàver».
(34, II, pàg. 865/128, II, 1956, pàg. 218)
470. **BAYES i FUSTER, Antoni.** N. a Taradell, a la primera meitat del segle XIX. Exerci a Vic i a Tona, on fou director de les aigües de Sant Andreu de Tona. Valorà les aigües d'aquest poble. Publicà *Aguas minero-medicinales salino-yodo-sulfurosas de San Andrés de Tona. Sus efectos fisiológicos y terapéuticos* (Vic, 1881). Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» (1879).
471. **BAYLO, Joan.** Metge, a Manresa, a la segona meitat del segle XVI.
(91, pàg. 185)
472. **BAYONA, Josep.** N. a Lleida; m. el 26-V-1694. Cap al 1675, era Catedràtic a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Ho fou durant uns vint anys.
(63, pàg. 54)
473. **BEDÓS, Llorenç.** Metge reial a mitjan segle XV. El 23 de maig de 1488, la seva vídua, Joana, fou executada al Canyet de Barcelona, pel tribunal de la Inquisició.
(307, pàg. 165)
474. **BEDÓS i ARNAL, Francisco de P.** N. a Xerta (Baix Ebre) el 1861. M. a Sabadell el 1928. Exerci la professió als vaixells de la Companyia Transatlàntica i, després als de guerra, fins el 1890 en què demanà el retir i passà a viure a Sabadell, on fundà l'agrupació «Rapsodes Catalans». L'any 1920, era a Pont d'Armentera, durant una epidèmia. Pels seus serveis li fou atorgada la Creu de Beneficència de primera classe. És autor d'importants treballs professionals de botànica, mineralogia i etnografia, com també de crítica i història literària, publicats a la «Revista de Sabadell» (1894-1908) i ha escrit inspirades poesies, premiades a diversos certàmens literaris. L'any 1876, estrenà, a Valls, la comèdia *Qui fa desfà*.
(118, I, pàg. 345)
475. **BEDRINAS, Joan Pau.** N. a Berga (Berguedà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1737.
(309)
476. **BEGUER, Joan Pau.** Graduat en Medicina, a Osca, l'any 1745.
(309)
477. **BELIVENYA, Mestre.** Exerci, a Banyoles (Gironès), a la segona meitat del segle XIV. Conegut com a mestre Colom, de Banyoles.
(151, pàg. 15)
478. **BELL.** Al *Diccionario* de Torres Amat consta simplement com a cirurgià. Allí ens diuen que hi ha una obra de Bell a la Biblioteca Arquebisbal de Toledo.
(57, pàg. 99)
479. **BELLA VISTA, Joan Andreu de.** Cap a l'any 1425 era professor de Medicina a l'Estudi General de Perpinyà. (4, pàg. 83)
480. **BELLART i MATEU, Antoni.** N. a Guimerà (Urgell), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1750.
(309)
481. **BELLÍ i CASTELL, Epiani.** N. a Vilanova d'Alpicat (Segrià) el 11-IV-1883. Fill del metge Eusebi Bellí i Folguera, que havia estat director de l'Hospital Provincial de Lleida. Llicenciat a B., el 1904. Va estar afiliat al partit d'Antoni Maura I, més tard, passà a l'Esquerra Republicana de Catalunya. Fou regidor de l'Ajuntament de Lleida i, més tard, presidí la Diputació d'aquella ciutat. Diputat a Corts els anys 1931 i 1933. Fou comissari de la Generalitat de Catalunya, a Lleida. Fou absolt en un judici polític a què fou sotmès, l'any 1941. Cofundador, juntament amb els doctors Biosca i Porqueres, de la Clínica Montserrat.
(Manuel Camps)
482. **BELLIDO i DIAZ, Leonci.** Fou director de les aigües de Cardó. Autor del fullotó *Memoria sobre las aguas minero-medicinales de Cardó, bicarbonatadas cálcicas arsenicales* (B. 1891). (77, pàg. 247)
483. **BELLIDO i GOLFERRICHS, Jesús Maria.** N. a B. el 22-XI-1880. M. a Tolosa de Llenguadoc el 19-VII-1952. Llicenciat a B., el 1901. Doctorat el 1904 amb la tesi *Relaciones entre la hipófisis y las formaciones situadas en la bóveda faríngea en el embrión, en el feto, en el niño y en el adulto* (B. 1904). L'any 1907, era professor auxiliar de Fisiologia. El 1914, va guanyar per oposició la càtedra de Fisiologia de Saragossa, i passà a la de Granada el 1918. El 1920, va demanar l'excedència i tornà a B., on fou subdirector de l'Institut de Fisiologia. Participà activament en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. El 1923, era professor encarregat de la càtedra de Farmacologia i Terapèutica, que guanyà finalment, per oposició, el desembre del 1929. Dedicat plenament a la in-

vestigació i a l'ensenyament, col·laborà íntimament amb August Pi i Sunyer. Fou un model de professors universitaris. «Bellido —en dir de Pi i Sunyer— és una espècie de Francesc d'Assís de la Fisiologia (...) presentant-se pacient als desigs dels altres, renunciant moltes vegades al luïment d'una investigació original, muntant instal·lacions que potser altres aprofitaran...» L'obra del doctor Bellido està lligada estretament amb el desenvolupament de la Fisiologia i la Farmacologia a la Facultat de Medicina de B. Adhuc durant els períodes en què professa en altres Facultats no deixà d'interessar-se i de treballar activament a la de B. La col·laboració amb el professor August Pi i Sunyer donà lloc a la creació de l'Institut d'Investigacions Mèdiques, a l'organització d'un Servei de Fisiologia i d'una Biblioteca de Fisiologia, activa i vibrant, nombrosa i al dia i, sobretot, de fàcil accés. Bellido tingué com a professors auxiliars Jaume Pi i Sunyer i Vicenç Carulla i Riera. El 1925, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina (on ja havia estat elegit el 1919), amb el discurs *Las glándulas morfogénas y la vejez*. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques en el bienni 1924-1926. Membre d'Acció Catalana Republicana i catòlic practicant, fou nomenat comissari de cultes pel Govern de la República (desembre 1938). Durant la guerra civil fou secretari de la Facultat de Medicina de B. És lògic que la categoria científica de Bellido despertés enveges. Després de la guerra civil (1936-1939), anà en un camp de concentració i, posteriorment, es va quedar a treballar a l'Institut de Fisiologia de Tolosa (amb el professor Soula). Ardent defensor de la llengua catalana, el 9-XII-1927 va pronunciar a Madrid una conferència, amb motiu de l'Exposició del Llibre Català, en què deia: «...essent com és una llengua formada, el català és apte per a expressar tots els conceptes, àdhuc els científics ni més ni menys com ho són totes les llengües completament formades» (V. «La Medicina Catalana», 1933, núm. 1, pàg. 6). Col·laborà a «Treballs de la Societat de Biologia», a «Quaderns d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials», de Perpinyà, i altres revistes. Citem entre la seva obra *Variacions en les constants físiques dels sèrums inactivats* (1914), *Nota sobre els efectes secretaris de la distensió vesical* (1914), *Nota sobre el complex auricular en els electrocardiogrames* (1915), *Coordinacions funcionals en el aparato urinario* (1916), *Efectes de l'excitació faràdica de la bufeta sobre la secreció renal i nota sobre la gènesi del ritme alternant en la granota* (1916), *Nota*

sobre les condicions de l'alternança renal (1917), *El problema de la inervació renal* (1918). En col·laboració amb Serés i Ibars té publicat *Investigación del antígeno tuberculoso en la orina* (1915); amb P. Agustí, *Usos del galvanòmetre d'Einhoven com a esfigmògraf* (1914); amb E. Balasch, *La variació respiratòria del ritme cardíac en el gos després de la tiro-paratiroidectomia* (1915); amb J. Balasch, *L'electrocardiograma en alguns casos de malaltia de Basedow* (1914); amb R. Carrasco, *Efectes en el ritme respiratori de les injeccions intravenoses de solucions hipertòniques de bicarbonat de sosa* (1915); amb J. Peyri, *L'electrocardiograma en els sífil·lics* (1914); amb August Pi i Sunyer, *Venenos anabòlics del corazón* (1913), *L'electrocardiograma en el ritme nodal per les sals d'estronci. Tòxics anabòlics i catabòlics del cor. L'electrocardiograma en l'estat invernal en la tortuga. Amidacions de la força electromotriu en l'electrocardiograma* (1914), *La electrocardiografia: sus fundamentos, su técnica, sus aplicaciones experimentales y clínicas* (1914), *Nota sobre la inversió estròncica en el bloc experimental i sobre la significació de la I invertida en l'electrocardiograma* (1915), *La doctrina de les Secrecions internes* (1917) i molts altres treballs.

484. **BELLIT, Martí**. Cirurgia del segle xv, nascut a B. El 1457, fundà el premi de la Joia de la Desconeixença, que era atorgat a qui contés més bé el tema de la dama sense mercè (pietat), figura literària creada per Alain Chartier i popularitzada més tard, a Catalunya, gràcies a la traducció de Francesc Oliver. (308, I, pàg. 249)

485. **BELLO GAULLAR, Emili**. N. a Badenas (Terol); m. el 1970. Quan morí tenia seixanta-set anys. Cursà Medicina a Saragossa. Titular de Cutanda (Terol) durant quaranta anys. Passà després a B. on fou professor de classes pràctiques a la càtedra de Ginecologia del professor Bonafonte. El 1949, deixà la professió en perdre la visió d'un ull i gran part de l'altre en un accident de caça. Té una gran quantitat de publicacions en revistes agropecuàries. (53, 1970, IV, núm. 45)

486. **BELLOC, Pere**. Metge que, a Sant Cugat i l'any 1416, guarí la reina.

487. **BELLOCH, Antoni (pare)**. Metge a la primera meitat del segle XIX. Presentà a l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia les memòries *Relación anatómica de un cabrito*

brincipite nacido en los alrededores de la ciudad de Mataró, cuyas cabezas y cuellos eran exactamente iguales en conformidad, volumen y pecas, Memoria concerniente a la rotura del conducto salival de Stenon que cedió a beneficio de la compresión ejecutada por medio de una lámina de plomo, Memoria relativa a la curación de un bocio, obtenida con el uso del yodo sólido. Foren presentades entre els anys 1835 i 1846. (59, pàg. 270)

488. **BELLOC, Antoni** (fill). Fill de l'anterior. Presentà, el 1835, a l'Acadèmia de Medicina, una observació d'una malaltia adinàmico-atàxica, curada amb el sulfat de quinina. (59, pàg. 270)

489. **BELLOCH, Francesc**. De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria *Absceso urinoso* (1782). (179)

490. **BELLOT, Lluís**. Cap a l'any 1493, exercia a Reus com a barber-cirurgià. (64, pàg. 83)

491. **BELLVER, Mestre**. Metge, a Tàrraga, al començament del segle XVI. (64, pàg. 53)

492. **BELSHOM MAIMÓ**. Metge jueu, a Besalú (Garrotxa), a la segona meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)

493. **BELTRAN, Lluís**. Metge mallorquí a la primera meitat del segle XIX. Autor de *Topografía del pueblo de Benifayó* (1833). (20)

494. **BELTRAN, Miquel**. Metge mallorquí del segle XVIII. Comediògraf. Es doctorà en Medicina. Exercí a Inca. Autor de la comèdia nadalenca *Els pastorrells*. (Serra i Campins, A. 32, III, pàg. 402)

495. **BEN DAVID, Isaac**. — V. **ISAAC BEN DAVID**.

496. **BENACH, Joan**. En el curs 1557-1558 era catedràtic de Vespres a la Universitat de Lleida. Ensenyava Medicina, cap al 1585, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. A més de doctor en Medicina era mestre en Arts i Filosofia Natural. (63, pàg. 46)

497. **BENAGES, Pere**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740. (309)

498. **BENAPRES i BENAPRES, Josep**. N. a Sitges (Garraf), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1788. (241)

499. **BENAPRES i PALET, Joan Ramon**. N. a Sitges (Garraf) el 1871. M. a Sitges el 20-VIII-1967. Fill de metge. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1892. Metge de la Companyia Transatlàntica. Exercí algun temps a la Granada i després a Sitges, on passà la seva vida professional. Director de l'Hospital de S. Joan de Sitges. Fundà el pavelló antituberculós de l'Hospital gràcies a l'ajut econòmic de mister Deerin. Metge d'empresa de la fàbrica de ciments de Vallcarca. Col·laborà a «El Eco de Sitges» i participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de *Memorias intrascendentes*. (274)

500. **BENAVENT, Joan**. N. a Ribera de Cardós (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1711. (309)

501. **BENAVENT, Josep**. N. a Pratdip (Baix Camp). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)

502. **BENAVENT i DE CAMON MANAUT i CAMARASA, Francesc Xavier**. N. a Tragó de Noguera el 24-II-1850; m. el 6-II-1930. Fill del metge homòpata Francesc Benavent i Manaut (1827-1915). Estava en possessió del títol de noblesa dels quatre cognoms. Acabà la carrera al Col·legi de Sant Carles, de Madrid, l'any 1872. L'any següent, s'establí a Sabadell, on exercí la homeopatia. Allí fou catedràtic d'Higiene i Coneixement del Cos Humà a l'Escola Industrial i Mercantil. El 1880, es va establir a B. on ben tost excel·lí entre els metges homeòpats més notables. Fou soci fundador de l'Acadèmia Mèdico Homeopàtica de B. i president d'aquesta el 1909, el 1912 i el 1916. Fou president de la comissió de l'Ateneu en el cas del dejenador Succi. Reorganitzà l'Associació Internacional de la Creu Roja Barcelonina, de la qual fou delegat principal i president. Obtingué del general Martínez Campos el local que ocupà a la Rambla de Santa Mònica. El 1894, el trobem com a soci fundador i vocal del Col·legi de Metges de B. L'any 1899, era delegat provincial per a passar a les Filipines a gestionar la llibertat dels presos. Des del 1902 era metge de l'Hospital Homeòpata del Nen Déu. El 1912, era president de la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció. Fou redactor d'«El Consultor Homeopàtic» (1887), «Revista Homeopàtica» (1890), «Revista Homeopàtica Catalana» (1902), «Monitori dei Farmacisti» (Roma) i altres revistes com «El Arte y la Industria» (1888) i director científic de la revista «El Meridiano» (1890), publicada en tres idiomes. El 1867, com a soci escolar resident de l'Ins-

titut Mèdic de B., imprimí *Propiedades vitales que presenta el organismo*, i 'el 1868, *Ensayos fisiológico-filosóficos*. Aquesta destacada figura del vitalisme mèdic traduï de l'italià l'obra *La verdad sobre el hipnotismo* (B. 1887), de Zanardelli, i entre els seus treballs originals més importants cal esmentar *Crítica de los sistemas médicos hasta hoy conocidos* (1896), *El método hahnemmaniano racional*, *La cartilla del camillero* i *Propaganda homeopática* (B. 1904, segona edició). A la seva vellesa es retirà a Caldes de Montbui.

503. **BENAVENT, Lluís**. Metge pràctic establert a B. a la meitat del segle XIX, especialitzat en el tractament de les malalties venèries, que s'anunciava al «Diario de Barcelona».

(D. B., 1843, març, pàg. 955)

504. **BENDICHO, Antoni**. N. a Getafe el 1817; m. el 1861. Estudià al Col·legi de Sant Carles de Madrid, on es llicencià el 1838. Metge del Toboso i després de «Pedro Muñoz». El 1843 passà a Sanitat Militar servint a Palma de Mallorca. El mateix any serví en les forces que bloquejaren B. i Mataró. El 1845, va passar a la guarnició de Catalunya. Practicà la Homeopatia i la Hidrologia. Col·laborà a la «Década homeopática» (Madrid) i traduï l'*Organon*, de Hahneman, juntament amb Hernández. Va escriure *Apuntes médico-prácticos sobre las aguas minero-medicinales de Caldas de Montbuy, y mejor medio de usarlas*. Morí fora de Catalunya.

(129, 1861, pàg. 269)

505. **BENDIT CARAVIDA**. Metge jueu, a la segona meitat del segle XIV. Segons Voltès, fou metge del rei Pere IV.

(1, pàg. 491)

506. **BEDITUM DES LOGAR**. Metge jueu, a la primera meitat del segle XIV. També va exercir com a prestamista

(1, pàg. 492/351)

507. **BENEDET, Domènec**. L'any 1799, era catedràtic de Fisiologia i Patologia General a la Universitat d'Osca.

(24, pàg. 103)

508. **BENEDICTO LLEUDES, Geroni**. N. a Besalú (Garrotxa), es va doctorar l'any 1584 a l'Estudi General de B.

(66 pàg. 206)

509. **BENEDICTO MATEU, Pere**. Del segle XV. És autor de la primera farmacopea legal d'Europa, escrita el 1497 i impresa el 1521, segons H. Morejón. Segons Antoni Palau i Dulcet es tracta d'un rar

opuscle que es troba al Palau Reial de Madrid.

(38, pàg. 127)

510. **BENEDICTUM**. Cirurgia i metge jueu, originari de França, però habitant a B.

(1, pàg. 492)

511. **BENEIT**. Metge, a Solsona, a la meitat del segle XVII.

(334)

512. **BENET, Mestre**. Al segle XVI, era metge a l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 227)

513. **BENET, Bernat**. Metge-cirurgia al segle XV. N. a Balaguer. Després de la campanya del 1464, Lleida es trobà sense metges ni cirurgians. El 15-VII-1468, era requerit per la Paeria perquè s'establís a Lleida.

(6, pàg. 397)

* **BENET PALLARES, Joan**. — V. PALLARES, Joan Benet.

514. **BENET, Joan**. L'any 1568, era membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B.

(66, pàg. 211)

515. **BENET, Joan**. N. a Gratallops (Priorat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1781. Graduat també a Osca, el mateix any.

(309)

516. **BENET, Josep**. N. a Falset (Priorat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1804.

(309)

517. **BENET, Josep**. N. a Reus (Baix Camp). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1805.

(309)

518. **BENET i PETIT, Rafael**. N. a Sant Feliu del Racó (Castellar del Vallès) el 1824; m. a Terrassa el III-1881. Llicenciat el 1847. Es doctorà amb la tesi *Consideraciones sobre el momento higiénico de las sociedades modernas* (1856). Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de B. Traslladat a Terrassa, hi exercí uns trenta-quatre anys i en fou subdelegat de Sanitat. El 1848, era regent agregat sense sou a la Facultat de Medicina de B. Renuncià, però, repetir les oposicions a Madrid, igual que el doctor Montagut. Autor dels treballs *¿Existen días críticos?* (1848), *La prostitución en sus relaciones con la sociedad y con la higiene pública* (1849) i *Estado demostrativo de la epidemia de viruelas que en 1854-1855 reinó en la villa de Sabadell*.

(31)

* **BENET SOLER, Pere**. — V. SOLER, Pere Benet.

519. **BENEVIST DURAN.** Metge jueu que exercia a Manresa cap a l'any 1391. (8, pàg. 103)
- * **BENEVIST SAMUEL.** — V. **SAMUEL BENEVIST.**
520. **BENJAMÍ.** Metge a la segona meitat del segle xv. N. probablement a Saragossa, exercí a Tarragona. (28, 1976, XI, núm. 62, pàg. 29)
521. **BEN-JUDAH.** N. a Saragossa, acceptà un contracte amb la ciutat de Reus, l'any 1477, per a visitar setmanalment els malalts de la població a excepció dels veïns rics, dels quals cobraria directament. (28, Kottek, 1976, XI, núm. 62, pàg. 29)
522. **BEN-JUHA.** Metge jueu de la ciutat de Tarragona. A partir del 1477, exercí a Reus. (64, pàg. 24)
- * **BENJUHES, Jacob.** — V. **JAUME BENJUHES.**
523. **BEN LEVI GERSON.** Rabí, n. a Perpinyà l'any 1370. Excehí com a metge i filòsof talmudista. (118, II, pàg. 721)
524. **BENUÇ, Vicenç.** El 1411, exercia de barber-cirurgià a la ciutat de Reus. (64, pàg. 83)
525. **BENUÇ, Vicenç (fill).** Cap. al 1436, era barber-cirurgià a la ciutat de Reus. (64, pàg. 83)
- * **BENVENIST IZMEL.** — V. **IZMEL BENVENIST.**
- * **BENVENIST, Samuel.** — V. **SAMUEL BENEVIST.**
- * **BENVEVIST, Samuel.** — V. **SAMUEL BENEVIST.**
526. **BERART, Come.** A les darreries del segle xvi, exercia la Cirurgia a Lleida (1592). (256, pàg. 203)
527. **BERART, Gaspar i Damià.** Cirurgians germans, que exercien, cap al 1563, a la ciutat de Lleida. (63, pàg. 46)
528. **BERART, Joan.** L'any 1500, consta com a metge cirurgià de Lleida. (22, pàg. 111)
529. **BERART, Josep.** Cirurgià a la segona meitat del segle xvi, n. a Lleida. Era també batxiller en Arts i Filosofia. El 10-VI-1577 era autoritzat a assistir a classes de Medicina. (66, pàg. 203)
530. **BERCHER, Enric.** N. a Figueres (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. (309)
531. **BERDÓS i BLANCO, Magí.** N. a B. el 1792. Cirurgià durant els darrers anys de la guerra contra Napoleó, així com a la campanya del Perú. Publicà algun treball. (308, I, pàg. 264)
532. **BERENGUARI, Bernat.** Metge que morí l'any 1627, quan era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 165)
533. **BERENGUER, Bernat.** De les darreries del segle xvi i el començament del xvii. N. a Castellfollit de la Roca (Garrotxa). L'any 1598, es va doctorar a l'Estudi General de B. El 1604, n'era elegit vicedirector i el mateix any hi llegia una càtedra de matemàtiques. El seu nom consta com a censor de l'«Orde breu» sobre la pesta de Bernat Mas (1625). (66, pàg. 208)
534. **BERENGUER, Joaquim.** El juny del 1756, era nomenat practicant segon de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Va exercir al Monestir de Montserrat. Membre fundador de la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts, de B. (345, pàg. 189/54, pàg. 233)
535. **BERENGUER, Mestre.** Metge, a Manresa, a la segona meitat del segle xiv. (91, pàg. 184)
536. **BERENGUER ALEGRET.** Cirurgià que, a la primera meitat del segle xiv, anà a les expedicions militars organitzades pel rei Pere el Cerimoniós, contra el rei Jaume de Mallorca. També figurà a l'expedició del Rosselló del 1344. (102/4, pàg. 267)
- * **BERENGUER ANGILANTO.** — V. **BERENGUER ANGILATS.**
537. **BERENGUER ANGILATS.** Metge, a Lleida, a la primera meitat del segle xiv, procedent de l'escola de Montpeller. L'any 1379, es va comprometre a venir a ensenyar Medicina a l'Estudi General de Lleida. (6, pàgs. 76 i 395)
538. **BERENGUER BANYERES.** Metge barceloní a les darreries del segle xiv. (169, pàg. 11)
- * **BERENGUER DE BUFAGRANYES.** — V. **BERNAT DE BUFAGRANYES.**
539. **BERENGUER ÇA COMA.** Mestre de Medicina. Participà a les expedicions militars organitzades pel rei Pere el Cerimo-

niós, al Rosselló (1344), contra el seu cosí Jaume de Mallorca. (4, pàg. 102)

540. **BERENGUER ÇA RIERA**. Cirurgia que exercí a la cort de Jaume II. Era germà de Jaume Ça Riera. M. probablement l'any 1312. Fou una de les figures més notables dintre de la Medicina catalana medieval. Entre el 1304 i el 1306 fou batlle de Girona. Traduí el *Regiment de Sanitat al rei d'Aragó*, d'Arnau de Vilanova, del llatí al català. (62)

541. **BERENGUER CANDELL**. Batxiller en Medicina, de la diòcesi de Girona, que al segle XIV va estar algun temps a Montpeller. Després va ser mestre en Arts i Medicina, resident a B. (5, pàg. 133/1, pàg. 491)

542. **BERENGUER DALÓS**. Metge barceloní al segle XIV. (9, pàg. 28)

543. **BERENGUER D'ACUTA**. Cirurgia a Manresa, cap a l'any 1322. Encara hi residia el 1336. (8, pàg. 97)

544. **BERENGUER DE CAMPGALÍ**. Durant els anys 1372-1374, a les Illes de Pere el Cerimoniós contra Pere el Cruel de Castella, fou metge de l'exèrcit català. L'any 1388, li oferiren 50 lliures anuals si anava a exercir a Tarragona. (4, pàg. 102/254, pàg. 14)

545. **BERENGUER DE CUBA**. Metge sard, que l'any 1335 fou cridat per assistir el rei Alfons V. (4, pàgs. 29 i 267)

546. **BERENGUER DE FARO**. Metge dels reis Alfons III i Jaume II. (38, pàg. 75)

547. **BERENGUER DE FLUVIA**. Servidor de l'Infant Joan d'Aragó, el 1395, que aquest disculpà de l'acusació de màgic, perquè Berenguer el curà de coses que els metges no resolien. Aquest intrús en la professió mèdica era valencià. (4, pàgs. 109 i 267/9, pàg. 29)

548. **BERENGUER DE TURRULLS**. Metge de Pere III, el Cerimoniós. (38, pàg. 75)

549. **BERENGUER**. Francesc. N. a Benavarri (Ribagorça). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1731. (309)

550. **BERENGUER FERRER**. Metge taragoní a la segona meitat del segle XIV. També exercí a Vilafranca del Penedès. (1, pàg. 495/64, pàg. 42)

* **BERENGUER JUBA**. — V. **JUBA**, Berenguer.

551. **BERENGUER JULIA**, Mestre. Metge del segle XIV, que estava al servei del rei Pere d'Aragó. (33, pàg. 31)

552. **BERENGUER MARTÍ**. Metge d'Alfons III i de Jaume II. (38, pàg. 75)

* **BERENGUER PIQUER**. — V. **PIQUER**, Berenguer.

553. **BERENGUER SABATER**. Metge, que, durant els anys 1372-1377, fou mestre de l'Escola de Gramàtica i Lògica, de Cervera. (311, pàg. 285)

554. **BERGA i OLIVER**, Miquel. M. el XII-1921, fou director de Sanitat Marítima del port de Ciutat de Mallorca. Fou un dels últims defensors de la recepta llatina, amb els seus signes, unces, dracmes, escrúpols i grans. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat (1879), de la qual va ser president durant el període 1909-1910. Autor de la memòria *Sobre una calculosi*s (1896), *La filosofia mèdica del present siglo* (1879), *Higiene naval* (1887), *Estudio de la patología de la voluntad*, *Semiologia y contagios del tifus exantemático* (1909) i *Memoria del campamento de la Font Santa durante la invasión de la fiebre amarillla que se sucedió en Palma en 1830* (Palma de Mallorca 1871. (20 i 33)

555. **BERGADA**, Cristòfol. Del primer terç del segle XIX. Autor de la memòria *Expulsión de una multitud de cálculos* (1826) (179, pàg. 52)

556. **BERGADA**, Jaume. N. a Igualada (Anoia), es va doctorar a l'Estudi General de B., l'any 1661, d'on fou lector. (152)

* **BERGAMO**, Robert DE. — V. **ROBERT DE BERGAMO**.

557. **BERGÉS i RISSA**, Joan. M. el 1846. Metge que exercí a Lleida, a la primera meitat del segle XIX. Llicenciat i doctorat a la Universitat de Cervera. El 1794, era nomenat metge consultor del Rosselló. El 1818, era subdelegat a Lleida i soci corresponsal de la Reial Acadèmia de Medicina de B., on, el 1847, hi presentà el treball *Memoria sobre la preferencia del mercurio en la curación de las enfermedades sifilíticas*. (92, 1846, pàg. 20/59, I, pàg. 273)

558. **BERGÓS i RIBALTA**. Francesc. N. a B. el 16-VII-1903; m. a Montevideo el 23-IX-1978. Professor d'Anatomia a la Facultat de Medicina i a l'Escola Oficial de Practicants, de B. Membre de Sanitat Militar de la República i cap de sanitat del

camp de concentració d'Argelers, una vegada acabada la guerra. Durant l'exili, després d'Argelers, va passar a Mendoza (Argentina), Xile, Bolívia i Buenos Aires. Finalment va anar a Montevideo, on presidí el Casal Català. Se separà d'aquest centre per a fundar la Llar Catalana, però retornà més tard al Casal Català. Membre del Consell Nacional Català, ostentà la representació de la Generalitat a l'exili. (395)

559. **BERNADES i CLARIS, Miquel**. N. a Puigcerdà (Cerdanya); m. a Madrid el 1801. Fill del metge Miquel Bernades i Mainader, visqué a la segona meitat del segle XVIII. Va ingressar, l'any 1768, a l'Escola de Medicina de Montpeller. Llicenciat i doctorat en Medicina, el juny i l'agost, respectivament, del 1771. Catedràtic del Jardí Botànic de Madrid (1793), on succeí a Antoni Palau i Verdera. Estudià la flora del País Valencià i de Múrcia. (108, pàg. 98/32, III, pàg. 481)

560. **BERNADES i MAINADER, Miquel**. N. a Puigcerdà (?) (Cerdanya); m. a Madrid el 1771. Metge i botànic. Metge de cambra de Carles III, ocupà després, per oposició, el càrrec de primer catedràtic al Jardí Botànic de Madrid, que Josep Quer havia deixat vacant (1764). Herboritzà a Mallorca, a Castella i, probablement, també al Principat, al País Valencià i a Andalusia. Autor d'uns *Principios de Botánica, sacados de los mejores escritos y puestos en lengua castellana* (Madrid, 1767), en els quals acceptà la nomenclatura binària lineana i intentà de fixar la terminologia botànica procurant de fer prevaler formes populars sobre els neologismes derivats directament del llatí. Preparà un *Specimen Florae Hispanicae* amb la descripció d'unes dues mil plantes, i que no arribà a publicar i que va ser acrescut pel seu fill. Postumament, li fou publicat un estudi sobre les morts aparents: *Instrucción sobre lo arriesgado que es en ciertos casos enterrar a las personas sin constar su muerte por otras señales más que las vulgares; y sobre los medios más convenientes para que vuelvan en sí los anegados, ahogados con lazo, sofocados por humo de carbón, vaho de vino, vapor de pozos, u otro semejante, pasmados de frío, tocados del rayo, y las criaturas que nacen amortecidas* (Madrid 1775). (57, pàg. 93/32, III, pàg. 481)

561. **BERNARD, Miquel**. N. a Batea (Terra Alta). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790. (309)

562. **BERNAT**. Barber cirurgià, a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 80)

563. **BERNAT, Francesc**. N. a Bellver de Cerdanya. Era batxiller en Medicina, a l'Osca, l'any 1762. (309)

* **BERNAT, Joan**. — V. **JOAN BERNAT**.

564. **BERNAT, Ramon**. Metge a la Facultat de Medicina de Lleida, probablement graduat el 20-VI-1659. (6, pàg. 397)

565. **BERNAT, Mestre**. Metge reial en els regnats d'Alfons III i Jaume II. (38, pàg. 75)

566. **BERNAT BALIUS**. L'any 1372, figurava com a cirurgià en una galera que anà a Sardenya. (4, pàg. 103/5, pàg. 132)

567. **BERNAT DE BUFAGRUNYES**. Metge a Valls, a la segona meitat del segle XIV (1377). (335, pàg. 33)

568. **BERNAT BURRIAC**. Metge de Joan I i de la Casa Reial catalana, a les darreries del segle XIV. Probablement, de Perpinyà. (9, pàg. 27/117)

569. **BERNAT CA RIERA**. Cirurgià de l'exèrcit de Pere IV. Germà petit d'Arnau Ça Riera. Exercí la professió des del 1351. Fixà la residència a Girona. Morí, probablement, el 1372. (62)

570. **BERNAT CALCADELL**. De la segona meitat del segle XIII. Metge que influí en el rei Jaume I perquè no deixés exercir la Medicina a Montpeller sense un examen previ. (73/4, pàg. 266)

* **BERNAT CASTELLVÍ**. — V. **CASTELLVÍ, Bernat**.

571. **BERNAT CERDA**. Cirurgià, que, l'any 1387, exercia a Tarragona. (254, pàg. 14)

572. **BERNAT COLOMER**. L'any 1376, era metge a Cotlliure. (4, pàg. 100)

573. **BERNAT DALPICAT**. De la segona meitat del segle XIV. Probablement metge, puix que fou nomenat assessor en un procés per suposat emmetzinament. l'any 1378. (4, pàg. 268)

574. **BERNAT DE BONHORA, Mestre**. Escollit per Jaume II, per a llegir Medicina a l'Estudi General de Lleida (1311). De possible ascendència israelita. Segons Cardoner i Planas, amb el mateix nom i als mateixos anys hi ha un conseller a l'Escola de Medicina de Montpeller. (4, pàgs. 81 i 268/9, pàg. 13)

575. **BERNAT DE FIGUEROLA.** Metge de l'Infant Joan, cap al 1367. Probablement era de Vic. (117)
576. **BERNAT DE FRIGOLA, Mestre.** Metge, a Manresa, cap a l'any 1365. (8, pàg. 103)
577. **BERNAT DES LOGAR.** Metge jueu, a Besalú (Garrotxa), en el primer terç del segle XIV. (151, pàg. 15)
578. **BERNAT DESPUJOL.** Metge, a Manresa, a la segona meitat del segle XIV. (91, pàg. 185)
579. **BERNAT EGIDIO.** Metge de Pere III el Gran. (38, pàg. 75)
580. **BERNAT FIGASIOLA.** Metge del rei Joan I. (38, pàg. 76)
581. **BERNAT GIL.** Metge, a Banyoles (Gironès), a la primera meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)
582. **BERNAT JORDA.** Cirurgià, a Besalú (Garrotxa), a la meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)
583. **BERNAT JUHAN.** Cirurgià, del segle XIV. (37, pàg. 45)
584. **BERNAT LOR.** Metge, a Girona, a la segona meitat del segle XIV. (115, pàg. 16)
585. **BERNAT MARI.** Metge de Jaume II. (37, pàg. 4)
586. **BERNAT MAS.** Del segle XVI. Cirurgià a Sant Vicenç dels Horts, que va traslladar el seu domicili a B. (37, pàg. 45)
587. **BERNAT MINGUET.** Mestre en Medicina, que l'any 1365 va passar a Sardenya. Segons Voltes, era probablement de Perpinyà. L'any 1371, exercia la Medicina. (5, pàg. 132/117)
588. **BERNAT ORIOL.** Mestre en Medicina, cap a l'any 1379. Sembla procedent de Cruïlles (Baix Empordà). Metge de la Casa Reial Catalana durant el regnat de Joan I (cap a l'any 1390) i del de Martí I. (4, pàg. 108/168, pàg. 3)
589. **BERNAT RADULFA.** Metge que estigué encarregat de funcions forenses en relació amb el reconeixement dels ferits, durant el regnat de Jaume I.
590. **BERNAT SERRA.** M. el VI-1338. Cirurgià barceloní al servei dels reis Jaume II i Alfons III d'Aragó. Residí alguna temporada a Sardenya. (37)
591. **BERNEDA, Joan. N.** a Sant Hilari Sacalm (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1733. (309)
592. **BERNI, Francesc. N.** a Ribes de Freser (Ripollès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)
593. **BERNI, Joan. N.** a Ribes de Freser (Ripollès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)
594. **BERTOLI, Pere.** Capellà-metge a l'Hospital de Clergues, de Lleida, el 1429. (6, pàg. 397)
595. **BERTOMEU.** Metge, a Barcelona, al segle XVI. (38, pàg. 122)
596. **BERTOMEU, Francesc.** Metge del Capítol tarragoní entre el 1591 i el 1599, any en què morí. (254, pàg. 34)
597. **BERTRAN, Mestre.** Cirurgià, a Girona, a la segona meitat del segle XIV. (151, pàg. 16)
598. **BERTRAN, Antoni. N.** a Vic (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. Graduat també a Osca, el mateix any. Aleshores, ja era també batxiller en Medicina a Cervera i a Saragossa. (309)
599. **BERTRAN, Francesc.** Metge jueu convers, que exercí a Tarragona, cap als anys 1414-1417. Sembla procedent de València. Abans de convertir-se es deia Samuel Nageri. (254, pàg. 20)
600. **BERTAN, Jacint.** Cirurgià a les darreries del segle XVII. (131)
601. **BERTRAN, Joan.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)
602. **BERTRAN, Marc.** Metge del Capítol de Tarragona entre el 1561 i el 1592, any en què morí. (254, pàg. 34)
603. **BERTRAN DE MIRAYLLES.** Vers l'any 1333, exercia la Medicina a Lleida. (256, pàg. 202)
604. **BERTRAN DE TORRE.** L'any 1330, consta com a professor de Medicina a l'Estudi General de Lleida. (4, pàg. 81)
605. **BERTRAN i FIGUERES, Joan. N.** a B. el 27-XI-1864; m. a B. el 1945. Llicenciat a B., el 1886. Metge a la Granadella, Sant Esteve Sesrovires, Torrèlles de Foix i Vilafranca del Penedès. Posteriorment, va tornar a B., on cultivà l'Homeopatia. Partidari del vegetarisme. Dirigí la «Revista de Homeopatia Práctica». Autor d'*Emotivi-*

dad y salud (1911) i *Homeopatia e Higiene*. (74, pàg. 52)

606. **BERTRAN MALLOLA**, Metge, a la Selva del Camp, al segle XIV, que va morir a l'Espluga de Francof. (307, pàg. 49)

607. **BERTRAN i PASTOR**, Marc. N. a Tarragona el 5-V-1804; m. a B. el 31-VIII-1863. Primers estudis a Tarragona, fins al 1821. Cursà Medicina a B. i a Saragossa, on es doctorà el 1828. El mateix any, era professor de Física i Química a la Universitat de Saragossa. El 1833, després d'unes oposicions es va encarregar, en el mateix centre universitari, de la càtedra d'Institucions Mèdiques. El 1842, es va llicenciar en Cirurgia Mèdica i, l'any següent, era nomenat catedràtic d'Obstetrícia del Col·legi de Pràctics de Saragossa i vicedirector. El 1845, anava a València com a catedràtic d'Obstetrícia i el 1852, va passar a B., on es va encarregar de les assignatures de Fisiologia i Higiene. Del 1856 al 1860 va presidir la Reial Acadèmia de Medicina. El 1859, deixà Fisiologia i passà a Clínica Mèdica. Cultivà la Toxicologia. Juntament amb el doctor Bremon, s'encarregà, l'any 1856, d'estudiar l'epidèmia de tifoïdes de Parets. Autor de *Tesis de Filosofía en el Seminario de Tarragona* (1821), *Plan de enseñanza del segundo año de Medicina. Universidad de Zaragoza* (1832), *Consideraciones sobre el cólera morbo asiático, Informe presentado al Claustro de la Universidad de Zaragoza acerca de varias reformas en la enseñanza de la Facultad de Medicina, Apuntes de Patología General, Informe médico legal sobre alienación mental del reo Salvador Roig (de Gandía)* (1847), *De la importancia y necesidad de los auxilios médicos en el orden social* (1850), *Origen, naturaleza y modos de propagación de las epidemias, Defensa de los médicos contra la imputación de naturalistas, El médico, la medicina y la Sociedad, Mefitismo y desinfección, Signos pronósticos en las enfermedades de los niños, Consideraciones acerca de la organización y constitución de la mujer y de su influjo en las enfermedades de su sexo, Acerca de las virtudes de los médicos, Caso de hernia estrangulada terminada por gangrena seguida de curación, Informe médico legal sobre causa de infanticidio, Informe sobre el establecimiento de una fábrica de gas del alumbrado en la ciudad de Barcelona* (1854), *Eugenio Groux. Caso notable de hendidura esternal congénita* (1856), *Informe sobre una epidemia de tifoïdes en el pueblo de Parets, provincia de Barcelona, Rudimentos de Fisiología* (B. 1857), *Lecciones sobre*

Obstetrícia y arte de partear, Monografía sobre las epidemias del cólera morbo de 1834 a 1854 i alguns altres treballs.

(59, I, pàg. 281)

608. **BERTRAN i RULL**, Antoni. N. al Catllar (Tarragonès), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1790. (241)

609. **BERTRAN i SUGRANYES**, Josep. N. a Tarragona. Era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1753. Graduat també a Osca, el 1754. Metge del Catllar (Tarragonès), polemitzà amb el doctor Bosch i Cardellech, arran de la no contagiositat de la tisi, que l'últim dels citats sostenia. Delegat del protometge.

(309/26, III i IV, 1967, pàg. 113)

610. **BERTRANA**, Pere. N. a Manlleu (Osona), era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1782. (309)

611. **BERTULI**, Carles. Col·laborà a «El Telégrafo Médico», de Pons i Guimerà, on publicà el treball *El tifus de 1834 en Cataluña*. (7)

* **BESIERS**, Mestre Guillem de. — V. **GUILLEM DE BESIERS**, Mestre.

612. **BETEL**, Abraham. Del segle XV. Metge jueu castellà, resident a B. (4, pàg. 118)

613. **BEZACH**. Metge que fou del Príncep de Viana, per la mort del qual fou perseguit.

614. **BIADA i VIADA**, Josep Maria. De la segona meitat del segle XIX. Cursà Medicina a B. Després passà a Wursburg (Alemanya), on s'especialitzà en Oftalmologia, juntament amb Kolliker i Michel. Després passà per Berlín i París. Primer oculista de l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Traslladat a Manila (Filipines), fou metge de l'Hospital Civil, on fundà una clínica oftalmològica. El 10-VI-1891, va ingressar a l'Acadèmia Mèdico Farmacèutica de B., amb el discurs *Manifestaciones patológicas del órgano visual en sus relaciones con las enfermedades generales y de los diversos aparatos* (B. 1891). Autor del treball *Imperiosa necesidad de la propagación universal de los conocimientos oftalmológicos entre los médicos. Enseñanza oftalmológica en los diversos países de Europa* (V. «Gaceta Médica Catalana», 1885, juny). Juntament amb Saltor i Lavall, traduí, de Lesser, *Tratado de Dermatología, sifiliografía y enfermedades venéreas* (B. 1900). (96)

615. **BIALET i MASSE, Joan.** N. a Mataró (Maresme) el 19-XII-1846; m. a Buenos Aires el 22-IV-1907. Cursà Medicina a Madrid: 1862-1867. L'any següent va fer el servei militar al Marroc. Viatjà a París i a Londres i tornà a B., el 18/2. Quan va quedar vidu, el 1873, es traslladà a Buenos Aires i després a Mendoza, on el 1874. es va casar de nou. Estudià Dret i Enginyeria Agrònoma. Primer professor de Medicina Legal de la Universitat de Córdoba. El 1889, era professor de Dret del Treball i de la Seguretat Social. El 1890, era acusat de prevaricació i romangué onze mesos a la presó. Es preocupà de problemes mèdico-legals, del treball i d'obres públiques (autor del *Dique de San Roque*, a Córdoba). El 1901, es traslladà a Rosario, on exercí d'advocat. A Córdoba, una Universitat porta el seu nom. Autor dels treballs *Informe sobre el estado de las clases obreras en el interior de la República* (1904), *Nociones de Anatomia, Fisiologia e Higiene humanas* (Córdoba 1885), *Faltos del Superior Tribunal de Justicia de Córdoba, con la relación de sus respectivas causas* (Córdoba 1880), en tres volums, *Lecciones de Medicina Legal* (Córdoba 1885), en dos volums, *Proyecto de Ordenanza Reglamentaria del Servicio Obrero y Doméstico* (Rosario 1902), *Tratado de Responsabilidad Civil en Derecho Argentino* (Rosario 1904), *Informe sobre la creación de colonias nacionales algodoneras en la Argentina* (Buenos Aires 1906) i *El riego en los altos de Córdoba* (Córdoba 1906).

616. **BIANCHI i RECHE, Rafael.** Era director de Sanitat del port de B., quan publicà *Legislación vigente de sanidad marítima; comprendiendo la Ley de 28 de noviembre de 1885 (...) hasta el día* (B. 1893). (77, pàg. 61)

* **BIETA, Pere.** — V. VIETA, Pere.

617. **BIGAS, Andreu.** N. a Maçanet de Cabrenys (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. (309)

618. **BINEFAR, Jaume.** N. a Anglesola (Urgell), es va graduar a la Facultat de Medicina de Cervera, l'any 1792. (241)

619. **BINIMELIS, Pere Antoni.** Metge mallorquí a la meitat del segle XVIII. Doctorat a Ciutat de Mallorca. Autor de *Jacula a Propugnaculis fulminata, ad eadem demolienda retropulsa: circa quinqué resolutiones a magnifico Andrea Oliver, medicinae doctore fulcitas, et ab expertissimo medicina collegio Majoricensi notatas* (Palma 1743). (10, I, pàg. 104)

620. **BINIMELIS i GARCIA, Joan.** N. a Pollença el 1538; m. a Ciutat de Mallorca el 12-I-1616. Primers estudis a Ciutat de Mallorca. El 1568, passà a València, on fou deixeble de Lluís Collado. També estudià Matemàtiques, Astronomia i Ciències Físiques. A Roma, s'hi establí cap al 1570 i després retornà a Menorca. Allí féu el mapa de Menorca i de Cabrera. S'ordenà sacerdot. Nomenat cronista de les Illes, va començar el seu treball el 1585. Inventà instruments astronòmics, i a ell es degué la instauració dels focs o llums en les talaies, per a comunicar-se d'extrem a extrem de l'illa els moviments de les embarcacions i llur procedència. Autor dels treballs *Historia del Reyno de Mallorca*, en tres volums, i que segons Bover va ésser plagiat per Dameto, *Tractatus mathematicarum, Tratado de los montes de la Isla de Mallorca, Tractat del temperament propi de la illa de Mallorca, Noticia històrica de las rentas y emolumentos de la Catedral de Valencia, fundación de sus canongías y prebendas y compilación de sus antiguos estatutos, Relació y modo que dóna Aparicio de Subia nera fer l'oli de hon se declara més particularment que en otras, que ell havia donat de la manera que lo dit oli se té de fer; corregit i més reduït a la forma del art per Joan Binimelis, Tractat de com se han de curar las feridas i colps del cap, i com se ha de pendra y estancar la sanch de ellas en las personas que no tingueren més malalties que las ditas feridas, Tractat de las virtuts de la herba que es diu Sanctae crucis o Nicoriana, Questio an sint plures Coeli in universo i Quod coelum sphaericae sit figurae, Calendarium juxta ordinem Brevi. Rom. pro tribus annis, ab anno scilicet 1592 usque ad annum 1594 cum faesti generalibus Hispa. et quae in Diocesi Majo, consueverunt celebrari. Quod illus. ac Reve. D. D. Io. Vich et Manrique Episcopus Majo. una cum consilio sui admodum Re. Capituli confici jussit.* (10, I, pàg. 102)

621. **BIOSCA, Rafael.** N. a Esparreguera (Baix Llobregat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1748. (309)

622. **BISUERRA, Bartomeu.** Metge mallorquí a la primera meitat del segle XIX. Autor d'un treball: *Sobre las sondas de goma* (1835). (20)

623. **BITERRIS, G. de.** Metge dels reis Alfons III i Jaume II. (38, pàg. 75)

624. **BIU, Silvestre.** N. a Tamarit de Llitera. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779. (309)

625. **BLAHA, Estanislau**. N. a Centelles (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. Graduat també a Osca, el mateix any. (309)
626. **BLAHA i CASALS, Joan**. N. a Centelles (Osona). Era graduat en Medicina a Osca, l'any 1795. (309)
627. **BLANC, Bartomeu**. N. a Tortosa (Baix Ebre). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787. (309)
628. **BLANC i BENET, Josep**. N. a B. el 1856; m. a la Canonja el 6-III-1923. Cursà Medicina a B. Doctorat a Madrid, l'any 1881, amb la tesi *De la gravedad como agente etiológico, higiénico y terapéutico sobre el aparato genital de la mujer*. Director del dispensari infantil de l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Membre actiu de la Societat Mèdico Farmacèutica dels sants Cosme i Damià. L'any 1910, participà en el Congrés Internacional de la Tuberculosi a B., amb el treball *Enseñanzas que brotan de la comparación de algunas estadísticas de la tuberculosis*. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de B., on ingressà amb el discurs *Balanc higiénico de los modernos sistemas de moral* (1909), i on l'any 1919 va fer el discurs inaugural de curs amb *Algunas reivindicaciones feministas de orden higiénico-social* (1919). Membre de la junta Organitzadora del III Congrés de Metges de Llengua Catalana (1919). Es preocupà per problemes higiènics, socials i deontològics des d'una òptica de l'ortodòxia catòlica. Col·laborà a «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas», on va ser secretari de redacció; «Gaceta Médica Catalana» (1881), «Revista Barcelonesa de Conocimientos Médicos» (1911), «La Veu de Catalunya», on va inscriure una bibliografia del doctor Robert, l'11-IV-1902. En el mateix periòdic, hi té publicats articles els dies 19 i 29 d'octubre; 8, 15 i 29 de novembre i 21 de desembre de 1904; 7 i 28 de setembre i 26 d'octubre (sobre demografia barcelonina) de 1905; 10 i 31 de gener de 1908. També col·laborà al «Diari de Catalunya» (7-VIII-1900), «La Aurora Social» (VI-1907), «La Vanguardia» (25-XII-1915) i altres periòdics. L'any 1895, va publicar a la revista «La Enciclopedia» diversos articles sobre *Datos para una bibliografía quirúrgica española*, recollits més tard en un volum (B. 1895), on se citen 450 autors i 1.100 obres. Traduí al castellà les obres següents: de Byron Branwell, *Diagnóstico diferencial de los ruidos cardíacos* (B. 1882); d'Inhel Renoy, *Tratamiento de la fiebre tifoidea* (B. 1893); de Poulet i Bousquet, *Tratado de patología externa* (B. 1893-1895), en tres volums i amb la col·laboració dels doctors Corominas i Collet; d'A. Mathien, *Neurastenia* (B. 1894); de J. Comby, *Terapéutica y profilaxis de las enfermedades de los niños* (B. 1894), amb la col·laboració del doctor Corominas i Sabater; de J. Comby, *El raquitismo* (B. 1895); d'A. Manquat, *Tratado elemental de Terapéutica, materia médica y farmacología* (B. 1895), en dos volums, amb la col·laboració del doctor Masip; de Burlereau, *La lucha por la salud* (B. 1908), i de Surbled, *La moral del joven*. Autor de *Las órdenes religiosas a los ojos del médico*, que presentà en el Congrés catòlic de Santiago del 1902; *Si cabe evolución de lo vegetativo a lo animado*, que presentà en el Congrés Mèdic Internacional de Madrid, del 1903. *La moderación de la Libidine* (B. 1905, segona edició), *La fuerza del hábito: resorte de la humana perfutabilidad* (B. 1906), *Contribución al saneamiento de Barcelona. Etiología de su mortalidad y manera de disminuirla* (B. 1907) i, en el segon volum, *La población animal en sus relaciones con la higiene pública* (B. 1907); *La Sífilis, plaga social* (B. 1908), *La polis i el fum a les ciutats* (1909), *Dictamen para mejorar la salubridad de Barcelona* (1910), *El problema de la educación sexual* (1912), que presentà en el Congrés d'Higiene Escolar, a B.; *La escuela mixta. Ensayo crítico sobre la coeducación de los sexos* (1914), *El secret mèdic en la interrupció criminal de la gestació*, que presentà en el III Congrés de Metges de Llengua Catalana; i en el IV, celebrat a Girona el 1921, *Normes per a la censura de les pel·lícules cinematogràfiques com a mida de protecció a la infància*. (26, IV, 1971, núm. 224/69)
629. **BLANCH, Bernat**. N. a Santa Maria de Gal·lecs (Vallès Oriental). Va obtenir el títol de batxiller en Medicina, el 20-VI-1582. (66, pàg. 206)
630. **BLANCH i CLAUSELL, Josep**. N. a Lloret de Mar (Selva) el 1883; m. a B. el 22-VII-1944. Cursà la llicenciatura a B. Cultivà l'Homeopatia. Fundà i dirigí la revista «El Homeòpata». (74, pàg. 55)
631. **BLANCH i CUFÍ, Josep**. De la primera meitat del segle xx. Autor de *Breves consideraciones sobre higiene infantil* (Girona 1914). Es tracta d'un treball llegit en una sessió de metges que hi hagué a Olot. (77, núm. 370)
632. **BLANCH i PIERA, Josep**. M. a B. el 1906. Publicà alguns articles literaris i

científics a la revista la «Reinaxensa». Fou regidor de l'Ajuntament de B. Va estar encarregat molts anys de llegir les poesies premiades en els Jocs Florals.

(59, pàg. 287)

633. **BLANQUET, Emmanuel.** Cirurgià aprenent des del 1730. Adjunt de Francesc Juncosa, a qui succeí en el càrrec que aquest últim tenia a l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 243)

634. **BLAS i MANADA, Macari.** Fou director de la revista, publicada a B., «El Monitor de la Farmacia y la Terapéutica» (1899).

(7)

635. **BLASC DE CAMARASA.** Vinculat amb l'Estudi General de Lleida entre els segles xiv i xv. Metge reial. A la Biblioteca Nacional de Florència hi ha un manuscrit original seu: *Un tractat sobre pestilència*. Aquesta obra estava compilada a B. el 1405 i havia estat adreçada al rei Martí.

(4, pàgs. 53 i 60)

* **BLASCO DE CAMARASA.** — V. **BLASC DE CAMARASA.**

* **BLASI, Armengol.** — V. **ARMENGOL BLASI.**

636. **BLAVIA, A.** El 1879, era premiat per la Societat Literària i de Belles Arts de Lleida el seu treball *Apuntes para la flora de Lérida* (Lleida 1888).

(77, pàg. 67)

637. **BLAY i ZERES, Víctor.** Doctor en Medicina y Cirurgia. Autor de *Contravenenos y auxilios que deben prestarse en los primeros momentos de los envenenamientos agudos* (B. 1880).

(77, pàg. 67)

* **BLUMER, Pere.** — V. **PERE ÇA FLOR.**

638. **BOAÇ SA SALA, Mosse.** Metge jueu, també fill de metge, que, entre els anys 1360 i 1367, exercí a Besalú.

(351)

639. **BOADELL, Joan.** Batxiller en Medicina barceloní, que, entre els anys 1445 i 1484, exercí a Marsella.

(5, pàg. 138)

640. **BOATIUS MOSSE.** Personatge jueu, a qui, l'any 1368, l'Infant Joan donà permís d'exercir la Medicina a Catalunya, exceptuant les viles de Perpinyà, Puigcerdà, Vilafranca del Penedès i Cervera.

(1, pàg. 492)

641. **BOET i CARBONELL, Ignasi de.** N. el 1797; m. a Mataró (Maresme) el 1-1887. L'any 1872, era president de la primera junta de Govern de la Creu Roja de Mataró. Ho fou durant un any. Metge de Sanitat Marítima. Exercí a Mataró durant més de cinquanta anys.

(46)

642. **BOFARULL, Pau.** N. a Santa Colo-

ma de Queralt (Conca de Barberà), es va graduar a Cervera, l'any 1792.

(241)

643. **BOFIA, Josep.** N. a Sant Hilari Sacalm (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771.

(309)

* **BOFILL.**

— V. **SALOMÓ BOFILL.**

— V. **JUCEF SALOMÓ BOFILL.**

644. **BOFILL, D.P.** De la meitat del segle XIX. Juntament amb J. Martí, traduí i argumentà considerablement els *Elementos de química aplicada a las artes, a la industria y a la Medicina*, d'A. Bouchardat (1844).

(58, pàg. 46)

645. **BOFILL, Jaume.** Exercia la Cirurgia cap al 1500. Ajudà Antoni Amiguet en el seu curs de Cirurgia que feia a B. a les darreries del segle XV, substituint Joan Valls. Més tard, fou cirurgià de Carles I.

(132, 349 i 316)

646. **BOFILL, Joan.** De la meitat del segle XVI. Procedent de la diòcesi de Girona, concretament de «Balneolarum», es va matricular el 17-X-1530 a l'Escola de Medicina de Montpeller. Professor de Medicina a l'Estudi General de B. L'any 1566, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. El 1561, havia estat conseller de l'Ajuntament de B.

(243, I, n.º 162/108, pàg. 98/66,

647. **BOFILL, Ramon.** Metge que, l'any 1546, era conseller de l'Ajuntament de B.

(243, I, pàg. 161)

648. **BOFILL i GALTÈS, Francesc.** Metge de Santa Coloma de Farners, que publicà *Memoria descriptiva de las aguas minero medicinales de Santa Coloma de Farners* (B. 1890). Fou un dels redactors del «Boletín del Ateneo de Alumnos internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» (1882).

(76, pàg. 283)

649. **BOFILL i NONELL, Simó.** N. a B. el 24-X-1828; m. a B. el 26-III-1913. Simultàniament amb els estudis de Medicina i Cirurgia, féu la carrera de Ciències Físico-Matemàtiques i Química. Fou soci de número i bibliotecari-arxiver de l'Acadèmia de Medicina, on ingressà l'any 1870. El 1860, va fer la tesi doctoral a Madrid, parlant sobre els deures del metge envers la humanitat. Col·laborà a «El Compilador Médico» (1865). Autor de «¿Existe la Bulimatopia, o sean enfermedades de la voluntad?» (1870) i *Principales escollos de la práctica médica y medios de salvarlos* (1882).

(59, pàg. 304)

650. **BOFILL i PICHOT, Josep Maria.** De les darreries del segle XIX i el comença-

ment del xx. Soci de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de B. des del 1909. Traduí, de J. Pantel, *A propósito de un Anisolabis alado* (1917). Fou un dels redactors del «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» (1882). Autor de *Catàlech de Insectes de Catalunya* (B. 1902), *Parasitismo animal y sus relaciones con la agricultura* (B. 1909), *Algunos datos anatómicos y biológicos del Arthremus Verbasci I* (B. 1911) i *Noticias anatómico biológicas del «Oligomerus Brunneus» Oliv. y de su parásito el «Pediculoides Ventricosus» Newp.* (B. 1916). (77, pàg. 68)

651. **BOIX, Emill.** N. a Illa del Riberal el 1862; m. el 1922. Cèlebre, a París, com a metge i hi fundà el grup català Canigó. Publicà poemes a diverses revistes, entre els quals cal esmentar *L'àliga blanca* (V. «Revue Catalane», 1915), poema allegòric contra l'Imperi alemany. (Pere Verdguer, 305, pàg. 100)

652. **BOIX, Jacint.** N. a Vic (Osona), era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1789. (309)

653. **BOIX, Joan Rafael.** Metge gironí de les darreries del segle XVII i el començament del XVIII. Va escriure, en català, un *Tractat de la peste* i dos sobres sagnies. (315, pàg. 30)

654. **BOIX i MOLINER, Miquel Marcel·lí.** Doctor en Medicina a la primera meitat del segle XVIII. El cita Feliu Janer en el seu elogi fúnebre de Felip V, imprès a Cervera el 1816: *Hipócrates defendido y aclarado*. Autor de: *Hipócrates defendido de las imposturas y calumnias que algunos médicos poco cautos le imputan, en particular en la curación de las enfermedades agudas* (Madrid 1711) i *Hipócrates aclarado y sistema de Galeno impugnado por estar fundado sobre dos aphorismos de Hippocrates* (Madrid 1716) (50, II, pàg. 306)

655. **BOLADERAS, Joan.** L'any 1703, aspirava a una càtedra de Medicina de la Universitat de B. (28, 1973, IX, núm. 27, pàg. 29)

656. **BOLADERES, Joan Bapta.** N. a Sant Andreu de Palomar (Barcelonès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1729. Graduat també a Osca, el 1748. (309)

657. **BOLDÓ, Baltasar Manuel.** De les darreries del segle XVIII. Autor d'un *Discurso sobre las ventajas que los jergones llevan a los colchones para los hospitales*

del ejército (B. 1794) i *Epístola en latín dirigida desde Cuba a D. Tomás Villanova* (L'Havana, 1798). (50, II, pàg. 307)

658. **BOLDÚ, Josep.** N. a Cervera (Segarra). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

659. **BOLDÚ, Miquel.** N. a Vergós (Segarra). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1729. (309)

660. **BOLEDA, Cristòfol de.** Metge del segle XVI n. a Tàrrrega. Caresmar deia que era natural de Lleida i metge de Tàrrrega. Estudià Medicina a Lleida, d'on fou catedràtic. Va escriure *Question médico-moral, en que resolutiva y sólidamente se disputa qué tiempo sea el oportuno para administrar la extremaunción; y se defiende ser en el que el médico ordena el viático al enfermo...* La llicència per a imprimir-se fou donada, a Sevilla, el 28-II-1710. (57, pàg. 116)

661. **BONACORSO DIAQUO (o DE LAQUA).** Queixaler, fill de Cena (Siena?). que al segle XV exercia a terres catalanes. (4, pàg. 118)

* **BONAFE, Mestre Honorat de.** — V. **HONORAT DE BONAFE, Mestre.**

662. **BONAFEU MOMET.** Metge jueu, que, entre els anys 1328 i 1342, va estar afinat a Valls. Sembla que va combinar l'exercici de la Medicina amb el comerç. (347, pàg. 161)

663. **BONAFONTE i NOGUÉS, Mateu.** N. a Saragossa el 21-IX-1862; m. el 1940. Ingressà a l'escalafó de professors universitaris el 29-V-1904, a la Universitat de Saragossa. Catedràtic de Ginecologia a Sevilla, passà per trasllat a B. el 1914, on ocupà la càtedra d'Obstetrícia vacant per la mort del baró de Bonet. Al cap de dos anys passà a Ginecologia, vacant per la mort de Fargas. És notable el comiat que féu al Claustre de Sevilla: «Adios Sres, que me voy a Europa». El Directori Militar el nomenà degà de la Facultat de Medicina de B., el 1925, substituint Seres i Ibars. Bonafonte fou succeït al cap de dos anys per Eusebi Oliver, en aquest càrrec. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. L'any 1932, va dimitir com a membre de la Reial Acadèmia de Medicina. Traduí, d'A. Bousier, *Manual de Ginecología* (1918).

664. **BONAFÓS.** Metge jueu, que, al segle XIV, s'establí a Perpinyà. (39, pàg. 52)

665. **BONAFÓS, Manuel.** De la segona meitat del segle XVIII. Serví de practlicant a l'Hospital de Tarragona. Després es traslladà a B. El 1775 era practlicant de Cirurgia a l'Hospital de la Santa Creu, de B., i va arribar a cirurgia major i consultor supernumerari de l'exèrcit. Cap al 1783, era cirurgià ajudant a l'Hospital de Tarragona. Fou professor substitut del Col·legi de Cirurgia de B. i titular del de Sant Carles, de Madrid. D'ell és la comunicació *Parto en el que el feto presentaba un brazo ya amoratado y de un volumen enorme, que se terminó naturalmente* (1807), i les memòries *Gonorena de Pott* (1796) i *Hidropesia producida por una mala curación de las fiebres intermitentes* (1797). (54, pàg. 245/113, pàg. 124/124/179)

666. **BONAFÓS ABRAHM.** Metge jueu del començament del segle xv (1420), que exercí a Cervera. (311, pàg. 378)

667. **BONAFÓS BONFILL.** Metge jueu, que, a la segona meitat del segle XIV, exercí a Ripoll. (351)

668. **BONAFÓS BONFILL ASTRUC.** Al segle xv, va traduir, a l'hebreu, obres de Dioscòrides i Abulcasis. (4, pàg. 43)

669. **BONAFÓS CRESPINI.** Metge jueu valencià a la meitat del segle xiv. (1, pàg. 492)

670. **BONAFÓS DESCATLLAR.** Metge jueu, fill d'Abraham des Castlar, que va exercir a Perpinyà entre els anys 1273 i 1286. (351)

* **BONAHORA, Bernat de.** — V. **BERNAT DE BONHORA.**

* **BONAMAT, Joan.** — V. **BONANAT, Joan.**

671. **BONAMICH, Narcís M.** el 26-V-1741. Fou metge de Villarejo de Salvanes, a l'Alcàrria. Autor de: *Duelos médicos contra el teatro crítico del Rmo. P. Fr. Benito Feyjoo y contra la Palestra médica del P. Fr. Antonio Rodríguez, monge cisterciense, que en defensa y desagravio de la noble facultad médica, ofreció al juicio de los curiosos y doctos en teóricos, prácticos y médicos discursos* (Madrid 1741). (58, pàg. 50)

672. **BONANASCH DE PERPINYA, Mestre Alfachim.** Metge jueu; que l'anv 1371 era admès a la cort del rei Pere el Cerimoniós. També exercí a Cervera, on el trobem vers el 1385. (6, pàg. 43)

673. **BONANAT, Joan.** Batxiller en Medicina, que el 22 de juliol de 1453 assistí, a

B., en una reunió per a nomenar canceller i lloctinent, de l'Estudi de Medicina. (4, pàg. 114)

674. **BONANAT GIRONES.** Cirurgià de la Casa Reial Catalana a les darrerries del segle xiv. Tractà d'una malaltia Elisabet, filla de Pere III el Cerimoniós. (9, pàg. 27/37, pàg. 59/117)

675. **BONANAT JULIA.** Metge jueu, al qual juntament amb Mestre Pere la Flor, els fou concedit, l'anv 1366, fer la desusp-tació de les ferides a l'illa de Mallorca. (1, pàg. 492)

676. **BONANAT DE MANSO.** Exercí la Medicina cap al 1400. (37, pàg. 59)

* **BONASANCH ALFAQUIM.** — V. **BONANASCH DE PERPINYA, Mestre Alfachim.**

677. **BONASTRUCH DE PORTA.** N. a Girona el 1194; m. a Haifa (?) el 1270. Rabí de l'aliama de Girona i metge. De nom Mosén ben Nahman, fou anomenat també **Nahmánides**, i en sigla, **Ramban**. Destacà en el judaisme com a filòsof, talmudista i cabalista. Pel seu gran prestigi fou cridat a una controvèrsia pública celebrada a B. (1263) en presència de Jaume I i de Ramon de Penyafort. La part cristiana hi era representada pel dominicà convers Pau Cristià. Hom conserva d'aquesta disputa, en la qual ambdós contrincants es consideraven guanyadors, una versió llatina i una altra hebraica, aquesta escrita pel mateix Bonastruch de Porta. Les autoritats eclesiàstiques, però, l'obligaren a exiliar-se: després d'una breu estada a Castella i a Provença; es traslladà a Palestina (1267). De la seva producció exegetica són notables els treballs sobre la Bíblia (especialment el *Perus 'al ha Torà*, comentari al Pentateuc) i al Talmud. Com a filòsof, malgrat que era un admirador de Maimònides, es contraposà a les seves tendències intel·lectualistes i derivà cap al camp de la càbala, en el qual compongué un *musta gab* per a ésser recitat a primer d'anv. la mostra més antiga de la poesia cabalística peninsular. Altres obres cabalístiques són *Osar ha-hayyim* («Tresor de la vida») i *Derasà* («Investigació»). És autor també de nombroses obres didàctiques —entre d'altres, *Igguéret ha-ródes* («Epístola de la santedat»), *Torat ha-adam* («La llei de l'home») — i de diverses poesies sagrades. (Dolors Bramon, 32, III, pàg. 704)

678. **BONELLS, Francesc.** N. a Berga (Berguedà). Era batxiller en Medicina a Osca, l'anv 1734. (309)

679. **BONELLS, Jaume.** Metge, del segle XVIII, nascut a B. El maig del 1755, feia oposicions a la plaça de practicant segon de l'Hospital de la Santa Creu de B. Metge del duc d'Alba, exercí a B. i a Madrid. Va contribuir a la creació de la Conferència Matemàtica Experimental (1764). Autor de: *Discurso sobre la utilidad y necesidad de las academias de Medicina práctica* (B. 1780); *Memoria sobre las causas de las frecuentes apoplejias y muertes repentinas que acaecen en Barcelona* (B. 1784); *Perjuicios que acarrear al cuerpo humano y al Estado las madres que rehusan criar a sus hijos, y medios para contener el abuso de ponerlos en ama* (Madrid 1786); *Curso completo de anatomía del cuerpo humano* (Madrid 1796-1800) en cinc volums. Aquest últim llibre fou escrit en col·laboració amb Ignasi Lacaba, i és d'un gran valor científic en relació als altres similars del seu temps. Durant més de cinquanta anys fou utilitzat per a l'ensenyament. També fou Bonells el qui va escriure la part anatómica de l'obra de Josep Ponce de León: *Fisiología química del cuerpo humano* (Granada 1804).

(50, II, pàg. 326/345, pàg. 43)

680. **BONELLS I PASCUAL, Josep.** N. a Borredà (Berguedà). Era batxiller en Medicina, a Osca. l'any 1797. També era batxiller en Medicina, a Cervera i a Saragossa. (309)

681. **BONEMCOMTE, Antoni.** Queixaler (dentista), dels començaments del segle xv. (68, pàg. 293)

* **BONET ABRAHAM.** — **V. YEDA'YA BEN ABRAHAM HA-PENINÍ.**

682. **BONET, Andreu.** N. a la Bisbal (Baix Empordà), exercí a la segona meitat del segle xvi. L'any 1580, va obtenir el títol de batxiller, llicenciat i doctor en Medicina, a l'Estudi General de B.

(66, pàg. 205)

683. **BONET, Isaac.** Metge jueu, establert a Perpinyà al segle xrv. (38, pàg. 52)

684. **BONET, Pere.** Metge cirurgià, titulat a la Universitat de Lleida, que l'any 1716 exercia la Cirurgia en aquella ciutat.

(6, pàg. 398)

685. **BONET, Pere.** Cirurgià, del Col·legi de Metges de Lleida cap al 1716.

(63, pàg. 67)

686. **BONET, Rafael.** Autor de: *Estado demostrativo de la epidemia de viruelas que en 1854 y 1855 reinó en la villa de Sabadell.* (59, I, pàg. 309)

687. **BONET I AMIGÓ, Joaquim.** N. a el 7-VII-1852; m. a B. el 4-IX-1913. Fill

d'un professor de l'Escola de Nàutica de B. Inicià la llicenciatura a B., el 1868. Doctorat a Madrid, l'any 1874. Aquest mateix any, era professor auxiliar, per oposició, d'Obstetrícia i el 1879, era catedràtic de la mateixa disciplina, a B. El 1904, presidia la Reial Acadèmia de Medicina, on havia ingressat amb el discurs: *De la antisepsis puerperal.* Del 1905 fins a la seva mort fou rector de la Universitat. Fou quatre vegades senador per la Universitat de B. L'any 1901, rebia el títol de baró de Bonet. Pels seus càrrecs oficials estigué relacionat amb la inauguració del nou Hospital Clínic. Sempre actuà, dòcil i servicial, sota les normes que disposava l'Administració Pública. Partidari de la col·legiació mèdica obligatòria, en contra del parer de la majoria dels seus companys de càtedra i de professió. President del Col·legi de Metges Oficial de B. Cofundador i codirector en els primers números de la «Gaceta Médica Catalana» (1881). Col·laborà en el «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» (1882): «La Enciclopedia» (1888): «Boletín de la Academia de Higiene» (1893): «Boletín Clínico de la casa de salud de Ntra. Sra. del Pilar» (1897). i d'altres. Autor de: *Contribución al estudio de los vómitos del embarazo, De la fiebre muerneral, Estudio de la ley de acomodación en el mecanismo del parto y consecuencias de la misma. La práctica ginecológica de antaño y la de hoy»* (B. 1896). (118, I, pàg. 418)

* **BONET BONJORN, David.** — **V. DAVID BONET BONJORN.**

688. **BONET BELLSHOMS.** Metge jueu, a Perpinyà, a la meitat del segle xrv.

(1, pàg. 492)

689. **BONET DE GANGES.** Metge jueu, que, entre els anys 1314 i 1329, exercí a Valls. Es dedicà també al préstec i al comerç. (341)

690. **BONET I PEDROS, Antoni.** De la meitat del segle XIX. Autor de: *Conocimientos de sí mismo, dirigidos en especial a conseguir un bienestar permanente* (B. 1851). (59, pàg. 306)

691. **BONEU.** Professor de la Facultat al segle XVIII. (77, pàg. 71)

692. **BONEU, Jaume.** Metge, a B., a les darreries del segle xvi. (38, pàg. 122)

693. **BONEU, Miquel.** Professor de Medicina, a l'Estudi General de B., a la meitat del segle XVII. Els anys 1665 i 1673, era conseller de l'Ajuntament de B.

(243, I, pàg. 167)

694. **BONFILL**. Metge jueu, a B., al segle xv. (38, pàg. 52)
695. **BONHUA CABRIT**. A la meitat del segle xiv, era cirurgià de la Casa Reial Catalana. No sembla que sigui el mateix Bonjuha Cabrit, perquè aquest últim era físic. (1, pàg. 492)
- * **BONHORA**, Bernat de. — V. **BERNAT DE BONHORA**.
696. **BONIA**, Joan de. — Metge valencià, del rei René d'Anjou, un dels pretendents a la corona napolitana. (52)
697. **BONIQUET**, Josep. Odontòleg. N. a Girona, que, l'any 1895, va fundar, a B., la revista «La Especialidad Estomatológica». Participà activament en el Congrés Odontològic espanyol, celebrat a B. el 1899. Col·laborà a la «Revista Científica y Profesional» (1898), «La Odontología Española», «La moderna Estomatología de Madrid», «Revista Dental Mexicana», «Boletín del Colegio de Médicos de Gerona», i d'altres. Autor de: *Accidentes debidos al desarrollo de la muela cordial* (B. 1896), *Lesiones del conducto de Stenon. de origen bucal* (B. 1897), *Higiene de la dentición de los seis años* (B. 1898), *La teoría de la infección explica el mecanismo de las complicaciones de la caries de los dientes* (B. 1898), *Higiene popular de la boca* (s. d.), *Paralelo entre la necrosis de la mandíbula y el maxilar superior* (B. 1898), *Higiene razonada de la boca. o sea consejos útiles para su conservación* (B. 1898-1899), en dos volums, *Etiología y profilaxis de la caries dentaria* (B. 1899), *Las neuralgias del Trigémino y su relación con la higiene dentaria* (B. 1899), *Notas clínicas sobre la Sífilis bucal* (B. 1899), *Reimplantación de un diente en circunstancias deformables* (B. 1899), *La radiografía aplicada al diagnóstico de las afecciones bucales* (B. 1900), *Traumatología de los dientes* (B. 1900), *Museo Odontológico. Clínica iconográfica de enfermedades de la boca* (B. 1901), *L'abús de les dents artificials. Importància de conservarles naturals* (B. 1902), *La última palabra en odontología* (B. 1904), *Contribución a la terapéutica conservadora de los dientes* (1905). (30/77, pàg. 71/76, pàg. 117)
- * **BONIRAC**, Salomó. — V. **SALOMÓ BONIRAC**.
698. **BONJORN**, Benet. Batxiller en Medicina, oriünd de Perpinyà, que exercia a B., cap al 1401. (37, pàg. 59)
699. **BONJUA**. Metge i cirurgià, n. a Banyoles (Gironès) al segle xiv. Va exercir el càrrec de metge de la Casa Reial de B. (117, I, pàg. 421)
700. **BONJUHA ASTRUCH**. Metge jueu, que va morir l'any 1357. Havia exercit a Valls i, cap a l'anv 1330, va passar a residir a Santa Coloma de Queralt, on el tenien aconduït amb una soldada de 100 sous. (347, pàg. 160)
701. **BONJUA**, Astruc. Metge jueu, que l'any 1404 fou elegit, pel Consell de la ciutat de Tarragona i l'arquebisbe, metge municipal. Més endavant, el 1417, va fer un contracte per anar un dia la setmana a visitar Reus. (4, pàg. 100)
- * **BONJUE**. — V. **BONJUA**.
702. **BONJUHA DE BESALÚ**. Metge jueu, que, cap a l'any 1408, exercia a Camprodon. (351)
703. **BONJUHA CABRIT**. Físic jueu del segle xiv. Procedent de Tàrraga, l'any 1370 era metge-cirurgià de la cort de Pere el Cerimoniós. (9, pàg. 29)
704. **BONJUSES**. Metge jueu, a Clayrà, a la meitat del segle xiv. (38, pàg. 52)
705. **BONMATÍ** i **MOLINS**, Josep. N. a Anglès (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. També graduat a Osca, el mateix any. (309)
706. **BONNAT GERONES**. Cirurgià gironí de la segona meitat del segle xiv. Cirurgià de la Casa Reial Catalana. Fundador, amb Colteller, Coll, Vicents i Bertran, de la Confraria de Metges, Especiers i Barbers. (151, pàg. 15)
707. **BONPOSC BONFILL**, Azaries. Metge jueu, de les darreries del segle xiv i començament del xv. Traduí de l'àrab a l'hebreu la *Patologia et Higiene*, de Galè. Traduí a l'hebreu *De consolatione philosophiae*, de Boeci, i les faules d'Esop. (4, pàg. 40/243; II, pàg. 261)
- * **BONSENYOR**, Astruc. — V. **ASTRUC BONSENYOR**.
- * **BONSENYOR**, Jafuda. — V. **JAFUDA BONSENYOR**.
708. **BONSENYOR MALET**. Metge jueu, a Manresa, vers el 1370. Germà de Cresques Malet. (8, pàg. 103)
709. **BOQUER**, Francesc. N. a la Selva del Camp. Era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

710. **BOQUET, Guerau.** Del segle XVI. Signà un contracte d'assistència amb els consellers de Manresa l'any 1534. Fou catedràtic de Medicina a B. (8, pàg. 96)

711. **BORDALBA, M.** Metge de Joan I. (38, pàg. 76)

712. **BORDALBA, Pere.** Metge de Ferran I i Alfons V, al segle XV. (38, pàg. 76)

713. **BORDAS I SALELLAS, Francesc.** N. a Girona el 16-IX-1883; m. a B. el 1963. Fill de metge militar. Cursà Medicina a B. Llicenciat a vint-i-un anys. Doctorat a Madrid. Inicià l'exercici professional a Gandia i al cap de poc temps tornà a B. Treballà en el dispensari oftalmològic de l'Hospital de la Santa Creu, del qual al final de la seva vida va ser director. A l'Acadèmia de Ciències Mèdiques professà durant algun temps Anatomia del Sistema Nerviós i Osteologia. Professor ajudant de classes pràctiques a l'Hospital Clínic. Féu la tesi doctoral amb *Estudio del desarrollo de la miopia escolar* (1906). Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina des del 1950, fent el discurs d'entrada amb el tema *Estampas de la Oftalmología barcelonesa en los primeros años del siglo XX (1900-1905)* (Tarragona, 1950). Cap del servei d'Oftalmologia de l'Institut de la Dona que Treballa. El 1939 era Cap del Servei d'Oftalmologia de l'Hospital de Sant Pau. Col·laborà en els «Archivos de Oftalmología Hispano-Americanos», «La Medicina Catalana» i altres revistes, així com en el «Diccionario de Medicina», que dirigí el doctor Corachan.

714. **BORDES, Bartomeu.** Cirurgià, a Perpinyà, a les darreries del segle XVI. L'any 1577, s'examinava de filosofia i dos anys més tard era acceptat com a oient d'Arts i Medicina, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 203)

715. **BORDILS, Bartomeu Antoni.** Metge i advocat mallorquí, que morí l'any 1727. Va escriure composicions de caràcter satíric, de tendència anticlerical. (308, I, pàg. 330)

716. **BORDOY I GELABERT, Bartomeu.** N. a Ciutat de Mallorca; m. el 28-II-1906. L'any 1891, ingressà com a numerari a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, amb el discurs: *Anatomía científica y concepto de la fiebre en la filosofía hipocrática*, de la qual, més tard, va ser vice-president. Dirigí la «Revista Balear de Ciències Mèdicas». Autor de: *Estudio terapéutico del Eucaliptus* (Palma de Mallorca 1888), *La Higiene Pública en*

la Ciudad de Palma (Palma de Mallorca 1893), *Bromatología Balear* (Palma de Mallorca 1894), com a discurs inaugural acadèmic, i *Notas salientes del sarampión padecido en Palma en 1896* (1896). També cultivà la poesia castellana: *Enrique de Onis ó escenas Bellverianas* (Palma 1853). (20/76, pàgs. 174, 177 i 271)

* **BORGODAS. — V. DAVID BEN ABRAHAM CASLARI.**

717. **BORI, Domènec.** En 1717, era metge supernumerari de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230)

718. **BORI, Josep.** Metge, de B., que el 1703 feia l'últim curs de Medicina i escriví un treball. (2, II, pàg. 153)

719. **BORIA.** Metge, a Solsona, a la meitat del segle XVII. (334)

720. **BORIA, Antoni.** Cirurgià, que l'any 1801 exercia a Calaf. Sota la direcció del metge Canet i Pons inoculà aquell any la vacuna antivariòlica a trenta infants d'aquella població.

721. **BORIA, Bernat.** Metge, que l'any 1660 era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 167)

722. **BORIA, Tomàs.** N. a B., es va doctorar a l'Estudi General, l'any 1602. (66, pàg. 208)

723. **BORJA, Anton de.** Cirurgià de Rubí, que el 1730 va escriure en català *Chirurgia pràctica moderna*. Anteriorment, havia escrit un altre treball, dedicat als seus fills, titulat: *Ramellet de diferents flors tant antigues com modernes. Recopiladas de diferentes Autores, y las demás experimentadas per mi Anton de Borja M.º Cirurgià per la Salut dels Pobres Malalts*, en dues parts (1716). Deixà manuscrites traduccions al català dels llibres: *Tractat breu de flebotomia*, de Diego Pérez de Bustos, i *Principis de Cirugia*, de Jerónimo de Ayala, amb data de 1721 (Biblioteca de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de B.).

(28, 1973, III, núm. 32/77, pàg. 72)

724. **BORJA, Miquel.** N. a Rubí (Vallès Occidental). Era batxiller en Medicina, a Ossa, l'any 1768. (309)

725. **BORRAS, Agustí.** Cirurgià que exercí a Taragona a la meitat del segle XVII. (254, pàg. 41)

726. **BORRAS, Agustí.** Doctor en Medicina de les darreries del segle XVII i començament del XVIII. Probablement, era fill del cirurgià del mateix nom. El 1693, era elegit metge del Capítol de Tarragona. En aquesta ciutat fou cònsol en cap els anys 1699 i 1711. (254, pàg. 41)

727. **BORRAS, Joan-Llàtzer.** Procegent de Girona; l'11 d'octubre de 1539 es va matricular a l'Escola de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 98)

728. **BORRAS, Miquel.** N. a Mont-roig del Camp. Fra batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1789. (309)

729. **BORRAS, Pere.** M. a B. el 31-VIII-1844. Fill de F. Borràs i Montaner. Metge-cirurgià ajudant del Cos de Sanitat Militar. És autor del treball: *Observación al escorbuto muy agudo que en cinco días terminó con la muerte del enfermo*. Va escriure la seva biografia el doctor S. Bruguera. (133/59, pàg. 313)

730. **BORRAS I CASAS, Francesc.** N. a La Garriga (Vallès Oriental); m. el 1804. Fill del cirurgià de la Garriga Fèlix Borràs. Va contreure matrimoni amb la neboda de Pere Virgili. L'any 1765, es va graduar de cirurgià llatí al Reial Col·legi de Cirurgia de B. Prestà serveis en el Regiment d'Alcàntara, durant disset anys. El 1775, va estar adscrit a l'expedició a Alger, on va estar al cap d'un hospital. Després passà a l'hospital de la Misericòrdia d'Alacant. El 1781, era cirurgià major del Cos de Granaders a Cartagena. Més tard, fou cirurgià consultor de l'exèrcit durant la conquesta de Menorca. El 1782, va estar en el campament de Gibraltar. El 24 de juliol de 1784, el rei el nomenà mestre del Reial Col·legi de Cirurgia de B., ocupant la vacant per retirada de Francesc Puig. Del 1779 al 1804 fou director d'aquell Col·legi i cirurgià honorari reial. (133)

731. **BORRAS I MONTANER, Francesc.** N. a Falset el 26-IV-1769; m. el 12-I-1837. Fill del cirurgià F. Borràs i Casas i nebot del també cirurgià Andreu Montaner i Virgili. Féu els primers estudis a Falset, la Garriga, Mataró i B. El 1793, va passar a Madrid, on en el Col·legi de Sant Carles va cursar Cirurgia. Practicant major a la infermeria d'aquell col·legi. Després es llicencià i doctorà en Cirurgia. Graduat de batxiller en Medicina a Alcalá de Henares, continuà els estudis mèdics a l'Escola de Medicina Pràctica de Madrid. Allí es

llicencià en Medicina. Cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu de B., l'11 de desembre de 1799 era nomenat dissector anatómic del Reial Col·legi de Cirurgia de B. Ocupà aquest càrrec fins que es jubilà el 12 de juliol de 1834. El 1804, era nomenat cirurgià major de la Ciutadella. En diverses ocasions professà Anatomia d'una manera esporàdica. Durant la guerra (1808-1814) i la dominació francesa regentà, a més, la càtedra d'Anatomia i Bendatges, la d'Affecteds Externs i Operacions i la de Parts per absència dels seus professors titulars. Col·laborà, amb Bonells, en la publicació de *Curso completo de Anatomía*. És autor d'un *Tratado de Patología teórico-práctico* (Vic 1820-1821), en dos volums, i dels treballs sobre obstetrícia: *Sobre un parto hemorragia subsecuente, salida de la placenta a los ocho días del parto, fiebre pútrida, anasarca y muerte de la enferma, con la autopsia de su útero en que se halló un tumor con úlceras hediondas* (1799), i *De un parto singular*, i de les memòries: *Herida de arma de fuego en el pulgar de la mano* (1792), *Úlceras rebeldes en la garganta curadas a beneficio del extracto de la cicuta* (1795), *Herida de cabeza v trepanación* (1796), *Acerca la voz neutralizar el virus venéreo* (1798), *Fractura de la mandíbula inferior y porción del maxilar superior* (1799), *Tumor en la articulación femoro-tibial resuelto a beneficio de los anodinos, guayaco y zarzaparrilla y exteriormente las fricciones mercuriales* (1799), *Una enfermedad conocida es casi curada* (1801), *De diferentes casos de lombrices* (1802) i *Herida por arma de fuego* (1802). (124/133/179)

732. **BORRAS I TORRES, Pere.** N. el dia 2-XI-1866; m. el 1852. Especialitzat en otorinolaringologia, exercí a Lleida. Participà en el I Congrés d'Higiene de Catalunya (1906) i fou adjunt de la Junta Organitzadora del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana. Molts dels seus treballs els solia signar amb una «P» o bé amb el pseudònim «Un plumista». Col·laborà en el setmanari «Catalunya» (4-V-1916), «Annals» de l'Acadèmia, «Archivos de Ginecología, Obstetricia y Pediatría» i a les revistes lleidatanes «La Unión Médica» i «El Boletín Médico». Autor de *Exposición de un caso clínico de sarcoma secundario del conducto auditivo externo izquierdo* (1899), *Sobre los tratamientos del ozena con el suero normal de caballo y la electrolisis* (B. 1900), *La esencia de ciprés en el tratamiento de la coqueluche* (1901), *Contribución a l'estudi sanitari de les co-*

marques del Segrià i riberes baixes del Segre (1906), *La llet de les cabres de Badalona i la febre mediterrània* (V. «La Veu de Catalunya» del 26-IX-1912); *La traïda de aigües* (V. «El Pallaresa», de Lleida, del 25-I-1916) i comunicacions al primer i al segon congressos d'O.R.L. espanyols.

(76, pàg. 323/77, pàg. 74)

733. **BORRELL, Andreu**, N. a Arenys de Munt (Maresme). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. (309)

734. **BORRELL, Francesc**. N. a Lleida. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790. (309)

735. **BORRELL, Josep**. N. a Tremp (Pallars Jussà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)

736. **BORRELL I FONT, J.** Traduí i anotà el llibre de Furnari *Consejos higiénicos y curativos sobre las enfermedades de la vista* (1848). Hi afegí un article sobre la miopia, presbiopia i l'ús de les ulleres.

(58, pàg. 54)

737. **BORRELL I ROSSICH, Josep**. N. a Sant Martí de Maldà (Urgell), es va oraduar, a Cervera, l'any 1797. (241)

738. **BORRELL I URBANO, Joan**. N. el 1859; m. a B. el 25-I-1927. Llicenciat el 1895 l'any 1910 era president de l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica de B. Anteriorment (1897), havia estat secretari d'actes del mateix organisme. El 1899, era director de la «Revista Homeopàtica». Col·laborà a la «Revista de Homeopatia Pràctica». Fou metge oculista de l'Hospital Homeopàtic del Nen Déu i soci de número de l'Acadèmia Oftalmològica de B. Traduí l'obra anglesa de Boericke-Tafel: *Indicaciones terapéuticas*. Autor de: *El plaucoma y su tratamiento homeopático* (1905).

(74, pàg. 50)

739. **BOSCH, Mestre**. Fou proposat per a exercir la Medicina, a Reus, a les darreries del segle xv. Exercí en aquesta vila a començaments del xvi. (64, pàg. 26)

740. **BOSCH, Antoni**. Metge de la Universitat de Cervera, esmentat el 1783.

(6, pàg. 399)

741. **BOSCH, Francesc**. Cirurgià, que lluità contra l'epidèmia de l'any 1630 a terres de l'Empordà. (315)

742. **BOSCH, Francesc Ignasi**. M. el 1864, fou un dels primers metges homeòpates del país. Exercí a Figueres.

743. **BOSCH, Joan**. N. a Llers (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. (309)

744. **BOSCH, Joan del**. Vers el 1485, exercia a Tarragona. (64, pàg. 42)

745. **BOSCH, Marià**. N. a la Selva de Mar (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1784. (309)

746. **BOSCH I ALSINA, Ròmul**. N. a Cal·lella (Maresme) el 1852; m. a B. el 1923. Polític i navilier. Estudià la carrera de Medicina a la Universitat de B. i es doctorà a Madrid, però no exercí la professió, car es dedicà a empreses industrials i financeres. Va ésser diputat i senador i, el 1905, alcalde de B. President de la Junta d'Obres del Port, treballà per convertir el port de B. en un dels millors del Mediterrani i inicià les obres de modernització i ampliació. Cofundador de la Companyia Pinillos; de navegació amb Cuba (1884), i de Crèdit i Docs.

(118, I, pàg. 436)

747. **BOSCH I BARCELÓ, Joan**. M. a Ciutat de Mallorca el 23-V-1802. Fou el primer facultatiu que va escriure la topografia mèdica de la capital de les Illes: *Descripción médico-topográfica de la ciudad de Palma* (1797). Autor de *Observación sobre una calentura* (1794) i *Discurso sobre la quina: división de sus cuatro especies y virtudes propias de cada una* (1800).

(20/10, I, pàg. 112)

748. **BOSCH I CABOT, Sebastià**. M. a Ciutat de Mallorca el 1823. Fill del metge Joan Bosch. Doctorat a Ciutat, el 1791. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat. Autor de: *Observación sobre un efecto epidémico* (1794), *Observación de una erisipela febril* (1794), *Observación sobre un reumatismo* (1795), *Historia de una cefalalgia comatosa* (1795), *Historia de una hemiplejía* (1795), *Observación de una cuartana remitente maligna* (1796), *Observación de una calentura catarral maligna con un dolor pleurítico falso* (1796), *Discurso sobre algunos males que la pobreza acarrea en las enfermedades* (1798), *Historia de una pasión histérica verminosa* (1798), *Observación sobre una apoplejía funesta* (1798), *Discurso sobre los perjuicios que siguen al mal uso de la sangría, y los bienes que produce su recto uso, con algunas reflexiones pertenecientes a los casos particulares en la práctica* (1799).

(10, I, pàg. 112/20)

749. **BOSCH I CARDELLACH, Antoni**. N. a Sabadell el 12-I-1758; m. a Sabadell el 25-I-1829. Primeres lletres a Sabadell i a

Palau-solitar. Gramàtica i Retòrica amb els Pares Escolapis de Mataró. El 1774, es traslladà a B. per a estudiar en el col·legi episcopal de Felix Amat de Palou, i seguir la carrera eclesiàstica. Deixa aquests estudis i se'n va a Cervera, on obté el grau de batxiller el 8 de maig de 1778. Fa tres anys de Medicina a València. Viatge a Madrid, on és detingut per portar un passaport fals i és alliberat gràcies al sabadellenc Antoni Palau, professor al Reial Jardí Botànic. Passa a Osca, on acaba els estudis el 1782. Llicenciat, a Cervera, el 1783. El 1789 va ingressar a l'Acadèmia de Medicina de B. Exercí a Bràfim i a Sabadell, reorganitzà a l'última ciutat l'arxiu municipal i redactà el resum de les resolucions del Consell de la Vila (1548-1716), amb anotacions fins al 1747. Intervingué directament en els rebomboris del pa i protegí els eclesiàstics francesos fugitius durant la Revolució. Lluita contra els francesos en la guerra (1808-1814). Metge de la comunitat de monjos de Santes Creus. A l'edat de seixanta-quatre anys va tornar a Bràfim i, més tard, a Sabadell. Autor de *Topografia mèdica de Sabadell* (1789), *Historia y reflexiones de una gangrena a frigore* (1789), *Historia de una calentura pútrida - maligna* (1789), *Historia de una epidemia de disenteria pútrida - maligna en dos niños* (1798), *Examen sobre la amputación de un brazo de un tísico a tabe ulcerosa, resultado de un decúbito artítrico cerca de la cabeza del hueso húmero* (1801), *Memoria sobre la utilidad del aire libre y fresco en las viruelas*, *Memoria sobre la epidemia de la fiebre amarilla en Cádiz, ocurrida en 1800*, *Antonii Bosch et Cardellach de affectione catarrhoso-epidemica quae grassabatur Sabadelli anno Dom 1802 accedit constitutione catarrhoso-epidemica ibidem observata anno 1803 certamen quae aurea donata fuere corona cum disertatione de variolis eodem anno ab Academia Médica Barcinonensi*, *Memoria sobre una epidemia de viruelas complicadas con calenturas intermitentes observadas en la villa de Brafin en 1787*, *Memoria sobre una epidemia de viruela de todas especies observadas en la villa de Sabadell en 1803*, *Copia de la carta dirigida al R.P.D. Raimundo Ferrer, Presbítero del oratorio de Barcelona, Indice de todas las obras de Piquer, a saber, Instituciones, materia médica, dos tomos de práctica, calenturas, comentario sobre los pronósticos y aforismos de Hipócrates, Cuatro cartas escritas dirigidas al Dr. D. Luciano Puigdollers, médico de Manresa, impugnando su impreso sobre la epidemia de sarampión,*

Discurso sobre el problema de cuáles son las calenturas más frecuentes en España, su carácter y curación, decidiendo ser las intermitentes, Memoria que demuestra no ser contagiosa la tísiques, Adiciones a la epidemiología española, apuntándose muchas epidemias de las que no hizo mención el autor de aquella (de Villalba?); Razones médicas para eximir a los sexagenarios de la observación del ayuno eclesiástico (1816), *Memoria sobre la gota* (1819), *Resumen de la teoría y práctica de medicina, para uso del aficionado o principiante*. També escriví els següents treballs històrics: *Memorias de Sabadell antiguo y su término, desde el año 1789*, que foren editades el 1882. *Compendio de historia antigua y de sus imperios, de los caldeos, babilónicos y asirios, Las siete edades del mundo, Resumen de la historia de Cataluña, Mapa de la España romana antigua, Mapa de Cataluña antigua, Diario de los siete años de la guerra de Bonaparte, en Brafin y su comarca*. També escriví: *Catecismo de la doctrina cristiana, Explicación de las ceremonias de la misa, Discurso sobre las buenas letras, Viaje por el partido del Vallès, Goigs dels nassos de Sabadell, Respuesta a la ortología del Rdo. Cabassa, Loa para representar la comedia de Santa María Egipciaca, Carta de voces de hojarasca sin decir nada, Romance sobre los estudios de València, Dècims a unas oposicions de solfa de poch redidts; Arenga al eixir la professò del Dijous Sant, Alfabetos de casi todas las naciones y de la escritura y de habla española, Teoria y práctica de la medicina catalana, al ús y capacitat de un aficionat, i les traduccions: *Epitome de curandis hominum morbis*, de J. P. Franch, en cinc volums, *Sobre las ventajas de la vacuna o inoculación, Memoria sobre la fiebre catarral nervioso-maliene de Montpellier en 1799 y 1800*, de Roucher, *Fiebre amarilla que reinó en Andalucía en 1800*, de Berthe, *Dos memorias acerca las fiebres y su contagio*, por Lind, traducidas del inglés al francés por Fouquet, con notas de éste, *Memorias de Portal sobre la comunicación del pecho con el brazo, naturaleza y curación de la epilepsia, apoplejía, melena y una obstrucción singular, Sobre las enfermedades ocasionadas por el calor de la estación*, de Roulin, *Observaciones sobre la naturaleza y curación de las enfermedades del hígado, y en especial sobre los dolores cólicos, obstrucciones, tísique de esta entraña*, de Portal. (V. «Diario de Sabadell», del 25 i 27 de gener, 6 i 19 de febrer, 13 de març i 18 i 26 d'octubre de l'any 1829.) El prevere*

doctor Ernest Mateu i Vidal presentà, l'any 1952, a la Fundació Bosch i Cardellach, el treball: *Els últims 25 anys de la vida del Dr. Antoni Bosch i Cardellach*. (V. també la *Guia de Sabadell*, de Josep Sardà i Agustí Riua.) (59, pàg. 314/134)

750. **BOSCH I FELIU, Ignasi**. Metge, de Girona, de la meitat del segle XVIII. Féu els estudis a l'Escola de Medicina de Montpeller, on es llicencià el 1753 i es doctorà el 1756. Vers el 1762, fou autoritzat a obrir un despatx en aquell mateix Col·legi. (108, pàg. 98)

751. **BOSCH I JULIA, Miquel**. N. a Martorell (Baix Llobregat) el 1818; m. el 1870. Metge i enginyer, exercí la segona professió. Ocupà la càtedra d'Agricultura a B. i col·laborà en el *Diccionario de agricultura práctica y economía rural*. Va presidir la comissió nomenada per a estudiar els aiguats del riu Xúquer (País Valencià) el 1864, i publicà una voluminosa memòria que conté bones ressenyes orogràfiques, geognòsiques, i hidrològiques d'aquelles contrades. Autor de: *Manual de botànica aplicada a la Agricultura y a la Industria* (Madrid 1858); *Manual de Minerologia aplicada a la Agricultura y a la Industria* (Madrid 1858); *Memoria sobre la parte forestal de la Exposición de Londres de 1862* (Madrid 1863) i *Memoria sobre la inundación del Júcar en 1864* (Madrid 1866). (118, I, pàg. 437/50, II, pàg. 354)

752. **BOSCH I MIRALLES**. Metge mallorquí de les darreries del segle XIX. Autor de: *¿Podrían comerse mejores carnes a menos precio?* (Palma de Mallorca 1890). (76, pàg. 163)

753. **BOSCH I MIR, Miquel**. De la primera meitat del segle XX. Té publicada una conferència sobre: *Consideraciones sobre las heridas por arma de fuego* (Girona, 1914) que pronuncià, a Olot, el 1914. (77, pàg. 76)

754. **BOSOMBA, Francesc**. N. a Puigcerdà (Cerdanya). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. (309)

755. **BOSOMBES, Josep**. Llicenciat el 27 de desembre de 1677, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)

756. **BOSER, Alvar-Antoni**. Fill de Gabriel Antoni Bosser. Doctor en Medicina, que exercia a B. a la primera meitat del segle XVII. A les darreries del 1623, substituï al seu pare en el càrrec de protometge. El 1646, era conseller en el Consistori barceloní. (243, I, pàg. 166/28, 1973, V, n.º 24, pàg. 10/24, pàg. 228)

757. **BOSSER, Francesc**. Metge de començaments del segle XVII. Batxiller en Medicina de l'Hospital de la Santa Creu de B. que l'any 1602 pretenia el títol de doctor en Medicina. (66, pàg. 209)

758. **BOSSER, Gabriel Antoni**. Doctorat el 13 de novembre de 1579, havia nascut a B. Fou catedràtic de Medicina a B. Protometge de Catalunya del 1603 al 1623. Membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. Era un comentarista de Galè. Citat per Bernat Mas a *Orde breu pera preservar y curar de peste*. Els anys 1595 i 1606, era conseller de l'Ajuntament de B.

(28, 1973, V, núm. 24, pàg. 10/38, pàg. 122/66, pàg. 211/243, I, pàg. 164)

759. **BOTELLER, Antoni**. Escriptor i metge, probablement tortosí, del segle XV. Autor d'una *Scala de Paradís* (B. 1495).

308, I, pàg. 344)

760. **BOTET, Bonaventura**. N. a Lloret de Mar (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. També graduat a Osca, el 1781. (309)

761. **BOTET I CARRERES, Domènec**. N. a Argelaguer (Garrotxa) el 1853. Cursà Medicina, a B. Ingressat a Sanitat Militar, exercí a les Filipines. Col·laborà a «Gaceta de Sanidad Militar», «La Ilustración de Oriente», «El Diario de Manila» i a la «Revista de Manila». Alguns dels seus escrits són signats amb els pseudònims «Timoteo», «Dragons» i «Arsenio Magreby». Autor de: *Transformaciones cósmicas, Nueva teoría de la formación de la Tierra* (Manila 1878), i una *Nomenclatura ideográfica de compuestos farmacéuticos*. (315)

762. **BOTEY, Josep**. El 1848, era regent agregat sense sou a la Facultat de Medicina de B.

763. **BOTEY I DUCOING, Ricard**. N. a B. el 24-IX-1855; m. el 27-XII-1927. Fill de pare tarragoní i mare bordalesa. Criat a Molins de Rei, passà algun temps de la seva infantesa a París i a Bordeus. Féu els primers estudis en un col·legi francès de B. i a Perpinyà. Acabat el batxillerat el 1872, començà els estudis de Medicina a B. el 1874. Llicenciat el 1881, es va doctorar l'any següent a Madrid amb la tesi: *De las resecciones patológicas del codo*. Fou deixeble, a Viena, de Schoetter, Schnitzler i Politzer. A trenta anys d'edat va començar a exercir otorinolaringologia a B., a la qual va arribar a través de les seves aficions al cant. Abans havia practi-

cat la Histologia i la Bacteriologia, a més de vendre les Pastilles Botey, que li van proporcionar uns bons ingressos. Participà en els Congressos de Metges de Lluenga Catalana. L'any 1905, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina, amb el discurs: *Disquisiciones sobre Higiene olfatoria y gustativa*. Els anys 1906-1907, presidí l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Col·laborà a la «Revista de Medicina, Cirurgia y Farmacia» (1887); «Gaceta Médica Catalana» (1881); «Revue de Laryngologie, d'Otologie et de Rhinologie»; «Revista de Medicina y Cirugía prácticas», de Madrid; «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas»; «Revista de Ciencias Médicas»; «El Proclor Médico Farmacéutico»; «Annales des Maladies de l'oreille»; «Revista Balear de Ciencias Médicas»; «El Siglo Médico»; «La Publicidad», del 3-XI-1887; 6, 8 i 10 d'agost de 1890; 23 i 25 d'abril de 1894 i 3, 6 i 9 de setembre de 1897; «El Diluvio», de l'1 i 2 d'agost de 1884 i 23 d'agost de 1890; «La Vanguardia», del 2 de gener de 1897, i d'altres. Fou fundador i director dels «Archivos Internacionales de Laringología, Otología, Rinología y de las enfermedades de las primeras vias respiratorias y digestivas» (1890), de caràcter bimestral i que publicava articles en castellà, francès i italià. Des de l'any 1892 foren mensuals. Més tard, es va canviar el títol per «Archivos latinos de Laringología, Otología y Rinología». Fou president de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya i de la Societat Catalana d'Otorinolaringologia. Simpatitzà amb la medicina naturista. Un ex-ajudant seu, el doctor C. Karminski, li traduí alguns articles a l'alemany, que publicaren: «Archiv Für Ohrenheilkunde»; «Archiv Für Laryngologie und Rhinologie» i «Allgemeine Medicinische Central-Zeitung». També col·laborà a «Zentralblatt für Laryngologie und Rhinologie»; «Journal of Laryngology, Rhinology and Otology». Autor de: *Higiene, desarrollo y conservación de la voz* (B. 1886); *Posibilidad de las inyecciones traqueales en el hombre como vía de introducción de los alimentos* (B. 1890); *Experimentos de avulsión del estribo en los animales* (B. 1890); *Ensayos de Otoscopia intratimpánica* (B. 1890); *Tres casos de laringismo inhibitorio* (B. 1891); *Consideraciones sobre la sífilis terciaria en las fosas nasales* (B. 1891); *Diagnóstico y tratamiento de las vegetaciones adenoides* (B. 1891); *Estudios clínicos sobre Laringología, Otología y Rinología. Su práctica y enseñanzas actuales en Europa* (1891-1899), en dos volums; *La electrolisis de las desviaciones y espesa-*

mientos del tabique nasal (B. 1891); *De la operation de De Rooge* (B. 1893); *De la méthode de Gluck et de la anesthésie locale dans l'extirpation totale du larynx* (Paris, s. d.); *De la phonation après l'extirpation totale du larynx* (Paris, s. d.); *De la plastique dans la radicale de l'oreille* (Paris, s. d.); *Trabajos e instrumentos presentados en la Sección de Laringología del XI Congreso Internacional de Roma* (B. 1894); *Un caso de operación de Küster* (B. 1895); *Impresiones clínicas de viaje* (B. s. d.); *Un caso de necrosis del laberinto seguido de eliminación espontánea del mismo y aparente audición* (B. 1895); *La especialización de los estudios laringológicos, rinológicos y otológicos, y sus relaciones con la Medicina y la Cirugía generales* (B. 1896); *Traitement de la déviation verticale de la cloison cartilagineuse avec obstruction nasale, et latéralisation de la pointe du nez* (Paris 1896); *La hyrotomie dans le cancer du larynx* (Paris 1896); *Les injections du paraffine solide dans l'ozène, sont-elles, aujourd'hui, le meilleure traitement de cette affection* (Paris 1896); *Diagnóstico y tratamiento de la mastoiditis* (B. 1896); *Faut-il, ou ne faut-il pas lier la jugulaire dans la phlébite du oricus lateral* (Paris s. d.); *Les maladies de la voix chez les chanteurs et leur traitement* (Paris s. d.), que Ouspenski va traduir al rus i Frankenberger, a l'alemany; *Más aún sobre la función de la membrana redonda seguida de aspiración en el tratamiento de los zumbidos, vértigos y algunas afecciones del laberinto* (B. 1897); *Tratamiento de los supuraciones oticomastoideas y de las afecciones intra-craneeanas consecutivas* (B. 1897); *Indicaciones y contraindicaciones del tratamiento quirúrgico de las tuberculosis laringea y resultados que de él pueden esperarse* (B. 1897); *Behandlung der attico-mastoidealen Eiterungen und der in ihrem Gafolge auf tretendem in traeraniellen Kraukheitozustände* (Berlín 1898); *Corps étranger (pignon de pin) enclavé dans la brouche gauche* (Paris s. d.); *Otite moyenne suppuré chronique avec carie attico-antrale* (Paris 1899); *De la réunion précoce de l'incision retro auriculaire après les trépanations mastoïdeo-atletico-australes* (Paris 1899); *Algunas pequeñas modificaciones a las cánulas de traqueotomía* (B. 1899); *Sobre la no existencia de una membrana tabicante que dividiria la caja de dos compartimentos: tubárico y atico-mastoideo* (B. 1900); *La mastoiditis de Bezdold* (B. 1900); *Des suppurations bénignes de l'aligie externe* (Paris 1900); *De la voix pharyngée* (Paris s. d.); *Deux cas de corps étrangers, bronchique* (Paris s. d.); *Un cas*

de méningite et de trombo phlébite des deux sinus caverneux d'origine otique (Paris s. d.); *Nouvelle méthode d'implantation de la trachée a la peau dans la laryngectomie totale. Nouvel méthode de trachiotomie dans le cancer du larynx* (Paris s. d.); *Tratado de Otorrinolaringología para médicos y estudiantes* (B. 1902); *Algo referente a mi personalidad. Auto-estudio médico psicológico y científico* (B. 1904); *Mis instrumentos otorrinolaringológicos* (B. 1914) i alguns d'altres. Traduí, de Cozzolino: *Higiene del oído*.

(50, II, pàg. 360/135)

764. **BOTINES, Josep.** N. a Calaf (Anoia), es va graduar, a Cervera, l'any 1776.

(241)

765. **BOVÉ I PIQUÉ, Emili.** De la segona meitat del segle XIX. L'any 1897, la Reial Acadèmia de Medicina de B., li premià la seva *Topografia mèdica de Sallent* (B. 1905).

766. **BOVER, Domènec.** De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. El 1789, era practicant major de l'Hospital de la Santa Creu de B. Dos anys més tard, renuncià al càrrec, però es reintegrà mitjançant una R. O. del 15-II-1793. Fou professor titular del Reial Col·legi de Cirurgia de B. L'any 1800, féu el discurs inaugural acadèmic amb el tema: *Historia de la Anatomia*. Autor de: *Lectio de empiemate* (1796); *Herida de arcabuz* (1797); *Retención de orina* (1798); *La regeneración de las partes del cuerpo humano* (1799); *Uso de los globos aerostáticos aplicados a la Medicina* (1800); *Ensayo sobre la conexión de la vida con la circulación y teoría de las afecciones sincopales* (1801); *Sobre el galbanismo* (1802); *Del sistema capilar en las inflamaciones* (1804); *La formación del pus* (1805); *La fibra muscular* (1806) i *Observación de un cáncer* (1808).

(179/54, pàg. 246/136)

767. **BOVER I FONT, Bartomeu.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca el 16-IV-1824. Catedràtic del Col·legi de Medicina de B. Juntament amb Francesc Oleo va escriure: *Plan curativo de la calentura que reina en Palma, aprobado por la Junta Superior de Sanidad en 18 de octubre de 1821* (Palma 1821). També és autor d'una llarga observació d'una tisi i de la *Memoria sobre los males que puede ocasionar la pasión de ánimo i Respuesta a D. Jaime Robatel, cirujano del Regimiento de Courten, sobre lo que le pareció raro en el mecanismo del parto y preñado de dos gemelos, de los cuales creyó uno extrau-*

terino (V. «Semanario de Mallorca», suplement del 10 de març de 1804).

(10, I, pàg. 113)

768. **BOY I SANTAMARIA, Josep P. R.** N. a Sant Pere Pescador (Alt Empordà). De la primera meitat del segle XIX. L'any 1801, estava matriculat en el Reial Col·legi de Cirurgia de B. Doctorat a Montpeller, el 27 de maig de 1805, amb la tesi: *Sur les maladies convulso-clinico-toniques en général* (Montpeller 1806). Va ser revalidat el 17 d'abril de 1808.

(24, pàg. 34/221)

769. **BOY I VERDALET, Santiago.** N. a B. el 31-V-1857. Cursà Medicina a B. Fou soci de número de l'Acadèmia Médico-Farmacèutica i de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques. Col·laborà a «La Vanguardia»; «La Prudencia», de Gràcia; «La Esquella de la Torratxa» i altres periòdics. És autor de: *En Pauet de casa'n Jordi* (B. 1888); *Generoso* (1889); *La Historieta* i la comèdia en un acte, escrita en col·laboració amb Ramon Suriñach: *Las tauletas de torrat* (B. 1889); *Garbelladures. Quadros de costums* (B. 1895); *Cara y creu (Impressions)* (B. 1899); *Tinta perduda. Instantaneas* (B. 1901); *Buscant dido. o De Herodes a Pilat* (B. s. d.); *Pincellades (Impressions)* (B. 1907) i *Cent aforismes* (B. s. d.), però vers el 1914.

(50, II, pàg. 375/59, pàg. 319)

770. **BOYER, Esteve.** Metge de Ferran I i Alfons V, al segle XV.

(38, pàg. 76)

771. **BOYGÜES, Maurici.** Cirurgià, que exercí a Manresa, cap a l'any 1604.

(8, pàg. 120)

772. **BOXEDA, Lluís.** Metge, a Girona, a la segona meitat del segle XVII. L'any 1670, es va matricular al Col·legi de Medicina de Montpeller.

(108, pàg. 98)

773. **BRACONS, Antoni.** N. a Vilanova de Palafròls (Maresme). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770.

(309)

774. **BRACONS I JUIA, Francesc.** N. a Girona. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1746.

(309)

775. **BRAMONT, Francesc.** De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria: *Curación radical de un hydrocele por derramamiento* (1784).

(179)

776. **BRANGULÍ I DOMENECH, Josep.** De la meitat del segle XIX. Metge militar amb exercici a Extremadura. Cap sanitari interí d'aquell districte. El 9 de gener de 1853, va llegir un discurs filosòfic mèdic,

per a l'obertura de l'Acadèmia Mèdico Cas-trense de la Capitania General d'Extrema-dura, sobre el tema: *La materia está su-bordinada al espíritu* (Badajoz 1853), i *Apuntes bibliográficos de los profesores españoles que han escrito de algunas en-fermedades propias y comunes de los ejér-citos* (1851). (77, pàg. 84/138)

777. **BRANYQUES**. Metge, a Terrassa, que visqué a cavall dels segles XIV i XV. (73, V. II, pàg. 216)

778. **BRAQUER, Vicenç**. N. a Mollerussa (Segrià). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1728. Oposità a una càtedra en la Universitat de Cervera. (309)

779. **BRAVO I PLANDIURA, Marià**. N. a B. el 17-X-1892; m. el 8-IX-1955. Llicenciat, a B. el 1914. L'any 1928, era cap del servei d'Urologia de l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Autor de diverses publicacions entre les quals esmentem: *Épididimitis coli-bacilares, Secuelas de las fracturas complicadas, Cirugía y empiemas pleurales i Las contusiones abdominales*. (210, pàg. 87)

780. **BREMON, Josep**. M. a B. el 1888. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1831. Membre de la Reial Acadèmia des del 1848. El 1849 va escriure una *Disertación sobre el cáncer del útero: sus causas y diag-nóstico diferencial* i el 1858, va llegir un discurs sobre: *De como en el transcurso de los siglos las doctrinas filosóficas han influido en las doctrinas médicas* (B. 1858). Exercí la homeopatia.

* **BRESA, Jaume de**. — V. **JAUME DE BRESA**.

781. **BRESCA I COLOMÉS, Segimon**. N. a Gerri de la Sal (Pallars Sobirà) el 17-IV-1774. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1803. Llicenciat en Medicina, a Cer-vera, el 25 d'abril de 1811. Autor d'una memòria sobre una imperforació cance-rosa. (24, pàg. 34/59, I pàg. 321)

782. **BRESCÓ, Francesc**. N. a Albesa (No-guera). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. (309)

783. **BRESCÓ, Jeroni**. N. a Balaguer (No-guera). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1728. (309)

* **BRESSE, Guillem de**. — V. **GUILLEM DE BRESSE**.

784. **BRETO**. Exercí la Cirurgia, a Giro-na, a la segona meitat del segle XVII. (315)

785. **BRIANSÓ, Josep**. N. a Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà). Era bat-xiller en Medicina, a Osca, l'any 1763. (309)

786. **BRIANSÓ I PLANAS, Emili**. N. a Reus el 12-VII-1861. Des de la seva joven-tut milità a les files republicanes, essent partidari de Castelar. Després ingressà al partit Reformista dirigit per Melquiades Alvarez. President del comitè d'aquest úl-tim partit a Reus. Alcalde de Reus (1910). Director de l'Institut Pere Mata, que en gran part fou obra seva. (55)

787. **BRIGUET, Joan**. N. a B. Era batxi-ller en Medicina, a Osca, l'any 1795. Gra-duat també a Osca, el mateix any. El 1798 ingressà a la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de B. Allí, el 22 d'abril de 1801, hi llegia una *Memoria sobre los cál-culos o piedras que se han hallado en va-rios seres vivientes*, i el 22 de gener de 1806, una altra sobre la *Preferencia del método del blanqueo que se usa en el día al antiguo*. Autor de: *Absceso de hígado*. (59, I, pàg. 322/179/309)

788. **BRINDIS, Jaume de**. Mestre proven-çal de la Facultat de Medicina de l'antiga Universitat de Lleida. Intervingué en l'or-ganització dels estudis d'aquell centre. (6, pàg. 399)

789. **BROSSA, Lluís**. L'any 1651, era pro-fessor en el Col·legi de Medicina de B. (123, 1914, juliol)

790. **BROSSA I BOSQUE, August**. N. a B. el 3-XI-1887; m. a B. el 25-XII-1973. Cursà Medicina a B. Treballà un any a la cà-te-dra de Cirurgia del professor Torres Ca-sanovas. Marxà a l'Argentina, on exercí du-rant set anys. Retornat a B. cultivà la Pe-diatria. Cap de la secció de Puericultura de l'Institut Provincial de B. President de la Societat Catalana de Pediatria. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Ca-talana. President del Col·legi de Metges de B. del 1932 al 1939. Autor de: *Implantación obligatoria de la lactancia materna en la Casa de Maternidad* (1925); *Un sencillo aparato para recoger la orina del lactante* (1928); *Mortalidad infantil en Cataluña* (1930); *Diagnóstico y profilaxis de la dif-teria* (1930); *Seroatenuación del sarram-pión* (1932); *Hematerapia en Pediatria* (1936); *Novedades pediátricas en el último decenio* (1950); *Padrinos para el niño abandonado*; *De la Inclusa al Instituto de Pue-ricultura*. (53, 1974, II, núm. 37)

791. **BRU, Mestre**. Cirurgià del segle XIII, que va deixar escrit en pergamí un volum

en foli que es conservava a la biblioteca de Santes Creus, escrit en llengua catalana. (118, I, pàg. 461)

792. **BRU, Joan. N.** a Borràsà (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. (309)

793. **BRU, Josep. N.** a Sant Boi (Baix Llobregat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

794. **BRUCH, Metge,** a la Bisbal (Baix Empordà), a la primera meitat del segle XVII. (114, pàg. 9)

* **BRUGHER, Onofre.** — **V. BRUGUERA, Onofre.**

795. **BRUGUERA, Onofre (major).** N. a B. El 1559, era catedràtic en el Col·legi de Medicina de B. El 1567, era elegit membre de la seva Junta Rectora. Va escriure: *Novae ac infestae destillationis, quae civitate barcinonensi ac finitimis circiter hyemale solstitium anni a Christo nato 1562 accidit, brevis narratio* (B. 1563). Allí, hi descriu el catarro epidèmic que hi hagué a B. i les seves rosalies l'any 1562. Exposa els símptomes i les causes i considera que no fou contagiós. L'any 1570, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B.

(57, pàg. 124/66, pàg. 211)

796. **BRUGUERA, Onofre (menor).** Sembla ser el fill de l'anterior. Va néixer a B. El 24 de maig de 1572, era graduat de batxiller en Medicina. Dos mesos més tard, era doctorat. També fou catedràtic de l'Estudi de Medicina de B. L'any 1603, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. L'any 1590, era conseller de l'Ajuntament de B.

(243, I, pàg. 163/28, 1972, III, núm. 11, pàg. 30/66, pàg. 211)

797. **BRUGUERA, Joan.** Metge gironí que m. el 1452. Vers l'any 1468, i gràcies a un dot seu, es fundà a Montpeller el Col·legi de Girona, per tal que els estudiants de Medicina poguessin completar llurs estudis en aquella Universitat. Va crear dues beques deixant 800 escuts d'or, els llibres que tenia, una vaixela de plata i unes rendes. (D'aquest col·legi, en féu una breu història Cristòfol Thomas, al segle XVIII, editada posteriorment. Vegeu Pascual i Prats: «Revista de Girona», t. VI, p. 173, 1882). El col·legi tingué vigència durant un segle. Les lluites entre calvinistes i catòlics del sud de França motivà que molts gironins deixessin d'anar a Montpeller. L'edifici fou comprat per Francesc de Ro-

quefeuill. El 21 de març de 1642 el Parlament del Llenguadoc va decretar la restitució de l'edifici conegut amb el nom d'Hotel Girona a la ciutat de Girona. Al començament del segle XIX van tornar estudiants gironins a Montpeller. L'any 1858, les rendes passaven a l'Institut Provincial de Girona, i el 1891. l'Estat espanyol es va incautar de l'edifici, i prohibí d'anar-hi a estudiar. El 1926, el va retornar a Girona l'ajuntament del qual el va restaurar. El 1936 es fundà un Patronat de la Fundació Bruguera. El becari havia de ser gironí o amb dos anys de residència a Girona. Després d'una estada a Montpeller, presentaria una memòria que seria publicada a la «Col·lecció de Memòries Mèdiques de la Fundació Bruguera» (V. «La Rambla», de Girona, del 12-VI-1936). (5/118, I, pàg. 463/78, 1936, V. II, pàg. 120)

798. **BRUGUERA I MARTÍ, Simó. N.** a B. el 22-XII-1839. Fill de Jaume Bruguera i Ribas, estudià a l'Escola de la Junta de Comerç i cursà la carrera de Medicina a B. Doctorat a Madrid el 1863, fou nomenat substituït a la càtedra de Patologia Quirúrgica del professor Cil. Dos anys després, va guanyar per oposició el càrrec de professor clínic de la Facultat i fou, a més, metge agregat a l'Hospital Militar. Fou un dels socis fundadors i president de l'Institut Mèdic de B. Va ser metge en cap d'Estomatologia de la Casa de Maternitat i professor lliure d'Estomatologia. Membre de la Societat Mèdica d'Emulació. Col·laborador del «Repertorio Médico-Farmacéutico de Barcelona» (1842); «El Compilador Médico» (1865); «La Independencia Médica» (1869); «El Monitor de la Salud»; «Progrès Dentaire», de París; «Odontologia italiana»; «Anales de Odontología», de l'Havana i «Revista de Ciencias Médicas». Fou un dels esperits més inquietos de la nostra Medicina i iniciador entre nosaltres del positivisme mèdic. Autor de: *Paralelo entre las amputaciones y resecciones* (B. 1863); *Reseña de las tareas que ocuparon en el año anterior el Instituto Médico* (1867); *Datos para la historia de la erupción patológica del tercer molar compuesto* (B. 1878); *La Estomatología en nuestros días; Estudios sobre Estomatología por medio de una lámpara Faurol modificada por el autor* (1877); *Observaciones clínicas sobre diversos casos clínicos de enfermedades y operaciones de la boca*, i la traducció de la *Materia Médica*, de Wite (1870). Juntament amb el doctor Crous va completar l'obra pòstuma de Coca i Cirera: *Prolegómenos de Clínica Médica* (1873).

799. **BRUGUERA I RIBAS, Jaume.** N. a B. el 7-VII-1808; m. a B. el 9-I-1870. Féu els primers estudis a l'Escola de la Junta de Comerç. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1833, es va doctorar l'any 1844. Es dedicà a les malalties de la boca. Fou de la Societat Mèdica d'Emulació i soci corresponsal de la Reial Acadèmia. Collaborà a «La Abeja Médica-Española» (1846). Impulsà amb generositat els coneixements mèdics de l'època. Entre la seva bibliografia cal citar: *Memoria sobre el arte del dentista y reseña de los que comúnmente publican poseer un específico para curar el cáncer y de sus medios especulativos para reducir a los incautos* (1835); *Apuntes sobre el charlatanismo: sus principales causas y medios de extinguirlos; Apuntes sobre la anatomía y la fisiología de los dientes humanos; Notas sobre algunas operaciones dentales y efectos del cloroformo en algunas de las mismas, y acerca de un parto laborioso terminado sin que la parturienta cambiara de posición; Reseña histórica de la vida facultativa del socio corresponsal D. Pedro Borrás; Observación de una hidropesía; Observación de un quiste alveolar debido a la presencia de un cálculo operado y curado; Apuntes sobre la inhalación del éter sulfúrico; Memoria sobre las calenturas tifoideas que se padecen en Tarrasa; Apuntes sobre la odontitis y sobre la influencia del comportamiento médico-quirúrgico por los positivos adelantos del arte de curar.* (59, I, pàg. 329)

800. **BRUGUERA I RIBAS, Simó.** En el segon terç del segle XIX era metge-cirurgià de les Esquadres de Catalunya. El seu despatx del carrer Ferran VII, número 13, tingué gran fama com a dentista. Collaborà a «La Abeja Médica». Autor de: *Observación sobre un parto repentino* (1846); *Sobre el cólico saturnino; Sobre el mejor medio de tratar los quistes alveolares; Sobre la utilidad del arte del dentista, medios de adelantarlo y utilidad de las clínicas especiales; Topografía médica del pueblo de la Garriga y análisis de sus aguas; Sobre la causa de muchas fistulas dentarias.* (58, pàg. 58)

801. **BRUN I PAGÈS, Josep.** Metge barceloní, que l'any 1853 va obtenir el premi Salvà, en el concurs de l'Acadèmia de Medicina per la seva *Topografía higiénica de Barcelona*. Fou primer ajudant honorari del Cos de Sanitat Militar i membre de diverses corporacions. És autor de: *El amigo del bañista o consejos y reglas médico-higiénicas a los que usan aguas minerales en la bebida o baño. Obra útil e in-*

dispensable a toda clase de personas y muy ventajosa para los médicos (B. 1853) i d'una memòria sobre la necessitat per a la salut pública que la *autoridad municipal de Barcelona intervenga en la distribución interior de las casas que en la misma se construyen, y en caso afirmativo, expresar el cómo debe ejercer su intervención.* (59, I, pàg. 327)

802. **BRUNELL, Ramon.** N. a Benavarri (Ribagorça). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1734. (309)

803. **BRUNELLI, Bonsenyor.** Vers l'any 1390, era metge reial. (117)

804. **BRUNO, Agustí.** Doctor en Medicina, que morí l'any 1638. Exercí a l'Hospital de la Santa Creu, de B. L'any 1621, havia estat conseller de l'Ajuntament de B. (54, pàg. 228/243, I, pàg. 165)

805. **BRUNO, Raul.** Cap a l'any 1715, exercia la Cirurgia a Granollers. (333)

806. **BRUSSI, Esteve.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1736. (309)

807. **BUCOT, Guillem Pere.** Exercia, a B. cap al 1400. Fou «legum doctor». (37, pàg. 59)

808. **BUDÓ I BATLLE, Eduard.** El 17 de setembre de 1911, a l'Escala, va fer el discurs inaugural de la XIV Assemblea del Col·legi de Metges de Girona amb *Notas de Puericultura a la comarca del Empordà* (Girona 1911). (77, pàg. 85)

* **BUFAGRUNYES, Bernat de.** — V. **BERNAT DE BUFAGRUNYES.**

809. **BUFILL I FORS, R.** Fou el director de la revista bilingüe català-castellà «Cataluña Médica» (1899).

810. **BUIXADER I OBIOLS, Josep.** N. a Berga (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1778. (241)

811. **BUNYOL i LLUCH, Pere.** N. a Cubells (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1789. (241)

* **BURGOS, RANDESC DE.** — V. **FRANDESC DE BURGOS.**

812. **BURGOS, N.** Cirurgià del segle XVIII, n. a Ciutat de Mallorca. Cirurgià major del departament de Cartagena. (10, I, pàg. 122)

813. **BURGUÉS, Joan.** Barber, que l'any 1474 era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 157)

814. **BURJALES**. Metge, a Cambrils, al primer terç del segle XVIII. (231, I, pàg. 25)
- * **BURRIAC**, Bernat. — V. **BERNAT BURRIAC**.
- * **BURRIACH**, Bernat. — V. **BERNAT BURRIAC**.
815. **BUSACH**, Pere. N. a Sant Vicenç (?) Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)
816. **BUSCARONS**, Joan. — N. a Sant Fel·liu (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. També graduat, a Osca, el 1776. (309)
817. **BUSQUÉ i TORRÓ**, Sebastià. Metge de Sanitat Militar, que publicà: *Gimnástica higiènica, mèdica y ortopédica o el ejercicio considerado como medio terapéutico* (Madrid 1865). El segon cognom de Busqué, segons Elias de Molins (pàg. 333), és Ferro. (77, pàg. 86)
818. **BUSQUET**, Antoni de. Físic, ciutadà de B. al segle xv, nascut a la vila de Ribalta, al ducat de Savoia. (4, pàg. 118)
819. **BUSQUETS**. Cognom de dos metges que van exercir a Solsona a la primera meitat del segle XVII. (334)
820. **BUSQUETS**, Gabriel. Barber, que l'any 1459 era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 157)
821. **BUSQUETS**, Joan. N. a Reus (Baix Camp). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1791. (309)
822. **BUSQUETS i SESPLUGUES**, Salvador. N. a Lleida, es va graduar, a Cervera, l'any 1780. Exercí a la seva ciutat natal. (241/209, pàg. 102)
823. **BUTINES**, Antoni. N. a Calaf (Anoia). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1741. També graduat, a Osca, el 1743. (309)
824. **BUYGUES**, Joan. Cap al 1492, era cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu de B. (54, pàg. 239)

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in the context of public administration and financial management. The text outlines various methods and tools that can be used to collect, store, and analyze data effectively.

2. The second part of the document focuses on the challenges associated with data management and security. It highlights the need for robust security protocols to protect sensitive information from unauthorized access, loss, or theft. The text also discusses the importance of regular data backups and the implementation of disaster recovery plans to ensure business continuity in the event of a system failure or natural disaster.

3. The third part of the document addresses the issue of data privacy and compliance with relevant regulations. It stresses the need for organizations to be transparent about their data collection practices and to provide individuals with the ability to control their personal information. The text also discusses the importance of staying up-to-date with changing legal requirements and industry standards to avoid penalties and reputational damage.

4. The fourth part of the document discusses the role of technology in improving data management and analysis. It highlights the benefits of using cloud-based storage solutions, data analytics tools, and automation to streamline processes and gain valuable insights from large volumes of data. The text also discusses the importance of investing in employee training and development to ensure that staff are equipped with the skills needed to effectively use these technologies.

5. The fifth part of the document discusses the importance of data governance and the establishment of a clear framework for data management. It emphasizes the need for defining roles and responsibilities, setting data quality standards, and implementing policies that govern the collection, use, and disposal of data. The text also discusses the importance of regular audits and monitoring to ensure that data governance practices are being followed consistently across the organization.

6. The sixth part of the document discusses the importance of data literacy and the need for organizations to foster a culture of data-driven decision-making. It emphasizes the need for providing training and resources to help employees understand the value of data and how to use it effectively. The text also discusses the importance of encouraging collaboration and communication between different departments to ensure that data is being shared and used to its full potential.

7. The seventh part of the document discusses the importance of data ethics and the need for organizations to be transparent and accountable in their data practices. It emphasizes the need for organizations to consider the potential impact of their data practices on individuals and society as a whole, and to take steps to mitigate any negative consequences. The text also discusses the importance of establishing a code of ethics and a data ethics committee to oversee and guide data practices.

8. The eighth part of the document discusses the importance of data interoperability and the need for organizations to work together to ensure that data can be shared and used across different systems and platforms. It emphasizes the need for developing common standards and protocols that facilitate data exchange and integration. The text also discusses the importance of addressing issues related to data ownership, control, and security in the context of data sharing and interoperability.

9. The ninth part of the document discusses the importance of data innovation and the need for organizations to explore new ways of using data to create value and improve their operations. It emphasizes the need for organizations to be open to experimentation and to encourage a culture of innovation and risk-taking. The text also discusses the importance of staying up-to-date with the latest trends and technologies in data science and analytics to ensure that organizations are leveraging data to its full potential.

10. The tenth part of the document discusses the importance of data sustainability and the need for organizations to consider the environmental and social impact of their data practices. It emphasizes the need for organizations to optimize their data storage and processing operations to reduce energy consumption and carbon emissions. The text also discusses the importance of considering the social implications of data collection and use, particularly in the context of privacy and security, and taking steps to address any concerns.

C

825. **CABACÉS**, Raimon. N. a Corbins (Segrià). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1802. (309)

826. **CABALLER**, Antoni. N. a Mequinensa (Baix Aragó). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

827. **CABALLER**, Josep. Metge jueu resident a Falset (Priorat), que vers el 1380 fou consultat pel comte de Prades en la seva malaltia del «burç». (38, pàg. 52)

828. **CABALLERO**, Francesc. M. el 1909. Metge militar, que durant els anys 1884 i 1885 va dirigir el manicomi de Sant Boi. Després d'una epidèmia colèrica, que assolà el manicomi, intervingué l'autoritat governativa i es veié obligat a dimitir del càrrec.

829. **CABALLERO i FERNANDEZ**, Just. N. el 17-X-1896. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1918 i doctorat a Madrid, dos anys més tard, amb la tesi: *El riñón y las glucominas*. Fundador de la Institució Cultural Pedagògica (1929). Professor ajudant i vice-president del Centre d'Aliança Republicà. Cap del Laboratori d'Anàlisi Clínica de l'Institut Municipal d'Assistència Mèdica. President de la secció catalana de la Lliga dels Drets de l'Home. Va col·laborar a «El Siglo Médico»; «Higia»; «Gaceta Médica Catalana»; «La Clínica»; «Logos»; «España Médica»; «Archivos de Endocrinología y Nutrición»; «Clínica y Laboratorio»; «La Tribuna Médica»; «Las

Noticias»; «Revista de Oro»; «Páginas Literarias», de Còrdova, i «El Herald», de Madrid. Autor d'una Topografia Mèdica de Torredembarra. (342)

830. **CABANELLAS i CLADERA**, Miquel Josep. N. a Sa pobla el 18-I-1760; m. a Madrid el 23-XII-1830. Cursà Medicina a Ciutat, on fou deixeble de Josep Barceló i Tomàs. Cirurgia major dels hospitals de Bellavista i del Presidi del Callao (Perú). Retornà al cap de tres anys. Doctorat a Ciutat, el 1791. Gràcies a la influència del seu parent Cristòfol Cladera, va ser nomenat metge de l'hospital de Cartagena, durant tres anys. Inspector general d'epidèmies del País Valencià i la regió murciana. El 1794, va passar a l'hospital militar de Figueres i, més tard, a Arenys de Mar. Després passà a Sevilla, on va lluitar contra una epidèmia i el 1802 va tornar a Cartagena. Protegit per Godoy, passà a residir a Madrid. Autor de: *Experimentos hechos (per l'autor) en su propia persona en el contagio de fiebre amarilla de Sevilla de 1800, para comprobar la virtud de los gases ácido minerales contra las semillas o gérmenes de dicha enfermedad* (Sevilla 1801); *Observaciones sobre los gases ácido minerales* (Sevilla 1801); *Reglas para impedir la renovación, introducción y propagación de cualquier contagio* (sense data ni peu d'impremta); *Memoria sobre la utilidad de la vacuna, para instrucción de los padres de familia de los Reynos de Valencia y Murcia* (sense data ni peu d'impremta); *Ciencia de la vida o discurso*

physiológico sobre la doctrina browniana (Cartagena 1802), que fou impugnat per Hulman; *Identidad entre la incitabilidad de Brown, el cálido innato de Hipócrates, la naturaleza de Galeno y el principio vital de Sthal* (sense data ni peu d'impremta); *Memoria para introducir en España las fumigaciones de Guiton de Morveau, con motivo del contagio de Cartagena* (Madrid 1805); *Reglas para evitar en el presente año la reproducción e importación de la fiebre amarilla que destruyó a este país en el pasauo* (Murcia 1812); *Reparos y una poesía* (Múrcia 1812) i *Identidad entre el caudo innato de Hipócrates* (Madrid 1814).
(10, I, pàg. 128/50, III, pàg. 7/205)

831. **CABANES i VILELLA, Clement.** Graduat, a Cervera, l'any 1789. (241)

832. **CABANYERES, Francesc.** N. a Sant Llorenç Savall (Vallès Occidental). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

833. **CABANYERES, Francesc.** N. a Mollet (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. (309)

834. **CABANYERES, Josep.** N. a Sant Llorenç Savall (Vallès Occidental). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1737. (309)

835. **CABANYES, Martí de.** Mestre en Arts i Medicina, que exercia, a Lleida, al començament del segle xv (1407).
(256, pàg. 203)

* **ÇABASSA, Pere.** — V. PERE ÇABASSA.

836. **CABELLOT, Leopold.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

837. **CABESSA, Lluc.** N. a Vilafranca del Penedès (Penedès), es va doctorar en Medicina, el 1603, a l'Estudi General de Medicina. (66, pàg. 209)

838. **CABOT i BOIX, Joaquim.** N. a B. el 21-IX-1915; m. a B. el 15-VI-1979. Fill del que havia estat secretari general de la Federació Espanyola de Futbol. Féu els tres primers cursos de la llicenciatura a la Universitat Autònoma. Esclatada la guerra, exercí la Cirurgia a Terol. Llicenciat a B., el 1942, amplia estudis a Zuric (Bono), a París (Merle d'Aubisque) i a Buenos Aires (Valls). Doctorat a Madrid, el 1945, amb la tesi: *Diagnóstico clínico y neumoartrográfico de las lesiones de los meniscos de la rodilla* (Madrid 1946). Cultivà la cirurgia esportiva. Metge del F. C. Barcelona.—del qual va acomiadar-lo el

president Llaudet— i de l'equip espanyol de futbol. Cap del servei de Traumatologia de la Residència de Bellvitge. Col·laborà a les revistes: «Revista Española de Reumatología»; «Medicina Clínica»; «Revista Española de Cirugía, Traumatología y Ortopedia»; «Mundo Médico» (Colòmbia); «Barcelona Quirúrgica»; «Medicina Sportiva» (Itàlia); «Anales de Medicina»; «Summa Médica» i altres revistes. Autor de: *Traumatología de los meniscos de la rodilla* (Madrid 1951), juntament amb Emili Moragas; *Medicina Deportiva*, com a capítol dins el *Manual del Preparador* (Madrid 1951) i col·laborà a l'obra *Cirugía Práctica* (B. 1969), que dirigí Jaume Pi i Figueres. (337)

839. **CABOT i ROVIRA, Josep.** De la segona meitat del segle XIX. Metge de la Casa de Maternitat, que, el 1890, va inaugurar el curs a la Reial Acadèmia amb el discurs *Comentarios sobre algunas causas de mortalidad de la infancia. Estudio médico-social* (B. 1890). Havia ingressat en aquella corporació, l'11 de juny de 1883, amb el discurs *Contribución al estudio de las lesiones óseas, producidas por la sífilis hereditaria, durante la infancia, especialmente bajo el punto de vista de su diagnóstico i tratamiento*. S'oposà a la col·legiació mèdica obligatòria. Cultivà la Dermatologia. Col·laborà a «Archivos de la Cirugía» (1877); «Gaceta Médica de Cataluña» (1878) i d'altres. Juntament amb Joan Rull i Rodríguez Méndez, és autor de: *Dictamen acerca de las condiciones higiénicas que han de reunir los edificios destinados a Casas de Maternidad y expósitos de la provincia de Barcelona* (B. 1883). També té imprès: *Discursos* (B. 1884).
(76, pàg. 257/50, III, pàg. 13)

840. **CABRA, Domènec.** N. a Figueres (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

841. **CABRA, Pere.** N. a Galliners—Vilademuls— (Gironès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

842. **CABRA i CLOS, Salvador.** N. a Santa Coloma de Farners (Selva) el 8-XI-1792. Fill del metge Domènec Cabra i Renui, metge militar, i nét del també metge Domènec Cabra i Albreda, resident a Granollers. Llicenciat, a Cervera, el 21 d'abril de 1813. Subdelegat de Medicina i Cirurgia a Santa Coloma de Farners. Col·laborà a «La Abeja Médica». El 1831, va enviar a la Reial Acadèmia la memòria: *El desarrollo de las neurosis en el principio del verano último (a Santa Coloma), con sus*

respectivas reflexiones. El 1846, va fer una observació, en virtut de la qual assenyala el bàlsam de Malats com a poderós i específic remei del vòmit de sang.

(24, pàg. 35/59; I, pàg. 349)

843. **CABRÉ i CLARAMUNT, Josep**. N. a B. el 22-I-1897; m. el 17-IV-1956. Llicenciat, a B., el 1922 i doctorat a Madrid. Treballà a l'Institut de Santa Madrona, de la Caixa de Pensions. Metge de l'Hospital de la Santa Creu per oposició. Amplià estudis a l'Hospital Saint Louis, de París (1923-1924), i després a Tolosa, amb el professor Ch. Audry (1924-1925). Intervingué activament en el Sindicat de Metges de Catalunya i a la Mutual Mèdica. Metge ajudant del doctor Horta, al servei de Dermatologia de l'Hospital de Sant Pau, passà a ésser metge en cap d'aquest servei, el 1935. Redactor del «Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya»; «Annals de Dermatologie et de Syphiligraphie»; «Revista Mèdica de Barcelona»; «Actas Dermo-sifiliográficas» i altres revistes. Traduí la *Dermatologia*, de Daurier. Autor de *La infección cutánea piogena y su tratamiento. Papel de ésta en la evolución del eczema*, publicat en el llibre del LXXV aniversari de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. (252)

844. **CABRÉ i PIERA, Josep**. N. a B. el 26-VI-1933; m. a Madrid el 25-I-1981. Fill del metge Josep Cabré i Claramunt. Cursà Medicina a B. on fou deixeble de Xavier Vilanova i Montiu. Amplià estudis a Tolosa de Llenguadoc (amb Bazex i Gradat), a París (Degos i Duperrat), a Tübingen (Gottron), a Francfort (Ganz) i a Magúncia (Korting). A Alemanya hi va dirigir un laboratori d'Histopatologia. Féu el doctorat a Francfort i al cap de vuit anys retornà al nostre país. El 1964, obtingué la càtedra de Dermatologia de Cadis, on també va ésser degà. L'any 1971, passà a la càtedra de Dermatologia de la Universitat Autònoma, de B. Aquí fou degà (1973-1974) i rector. Però abandonà el rectorat i el nostre país. Sembla ésser que, en no obtenir un departament clínic, i en veure's frustrada la seva vocació assistencial, demanà i obtingué, per trasllat, el 1976, la càtedra de Dermatologia de Madrid. Poliglota remarcable, fou membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Cadis. Autor de: *Dermatitis mucinosas*.

845. **CABRER, Francesc**. N. a Tarragona, es llicencià i doctorà en Medicina, l'any 1574, a l'Estudi General de B.

(66, pàg. 201)

846. **CABRER, Francesc**. Doctorat el 17 de setembre de 1597, havia nascut a Tarragona.

(28, 1974, 11, núm. 32, pàgs. 3-4)

847. **CABRERA, Marc**. Doctor en Medicina, que exercí a Batea, a la segona meitat del segle XVII. Autor de: *Breve defensorio de una receta, sacada a la luz por la justicia y jurados de Vinaroz, de su médico ordinario el doctor Juan José López* (València 1684).

(41, VI, pàg. 145)

* **CABRET, Abraham**. — V. **ABRAHAM CABRET**.

848. **CABRET, Isaac Ben Abraham**. Metge jueu, a Perpinyà, que visqué a cavall dels segles XIV i XV. Probablement, era fill d'Abraham Cabret. L'any 1403, féu la traducció del llatí a l'hebreu de l'obra *Expositio sive additio super Antidotarium Nicolai*, de Joan de Sancto Amando.

(4, pàgs. 43 i 56)

* **CABRET, Jacob ben Judah**. — V. **JACOB BEN JUDAH CABRET**.

849. **CABRIT, Bonjuà**. Cirurgia jueu, que, vers el 1369, estava al servei de Pere del Punyalet.

(37, pàg. 45)

850. **CABRIT, Moisès**. Filantrop israelita de Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), mort el 1410, que fundà un hospital jueu per als pobres de la vila i fou posseïdor d'una excel·lent biblioteca d'obres rabíniques i hebraïques.

(118, I, pàg. 462)

851. **CABRIT, Salmell**. Germà de Bonjuà Cabrit, que, vers el 1369, exercia la cirurgia a la vila de Tàrraga.

(37, pàg. 45)

852. **CABRIT, Samuel**. Metge, al segle XV, nat, o almenys establert, al Call jueu de Banyoles (Gironès).

(221, pàg. 150)

853. **CABUSA**. L'any 1595, va opositar a una càtedra de l'Estudi General de B.

(66, pàg. 193)

854. **ÇACLAPOSA, Bernat**. Cirurgia, a les darreries del segle XIV i començament del XV, que morí cap al 1425. (37, pàgs. 45-46)

855. **CADANET i AGUSTÍ, Antoni**. N. a Palamós (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. També graduat, a Osca, el 1758.

(309)

* **ÇA FLOR, Pere**. — V. **PERE ÇA FLOR**.

* **ÇA FONT, Bartomeu**. — V. **BARTOMEU ÇA FONT**.

* **ÇA GARRIGA, Guillem**. — V. **GUILLEM ÇA GARRIGA**.

856. **CAHIS i BALMANYA, Manuel.** N. a Lloret de Mar (Selva), el 7-II-1855; m. a B. el 15-V-1934. Fill del metge Manuel Cahis i Viader i de Balmanya de Suárez, d'una família acomodada oriünda de Trinidad (Cuba). Estudià a B. i es llicencià el 1875. Exercí a Tordera, Premià de Mar i Vilassar. El 1883, deixà l'allopatia per l'homeopatia. Soci fundador de l'Acadèmia Médico Homeopàtica de B. Fou cèlebre una conferència que donà a l'Ateneu Barcelonès, sobre «Microdosismo», per la poèimica que despertà. En aquesta polèmica defensaren Cahis i l'homeopatia, Salvador Badia, Carles Castroverde i Formica Corsi. Assistí, el 1911, al Congrés Homeopàtic celebrat a Londres. Anteriorment, havia viatjat per Puerto Rico i els Estats Units. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» (1875); «Gaceta Médica de Cataluña» (1878); «El Consultor Homeopático» (1887), i «Revista Homeopática» (1890). L'any 1916 fundà i dirigí la revista «El Homeopata». Autor de: *Homeopatia segura* (1911); *La Homeopatia demostrada experimentalmente* (1912). Acabà l'obra que havia iniciat Salvi Almató: *Indicador característico de cien medicamentos homeopáticos, comprendiendo los treinta de Müller.* (74, pàg. 49)
857. **CAHUT.** Cirurgiana reial de València, esmentada el 1332. (4, pàg. 103)
858. **CAIMARIS i TORRES, Miquel Eugeni.** N. a Ciutadella (Menorca) el 14-XI-1826. Primers estudis a Ciutadella. Llicenciat a B. el 18 d'octubre de 1850. Es distingí com a metge i escriptor. Ajudà Piferrer, quan aquest treballava en els volums relatius a Catalunya de l'obra *Recuerdos y bellezas de España*. Poeta en català i versificador en llatí, francès i castellà. Féu un atac a l'avortament en una discussió pública: *¿Es lícito al médico procurar en algún caso el aborto?: No.* Col·laborà en el periòdic «El Barcelonés», on, el 1846, insertà la seva polèmica amb Marià Cubí sobre el magnetisme animal. L'any següent, el mateix periòdic publicà el treball *La fisiología del amor. Tratado fisiológico-moral de este sentimiento*. En alguns dels seus escrits utilitzà el pseudònim «Dialma». Autor de: *Relación descriptiva de las Fiestas celebradas en Ciudadela de Menorca con motivo de la llegada de su Prelado el Ilmo. Sr. D. Tomás de Rada y Rodríguez* (Ciutat de Mallorca 1853); *Celebration de la prise de Tetuan à Alger par les artisans espagnols* (Alger 1860) i *Agueda Ametller, Novela histórica de la última invasión turca en Ciudadela de Menorca (1558)* (Ciutadella 1882). (10, I, pàg. 133/118, I, pàg. 497)
859. **CAIX, Tomàs.** Mestre en Arts i Medicina, que exercí, a Tarragona, vers el 1400. (64, pàg. 42)
860. **CALAF, P.** Cirurgià, a Lleida, a la meitat del segle XIV (1354). (256, pàg. 202)
861. **CALAF, Alexandre.** N. a Lleida. Doctorat a Lleida l'any 1627. El 17 d'octubre, juntament amb el doctor Josep Sabata, foren enviats a B., on es trobava Felip IV, per a demanar-li la separació de les aules de l'Estudi de Medicina de Lleida. (6, pàg. 399)
862. **CALAS, Agustí.** Membre del Col·legi de Metges de Lleida, cap al 1585. (63, pàg. 46)
863. **CALASEYT, Gabriel,** Metge que exercí, a Tarragona, entre els anys 1472 i 1479 durant una epidèmia. Morí el 1479. (254, pàg. 25)
864. **CALASSANS.** Doctor en Medicina, a Manresa, a la segona meitat del segle XVI. (91, pàg. 185)
865. **CALBÓ, Joan Pere.** El 14 de setembre de 1614, es llicencià a la Facultat de Medicina de l'Estudi de Lleida. (6, pàg. 399)
- * **CALCADELL, Bernat.** — V. **BERNAT CALCADELL.**
866. **CALÇARROJA, Martí de.** Metge d'Alfons III i Jaume II. (38, pàg. 75)
867. **CALDENTEY, Guillem.** N. a Felanitx; m. a Ciutat de Mallorca el 27-XI-1510. Després d'ésser metge es féu eclesiàstic i arribà a canonge. Assessor espiritual de sor Isabel Cifré. Per a corregir els errors que ell considerà que feia Huc de Sena en exposar les obres de Galè, va escriure: *Hugoni Senensis expositio, in libros tegni Microtegnon Galeni, cum questionibus* (Ciutat de Mallorca 1496). (10, I, pàg. 142)
868. **CALDERÓ, Josep.** Al començament del segle XVIII era cirurgià del Col·legi de Metges de Lleida. (63, pàg. 67)
869. **CALICÓ i MALERAS, Josep Maria.** N. el 5-XI-1887; m. el 13-III-1944. Primers estudis a B., on es va llicenciar l'any 1911. Metge dels emigrants féu algun viatge a Buenos Aires. Amplià estudis a Berlín. Crític musical de diverses publicacions.

En començar la guerra civil, es traslladà a Alp i el 1939, va passar a Fontbona. Es dedicà a la criminologia. Col·laborà a «La Medicina de los Niños», 1911: V i XII; «La Vanguardia», 1913: 16-II, 4-III i 4-IV; «La Veu de Catalunya», 19-VII-1913; «Almanac El Papitu», 1915 i 1917; setmanari del Castell de Ribes, 1916 i 1917; «Bios», 1916: VI i VIII; 1917, IV; «Therapia»; «Revista Española de Medicina y Cirugía», 1920: VIII i IX; 1921, IX i XII; 1922, III i VII; 1923, IV; «El Día Gráfico», 1920: 2-XI; 1921, 5-XI; 1922, 12-V; 1924, 21-XI; 1925, 8, 15, 18 i 27-II; 1926, 27 i 30-I; i 5-II; «Laboratorio», 1921: III; 1922, IV, V i VI; «D'Ací i d'Allà», XI-1921; «La Tribuna», 15-V-1922; «La Publicitat», 1923: 3-VIII; 1932, 21-V (*L'estatut sanitari de Catalunya*); «Clínica y Laboratorio», de Saragossa. V-1923; «Nou Ambient», XII-1925; «Butlletí del Col·legi de Metges de Barcelona», 1930: IV, VI, VII, X, XI i XII; 1931, II, III, V, VI, VIII, X, XI i XII; 1932, II, III, V i X; «El Matí», del 13-VI-1932; «Revista Médica de Barcelona», X-1932; «Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya», XI-1932 i II-1933; «Revue Internationale de Criminalistique»; «La Medicina Catalana», VIII-1934 i V-1936; «Diario de Barcelona», del 15-VI-1935, i «Policia Española» de Madrid, 1932: 16-IX, 2-X, 2-XI; 1933, 16-I, 2-V, 16-VIII, 2-IX, 2 i 16-X, 2 i 16-XI, 2 i 16-XII; 1934, 2-I i 2-VIII. Autor de: *Apunts de la flora medicinal de Catalunya* (B. 1921); *Semiologia de la sífilis del aparato respiratorio* (B. 1921); *Guia práctica para los regímenes alimenticios* (B. 1922); *Los baños de Sol* (B. 1922); *Higiene de la voz y del cantante* (B. 1922); *Manual de la enfermera* (B. 1922); *Bronquitis crónica, bronquiectàsies i enfisema pulmonar* (B. 1930); *Terapèutica de les bronquitis cròniques, bronquiectàsies i enfisema pulmonar* (B. 1930); *Hematoscòpia forense. Taques de sang; Los Rayos X al servicio de la identificación* (B. 1933); *Els mètodes d'identificació personal* (Barcelona 1933); *La identificación personal* (B. 1941) i la traducció de William Seamon Bambridge: *Problemas del càncer*. (207)

869 b. **CALL i MORROS, Josep**. N. a B. el 6-VI-1858. Metge de la Lactància Mercenària Provincial a B. El 1883 va obtenir per concurs una plaça de metge de l'Hospital de la Concepció de Madrid, i el 1885 va dirigir el laboratori en una Casa de Curaçió. També exercí la Cirurgia. Fou secretari de la secció d'Higiene del Congrés de Ciències Mèdiques celebrat a B. el 1888. Metge titular de Tortosa i d'aigües i banys. Inspector de Sanitat de Madrid. El 1883 fundà i dirigí, a Madrid, les revistes «Ar-

chivos de Ginecología y Enfermedades de la Infancia» i la «Revista Médico-social». També a Madrid, el 1885, codirigia la revista «La madre y el niño». Es autor de: *Examen microquímico del ácido úrico* (Madrid 1884); *Discursos sobre la prostitución* (Madrid 1884); *Un nuevo método de sutura gradual* (1885); *Una nueva teoría para explicar las manifestaciones terciarias de la sífilis* (Madrid 1885); *Un nuevo sistema de aplicación tópica del iodoformo* (Madrid 1885); *Higiene del alma y de sus relaciones con el organismo* (B. 1888, tercera edició); *La lucha contra la difteria*; *La Higiene en las industrias insalubres; Condiciones que deben reunir las modernas necrópolis*, i traduït, de Froelsch: *Enfermedades del oído en la infancia*.

(59, I, pàg. 352)

870. **CALLEJA i BORJA-TARRIUS, Carles**. N. a Madrid el 15-V-1872; m. a B. el 12-V-1923. Nebot de Julián Calleja, degà de la Facultat de Medicina de Madrid i home d'enorme influència en l'ambient universitari de l'Estat espanyol. Cursà Medicina a Madrid i es llicencià a vint-i-quatre anys (1894). Féu el doctorat amb la tesi: *Histogénesis de los centros nerviosos* (Madrid 1896), i gairebé immediatament era nomenat catedràtic d'Histologia de la Facultat de Medicina de B., per oposició. Durant molts anys, i des del 1902, fou secretari general de la nostra Universitat. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina, on ingressà amb el discurs: *Importancia del núcleo en la vida celular* (B. 1899) i on va fer el discurs inaugural de curs el 30 de gener de 1910 amb: *Anatomía Patológica de la célula nerviosa*. Delicat de salut, durant llargues temporades era ajudat a la càtedra per Angel Sirvent. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana»; «Gaceta Médica de Cataluña» (1881); «Anales de la Sociedad Española de Historia Natural»; a la revista en llengua catalana: «La Gynecologia Catalana» (1898); «Revista trimestral», que dirigia Cajal; «Anuario de la Universidad de Barcelona»; «Laboratorio», i d'altres. Autor de: *La región olfatoria del cerebro; Distribución y significación de las células cebadas de Ehrlich* (1896); *El suero antidiatélico* (Madrid 1896); *Contribución al estudio del Bacillus Lacti Aerogens* (1899), juntament amb A. Sirvent: *Manual Iconográfico de Histología normal; Contribución a la histogénesis del cerebelo en el hombre; Lesiones de la Fiebre Tifoidea en las placas de Peyer* (1916) i algun altre. Traduït del francès: *Tratado de Histología normal*, de H. Berdal. (270)

871. **CALLIS i FARRIOL, Lluís Maria.** N. a B. el 1907; m. el 1969. Cursà Medicina a B. Professà l'Anatomia Patològica. Participà en els Congressos de metges de Llengua Catalana. Col·laborà a «Revista Mèdica de Barcelona»; «Ars Mèdica»; «Revista de Medicina Legal»; «Criminología y Medicina Forense», etc. Autor de: *Tratado de técnicas de Necropsias y diagnóstico anatomopatológico* i *Elementos de Técnica Anatómo-patológico*. (53, 1969, abril)

* **CALMETS, Francesc.** — V. **FRANCESC CALMETS.**

872. **CALOM, Abram.** Metge jueu, que, l'any 1455, va figurar a la vora del rei Joan de Navarra. Exercí a Tàrraga, i sembla que també a Cervera. (311, pàg. 383)

873. **CALOM, Pere.** Metge a les darreries del segle xv. (307, pàg. 213)

874. **CALSA, Joan.** N. a Calella (Maresme). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1731. També graduat a Osca, el 1735. (309)

875. **CALSA, Joan.** N. a Calella (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1767. (241)

876. **CASALPEU, Joan.** Doctor en Medicina i Cirurgia, que es distingí, a la primera meitat del segle XIX, per l'activa propaganda de la vacunació antivariòlica, a B. (V. «Diario de Barcelona», maig de 1844)

877. **CALSINA, Francesc.** N. a Manresa (Bages), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1741. (309)

878. **CALVERAS i CASALS, Josep.** N. a Bagà (Berguedà) el 3-I-1781; m. el 1849. Llicenciat el 1808. Soci numerari de l'Acadèmia de Medicina de B., des del 1830. Metge de l'exèrcit del Rosselló. (24, pàg. 36/92, 1849, III, pàg. 387)

879. **CALVET i NAVA, Isidre.** M. a B. el 10-III-1911. Fou metge municipal. Vers el 1890 dirigia l'Institut Químic Municipal per al reconeixement de les substàncies alimentàries. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» (1881) i, pràcticament, fou l'únic redactor del «Boletín de Clínica y Terapéutica» (1885), que era una revista anexas a la «Gaceta Médica Catalana». El «Boletín» es publicà fins al 1907, en què deixà de sortir per la mala salut d'en Calvet. Morí a conseqüència d'un sarcoma de recte.

880. **CALVO i MATILLA, Gabriel.** N. a Madrid el 25-III-1826. Estudià medicina a València i a B. Metge interí de Caldes de Montbui (1857). L'any 1872, era metge dels banys i les aigües minerals de Caldes d'Estret i Titus, que ja servia interinament des de l'any 1858. Després de l'any 1880, fou metge de diversos balnearis i passà per últim a la Puda (1894) i a Panticosa (1895). Autor de: *Critica médica sobre los específicos* (B. 1870). (34, II, pàg. 713)

881. **CAMA, Mestre Melcior.** L'any 1450, va prestar els seus serveis mèdics als ambaixadors enviats al rei pel Consell de Cent barceloní i les Corts. (5, pàg. 163)

882. **CAMANYES, Pere.** Metge del segle XVII nascut a Vilafranca del Conflent, diòcesi d'Elna. Va doctorar-se a la Universitat de València, en la qual ciutat exercí la professió. Va publicar, en llatí: *In libri duos artis curativae Galeni ad Glauconem, commentaria* (València 1625), en què tracta principalment de les febres i dedicà al bisbe de Tortosa, Agustí Spinola. (118, I, pàg. 517)

883. **CAMINAL, Francesc.** N. a Organyà (Urgellet), es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)

884. **CAMINO, Manuel.** N. a Girona, es va graduar, a Cervera, l'any 1771. (241)

885. **CAMÓ, Sebastià.** Cirurgià del Col·legi de Metges de Lleida, cap al 1716. (63, pàg. 67)

886. **CAMÓ i MONTOBBIÓ, Josep.** El 1877, publicà a B. una traducció, amb notes, de l'obra de Husemann: *Manual de materia médica y terapéutica*. També traduí el *Compendio de Cirugía operatoria*, de Burger. (59, I, pàg. 354)

887. **CAMON, Ambrós.** N. a Sarroca de Bellera (Pallars Jussà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)

888. **CAMPA i CARDONA, Climent.** N. a Folgueroles (Osona) el VI-1811; m. a Vic (Osona) el 12-III-1868. Erròniament, Elias de Molins el creu natural de Vic. Fill del metge Esteve Campà, que exercí a Vic. Des del 1836 era soci agregat de l'Acadèmia de Medicina i subdelegat de Medicina i Cirurgia de Vic, ciutat on exercí. Fou metge auxiliar de Sanitat Militar. També fou soci de l'Acadèmia de Bones Lletres. El 1854, va rebre una ploma d'or del municipi de Vic, en premi dels seus serveis durant l'epidèmia d'aquell any. És autor dels ar-

ticles corresponents al partit de Vic del *Diccionario geográfico*, publicat per Madoz. Col·laborà a «La Abeja Médica» i «El Monitor de la Salud», que publicava Monlau a Madrid. Entre els seus treballs citem: *Estadística sanitaria del partido de Vich, con datos médico-topográficos*; *Reseña en que se describe el análisis químico de las aguas sulfurosas, llamadas de la Font Santa, del término de San Pedro de Torelló, y los usos termales que de ellas puede hacerse* (1846); *Memoria sobre el cólera morbo desarrollado en Vich, en 1834*; *Reseña del cólera morbo asiático observado en 1855 en Calldetenas, Santa Eugenia de Berga y Taradell*; *Reseñas de las enfermedades agudas que se han observado en la ciudad de Vich en 1854, 1855, 1857 i 1858*, i *La dirección de las pasiones del niño debe ser la primera base de la educación*.

889. **CAMPA i PORTA, Francesc de P. N.** a Vic (Osona) el 3-IV-1838; m. a B. el 10-II-1892. Estudià Medicina a B. Llicenciat el 1861, es va doctorar l'any següent a Madrid. Al començament exercí a la ciutat nadiua, juntament amb el seu pare Climent Campà. En obtenir per oposició el càrrec de professor clínic, el 1865, es traslladà a B. El 1869, era auxiliar de la càtedra d'Obstetrícia. L'any 1872, va guanyar per oposició la càtedra de la mateixa disciplina, a la Universitat de València. El 1882, era degà de la Facultat de Medicina valenciana. El 1889, va passar a la càtedra d'Obstetrícia de B., per permuta amb el doctor Marià Sancho. Col·laborà a «El Compilador Médico» (1865), on des del 27 d'agost de 1866, començà la secció «Higiene especial de las clases obreras»; «La Independencia Médica» (1869); «Gaceta Médica Catalana» (1881); «Boletín del Ateneo» (1873-1874), on té inscrits, entre altres articles sobre la importància social de la dona: *La aclimatación de la especie humana*. A València, fundà i dirigí «La Crònica Médica», que es publicà durant dotze anys. Des del 1867, era soci de número de la Reial Acadèmia. Entre les seves obres citem: *Memoria sobre las vacunaciones y revacunaciones practicadas en Vich en 1864*; *El porvenir de los pequeños centros de población* (1864); *El médico en la sociedad*; *¿Los conocimientos fisiológicos actuales son bastantes para decidir la cuestión de las generaciones espontáneas?*, amb la qual va fer la tesi doctoral; *Historia del comunismo* (1857); *Del herpetismo como elemento patogénico* (1867); *Programa razonado, fuentes de conocimiento y método de enseñanza de las asignaturas*

de obstetricia y enfermedades de la mujer y de los niños (1871); *Del eclecticismo racional en las ciencias médicas* (1873); *Consideraciones fisiológicas y filosóficas sobre el matrimonio* (1874); *Calendario de la preñez o Higiene de la mujer en cinta* (1874); *Cuadros sinóptico-descriptivos de Obstetricia* (1873); *Las dos edades críticas de la vida de la mujer* (1876); *Tratado completo de Obstetricia* (1876); *Lecciones de Ginecopatia, o enfermedades especiales de la mujer, profesadas en la Facultad de Medicina de Valencia* (València 1881), recollides per E. Almar; *Programa de Terapéutica y Farmacología, redactado y seguido en el curso de 1882 a 1883*; *Memoria práctica sobre la vacunación y revacunación* (1885); *Descripción de un monstruo exencefálico-celosomiano*; *De la antisepsia preventiva en el parto normal* (València 1888); *Historia de la infección* (València 1891); *Tres días en el Escorial, Semana Santa en Toledo*. Bertran i Rubio va escriure: *Apuntaciones biográficas de Campà*.

890. **CAMPA i SANMARTÍ, J.** De les darreries del segle XIX. Autor de: *Tratamiento eléctrico de los fibromiomas uterinos* (B. 1891). (76, pàg. 284)

891. **CAMPANER, Joan Ramon.** N. a Mallorca; m. a B. el 14-XI-1876. Exercí a B., fou membre de la Reial Acadèmia, de la qual fou secretari. Com a tal, i juntament amb el vice-president de l'acadèmia, Ramon Ferrer i Garcés, publicà una *Carta de la Academia de Medicina y Cirugia de Barcelona pidiendo el derribo de las murallas de la ciudad* (V. «La Botica», del 15-VII-1854). Entre las seves obres citem: *Memoria sobre la Homeopatía*; *Algunas reflexiones sobre el sistema homeopático* (B. 1853) que havia llegit el 29 de novembre de 1851 i diverses observacions meteorològiques, publicades a les Actes de l'Acadèmia. El discurs d'ingrés a l'Acadèmia versà sobre: *La misión del médico en el día* (B. 1861). (10, I, pàg. 150)

892. **CAMDERA i CAMINS, Francesc.** N. a Lloret de Mar (Selva) l'1-X-1793; m. a Lloret de Mar el 28-II-1862. Caigué presoner dels francesos durant la guerra napoleònica. Un cop alliberat, estudià Medicina a Montpeller, gaudint d'una beca del municipi de Girona. A Montpeller, substituï el professor Dunal a la direcció del Jardí de Plantes. Acabà la carrera l'any 1819. La tesi del doctorat fou sobre: *Propositions de Séméiologie générale* (Montpeller 1819). Exercí la carrera en el seu poble, on fun-

dà un manicomi particular: «La Torre Llunàtica de Lloret». Són obres d'ell les següents: *Monographie des Rumeux, précédée de quelques vues générales sur la famille del Poligonées* (Montpeller 1819); *Silabario español metódico con algunas reflexiones para ilustrarle* (1830); *Descripciones de algunos instrumentos para enseñar a los ciegos las primeras letras y la escritura en notas de música*, de Jaume Isern, on fa, a manera de pròleg, una biografia de l'autor; *Indagación estadística acerca de la reproducción y mortandad en la ciudad de Gerona y en la villa de Lloret de Mar en el siglo último y en los siete primeros años del actual* (B. 1849); *Clasificación natural de los verbos castellanos* (1859); El «Diario de Barcelona» (1862, pàgina 2.755) publica la seva necrologia i a la «Revista de Gerona» (volum II, pàg. 13) hi ha una biografia de Campderà escrita pel doctor Josep Ametller. Uns comentaris sobre els manicomis de Sant Boi i el del doctor Campderà es poden trobar a la revista «La Botica» (15 de novembre de 1853).

* **CAMPILLS, Luciano.** — **V. COLOMINES, Luciano.**

* **CAMPGALÍ, Berenguer de.** — **V. BERENGUER DE CAMPGALÍ.**

893. **CAMPINS, Josep.** N. a Vilassar (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1776. (241)

894. **CAMPINS, Pau.** N. a Vilassar (Maresme). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1746. (309)

895. **CAMPINS i BALLESTER, Llorenç.** N. a Ciutat de Mallorca el 1732; m. a Caracas (Veneçuela) el 20-II-1785. Cursà Medicina a la Ciutat de Mallorca. Llicenciat el 15 de juliol de 1749 i doctorat a Gandia el 6 d'abril de 1756. Exercí a Cadis, des d'on passà a Veneçuela (1762). Hi regentà la primera càtedra de Medicina que existí a la Universitat de Caracas (1763), en la qual fou confirmat per Carles III (1777), amb el títol de Protometge de la província de Veneçuela. Fou, doncs, l'iniciador dels estudis mèdics universitaris en aquell país. (286)

896. **CAMPLLONCH, Jaspert de.** Metge de Ripoll, a la segona meitat del segle xv. (52)

897. **CAMPO i PAUSAS, Lluís del.** El 1887, va escriure: *Reseña biográfica del malogrado Dr. D. José Crous y Casellas, cate-*

drático por oposición de Patología y Clínica médicas de la Facultad de Medicina de Valencia (B. 1887). Col·laborador de la «Revista de Ciencias Mèdicas».

(77, pàg. 91)

898. **CAMPOLIER, R.** Exercí, a la primera meitat del segle xvii, a Girona.

(114, pàg. 9)

899. **CAMPOS i MARTIN, Ròmul.** N. a Saragossa el 1899; m. el 1971. Cursà Medicina a Saragossa, a Madrid i a B. Especialitzat en Dermatologia. És autor d'uns cinquanta treballs.

(53, 1971, abril)

900. **CAMPS, Felip.** Cirurgià, que l'any 1800 exercia a Maó, i que acceptà la utilitat de la vacunació antivariòlica inoculada als menorquins pels metges anglesos Marshall i Watker.

901. **CAMPS, F.** Metge de Sant Genís de Vilassar, a les darreries del segle xix, que col·laborà a la «Revista de Ciencias Mèdicas» (1875).

(7)

902. **CAMPS, Hipòlit.** N. a Berga (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1797.

(241)

903. **CAMPS, Jacint.** Metge, a Granollers, a la meitat del segle xix, que publicà alguns articles a «El Telégrafo Médico» (1847).

(7)

904. **CAMPS i JUNCOSA, Pere.** N. a B. el 13-VIII-1903; m. a Sant Just Desvern (Barcelonès) el 12-II-1977. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1926. El 1934, era professor auxiliar a la Universitat Autònoma. Durant la guerra i en els anys 1938-1939 fou sergent de Sanitat. El febrer del 1939, va ser fet presoner pels franquistes, però fou alliberat poc temps després. El 1940, era cap de Medicina Interna de l'Institut Policlínic (Clínica Platon). Cofundador de la «Revista Ibérica de Endocrinología». Col·laborà en les «Actas de las Reuniones Científicas del Cuerpo Facultativo del Instituto Policlínico»; «Annals de Medicina»; «Archivos de Pediatría» i altres revistes.

(246)

905. **CAMPS i MERCADAL, Francesc.** N. a Es Migjorn Gran (Menorca) el 27 de març del 1852; m. 3 de maig de 1929. Llicenciat en Medicina, a B. (1878), s'establí a Es Migjorn Gran. Dedicat als estudis d'arqueologia, etnografia i folklore, publicà diversos treballs. Utilitzà el pseudònim «Francesc d'Albranca», que arribà a fer-se molt popular a Menorca. Milità en el periodisme catòlic i tradicionalista,

dins i fora de l'illa. Col·laborà en el *Diccionari Català - Valencià - Balear* i a les revistes: «Aurora de Mallorca»; «Butlletí de la Societat Arqueològica Luliana»; «Sa Margal»; «Ca Nostra»; «Llevant»; «La Señal de la Victoria»; «Luz Católica»; «La Gaceta de Menorca»; «La Vanguardia Balear»; «La Veu de Mallorca»; «Cruz y Españolismo»; «El Correo de Mallorca» i, principalment, a la «Revista de Menorca». Publicà el recull d'articles titulat: *Derecho a la ignorancia* (1894). La seva obra més important és *Folklore Menorquí (De la PAGESIA)* (1918-1921), premi de l'Ateneu de Maó (1912).

(Joan Hernández i Mora: 32, IV, pàg. 234)

906. **CAMPS i PUNTAS, Miquel**. De la primera meitat del segle XX. Especialista en malalties genito-urinàries donà una sèrie de conferències sobre higiene sexual, al Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria, de B. Autor de: *Práctica médica de la blenorragia* (B. 1913); *Un caso de osteítis vertebral curado* (B. 1914), i *Quelcom nou. envers el tractament de la blenorragia* (B. 1916).

907. **CANAL i COMAS, Alfred**. N. a Granollers el 1885; m. a Granollers el 27-III-1942. Director de «La Gralla», des de l'1 de maig de 1921 (primer número) fins al 4 de març de 1923. Hi col·laborà amb treballs de tipus històric, professional i crítics. Exercí a Granollers, on des del 1936 al 1939 fou director de l'Hospital Euzkadi, durant la guerra civil. Morí afusellat pels franquistes. (208)

908. **CANALDA, Joaquim**. N. a Lleida. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)

909. **CANALS, Josep**. Cirurgià, a Valls, a la segona meitat del segle XVIII. Sogre del metge Josep Baldrich. (3)

910. **CANALS i FADULLA, Manuel**. Doctor en Medicina, de la meitat del segle XVIII, metge titular de Mèrida (Extremadura). Autor de *Idea pleurítica provincial, carta responsoria sobre el mismo asunto, al Dr. D. Esteban Vidal, médico titular de la villa de Valencia del Ventoso* (1749). (41, VII, pàg. 177)

911. **CANALS i MARANGE, Pere Antoni**. N. a B. Féu estudis a B., entre el 1788 i el 1793. Doctorat en el Reial Col·legi de Cirurgia de B. el 1796. Fou cirurgià de l'exèrcit i president de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Galícia.

(28, 1976, X, núm. 61, pàg. 29)

* **CANDELL, Berenguer**. — V. BERENGUER CANDEL.

912. **CANELLAS, Pere**. N. a Santa Maria (Mallorca), estudià Medicina a França, on es doctorà. Tornat a Mallorca, residí a Sóller. Autor d'*Étude theorique et pratique de la fièvre typhoide* (Montpeller, 1844). (10, I, pàg. 575)

913. **CANET, Narcís**. Famos cirurgià i odontòleg de la primera meitat del segle XIX, que exercí a B. Fou deixeble de Lluís Gheduzzi.

914. **CANET i PONS, Josep**. N. a Calaf (Anoia). De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. Llicenciat, a Cervera, el 1780. Exercí a la seva vila nadiua i, més tard (gener 1804), fou metge del Capítol de Tarragona. Oposità a una càtedra de Medicina de la Universitat de Cervera, regentant Matèria Mèdica, el 1784. Durant la invasió francesa (1808-1814), es va refugiar a Mallorca i va publicar gran nombre de fulls volants, a favor de la religió i en contra dels invasors. El 1813, inicià la publicació d'un periòdic antiliberal, «Nuevo Diario de Palma intitulado «El Liberal Napoleón», en oposició a «La Aurora Patriòtica Mallorquina». El desembre del 1823, era nomenat metge de l'Hospital de Tarragona i l'any següent, fou substituït per Pere Soldevila. Heus aquí alguns dels seus escrits: *Quastiones Médicae* (Cervera 1784), *Conversiones sobre la vacuna muy útiles e importantes* (1803), *Enfermedades, ¿Qué es lo que hasta aquí ha dilatado el acabar con los gachos que infestan nuestra España?* (Tarragona 1810), *El grito de la Nación. Coloquio gubernativo político-militar, entre D. Fernando N. y D. Juan N...* *Publico un Profesor de Medicina* (Mallorca 1812), *Breve alocución al pueblo español para el acierto en la próxima elección de diputados en Cortes para las ordinarias del año 1813 y de los años sucesivos* (Palma 1812), *La verdadera Religión. Patriotismo y Lealtad. Reunión de diferentes y útiles escritos*. (Ciutat de Mallorca 1813). («Diario de Barcelona» de l'I-VIII-1803 i 13-I-1804/32. IV, pàg. 275-57, pàg. 144/50, III, pàg. 107/10, II, pàg. 612)

915. **CANIVELL i DE VILA, Francesc**. N. a B. el 5-IV-1721; m. el 4-III-1797. Féu estudis a Cervera i a França. A vint anys, era segon ajudant a l'exèrcit d'Itàlia i a vint-i-dos, cirurgià major en el regiment d'Astúries. El 20 de setembre de 1749, Pere Virgili el nomenà bibliotecari del Col·legi de Càdis, del qual, més tard, fou

director. Fou cirurgià honorari del rei i cirurgià major de l'Armada (1771). Amb aquesta última va estar a Veracruz. Fou vice-president de la Reial Acadèmia de Cirurgia de Cadis. Esdevingué famós principalment per la destresa amb què feia les operacions de litotomia. Fou un dels primers a practicar, en el nostre país, la sinfisiotomia subcutània. El 1779, s'embarcà en l'esquadra de Lluís de Còrdova a la guerra contra Anglaterra. Arreglà els hospitals de Brest. El 4 de febrer de 1789, obtingué el permís per a establir un *montepío* militar per a vídues i orfes. És autor de *Tratado de vendajes y apósitos para el uso de los Reales Colegios de Cirugía* (B. 1763) i *Tratado de las heridas de armas de fuego, dispuesto para el uso de los alumnos del Real Colegio de Cirugía de Cádiz* (Cadis 1789). (60, IV, pàg. 137)

916. **CANO i ATROSILLO, Francesc.** De les darreries del segle XVIII. Procedent de Saragossa, fou professor titular del Reial Col·legi de Cirurgia de B. Va ser proposat per a ocupar una càtedra a Pamplona, però sembla que preferí no fer-se'n càrrec. Autor de les memòries *Fractura del peroné compuesta* (1805), *Eficacia del carbón en las úlceras pútridas* (1806) i *Plan de estudios de Cirujía (...) remitido a la Junta del Santo Hospital General de Navarra* (1806). (51, pàg. 187/179/ 280, pàg. 73)

917. **CANONGE, Tomàs.** N. a Figueres (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca. l'anv 1771. També graduat a Osca, el 1773. (309)

918. **CANTALLOPS, Josep.** N. a Olvan (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)

919. **CANTALLOPS, Pau.** N. a Olvan (Berguedà), es va graduar, a Cervera l'any 1793. (241)

920. **CANTARELL i BASIGÓ, J.** Neuropsiquatre barceloní, al començament del segle xx. Autor de *Las Psiconeurosis y su cura moral* (B. sense data), però sembla editat el 1912.

921. **CANYAR.** Metge, a la Bisbal (Baix Empordà), a la primera meitat del segle XVII. (114, pàg. 9)

* **CANYELLAS, Joan.** — V. **JOAN CANYELLAS.**

922. **CANYELLAS, Josep.** De començaments del segle XVII. Autor de *Apologetica invectione pro Johanne Francisco Rossell*

catalano barcinonensi, contra Antonium Santo rellum Nolanum, consulibus Senatique barninonen, dicata, in qua de actionibus diminuta, et depravata, atq. his., quae a corpore exernuntur, in eo praeter naturam detinentur, agitur (B. 1629).

(77, pàg. 92)

923. **CANYELLES, Magí.** Ciutadà de Manresa, d'ofici adroguer, autor del *Llibre dels comptes de la pesta de l'any 1654*, *El Llibre de les cases empestades l'any 1654*, i *El llibre de l'Hospital de pobres malalts*, dintre la seva *Descripció de la grandesa i antiguitat de la ciutat de Manresa*. (8)

924. **CAPDEVILA, Jeroni.** N. a Millàs (Rosselló). Cursà Medicina, a l'Estudi General de B., del 1599 al 1601.

(66, pàg. 209)

925. **CAPDEVILA, Joan.** Metge barceloní, m. l'any 1898. Va deixar l'exercici de la carrera en morir el seu pare, per a encarregar-se de la gerència de la fàbrica de paper de Sant Joan les Fonts.

(118, I, pàg. 559)

926. **CAPDEVILA, Manuel.** Cap al 1759, era cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Succéi en el càrrec a Josep Pahissa. (54, pàg. 244)

927. **CAPDEVILA, Miquel.** N. a Balaguer, es va doctorar en Medicina, el 14 de juny de 1574, a l'Estudi General de B.

(66, pàg. 201)

928. **CAPDEVILA, Pau.** N. a B.; m. el 1818. Va dirigir durant molts anys l'Hospital Militar de Ciutat de Mallorca.

(360, pàg. 148)

929. **CAPDEVILA, Pau.** N. a La Llacuna (Anoia). Doctorat en Cirurgia, el maig del 1797, exercí la docència en el Real Col·legi de Cirurgia, de Burgos, on explicà Anatomia.

(28, 1976, V, núm. 57, pàg. 4)

930. **CAPDEVILA i ALOY, Heribert.** N. a B. el 27-II-1844. Fou secretari de l'Ajuntament de B. No va ser metge. Morí ja entrat el segle xx. És autor de *Apuntes histórico-estadísticos de la epidemia colérica de 1885 en Barcelona* (B. 1887).

(77, pàg. 92)

931. **CAPDEVILA i ALVIA, Josep Antoni.** N. a B., m. a Madrid el XII-1846. Polígraf i metge. Fill del cirurgià Manuel Capdevila, seguí els estudis de Medicina a Cervera i de Matemàtiques, a València, a la Universitat de la qual fou catedràtic d'aquesta última disciplina. També féu

estudis a Tàrrrega, Salamanca, B., Girona i Madrid. El 1775, ingressà com a suplent de cirurgia major a l'Hospital de la Santa Creu, de B., i ho feu efectiu des del 1777 en morir Carles Grassot. Fou primer ajudant consultor dels exèrcits i professor en el Reial Col·legi de Cirurgia de B., a les darreries del segle XVIII, del qual va ésser sots-director. Fou corresposnal, al nostre país, d'Albert de Haller. També exercí la càtedra en el Col·legi de Sant Carles, de Madrid. Cirurgià de cambra i director de la Junta Superiora Gubernativa dels Reials Col·legis de Cirurgia Mèdica. Autor de *Teoremas y problemas para examinar y saber usar cualesquiera aguas minerales* (Madrid 1775), *Herida en la cabeza* (1778), *Disertación de la despoblación de España, por la desidia e ignorancia de muchísimos médicos, cirujanos, boticarios y visitadores de boticas, Manual para el modo de tratar las heridas hechas por mordeduras de animales rabiosos* (B. 1787), *Phymosis gangrenoso, o sea virtud anti-syphilitica y antiséptica del opio* (1790), *Enfermedad creida hernia vaginal* (1793), *Sobre las gangrenas de pies y piernas tan frecuentes en este último invierno* (1795), *Amaurose* (1796), *Embarazos en las vías biliares* (1797), *Concepto cronológico de los escritores españoles y portugueses que han escrito de Ciencias Naturales hasta 1770. Apuntaciones para la historia crítica de éstos, Copia de los originales de más de cuarenta inscripciones romanas sacadas por el autor, Disertación de los errores de la España Sagrada del P. E. Flores, probados por inscripciones y medallas, Tragedia de Diógenes, Medicina y Cirugía de los pobres, Carta de D.Fr.G.L. de L. fechada en mayo de 1763, dándole el autor noticia de 1.000 escritores españoles, de los más doctos, eruditos y más útiles para la sociedad humana, i altres manuscrits sobre matemàtiques, hidroteràpia, botànica, història, geografia, agricultura i arqueologia.*

(69, I, pàg. 383/179)

932. **CAPDEVILA ALVIA i DE VILARDA-GA, Josep Manuel de.** N. a B.; m. el 1854. Fill del metge Josep Antoni Capdevila. Llicenciat el 1799, en Cirurgia Mèdica. L'any 1803, es va llicenciar en Medicina i es va doctorar dos anys després. Serví en el cos d'Artilleria durant trenta-cinc anys i el 1825, va passar a la Guàrdia Reial. Durant la Guerra del Francès, va ésser examinador del Tribunal de Cirurgia de B. Sembla que lluità contra els francesos a Tarragona. Acadèmic de número de la Médico-Quirúrgica de B. L'any

1821, juntament amb altres metges cirurgians militars, signà una declaració en la qual es considerava l'epidèmia de febre groga com a exòtica i contagiosa. Entre els seus escrits, trobem: *Enfermedad creida hernia vaginal* (B. 1793), *Tratado sobre la calentura pútrida que reinó en Tarragona y su comarca en 1809* (Madrid 1810), *Tratado sobre la policia médica* (Tarragona, s. d.), *Discurso médico-histórico haciendo ver la nobleza de la Medicina y el justo comportamiento del ejercicio de una facultad tan noble por su objeto e interés* (Tarragona, 1811), *Discurso Médico-histórico* (Manresa s. d.), *Oraçión inaugural para la instrucción de los practicantes en el ejército de Cataluña* (Manresa 1812), *Discurso acerca de la necesidad de las juntas literarias de la Facultad llamada con propiedad Castrense, Breve noticia o descripción de la calentura que suele atacar a los moradores de la villa de Santa Cruz de Campeso, Discurso acerca la importancia de la elocuencia en el médico y cirujano* (Tarragona 1836), *Discurso hygrométrico con relación a la Medicina y como objeto especial del profesor de la ciencia de curar* (1839), *Racionio en el que se manifiesta que el justo equilibrio de la sensibilidad animal en el organismo es el sostén de la vida* (1839), *Elogio histórico del Dr. D. José Flotats, Descripción de la especie de calentura que padeció en el verano de 1828, en la capital del reino de Aragón, Memoria sobre una herida de cabeza acompañada de conmoción, i Elogio póstumo de Dr. D. Francisco de Bahi y de Fonseca* (B. 1842).

(52, pàg. 384)

933. **CAPDEVILA i MASSANA, Ramon.** N. a Ciutat de Mallorca el 14-I-1790; m. a Madrid el 10-XII-1846. Corminas el creu natural de B. Era fill del cirurgià de Sanitat Militar Pau Capdevila, i nebot del canonge Raimon Capdevila, juntament amb el qual s'educà. Féu el estudis a B. Durant la Guerra del Francès, exercí de practicant a l'exèrcit. Ja cirurgià, serví en el regiment del general Launder. L'any 1819, es va establir a Madrid i guanyà per oposició la càtedra de Terapèutica del col·legi de Sant Carles, que ocupà fins a la seva mort. Va ésser president de l'Acadèmia de Medicina de Madrid. L'any 1845, era inspector de Sanitat Militar. Va escriure diverses obres, entre les quals s'esmenten: *Elementos de Terapèutica y materia médica* (Madrid 1822), dels quals s'han fet diverses edicions. També és autor d'una *Historia de la Medicina* i d'unes *Lecciones de principios de Química, que*

se deben explicar a los alumnos del Real Colegio de Medicina y Cirugía de Madrid (Madrid 1831). Capdevila obtingué diversos càrrecs a Madrid. (59, 1, pàg. 385)

934. **CAPDEVILA i PALLARÈS, Josep Albert.** N. a Durro (Ribagorça) el 1742; m. a Buenos Aires el 1817. Es va llicenciar en Cirurgia, l'any 1769, en el Reial Col·legi de Cirurgia de B. El 1774, era batxiller en Medicina a Cervera. Cirurgià del regiment de Galícia. El 1778, era cirurgià major del presidi de Buenos Aires (o sigui cirurgià del personal militar). Substituí en aquest càrrec Maties Grimau. Al Perú va ésser el cap segon del Cos de Sanitat. Cirurgià de l'expedició militar repressiva contra Tupac Amaru. Metge examinador del Protomedicat i encarregat de la càtedra d'Anatomia de Buenos Aires. Nomenat catedràtic de Cirurgia a l'escola del Protomedicat, s'excusà d'acceptar el càrrec.

(251, pàg. 45/360, pàg. 150)

935. **CAPELLA, Miquel.** De començaments del segle XVI. Comenge i altres autors el consideren català. Sembla que estudià a Montpeller. És autor de *Flores Avicenae* (1514).

(38, pàg. 126)

936. **CAPELLÓ, Joan Francesc.** De la primera meitat del segle XVIII. Autor de *Epílogo de maravillosos y experimentados antidotos contra la peste* (B. 1721).

(57, pàg. 144)

937. **CAPMANY, Antoni.** N. a Martorell (Baix Llobregat), es va graduar, a Cervera l'any 1766.

(241)

938. **CAPMANY, Salvador.** N. a Martorell (Baix Llobregat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. També graduat a Osca, el mateix any. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina, de B.

(309)

939. **CAPÓ, Jaume.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor de *Observación sobre unas convulsiones de que murió una niña* (1794), *Observación sobre una calentura pútrida* (1795), *Curación de una hemoptisis de una mujer de sesenta años* (1795), *Curación de una calentura pútrida* (1794), *Observación sobre un asma* (1794) i *Observación sobre una calentura verminosa* (1794).

(20)

* **CAPÓ, Joan Nicolau.** — V. **NICOLAU CAPÓ, Joan.**

940. **CARABAU, Francesc.** Graduat, a Lleida, el 5 de gener de 1692, estudiant en aquella ciutat.

(6, pàg. 400)

941. **CARABEN i MIR, Joan.** N. a B. Era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1751.

(309)

942. **CARACHS i VILASECA, Salvador.** De la primera meitat del segle XVIII. Autor de *Universal Medicinam ad Leges Circulationis Anathomicas* (Cervera 1738).

(22, pàg. 132)

* **CARACOSA, Isaac.** — V. **ISAAC CARACOSA.**

* **CARALT, Arcàngel.** — V. **QUERALT, Arcàngel.**

943. **CARALT i SANPERA, Delmir de.** N. a B. el 18-V-1874; m. a Sant Boi de Llobregat el 22-XI-1944. Fill del metge Josep Caralt i Matheu. Cursà Medicina a B. Amplià estudis a París, amb Galezowski, Wecker i Landolt. Cultivà l'Oftalmologia. Del 1927 al 1929 presidí l'Associació d'Oftalmologia de B. Es retirà de la professió el 1933. Entre els seus treballs citem *Acné rosàceo y queratits. Escleritis* i d'altres.

(123, 1945, núm. 367, juliol)

* **CARANES, Bernat.** — V. **CAXANES.**

944. **CARARACH i MAURI, Josen.** N. a Sant Andreu de Palomar el 10-II-1877; m. a B. el 18-II-1969. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1899. Doctorat a Madrid. Junctament amb el dramaturg Ignasi Iglésias fundà l'agrupació Foc Nou, amb la finalitat de fomentar la cultura catalana; i en aquest sentit organitzaren els primers Jocs Florals de Sant Andreu. Cofundador de la mutualitat Previsió Obrera. El 1905, era conseller de l'Ajuntament de B. i fou elegit per aquest càrrec en tres ocasions. Dimitió a l'adveniment de la Segona República. Cofundador de l'Institut Neurològic Municipal. President, fins al 1936, de la Unió Mèdico-Farmacèutica de Sant Andreu, de caire classista. President del consell d'Administració de la Clínica Sant Jordi, S. A.

(53, 1969, juliol)

* **CARAVIDA, BENDIT.** — V. **BENDIT CARAVIDA.**

* **CARAVIDA, Mair.** — V. **MAIR CARAVIDA.**

945. **CARAVIDA CARACOSA.** Cirurgià jueu, que va exercir a Vallmoll durant el regnat de Pere III.

(347, pàg. 175)

* **CARAVIDA, Sullam.** — V. **SULLAM CARAVIDA.**

946. **CARBÓ, Joan.** Cirurgià, a Reus, al segle xv, oriünd de Berga. (64, pàg. 63)

947. **CARBÓ i D'ALOY, Narcís.** N. a B. el 19-I-1826; m. a B. el 4-XI-1890. Fill i germà de general, també inicià la carrera militar. Arribà a sots-tinent i intervingué a la batalla de Vergues (Solsona). Després començà a Madrid a estudiar Medicina. Ja llicenciat tingué una gran malaltia, el novembre del 1851. Traslladat a Mataró, morí la seva primera muller en aquella ciutat durant l'epidèmia del 1854. A la capital del Maresme, fundà un Ateneu per a la classe obrera treballadora. L'any 1855, passà a B. com a substitut permanent, per oposició, a la càtedra de Física i Química Mèdica i Medicina Legal. Allí, hi restà fins al 1858, any en què es doctorà, a Madrid, amb la tesi *De la cultura intelectual y sentimiento moral consideradas higiénicamente* (Madrid 1858). Ocupà, com a substitut, la càtedra d'Higiene Pública i Privada fins al 1864. Aquest últim any, fou nomenat, per oposició, catèdràtic de Terapèutica i Matèria Mèdica de la Facultat de Medicina de B. (13-XII-1864). L'any 1856, va ingressar a la Reial Acadèmia, de la qual va ser president els anys 1877 i 1878. També el 1856, va entrar a la Reial Acadèmia de Ciències Naturals, de la qual igualment va ser president l'any 1866. Presidí l'Institut Mèdic de B., l'any 1866. Durant els anys 1872-1874 fou president de la Societat Econòmica de B. Per últim, també fou president de l'Ateneu Barcelonès els anys 1878 i 1887. Col·laborà a «El Compilador Médico» (1865), «Revista de Ciencias Médicas», «Enciclopedia Médico-Farmacéutica» (1877), «La Enciclopedia» (1888), i fundà i dirigí: «Archivos de Terapèutica Médica y Quirúrgica» (1882). Entre la seva producció trobem: *De la Química patològica considerada como medio de fijar el diagnóstico e investigar la naturaleza de las enfermedades* (B. 1857), *Memoria exponiendo algunas consideraciones químico-biológicas acerca de los cuerpos elementales que constituyen el organismo humano, fijándose en particular en el carbono, el fósforo y el hierro* (1866), *Extractos relativos a ciencias físico-químicas* (1869), *Discurso sobre la importancia de los estudios históricos aplicados a la medicina* (1868), *Discurso sobre la acción fisiológica de los medicamentos en sus relaciones con la patología y la terapéutica* (B. 1871), *Discurso inaugural de curso académico de 1873-1874 en la Universidad: La Filosofía y los métodos de enseñanza* (B. 1873), *Programa de terapéutica farmacológica y arte*

de recetar. Curso 1873-1874 (B. 1874), *Algunas observaciones acerca del origen y reproducción de los seres organizados* (1879), *Origen y profilaxis de las enfermedades parasitarias en los vegetales* (1879), *Consideraciones acerca de la variable intensidad calórica del sol, como modificador del clima* (1884), *Concepto general de la Etnografía* (B. 1888), *Catálogo general de las aguas minero-medicinales de España y del extranjero, de antiguo y reciente uso, con indicación de su terapéutica, composición y aplicaciones terapéuticas* (B. 1889). Un discurs que pronuncià a l'Acadèmia de Medicina és transcrit per «El Restaurador Farmacéutico», del 30-I-1890. Parlen d'en Narcís Carbó, entre d'altres, el «Diario de Barcelona» (1867, pàg. 273), la «Il·lustració Catalana», del 20-XI-1881 i Castro Pulido en una *Biografía de Carbó de Aloy*.

948. **CARBÓ i FERRER, Maties.** N. a Alcover (Alt Camp); m. a B. el 1888. Fou co-neixedor de les llengües clàssiques, i també era doctor en Filosofia i Lletres. Interinament, fou professor de l'Institut de segon ensenyament, de Tarragona. Va deixar la pràctica de la carrera de Medicina per a dedicar-se a l'estudi de les antiguitats i la filosofia. Va estar molts anys a la Biblioteca provincial i universitària de B., que va organitzar. És autor de: *Miscelánea de escritos varios* (B. 1874), *Choix de morceaux littéraires tirés des meilleurs écrivains français* (B. 1875), i *Ensayo crítico sobre la lengua griega y su enseñanza* (B. 1875). (59, I, pàg. 404)

949. **CARBÓ i MALFERIT, Damià.** N. a Ciutat de Mallorca el 1490; m. a Ciutat de Mallorca (?) el 19-II-1554? Fou metge de la morberia o sanitat del regne de Mallorca. Autor de *Libro del arte de las comadres, o madrinas, y del regimiento de las preñadas y paridas; y de los niños*, la primera part del qual s'acabà d'escriure l'any 1528 i fou estampat a Ciutat el 1541, i *Partos, cría y enfermedades de los niños* (Palma 1541). Versificador en llengua castellana. Parlen d'ell Torres Amat, Bover i també Heredia, a «Catalogue...» núm. 491, vol. I, pàg. 148. V. el treball del doctor Usandizaga sobre *Damián Carbón*, a les Actes del XV Congrés Internacional d'Història de la Medicina (Madrid 1956).

950. **CARBÓ i PALAU, Francisc.** N. a B. el 10-XI-1862; m. el 1934. Llicenciat el 1886 i doctorat el 1888. Metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Participà al Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, amb el tre-

- ball: *Concepto general de la fiebre*. Va col·laborar a la «Revista de Ciencias Mèdicas» i a «La Enciclopedia». Traduí al castellà obres de diversos autors francesos i anglesos: Choyce, Gaston Lyon, Reclus, Kirmisson, Peyrat, Bouilly, d'Aurard, etcètera. (342)
951. **CARBÓ I VALLS, Lluís**. Metge d'Altcover (Alt Camp), que col·laborà a la «Revista de Ciencias Mèdicas» (1875). (7)
952. **CARBOGUÉS, Joan**. Segons Lladonosa, escriví alguna obra de Medicina, entre els anys 1789 i 1819. (63, pàg. 69)
953. **CARBONELL, Antoni**. L'any 1886, va publicar el fullétó *Indicaciones higiènicocurativas para las enfermedades de la boca*. Col·laborà a la revista «La Lonceta» (1884), on signà Ambrós i no Antoni. (59, I, pàg. 406)
954. **CARBONELL, Joan**. Cirurgià que exercí, a Manresa, cap a l'any 1614. (8, pàg. 120)
955. **CARBONELL, Joan**. N. a Granyena de Segarra, es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)
956. **CARBONELL, Josep**. Metge, a Manresa, que actuà com a sots-delegat de Medicina durant l'epidèmia de còlera del 1885.
957. **CARBONELL, Pau Miquel**. Doctor en Medicina, que l'any 1737 ja en portava molts d'exercici a l'hospital de Tarragona. (113, pàg. 122)
958. **CARBONELL, Pere**. N. a Vallmoll (Alt Camp) el 1756. Fill del metge Joan Carbonell. L'any 1789 era batxiller a Osca i l'any següent, va revalidar en el Protomedicat. Metge de Granyena de les Garrigues i del Cogul. (3)
959. **CARBONELL I BRAVO, Francesc**. N. a B. el 5-X-1768; m. a B. el 15-XI-1837. Fill del farmacèutic Jaume Carbonell. Féu els primers estudis al Seminari de B. A disset anys, havia obtingut el doctorat en Filosofia, a la Universitat de Ciutat de Mallorca. Cursà matemàtiques al Col·legi de Cordelles i Farmàcia a la Facultat de B., i va obtenir el títol l'any 1789. Aquest mateix any, va anar a Madrid a estudiar Zoologia i Botànica. A vint-i-dos anys li era conferit el títol de botànic. Li fou concedida una placa del jardí botànic de Madrid, després de llegir el seu treball *Dissertación sobre el álcali volátil*, en unes oposicions. L'any 1791, va començar a estudiar Medicina a la Universitat d'Osca, i va obtenir el títol el 1795. L'any següent, va escriure *Pharmaciae elementa chemina recentioris fundamentis innixa*, de la qual es van fer diverses edicions i fou traduïda al francès (Poncet 1801) i al castellà: *Elementos de Farmacia fundados en los principios de la química moderna* (quarta i última edició: B. 1824). Hi ha una crítica d'aquesta obra a «Recueil periodique de la Société de Médecine» (Paris, any V, tom X, núm. 53, pàg. 120). L'any 1797, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina. El 1801, es va doctorar en Medicina a Montpeller, amb la memòria *De Chemiae ad Medicinam applicationis usu et abusu, disceptatio, in Monspeliansi schola publicae disputationi subjecta a Francisco Carbonell, Barcinonensi Pharmaciae professore, Philosophiae ac medicinae Doctore et diversarum Academicarum socio* (Monspelii, any IX). Aquesta memòria fou traduïda al castellà per Antoni Vilaseca i Augé, amb el títol *Memoria sobre el uso y el abuso de la aplicación de la química a la medicina* (B. 1805). Hi ha crítica d'aquesta memòria al «Journal Général de Médecine de Chirurgie...» (Paris, 1801, tom 12, núm. 62, pàg. 230 i al «Diario de Barcelona», del 26-XI-1805). Els anys 1802 i 1803, va tornar a Madrid per a estudiar Química i Mineralogia amb Proust i Herggen. La Junta de Comerç, de B., li va encarregar, el 1805, la càtedra pública i gratuïta de Química aplicada a les arts. Quedà desfigurada i va perdre un ull en intentar, el 8 de juny de 1805, demostrar la descomposició de l'aigua. Després de la Guerra del Francès, durant la qual va residir a Ciutat de Mallorca, va obrir un curs de Mineralogia que va ésser el primer donat a B. El 1812, era revisor dels gèneres medicinals de la Duana de Palma. El 1816, s'encarrega de nou, a B., de la càtedra de Química. L'any 1820, ja amb el Trienni Constitucional, fou nomenat ministre del Tribunal del Protomedicat Suprem de la Salut Pública, càrrec del qual havia estat separat després d'haver-lo exercit durant un temps, a partir del 1814. El 1822, el van fer catedràtic de Química de la Universitat de B. Carbonell va trobar la manera de compondre els colors a l'oli sense fòrtor, substituint l'oli de llinosa pel xerigot de la sang. Gran part de les seves activitats va dedicar-les a la química i a la seva aplicació en la indústria. Fou un dels tres redactors de les *Memorias de Agricultura y Artes* (1815), on s'encarregà de la secció de química. Col·laborà a *Nuevas efe-*

méridas de España i a «Diario General de Ciencias Médicas» (1826). Entre la seva producció destaquem: *Disertación sobre el alkali volátil* (B. 1790), *Disertación sobre el método general de preparar los jarabes*, *Revista literaria leída en la conferencia de Farmacia del 5 de mayo de 1792 sobre las aguas artificiales gaseosas*, *Memoria sobre el jarabe balsámico* (1793), *Memoria sobre el análisis químico y uso de la quina* (1796), *Pharmaciae Elementa, Chemiae Recentioris, Fundamentis Innixa* (B. 1796), *Reflexiones sobre la nueva nomenclatura química* (1797). Carbonell va estar comissionat per a fer les anàlisis químiques de les aigües de Caldes, l'any 1798. *Breve exposición de la naturaleza, formación, propiedades y uso del muriato de barita* (en el «Diario de Barcelona», dels dies 6, 9, 10, 12, 13 i 15 de maig de 1800), *Pintura al suero, o noticia de un nuevo género de pintura* (B. 1802), *Elementos de Farmacia fundados en la Química moderna* (B. 1802) *Discurso que en la abertura de la escuela gratuita de Química establecida por la Junta de Comercio del Principado de Cataluña, dixo el Dr. D. Francisco Carbonell y Bravo* (B. 1805), *Ejercicios públicos de Química que sostendrán los alumnos de la escuela gratuita de esta ciencia, establecida en la ciudad de Barcelona por la Real Junta de Comercio del Principado de Cataluña, en la Casa Lonja de esta ciudad, bajo la enseñanza y dirección del Dr. D. F.C. y B.* (B. 1807), *Ensayo de un plan general de enseñanza de las ciencias naturales en España* (B. 1812), que fou enviat a les Corts de Cadis; *Ejercicios públicos de Química* (B. 1815), *Nuevo método económico y ventajoso de destilar vino, con el aparato de don Juan Jordana. Se acompaña descripción de este nuevo aparato con una lámina que le representa con toda exactitud... y con una tabla de los diversos grados de fuerza del aguardiente y el alcohol para mayor facilidad del comercio* (Barcelona 1816), *Arte de hacer y conservar el vino, con una noticia acerca de la fabricación del vinagre*. (B. 1820), *Adiciones al Apéndice del Arte de hacer y conservar el vino* (B. 1824), *Nuevo aparato para mejorar la cosecha del vino, o sea suplemento al arte de hacerle y conservarle* (B. 1830), *Manual de fabricación del vino y vinagre, o sea arte de hacer y conservar el vino, con una noticia acerca de la fabricación del vinagre* (B. 1832), *Memoria químico-médica sobre unos baños de agua simplemente termal, dos de agua sulfurosa termal y varias fuentes de este mismo orden* (B. 1832), *Memoria químico-médica*

acerca de la preparación farmacéutica y usos medicinales del proto-tartrato de mercurio y potasa (B. 1832), *Memoria químico-médica de las aguas minerales de Caldas de Bohy en el principado de Cataluña, con un apéndice de los descubrimientos nuevos sobre esta clase de baños o aguas sulfúricas termales, hechos por D. Carlos Gimbernat y Grassot, su autor el Dr. Francisco Carbonell y Bravo* (B. 1832) i les traduccions següents: *Fundamentos teóricos y prácticos del arte de teñir*, de M. J. Johon, amb notes del traductor, *Arte de teñir*, de M. Schoeffer, a la qual el traductor afegí una taula de colors, *Discurso sobre la unión de la Química y de la Farmacia*, llegit a París per C. Foureroy el 5 de gener de 1797 i que es pot trobar a la revista «El Restaurador Farmacéutico» (any 1867, pg. 788). Carbonell il·lustrà i argumentà la traducció que el metge A. Vilaseca i Augé havia fet de la traducció francesa de l'obra alemanya de Barthelemi Tromsdorff: *Arte de recetar conforme los principios de Química Farmacéutica o diccionario manual y portátil para los Médicos, Cirujanos y Boticarios, en que se expone el modo de prescribir los medicamentos simples y compuestos, de disponer sus mezclas sin causar en ellos alteración o descomposición alguna, y de evitar en las recetas los errores contra los principios de la Química y de la Farmacia* (B. 1807), *Química aplicada a las artes*, de J. A. Chaptal (B. 1816), i *Curso analítico de Química*, de F. Mojon (B. 1818). Per l'estudi d'aquesta figura es poden consultar: Joan Bta. Foix: *Elogio histórico de Carbonell*; Agustí Yañez: *Elogio fúnebre de Carbonell* (B. 1838); Elías de Molins, t. I, pàgs. 407-413; Corminas, pàg. 66; Chinchilla: *Anales hist. med. Esp.*, tom IV, pàg. 273.

960. **CARBONELL i SOLÉS**, Francesc. N. a B. el 1873; m. el 1910. Doctor en Medicina i Cirurgia. Féu la tesi doctoral: «Estudio sobre la inflamación en general» (Madrid 1895). Formà part del cos facultatiu de l'Hospital del Sagrat Cor, del qual més tard va ésser director. És autor de: *Historia de la Legislación Sanitaria Española*; *Estudio comparativo, experimental y clínico de la viruela en el hombre y en los animales domésticos*; *Problemas de unidad o pluralidad de estas enfermedades. Sus relaciones con las vacunas* (Cowpox y horse-pox) (B. 1898); *Aplicación de la cristalogenia experimental a la investigación toxicológica de los alcaloides*; *Profilaxis de los procesos flogísticos*; *Estudio de la Cistitis tuberculosa. Concepto clínico y tratamiento de la misma* (B. 1900), i

Colección de artículos sobre Medicina (B. 1909). Col·laborà a «Archivos de Ginecología, Obstetricia y Pediatría» (1888); a «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas» (1898) a la «Revista Científica y Profesional» (1898), a «Gaceta Médica Catalana»; a «Vida», a «El Siglo Médico», a «Revista de Medicina y Cirugía» i a «La Tribuna Médica». (118, I, pàg. 577)

961. **CARBONELL i VILAPLANA, Joan.** Professor de Medicina, a la Universitat de Cervera, a les darreries del segle XVIII. Autor de: *Quaestiones medicas tres...* (Cervera 1794). (6, pàg. 400)

962. **CARCASSONA, Guillem de.** *Physicus*, de la Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, cap al 1326. (63, pàg. 9)

963. **CARCASSONNE, Maurici Mateu.** N. a Perpinyà el 1796; m. el 1847. Doctor en Medicina per la Universitat de Montpeller (1821). Exercia a Perpinyà. Descobrí l'aponeurosi intramuscular del perineu o intraperineal, coneguda com *aponeurosi o lligament de Carcassonne*. (32, IV, pàg. 384)

964. **CARDENAL i FERNANDEZ, Salvador.** N. a València l'1-IX-1852; m. a B. el 24-IV-1928. Fill de pare basc i mare burgalesa, passà la seva infantesa a l'Urgell, on es traslladà el seu pare Domènec Cardenal, que era enginyer de camins. Primer ensenyament en el col·legi Valldèmia de Mataró. Volia seguir la mateixa carrera paterna, però en sofrir una pleuresia supurada fou intervingut pel doctor Rius, de Tàrrrega, i des de llavors agafà afició a la Cirurgia. Estudià la carrera a B., on es llicencià l'any 1875 i tot seguit va amb Letamendi a Brusselles, on presenta la comunicació *Un pas vers la solution du problème de l'anesthésie locale*. El 1877, va fer el doctorat a Madrid amb la tesi: *De la osteomyelitis en sus relaciones con la pioemia y la septicemia* (B. 1877). Viatjà per l'estranger, on va ser ajudant de Ollier, Duillard, Rose, Bardeleben, Broca (pare) i, sobretot de Volkmann i de Pean. Aquí va ésser ajudant de Letamendi. L'any 1877, va guanyar, per oposició, el càrrec de preparador anatòmic de la Facultat i que conservà durant uns set anys. El mateix any, també per oposició, era metge de la Casa de Caritat. Fou traumatòleg a la fàbrica dels germans Girona, a B. L'any 1879, era director de l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Cardenal va ésser el primer a utilitzar, entre nosaltres, el mètode de Sucquet per a la conservació de peces anatòmiques naturals. Dissecant un cadàver, l'any 1883, sofrí una puntura infectant i flemó sèptic consecutiu, amb pèrdua del tendó

flexor de l'índex dret, que posà en perill la seva vida i obligà a educar la mà esquerra per a les pràctiques quirúrgiques. El 1885, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina amb el discurs: *Concepto quirúrgico actual de la inflamación*. El 1886, li fou atorgada la medalla d'or com a membre de l'Acadèmia de Medicina de Madrid. El 1887, guanyà, per oposició, la plaça de metge en cap de la Casa de Caritat. L'any 1889, viatjà per Europa, fent coneixença a mb Nussbaum, Billroth, Schroeder, Thiersch, Lucke, Koberte i d'altres. En tornar, el doctor Osio li encarregà el Servei Quirúrgic de l'Hospital del Sagrat Cor. La reina Victòria d'Anglaterra li atorgà el 1890, el títol «Honorary Fellow of College Surgeons of England». El 1890, era elegit president de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques, de la qual havia estat fundador amb altres companys, gràcies a la protecció de Giné i Partagàs. Fou catedràtic honorari de la Facultat de Medicina de B. i creà la moderna escola de Cirurgia catalana. Va estar en contra de la col·legiació obligatòria i així fou un dels oradors que parlà en el míting anticol·legiació, celebrat el 18 de febrer de 1899. President de la Reial Acadèmia de Medicina de B. (1901-1910). Fou redactor d'«Archivos de la Cirugía» (1877), de la «Gaceta Médica de Cataluña» (1878), de la «Gaceta Médica Catalana» (1881) i col·laborà en el «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» (1882) i «Archivos de Terapéutica Médica y Quirúrgica» (1882). Codirector, amb Ramón y Cajal i P. Esquerdo, de la «Revista Española de Medicina y Cirugía». Parlava, a més del català i el castellà, alemany, anglès, italià i rus, que li havia ensenyat Gaspar Sentiñón. Autor de: *De la anestesia, de los anestésicos y en particular de la cloroformización* (1873); *Las triquinas. Su historia, sus efectos y su profilaxia* (B. 1879); *Caracteres diferenciales, histológicos y clínicos, entre el lupus, el epiteloma y el cáncer ulcerado* (B. 1880); *Guía práctica para la cura de las heridas y la aplicación del método antiséptico en Cirugía* (B. 1880); *Progresos de la Cirugía en el presente siglo* (1882); *Manual práctico de Cirugía antiséptica* (B. 1887), és la segona edició de l'anterior; *Contribución al estudio de los efectos de los modernos proyectiles de guerra y su tratamiento* (B. 1895); *Efectos de los modernos proyectiles de guerra y su tratamiento (con exposición de piezas experimentales y demostrativas)* (B. 1895); *Clinicum. - Casa de curación quirúrgica del Dr. Cardenal. Situada desde 1888 en el pasaje Mercader. — Noticia des-*

criptiva y extracto del Reglamento (B. 1899); *Cirugía General. — Ponencia sobre las Indicaciones de la intervención quirúrgica en las afecciones del estómago* (Madrid 1903), de la qual el mateix any es faria una traducció al francès; *Sur l'importance peu connue et la supériorité de la méthode longitudinale dans l'anastomose gastro-intestinale. (Avec démonstrations)* (Bruselles 1905); *Gastro-enterotomia. — Apéndice a la traducción española de la Ginecología Operatoria de Döderlein y Krönig* (B. 1915); *Discurso de contestación del Dr. Salvador Cardenal Fernández al doctor Ramon Torres i Casanovas* (B. 1916). Traduí, de Perls: *Patología general* (juntament amb Góngora) i l'obra de Hartmann: *Anatomía humana*.

(V. «Medicina», 1923, II, núm. 3)

965. **CARDENAL i PUJALS, Lleó.** N. a B. el 31-I-1878; m. a Madrid el 10-IV-1960. Fill del metge Salvador Cardenal i Fernández. Féu els primers estudis a B. Cursà Medicina a l'estranger. L'any 1902, es va llicenciar a Suïssa havent fet la tesi doctoral: «Contribución al estudio de la morfología de la sangre» (1903), i, dos anys més tard (1904), va convalidar la llicenciatura a B. Doctorat a Madrid. Deixeble de Shali (1895-1898), de T. Kocher i de Doyen. L'any 1904, obtingué una plaça de cirurgia a l'Hospital de la Princesa, de Madrid. L'any 1913, va guanyar, per oposició, la càtedra de Patologia Quirúrgica de Sant Carles, de Madrid. Rector de la Universitat de Madrid. President de l'Acadèmia de Cirurgia i membre de l'Acadèmia de Medicina de Madrid, on hi va ingressar amb el discurs: *Cura de rejuvenecimiento* (1923). Cofundador de «Revista Clínica», de Madrid, va col·laborar a «Revista de Ciencias Médicas», a «Revista Ibero Americana de Ciencias Médicas», i a d'altres. Traduí el *Diagnóstico clínico*, de Shali, i dirigí l'obra *Diccionario Terminológico de Ciencias Médicas*. Autor d'un *Tratado de Patología Quirúrgica general, Contribución a l'étude de la résection du genou tuberculeux, i Apendicitis aguda, diagnóstico precoz*. (98/293, pàg. 145)

966. **CARDONA i Miret, Enric.** N. a B. el 1851; m. a Ponapé (Filipinas) el 1887. Exercí a l'Armada. Féu treballs d'investigació. Morí a mans dels revoltats de les Filipines. (308, I, pàg. 462)

967. **CARDONER i CASADEMONT, Emili.** De començaments del segle xx. Té editat: *Someras consideraciones al tratamiento de las fracturas* (Girona 1914), amb

les quals féu el discurs ignagural de la XVII Assemblea anual del Col·legi de Metges de Girona, celebrada a Olot el 16 de setembre de 1914. (77, pàg. 100)

968. **CARELLAR, Josep.** Metge, a Girona, a les darreries del segle XVIII. Féu estudis a Montpeller. (108, pàg. 98)

* **ÇA RIERA, Arnau.** — V. ARNAU ÇA RIERA.

* **ÇA RIERA, Berenguer.** — V. BERENGUER ÇA RIERA.

* **ÇA RIERA, Bernat.** — V. BERNAT ÇA RIERA.

* **ÇA RIERA, Francesc.** — V. FRANCESC ÇA RIERA.

* **ÇA RIERA, Guillem.** — V. GUILLEM ÇA RIERA.

* **ÇA RIERA, Jaume.** — V. JAUME ÇA RIERA.

969. **CARITEU, Josep.** Cirurgià mort l'any 1662. Exercí com a cirurgià extern de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 240)

970. **CARLÉ.** Metge, a Figueres, especialista en malalties de l'aparell respiratori i del cor, que tingué gran camp de treball a Buenos Aires, en el segle XIX. (221, pàg. 208)

971. **CARLES, Francesc.** Els anys 1567 i 1570, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66 pàg. 211)

972. **CARLES, Rafael.** De la segona meitat del segle xvi. Doctor i catedràtic de Medicina. L'any 1570, fou elegit, pels consellers, com a canceller de l'Estudi General de B. (66 pàg. 192)

973. **CARLES i PALMES, Manuel.** N. a Igualada (Anoia). De la segona meitat del segle XVIII. Féu estudis a Gandia. Doctorat el 12-I-1746. L'any 1766, era metge de l'Hospital de Santa Maria, de Lleida. Juntament amb ell van practicar nombrosos estudiants. Delegat a Lleida del Protomedicat. L'any 1791, consta com a «soci íntim» de l'Acadèmia de Medicina de B. (47, pàg. 60-61/28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)

974. **CARNER, Josep.** N. a Monistrol (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

975. **CARNICER, Damià.** Cirurgià, a Reus, a la segona meitat del segle xvi. (64, pàg. 80)

976. **CARNICER, Pere.** Protometge dels Reis Catòlics.

* **CAROL, Ramon.** — **V. RAMON QUEROL.**

977. **CAROL i MARTÍ, Pere.** M. a B. el 1923. Féu estudis d'Odontologia a Madrid. Començà l'exercici professional a B., passant més tard a Manresa (1870), on va ésser conseller de l'Ajuntament i retornà altra vegada a B. (1898). Membre del consell de redacció de la revista «La Lanceta». Secretari i president de la Unió de Cirurgians ministrants i practicants. President del Cercle Odontològic de Catalunya, on l'any 1905, hi va fer el discurs inaugural de curs, amb el tema: *La profesión dental en España y factores que han contribuido a su cultura y desarrollo* (B. 1906). (30, pàg. 41)

978. **CARRASCO, Antoni.** Fou el director de la revista «Memorándum terapéutico» (1888), publicada a B. (7)

979. **CARRERA, Francesc.** N. a Perpinyà l'11-III-1622; m. a B. el 14-V-1695. L'any 1654, era doctor en Medicina per la Universitat de B. El 1676 era primer metge de l'exèrcit espanyol, estant en aquest càrrec uns catorze anys. Tingué dos fills, Josep i Tomàs, metges famosos i autors de moltes obres publicades a Perpinyà, després de la desmembració de Catalunya. Francesc Carreras és autor de: *De vario omnique falso astrologiae conceptu* (B. 1657); *De salute militum tuenda* (Madrid 1677). (57, pàg. 164)

980. **CARRERA, Feliu.** N. a Odena (Anoia). era batxiller en Medicina, a Oscà, l'any 1752. (309)

981. **CARRERA, Feliu.** N. a Sant Esteve d'En Bas (Garrotxa). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787. També graduat a Osca, el 1791. (309)

982. **CARRERA, Gaspar.** N. a Sant Esteve d'En Bas (Garrotxa). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

983. **CARRERA, Jordi.** Metge que, els anys 1657 i 1662, era conseller de l'Ajuntament de B. Metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B., des del juliol del 1651 al 1685. (243, I, pàg. 167/54, pàg. 229)

984. **CARRERA, Josep Bartomeu Francesc.** N. a Perpinyà el 1740; m. a B. el 1802. Fill de Tomàs Carrera. Doctorat a Montpeller, Catedràtic a Perpinyà. Va ésser

metge de la Reial Casa i inspector general de les aigües del Rosselló. Fou també historiador de la Medicina i poeta. Passà una temporada a París i, finalment, fixà la residència a B. Col·laborà amb Alexandre de Laborde en el seu *Itinéraire descriptif de l'Espagne* (1808). Autor de: *Ta-bleau de Lisbonne en 1796* (1797). (32, IV, pàg. 478)

985. **CARRERA, Martí.** N. a Ripoll (Ripollès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)

986. **CARRERA, Tomàs.** N. a Perpinyà el 1714; m. el 1764. Fill de Francesc Carrera. A vint-i-tres anys era professor de l'Estudi General de Perpinyà. Degà del Col·legi de Medicina a Perpinyà. Autor de la primera obra sobre aigües medicinals a Catalunya Nord (1756), i de: *De sanguinis putredine* (Perpinyà 1759); *De Homeatocopia* (Montpeller, 1759).

(«La Medicina Catalana», 1936, V, II, pàg. 217)

987. **CARRERA i CAPDEVILA, Joan.** Sant Boi de Llusanes (Osona). De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. Batxiller de Cervera el 1791. Exercí a Sant Quirze de Besora. L'any 1806, renuncià al càrrec de Protomèdic de Guatemala (Amèrica) que li havia estat ofert.

(V. «Medicamenta», 1958, 322, pàg. 271)

988. **CARRERA i MIRÓ, Hermenegild.** N. a Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà) el 13-VIII-1863; m. el 26-VII-1935. Cursà Medicina a B. i es doctorà a Madrid amb la tesi: *Sintomatologia razonada del cólera morbo asiático* (1886). Professor auxiliar a la Facultat de Medicina de B. L'any 1885, lluità contra el cólera a Conesa (Conca de Barberà). Membre de la Lliga Catalana i catòlic practicant. Col·laborà a «Revista de Ciencias Médicas», «Gaceta Médica Catalana», «La Vanguardia», «Revista Científica y Profesional» (1898), en català, «Vida», «El especialista Médico Farmacéutico», «La costa de Llevant», «La Veu del Vallès», «La Veu de Catalunya», «La Il·lustració Catalana», «La Il·lustració Llevantina», «La Il·lustració Vallesana», «Catalunya Artística», «Calendari Català», «Revista Literària», «Esbart - Folklore», «Revista Vallesana», «Full Popular», «Llevor», «Vallès Nou», «El Vallès», «Foc Nou» i d'altres. Autor de moltes poesies que el seu biògraf doctor Ernest Beyà i Alonso, ha classificat en: a) amoroses, b) eucarístiques, c) íntimes, d) místiques i e) patriòtiques. Autor teatral de: *La nissaga dels Rouredes; El metge nou; Ingratitud; Per*

una herència; *Blanca Maria; Aucells d'estiu; El poble de Cantagrills; El paraigüer i La colla dels ganduls*. En la seva obra científica cal esmentar: *Topografia Médica de Santa Coloma de Queralt* (Granollers 1897); *Profilaxis matrimonial* (1897); *Frequència de l'apoplexia cerebral a Catalunya i medis d'evitar-la* (1906); *Influència de l'Higiene en el pervindre polític y social de Catalunya* (B. 1911); *La prostitución en el campo* (1916). Per últim, a més de diversos contes curts, deixà escrits: *De l'energia; Un clavell; Vallespinós; Pinzellades; Objectius del Catalanisme; A la vora del precipici*. En castellà va escriure la novel·la *Tristes amores o el médico de aldea*. (70)

989. **CARRERAS**. Metge, a B. al segle XVI. (38, pàg. 122)

990. **CARRERAS, Antoni**. Cirurgià, que, l'any 1639, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 166)

991. **CARRERAS, Francesc**. N. a Pineda (Maresme). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

992. **CARRERAS, Joan Rota**. N. a Blanes (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1781. (309)

993. **CARRERAS, Joaquim**. L'any 1800, exercia a Maó. Fou un dels qui acceptà la utilitat de la vacuna antiravídica inoculada als menorquins pels metges anglesos Marshall i Watker.

994. **CARRERAS, Josep**. N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790. (309)

995. **CARRERAS, Josep**. Metge mallorquí de la primera meitat del segle XIX. Autor de la memòria *Disertación sencilla o metódica sobre las calenturas* (1826). (20)

996. **CARRERAS, Miquel**. N. a Girona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770. També graduat a Osca, el 1795. (309)

997. **CARRERAS, Pere**. N. a Reus (Baix Camp). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. (309)

998. **CARRERAS, Pere**. Metge, a B., a la primera meitat del segle XIX. L'any 1838, era coopositor amb Cil i J. Oriol Navarro, per a una càtedra del Col·legi Nacional de Medicina. Fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació. (7)

999. **CARRERAS i ARAGÓ, Lluís**. N. a B. el 1835; m. a B. el 27-V-1907. Cursà Medicina a B. L'any 1859, es va doctorar a Madrid. Des d'un principi es dedicà a l'Oftalmologia, havent estat deixeble de Joaquim Soler. Viatjà per l'estranger i assistí a nombrosos congressos de l'especialitat. Formà part de l'inquiet professorat que dirigí l'Institut Mèdic de B. Allí explicà diversos cursos d'Oftalmologia. L'any 1862, va fundar una Clínica Oftalmològica i el mateix any, era nomenat substitut de la càtedra de Terapèutica i Art de receptor de la nostra Facultat. El 7 de desembre de 1865 va ingressar a la Reial Acadèmia. Fou vocal de la Junta Provincial de Sanitat de B. els anys 1876-1881. L'any 1877, juntament amb Coll i Pujol, va implantar entre nosaltres l'estadística mèdica provincial. L'any 1881, va proposar la revisió ocular dels empleats de Ferrocarrils (V. «Revista de Ciencias Médicas», 1881, pàg. 241). Fou el primer al nostre país a servir-se de la cocaïna per a obtenir l'anestèsia de l'ull. Va modificar alguns instruments de la seva especialitat, assenyaladament l'optòmetre astiquidòmetre, per a reconèixer les alteracions de la refracció i l'agudesia visual. El seu fill Lluís també seguia l'especialitat oftalmològica, i tot feia pensar que s'establiria una nissaga d'oftalmòlegs d'acusada personalitat. En morir el fill, l'any 1888, el pare Carreras i Aragó acusà un xoc moral i abandonà la pràctica de l'especialitat. Col·laborà a les revistes de fora: «Centralblatt für augen Heilkunde»; «Revue générale d'ophtalmologie»; «Archivos de Medicina» i «Archivo Ophthalmológico protherapico», i a les barcelonines: «El Compilador Médico» (1865); «La Independencia Médica» (1869); «Revista de Ciencias Médicas» (1875), de la qual fou director i propietari des del 1885 al 1890; «Archivos de la Cirugía» (1877); «Gaceta Médica de Cataluña» (1878), on té treballs sobre demografia; «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas» (1879), i «Gaceta Médica Catalana» (1881). Entre la seva producció escrita citem: *Influo de las ciencias naturales sobre la Medicina* (Madrid 1859); *Memoria sobre el oftalmoscopio* (1865), (vegeu «El Compilador Médico», II, pàg. 385); *Observaciones clínicas de dos gliomas y un gliosarcoma de la retina* (B. 1873); *Estudios oftalmológicos. Colección de artículos y observaciones clínicas sobre varias enfermedades de los ojos, seguida de una memoria sobre el oftalmoscopio* (B. 1875); *Criterio médicoquirúrgico para la aplicación de la iridectomia en el tratamiento del glaucoma* (B. 1877) *Hojas clínicas. Reseña estadística de*

1875 y colección de las observaciones clínicas notables (B. 1877); *Clinica oftalmológica; Reseña estadística de 1875 y 1876, con una serie de observaciones clínicas notables, seguidas de un discurso sobre el criterio médico-quirúrgico para la aplicación de la iridectomía en el glaucoma* (B. 1878); *Escalas métrico decimales del doctor D. Luis Carreras Aragó, para medir la agudeza visual y apreciar las alteraciones de la refracción, destinadas especialmente a los reconocimientos facultativos para el servicio militar* (B. 1879); *Examen y mejora de la visión, seguido de una serie de cuadros sinópticos de las diversas alteraciones en la refracción y en la acomodación del ojo, con los lentes destinados a corregirlos* (B. 1880); *La ceguera en España. Discurso leído en la sesión inaugural de la Academia y Laboratorio de Ciencias Médicas de Cataluña en el curso 1880-1881* (B. 1881), i *De las cataratas hereditarias y de su transmisión principalmente a los individuos de sexo igual al del paciente orinario* (B. 1884). (139, pàg. 28)

1.000. **CARRERAS i CARRERAS, Joaquín**. Metge d'Amer, que publicà: *Consejos prácticos a les mares en temps d'epidèmia diftèrica* (Vic 1895). (76, pàg. 184)

1.001. **CARRERAS i DURAN, Bonaventura**. N. a Girona el 28-XI-1886. Llicenciat a B. el 1909. El 1913, era oftalmòleg de l'Hospital de Girona. Amplià estudis a França i a Alemanya. El 1917, era catedràtic, per oposició, d'Oftalmologia, a Cadis, i des del 1939, a Madrid. Autor de molts treballs entre els quals citem: *La retinitis proliferante: El problema del estrabismo: Tratamiento médico del glaucoma: Procesos alérgicos en Oftalmología*, i un *Tratado de Oftalmología* (360, pàg. 156/221, pàg. 88)

1.002. **CARRERAS i FIGARÓ, Octavi de N.** a Cadaqués (Alt Empordà) 1862. Cursà Medicina a la Universitat de B. Fou un dels fundadors del periòdic gironí «El Teléfono» i fou redactor de «La Vanguardia». Escrits seus són: *Origen e historia del arte cerámico* (Girona 1888); *La imagen y la capilla de Nuestra Señora de la Piedad* (La Bisbal 1889), i les no publicades: *La Bisbal durante la Guerra de Sucesión; Las sociedades de socorros mutuos para los casos de enfermedad; utilidad que de ellos reporta a la clase obrera; i Importancia del estudio de la Arqueología*. (59, I, pàg. 427)

1.003. **CARRERAS i PERAITA, Bonaventura**. N. a Begur (Baix Empordà): m. el 1907. Llicenciat a B. l'any 1880, cultivà l'Oftalmologia amb Carreras i Aragó i, a

París, amb Wecker i Galezowski. A les darreries del segle XIX, es va establir a Girona. Fou un dels membres més actius de l'«Extensió universitària» a les comarques gironines. El 1895, era nomenat membre de la Société Astronomique de France. (221, pàg. 144)

1.004. **CARRERAS i PIÑANA, Narcís**. De les darreries del segle XIX. Metge dels balnearis de Caldes de Montbui. L'any 1899, l'Acadèmia del Cos Mèdic Municipal de B. li va premiar una memòria sobre el tema: *Condiciones que debe reunir una buena nodriza* (B. 1900).

1.005. **CARRERAS i SOLA, Lluís**. N. a B. el 1864; m. a B. el 28-III-1888. Fill del doctor Carreras i Aragó i germà del també metge Ventura Carreras. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» (1875) i «Gaceta Médica Catalana» (1881). Junta-ment amb el doctor Armangué, va publicar una monografia sobre un *Sarcoma cístico del testículo derecho* (B. 1884). Es dedicà, en la seva curta vida, a l'Oftalmologia i als estudis microbiològics, estudiant el microorganisme colerigen. Fou membre corresponsal de la Reial Acadèmia des de l'any 1886. Es parla d'ell en el fulletó d'Emili Alvarado: *Del glioma de la retina*. (59, I, pàg. 426)

1.006. **CARRERAS i VERDAGUER, Francesc**. N. a B. el 9-IX-1890; m. a B. el 20-IV-1980. Llicenciat a B. el 1914, i doctorat a Madrid l'any següent. Amplià estudis a Ginebra, a Munic i a Montpeller. Col·laborà a la «Revista Médica de Barcelona». Autor de: *Técnica Histológica*. (360, pàg. 157)

1.007. **CARRERAS i XURIACH, Josep**. Doctor en Medicina i Cirurgia. Membre de número de la Reial Acadèmia des de l'any 1857, de la qual va ser secretari. Professor substituït de Patologia Quirúrgica. Autor de: *De la responsabilidad de los actos humanos* (B. 1858); d'un treball, *Dos palabras en vindicaci6n a la Medicina* (B. 1873), que constitueix un atac contra el materialisme, amb el qual parlà a la sessió inaugural de la Reial Acadèmia, celebrada el 10 de febrer de 1873, i *Necrologia del doctor Garí*. (B. 1881). (59, I, pàg. 424)

1.008. **CARRIÓ, Cristòfol**. N. a Ciutat de Ioni, a les darreries del segle XVIII. (179, pàg. 18)

1.009. **CARRIÓ, Cristòfol**. N. a Ciutat de Mallorca. Del segle XVIII. Fill del metge Andreu Carrió. Doctorat a Ciutat l'11 de

març de 1722. Exercí a Ciutat. Soci de les Acadèmies de Madrid i de Sevilla. Autor de: *Dissertatio Theorico-practica in qua expositur constitutio anni 1733 cum morbis ab ipsa pendentibus. Palmae balearium observata*, que constitueix la memòria XVIII de les *Memorias de la Real Academia Hispalense de Sevilla: Dissertatio super an veterum praejuditia circa lunae configurationes majora coincident remedia* (Palma 1733); *Febriologia theorico-q. spretis hypotesium ambagimus viam vere medendi, dilucide steruit, ex selectioribus et emin Apollineis efatis e nata ipsa de promptis fere spaginat* (1740), *Biblioteca manual médico-práctica y general distintiva decisión sobre los opuestos pareceres de los más célebres coincidentes de medicina antiguos y modernos para que según la variedad de las causas morbosas y síntomas, pueda darse en el blanco del proporcionado remedio, y sepa el novato en la facultad apollinea gobernarse. así en lo moral como en lo jurídico* (B. 1745); *Biblioteca manualis theorico-practica variis medicis moralibus et iudicis Paradigmatibus referta* (1755). (10, I, pàg. 169)

1.010. **CARTA, Jaume**. M. el 1689. El juliol del 1672, era barber cirurgià i, després, fadrí major cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 240)

1.011. **CARTAÑA i CASTELLA, Pau**. N. a Sant Carles de la Ràpita (Montsià); m. a Sant Carles de la Ràpita el 8-XII-1974. Féu estudis a B. Amplià coneixements a l'Institut Pasteur de París, durant tres anys, i a Londres. Doctorat l'any 1927, amb la tesi *Los focos mûridos y su relación con los brotes de peste bubónica que se han registrado en Barcelona*. Passà després a l'Escola Nacional de Sanitat i al Laboratori Municipal de B., on lluità contra el paludisme. L'any 1930, era professor agregat d'Epidemiologia de l'Escola Nacional de Sanitat. El 1933, era professor adjunt de Microbiologia a la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. El 1953, era cap de l'Institut Municipal d'Higiene de B. i cap de Sanitat. El 1970, va ingressar a la Reial Acadèmia amb el treball *Aspectos de la Virologia en la Sanidad ambiental*. Col·laborà a: «Revista de Sanidad e Higiene Pùblicas»; «Medicina de los países cálidos»; «Boletín del Instituto Provincial de Higiene, de Tarazona»; «Revista Médica de Barcelona»; «Medicina Clínic»; «Boletín de la Dirección General de Sanidad», i d'altres.

1.012. **CARTAÑA i FOLCH, Joan**. Metge, que, a la meitat del segle XIX, exercia a Valls. Col·laborà a «La Abeja Médica», de Barcelona. (7)

1.013. **CARTELLA i MALLA, Francesc de**. Metge gironí, a la primera meitat del segle XVII. (114, pàg. 10)

* **CARTRA, Jaume**. — **V. CARTA, Jaume**.

1.014. **CARULLA**. Metgè a Solsona a la segona meitat del segle XVII. (334)

1.015. **CARULA, Ramon**. N. a Anglesola (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1766. (241)

1.016. **CARULLA i ARGULLOL, Josep**. N. a Manresa (Bages), es va graduar, a Cervera, l'any 1788. (241)

1.017. **CARULLA i MARGENAT, Valentí**. N. a Sarrià (Barcelonès) el 5-VIII-1864; m. a B. el 22-X-1923. A disset anys, era llicenciat en Farmàcia. Cursà Medicina a B. El 1891, era professor ajudant de classes pràctiques. El 1895, es va doctorar, a Madrid, amb la tesi *El azul de metileno en Medicina*. L'any 1901, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B., com a farmacèutic, amb el discurs *Consideraciones sobre el Arte de formular* (B. 1901), que va ser contestat per Giné i Partagàs. El 1903, era auxiliar numerari de la Facultat de Medicina. El 1904, guanyà, per oposició, la càtedra de Terapèutica de Sevilla, d'on va passar, per trasllat a B., el mateix any, i va ocupar la càtedra que havia deixat el doctor Homs. El 1913, era rector de la Universitat de B. i demostrà interès pel desenvolupament de l'ensenvament primari. El 1914, va obtenir del Govern el títol de marquès de Carulla. Cooperà a la posta en marxa del nou Hospital Clínic. Ideològicament, simpatitzà amb el vitalisme. Creà un departament d'Hidroteràpia i de Fisioteràpia i creà un museu de Farmacologia fonamentat en la Botànica. La seva acció pública es distingí pel seu conservadorisme. El 12 d'octubre de 1923, onze dies abans de morir, era nomenat ministre d'Instrucció Pública. Col·laborà en la «Revista Hidrológica» de Madrid i en els «Anals de Electrobiologia» de Lila. Fundà i dirigí la revista: «Terapia» (1909-1919). Autor de: *¿Simplicidad o complejidad en la prescripción médica?* (B. 1911); *Bosquejo del programa para un curso de fisiopatología; Notas de Higiene aplicada; Las aguas medicinales naturales en el tratamiento de la tuberculosis*.

1.018. **CARULLA i RIERA, Vicenc.** N. a B. el 12-XI-1896; m. a B. el 1971. Nebot del catedràtic de Medicina Valentí Carulla i Margenat. Llicenciat, a B., el 1919, passà a Polònia formant part de la Missió de la Creu Roja Internacional. Membre de les joventuts mauristes. Amplià estudis a l'Institut Curie, de París, a Berlín, a Zuric i a Nova York. Doctorat l'any 1924. Catedràtic de Terapèutica Física a la Facultat Autònoma de B. (1933). En esclatar la guerra es passà a la zona sublevada i, com a tinent metge, organitzà l'Hospital Mola, de Sant Sebastià. El 28 de febrer de 1939, era destinat, com a capità metge, a l'Hospital Militar de B., i va obtenir la baixa el 14 de gener de 1941. Creà i dirigí el Departament de Terapèutica Física a l'Hospital Clínic. President del Col·legi Oficial de Metges de B. (1939-1940), passà a administrar els béns i patrimonis del Sindicat de Metges de Catalunya. Director de l'Hospital Clínic. En actualitzar-se els plans d'estudi de Medicina, fou inclosa la Terapèutica Física, de la qual fou primer catedràtic, i va prendre possessió del càrrec l'11 de febrer de 1948. Es jubilà el 1966. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B., on ingressà l'any 1951, amb el discurs: *Fundamentos y progresos de la física atómica; su trascendencia en Medicina: los isótopos radioactivos en Medicina*. Fundà i dirigí: «Revista de Radiologia» i el «Boletín del Cáncer». Col·laborà a «Ars Médica». Traduí, de Salomon: *Tratado de Radioterapia profunda*, i de Teschendorff: *Diagnóstico diferencial Roentgenológico*.

(26, 1972, núm. 229/53, 1972, II, núm. 13)

1.019. **CASABLANCA, Josep.** De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. Fou professor en el Col·legi de Cirurgia de Màlaga. (48)

1.020. **CASACHS i VILASECA, Salvador.** De la primera meitat del segle XVIII. Autor de: *Universae medicinae ad Leges circulationis anatomicas mechanicas selectissimi theorematum* (Cervera 1738).

(122, pàg. 39)

1.021. **CASACUBERTA i GRASSET, Francesc.** N. a B. el 1780; m. a B. el 8-IX-1846. Cursà Medicina a Cervera, on es doctorà. L'any 1803, era l'únic metge del llatzeret de B., quan hi esclatà una epidèmia de febra groga. Durant la Guerra del Francès, serví com a metge a l'exèrcit. L'any 1814, era nomenat metge de vaixells, i va passar a exercir a l'Armada, des del 1817.

Membre de la Reial Acadèmia i vocal de la Junta Provincial de Sanitat de B. Lluità contra les epidèmies del 1821 i del 1834. Autor de: *Memoria sobre el cólico metálico*. A la sessió inaugural de la Reial Acadèmia, celebrada el 2 de gener de 1840, llegí el discurs: *De buenos prácticos es el prescribir pocos remedios en varias enfermedades* (B. 1841), en el qual es mostra partidari de la Medicina expectant i de la *vis naturae medicatrix*. El doctor Juanich va escriure la seva necrologia.

(92, 1846, pàg. 236)

1.022. **CASADEMONT, Ameri.** N. a Cornellà (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. (309)

1.023. **CASADEMONT i PRIM, Miquel.** Metge de Girona, que l'any 1812 va fer els estudis en el Col·legi de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 98)

1.024. **CASADEMONT, Joan de.** Cirurgia al segle XIV. (37, pàg. 45)

1.025. **CASADESÚS i CASTELLS, Ferran.** N. a Madrid el 9-IX-1881; m. a B. el 2-XII-1972. Fill de pares catalans, començà a estudiar a Madrid i acabà la carrera a B. Llicenciat el 1902 i doctorat a Madrid. Durant algun temps, fou professor auxiliar d'Anatomia a la nostra Facultat. Després va anar a Madrid, on va estudiar l'especialitat d'Otorrinolaringologia. A Madrid, fou especialista de l'Institut Rubio i fou professor auxiliar de la Facultat de Medicina. Va ser el primer catedràtic d'Otorrinolaringologia de B. Regentà la càtedra des del 1926, en què la guanyà per oposició, fins al 1951, en què va ser jubilat. L'any 1930, va ingressar a la Reial Acadèmia, amb el discurs: *El cáncer laríngeo*, i el 1957, hi va fer el discurs inaugural: *La voz, la palabra y el canto*. Durant la guerra civil fugí a Itàlia i, posteriorment, a Sevilla, on l'exèrcit sublevat li va encarregar la càtedra d'O.R.L. L'any 1939, va tornar a B. L'any 1950, va fundar la revista «Acta O.R.L. Iberoamericana».

(53, 1973, I, núm. 24)

* **CASADEVALL, Bernat de.** — V. CASALDOVOL, Bernat de.

1.026. **CASAGRAN, Jaume.** N. a l'Armentera (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770. (309)

1.027. **CASAGRAN i GUIXERA, Jaume.** N. a l'Armentera (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. També graduat a Osca, el mateix any. (309)

1.028. **CASAL i JULIAN, Gaspar.** N. a Girona el 31-XII-1680; m. a Madrid el 10-VIII-1759. Fill del militar Frederic Xacon Casal (i en altres documents: «F. Casal Dajon») i de Magdalena. Foren els seus padrins de bateig el metge Gaspar Fayos i l'esposa de l'apotecari Gaspar Masjoan. De petit, visqué a Girona. Exercí la professió sanitària, sense tenir cap títol, a Sòria, a Guadajara i a Atienza. En aquesta última ciutat, hi va estar durant els anys 1706 i 1712. Allí hi conegué Joan Manuel Rodríguez de Luna, que havia tractat l'apotecari del papa Innocenci XI, Doncelli. Després freqüentà l'Escola Menor de Sigüenza, Porta-Coeli, on treu el títol de batxiller en Arts, el 25 de novembre de 1713. Continua els estudis a Madrid, els anys 1713-1718. Després va a Oviedo, on coneix el pare Feijoo, i treballa amb ell. El 1720, era metge de la ciutat d'Oviedo i el 1729, metge del Capítol. L'any 1751, tornà a Madrid i el fan metge de la Reial Cambra i acadèmic de la Reial de Madrid. Autor de la *Historia natural i mèdica del Principado de Asturias* (Madrid 1762), la primera part en castellà i la segona en llatí, i és en aquesta part on descriu la pelagra o «mal de la rosa». Vegeu, de Fermín Canella: *Memorias de Historia Natural y Médica de Asturias, por el Dr. D. Gaspar Casal, reimpresas y anotadas por los doctores Buylla y Sarandeses, con noticias biográficas del autor* (Oviedo 1900). (166)

1.029. **CASALDOVOL, Bernat de.** De la segona meitat del segle xv. El 1467, era delegat de Renat d'Anjou, pretendent al tron d'Aragó. Fou metge de Joan II (38, pàg. 76). El 23 de maig de 1491 era nomenat per Ferran el Catòlic, protometge de Catalunya, per a ésser substituït, dos anys més tard, per Joan Rodríguez de Toledo, catedràtic de Medicina a Valladolid i Joan de Guadalupe. Canceller de l'Estudi de Medicina de B., on explicava Cirurgia. Cap al 1490, tingué dificultats amb Antoni Amiguet, que donava un altre curs. Fou lloctinent del Protomedicat del Principat de Catalunya, càrrec en el qual fou substituït per Amiguet l'any 1491. Juntament amb Jeroni Mas-Novell va traduir, del francès al català, l'obra de Guy de Chauliac: *Inventari o collectori de Cirurgia* (B. 1492).

1.030. **CASALINS, Josep.** De la primera meitat del segle XVIII. Partidari de l'arxiduc Carles, l'any 1706 tingué al seu càrrec el proveïment d'armes i queviures per a B. i Girona.

(28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)

1.031. **CASALS, Bonaventura.** N. a Figueres (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1741. (309)

1.032. **CASALS, Bonaventura.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1765. Es va graduar, a Cervera, el 1769. (309)

1.033. **CASALS, Francesc.** Cirurgia del segle xiv, que morí cap al 1393. Fou també barber. (37, pàg. 45)

1.034. **CASALS, Joan.** Cirurgia, a Vic, al primer terç del segle XVII. (211)

1.035. **CASALS, Marc.** Cirurgia d'Albaida, que visità la reina Joana durant la seva darrera malaltia (1464).

1.036. **CASALS, Silvestre.** El 1690, era metge practicant a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230)

1.037. **CASALS i AGUADO, Manuel.** De la meitat del segle XIX. Exercia a Madrid. Autor de: *Aforismos de Hipócrates traducidos, ilustrados y puestos en verso castellano* (B. 1843). (58, pàg. 73)

1.038. **CASALS i ANGLI, Bonaventura.** De la segona meitat del segle XVIII. Estudià a B. i fou doctor en Medicina. El 1767, es presentà en unes oposicions, que guanyà Joaquim Ruir. Membre fundador de la Reial Acadèmia. Autor de *Descripción de una enfermedad procedente de la tenia, gusano llamado vulgarmente el solitario, su origen, efectos y método más seguro para esterminarle* (B. 1978), publicat a les *Memorias de la Real Academia Médico Práctica* (1798), amb la data 29-X-1770. (58, pàg. 73)

1.039. **CASALS i CARNER, Paulí.** N. a L'Armentera (Alt Empordà) el 30-V-1790. Batxiller en Medicina per la Universitat de Cervera. Graduat, a Montpeller, amb la tesi *De l'étude des temperaments* (Montpeller 1817). (108, pàgs. 97 i 98)

1.040. **CASALS i d'ECHAUZ, Bonaventura.** N. a B. el 1791. Batxiller en Medicina des del 1808 i graduat a B. el 1816, va fer oposicions a «metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B., l'any 1819. L'any 1816, era soci-resident de l'Acadèmia Médico-Pràctica. El 1820, era vocal de la Junta Superior de Sanitat del Principat de Catalunya i de les Illes Balears. El mateix any, fou inspector general de les poblacions apestades de Mallorca i protomèdic de l'exèrcit, l'any 1823. El 1824, per les seves idees polítiques, hagué d'expa-

triar-se. Després va fer un viratge ideològic i va exercir l'homeopatia a Arequipa (Perú). Retornà a B. cap al 1863, a setanta-tres anys d'edat i cinquanta-sis de pràctica de la professió mèdica. La seva especialitat era dir a qualsevol malalt el mal que patia, sense preguntar-li res i donar-li un medicament que aniria directament al punt de l'organisme prèviament assenyalat. Fou, com es pot veure, una acusada personalitat del nostre vitalisme. Va fer uns quadres sinòptics de les funcions vitals. El setembre del 1863, llegí un discurs a la Reial Acadèmia sobre diversos instruments que havia construït: a) *Casaltimetre*, o màquina pneumàtica exploradora; la qual, assegurava, canvia la teoria de la inflamació, fent veure que aquesta es dona per una paràlisi de la nutrició i no per una exaltació de propietats vitals; b) *Casalimagnes*, per assenyalar fluids nerviosos; c) *Pleximetre*, per a saber si hi ha vessaments cerebrals; i d) *Proves de la pressió digital*, amb les quals, sense cap més antecedent, establia el diagnòstic. És autor del treball *La única anatomía fisiológico-patológica, fundada en un nuevo método de explorar el cuerpo humano o la filosofía de la organización descubierta por don Buenaventura Casals* (Madrid 1864). Es parla d'ell en el «Diario de Barcelona» del 30-IX-1863 i en «El Criterio Médico» (Madrid, any 1863, pàg. 460).

1.041. **CASAMAYOR i XICART, Josep**. N. a Llinars del Vallès (Vallès Oriental). Fou llicenciat en Cirurgia mèdica. Autor de *Medicina elemental o demostrada* (B. 1837), en dos volums, *Reflexiones sobre el cólera morbo* (B. 1838), i *Longitud geográfica*. (59, I, pàg. 431)

* **CASAMIDA, Joan**. — V. **JOAN CASAMIDA**.

1.042. **CASANOVA i FABREGAS, Bartomeu**. N. a Olot (Garrotxa) el 1834; m. el 9-VII-1901. A divuit anys d'edat, es traslladà a B. L'any 1856, va obtenir el títol de practicant, i exercí com a tal, durant l'epidèmia del 1870, a la Barceloneta i a l'Hospital de les *Arrepentides*. En recompensa li era concedida, el 14 de febrer de 1871, la Creu de Carles III i la medalla de bronze de l'Ajuntament. El 1875, es va llicenciar en Medicina i Cirurgia. El 1884, era inspektor de Policia Urbana i Sanitària de Sants.

1.043. **CASANOVAS i BOSCH, Felicià**. N. a Granollers (Vallès Oriental) el 13-IX-1879; m. a B. el III-1942. Llicenciat, a B., l'any 1906. Membre de l'Institut de l'Aca-

dèmia Mèdico-Homeopàtica de B. Junta-ment amb Peiró i Comes, va escriure *Patogenias de algunos medicamentos homeopáticos*. (74, pàg. 55)

1.044. **CASANOVAS i POBLE, Amadeu**. N. a Castellar del Vallès (Vallès Occidental) el 24-XII-1882; m. a Castellar del Vallès el 29-VIII-1962. Cursà el batxillerat a Sabadell. Llicenciat, a B., el 1908, i el mateix any es va establir en el seu poble nadiu. Juntament amb Manuel Folch i Torres (estiuejant a Castellar), transformà el Centre Castellarenc en l'Ateneu. L'any 1925, fundà amb el rector de la parròquia, Josep Maria Esteve, l'Obra Social Benèfica. En esclatar la guerra el 1936, fou interrogat i perseguit. Adhuc fou objecte d'un atemptat frustrat per part d'un subjecte que fingí que anava a visitar-se. Posteriorment, va ser protegit pel Comitè Antifeixista del poble. Finida la guerra, col·laborà amb el nou Ajuntament i reorganitzà l'Ateneu, del qual va ser president. (253)

1.045. **CASANOVAS i TURULL, Lluís**. Doctor en Medicina i Cirurgia, a la segona meitat del segle XIX. L'any 1883, publicà un *Discurso sobre la enfermedad de Addison*. (59, I, pàg. 432)

1.046. **CASANOVES, Josep**. N. a Vilanova de les Avellanès (la Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1764. (309)

1.047. **CASANOVES, Pau**. N. a Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1729. (309)

1.048. **CASANOVES i BORRELL, Lluís**. N. a la Pobla de Segur (Pallars Jussà) l'I-III-1878; m. el 1960 (?) Exercí a la seva vila natal des de l'any 1901, fins el mes de juliol de 1956. Destacà com a historiador de la seva comarca. (Manuel Camps)

1.049. **CASAPONSA, Pere**. N. a Castellàs (Pallars Sobirà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779. (309)

1.050. **CASAS, Arnau**. Barber-cirurgià reusenc, a la meitat del segle XVI. (64, pàg. 83)

* **CASAS, Francesc**. — V. **CASES, FRANCESC**.

1.051. **CASAS, Santiago**. — De les darresries del segle XIX. Fou doctor en Medicina i parts de la Facultat de París i metge de l'Hospital de Versalles. Juntament amb Letamendi, dirigí: «Archivos de la Medi-

cina Española» (1868), i «Veritas» (1868), revista publicada en francès. En aquesta última revista hi ha un llarg article d'en Casas contra el positivisme mèdic. Publicà: *Tratado teórico práctico del cólera-morbo epidémico* (Olot 1865).

(59, I, pàg. 435)

1.052. **CASAS i JUNCA, Jaume.** N. a B. el 13-I-1913; m. el 26-II-1973. Cursà Medicina, a B. L'any 1936, treballà com a cirurgià militar, amb l'exèrcit republicà, a Ciudad Real. Tingué alguna dificultat de rehabilitació política amb els franquistes. Posteriorment, exercí a l'Hospital de l'Esperança, a Igualada, i al Casal de Curació de Vilassar de Mar. Col·laborà als «Archivos Médicos Biográficos».

1.053. **CASASA, Antoni.** Doctor en Medicina i Cirurgia, a les darreries del segle XIX. Juntament amb Joan Teixidor i Cos, publicà: *Farmacopea general, alopática, veterinaria y homeopática* (B. 1875), en dos volums i amb més de 10.500 fórmules. Col·laborà a la «Revista de Ciències Mèdicas» (1875) i a «La Enciclopedia» (1888).

(77, pàg. 106)

1.054. **CASASAS, Dídac.** Doctor en Medicina, a la primera mitat del segle XVIII.

(77 pàg. 29)

1.055. **CASASAYAS i CUCURELLA, Joan.** N. a Manresa (Bages), el 1887; m. a B. el 1926. Fou professor auxiliar d'Anatomia i de Pediatria i metge numerari de la Casa de Maternitat, on creà escola. El 1936, la Societat Catalana de Pediatria li dedicà uns estudis en homenatge titulats: *A Joan Casasayas*. Traduí, de Fed. J. Bosc: *Terapéutica Clínica infantil*.

1.056. **CASASNOVAS, Domènec.** De començaments del segle XX. Autor de: *Antigüedad del arte dental y de la ciencia odontológica* (Palma de Mallorca 1901).

(30, pàg. 41)

1.057. **CASELLAS, Francesc.** N. a la Bisbal d'Empordà, es va graduar, a Cervera, l'any 1776.

(241)

1.058. **CASELLAS i COLL, Pere.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà); m. a Ridaura (Garrotxa) el -IV-1863. Cursà la carrera a Montpeller fins al doctorat, i es revalidà a B. L'any 1834, va aspirar, en unes oposicions, a una càtedra vacant de la Facultat de Medicina de B. S'establí a Ridaura, prop d'Olot, d'on fou sots-delegat durant uns trenta anys. També fou metge i administrador de l'Hospital de Sant Jau-

me, d'Olot. Col·laborà a «La Abeja Médica». Autor de: *Idée sur le corps de l'homme* (Montpeller 1827); *Caida de pies con luxación y fractura que termina con la muerte*; *Relación de la enfermedad que privó de la existencia al Dr. D. Francisco Bolós* (1845); *Descripción de la enfermedad epidémica observada en Olot en 1846*, *Memoria sobre el uso del tártaro*; un informe mèdic sobre la mort d'un ric propietari de Darnius, a mans dels trabucaires, i *Ensayo topográfico-topográfico-médico, o sea Reseña circunstanciada de la localidad y de los habitantes de la M. I. V. de Olot* (B. 1849). Traduí, d'Heister: *Reglas mejores o usos recomendables para la conservación de la salud*.

(59, I, pàg. 436/58, pàg. 73)

1.059. **CASELLAS i GINJAUME, Josep.** N. a Cervià de Ter (Gironès). De la segona meitat del segle XVIII. Batxiller en Filosofia de la Universitat de Cervera. Llicenciat i doctorat, a Montpeller, l'abril i el desembre del 1791. Autor de la tesi *Disertatio Medica de Epilepsia* (Montpeller 1791).

(108, pàg. 98)

1.060. **CASELLAS i SOLER, Joan.** N. a Les Oluges (Segarra). De la primera meitat del segle XIX. El 1812, era practicant de Cirurgia a l'Hospital Militar de Cervera. L'any 1816, va obtenir el grau de batxiller en Filosofia en el Col·legi de Cirurgia Mèdica de B. Féu un curs de Física Experimental a la Llotja i, més tard, es graduà en Medicina, el 1819, a Cervera. Va obtenir la llicenciatura, a B., el 1826, i es va doctorar el 1833. Del 1832 al 1836, consta com a catedràtic de Medicina a la Universitat de Cervera. Probablement devia ser substituït. Exercí durant un any a la Llacuna.

(49, I, pàg. 406/28, 1971, X, núm. 6)

* **CASELLES, Ignasi.** — **V. CASSELLES, MIQUEL IGNASI.**

1.061. **CASELLES, Pelegrí.** Metge, a l'Escala, en el segle XIX. Es dedicà a la Ginecologia. Fou un dels primers a valorar les troballes d'Empúries.

(221, pàg. 243)

1.062. **CASELLES, Ramon.** N. a Cervera (Segarra), es va graduar, en aquella població, l'any 1777.

(241)

1.063. **CASES.** El 1770, va fer oposicions a la càtedra de Mètode, de Cervera.

(77, pàg. 431)

- 1.064. **CASES, Bernat. N.** a Manresa (Bages). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. Va exercir a Manresa. (309)
- 1.065. **CASES, Bernat. N.** a Menàrguens (Noguera). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1624. Aleshores ja era batxiller en Arts per la Universitat d'Iracha. (309)
- 1.066. **CASES, Bonaventura. N.** a Riudoms (Baix Camp). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)
- 1.067. **CASES, Francesc. N.** a Manresa (Bages). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. (309)
- 1.068. **CASES, Francesc. N.** a Tàrrrega (Urgell). Ocupà la càtedra de Mètode, a Cervera, el 1721, i guanyà la de Prima, per oposició, el 1725. Autor dels manuscrits *Commentarii in Galeni libros* (1718), *Methodo Rationalis medendi Humani corporis morbos; i Tractatus utilissimus de morborum mulierum curationi*. (28, 1973, III, núm. 22/49, I, pàg. 406/77, pàg. 106)
- 1.069. **CASES, Gaspar. N.** a Taradell (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1748. (309)
- 1.070. **CASES, Joan. N.** a Sant Llorenç de Morunys (Solsonès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)
- 1.071. **CASES, Josep. N.** a Cervera (Segarra), es va graduar, en aquella població, l'any 1791. (241)
- 1.072. **CASES, Josep. N.** a Olost (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)
- 1.073. **CASES, Salvador. N.** a Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)
- 1.074. **CASES i CASERRES, Tomàs. N.** a Solsona (Solsonès), es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)
- 1.075. **CASES i OLLER, Benet. N.** a Manresa (Bages). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)
- 1.076. **CASETAS, Dídac.** De les darreries del segle XVII, i començament del XVIII. Catedràtic de Medicina, que restà a B. quan la Universitat fou traslladada a Cervera, l'any 1717. Després de la capitulació de 1714, els espanyols li confiscaren els béns. Autor dels manuscrits *Tractatus Medici*. (1715) i *Praelectiones medicales. Tractatus seu historia partium in cavitate naturali contentarum* (1703). (49, I, pàg. 97/2, II, pàg. 163 i I, pàg. 522)
- 1.077. **CASLARI, Abraham Ben Daviv.** Entre els anys 1322 i 1329 vivia a Perpinyà. Probablement, devia ser fill de Daviv ben Abraham Caslari (Borgodas). (4, pàg. 55)
- 1.078. **CASSACHS i VILASECA, Salvador.** A la primera meitat del segle XVIII, era catedràtic a la Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Autor d'un *Universal Medicinal ad Leges circulationis anathomicas* (1738). (6, pàg. 40)
- 1.079. **CASSADOR, Joan.** Sembla ésser que, vers el 1576, exercí la Medicina, després d'haver assistit en alguns cursos. (28, 1974, II, núm. 32, pàgs. 3-4)
- 1.080. **CASSADOR, Miquel.** De Sitges, vivé a la primera meitat del segle XVIII. Durant la Guerra de Successió, fou perseguit per ajudar les naus filipistes. (28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)
- 1.081. **CASSANYES, Jaume Josep. N.** a Canet (Rosselló) el 1758; m. el 1843. Estudià Medicina a Perpinyà. Nomenat batlle de Canet, fou elegit diputat a la Convenció (1792-1795), on votà la mort de Lluís XVI. Quan les forces del general Ricardos envairen el Rosselló, Danton l'envià com a representant del poble a l'exèrcit dels Pirineus Orientals; col·laborà en la victòria de Parestortes (1793), on fou ferit, i a la presa de Puigcerdà. Fou membre del Consell dels Cinc-cents. El 1817, fou proscrit per regicida; residí a Suïssa i a l'Escala (Alt Empordà) (1821), on féu de cirurgià-barber. Escriví unes *Mémoires* (publicades el 1888-1890). (Roger Alier, 32, IV, pàg. 548)
- 1.082. **CASSELLES, Miquel Ignasi.** De les darreries del segle XVI. Membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 211)
- 1.083. **CASTAÑER, Francesc. N.** a Banyoles (Gironès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)
- 1.084. **CASTANYNS, Francesc.** L'any 1834, era catedràtic de Medicina a la Universitat de Cervera. (49, I, pàg. 406)
- 1.085. **CASTARA, Andreu.** Cirurgia itàlia, que, l'any 1498, residia a B. i el 1505, en

seria conseller. Morí a començaments del segle XVI. (243, I, pàg. 159/4, pàg. 30)

1.086. **CASTARA**, Metge, a B., al segle XVI. (38, pàg. 122)

1.087. **CASTELAR**, Honorat. Nat a Arles (Vallespir) en el segle XV. És autor de l'obra *Oratio, qua, futuro medico necessaria explicantum* (1555). (188, I, pàg. 623)

1.088. **CASTELL**, Magí. N. a Sallent (Bages), que, el 25 de març de 1634, era autoritzat pel protometge a exercir de barber. (28, 1973, V, núm. 24, pàg. 13)

1.089. **CASTELL**, Ramon. Entre els anys 1789 i 1819 escriví alguna obra de Medicina. (63, pàg. 69)

1.090. **CASTELLA**, Agustí. N. a Castelló de Farfanya (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1779. (241)

1.091. **CASTELLA**, Mateu. M. a Ciutat de Mallorca el 1859. Autor de: *Elogio fúnebre del doctor en Medicina D. Francisco Oleo y Carrió, leído en 25 de mayo de 1839 en la Academia Nacional de Medicina y Cirujía de esta ciudad* (Palma 1840) (10, I, pàg. 176)

1.092. **CASTELLA** i **ESCABRÓS**, Antoni. N. a Anserall (Urgellet) el 5-XI-1898; m. a B. el 22-VII-1972. Primers estudis a la Seu d'Urgell i a Lleida. Llicenciat, a B., el 1926, i doctorat, a Madrid, el 1927. L'any 1934, era professor auxiliar per oposició. Cultivà la Broncoscòpia. Amplià estudis amb Soulas a París, l'any 1936. Amb la guerra civil, s'escapà a París i passà a la zona franquista. Director del sanatori de Sobrón (Alava) i el 1938, de l'Hospital de Pedernales (Biscaia). Director de l'Hospital Militar de B., quan va caure la ciutat, l'any 1939. Després va tornar a l'Hospital de la Santa Creu, on es va jubilar el 1968. A partir del 1956, va fer uns cursos anuals de Broncologia. Autor de: *Operació de Jacobeus-Maurer* (1935), *Neumolisis extrapleural con neumobalón* (1942), *Broncologia y broncoscopia* (1954) i *Gerontologia y broncologia* (1956). (249)

1.093. **CASTELLAR**, Josep. De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria *Enterocèle estrangulada* (1780). (179)

1.094. **CASTELLAR** i **SALONIO**, Felip. N. a Fígols (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. Graduat, a Cervera, l'any 1795. (309/241)

1.095. **CASTELLARNAU**, Ignasi. N. a la

Seu d'Urgell (Urgellet). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. (309)

1.096. **CASTELLARNAU**, Josep Maria de. N. a B. el 17-X-1877; m. el 1939. Especialista de les vies urinàries, de començaments del segle XX. Va escriure *Cuestiones palpitantes sobre la Blenorragia* (B. 1908). (77, pàg. 106)

1.097. **CASTELLARNAU** i **DE LLEOPART**, Lluís de. N. a Tarragona. cursà Medicina a B. i es doctorà l'any 1874. El 1875, va ingressar en el Cos facultatiu de les Cases de Socors de B., de les quals va arribar a ésser director. L'u de gener de 1880 va inaugurar un centre d'hidroteràpia, que el 1883 es va transformar en l'Institut Hidroteràpic Barceloní, a la part més alta del Passeig de Gràcia, juntament a les cases de Vilaró. Com a òrgan oficial d'aquest Institut, Castellarnau va fundar la revista «Boletín de Hidroteràpia» (1885), de la qual, pràcticament, fou únic redactor. Sortí fins al 1893; tenia caràcter mensual i tingué una tirada de 18.000 exemplars. Castellarnau col·laborà a «La Independencia Médica» (1869), al butlletí de la Societat Barcelonina d'Amics del País i a la «Gaceta Médica de Cataluña» (1878). Autor de *Casas de socorro. Su utilidad demostrada por la estadística de los auxilios prestados en los años 1875 a 1878; Hidroterapia. Ideas generales y algunos datos estadísticos recogidos en la clínica particular del Dr. Castellarnau durante el año 1880* (B. 1881), *Manual popular de Hidroterapia o sea el tratamiento de las enfermedades por medio del agua metódicamente aplicada* (B. 1882), *Instituto Hidroterápico Barcelonés* (B. 1884), *Estudios teórico-clínicos de las enfermedades nerviosas tratadas por la Hidroterapia* (B. 1884), *Tratado completo de Hidroterapia, seguido de un apéndice de Hidrología médica. Obra escrita según los últimos adelantos de la Patología y de la Terapéutica* (B. 1885), *El agua común usada como bebida para curar las enfermedades* (B. 1895), i *Consideraciones generales referentes a las indicaciones, contraindicaciones y duración del tratamiento hidroterápico*. (59, pàg. 438)

1.098. **CASTELLÓ**, Francesc. L'any 1564, va fer oposicions per a obtenir la Primera Càtedra o de Pràctica de l'Estudi General de B. Sembla que amb anterioritat ja l'havia regentada. L'any 1570, era membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. Els anys 1566 i 1575, fou conseller de l'Ajuntament de B.

(66, pàg. 191/243, I, pàgs. 162-163)

1.099. **CASTELLÓ, Joan.** Entre el 1647 i el 1651, exercí a Tarragona. El primer dels anys citats era metge del Capítol de Tarragona, però en fou destituït en negar-se a visitar un escolà empestat.

(254, pàg. 38)

1.100. **CASTELLÓ, Josep.** Es presentà per a la càtedra de Prima de Cervera, el 1777, juntament amb Jaume Arán. No fou triat.

(49, I, pàg. 400)

1.101. **CASTELLÓ, Ramon.** Al començament del segle XIX, és citat com a catedràtic de Cervera, en un dictamen que va fer juntament amb altres sis.

(49, I, pàg. 352)

1.102. **CASTELLÓ, Vicenç.** De les darresries del segle XVI, havia nascut a l'illa de Malta. Al començament del segle XVII, el trobem com a catedràtic de l'Estudi General de B. L'any 1603, era membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. L'any 1588, era conseller de l'Ajuntament de B.

(66, pàg. 193/243, I, pàg. 163)

1.103. **CASTELLÓ DE COLL.** Cirurgia gironí, a la segona meitat del segle XIV.

(151, pàg. 15)

1.104. **CASTELLÓ i GINESTA, Pere. N.** a Guissona (Segarra) el 4-III-1770; m. a Madrid l'1-VII-1850. Fill d'un cirurgià rural i nebot de Ginesta, féu estudis en el Reial Col·legi de Cirurgia de B. i a la Universitat de Cervera. S'establí al seu poble i fou cirurgià militar durant sis anys en el Regiment de Cavalleria d'Alcàntara en el Puerto de Santa Maria. Després, fou nomenat catedràtic substituït dels Col·legis de Santiago (1799) i de B., per trasllat. L'any 1801, va ésser escollit per al càrrec de cirurgià de la família reial, i catedràtic substituït del Col·legi de Sant Carles, de Madrid. Obtingué el títol de metge. Durant la Guerra del francès es refugià a Mallorca, on estigué fins al 1814. Aquest mateix any, era nomenat catedràtic numerari d'Obstetrícia en el Col·legi de Sant Carles, de Madrid. El 1824, fou substituït i empresonat per velleïtats de Ferran VII. Però havia de ser un dels qui guarí aquest rei d'una forta malaltia que tingué l'any 1832. Castelló va ser un dels qui va pugnar per obtenir reformes de l'ensenyament de la Medicina i la Cirurgia, que s'aconseguí unificar l'any 1827, adoptant en gran part el pla dels homes del Trienni Constitucional. Començà a construir per a Madrid una nova Facultat de Medicina. El 1830, era president de la Reial Acadèmia

de Medicina de Madrid. El 1846, Isabel II li va donar el títol de marquès de la Salut. Deixà molt poca cosa escrita. Malgrat que ell fou sempre un moderat, es diu que demanà la reposició en el càrrec dels professors destituïts després del Trienni Constitucional. Són d'ell: *Memoria sobre el arreglo de la ciencia de curar* (Madrid 1836) i els manuscrits: *Tratado de las enfermedades de las mujeres, Tratado de las enfermedades venéreas, Tratado de los partos, Enfermedades de la mujer; Caso reumático* (1801) i *Retención de orina* (1803). Es parla d'ell en el «Boletín Bibliográfico» (Madrid, La Europea, 1842, pàg. 169) i en el «Boletín de Medicina y Farmacia» (Madrid, 7-VII-1862). A la revista «La España Médica» (Madrid 1862), hi ha una oda al restabliment de la salut de Ferran VII, en ser guarit per Castelló, que va signada amb les inicials F.J. (Feliu Janer?).

1.105. **CASTELLÓ i GRIVER, Pere. M.** a Guissona (la Segarra) el 23-VIII-1789. Exercí la Cirurgia a Guissona. Casat amb Teresa Ginesta i Vila, fou el pare de Pere Castelló i Ginesta. Teresa era filla del també cirurgià Josep Ginesta i Ramon.

(255)

1.106. **CASTELLÓ i MASCARÓ, Mateu. M.** el 31-XII-1857. L'any 1831 ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca i de la qual fou president (1848-1850). Autor de *Caràcter contagioso o no contagioso del cólera morbo* (1832). El 1838 féu el discurs inaugural de curs amb el tema *Relaciones del médico con el enfermo, con el público y con sus compañeros* i el repetí el 1852, parlant sobre *La dificultad de los buenos experimentos en Medicina*. Féu l'elogi del doctor Francesc Oleo i Carrio (1839).

(20)

1.107. **CASTELLÓ i ROCA, Joan. N.** a Guissona (Segarra) el 1798; m. a B. el 7-I-1843. Fill de Pere Castelló i Ginesta. Estudià la carrera de Medicina a B. L'any 1820, guanyà unes oposicions per a una càtedra en el Col·legi de Sant Carles, de Madrid. Allí explicà Història de la Medicina i Bibliografia mèdica. A trenta-tres anys d'edat era metge-cirurgià reial. Juntament amb el seu pare, Duran i d'altres, va assistir, el 1832, a la malaltia de Ferran VII. Sembla que també explicà a la Universitat mallorquina. Dos anys abans de morir, els esdeveniments polítics el reduïren a la vida privada, però sembla que continuà en el Col·legi de Sant Carles. Tornà a B. i per un miracle salvà la vida, el 15 de novembre de 1842, fugint de les iras populars cap a les illes Balears. Ja en les

seves portes de la mort, tornà a B., on morí, a quaranta-cinc anys. Va traduir, del francès *Nuevos elementos de terapéutica y materia médica* (Madrid 1826), a la qual afegí *Breve análisis de las aguas más conocidas de España*. També és d'ell: *Discurso sobre la nobleza e importancia de la ciencia de curar* (Madrid 1834). Es parla d'ell en «El Constitucional» (15-I-1843) i en el «Diario de Barcelona» (1843, pàgina 342). (59, I, pàg. 439)

1.108. **CASTELLÓ i TAGELL, Joan**. N. a B. el 1803; m. el 1869. Nebot de Pere Castelló i Ginesta, es traslladà de petit a Madrid, on féu els estudis. L'any 1829, era ajudant de càtedra, i va ascendir a supernumerari el 1832 i a numerari el 1841. Ocupà la càtedra d'Anatomia durant molts anys, explicant després Clínica Mèdica. L'any 1861, era metge de la camàra reial. President de la Reial Acadèmia de Medicina de Madrid en dues ocasions: 1839 (per ésser president de la Junta Superior Governativa) i el 1862 (per elecció). Juntament amb Figuer i Calvo Ascencio, redactà el projecte de Llei de Sanitat del 5 d'abril de 1854. Morí essent degà de la Facultat de Medicina de Madrid. Autor de: *Criterio de la libertad moral en la perpetración de un delito* (V. Actes del Congrés de Medicina. Madrid 1864). (210, pàg. 111)

1.109. **CASTELLS, Agustí**. Barber, que, l'any 1694, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 169)

1.110. **CASTELLS, Feliu**. Cap a l'any 1715 exercia la Cirurgia a Granollers. (333)

1.111. **CASTELLS, Francesc**. N. a Gerri de la Sal (Pallars Sobirà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1762. (309)

1.112. **CASTELLS, Francesc**. N. a Sant Boi del Llobregat (Baix Llobregat); m. a Matanzas el VIII-1842. Doctor en Medicina i Cirurgia i hàbil oftalmòleg. Pocs mesos abans de morir, arribà a Matanzas procedent de Montevideo.

(«Aurora», del 26-VIII-1842, Matanzas)

1.113. **CASTELLS, Pere Màrtir**. Barber, que, els anys 1693 i 1701, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 169)

1.114. **CASTELLS, Raimon**. De les darresries del segle XVIII. Autor de *Quaestiones Medicae tres* (Cervera 1794) i *Quaestiones Medicae tres* (Cervera 1797). (50, III, pàg. 274)

1.115. **CASTELLS, Ramon**. N. a Cervera

(Segarra) el 1806. Fou catedràtic de la Universitat de Cervera. Autor de *Quaestiones Medicinae Theoreticae...* (Cervera 1787), i unes altres *Quaestiones* impreses a Cervera els anys 1794, 1795 i 1800 i les *Quaestiones medicae tres...* (Cervera 1806). (122, pàg. 41/49, I, pàg. 406)

1.116. **CASTELLS i BALLESPÍ, Camil**. N. a Lleida el 19-IX-1854. Fill del metge Martí Castells i casat amb la filla de Miquel Ferrer i Garcés. Cursà Medicina a B. Llicenciat l'any 1875 i doctorat l'any 1880, amb la tesi *La tenia y su tratamiento* (B. 1885). Inicià també estudis de Dret (1880-1881). Metge director dels banys i aigües minerals de Caldes de Montbui (1878); de Quinto (1888); de Caldes de Boí (1889); Laniarón (1890); Caldes de Boí (1891); Caldes d'Estrac i Titus (1892) i de Porvenia de Miranda (1896). El 1884, el Govern Civil de Lleida li encarregà la inspecció de les viles d'Artesa de Segre i de Massalcoreig. A les eleccions del 1893, lluità en el districte de Solsona. A Lleida, dirigí la revista «Boletín Clínico» (1886). (34, II, pàg. 842/59, I, pàg. 440)

1.117. **CASTELLS i BALLESPÍ, Frederic**. N. a Lleida l'1-I-1851; m. a Tona (Osora) el 1897. Fill del metge Martí Castells. Estudià el primer i el segon ensenyament a la seva ciutat natal. A B., estudià simultàniament Ciències i Medicina. Batxiller en la primera el 14 d'octubre de 1867 i llicenciat en la segona el 23 de febrer de 1871. El 2 de gener de 1872, la Diputació de Lleida el va nomenar metge-cirurgià dels seus establiments benèfics. L'any 1874, fa el doctorat amb la tesi: *Exposición y crítica de la teoría médica y filosófica sobre la vida* (Lleida 1874). El 1875, fa unes oposicions per la càtedra de Patologia Quirúrgica de la nostra Facultat, competint amb el doctor Esquerdo. (Es poden veure, preses per taquígrafia, a «La Independencia Médica», del 1-V-1875.) El 1880, tornà, a B. i el 4 de juliol de 1884, és nomenat vice-president de la secció facultativa d'Hygiene del Govern Civil. Durant els anys 1885 i 1886 es dedicà a l'estudi del reumatisme, la blenorràgia i les cardionaties de les prostitutes. El 1888, juntament amb el doctor Ronquillo, van pressionar per la creació d'una dependència on poder tractar les prostitutes i d'allí nasqué la idea d'un hospital, que més tard va ser el de la Nostra Senyora de la Mercè, del carrer de Berenguer. Fou inspector d'Hygiene i director de Sanitat Marítima del port de B. Morí de resultes d'una epidèmia de febre groga que hi hagué a Tona, i

que ell havia anat a estudiar. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» (1875), «Enciclopedia Médico Farmacéutica» (1877), i «Gaceta Médica Catalana» (1881), i fou director, fundador i propietari de la «Revista de Higiene y Policía Sanitarias» (1890). També dirigí el «Boletín de la Academia de Higiene» (1893), que fou el portaveu de l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya. Autor dels treballs següents: *Las casas de maternidad y expósitos, de beneficencia provincial de Lérida, en 1873* (V. «La Independencia Médica», 1874, pàg. 213); *Del Histerismo, considerado en sus relaciones con algunas enfermedades localizadas* (B. 1882); *Las cardiopatías en las prostitutas. Último trimestre de reconocimientos de 1884* (B. 1884), i *Historia de la Legislación Sanitaria Española* (B. 1897), amb un pròleg de Letamendi. Es parla d'ell a la «Gaceta Médica Catalana», del 15-XI-1897 i del 15-IX-1898.

1.118. **CASTELLS i BALLESPÍ, Martina.** N. a Lleida el 23-VII-1852; m. a B. el 21-I-1884. Germana de Frederic i de Camil. A la seva infantesa, va estar a Zumaya (Guipúscoa), on aprengué l'euskera. Fou una de les primeres metgesses del nostre país, però no la primera, com erròniament és cregut. Les primeres foren Dolors Aleu i Maria Elena Masseras. Batxiller el 1877, llicenciada el 1881 i doctorada a Madrid l'any 1882. Va tenir un brillant expedient escolar, malgrat haver estat malalta de Corea. Es va casar amb el doctor Constantí, metge de l'Hospital Militar i de l'Institut Pere Mata, de Reus. Va morir a conseqüència del primer embaràs.

(«La Il·lustració Catalana», del 15-II-1884/«Curiositats de Catalunya», del 29-VIII-1936)

1.119. **CASTELLS i BALLESPÍ, Rossend.** N. a Lleida el 21-X-1868. Cursà Medicina i Farmàcia, alhora, a B. Practicant del llatzaret establert a Els Monjos, durant l'epidèmia del 1885. Llicenciat en Medicina l'any 1888 i en Farmàcia, el 1894. Doctorat en Medicina, a Madrid, el 1893. Titulat, a Castellbisbal. Metge director supernumerari de banys i aigües minerals. Metge de Sanitat Militar per oposició, havia servit a l'Hospital Militar de B., des d'on fou destinat a Cuba: Batalló de Talavera, núm. 4, i a les infermeries de Sagua de Tánamo i de Baracoa. Lluità contra els independentistes cubans. De resultes de la guerra de Cuba va quedar invàlid. Autor de: *La leche. Estudio de este compuesto orgánico*, i *Estudio médico-químico de las termas de Fuencaliente (Ciudad Real)*

(1904).

(34, II, pàg. 865/6, pàg. 407)

1.120. **CASTELLS i CANTÓ, Ubaldo.** N. a Lleida, el 10-III-1852. Cursà Medicina a B., on es llicencià (1871) i es va doctorar, a Madrid, amb la tesi *De la fiebre traumática y su tratamiento local* (1880). Titular, de Soleras, Miravet i Tolosa (1882). Metge director dels banys i aigües minerals de Sant Joan de Campos (1891), Santa Agueda (1892), Santa Ana (1893), Olalora (1894) i Cortézuli (1895). Autor de dues memòries històrico-científiques de les aigües minerals de Ataun i de Insalus.

(34, II, pàg. 843-844)

1.121. **CASTELLS i COMAS, Josep.** N. a Sant Boi del Llobregat (Baix Llobregat) el 6-XII-1808; m. a B. el 9-VIII-1850. Es doctorà, l'any 1834. L'any següent, era catedràtic supernumerari, per oposició, amb el càrrec de director anatómic al Col·legi de Medicina i Cirurgia de B. i el 1843, catedràtic de número d'Anatomia. El 1838 era metge del cos d'enginyers de l'exèrcit i el 1839, cirurgià del Dipòsit d'Invàlids de B. Membre de número de la Reial Acadèmia. El 5 de desembre de 1838, proposà a l'Acadèmia de Ciències Naturals donar un curs d'Anatomia aplicada a les Belles Arts (V. «El Guardia Nacional», del 4-II-1839). Un cop acceptat, hi van col·laborar: Damià Campeny, Vicenç Rodés i Josep Arrau. Assistí en un congrés mèdic celebrat a Torí (Itàlia). Juntament amb el doctor R. Ferrer i Farcés, representà l'Acadèmia de Medicina a la Tercera reunió dels metges italians, celebrada a la segona quinzena de setembre de 1841, a Florència. En Castells, hi prengué part activa. L'any 1846, amb W. Picas i C. Uribarri, va assistir al setè Congrés Italià, celebrat a Nàpols. Castells va fer, a B., la primera operació experimental, sota els efectes de l'anestèsia. En aquest sentit, pocs dies després de ser coneguda a B. l'anestèsia, Castells va disposar comprar un gos per a experimentar-la, i el gener del 1847, amb èxit total, feia la lligadura de les artèries braquial, femoral i caròtida d'aquest gos. Amb aquesta intervenció es va iniciar una nova època de la nostra cirurgia, gràcies a l'anestèsia. Castells feia servir de text per als estudiants el llibre de Malgaigne *Manual de Medicina operatoria*, traduït per A. N. i M. G. Va fer el discurs inaugural de curs en el Col·legi Nacional de Medicina, l'octubre del 1836. Traduí i augmentà el *Diccionario de Medicina, Cirugía, Farmacia y Medicina Legal, Física, Química, Botánica, Miner-*

logia, Zoología y Veterinaria de P. H. Nysten, aumentado por Brichetau, Henry y J. Briand (B. 1848). Parlen d'ell en «El Popular», de 17-I-1842. (59, I, pàg. 440)

1.122. **CASTELLS i FABREGA, Herminí.** N. a B.; m. el 19-XI-1971. Estudis primaris a Béziers. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1911, passà tres anys amb els doctors alemanys Gocht i Joachimstal. Es doctorà amb un treball sobre càncer de la columna vertebral. (53, I, 1972)

1.123. **CASTELLS i FERRER, Miquel. M.** el 1916. Fill de Camil Castells i Ballespí. Primers estudis a Lleida, i Medicina a B. Exercí a Tossa de Mar. (V. «Boletín Médico» de Lleida de l'1-VI-1916). (6, pàg. 407)

1.124. **CASTELLS i MELCIOR, Martí. N.** a Almenar (Segrià) el 30-IX-1813; m. a B. el 20-IV-1887. El seu pare, Pere Castells, i el seu avi, també eren metges. Féu estudis a Balaguer. Filosofia i Medicina a Cervera i a B. Llicenciat el 1840 i doctorat el 1858. L'any 1851, va obtenir la direcció interina dels banys i aigües de Caldes de Roí, passant el 1858 al balneari de l'Esplugu de Francolí, on sembla que tingué dificultats amb la gent de la comarca, malavinguda amb les seves idees de caire liberal. El 1859, va tornar a Caldes de Roí. L'any 1866 obtingué els banys de Caldes de Tuys, i passà després a Carballo (1871) i a Caldes de Monttubi (1877). Metge militar, lluità contra els carlins (Borjas i Tristany). Membre de la Societat Econòmica d'Amics del País de Lleida (1844). Diputat provincial el 1865. Autor de: *Agonia de la Medicina y medios para sacarla del borde del sepulcro* (Lleida 1844), una memòria sobre el manantial d'Alcarràs, i *Memoria médico-química-hidrológica sobre las aguas bicarbonatadas, salinas, nitrogenadas de Caldas de Montbuy, provincia de Barcelona* (B. 1883). (34, II, pàgs. 674-675)

1.125. **CASTELLTORT, Jaume. N.** a Cervera el 1647. Féu estudis a Salamanca. Essent batlle de Cervera, fou empresonat, per borbònic, el 1706. Manà més tard una companyia de voluntaris. Catedràtic, a setanta anys, volia abandonar el càrrec uns vuit anys més tard. (49, I, pàgs. 400-403/47, pàg. 56)

1.126. **CASTELLTORT i VERDAGUER, Caletà. N.** a Vilafranca del Penedès, es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)

1.127. **CASTELLVÍ, Bernat.** Batxiller, a Cervera, que, al començament del segle

xv, va ser designat pel rei per a examinar juntament amb Joan Maguessa, o separat d'ell, els qui volien exercir la professió a les vegueries de Lleida, de Cervera, de Tàrraga i del Pallars. (43 pàg. 104)

1.128. **CASTELLVÍ, Bernat.** El 1404, era batxiller en Medicina. (6, pàg. 407)

1.129. **CASTELLVÍ, Cristòfil.** Morí, l'any 1543. Fou metge a l'Hospital de la Santa Creu de B. (54, pàg. 227)

1.130. **CASTELLVÍ, Joan Cristòfol.** A la segona meitat del segle xvi, fou professor i vice-canceller de l'Estudi General de B. (66, pàg. 199)

1.131. **CASTELLVÍ, Josep.** Cirurgià supernumerari a l'Hospital de la Santa Creu, de B., des del 1740. L'any 1747, era cirurgià segon. (54, pàg. 243)

1.132. **CASTELLVÍ i PALLARÈS, Francesc.** N. a Bot (Terra Alta) el 22-V-1812; m. el 19-V-1879. Fill del metge Rafael Castellví. Estudià Filosofia al seminari de Tortosa. L'any 1829, va passar a València, on va fer un curs de Física experimental i Química, i començà a estudiar Medicina. L'any 1834, era batxiller en Medicina i el 1836, llicenciat. S'establí a Tortosa, on un any després l'Ajuntament el va fer metge de l'Hospital de Tortosa. Durant l'epidèmia del 1854, restà a Tortosa. El 5 d'agost de 1857, va passar a Girona, perquè havia estat nomenat substitut de la càtedra de Psicologia a l'Institut d'aquella ciutat, que més tard va obtenir en propietat. Fou col·laborador de: «El Siglo Médico», «Boletín del Instituto Médico Valenciano», «La Abeja Médica Española», «Enciclopedia Médico-Farmacéutica» i «Revista de Ciencias Médicas» (1875). Declarat enemic de l'homeopatia, fou de la Junta Provincial i Municipal de Girona. Va escriure una monografia sobre la monomania («El Siglo Médico», núms. 222 i 225); *Consideraciones sobre la costra-flogística de la sangre* (1846); *Sobre el suicidio*, en què creu, en contra de Nadal i Lacaba, que és degut a un trastorn mental; *Sobre las viruelas*; *Sobre el nulo efecto de muchos medicamentos en la corea y la potencia de los medios higiénicos*; *Sobre las fiebres tifoideas*, en què refuta les idees de Pichoux i Louis; *Sobre la triste posición del médico en la dirección de cierta clase de enfermos, sobre todo cuando nada puede aliviar los padecimientos de éstos*. Parlen d'ell: «El Metróonomo» del 22-II-1863; la «Revista de Ciencias Médicas» (del 1879, pàg. 321). Francesc de P. Arró va publicar,

a B., l'any 1879, una necrologia del doctor Castellví. (59, I, pàg. 443)

1.133. **CASTENELL i VILAPLANA, Manuel.** Entre el 1789 i el 1819, va escriure alguna obra de Medicina. (63, pàg. 69)

1.134. **CASTERAS i ROCA, Emmanuel (o Manuel).** N. a Cervera (Segarra), es va graduar a la Universitat d'aquella població, l'any 1789. Ensenyà Fisiologia, a Cervera. Autor d'unes *Quaestiones medicae...* (Cervera, 1793) i *Quaestiones medicae tres...* (Cervera 1797). (122, pàg. 41/241/6, pàg. 407)

1.135. **CASTILLO, Francesc.** El 1559, era catedràtic al Col·legi de Medicina de B. (38, pàg. 118)

1.136. **CASTILLO i DOMPER, Juli de.** Metge del Cos de Sanitat militar al començament del nostre segle. És autor de *La apendicitis. Estudio acerca de esta grave enfermedad. Sus complicaciones y curación* (Girona 1900). (77, pàg. 108)

1.137. **CASTRO, Francesc.** N. a Torrent de Cinca (Baix Cinca). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. (309)

1.138. **CASTRO i PULIDO, Adolf de.** De la segona meitat del segle XIX. Membre actiu de l'Acadèmia Mèdico-Farmacèutica. Col·laborà a l'«Enciclopedia Médico-Farmacèutica» (1877); «El Monitor» (1885) i «La Enciclopedia» (1888). Autor de: *Necrologia de D. Antonio Bataller* (B., 1879) i *Necrologia del Dr. D. Narciso Carbó de Aloy* (B. 1892).

1.139. **CATALA, Carles.** N. a Caçà de la Selva (Gironès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)

1.140. **CATALA, Francesc.** Cirurgià, a Reus, a la primera meitat del segle XV. (64, pàg. 63)

1.141. **CATALA, Valentí.** Exercí a les darreries del segle XIX. Doctor a la Facultat de Medicina de París i llicenciat en Farmàcia. Autor de *La Higiene de los Literatos. Ensayo médico-filosófico. Obra útil a todas las personas que se dedican a los trabajos de la inteligencia y a los que llevan una vida sedentaria* (L'Havana 1876). (77, pàg. 108)

* **CATALANUS, Arnaldus.** — V. **ARNAU DE VILANOVA.**

1.142. **CATEYA, Vidal.** Metge jueu, a Barbastre, al segle XIV, nomenat metge de la casa per l'infant Joan. (117)

1.143. **CATHALO, Josep.** Metge, a la primera meitat del segle XVIII. Procedent de «Casiani de Silvo», a la diòcesi de Girona, l'any 1725, es va matricular al Col·legi de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 98)

1.144. **CATINENT, Joan.** Cap al 1585, ensenyava Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 46)

1.145. **CATUFA.** L'any 1595, va opositar a la càtedra major de l'Estudi General de B. (66, pàg. 192)

* **CAVA, Ignasi de la.** — V. **LACABA, IGNASI.**

1.146. **CAVA i COMABELLA, Josep.** N. a Lleida el 6-X-1900; m. a Lleida el 1980. Llicenciat a Saragossa, el 1924 i doctorat a Madrid el 1925. Tococinecòleg de l'Institut de la Dona que Treballa. Director de l'Hospital Provincial de Lleida. Metge de la Unió Mèdica de Lleida, entitat creada amb capital dels metges, i fundador de la Clínica del Perpetu Socors. President del Col·legi Oficial de Metges de Lleida. (293, pàg. 155)

1.147. **CAVALLER, Jeroni.** N. a Organyà (Urgellet). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. Graduat també, a Osca, el mateix any. (309)

1.148. **CAVALLER, Josep.** N. a Lleida. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. També graduat a Osca, el 1778. (309)

1.149. **CAVALLER, Juceff.** Metge jueu de la segona meitat del segle XV. Exercí a Cervera, i ocupà càrrecs importants a l'aljama, de la qual va ésser conseller (1474) i secretari (1470 i 1482). L'any 1453, ja exercia a Cervera. (311, pàg. 379)

1.150. **CAVALLER, Samuel.** De la segona meitat del segle XV. Germà de Juceff Cavaller, també fou metge. Exercí a Cervera, i fou persona principal de la jueria. (311, pàg. 379)

1.151. **CAVALLERIA, Mestre Bernat.** Metge, a Girona, en temps del rei Martí. (42, pàg. 39)

1.152. **CAVALLERIA, Josep.** Batxiller en Medicina, que, cap al 1690, estava al servei de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230)

1.153. **CAVALLERIA i DE BUDALLES, Florenci.** Va fer el doctorat, a les darreries del segle XIX, amb la tesi *Estudio*

de la cirrosi atròfica de Laennec o esclerosi atròfica del hígado (Girona 1898).

* **CAVELL, Humer.** — V. **HUMER CAVELL.**

* **CAXANES, Bernat.** — V. **QUEIXANES, Bernat.**

1.154. **CELIS i PUJOL, Lluís.** N. a B. el 26-XII-1887; m. a B. el 25-XII-1941. Féu estudis a B. Llicenciat, l'any 1909. L'any 1914, va guanyar, per oposició, la plaça de professor auxiliar d'Histologia, Anatomia Patològica i Patologia General de B. Féu el doctorat amb la tesi: *Sistema de origen y conducció de la excitació cardíaca* (1916). Presidí l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques durant el període 1920-1922. Professor agregat de Propedèutica Clínica a la Universitat Autònoma. Membre de la Lliga Catalana. Fou adjunt de la Junta Organitzadora del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana i va participar activament a tots els altres.

(123, 914, gener/80, pàgs. 101 i 211)

1.155. **CELLAS, Josep.** N. a la Pobla de Lillet (Berguedà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1791. (309)

1.156. **CELLERS, Gaspar.** Cirurgià, a Vic, en el primer terç del segle XVII. (211)

1.157. **CELLERS, Joan.** Cirurgià, a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 80)

1.158. **CELLERS i MIR, Narcís.** De la meitat del segle XVII. Autor de *Responsum iuris in favorem inclita civitatis Barcinone, adversus medicos, et chirurgos, que civitatem tempore pestis desererunt* (B. 1651). (77)

1.159. **CELMA, Cosme.** Batxiller en Medicina i Cirurgia, que, l'any 1490, exercia a Tarragona. (254, pàg. 27)

1.160. **CEMBRANO i FERRER, Josep.** De la primera meitat del segle XX. Amb el pseudònim «Doctor Niklo», publica: *Enfermedades venèreas* (B. 1913). Autor també de: *El médico de sí mismo i Plantas que curan.* (116, pàg. 233)

1.161. **CERCÓS i PALAU, P.** El 1889, dirigia la revista mensual de Gimnàstica Mèdica i d'Higiene: «El Gimnasio», que sortia a B. (7)

1.162. **CERDA.** Metge jueu, a Banyoles (Gironès), al començament del segle XIV. (151, pàg. 14)

* **CERDA, Bernat.** — V. **BERNAT CERDA.**

1.163. **CERDÓ i MARTORELL, Rafael.** De la primera meitat del segle XIX. N. a Mallorca, fou membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat (1831). L'any 1846, va presentar, a l'Acadèmia de B., una memòria sobre els tumors encefaloides. Autor de *Método preservativo y curativo de la fiebre amarilla* (1832), *Casos en que los pólipos en particular los de útero son operables o no* (1836), i el discurs inaugural de curs: *Las cualidades que requiere el ejercicio de la profesión médica* (1850). (20)

1.164. **CERDÓ i OLIVER, Rafael.** N. a Muro (Mallorca) el 4-XI-1812; m. a Cambil (Jaén) el 15-III-1891. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1839. L'any 1841, era metge militar al batalló provincial d'Albacete. Titular de Cambil (1844), passà a Huelma, el 1845. L'any 1852, era a Madrid. Metge de banys i aigües minerals de Frailes i la Ribera (1854), de Martos (1871) i de Carratraca (1884). Col·laborà al «Boletín del Instituto Médico Valenciano» i en «Siglo Médico». Autor de *Tratado de la verdad en Medicina, Introducción al estudio de la Ciencia Médica* (1853), *Causas de la tisis pulmonar y medios de evitar o disminuir sus estragos* (Madrid 1865), que presentà al Congrés de Madrid, de l'any 1864, i *Época de la formació del agua sobre nuestro globo*, en el mateix Congrés. (77, pàg. 110/34, II, pàgs. 641-642)

1.165. **CERES, Antoni.** Del primer terç del segle XIX. Juntament amb Rafael Sagal, va escriure la memòria *Descripción de un cuerpo humano* (1817). (179)

1.166. **CERES, Joan.** De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX. Fou professor al Col·legi de Cirurgia de Màlaga. (48)

1.167. **CERET, Josep de.** Metge jueu, establert a Illa (Rosselló), al començament del segle XV. (38, pàg. 52)

* **CERET, Josef Mosse.** — V. **JOSEF MOSSE CERET.**

1.168. **CERVERA i ASTOR, Leandre.** N. a Gràcia (Barcelonès) el 12-VIII-1891; m. el 22-VII-1964. Fill del veterinari Simeó Cervera. L'any 1911, es va graduar en Veterinària, a Saragossa, i va exercir aquesta professió fins al 1914. Aquest últim any, es va llicenciar en Medicina, a B. El 1916, es doctorà, a Madrid, amb la tesi *La secreción interna del páncreas y su excitante humoral*, i després va anar a París. Treballà amb el professor Bellido al Laboratori de Fisiologia i amb En Turró al Laboratori

Municipal. La Mancomunitat el va enviar, l'any 1918, al front de guerra aliat, on va estudiar la profilaxi antigripal. El 1919, passà a Buenos Aires, pensionat per la Junta d'Ampliació d'Estudis, com a ajudant del curs monogràfic que allà va donar el professor Pi i Sunyer. Secretari de la Societat Catalana de Biologia, de la qual havia estat soci fundador. El 1919, fou ponent del Segon Congrés de Metges de Llengua Catalana i del 1920 al 1930, prengué part activa en els més importants congressos internacionals de Fisiologia. Director del Laboratori de Patologia dels Serveis Tècnics d'Agricultura de Catalunya, a la Universitat nova de la Mancomunitat. En va ser destituït per la Dictadura, el 1924. A l'Escola de Treball de la Mancomunitat, professà un curs d'Humanitats i Cultura General per a obrers i explicà Endocrinologia a l'Ateneu Obrer Popular. Féu treballs sobre les secretines, la funció suprarenal i les colesterinèmies. Ferm nacionalista, restà fidel amb totes les conseqüències, al servei del seu poble. Seves són aquestes paraules: «...poble resignadament feliç o província és aquell que ha arribat a un grau d'insensibilitat en el qual el sentit comú queda totalment inhibit a benefici dels polítics de la colonització». I sobre la llengua, va dir: «L'idioma autòcton representa, en tots els països lliures del món, l'instrument normal que l'home empra per a l'exposició de les seves idees en la vida de relació amb els seus connacionals (...); la millor manera de fer-se entenedor fora de casa no és pas per als catalans un simple procés de renunciament a l'ús de la llengua pròpia i l'adopció de la imposada per l'Estat dominador —diguem-ne metròpoli— en concepte d'idioma oficial» (V. 78, 1933, núm. I, pàg. 6). Iniciador, entre nosaltres, de la medicina social camperola. L'any 1933, va ingressar a la Reial Acadèmia, amb el discurs *De la opoterapia a la Hormonoterapia. Endicronologia 1917-1933* (B. s. d.). Col·laborà als anuaris de la Societat Catalana de Biologia, «Revista de Higiene y Sanidad Pecuaria», «Revista Catalana de Música», «Revista de Veterinaria de España», «Revista de Catalunya», «Ideari» (1929), «Arts Mèdica», i d'altres. Fundador i redactor en cap de la revista «La Medicina Catalana». Portaveu d'«Occitània Mèdica» (1933-1938). També col·laborà a la revista «Agricultura», que dirigia el doctor August Matons, doctor en Ciències agràries. Després del desenllaç de la guerra civil 1936-1939, hagué d'exiliar-se per les seves condicions científiques i polítiques. Havia estat secretari de relacions exte-

riors de la Unió Catalanista i del Consell Central d'Acció Catalana i vice-president d'Acció Republicana de Catalunya. Traduí *La disciplina mental*, de Ramon Turró, *Elementos de Fisiologia Química*, de Halliburton, prolongada per August Pi i Sunyer i Houssay, *Tratado de enfermedades nerviosas*, de Stewart, *Tratado elemental de Fisiologia*, de Gley, i *Endocrinologia en la práctica moderna*, de W. Wolff. Autor d'un *Tratado de Fisiología de los animales domésticos* (1923), d'una *Fisiología y Patología de las glándulas endocrinas* (1926); de *Vida y obras de Turró. Notas para una biografía y bibliografía* (Conca 1926), de *La nostra gent: Ramon Turró* (B. s. d.), *Letamendisme i unitat psicossomàtica* i *Homenatge a Taron Turró* (B. 1950). (118, I, pàg. 695)

1.169. **CERVERA i DESTRIU, Enric. M.** el 17-VIII-1947. Metge mallorquí, membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat (1908). Autor de: *Sanatorios marítimos* (Palma de Mallorca 1908), *El alcantarillado de Palma* (1908). *Vacunación antitífica* (1913), i *El tratamiento de la fiebre tifoidea con el piramidón* (1935). (20)

1.170. **CERVETÓ i CORTS, Santiago. N.** a B. el 9-I-1888; m. el 1945. De la primera meitat del segle XX. Autor de *Descripción y funcionamiento de la Cárcel celular de Barcelona. Apreciación higiénica* (B. 1911).

1.171. **CERVI, Josep.** Després de la Guerra de Successió (1714), fou protometge de l'exèrcit i de Catalunya. (28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)

1.172. **CHABAS i BORDEHORE, Josep. N.** a Dènia el 27-II-1877; m. a B. el 26-XI-1963. Llicenciat, a València, l'any 1900. Doctorat, a Madrid, el 1902, amb la tesi *Tisioterapia* (València 1903). Cultivà la Bacteriologia i es destacà en la lluita contra la tuberculosi. Delegat oficial en el Congrés Internacional de la Tuberculosi celebrat a París, el 1905, i en altres congressos, entre els quals esmentem el I Congrés Español Internacional de la Tuberculosi, celebrat a B. (16-22 d'octubre de 1910). Els anys 1919 i 1920, era president del Col·legi Oficial de Metges de València. En aquesta època, fundà i dirigí la Unió Sanitària Valenciana. Després de la Guerra Civil, l'any 1941, es traslladà a B. Fou una època difícil, en la qual la família del doctor Ferran i Clua li oferí el despatx d'aquest. Membre de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya, on oferí di-

verses comunicacions. L'any 1905, juntament amb Dòmíne, havia fundat, a València, la revista «La Salud Pública. Revista de Higiene y de Tuberculosis», que es publicà fins a la guerra civil. Col·laborà a «Le Scalpel», de Brusselles, «International Centralblatt für Tuberkulose-Forschung», de Würzburg, «Gacette Medical», «Revue Internationale de Tuberculose», de París, «Medicina Clínica», «Clínica y Laboratorio», de Saragossa, i «Alergología». Autor de *La inyección hipodérmica de oxígeno* (València 1903), juntament amb F. Moliner i J. J. Dòmíne, *El estómago del tuberculoso* (València 1913), *Bosquejo histórico de Dènia* (València 1927), en base a un llibre que sobre el tema havia publicat el seu oncle patern, Roc Chabas, l'any 1874, *La Gripe. Sus problemas. Unidad bacteriológica y clínica. Descripción. Tratamiento. Profilaxis* (Madrid 1929), i *Oxigenoterapia* (B. 1945) (86)

* **CHASDAI, Abraham ben Schemuel.** — **V. ABRAHAM BEN SCHEMUEL CHASDAI.**

1.173. **CHERCIO M-Bar- Solomonis.** N. a Girona, al segle XII. Fou metge i naturalista. Autor de: *De animalibus volatilibus de serpentibus, de monitibus, de coelis, de terra, de ventis, igne et aquis, de nive, grandine de nubilibus, de ossibus et lapidibus; De natura elementorum de insensibilibus, vegetabilibus et rationalibus; De rebus astronomicis, compilatis ex libris Ptolomei Alphragani et Avicennae, de coelo et mundo et theologis; De rebus divinis et theologis*, i *De Porta Coeli*. (60, I, pàg. 52)

1.174. **CHIA i BAJANDAS, Manuel de.** N. a Girona el 1856; m. a B. el 1917. Va llicenciar-se en Medicina i Cirurgia i en Ciències exactes. Fou col·laborador de la «Revista de Gerona», del «Boletín Mensual del Sindicato Médico», de Girona; de la «Revista de Ciencias Históricas de Barcelona», «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas» (1879), i director de «Las Ciencias Médicas», que continuà: «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas» (1898). Autor de *Catálogo de los moluscos testáceos, terrestres y lluviales de la comarca de Gerona* (Girona 1886), *Nota acerca de los moluscos, terrestres y de agua dulce de los alrededores de Barcelona* (Girona 1887), *Contribución a la epidemiología histórica de la provincia de Gerona* (Girona 1901), *La fauna malacológica de la provincia de Gerona* (Girona 1916), i *Fauna malacológica de Catalunya* (1916). (77, pàg. 149/118, I, pàg. 698)

1.175. **CHICO i FRANQUI, Ubaldo.** De l'últim terç del segle XIX. Fundador i director de la revista «La Vara de Esculapio» (1886), de caràcter quinzenal, que sortia a B. Des d'ella intentà reintroduir la terapèutica clàssica i denuncià la comercialització que l'específic i l'especialitat significaven per a les professions mèdiques. També estava contra els metges homeòpates, perquè receptaven per ells mateixos, sense el farmacèutic. La seva actitud xocà amb forts interessos econòmics, essent el principal oponent la Sociedad Farmacéutica Española, que el denuncià als tribunals. Chico fou condemnat a quatre anys de desterrament a vint-i-cinc quilòmetres de B. i a una multa de 250 pesetes. (7)

* **CHIJA, Abraham ben.** — **V. ABRAHAM BEN CHIJA.**

1.176. **CIA, Lluís.** Metge mallorquí, a la meitat del segle XIX. Autor de les memòries *Cálculos de vejiga* (1847), *Observaciones acerca de la viruela* (1847), i *Observaciones acerca de la asfixia* (1847). (20)

1.177. **CIBAT i ARNAUTÓ, Antoni.** N. a Cistella (Alt Empordà) el 1770; m. a Madrid el 1812. Féu els estudis a B. El 1792, va obtenir el títol de cirurgia llatí, i el 1796, es va doctorar en Cirurgia al Reial Col·legi de Cirurgia de B. També el 1792, va obtenir el doctorat en Medicina, per la Universitat d'Aberdeen (Escòcia). Tingué dificultats per a revalidar el títol entre nosaltres. Deia que el Protomedicat de Castella ja li havia revalidat i que el Protomedicat de Catalunya només era una «subdelegació» d'aquell. Vicenç Mitjavila s'hi oposà i afirmà que el nostre protomedicat era independent. Durant un temps no va estar autoritzat a exercir la Medicina. Finalment, amb l'ajut del doctor Gaspar Balaguer, li fou revalidat el títol, l'any 1797. Del 1803 al 1804, va explicar Física Experimental, a B., i fou un dels introductors de la Física Moderna. Va ajudar els francesos durant la guerra (1808-1814), i fou metge de cambre de Josep I Bonaparte. Aconseguí ésser general de divisió del Cos Sanitari de l'exèrcit francès. Soci de l'Acadèmia Físico-Mèdica de Londres. A la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts, hi llegí alguns dels treballs següents: *Memoria sobre la Acústica* (15-IV i 13-V de 1795); *Memoria sobre el poderio que tiene uno de los principios constitutivos de los cuerpos, al pasar al estado aeriforme, para causar varias enfermedades* (10-V-1797); *Efectos del gas oxígeno como causa del calor animal y mo-*

vente de la electricidad natural (1797); *Analogía de la vida y la respiración, fundada en el imprevisto caso sucedido poco ha, en esta ciudad de haber sobrevivido cuatro horas después de haber sido ahogado un soldado del regimiento de Valencia* (20-V-1801); *Trismus traumático* (1798); *Discurso sobre la posibilidad de poderse llevar a debido efecto la navegación aérea* (12-V-1802); *Discurso relativo al influjo de las cualidades del aire en la fiebre amarilla* (24-IV-1805); *Ensayo experimental sobre las convulsiones* (1806). Autor de *Elementos de Física experimental* (B. 1804), en dos volums; *Memoria sobre la calentura amarilla contagiosa, que invadió Cadiz y Sevilla* (B. 1804-1805), en dues parts; *Memoria sobre la naturaleza del contagio de la Fiebre amarilla* (B. 1805); *Memoria sobre la necesidad de establecer la Policía de Sanidad en unas bases sólidas y estables* (Madrid 1805); *Memoria sobre los efectos que causa el oxígeno atmosférico en la vida y constitución del hombre* (B. 1805); *Elementos de Matemáticas, o bien sea, introducción a la Física Experimental* (B. 1806); *Memorias físicas sobre el influjo del gas hidrógeno en la constitución del hombre y sobre los efectos que en ella causa el oxígeno del aire atmosférico* (B. s.d.); *Memoria sobre el problema ¿por qué motivos o causas las tercianas se han hecho tan comunes y graves en España? ¿Con qué medio podrían precaverse y destruirse?* (Madrid 1806), i *Consideraciones generales y particulares acerca de los medios para precaver a los que trabajan en las minas de carbón piedra, en el desagüe de aguas cenagosas y podridas, aberturas de canales y a los que habitan en lugares pantanosos, de adolecer de las enfermedades a que están expuestos* (B. 1806).

(151, pàg. 29/212, pàg. 9/179/59, I, pàg. 447/28, 1972, IX, núm. 16)

1.178. **CIL i BORES, Joaquim.** N. a B. el 4-X-1805; m. a B. el 14-I-1882. Era fill d'un intendent militar, el qual va morir durant la Guerra del Francès. Cil entrà al seminari de Barcelona i, al seus quinze anys, el Claustre el va nomenar professor substitut de Retòrica. Allí estudià Teologia i, pròxim a acabar la carrera eclesiàstica, abandonà el seminari per a entrar al Col·legi de Medicina i Cirurgia de B. Allí hi tingué l'amistat i la protecció dels doctors Foix i Ametller. Llicenciat el 19 de desembre de 1833, es va doctorar l'any següent. El gener del 1835, va fer oposicions a vacants del cos de facultatius castrenses, de les quals sortí amb èxit.

Tingué com a contrincants Joan Gallostra i Llorenç Pont. Un cop obtinguda la plaça, intentà abandonar-la, però no li ho va permetre el general Iriarte. Derrotat aquest per Cabrera, a Uldecona, Cil se'n va anar, gairebé com a únic sobrevivent, a Tortosa, on demanà la llicència i de bell nou es traslladà a B. El febrer del 1835, va fer oposicions a càtedra, juntament amb Josep Castells, Josep Baroy, Josep Artís, Wenceslau Picas i Tomàs Mer. Fracassà en aquest intent i en un altre. El 1837, es va encarregar de la càtedra de literatura en els cursos que feia l'Acadèmia de Bones Lletres de B., de la qual era soci numerari. El 10 de març de 1838, era nomenat, per oposició, catedràtic supernumerari del Col·legi de Medicina. Del 1838 al 1845, regentà diverses càtedres. El 1845, era nomenat catedràtic de Patologia Quirúrgica en propietat, que va deixar el 1880, per a ser-ho de Clínica Quirúrgica. L'u d'octubre de 1838, va fer el discurs inaugural del curs, parlant sobre *Efectos de la lectura sobre el hombre*. (Hi ha fragments del discurs a «La Religión», núm. 31, del XI-1838.) El 1839, era secretari interí del govern de la Reial Acadèmia, de la qual, més tard, fou president (1864-1867). Fou vice-rector de la Universitat. El 1842, era tresorer de la Societat Mèdica General de Socors Mutus i president (1842) de la Societat Mèdica d'Emulació i director, per tant, del «Repertorio Médico-Farmacéutico de Barcelona» (1842), que era l'òrgan d'expressió d'aquella societat. Va estar en contra de l'enderrocament de les muralles de B. i, per aquesta actitud, tingué una polèmica contra Magaz, a la Reial Acadèmia. Abans de la Revolució del 1854, fou dirigent-director de la Societat dels Templaris, que tenia per objecte la idea de combatre i perseguir la classe proletària, i fer impossible un sistema polític liberal. Des d'aquesta societat es reparien els millors destins a totes les corporacions. («Vigía de la provincia», 1854, pàg. 1.) Abans de la Revolució del 1868, fou alcalde de B. i el 1870, era president del Casino Catòlic-monàrquic. Fou amic de Roca i Cornet i de Balmes. Col·laborà al diari polític religiós «El Ancora» i també va escriure en *El pensamiento de la Nación* i a *La Religión*. En aquesta última revista, hi té publicat *Cuatro palabras sobre el origen de las pasiones* (en el t. III, pàg. 89). L'any 1853, publicà *El mosaico*, que és una col·lecció d'escrius d'actualitat. També col·laborà a «La Abeja Médica» i en «El Compilador Médico» (1865), però la seva influència en aquesta última revista fou pràcticament nul·la. El 1879, va

fundar i dirigir una de les revistes més rabiosament antipositivistes: «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», amb la finalitat, segons digué Coll i Astrell, de «restaurar la ciència peripatètica amb el favor de la Providència Divina» («La Ciencia Médico-escoiástica», 1889, núm. 1). La redacció d'aquesta revista fundà la Germandat dels Sants Cosme i Damià i també l'Acadèmia Filosòfico-científica de Sant Tomàs d'Aquino. Entre la seva producció escrita destaquem: *Arte de la bella producció de las señoritas* (B. 1827), en dos volums: *Manual de los padres y madres de familia o pensamientos sobre la educación física y moral de la infancia* (B. 1837); *Indicaciones relativas a la enseñanza de la literatura* (1838), a l'Acadèmia de Bones Lletres; una traducció en vers del llibre IV, de l'*Eneida*, de Virgili (1839); *Rudimentos de terapeutica general* (B. 1839); *Elogio histórico del Dr. D. Ignacio Ameller y Ros, catedrático de Clínica Médica y Director del Nacional Colegio de Medicina y Cirugía de esta ciudad...* (B. 1844); *El lujo considerado como un objeto digno de ocupar a la vez la atención del historiador, del moralista, del filósofo y del médico* (1846), a l'Acadèmia de Bones Lletres; *Del espíritu de la época presente, en sus relaciones con la Medicina* (B. 1846); *Reflexiones filosóficas sobre el buen gusto* (1849); *Kesumen histórico de los trabajos literarios hechos en la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona* (1850); *La mujer a los ojos del médico* (1853); *El mosaico. Escritos varios sobre cuestiones del día* (B. 1853); *Minuta del curso de Patología Quirúrgica, dictada de viva voz a los alumnos en el curso de 1852-1853* (B. 1853); el 1856 féu una refutació del discurs anti-Bossuet, que havia pronunciat Magaz en el discurs inaugural 1855-1856; i, per últim, el discurs inaugural del curs 1868-1869, que versà sobre *Algunas excelencias del esqueleto* (B. 1868), en el qual començà fent acte d'adhesió a la Revolució tricimfant, cosa que sorprengué a molts. Coll i Astrell féu l'elogi històric de Cil i Bores, i es parla d'aquest a «La Civilización» (t. II, pàg. 476); «Gaceta Médica Catalana», del 31-V-1883 i en «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas» (t. IV, núm. 18). (59, I, pàg. 448)

1.179. **CIRACH, J.** Odontòleg, que, l'any 1904, era secretari de redacció de la revista «La Cirugía Menor». (30, pàg. 35)

1.180. **CIRERA i ANTICH, Ermengol.** N. a Benavent (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

1.181. **CIRERA i SALSE, Lluís.** N. a Os de Balaguer (Noguera) el 20-VI-1859; m. a B. el 13-XII-1936. Fill del metge Josep A. Cirera i Raguer i germà del jesuïta Ricard Cirera. El seu avi patern, Antoni Cirera i Bellaserra (Cervera, 1782-1846), també fou metge. Féu estudis a B. Llicenciat, el 1881, ingressà, per oposició, al Cos Mèdic de l'Armada. Exercí a l'Hospital Militar de Cartagena i amb el vaixell «Velasco» va recórrer les costes de Xina, Conxinxina, Tonquín, les Carolines i les Filipines. Féu un resum dels seus viatges publicant estudis etnogràfics, polítics i geogràfics a la «Ilustración Española y Americana», de Madrid (1885). Metge de la Comissió Hidrogràfica a Ciutat de Mallorca. Allí començà a conrear amb èxit l'electroteràpia. El 1892 passà a la comandància de Marina de B., on en retirar-se de l'Armada el 1895, es dedicà de ple a l'electroteràpia i a la radiologia. Peoner de la ràdio al nostre país. L'any 1911, féu la primera experiència a casa nostra, de transmissió sense fils, entre Sarrià i el carrer Casp, a Barcelona. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de B., on ingressà el 2 de març de 1913, amb el discurs *Iones y electrolisis medicamentosa* (B. 1913). Vice-president de la Societat Mèdica dels Sants Cosme i Damià. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Dirigí la revista «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas» (1898). Fou partidari de la col·legiació mèdica obligatòria i col·laborà en el «Boletín Oficial del Colegio de Médicos de B.» (1897). Dogmàtic, anteposa sempre el criteri catòlic, en les qüestions mèdiques. Féu el discurs inaugural del Congrès Internacional d'Electrologia i de Radiologia mèdiques (IX-1910, B.). També col·laborà en «El Eco del Santuario» (Mallorca, 1-V-1891), «Annales d'Electrologie et Radiologie» (Lille, de 1906 i 1913), «Revista de Ciencias Médicas» (1875), «Gaceta Médica de Cataluña» (1878), i «Gaceta Médica Cataluña» (1881). Entre la seva producció escrita destaquem: *Dado el estado actual de la Electroterapia ¿debe constituir una especialidad terapéutica?* (Palma 1892); *Concepto clínico del Tratamiento eléctrico en el reumatismo* (B. 1893); *L'électrolyse comme auxiliaire pour l'extraction des corps métalliques enclavés dans nos tissus* (Lille 1900); *Sur un nouveau cas de guérison de l'entropion par l'électrolyse des paupières* (Lille 1900); *Las corrientes de Marton en el tratamiento de algunas inflamaciones agudas* (B. 1907); *La evolución en Biología. ¿Hasta qué punto puede científicamente admitirse?* (B. 1908); *Le*

traitement du tic douloureux de la face par l'électrolyse du salicylate de soude (Lille 1908); *¿Cuándo debe la electroterapia intervenir en la curación de los traumatismos?* (B. 1909); *Concepto clínico del tratamiento de la fisura esfinterdígica por las corrientes de alta frecuencia* (Madrid 1910); *L'Électricité comme Agent antiphlogistique* (Lille 1910); *Le petit solénoïde de haute fréquence dans les applications diathermiques. Quelques cas d'arthrites rhéumatismales et d'anthrax traités avec succès* (Lille 1910); *Vè Congrès International d'Électrologie et de Radiologie Médicales sous le haut patronage de S. M. le Roi Alphonse XIII. Barcelone 13-18 Septembre 1910* (B. 1911); *Traitement de l'appendicite par la galvanisation et la faradisation* (Berlín 1913); *Iones y electrólisis medicamentosa* (B. 1913); *Die Galvanisation und Faradisation bei der Appendizitis und anderen entzündlichen Abdominalaffektionen* (Leipzig 1913); *Ritmador inversor para corrientes galvánicas, farádicas y galvanofarádicas y en general para toda clase de corrientes* (B. 1916), i *Tratamiento eléctrico de la fisura esfinterdígica* (B. 1917).

(77, pàg. 112 a 116/118, I, pàg. 711)

1.182. **CIRERA i SAMPERE, Joan.** N. a Sabadell. Fou metge consultor de les aigües minero-medicinals de Sant Hilari Sacalm. És autor de: *Memorias sobre las enfermedades de las mujeres* (B. 1882); *Guía de las familias, o sea, compendio de preceptos higiénicos con relación a la mujer y al niño* (B. 1882) i *Advertencias y Consejos a los bañistas de San Hilario Sacalm* (B. 1888).

(77, pàg. 116/59, I, pàg. 450)

1.183. **CIREROLS, Jaume.** Apotecari de l'Hospital General de Ciutat de Mallorca, a mitjan segle XVIII. És autor de: *Dissertatio medico-practica de variolis et morbillis ex celeberrimis medicinae practicae extracta* (Palma de Mallorca s. d, però sembla impresa el 1757). (10, I, pàg. 191)

1.184. **CISCAR i RIUS, Federic.** N. a B. el 18-VII-1917; m. a B. el 12-IV-1975. L'any 1937, essent estudiant de Medicina a B., es passà a la zona revoltada, i s'incorporà al Tercio de Nuestra Señora de Montserrat. Llicenciat el 1942 i doctorat el 1968, amb la tesi: *Sonda de tejidos para medida de resistencias*. L'any 1947, succeí al doctor Amell i Sans com a cap del servei d'anatomia patològica de la Clínica Mèdica A, de la Facultat de Medicina. Fou professor agregat d'Hematologia. Col·laborà a «Medicina Clínica», «Revista Española de Anestesiologia», i altres revistes. Autor de: *Patología y Clínica de la endo-*

carditis (B. 1948); *Cirrosis hepáticas esplenomegálicas y trastornos de la circulación portal* (B. 1951), *Diagóstico hematológico. Laboratorio y Clínica* (B. 1960), juntament amb Farreras, i *Patología y Clínicas de las colagenosis* (B. 1967). (329)

1.185. **CITGES, Jeroni.** L'any 1561, consta com a metge contractat pel Capítol de Tarragona. Morí al començament del 1562. (254, pàg. 34)

* **CITJAR, Pere.** — V. PERE CITJAR.

1.186. **CIUJCO, Diego.** Cirurgià, que, l'any 1485, exercia a Lleida. (256, pàg. 205)

* **CIVAT.** — V. CIBAT.

1.187. **CIVICO, Mestre Dídac.** Després de la lluita fratricida del 1464, es traslladà a exercir a Lleida. El 1483, era cirurgià de l'hospital de Santa Maria i formava part de la Prohomenia de la Salut. (6, pàg. 408)

1.188. **CIVICO, Sebastià Joan.** N. a Lleida el 29-I-1523. Nèt de l'anterior. El 1585, era catedràtic de Prima de la Facultat de Medicina de Lleida. (6, pàg. 408)

1.189. **CIVIL, Josep.** El 1890, fou nomenat bibliotecari de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B. (7)

1.190. **CIVIT i LLOBET, Lluís.** N. a Cervera (Segarra) el 28-V-1892; m. el 1973. Llicenciat, a B., exercí a Vallbona de les Monges, a Tàrrrega i a Guantànamo (Cuba). Finalment, s'establí a B. Col·laborà en el *Diccionari de Medicina*, del doctor Manuel Corachan. Publicà un estudi sobre les aigües termals del Pirineu català i un altre sobre l'abdomen agut. Després de la guerra civil es va haver d'exiliar. (53, 1973, III, núm. 26)

* **CLADULL, Pere.** — V. PERE CLADULL.

1.191. **CLAR.** Metge mallorquí del segle XVII. Féu la seva biografia el doctor Fajanes i Tur. (20)

1.192. **CLARAMUNT i FUREST, Lluís.** N. a Sant Pol de Mar (Maresme) 11-XII-1862; m. a Sant Pol de Mar (Maresme) 29-X-1935. Va iniciar-se en l'exercici professional en el Laboratori Microbiològic Municipal, al costat del doctor Ferran. Fou director de l'Institut Municipal d'Higiene de B. i membre numerari de l'Acadèmia de Medicina. Col·laborà a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona» i en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. És autor de: *Suplemento a la defensa presentada por D. Luis Claramunt y Furest en el expediente sobre abusos en el Laboratorio microbiológico Municipal de Barcelona* (B. 1908);

Serveis d'Higiene urbana (B. 1916); *La pesta en el pla de Barcelona* (B. 1933), *Lluita contra la febre tifoidea a Catalunya* (B. 1933), *Problemes d'Urbanisme* (B. 1934), i *Lluita contra el tifus exantemàtic* (B. 1934).

«Revista Mèdica de Barcelona»
(349, 1935, II, pàg. 459)

1.193. **CLARASSÓ, Francesc.** Metge, a B. al començament del segle XVIII. Col·laborà en una memòria per a evitar la propagació de la tisi. (38, pàg. 132)

1.194. **CLARASÓ i VILAR, Tomàs.** N. a Granollers (Vallès Oriental); m. a Granollers (Vallès Oriental) el 1753. Metge militar i metge de la cambra reial. Protometge de Catalunya entre el 1734 i el 1753. L'any 1738, féu una manifestació davant notari segons la qual els metges graduats a Cervera no havien de sotmetre's a l'examen del Protomedicat (28, 1973, III, número 22). Autor d'una *Tarifa o nueva instrucción, en la cual están anotados los precios de las Medicinas, así como compuestas, según el uso antiguo y moderno para los Boticarios del Principado de Cataluña, y Condados de Serdania* (B. 1752). (77, pàg. 116/28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)

1.195. **CLARET, Onofre.** Metge de Granollers, vers el 1660. (77, pàg. 409)

* **CLAUDI APOLINAR, Tiberi.** — V. **TIBERI CLAUDI APOLINAR.**

1.196. **CLAUDIS DE M.º, Joan.** Francès, nascut a Cescar, que exercia la cirurgia a Blanes i que el 13 d'abril de 1646 sol·licità llicència per a exercir la Cirurgia. (28, 1973, V, núm. 24, pàg. 24)

1.197. **CLAUSOLLES, Eugeni i Josep.** De la meitat del segle XIX. Germans que es titulaven «professors en Medicina operativa», títol que no existia oficialment. Fabricaven braguers i altres aparells ortopèdics, en competència amb l'altre fabricant, Tomàs Santigosa («Diario de Barcelona», 1853, XII, pàg. 8.667). La Casa Clausolles fou succeïda per Valls, Jordana i Cia, s. en C. (V. «Annals de Medicina», 1916, pàg. 110, cobertes). De Josep Clausolles coneixem l'edició d'un *Catálogo de instrumentos de Cirugía* (B. 1902).

1.198. **CLAUSOLLES, Pau.** D'origen francès, s'establí a B. a mitjan s. XIX, com a fabricant d'instruments de Cirurgia. És autor de: *Arsenal quirúrgico, descripción de todos los instrumentos de cirugía, sus formas y usos, con una reseña de todas*

las operaciones que se practican en el cuerpo humano, y los diferentes procedimientos de los operadores (B. 1844), amb 30 làmines.

1.199. **CLAVELL, Pere.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1797. (309)

1.200. **CLAVELL, Pere.** N. a la Selva (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. (309)

1.201. **CLAVER, Francesc.** N. a Lleida, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771. (309)

1.202. **CLAVER, Jaume.** N. a Lleida; m. a Lleida el 9-XII-1714. Vinculat a la Universitat de Lleida des del 1700 al 1714. Ajudà la Paeria en la lluita contra Felip V. Metge de l'Hospital de Santa Maria, de Lleida. L'any 1712, examinava dos especiers perquè poguessin exercir la Farmàcia a Lleida. (6, pàg. 408)

1.203. **CLAVERA, Josep Francesc.** N. a Capella (Ribagorça) el 1721; m. a Bolonya el 1788. És graduà de batxiller en Cirurgia a Osca. Ingressà en els jesuïtes com a germà coadjutor. En produir-se l'expulsió dels jesuïtes (1767), passà a Itàlia. El 1782, fou ordenat sacerdot a Bolonya. Publicà al voltant de vuitanta obres sobre temes mèdics, botànics i religiosos, en castellà, llatí i italià. Se'n destaquen, *Nueva razón de la Medicina práctica* (Venècia 1775) i una edició crítica (Ferrara 1774, Bolonya 1786) d'*Opera omnia* (publicada, a Madrid, el 1738), del monjo de Montserrat Josep de Sant Benet.

(Ramon Pla i Arxé, 32, V, pàg. 232)

1.204. **CLAVILLART, Llorenç.** Metge de Girona de la meitat del segle XVII. El 20 de novembre de 1744, sostingué a l'Escola de Medicina de Montpeller, com a becari de la ciutat de Girona, la tesi: *De ira nova atque ejus utilitate exercitatio physico-medico* (Montpeller 1744). Va rebre el títol de doctor el juny del 1745.

(108, pàgs. 96 i 98)

1.205. **CLAVILLART, Narcís.** N. a Arenys (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)

1.206. **CLEGHORN, Jordi.** De la meitat del segle XVIII. Anglès. Autor de: *Observations on the epidemical diseases in Minorque. From the year 1744 to 1749. To which is prefixed, a short account of the climat, production, inhabitants and endemical distempers of the island* (Londres 1751). (10, II, pàg. 617)

1.207. **CLERCH, Emmanuel.** L'any 1738, va fer oposicions a una càtedra de Medicina de la Universitat de Cervera.

(28, 1973, III, núm. 22, pàg. 4)

1.208. **CLERECH, Manuel.** N. a Moia (Bages). Presentat per a la càtedra de Mètode de Cervera el 1717, juntament amb Josep Morlins. No fou triat. En alguns escrits figura com a Marc.

(28, 1973, III, núm. 22 pàg. 4/49, I, pàg. 401)

1.209. **CLERGA, Nicolau.** Metge de les darreries del segle xv i començament del xvi. N. a Manresa, exercí a Mallorca gràcies a un privilegi que li fou atorgat pels Jurats del Regne, el 10 de novembre de 1490. L'any 1499, retornà a Manresa, i el 1505, era conseller en Cap, i fou reelegit en el càrrec el 1512.

(8, pàg. 107)

1.210. **CLERGUE.** Metge, a Reus, a les darreries del segle xvi.

(64, pàg. 49)

* **CLERGUE, Nicolau.** — V. **CLERGA, NICOLAU.**

1.211. **CLERGUE, Pere.** Fadrí cirurgia, a Reus, a les darreries del segle xvi.

(64, pàg. 80)

1.212. **CLIMENT, Miquel.** L'any 1441, era mestre en Medicina amb exercici a B. El 21 d'octubre del mateix any, va fer una autòpsia judicial.

(4, pàg. 177)

1.213. **CLIMENT i LLONCH, Joan.** A les darreries del segle xix, era metge auxiliar del Manicomí de la Santa Creu. Col·laborà a la «Revista de Ciències Mèdicas» (1875). Autor de *La meningitis tuberculosa. Bosquejo clínico* (Sant Andreu de Palomar 1895).

(77, pàg. 117)

1.214. **CLOSA, Miquel Baltasar.** Doctor en Arts i Medicina. Entre els anys 1598 i 1602, figura com a metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 228)

1.215. **CLOSA, Salvador.** N. a Calaf. De la primera meitat del segle XVIII. Sembla fugí de Calaf lluitant amb la guerrilla fins a l'ocupació de Lleida per Felip V. Prengué part en diverses batalles, que el portaren a les portes de B., i passà, més tard, a l'Hospital de Cardona. Presentat per a la càtedra de Pronòstics de Cervera, el 1717, juntament amb Jaume Castellort. No fou triat.

(28, 1975, V, núm. 46, pàg. 3/49, I, pàg. 400)

1.216. **CLOT i BAS, Joaquim.** N. a Cambrils (Baix Camp). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773.

(309)

* **CLOTA, Francesc.** — V. **FRANCESC CLOTA.**

1.217. **CLOTA, Llorenç.** N. a Vic (Osona), exercí a les darreries del segle xvi. L'any 1595, va fer oposicions a la càtedra major de l'Estudi General de B.

(66, pàg. 192)

1.218. **CLOTET i MASSIA, Bonaventura.** N. a Tremp (Pallars Jussà) el 28-VII-1883; m. el 1953. Destacat neuròleg del començament del segle xx, que exercí a B. Féu estudis d'Histologia comparada. Fou secretari de la Junta Organitzadora del primer i del segon Congrés de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà en el *Diccionari de Medicina*, del doctor Corachan, a la «Gaceta Médica Catalana» (1881); «Annals de Medicina»; «Annals de la Societat de Psiquiatria i Neurologia», i altres revistes. Gràcies al seu esforç es publicaren les *Actes del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana. Memòria del Secretari* (B. 1913); *Reaccions de l'adrenalinèmia. En la nefritis hi ha adrenalinèmia. L'edema pulmonar agut dels nefritis és una autointoxicació per l'adrenalinèmia* (B. 1913); *Semiologia de la coagulació de la sang* (B. 1913); *L'edema cerebral com a causa de diverses neuropaties. Son tractament* (B. 1913); *Memòria del Secretari del Segon Congrés de Metges de Llengua Catalana* (B. 1917); *Regisme alimentici en les malalties nervioses* (B. 1917); *Notes addicionals al funcionalisme de les glàndules endocrines. (Fetge, placenta, ovaris, sàpsules suprarenals, tiroides)* (B. 1917).

(77, pàgs. 117-121)

1.219. **CLUA, Joan.** De la meitat del segle xvi. Doctor en Arts i Medicina i catedràtic de l'Estudi de Lleida, el 1552. Prior del Col·legi de Metges, adscrit a la Universitat de Lleida.

(63, pàg. 46)

1.220. **CLUET i VILELLA, Josep.** N. a Oliana (Urgellet), es va graduar, a Cervera, l'any 1778.

(241)

1.221. **CLUSA, Jeroni.** N. a Oliana (Urgellet). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740.

(309)

1.222. **COBOS, Juli.** Del començament del segle xx; Autor de la *Necrologia del Dr. D. Luis Suñé y Molist*, publicada a la «Revista Española de Laringología, Otolología y Rinología». (Madrid, gener-abril de 1915, pàg. 91).

(77, pàg. 121)

1.223. **COCA i CIRERA, Antoni.** N. a Igualada (Anoia) el 5-VIII-1817; m. a B. el 18-II-1872. Fill de metge. Estudià Medicina a B., on es llicencià, el 1841. El mes

de maig de l'any següent, va fer el doctorat, i fou apadrinat pel doctor Cil i Borés. L'any 1842 va fer oposicions per a una càtedra del Col·legi de Medicina de B., juntament amb Josep Oriol Navarra, Wenceslau Picas i Josep Baroy. Més tard, fou professor agregat de la Facultat de B. Fou redactor del «Repertorio Médico-Farmacéutico de Barcelona» (1842) i col·laborà en «El Telégrafo Médico» (1847). El 1844, era secretari de la Facultat de Ciències Mèdiques de B. Després d'unes oposicions, el 1848, era nomenat catedràtic de Patologia mèdica de València. Més tard, passà a la càtedra de Clínica Mèdica de Granada i, finalment, tornà a B. Fou membre de l'Acadèmia de Medicina de B., i soci de diverses corporacions. El 1869, renuncià a assaiar l'Homeopatia, en contra del que li havia aconsellat Rino Hurtado. L'havia practicat, això no obstant, sota la direcció de Feliu Janer, vers el 1845, sense convèncer-se de la seva eficàcia (V. «El Criterio Médico», Madrid, 1872, pàg. 117). Entre la seva producció escrita destaquem: *Memorias sobre las aguas minerales hidrosulfurosas de Esparraguera y Olesa, correspondientes a los años 1824 al 1832; Discurso acerca de la época de la nubilidad* (Granada 1857); *Memoria sobre el suicidio; Discurso inaugural leído en la solemne apertura de la Universidad Literaria de Granada, el día 1.º de octubre de 1862* (B. 1863); *Tratado de terapéutica general* (B. 1862), en dos volums, on fa un estudi dels sistemes mèdics, apareguts a la Història de la Medicina; *Prolegómenos clínicos de Clínica Médica*, obra pòstuma, que fou completada pels doctors Bruguera i Martí, i Crous i Caselles (B. 1873). Es pot trobar la seva necrologia en *La Independencia Médica*, del 15-II-1872. Crous i Casellas va escriure *Necrología del malogrado Dr. Antonio Coca y Cirera* (B. 1872). (318/59, I, pàg. 463)

1.224. COCA i RABASSA, Antoni. N. a Igualada (Anoia) el 14-XI-1786; m. a B. el 19-XII-1832. Durant la Guerra del Francès, i com a batxiller en Medicina, exercí a l'Hospital militar d'Igualada a les ordres de Francesc Santpons. Llicenciat el 1810, va obtenir la titular de Caldes d'Estrach (1817) i passà, posteriorment, a la Puda. (34, II, pàg. 481)

1.225. CODAMINA, Josep. Abans del 1800, fou membre de la Reial Acadèmia de Medicina de B.

1.226. CODINA, Gaspar. N. a Sant Privat d'En Bas (Garrotxa). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

1.227. CODINA i ALTÉS, Joan. N. a B. el 21-IX-1891; m. el 1963. Cursa Medicina a B. Llicenciat el 1915. Fins al 1936, fou professor auxiliar de Patologia Mèdica, per oposició. Vice-president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya. Treballà, juntament amb el francès Gallavardin. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de *Neoplasias de pulmón* i *Traité d'Électrocardiographie clinique* (1928), juntament amb Paul Veil.

(120, V, XVII, 1963, VIII, núm. 8)

1.228. CODINA i CASTELLVÍ, Josep. N. a Reus el 1867; m. a Madrid el 28-VI-1934. Començà a exercir la professió a Bellmunt. El 1884, passà a doctorar-se a Madrid, on s'establí. Ingressà al Cos de Beneficència Municipal i, més tard, fou metge, per oposició, de l'Hospital General de Madrid. El 1898, en el concurs de la Casa de Salut de Nostra Senyora del Pilar, de Sant Gervasi de B., guanyà el premi establert per l'industrial Jaume Torres i Vendrell, per estimular els coneixements sobre la feridura. El 1902, era membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Madrid i el 1903, professor agregat de Clínica Mèdica, a la mateixa població. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» (1881) i és autor de diversos treballs: *La Medicina antitérmica en los procesos febriles agudos* (B. 1892), pel qual fou nomenat soci corresponent de la Reial Acadèmia de B.; *Apoplejia cerebral* (1890); *El velocípedo. Sus aplicaciones higiénicas y terapéuticas* (Madrid 1893); *Concepto de la investigación experimental en España* (Madrid 1894); *La Polakibrequia. Nuevo tratamiento de la fiebre tifoidea* (B. 1894); *Demonstración clínica del contagio de la tuberculosis* (B. 1895), amb un pròleg de Rodríguez Méndez; *Apoplejia cerebral* (B. 1900); *Leyes etiológicas de la viruela* (B. 1900); *Estudio clínico-terapéutico de las fiebres eruptivas* (Madrid 1900); *De la uremia* (Madrid 1900); *Indicaciones terapéuticas fundamentales en la fiebre tifoidea, y medios de llenarlas* (Madrid 1902); *El tiroides y la parálisis agitante* (Madrid 1904); *La futura revolución en el ejercicio práctico de la Medicina* (Madrid 1904); *La anquilostomiasis (anemia de los mineros) en España* (1905); *Acción analgésica del oximoderna de la tuberculosis pulmonar* (1910) i *La lucha antituberculosa y los dispensarios*.

(77, pàg. 122/118, I, pàg. 743/76)

1.229. **CODINA i LLORENS, Tomàs d'A.** N. a Reus el 1838; m. a Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà) el 26-VIII-1901. Fou ajudant a la clínica particular del doctor Letamendi. Va ser un dels fundadors de l'Institut Barceloní per a la vacunació animal i metge en cap de l'estació sanitària dels Monjos, durant el còlera del 1885. Ocupà el càrrec de vice-president del Col·legi de Metges. Fou secretari de redacció de la revista «Archivos de la Cirugía» (1887). (7)

1.230. **CODINA i VINYES, Joaquim.** N. a la Cellera de Ter (Selva) el 19-XI-1868; m. el 1934. Metge i botànic. Llicenciat, el 1891. Micòleg expert. era membre de la Societat Micològica de França. Amic i col·laborador de Cadevall. Organitzà, a Catalunya, les primeres exposicions de bolets, de primer a Girona, a Olot, a la Cellera i, després, a B. Trobà moltes noves espècies de bolets catalans. Així, el *Polyporus tunetanus* i la *Pellea hastata*. El professor Maire li dedicà la *Lapidella Codinae*, en el seu treball sobre els bolets de Catalunya. Autor de *Apuntes para la flora de la Sellera y su comarca* (Girona 1914); *Las setas comestibles y venenosas* (Girona 1914), i, juntament amb Font i Quer, publicà: *Introducció a l'estudi dels macromicets de Catalunya* (1930). Font i Quer va publicar la seva necrologia a «Cavaniellesia Rerum Botanicarum. Acta» (B. 1934. V-VI). (78, 1935, V, I, pàg. 482)

1.231. **CODINACH, Eudald.** A mitjan segle XIX. lluità contra la introducció de l'específic, en la terapèutica mèdica. Autor del llibre *Codinach da aquí una medicina nueva para curar la manía de los publicadores, vendedores y compradores de medicinas llamadas especificos, o sea una gran lección de Medicina moral y de Derecho medical* (B. 1854), que fou prohibit pel governador, per haver-ho demanat l'autoritat eclesiàstica, que considerava irreverent el capítol XL. Es parla d'aquest autor a «La Botica» de l'1-VI-1854 i en «El Restaurador Farmacéutico» (1878, pàg. 352).

1.232. **CODINACH, Francisc.** De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. Metge-cirurgià a la Reial Cambra de Madrid. (48, pàg. 36)

1.233. **CODORNIU, Antoni.** N. a B. el 1669; m. el 1770. Doctor en Medicina. També fou jesuïta i, com a tal, expulsat del país el 1767. (Si són certes les nostres dades, devia tenir aleshores noranta-vuit anys.) Morí a l'exili. Autor de: *Indice de*

la Philosophia Moral Cristiano Política (1746), i *Dolencias de la Crítica* (1760), que dedicà a Feijoo.

1.234. **CODORNIU i FERRERAS, Manuel.** N. a Esparreguera (Baix Llobregat) l'1-VI-1780; m. a Madrid el 18-VII-1857. Fill del metge Manuel Codorniu i Vidal. El seu avi matern, Martí Ferreras, també fou metge d'Esparreguera. Primers estudis al Seminari de B., on, el 1804, va obtenir el títol de batxiller en Filosofia. Estudià Medicina a Cervera i, més tard, a València. El 1808, va ingressar al cos de voluntaris de la Universitat de Toledo, contra els francesos. Els voluntaris en els batallons universitaris aprovaven els cursos sense exàmens. Per ordre de la Junta Central (1809), fou nomenat practicant de Medicina de l'exèrcit, en operacions a Catalunya. El 1810, es llicencià, a Cervera, i a la mateixa Universitat es doctorà, l'any següent. El 1811, era al castell de Figueres. Caigué presoner dels francesos durant dos mesos. Fins al final de la guerra serví a l'Hospital Militar de Mataró. Sembla ésser que en aquesta època ingressà a la maçoneria. El 1819, era primer metge de l'exèrcit expedicionari d'ultramar. Però el 18 d'agost de 1819 esclatà, a Cadis, una epidèmia de febra groga, i va haver de prendre algunes mesures per tal de combatre-la. Metge en cap de l'exèrcit de Nova Espanya, cap on s'embarcà el 1821. El 1822, inicià la fundació de l'Acadèmia de Medicina a Mèxic (1823). També fou fundador de diverses escoles gratuïtes i laïques lancasterianes a Mèxic. El general Miquel Fernández Félix, alias «Guadalupe Victoria», va publicar un decret l'any 1827, en què s'expulsava els naturals de l'Estat espanyol, a excepció dels casats amb dona mexicana i dels metges. Codorniu, però, fou expulsat per Victoria, malgrat que aquest també era maçó de ritu escocès. Tornà el 1828, però va residir abans, algun temps, a Bordeus, juntament amb els liberals exiliats. El 1834, lluità contra el còlera a Madrid. El 1836, era subinspector de Medicina del Cos de Sanitat Militar, de la qual, més tard, fou director general (1847), i organitzà els hospitals del nord de la Península, i va mantenir relacions amb Espartero. Fundador de la «Biblioteca Médico Castrense». Senador per la província de Tarragona (1841) i diputat a Corts (1854). Acadèmic de número de la Reial de Madrid. Cessà com a metge militar per R.O. del 24 de gener de 1845. Coautor del Projecte de Llei de Sanitat del 1855. Propugnà unes normes per a fer un estudi estadístic de la patologia castren-

se. Ingressat a les lògies maçòniques de ritu escocès, fundà amb el seu ajut, a Mèxic, el periòdic «El Sol», del qual es publicaren 48 números entre el 5-XII-1821 i el 22-V-1822, i s'enfrontà amb els de ritu Yorkí, que van publicar un altre periòdic: «El Aguila Mexicana» (1823-1826). Fundà i codirigí, a Madrid, el «Boletín de Medicina, Cirugía y Farmacia» (1834), del qual es van publicar 18 volums en tres sèries i, l'any 1853, es va fusionar amb la «Gaceta Médica de Madrid», per a formar «El Siglo Médico». Fruit del «Boletín» fou la creació d'una Societat Mèdica General de Socors Mutus (1835). També allí Codorniu donà unes normes per a l'organització gremial de la professió mèdica, i on va defensar la separació de les dues professions: Medicina i Cirurgia. Autor de: *Historia de la salvación del ejército expedicionario de Ultramar de la fiebre amarilla y medios de evitar las funestas resultados de ella en lo sucesivo* (Puerto de Santa María, 1820); *Discurso inaugural en la abertura de las Escuelas Mutuas de la Filantropía, establecidas por la compañía lancasteriana de México, en el que fue convento de estinguidas belemitas* (Mèxic 1823); *Angina exantemática de México y demás enfermedades endémicas y epidémicas del país* (Mèxic 1825), que feia referència a una epidèmia de diftèria; *Conocimiento, curación y método precautivo de la enfermedad, llamada vulgarmente el Susto de la Pinacata* (Mèxic 1826), sobre una epidèmia de grip; *Relación de Méritos y Servicios* (Bordeus, 1829), on negava que hagués col·laborat amb els generals Riego i O'Donoju; *Aviso al pueblo español sobre el cólera morbus* (M. s. 1830); *Consideraciones filosóficas sobre la Antropología* (V. «Gaceta de Madrid», 14-VII-1836); *Cólera morbo de París, o sea observaciones sobre dicha enfermedad, verificados y publicadas en la capital de Francia, traducidas y extractadas con notas* (Madrid 1834); la traducció de l'obra de J. Coster: *Materia Médica* (Madrid 1834); *Reglamento de Hospitales Militares* (Madrid 1838); *El tifus castrense y civil, o sea historia descriptiva, etiología, diagnóstico, naturaleza y tratamiento del tifus endémico y medios de preservar de él a los ejércitos y a las poblaciones* (Madrid 1838); *Memoria descriptiva de una cama mecánica inventada por el Dr. Nicoli* (Madrid 1841); *Observaciones sobre las enfermedades más perniciosas, que han reinado en el ejército en el año 1844, los medios de evitarlas en lo sucesivo y la necesidad de la reforma de la vigente ley de reemplazos, dirigidas al Excmo. Sr. Mi-*

nistro de la Guerra, por D. Manuel Codorniu. Obra útil a todas las autoridades civiles y militares, y a todas las personas que intervengan en el servicio del ejército y reemplazos (Madrid 1845); *Aviso preventivo contra el cólera epidémico, o sea consejos a los pueblos y a los médicos para evitar los estragos de esta enfermedad, dedicada a los profesores de Medicina de Madrid* (Madrid, 1849); *Formulario de los medicamentos para los hospitales militares, aprobado y mandado publicar por S. M. en Real orden de 6 de mayo de 1850* (Madrid 1850); *Alocución a los individuos del cuerpo de Sanidad Militar* (Madrid 1852); *No hay que temer al cólera morbo; último resultado de todas las observaciones que hasta el presente se han hecho sobre esta enfermedad, con relación a su modo de propagarse, causas, síntomas, diagnóstico, método curativo y medios de evitarla* (Madrid, 1853). Parlen d'ell «El Siglo Médico» (Madrid, 1858, pàg. 29) i la *Historia de la Puda de Montserrat*, de M. Arnús. (13/59, I, pàg. 471)

1.235. **CODORNIU i NIETO, Antoni**. N. a Olot l'11-VI-1817; m. a Madrid el 14-I-1892. Fill de Manuel Codorniu i Ferreras. Va fer els primers estudis a Franca i cursà Filosofia i Medicina a Madrid. Llicenciat, el 1838, serví a l'exèrcit del Nord durant la guerra civil dels set anys. Després, fou metge de l'Hospital Militar de Madrid. Redactor del «Boletín de Medicina, Cirugía y Farmacia» (Madrid) i codirector de la «Biblioteca escogida de Medicina y Cirugía». El 1844, anà a les Filipines. Col·laborà i dirigí, a Manila, el periòdic «La Estrella». Tornà a Espanya el 1856. Entre la seva producció escrita citem: *Compendio de la historia de la Medicina* (Madrid 1839-1911), en dos volums i en col·laboració amb D. J. M. de la Rubia; *Topografía Médica de las islas Filipinas, o sea descripción de su clima, alimentos, escresiones, vestidos, percepciones, movimientos y de cuantas condiciones influyen en la salud y vida de sus habitantes, comprendiendo una estadística muy útil para comprobar la salubridad respectiva de las provincias y la influencia del país en las diferentes razas de hombres* (1858) i les traduccions de J. Bouillaud: *Ensayo sobre la Filosofía médica y sobre las generalidades de la clínica médica, precedido de un resumen filosófico de las principales progresos de la Medicina* (Madrid 1841) i *Tratado de Terapéutica y materia médica*, de Trousseau (Madrid 1841), en col·laboració amb Serapio Escolar y Morales. Ingressà a la Reial Acadèmia de Madrid, amb el discurs: *En*

el estado actual de la Ciencia, ¿Cuál es la mejor doctrina acerca de la causa esencial de las enfermedades conocidas con el nombre de calenturas y principalmente de la tifoidea? («El Pabellón Médico», Madrid, t. IV, pàg. 198). (59, I, pàg. 471)

1.236. **CODORNIU i VIDAL, Manuel.** Metge d'Esparreguera, que, el 1791; consta com a «soci íntim» de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. El 1798, exercia a la plaça de la Cucurulla, de Barcelona. Metge militar en la Guerra del Francès, morí d'una ferida de guerra en l'assalt a Tarragona, l'any 1811. (13)

1.237. **COGUL, Antoni.** Es presentà a les oposicions del 1725, a la càtedra de «Pronòstics» de Cervera. No va guanyar-la. (49, I, pàg. 401)

* **COHEN, Isaac.** — V. **ISAAC COHEN.**

1.238. **COL, Bernat.** Cirurgià que exercia, a Manresa, vers el 1479. (8, pàg. 108)

1.239. **COLL, Antoni.** Vers el 1575, era cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Es jubilà el 1611. (54, pàg. 239)

1.240. **COLL, Benet.** L'any 1791, era soci numerari de l'Acadèmia de Medicina de B. Autor de *Necesidad y utilidad de los hospitales* (1793). Juntament amb Francisc Salvà, féu el *Dictamen favorable* per a la publicació de la *Disertación sobre el Alkali volátil*, de Carbonell i Bravo.

1.241. **COLL, Esteve. N.** a Torroella de Montgrí (Baix Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1781. (309)

1.242. **COLL, Caletà.** Metge-cirurgià, de mitjan el segle XIX, membre de la Societat Foment de la Il·lustració. Era preparador d'un medicament contra «grans gangrenosos». Autor de: *Colección de verdades políticas* (Girona, 1814), dedicades al cap de la província de Girona i la memòria: *Inmerecido descrédito del sulfato de quina en el partido de la Bisbal por los errores que se cometen en su administración contra las calenturas intermitentes* (1841). («Diario de Barcelona», 1840, pàg. 1932 i 1841, pàgs. 167 i 951).

1.243. **COLL, Jeroni. N.** a Sant Pere de Torelló (Osona). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1748. (309)

1.244. **COLL, Joan.** Barber-cirurgià reusenc, a la meitat del segle xv. (64, pàg. 83)

1.245. **COLL, Joan. N.** a Sudanell (Segrià). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. (309)

1.246. **COLL, Joaquim.** El 1872, en col·laboració amb Camil Suñé, va publicar un *Resumen de Patología médica*. (59, I, pàg. 474)

1.247. **COLL, Josep. N.** a Sant Joan (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)

1.248. **COLL, Josep.** A les darreries del segle XIX era metge de les Cases de Socors de B. Autor de: *Estudio de la cistitis tuberculosa. Concepto clínico y tratamiento de la misma* (B. 1900), i *La Beneficiencia pública y los sordos y sordomudos*. (77, pàg. 129)

1.249. **COLL, Josep Antoni.** Vers el 1800, era metge del Sultà del Marroc. Catedràtic en el Col·legi de Santiago, fou enviat per Carles IV, i per consell del doctor Masdevall, a Alger, on fou molt ben rebut per Muley Soliman. Allí aconsellà el mètode de Masdevall per a combatre una epidèmia. (38, pàg. 165)

1.250. **COLL, Josep Sebastià. N.** el 1777; m. el 28-VIII-1849. Sota la influència de les obres homeopàtiques que havia traduït el doctor Pinciano, el 1837, s'inicià en la homeopatia. Coll fixà la residència a Valladolid i, més tard, exercí el professorat a l'Escola de Medicina de Madrid. En aquesta última ciutat, publicà «Gaceta Homeopática». Cap al final de la seva vida, es traslladà a Màlaga i, finalment, a la Coruña. Fou un dels més treballadors, entre els introductors de la doctrina homeopàtica entre nosaltres. És autor de: *Examen crítico-filosófico de las doctrinas médicas homeopáticas y alopáticas comparadas entre sí* (Madrid 1843); *Elementos de fisiología i Elementos de Obstetricia*. Traduí, de l'alemany: *Exposición de la doctrina homeopática u Organon del Arte de Curar*. (58, pàg. 81/129, 1865, pàg. 321)

1.251. **COLL, Martí. M.** vers el 1760. Botànic i metge mallorquí. Residí molts anys al Col·legi de Jesuïtes de Granada, com a l·loc. L'èxit en la curació d'un príncep reial, li fou premiat amb el títol de Doctor en Medicina. Va ésser un dels dotze membres de la Reial Acadèmia Mèdica de Madrid. Ja ben gran, ingressà a la Companyia de Jesús. Va publicar alguns tractats de Botànica, com *Plantas medicinales*, i *Aguas medicinales de Granada*. (118, I, pàg. 161)

1.252. **COLL, Mestre Pere de.** Metge de Ferran I i Alfons V, en el segle xv. Metge

de l'Hospital de la Santa Creu de B., entre el 1410 i el 1414. Mestre de Medicina, que ensenyava a l'Estudi General de B. Fou confirmat en el càrrec de professor pel rei Martí amb data del 31 d'octubre de 1401.

(42, pàg. 34/54, pàg. 227/38, pàg. 76/4, pàg. 134)

1.253. **COLL, Miquel.** N. a Campos (Mallorca) el 1782; m. a B. el 3-IV-1851. Doctorat, a Ciutat de Mallorca, el 6 de novembre de 1804, on havia estudiat Medicina. Exercí a Ciutat i a B. Autor de: *Ventajas del método de la medicina natural sobre los demás, avivado por el arte en la curación de todas las enfermedades, incluso el cólera morbo asiático* (Ciutat 1835).

(10, I, pàg. 206)

1.254. **COLL, P.** L'any 1401, consta com a mestre de l'Estudi de Medicina de B.

(42, pàg. 21)

1.255. **COLL, Pere.** Barber-cirurgià, a Reus, a la primera meitat del segle xv.

▲▲▲ (64, pàg. 65)

1.256. **COLL, Salvador.** N. a Martorell, es llicencià el 6 de maig de 1568 i l'endemà, es va doctorar.

(66, pàg. 198)

1.257. **COLL, Valentí Lluís.** El 1836, va enviar a la Reial Acadèmia una *Memoria sobre las ventajas que se reportan de las aguas minerales, tomadas en la misma fuente.*

(59, I, pàg. 483)

1.258. **COLL i AMILL, Antoni.** N. a Gerri de la Sal (Pallars Sobirà), es va graduar, a Cervera, l'any 1793.

(241)

1.259. **COLL i AMILL, Jaume Maria.** N. a Gerri de la Sal (Pallars Sobirà). Batxiller en Medicina, graduat, a Cervera, el 1804. Doctorat, a Cervera, el 26 de setembre de 1806.

(54, pàg. 236)

1.260. **COLL i ARA, Josep.** N. a la Seu d'Urgell (Urgellet), es va graduar, a Cervera, l'any 1790.

(241)

1.261. **COLL i ASTRELL, Joaquim.** De les darreries del segle xix. Col·laborà a «La Independencia Médica» (1869) i en «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas» (1879). Dirigió la revista «La Ciencia Médico-Escolástica» (1889) i és autor del *Elogo histórico del Ilmo. Sr. Dr. D. Joaquín Cil y Borés* (B. 1882); *Diccionario Universal de Ciencias, Letras y Artes* (B. 1900) (Volum I fins a AFR); *Monografía histórica del Centro del Ejército y de la Armada* (Madrid 1902), i *Datos y antecedentes*

para la fundación de un Banco Agrícola Colonial, que tendrá por objeto la colonización y mejoramiento de Fernando Poo (Madrid 1903). (50, III, pàgs. 587-588)

1.262. **COLL i BOFILL, Joan.** Metge auxiliar de la Casa Provincial de Maternitat i Expòsits de B., a les darreries del segle xix i començaments del xx. El 1916, va ingressar a la Reial Acadèmia. Iniciador i fundador del Dispensari del Sagrat Cor de Jesús per a infants pobres i malalts. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» (1881), a la «Revista de Higiene y Policía Sanitaria» (1890) i a «Cataluña Médica» (1899). Autor de: *Dispensarios para niños enfermos* (B. 1889); *Reglamentación de la lactancia mercenaria en Barcelona* (B. 1890); *Instituciones creadas en diversos países a favor de la infancia. Dispensarios para niños enfermos* (B. 1890); *Historia de la lactancia mercenaria en Barcelona* («Revista de Higiene y Policía Sanitaria» 1891, març); *Tiroidoterapia. (Algunos datos para su estudio)* (B. 1898), amb la qual féu la tesi doctoral; *La enseñanza médica en España* (B. 1899); *Mortalidad infantil en Barcelona. Sus causas y profilaxis* (B. 1900); *Algunos comentarios acerca de diversas manipulaciones a que son sometidas las leches más empleadas en la lactancia artificial de los niños* (B. 1916), i en col·laboració amb Estanislau Cabanes: *Influencia de las amígdalas en el desarrollo de la tuberculosis* (B. 1911).

(77, pàgs. 130-131)

1.263. **COLL i CASALS, Benet.** N. a B., es va graduar en Medicina, a Osca, l'any 1770.

(309)

1.264. **COLL i DOMENECH, Jaume Ramon.** M. el 12-XI-1883. Va ésser ajudant del director del Museu Anatòmic i succeí al director Ignasi Pusalgas, l'any 1874: «...reemplaçant el misticisme (...) per un sistema de verdadera pràctica d'investigació i comprovacions anatòmiques» («La Independencia Médica» del 11-VI-1874). Fou també auxiliar de la Facultat explicant Exercicis d'Osteologia i Dissecció (1873). Arribà a catedràtic de Clínica Quirúrgica de la Facultat de Medicina de B., que l'any 1881 havia obtingut per permuta amb el doctor Cil, el qual passava a Patologia General. L'any que va morir va entrar a la Reial Acadèmia.

(V. «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», Volum V, núm. 44).

1.265. **COLL i DORCA, Josep.** N. a Torelló (Osona) el 1764; m. a Torelló el 1800.

Féu estudis a Vic, a Cervera i a B. Doctorat, el 1787 a Cervera. Secretari de l'Acadèmia Mèdico Pràctica de B. i metge honorari de la Reial Família. Col·laborà a les «Memorias de la Real Academia Médico Práctica» (1798), amb el treball *Disuria histérico febrinosa*. El 1794, insertà en el «Diario de Barcelona» una exhortació al poble català per a la defensa de la «pàtria i la religió». Li ho agraií el capità general. Autor de: *Reflexiones sobre una mudex afona-espasmódica* (B. 1798). Traduí, del llatí: *Física del cuerpo humano o rudimentos fisiológicos acomodados a toda clase de literatos* (B. s. d.) i *Apéndice a la Física del cuerpo humano, o rudimentos fisiológicos sobre las funciones sexuales* (B. s. d.). Va escriure la seva biografia Bernat Vaquer: *Compendio histórico de la vida del Dr. D. Josep Coll y Dorca* (Cervera 1802). (50, III, pàg. 587)

1.266. **COLL i FELIU, Joan.** A mitjan segle XIX, fou membre de la Societat Mèdica d'Emulació i redactor del «Repertorio Médico Farmacéutico de Barcelona» (1842). Essent batxiller en Medicina i Cirurgia, va escriure: *Compendio elemental de fisiología* (B. 1834). (58, pàg. 83)

1.267. **COLL i PUJOL, Ramon.** N. a B. el 28-I-1845; m. el 22-VIII 1915. El seu germà va ser alcalde de B. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1868, i doctorat l'any següent, amb la tesi: *Del croup ¿existe algún específico conocido para obtener su curación?* El 1871, va entrar a la Reial Acadèmia i el 1875, era nomenat catedràtic de Fisiologia de la Facultat de Medicina de B. Juntament amb Lluís Carreras i Aragó, establí en el nostre país l'Estadística Demogràfica Sanitària, el 1877. En col·laboració amb l'enginyer de camins Melcior de Palau, féu estudis de sanejament del delta del Llobregat. Vocal de la Junta de Sanitat durant l'epidèmia 1884-1885. També cultivà la Histologia i en aquest camp tingué la col·laboració de Fargas i Roca i Jeroni Estrany. Essent encarregat de fer una conferència agrícola dominical, el 6 de gener de 1878, escollí el tema: *Principales causas de las enfermedades de las plantas*. Va formar part de la Societat d'Emulació per als Estudis Anatómics adscrits a l'Institut Mèdic de B. Col·laborà a «La Independencia Médica» (1869); «Revista de Ciencias Médicas» (1875); «Gaceta Médica de Cataluña» (1878); «Revista Frenopática Barcelonesa» (1881). Va escriure els prolegs a les traduccions de les obres següents: de Frev: *Compendio de Histología*, traduïda per R. Peris; de Kùs i Duval: *Curso de Fisiología*, traduïda per A. Espi-

na y Capo, i a les *Lecciones de Higiene*, dels senyors Pons i Martínez. Entre la seva producció citem: *Inseguridad de la doctrina evolucionista*, en resposta a Antoni Sánchez Comendador en la seva recepció a Reial Acadèmia; *Eficacia de los medicamentos homeoplásticos* (1868); *La vacunación y revacunación obligatorias; Un nuevo transfusor*, en el qual descriu un aparell de la seva invenció per a la transfusió de la sang; *Etiología de las enfermedades según las teorías panspermistas; Elogio histórico del Il. Dr. D. Pedro Felipe Monlau* (B. 1873); *Programa de Fisiología humana* (B. 1882); *Un enemigo invisible. Estudios familiares relativos a la trichina y a la trichinosis; consideradas bajo el punto de vista de la fisiología, patología, higiene y terapéutica* (B. 1883); *Etiología de las enfermedades, considerada bajo un concepto trascendental* (1884); *Acción fármaco-dinámica del substrato de bismuto* (B. 1890), en resposta al discurs de recepció que féu Ramon Codina Langlin, en la Reial Acadèmia, *Importancia de la imaginación en el estudio de la Fisiología* (B. 1892); la correcció i l'ampliació del *Tratado elemental de Fisiología Humana* (Madrid 1885), de Joan Magaz, en dos volums; *De la importancia de los laboratorios de Fisiología en el adelantamiento de las Ciencias Médicas* (B. 1902) i *Cuarenta años de vida docente de un catedrático de Universidad*. En el curs 1913-1914 féu el discurs inaugural de la Universitat amb el tema *En España se ha enseñado y se enseña, en España se enseña bien*. (59, I, pàg. 481)

1.268. **COLL i TURBAU, Francesc.** N. el 1936. Estudis a Girona, B. i París. Director de l'Hospital de Girona i creà una clínica. Especialitzat en Cirurgia. Alcalde de Girona en tres ocasions: 1914-1915, 1921-1923 i 1930-1931. Membre de la Junta Organitzadora i Executiva del sisè Congrés de Metges de Llengua Catalana, celebrat el 1930. Es doctorà amb la tesi: *El cáncer y su tratamiento con la fulguración* (Girona 1909). Col·laborà en el *Diccionario de Medicina*, del doctor Coachan. (221, pàg. 47)

1.269. **COLL i VEHÍ, Narcís.** N. a Palamós (Baix Empordà) el 1825; m. a Camprodon (Ripollès) el 1851. Fou, a més de metge, músic i poeta. El 1846, va posar música a una òpera castellana de Víctor Balaguer: *El doctor hurtado*. El 18 de febrer de 1849, va llegir, a la Societat Filomàtica de B., una *Memoria sobre los deberes del facultativo en el ejercicio de la Medicina legal*. (59, I, pàg. 481)

1.270. **COLLET, J.** En col·laboració amb A. Pi i Gibert traduí l'obra de Vagert: *Tisis y su curación* (B. 1889).

(59, I, pàg. 485)

1.271. **COLLET i GURGUI, Joaquim.** De les darreries del segle XIX. Un dels introductors a Catalunya de la Medicina naturista. Traduí, de Sebastià Kneipp: *El consejero de las familias. Guía de sanos y enfermos, por Mons. Sebastián Kneipp, camarero íntimo de Su Santidad León XIII y cura párroco de Woerishofen* (B. 1895).

(77, pàg. 233)

1.272. **COLLS i PEREGRI, Antoni.** N. a la Bisbal (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753.

(309)

1.273. **COLOM, Francesc.** N. als Prats del Rei (Anoia), a la meitat del segle XVIII. Doctor en Medicina, graduat, a Cervera, el 1777. Nomenat «Metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B., renuncià a prendre possessió del càrrec, i es quedà la plaça Narcís Rosés qualificat en segon lloc. Després, però, va ingressar a l'Hospital i va arribar a Metge major l'any 1821. Després del 1800, ingressà a la Reial Acadèmia. Metge honorari de la Reial família. Autor d'una memòria relativa al còlera-morbo a Tarragona, el 1834.

(59, I, pàg. 485/58, pàg. 136/54, pàg. 234.

* **COLOM, Pere.** — V. **PERE COLOM.**

1.274. **COLOMAR, Francesc.** N. a Castelló d'Empúries (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1736.

(309)

1.275. **COLOMEDA, Dalmaç.** N. a la Bisbal (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773.

(309)

* **COLOMER, Bernat.** — V. **BERNAT COLOMER.**

1.276. **COLOMER, Manuel.** N. a la Bisbal (?). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757.

(309)

1.277. **COLOMER, Miquel.** Metge-cirurgià militar de B. que, l'any 1821, signà una declaració en què considerava exòtica i contagiosa l'epidèmia de febra groga. (7)

1.278. **COLOMER, Sebastià.** Doctor en Medicina del segle XVIII. El maig del 1755, guanyà, per oposició, la plaça de practicant segon de l'Hospital de la Santa Creu, de B. A l'ocupació d'aquest càrrec per Colomer, s'hi oposà l'Administració civil de l'Hospital, que preferí i imposà Josep Soriano.

(54, pàg. 233)

1.279. **COLOMER i MIR, Francesc.** N. a Castelló d'Empúries (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1782.

(241)

1.280. **COLOMINES, Lluçà.** Del segle XV, havia nascut a Ciutat de Mallorca. El 15 de desembre de 1468, era nomenat metge de la morbreria o junta de Sanitat, i va fer els estatuts d'aquella corporació. Va escriure un pla sanitari i 35 capítols mèdico-polítics, proposant els mitjans per a preservar l'illa de tota mena de contagi (1475). Sembla ésser que en alguns manuscrits se'l denomina Campells i en d'altres, Condomí. D'altra banda, Bover considera la possibilitat que el seu pare, procedent de Perpinyà, es deia Colomí.

(10, pàg. 199/115, pàg. 19)

1.281. **COLS, Gabriel de.** A les darreries del segle XVII, era procanceller del Col·legi de Doctors en Medicina de B.

(152)

* **COLTELLER, Gulllem.** — V. **GUILLEM COLTELLER.**

1.282. **COLUNYA (Colònia), Vicenç** Barber i cirurgià, que, exercint en terres catalanes a la meitat del segle XV, tingué com a aprenent Lluís Martí.

(4, pàg. 119)

* **COMA, Berenguer** ça. — V. **BERENGUER ÇA COMA.**

1.283. **COMA, Joan.** N. a Oliana (Urgell). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751.

(309)

1.284. **COMA, Josep.** N. a Oliana (Urgell). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787.

(309)

1.285. **COMA, Marià.** L'any 1737, era doctor en Medicina i el 1738, va fer oposicions a una càtedra de Cervera.

(28, 1973, III, núm. 22, pàg. 4)

1.286. **COMA, Pere.** N. a Guissona (Segarra), es va graduar, a Cervera, l'any 1775.

(241)

1.287. **COMA, Tomàs.** Procedent de Girona, el 22 de novembre de 1541, va rebre, a Montpeller el títol de batxiller en Medicina. S'havia matriculat en aquell centre el 1539.

(108, pàg. 98)

1.288. **COMADIRA, Josep.** N. a Calonge (Baix Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1775. Exercí a B. i fou membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de B.

(241)

1.289. **COMAS, Josep. N.** a B. Era batxiller en Medicina, a Oscala, l'any 1734. També graduat a Oscala, el 1737. Exercí a B. Mestre de pràctiques, de Vicenç Mitjavila i Fisonell. S'oposà al grup promotor de la creació de la Reial Acadèmia de Medicina. (309/141, pàg. 15)

1.290. **COMAS i CAMPS, Joan Baptista.** N. el 12-X-1887; m. el 1938. Llicenciat a B., l'any 1909, i doctorat el 1918. Fou metge ajudant a la càtedra de Ginecologia (1917-1923). President de l'Institut Mèdico-Farmacèutic (1922-1924). Membre directiu del Sindicat de Metges de Catalunya. Director de l'Hospital de la Magdalena (1932). Cultivà la tocoginecologia. Col·laborà a «La Medicina Catalana». (78, II, pàg. 282)

1.291. **COMAS i LLABERIA, Cèsar.** N. a B. l'11-X-1874; m. a B. el 21-IV-1956. Primers estudis a B., on també va cursar Medicina. El 23 d'agost de 1892, és nomenat fotògraf de la Facultat de Medicina. Llicenciat el 1896. Sota la protecció i l'ajut del professor Ginè i Partagàs, el 24 de febrer de 1896, va obtenir la primera radiografia, en acte públic i solemne, a B. (V. «La Independència Mèdica» del 5-III-1896). Feia uns dos mesos que Rontgen havia fet el seu descobriment. Doctorat, a Madrid, amb la tesi *El mentol y sus aplicaciones terapéuticas* (1897). Juntament amb el seu cosí Agustí Prió, obrí, el 1898, el Gabinet Mèdic de Roentgenologia. Secretari general del Cinquè Congrés Internacional d'Electrologia i Radiologia celebrat a B. el setembre del 1910. El 1908, era nomenat radiòleg de la Facultat de Medicina. Després de la primera guerra europea, s'arruinà en una sèrie d'especulacions econòmiques adverses. El 1913, era professor auxiliar, i el 1916, va ingressar a la Reial Acadèmia, amb el discurs *De Higiene Röntgen* (B. 1918). Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. A conseqüència del seu treball, agafà un carcinoma de braç esquerre, que obligà a una amputació de l'avantbraç (1935) i, posteriorment, a un buidament axil·lar (1936). Jubilat, el 1944, del seu càrrec de radiòleg de la Facultat de Medicina. Col·laborà en «Archivos de Ginecopatía, Obstetricia y Pediatría»; «Revista de Ciencias Médicas»; «La Unión Mèdica», de Lleida; «Revista de Medicina, Cirugía y Farmacia»; «Annals de Medicina»; «Therapia»; «Información de Terapéutica Física y Farmacológica»; «Revista Española de Electrologia y Radiología Médica»; «Annales d'Electrobiologie et de Radiologie» (Lille, gener-maig de 1911); «Fortschritte auf dem Gebiete der Rontgenstrahlen» (Hamburg, vol. V, 1901-

1902), i d'altres. Fundà la «Revista General de Röntgenologia». La majoria dels seus treballs són fets amb la col·laboració del doctor Prió: *Los rayos X en Cirugia* (1899); *Contribución a la casuística del diagnóstico de los cálculos renales por medio de los Röntgen* (B. 1900); *Resultats clíniques de la radiothérapie dans le traitement des tumeurs malignes. (La valeur curative, palliative et preventive); Verzeichniss der Klinischen Röntgenbilder aufgestellt* (B. 1901); *Un caso de epiteloma de la cara curado con los Rayos Röntgen* (B. 1902); *Algunas cuestiones fundamentales relativas al diagnóstico de los cálculos del riñón por medio de los rayos Röntgen* (B. 1903); *Consideraciones generales sobre Röntgenoterapia* (B. 1903); *Aplicaciones de la Roentgenologia a la Medicina Legal* (1904); *La Roentgenterapia y la Roentgenpatología* (1906); *Irradiation Röntgen preventive intra-abdominale, après l'intervention chirurgicale, dans un cas de cancer de l'uterus* (B. 1907); *Caso de lupus de la cara, de forma hipertrófica ulcerada, curado con los rayos Röntgen* (B. 1909); *Catálogo del material röntgenológico (positivos, negativos, estereoscópicos, aparatos, piezas patológicas, etc.)* (B. 1910); *Rapport au V Congrès Internat. d'Electrologie et de Radiologie medicale* (B. 1910), i molts d'altres. També amb Agustí Prió va escriure el capítol de Röntgenoterapia del llibre de Peyrí i Rocamora: *Manual de Dermatologia general* (B. s. d.).

(77, pàgs. 132-134/245)

1.292. **COMAS i ROMEU, Joan.** N. a Castellar del Vallès (Vallès Occidental) el 9-VII-1800; m. el 13-VI-1882. Metge i cirurgià, s'establí al seu poble nadiu el 14 d'octubre de 1828. Fou també jutge de pau i secretari d'aquell poble des del gener de 1841 al 10 d'octubre de 1854. (253)

1.293. **COMAS i SOLER, Joan.** N. a Oliana (Urgellet), es va graduar, a la Universitat de Cervera, l'any 1779. (241)

1.294. **COMBELLES, Ramon.** N. a Montmaneu (Anoia). De començaments del segle XVIII. Matriculat a la Facultat Reunida de B., el 1800, passà a la Universitat de Cervera, on es graduà de batxiller el 27 de març de 1804. Exercí a Cardona i simpatitzà amb la doctrina frenològica. (24, pàg. 42)

1.295. **COMBELLES i NAVARRA, Josep ORIOL.** N. a Lleida; m. el X-1897. Llicenciat, a B., i doctorat, a Madrid. Cultivà la Psiquiatria. Col·laborà amb Camil Castells per al perfeccionament sanitari dels establiments de beneficiència. Diputat i

vice-president de la Diputació de Lleida. Autor de: *Memoria sobre el estado del Instituto de 2.ª Enseñanza de la Provincia de Lérida, durante el año escolar de 1884 a 1885* (Lleida 1886) (6, pàg. 409)

1.296. **COMELLAS, Ramon.** El 1846, imprimí un resum sobre el magnetisme, parlant dels seus prelinars, de la seva existència, de la seva utilitat en Medicina i de la seva importància en general. Va estar d'agregat a la Facultat de Medicina de València. (58, pàg. 89)

1.297. **COMENGE I FERRER, Lluís.** N. a Madrid el 17-II-1854; m. a B. el 12-I-1916. Fill del farmacèutic Joan Baptista Comenge i Picó, natural d'Aielo de Malferit (Vall d'Albaida) i d'Elena Ferrer de l'Albaida (Vall d'Albaida). Fèu estudis a València, Universitat en la qual es llicencià el 1875. En els anys d'estudiant simpatitzà amb el Centre Republicà Popular de València. El 1878, es va doctorar a Madrid. En aquella ciutat va ser auxiliar dels arxius i biblioteques del Ministeri de Foment, i fou nomenat metge director de la fàbrica de Tabacs. A Madrid fundà i dirigí, juntament amb Felip Ovílo: «El Doctor Sangredo» (1883-1885) i el «Boletín de la Salud» (1884), juntament amb Manuel Carreras Sanchiz i Marià González de Segovia. Dirigí també «El Progreso» (V. «Anales de Medicina y Cirugía», 1977, núm. 247, gener-marc, pàg. 45). Essent cunyat del president de l'Audiència Territorial de B., Josep Català, fou cridat per Rius i Tauler per a dirigir el periòdic «El Barcelonès», el 17 de setembre de 1887, i al mateix temps entrà en el Laboratori Microbiològic Municipal (1887), del qual va ser vice-director (1888) i director de la Secció d'Higiene pràctica (1891). El 30 de desembre de 1893, va ingressar a la Reial Acadèmia, amb un discurs sobre història de la Medicina catalana: *Estudio de la influencia de los catalanes en la evolución y progreso de la Medicina española*, que suscità la censura dels qui, com Rodríguez Méndez, afirmaven: «Nunca ha existido Medicina catalana» (V. «Revista de Ciencias Médicas. Sección Azul» del 10-I-1894). El 1895, va fundar el Servei mèdic d'Higiene Escolar. Suspès aquest servei, fou restablert el 1898 (V. «La Vanguardia», del 13-VII-1895). Juntament amb Mascaró, Robert i Giralt, fundà l'Acadèmia Mèdica Municipal de B., a les darreries del segle XIX. Va ser un dels partidaris d'admetre, a la Reial Acadèmia, comunicacions escrites en llengua catalana, quan aquest tema es discutí en aquella

corporació. El 1901, va ingressar a la Reial Acadèmia de Bones Lletres, de B. El 1906, estudià la pesta bubònica de Santa Cruz de Tenerife i fundà allí un «Gota de llet», que es va inaugurar el 23 de gener de 1907. Presidí l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya. Alguns dels seus escrits són firmats amb pseudònims: «Glucsan Moe», «Victoriano», «Doctor Ventosa», «Pedro Recio de Tirteafuera», «Doña Luscinda Protoplasma de Sangredo»... Col·laborà a les revistes: «La Independència Mèdica» (1869), «El Restaurador Farmacèutic» (1871), «Revista de Ciencias Médicas» (1875), «Gaceta Mèdica Catalana» (1881), «La Higiene para Todos» (1881), «Archivos de Ginecopatía, Obstetricia y Pediatría» (1888), «Gaceta Sanitaria de Barcelona» (1888), i a les madrilenyes: «Revista Ibero-americana de Ciencias Médicas», «Revista Crítica de Historia y Literatura», «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras», «Revista de la Sociedad Española de Higiene», «El Genio Médico-Quirúrgico», «Diario Médico», «El Siglo Médico», «Higiene Práctica» (amb alguns articles sobre el proletariat de B.), «La Medicina Contemporánea» i «La Correspondencia Médica». També a la «Revista Valenciana de Ciencias Médicas», i a «Janus», revista internacional d'Història de la Medicina i Geografia Mèdica, d'Amsterdam, on, els anys 1903-1904, va escriure alguns articles sobre la Història de la Medicina a la Corona d'Aragó. Entre la seva producció escrita destaquem: *Curiosidades médicas, precedidas de un discurso sobre el florecimiento de la Medicina española en el XVI y su posterior decadencia* (Madrid 1886), en el qual polaritza la seva atenció sobre el desenvolupament de la Història de la Medicina al País Valencià: *Los médicos de antaño* (Madrid 1886), *Carta geográfico-histórica de la Medicina española* (Madrid 1886), *Apuntes y recuerdos históricos. La circulación de la sangre* (Madrid 1887), *Médicos de hogar* (*Memorias de Toñuelo Cañamares*) (B. 1889), *Estafeta de los muertos* (Madrid 1890), amb la col·laboració de Letamendi: *Generación y crianza, o higiene de la familia* (B. s. d.), amb el mateix col·laborador: *Medicina pretérita* (B. 1892); *Estadística sanitaria de Barcelona* (B. 1892), *Comentario a la nueva Estafeta de los muertos, por el doctor Pedro Recio de Tirteafuera* (B. 1892); *Bozeto del Dr. D. José de Letamendi y juicios breves de otros señores* (Madrid 1893), amb pròleg d'Enrique Suender; *Apuntes para la biografía de Pedro Virgili* (B. 1893), *Bocetos médicos* (B. 1893), *La Tuberculo-*

sis en Barcelona (B. 1893), *Clinica egregia. Apuntes històrics* (B. 1895), *Sintesis demogràfica de Barcelona correspondiente al año 1895*, *La Farmacia en el siglo XIV* (B. 1897), *Estudios demográficos simbólicos relativos a Barcelona* (B. 1898), *Receptari de Manresa (siglo XIV)* (B. 1899); *Mortalidad y natalidad en Barcelona* (B. 1900), *Mortalidad infantil de Barcelona, según las clases sociales* (B. 1900); *Medicina y Letras. Discurso* (B. 1901), *Euforia social* (B. 1902), *Escenas médicas (Narraciones y episodios profesionales)* (B. 1903), *El criterio médico en Historia* (B. 1903), com a discurs inaugural de curs en la Reial Acadèmia; *La Medicina en el reinado de Alfonso V* (B. 1904). *De re bibliografica* (B. 1905), *Cervantes y la Medicina* (B. 1905), *Un higienista en el siglo XVI* (B. 1905), *Antisepsia* (B. 1906), *La Medicina en el reino de Aragón* (B. 1906). *La peste en el siglo XIX* (B. 1907), amb la col·laboració de Victorino; *La Medicina en Cataluña. Bosquejo històric* (B. s.d.), però editada el 1908; *La Medicina en el siglo XIX. Apuntes para la Historia de la Cultura médica en España* (B. 1914); *Breves noticias pertinentes a la historia de la Oftalmología en España* (B. 1915). Amb la col·laboració de Lluís Suñé i Molist va escriure: *El doctor Bertran Rubio. Estudiado como médico por Luis Suñé i Molist y como literato por Luis Comenge* (B. 1911). Traduí, de Ch. Vibert: *Tratado de Medicina Legal y Toxicología* (1904) i, d'E. Apert: *Higiene de la infancia. El niño sano y el niño enfermo*. (214)

1.298. **COMES, Mestre.** Metge del segle XVI, que fou proposat per una part de l'Administració de l'Hospital de la Santa Creu, de B., per a succeir al mestre Prunera. (54, pàg. 227)

1.299. **COMES, Antoni.** N. a Torroella de Montgri (Baix Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)

1.300. **COMES, Antoni.** N. a Organyà (Urgellet). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1783. (309)

1.301. **COMES, Paulí.** N. a Girona. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

1.302. **COMES i BONELLS, Josep.** A mitjan segle XVIII, fou un dels promotors de la creació de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de B. (28, 1974, XI, núm. 40, pàg. 29)

1.303. **COMET i FARGAS, Raimon.** N. el 1855; m. a B., el 14-X-1919. Era fill de l'en-

quadernador, que, juntament amb el seu amic Smith, feren unes de les primeres sessions d'Endevinnació i Clarividència, donades a B. Llicenciat, a vint-i-un anys d'edat, a la Facultat de B. En ocasió de ser assistida la seva esposa pel doctor Badia, es convertí en partidari de l'homeopatia. El 1891, va ingressar a l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica. Participà en el Certamen Frenopàtic del 1883. Col·laborà en el «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» (1882) i a la «Revista Homeopática» (1890). Fundà i dirigí la «Revista de Medicina Pura». Autor de *La doctrina homeopática ante las ciencias positivas* (B. 1891). *Las vacunas, los sueros y la homeopatía* (B. 1910). En col·laboració amb Pere Pinart, va escriure: *Joya homeopática. Manual de Terapéutica Homeopática* (B. 1904), *Desarrollo de las ciencias médicas y dinamismo* (B. 1906); *Compendio de Medicina Homeopática* (B. 1907) i *Defensa contra la Tuberculosis* (B. 1908).

(77, pàg. 137)

1.304. **COMINETO, Fuce.** Físic del rei de Navarra, que també serví Ferran I i Alfons V. (39, pàg. 76)

1.305. **COMPANY, Josep.** Metge, que, els anys 1679, 1700 i 1704, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 168)

1.306. **COMPANY i ARNAU, Vicenc.** N. a Torrevella (Alacant) el 4-XII-1880; m. a B. el 26-X-1975. Col·laborà en el *Diccionario de Medicina*, del doctor Corachan, i a les revistes «Crónica Médica», de València, «Revista de Ciencias Médicas» (1875), «Anals de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya» i «Revista de Medicina y Cirugía». Participà en el I Congrés Internacional de la Tuberculosis i a tots els Congressos de Metges de Llengua Catalana. En el segon, hi presentà la comunicació *El cateterisme uretral terapèutic*. Autor de: *Deux nouveaux instruments pour la prostatectomie transvesicale* (V. «Annales des Maladies des organes genitourinaires», vol. II, núm. 22, 1911). Juntament amb els doctors Bartrina, Puig Sureda i Perearnau, presentà una comunicació en el Congrés Internacional d'Urologia del 1908, celebrat a París.

(77, pàg. 138)

1.307. **COMPANYS, Joan.** L'any 1823, 1781; m. a Perpinyà, 1871. Féu estudis a Montpeller. Ingressà al Cos de Sanitat Militar. Exercí a Perpinyà, on fundà un Museu d'Història Natural. Autor d'una *Història Natural del departament dels Pirineus Orientals*. (118, I, pàg. 775)

1.308. **COMPANYÓ, Lluís**. N. a Ceret el la Facultat de Medicina de Lleida, des del 1672 al 1694. Fill del cirurgià Ramon Companys, que havia exercit a Alfarràs.

(6, pàg. 410)

1.309. **COMPANYS, Fost**. Catedràtic de exercia la Medicina a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà).

1.310. **COMPLA, Joan**. N. a Sant Hilari Sacalm (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771.

(309)

1.311. **COMPRAGENA, Antoni**. El 1677, consta com a practicant de Medicina, de l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 229)

1.312. **COMPTE, Iscle**. N. a Girona, es va llicenciar i es va doctorar, l'any 1580, a l'Estudi General de B.

(66, pàg. 205)

* **COMPTE, Ponç**. — V. **PONÇ COMPTE**.

1.313. **CON, Elies**. Metge de Sanitat Militar, autor del treball *El suicidio en el ejército* (Madrid 1890).

(59, I, pàg. 489)

1.314. **CONCABELLA, Pere**. «Metge e mestre de les escoles», a Reus, l'any 1499.

(64, pàg. 26)

1.315. **CONCHS, Enric**. Metge, a Girona, a la segona meitat del segle XVII. El 1763, va fer estudis en el Col·legi de Medicina de Montpeller.

(108, pàg. 98)

1.316. **CONDAL, Antoni**. N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, el 1752.

(309)

1.317. **CONDAMINA, Lluçà de**. Mestre en Arts i Medicina, mallorquí, del segle XIV. Durant un temps, féu estudis a Montpeller.

(5, pàg. 133)

* **CONDOMI**. — V. **COLOMINES, Lluçà**.

1.318. **CONGOST i BALMES, Manuel**. N. a Vilafranca del Penedès, es va graduar, a la Universitat de Cervera, l'any 1778.

(241)

1.319. **CONGOST i VIÑAS, Ramon**. N. a Lledó (Alt Empordà); m. a Vilobí d'Onyar (Selva). El 1826, era catedràtic a Cervera. També exercí a Vilobí. Autor d'una memòria inèdita: *Descripción médico-topográfica de la villa de Torroella de Montgrí*, que es guardava a la Reial Acadèmia. L'any 1827, es va imprimir a Cervera el seu discurs en memòria de Felip V: *In solemni anniversario funere Philippi V Magnamini pontif. ac. Reg. Cervar. Acad. conditoris munificentissimi Oratio ad Acade-*

micum Cervariensem senatum habita XV Cal. martii anni MDCCCXXVI (Cervera (59, I, pàg. 490/49, I, pàg. 406/221, pàg. 249)

1.320. **CONILL, Bartomeu**. M. el 3-X-1458. Metge de Blanca de Navarra. El 8 de febrer de 1435 el van fer abat del monestir de Poblet. Ha estat beatificat.

* **CONILL, Francesc**. — V. **FRANCESC CONILL**.

1.321. **CONILL, Francesc**. Exercí, a Taragona, vers el 1400.

(64, pàg. 42)

* **CONILL, Mestre Guillem**. — V. **GUI LLEM CONILL, Mestre**.

* **CONILL, Pere**. — V. **PERE CONILL**.

1.322. **CONILL i MATARÓ, Esteve**. N. a Girona el 19-IV-1884; m. el 1943. Director del Sanatori «Bon Sauver». Col·laborà en els «Annals de Medicina». Autor de *Valor psiquiàtric de la prueba testifical* (Girona, 1917).

(77, pàg. 142)

1.323. **CONILL i MONTOBBIO, Víctor**. N. a B. el 22-IX-1886; m. a B. el 3-I-1970. Cursà Medicina a B. Llicenciat, el 1909. Amplià estudis del 1909 al 1912, a Berna (amb Kocher, Sahli, Luscher...) i a Múnic (amb Döderlein i Amann). Doctorat, a Madrid, el 1912. Metge, per oposició, de la Maternitat, de B. (1921). Membre fundador i primer president de la Lliga Catalana contra el Càncer. L'any 1927, va ingressar a la Reial Acadèmia, amb el discurs *Fundamentos biológicos del destino de la mujer*. Catedràtic, per oposició, d'Obstetrícia i Ginecologia a Santiago de Compostela (1933) i, l'any següent, a B. Es jubilà de la càtedra el 1956. Va col·laborar en els Congressos de Metges de Llengua Catalana, a la revista «Higia» i d'altres. Autor de: *Tratamiento del cáncer de útero* (1915); *Radioterapia profunda i radiumterapia en Ginecología* (1918), amb la col·laboració de S. Recasens; *La Gynecología de Hipócrates* (B. 1918); *Fisioterapia ginecológica* (1927), també amb S. Recasens; *Embarazo ectópico* (B. 1940), i *Tratado de Ginecología y de Técnica terapéutica ginecológica* (1946).

(53, 1970, gener)

1.324. **CONILL i SALA, Josep de C**. El 14 de setembre de 1915, féu el discurs inaugural de la XVIII Assemblea anual del Col·legi de Metges de Girona; celebrada a Palamós, amb el treball: *Tratamiento moral de las psiconeurosis* (Girona, 1915).

(77, pàg. 142)

* **CONSTANCIUS, Enric.** — V. ENRIC CONSTANCIUS.

1.325. **CONSTANSÓ i RIUS, Pere.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. També graduat, a Osca, el 1754. Exercí a B. (309)

1.326. **CONSTANTI, Antoni.** Metge militar, que exercí, a Lleida, al primer terç del segle xx. Col·laborà en el «Boletín Médico». Autor de: *La fiebre tifoidea en la guarnición de Lérida.* (V. «Boletín Médico», 1914, núm. 148). (122, pàg. 37)

1.327. **CONSTANTI, Ferran.** A la meitat del segle XIX, exercí l'homeopatia a Perelada.

1.328. **CONTASTÍ i DARDER, Josep.** N. a Perelada (Alt Empordà) el 18-VI-1778. Fill del cirurgià Antonio Contastí, estudià a l'Escola de Medicina de Montpeller. Autor de: *Essai sur l'Hepatitis, ou inflammation du foie, présenté a l'Ecole de Medecine de Montpeller le 24 germinal an 11 (14-IV-1803)* (Montpeller, 1803). Signant Joaquim Josep Contastí, col·laborà en el «Periódico de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña», amb la curiosa *Observación de la salida espontánea por el ano de dos cálculos de la vejiga de la orina.* (24, pàg. 43/77 pàg. 142)

1.329. **CONTESTI.** Metge mallorquí del segle XVII.

1.330. **COQUET, Josep.** Metge, a Girona, a la meitat del segle XVIII. Autor de: *Dissertatio physiologica de Digestione* (Montpeller, 1748). Va rebre els títols de llicenciat i doctorat el 1749. (108, pàg. 96)

1.331. **CORABENS, Joan.** N. a B. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

1.332. **CORACHAN i GARCIA, Manuel.** N. a Xiva (Ports de Morella) el 2-XI-1881; m. a B. l'1-II-1942. Fill de cirurgià-barber. El 1886, es va traslladar a B., en haver quedat orfe de mare. Féu tots els seus estudis a B., i mentre cursava Medicina treballava en una barberia. Llicenciat, el 1905. El 1921, va guanyar, per oposició, una plaça de cirurgià a l'Hospital de la Santa Creu, vacant per la mort d'Alvar Esquerdo. Fou ajudant del doctor Enric Ribas i Ribas. El 1921, fundà una clínica quirúrgica a Sarrià. El 1925, ingressà a la Reial Acadèmia, amb el discurs *El cirujano. Su aspecto científico y profesional a través de los tiempos.* El mateix any, va fer el doctorat, a Madrid. Del 1921 al 1923, fou secretari general

de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, que presidí del 1932 al 1934. El 1933, era professor de Patologia Quirúrgica a la Universitat Autònoma. L'any 1935, en un homenatge celebrat a Xiva, li fou concedida la Creu de l'Orde de la República. El maig del 1936, era conseller de Sanitat de la Generalitat, càrrec del qual dimití el 19 de juliol del mateix any. L'octubre del 1936, amb motiu de celebrar-se a París la reunió anual de la Societat Internacional de Cirurgia, va fugir del nostre país. Es quedà a París, on va fer Cirurgia experimental. El maig del 1937, li fou oferta la direcció de l'Institut de Cirurgia Experimental de Caracas (Veneçuela), tot just inaugurat. Allí professà, a més, la càtedra de Tècnica Anatòmica, revalidant prèviament el títol professional. Fundà el Premi Corachan, amb la gratificació de 500 bolívares per a la millor tesi doctoral de caràcter quirúrgic, a l'Institut. El juny del 1941, retornà a B., i prengué possessió del seu càrrec de cap de Cirurgia de l'Hospital de Sant Pau (V. «Tribuna Médica», de Caracas, 1963, octubre). Participà activament a tots els Congressos de Metges de Llengua Catalana, i va ésser secretari general del IV. Col·laborà en «Anales del Hospital de la Santa Cruz y San Pablo»; «Boletín de la Sociedad de Cirugía de Barcelona»; «Medicina», de València; «Anales de la Clínica Corachan» (1925-1935); «Revista de Medicina y Cirugía»; «Gaceta Sanitaria de Barcelona»; «Annals de Medicina»; «La Medicina Catalana», i altres revistes. Dirigí el *Diccionario de Medicina* (B. 1936). Fou un entusiasta defensor dels drets de la llengua catalana, quan afirmava: «...una altra dificultat en l'extensió de l'ús de la nostra llengua en ciència, és la nostra humilitat; humilitat, podem dir-ho ben clar, que és més fruit de la nostra esclavitud que de la nostra insuficiència» (V. «La Medicina Catalana», 1933, núm. I, pàg. 3). L'any 1931 va fundar, amb els germans Trias i Pujol, la «Revista de Cirurgia de Barcelona». Autor de: *La Cirurgia en els processos abdominals aguts* (1926); *Cirugía gástrica* (1934), i el segon volum, juntament amb Domènech i Alsina, de: *Clínica y terapéutica quirúrgicas de urgencia* (B. 1937).

1.333. **CORACHAN i LLORT, Manuel.** N. a B. el 28-VI-1910; m. l'11-VI-1937. Fill de Manuel Corachan i Garcia. Féu estudis a B. i els amplià a Tolosa, a Ginebra i a Francfort. Quan esclatà la guerra, era capità metge de l'exèrcit republicà. Perseguit pels elements anarquistes, va haver de fugir. Acompanyat del seu germà Ri-

card —aparentment tuberculós—, anà al Pirineu aragonès —Boltaña—, el novembre del 1936. En intentar travessar la frontera van fracassar, però després d'un nou intent aconseguí anar a França. Passat als franquistes, treballà d'infermer, malgrat la seva gran preparació tècnica i professional. Morí a conseqüència de la metralla d'una bomba que, a través d'una ferida no gaire important, li ocasionà una gangrena gasosa. Col·laborà en el *Diccionari de Medicina* que dirigí el seu pare.
(288, pàg. 139)

1.334. **CORBELLA, Benet.** N. a Esparreguera (Baix Llobregat). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. També graduat, a Osca, el mateix any. El 1783, aspirava a ésser nomenat metge de l'Hospital de Tarragona.
(309/113, pàg. 122)

1.335. **CORBELLA, Francesc.** N. a Tarragona. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1747.
(309)

1.336. **CORBELLA, Salvador.** L'any 1772, era cirurgià major de l'Hospital de Tarragona. Uns deu anys més tard, estava impossibilitat per a exercir. Morí vers el 1783.
(113, pàg. 123)

1.337. **CORBELLA i PARÍS, Antoni.** N. a Tarragona; m. el 1903. Metge de la Casa de Maternitat i Expòsits de Tarragona i metge forense. Col·laborà a: *Enciclopedia Médico-Farmacéutica* (1877); *El Sentido Católico de las Ciencias Médicas* (1879), i *La Ciencia Médico escolástica* (1889). Autor de: *Reglas higiénicas que debe observar la mujer durante el embarazo, parto y puerperio, etc., y cuidados que necesita la niñez en su primera edad* (1862); *Doctrina de la especificidad*, i *Clínica de partos* (1878).
(59, I, pàg. 490)

1.338. **CORBERA, Pau Josep.** Assistí als cursos de l'Estudi General de B. de 1601-1602.
(66, pàg. 210)

* **CORÇA, Miró de.** — V. **MIRÓ DE CORÇA.**

1.339. **CORÇA, Miró de.** Metge de Pere IV. Probablement, de Girona.
(117)

1.340. **CÓRDOBA i RODRÍGUEZ, Josep.** N. a Múrcia, el 10-VII-1884; m. el 28-XII-1955. Féu estudis, a B. i els amplia, a París. El 1915, fundà l'Institut Mèdic Pedagògic, per a infants subnormals. Dirigí la fundació Dolsa de l'Institut Frenopàtic. Cultivà la psicopatologia de l'infant. Després de la guerra civil 1936-1939, es va exiliar a França. Va ingressar a la Reial Aca-

dèmia de Medicina amb el discurs: *Notas para la Historia médico psicológica del romanticismo.* Autor de: *El mal romántico*; *Las toxicomanías en el siglo XIX* i d'altres treballs.
(294, núm. 59)

1.341. **CORENS, Antoni.** N. a Tamarit de Llitera, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1612. Més tard, fou catedràtic de Medicina, a Osca.
(309)

1.342. **CORENS, Blai.** N. a Tamarit de Llitera. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1625.
(309)

1.343. **CORMINAS i MOREU, Enric.** N. a B. el 1856; m. a B. el 1905. Auxiliar i preparador anatòmic de la nostra Facultat i, més tard, director del Museu Anatòmic. Metge de la Casa de Maternitat i membre de la Reial Acadèmia. Se li deu la introducció d'un mètode d'injecció de sals metàl·liques als vasos per a preposicions anatòmiques. Féu una crítica despietada de la vacunació antiràbica de Ferran. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» (1875).
(118, I, 836)

1.344. **CORNADOR i COMELLES, Ignasi.** N. a Lleida, es va graduar, a la Universitat de Cervera, l'any 1794.
(241)

1.345. **CORNET.** Vers el 1563, exercia la Cirurgia a Eina.
(123, 1914, febrer)

1.346. **COROLEU i BORRAS, Wifred.** N. a B. el 22-XI-1877; m. el 1940. Graduat a B., el 1900, es dedicà a la Medicina mental. El 1904, fou nomenat metge del manicomí de l'Hospital de la Santa Creu, i dimití d'aquest càrrec el 1907. El 1910, formà part de la inspecció del manicomí de Sant Boi i, el 1911, fou nomenat inspector provincial de dementes. Va fer una crítica virulenta contra Rodríguez Morini i el cos facultatiu del manicomí de Sant Boi. El 1914, guanyà, per oposició, la plaça de metge del districte de la Barceloneta. Participà en el primer i altres Congressos de Metges de Llengua Catalana. President del Cos Mèdic Municipal, el 1923. Des del 1916, va pertànyer a la Reial Acadèmia, de la qual fou secretari perpetu. Dirigí l'Institut Frenopàtic. Col·laborà a la «Revista Frenopàtica Española» (1903); «Journal of mental Science», de Londres; «L'Il·lustració Catalana»; «La Veu de Catalunya», i «La Vanguardia». Molts dels seus articles apareguts en aquest últim diari eren transcrits a les revistes mèdico-naturistes. Entre els seus escrits destaquen: *Sectarios y locos* (1905); *J. J. Rousseau* (1908); *La locura en las religiones, las artes y las civilizaciones*

(1913); *La locura en la historia de la Humanidad* (B. 1916), com a discurs d'entrada a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona; *Los anormales en la historia; El infante don Carlos; Los mitos de la locura en la antigüedad greco-romana; Apuntes para la historia de la Real Academia de Medicina de Barcelona* («Anales de la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona», III, 1919-1920, pàg. 9-13); *Higiene del dispeptico*. Traduí el *Tratado de Medicina legal*, de Thornot; el *Manual de Higiene* (B. 1918), de J. Courmont, C. Leveur i A. Rochoix, i el llibre de H. Prinz: *Formulario dental de Metalurgia y materia médica*, i el de Landouzy i L. Bernard: *Elementos de Anatomia y Fisiología Médicas*, que prologà August Pi i Sunyer.

(118, I, pàg. 839)

1.347. **COROMINA, Martí**. N. a Joanetes (Garrotxa). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

1.348. **COROMINAS, Miquel**. N. a B., es doctorà el 26 de maig de 1574 a l'Estudi General. (66, pàg. 201)

1.349. **COROMINAS i BIERN, Antoni**. N. a Besalú (Garrotxa) el 15-VII-1817. Cursà Medicina, a B., on es doctorà l'any 1845. Metge director del banys de Fuensanta de Gayangos del 1877 fins al 1882, any en què es jubilà. Interinament, havia dirigit els banys de Banvoles, d'Argenton i de Caldes de Malavella (1872).

(34, II, pàg. 773-774)

1.350. **COROMINAS i PEDEMONTE, Frederic**. N. a Banvoles (Gironès) el 21-X-1878; m. a B. el 19-IV-1957. Fill de Josep Corominas i Sabater i cunyat de Nubiola i Espinós. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1900, amplia estudis a París. Doctorat, el 1901, amb la tesi: *Contribuciones al estudio de la esplenoneumonía*. Cultivà la Pediatria. Va gaudir d'un gran benestar econòmic. Membre de la Reial Acadèmia des del 1922, on va ingressar amb el discurs: *Afecciones pulmonares y pleurales agudas en la infancia*, va ser-ne president el 1949. També presidí la Societat dels Sants Cosme i Damià. Col·laborà a la revista «Medicina y Cirugía», i d'altres. Autor de: *La mortalitat i protecció de la primera infància a Barcelona: Estado actual de la sueroterapia antidiftérica* (B. 1918); *La adreanina en el tratamiento del raquitismo* (1918); *Las nuevas instituciones de la «rue-ricultura social* (1921); *Mortología de la alergia cutánea; Revisión de valores en medicina infantil; Clínica de la parálisis in-*

fantil. Traduí, de X. Arnozau i Ch. Mon-gour: *Manual de Terapéutica* (B. 1918); de Savy, *Práctica Médica*; de Collet, *Manual de Patología Médica*; de Comby, *Terapéutica clínica de las enfermedades de los niños*; de Lemoine i Minet: *Terapéutica clínica*; de Martinet: *Diagnóstico clínico i Alimentos más usados*.

1.351. **COROMINAS i PRATS, Domènec**. N. a B. el 1870; m. el 1946. Metge, escriptor i dibuixant. Col·laborà, com a il·lustrador, a «Mediterrània» i «Vida», i és autor d'ex-libris. Publicà la comèdia *Burgeseta* (1910), les peces breus *Bèstia assenyàlada* (1912), *A la casa de Socorro* (1913), *Al museu* (1915), *Dolça llar* (1918), i diverses traduccions (Èsquil, Sòfocles, Eugène Brieux, Paul-Ernest Hervien). Dirigi la revista catalanista, de Berga, «Lo Pi de les Tres Branques» (1898).

(Jaume Rull i Jové, 32, V, pàg. 622)

1.352. **COROMINAS i SABATER, Josep**. N. a Banyoles (Gironès) el 1850 (o 1852); m. a B. el 1908. Fill de metge. Llicenciat, a B. el 1873. Director de l'Hospital de Sang, a Banyoles, durant la guerra dels carlins (tercera). En col·laboració amb A. Planellas, fundà la revista «Archivos de Terapéutica» (1882). Dirigi el «Boletín de Medicina Clínica» (1897), que era l'òrgan de la Societat Médico-Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià. Del 1898 al 1900, dirigi «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas». Col·laborà a «La Independencia Médica» (1869), «Gaceta Médica de Cataluña» (1878) i «Gaceta Médica Catalana» (1881). En col·laboració amb Antoni Riera i Villaret, traduí el *Tratado de Anatomía humana*, de Testut. També el *Tratado de Anatomía Topográfica aplicada a la Cirugía* (B. 1879), d'A. Tillaux, i el *Manual de medicina operatoria* (1879), de J. F. Malgaigne, que va prologar, tots dos, A. Morales i Pérez. Del doctor Dubreil, va traduir *Elementos de Ortopedia*. Autor de: *Tratado de Terapéutica aplicada* (B. 1902), i *Anuario de Terapéutica y Materia Médica* (B. 1887).

* **CORRAL, Marc del**. — V. **MARC DEL CORRAL**.

* **CORRETGER, Guillem**. — V. **GUILLEM CORRETGER DE MALLORCA**.

1.353. **CORRETGER, Pere**. Cirurgià del Col·legi de Metges de Lleida, vers el 1716. (63, pàg. 67)

1.354. **CORRIUS, Pere**. N. a Sant Jaume de Frontanyà (Berguedà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739. (309)

1.355. **CORTADA, Benigne** de. Membre de la Societat Mèdica d'Emulació, a la primera meitat del segle XIX.

1.356. **CORTADA, Joaquim**. N. a Maçanet de Cabrenys (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1783. (241)

1.357. **CORTADA i CASTANER, Pere**. N. a Banyoles (Gironès), el 1809; m. el 5-II-1839. Fill del farmacèutic Josep Cortada. Féu els primers estudis a la seva vila nadiua, i després a Girona, on estudià Filosofia i Teologia. El 1822, començà a B. l'estudi de la Medicina, que va acabar a la Universitat de Cervera. De bell nou a B., estudià Cirurgia, i fou metge de l'Hospital General. S'establí a València, on exercí durant vuit anys. Assistí els ferits de l'acció de Xiva, contra el pretendent. La reina el nomenà professor auxiliar de l'Hospital Militar de València. Tingué al seu càrrec, una de les tres càtedres de Cirurgia, creades a València, pel general Perellós. Regent d'Afectes externs i operacions.

(«Diario de Barcelona», 1839, febrer, pàg. 782)

1.358. **CORTADA i RIERA, Ricard**. El 1890, va publicar un treball sobre les aigües d'Arbúcies: *Breve reseña de las aguas minero-medicinales de Arbucias* (B. 1890). (76, pàg. 283)

1.359. **CORTADELLAS, Miquel**. Metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B., al primer terç del segle XVI. (54, pàg. 227)

* **CORTAL, Vidal** deç. — V. VIDAL DEÇ CORTAL.

* **CORTALI, DURAN DE**. — V. DURAN DE CORTALI.

* **CORTELL, Gabriel** de. — V. GABRIEL DEL CORTELL.

1.360. **CORTES, Joan**. Metge, que, can a l'any 1589, exercia a Igualada. (340)

1.361. **CORTES, Lluís**. Autor de: *Consideraciones generales acerca de la profilaxis de las enfermedades venéreas y sifilíticas* (B. s. d.). (77, pàg. 144)

1.362. **CORTES i LLADÓ, Antoni**. N. a Gràcia (B.) el 5-X-1887; m. a Sevilla el II-1981. Cursà els primers estudis a B. Llicenciat, també a B., el 1911, i doctorat a Madrid l'any següent, amb la tesi: *Fundamentos y resultados de los tratamientos médicos del cáncer*. Fou professor ajudant de classes pràctiques (1911-1916) a la

càtedra del professor Torres Casanovès. Amplià estudis a París, el 1917. Catedràtic, per oposició, de Patologia Quirúrgica, el 1918, a Salamanca, i el 1919; passà per trasllat a Sevilla, on es va casar i on es va quedar per tota la seva vida. Fou assessor de la Mancomunitat, per a l'adquisició de llibres científics per a la Biblioteca de Catalunya. Director de l'Hospital Central de Sevilla (1941-1943) i vice-rector de la Universitat, durant els anys 1955-1957. Va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de Sevilla amb el discurs: *Valor de las osteosíntesis cruentas en el tratamiento del mal de Pott* (Sevilla 1927). També féu el discurs inaugural de curs a l'Acadèmia: *Resultados del tratamiento operatorio de las úlceras gastroduodenales* (Sevilla 1935). El 17 de novembre de 1974, féu el discurs d'entrada com a acadèmic d'honor de la Reial Acadèmia de Medicina de B.: *Algunos problemas de la fisiopatología del tejido óseo. La llamada osteólisis esencial* (B. 1974). President de l'Acadèmia sevillana durant divuit anys. Proposà la creació de l'Institut d'Andalusia, com a filial de l'Institut d'Espanya. Col·laborà a «Therapia»; «Revista de Cirugía y Medicina»; «Los Progresos de la Clínica»; «Archivos Españoles de Fisiología»; «Revista Médica de Sevilla»; «Revista Médica de Barcelona»; «Gaceta Médica Española» i altres revistes. Autor de: *Cirugía plástica facial* (Madrid 1919); *Tratamiento de las hernias de debilidad* (Madrid 1920); *Algunos comentarios sobre la evolución y estado actual de la Ortopedia y Traumatología* (Sevilla 1970) i molts altres treballs.

(«Tele/Estel», 1968, núm. 97)

1.363. **CORTES i LLADÓ, Cristià**. N. a B. el 20-VII-1902; m. a B. el 19-III-1974. Fill de metge. Féu els primers estudis i la llicenciatura a B. Llicenciat, l'any 1925. El mateix any, era professor ajudant interià a la càtedra del professor Ferrer i Cajjal. L'any 1926, amplià estudis a França, amb Gallavardin (Lió) i amb Laubry (París). Es doctorà, a Madrid. Cap del Servei de Malalties del Cor de l'Hospital Clínic de B. L'any 1930, era inspector municipal de sanitat. L'any 1932, dirigí l'Institut de Cardiologia de la Generalitat de Catalunya i el 1934, era professor ajudant a la Universitat Autònoma. Simpatitzà amb l'Esquerra Republicana de Catalunya, i es va presentar a les eleccions amb aquest partit, l'any 1934. Conseller delegat d'Higiene i Sanitat de l'Ajuntament de B. Capità metge durant la guerra i cap del Servei de Depuració d'Aigües de l'exèrcit de l'Est. Participà en els Congressos de Metges de

Llengua Catalana. L'any 1939, anà a l'exili, nassant ner París, Venecuela (1940). on no li van reconèixer el títol i, finalment, a Mèxic, on el pogué revalidar. L'any 1943, fundà els Laboratoris Servet, a Mèxic. Col·laborà amb la J. A. R. E. (Junta d'Ajuda als Republicans Espanyols). Membre del Consell Tècnic de la Junta Espanyola d'Alliberació, de la qual era president Martínez Barrios i secretari, Indalecio Prieto. L'any 1944, era adjunt de l'Institut Nacional de Cardiologia de Mèxic i el 1946, professor de la càtedra de Patologia Mèdica de la Facultat de Medicina de Mèxic. L'any 1964, retornà a Catalunya, en viatge turístic, i tornà definitivament, ja jubilat dels seus càrrecs a Mèxic, l'any 1970. Col·laborà a «*Revista Mèdica de Barcelona*»; «*Archivos de Cardiología y Hematología, de Madrid*»; «*Ars Mèdica*»; «*Monografies Mèdiques*»; «*Annals de Medicina*»; «*Le Monde Medical*»; «*Archivos de Medicina, Cirugía y Especialidades*», i altres revistes. Autor de: *La Insuficiencia cardiaca* (B. 1933), en dos volums, i *L'Electrocardiograma en les malalties del cor* (B. 1935).

1.364. **CORTIBUS, Martí de.** Metge del rei Martí. (38, pàg. 76)

1.365. **CORTS, Antoni.** El mes de març del 1752, consta com a batxiller en Medicina, a Cervera. Més tard, va fer el doctorat. (45, pàg. 77)

1.366. **CORTS i ARMENGOL, Agustí.** N. a Cervera, a les darreries del segle XVII. Era fill del historiador cerverí Josep Corts i Huguet. L'any 1726, era catedràtic de Pronòstics a Cervera i el 1765, ho era de Prima. El 1736, era «Primicerio» o degà del Claustre de Professors. D'ell es conserven els manuscrits següents: *Tractatus medicæ Pathologia* (curs 1763-1764); *Physiologiae disputationes* (curs 1766-1767); *Tractatus medicæ* (sobre ginecologia); *Tractatus de Februm curationem*. i *Tractatus medicæ* (sobre Terapèutica, Pediatria, Fèbres...).

(78, 1971, octubre/2, I, pàg. 516 a 521 / 49, I pàg. 460)

1.367. **CORTS i BATLLE, Antoni.** N. a Cervera (Segarra), es va graduar, a la Universitat d'aquella població, l'any 1790. (241)

1.368. **CORTS i FERRER, Francesc.** N. a Arbúcies (Selva). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1748. (309)

1.369. **CORUNYA.** Metge, a B., al segle XVI. (38, pàg. 122)

1.370. **COSCOLLANA, Josep.** N. a Montblanc (Conca de Barberà), a les darreries del segle XVII o el començament del XVIII. El 1743, era catedràtic de Mètode, a la Universitat de Cervera. (49, I, pàg. 406)

1.371. **COSCOLLANA, Manuel.** Metge que exercia, a Lleida, a les darreries del segle XVIII. (209, pàg. 101)

1.372. **COSCOLLANA i MIRANDA, Simó.** Metge nascut a Lleida, que es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)

1.373. **COSP i PLANAS, Esteve.** De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX. Fou deixeble del Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia de B. Exercià a Plasència, a Tours i a París, en el Cos de Sanitat Militar. El 1835, es va establir, a B. de bell nou.

(V. «*Diario de Barcelona*», 1835, gener, pàg. 44)

1.374. **COSTA.** Metge, a B., al segle XVII. Sembla ésser que fou el mestre de Capdevila i Alvià. (38, pàg. 122)

1.375. **COSTA, Antoni Cebrià.** De la meitat del segle XIX. Es dedica a la Botànica i arribà a ser catedràtic d'aquesta matèria a la Universitat de B., a partir del 1847. Féu moltes observacions sobre la flora catalana. Contribuí a la redacció del *Calendari del Pagès*. Publicà treballs sobre agricultura i botànica.

1.376. **COSTA, Bru.** L'any 1595, va fer oposicions a una càtedra de l'Estudi General de B. Guanyà la càtedra de Principis de Galè. (66, pàg. 193)

1.377. **COSTA, Francesc.** Metge, que, l'any 1703, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 169)

1.378. **COSTA, Esteve.** N. a Tuixén (Urgellet). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787. (309)

1.379. **COSTA, Gervasi.** Cirurgia que exercia, a B., vers el 1650. (67)

1.380. **COSTA, Josep.** N. a Seròs (Segrià). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)

1.381. **COSTA, Lluís Miquel.** De la segona meitat del segle XVIII. Havia estat catedràtic a Perpinyà. Posteriorment, residí a B. Examinador del Protomedicat. (24)

1.382. **COSTA, Paulí.** L'any 1595, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 211)

- 1.383. **COSTA, Pere.** Torres Amat el cita com a metge i mill de Perroinyà. Sembla que nasque a Dessarit (diocesi d'Eina) i, el 9 de novembre de 1576, es va doctorar en Medicina a l'Estudi General de B. (57, pàg. 101/66, pàg. 202)
- 1.384. **COSTA, Rafael.** L'any 1595, va fer oposicions a una càtedra de l'Estudi General de B. (66, pàg. 193)
- 1.385. **COSTA, Rafael.** Professor encarregat de curs en el Reial Col·legi de Cirurgia de B., a les darreries del segle XVIII o el començament del XIX. També fou professor al Col·legi de Sant Carles, de Madrid. (51, pàg. 187)
- 1.386. **COSTA, Ramon.** El 1689, féu oposicions a cirurgia, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 241)
- 1.387. **COSTA, Sebastià.** Havia nascut a la Seu d'Urgeil, i era batxiller en Medicina, l'any 1588. L'any 1595, va fer oposicions a la càtedra major de l'Estudi General de B. (66, pàg. 192)
- 1.388. **COSTA i BLE, Joaquim.** A la segona meitat del segle XIX, exercí l'homeopatia a Borrredà (Berguedà).
- 1.389. **COSTA i TOSSAS, Joaquim.** N. a B. el 17-VIII-1856; m. a B. el 31-X-1907. A la seva infantesa, residí a Riudellots (Selva). Llicenciat, el 1882. Va contraure una tuberculosi i se'n va anar a Amelie-les-Bains i al Sanatori homeopàtic suís de Davos-Platz. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica» (1890) i «Allgemeine Homöopathische Zeitung». A la sessió inaugural de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B. de l'any 1898, acadèmia de la qual era soci-fundador, llegí: *Concepto clínico de la sífilis en su relación con el tratamiento homeopático* (B. 1898). Autor de: *Arnica montana*. (74, pàg. 50)
- 1.390. **COSTAVELLA, Josep.** N. a Girona. Era batxiller en Medicina, a Ossa, l'any 1778. (309)
- 1.391. **COSTÓ.** Cirurgià, a Lleida, a la meitat del segle XIV (1352). (256, pàg. 202)
- 1.392. **COSTURER, Nicolau.** Cirurgià, a Girona, vers l'any 1600. (28, 1977, X, núm. 72, pàg. 29)
- 1.393. **COT, Joan.** N. a Vimbodí (Conca de Barberà). Era batxiller en Medicina, a Ossa, l'any 1756. (309)
- 1.394. **COTS, Francesc.** «Metge de casa» a l'Hospital de la Santa Creu, de B. Renuncià al càrrec, l'octubre del 1793. Si es tracta del mateix metge, havia nascut a Miralcamp (Segrià) i es va graduar, a Cervera, l'any 1792. (54, pàg. 235/241)
- 1.395. **COTS i AVINÓ, Antoni** de. N. a B.; m. el 26-V-1883. Autor de: *¿Qué medios deberá aconsejar el médico higienista al gobierno, para atenuar los funestos efectos ocasionados por la prostitución?* (V. «El Protector de la Infancia», maig 1884). (59, I, pàg. 505)
- 1.396. **COTS i GALOBART, Domènec.** Durant l'ocupació francesa del 1812, era metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Renuncià al càrrec el 1813, però, més tard, fou de nou admès. (54, pàg. 237)
- 1.397. **COTS i PARCERISAS, Ricard.** N. el 1857; m. el 1933. Metge, una temporada, a Gironella i, després, a Gargalla i a Solsona i, finalment, a Viver i Serrateix (Berguedà). Autor d'un opuscle per a cures d'urgència, per a servei de missioners; de *La piedra filosofal*; *El purgatorio en la tierra*, i *Manual de los casados*. (87)
- 1.398. **COTS i SOLDEVILA, Pere** de. N. a B. el 1856. Fill del metge Antoni de Cots. Féu el doctorat. Metge auxiliar a l'Hospital de la Santa Creu i de número, a la Casa de Lactància. Col·laborà en «El Eco de Barcino», «La Ilustración de la Mujer», «La Renaixensa» i «El Protector de la Infancia» (1884), on també va inserir alguna poesia original. Juntament amb el doctor Bartumeus, va escriure un formulari terapèutic. (59, I, pàg. 505)
- 1.399. **COVALEDA i ORTEGA, Just.** N. a Granada el 3-IV-1908; m. a B. el 4-X-1964. Fill de farmacèutic. Féu tots els seus estudis a Granada, on va ser deixeble del professor Alvarez de Cienfuegos. Llicenciat, el 1930, es doctorà, a Madrid, amb la tesi *El equilibrio ácido-base de la úlcera y cáncer gástrico*. El 1934, va ampliar estudis a l'Institut Pasteur, de París, juntament amb els doctors Dumas i Ramon. El 1936, era bacteriòleg de l'hospital militar de Granada i durant la guerra lluità amb els franquistes; va ésser condecorat per mèrits militars. El 1941, era encarregat de la càtedra d'Higiene de la Facultat de Medicina de Granada. El 1943, obté, per oposició, la mateixa càtedra a B. El 1945, va fer un viatge d'estudis, juntament amb V. Matilla i A. Garrido, a Fernando Poo i a la Guinea. Del 1948 al 1954, fou secretari de la Facultat de Medicina de B. A partir

del 1961 s'apartà de tota activitat docent pels successius episodis de trombosi cerebral que sofrí. Fundà i dirigí la revista «Laboratorio», de Granada, i col·laborà a «Revista Ibérica de Parasitología», de Granada; «Revista de Sanidad e Higiene Pública» i «La Medicina Colonial» de Madrid; «Medicina Clínica»; «Acta Médica Hispánica», i alguna altra. Col·laborà en els llibres, dirigits per V. Matilla: *Tratado de Epidemiología* (Madrid 1947) i *Tratado de Higiene y Sanidad Pública* (València 1950-1952), en dos volums. (240)

1.400. **CREAGH, Sebastià.** Protometge de Catalunya, del 1717 al 1734.

(28, 1975, V. núm. 46, pàg. 4)

* **CREIXAS ABIATAR.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

1.401. **CREIXES, Mestre Isaac.** Metge, al segle xv, vinculat amb les escoles rabíniques de Lleida i de Cervera. (6, pàg. 410)

* **CREMONA, Joan.** — V. **JOAN CREMONA.**

* **CRESCAS ABNABARR.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

* **CRESCAS ABNARRABI.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

1.402. **CRESQUES, Mestre.** Metge jueu de la primera meitat del segle xiv. Físic de la Casa Reial Catalana. L'any 1344, anava amb l'expedició del Rosselló organitzada per Pere el Cerimoniós contra Jaume de Mallorca. (1, pàg. 493', », pàg. 102)

1.403. **CRESQUES ABIABAR.** Cirurgia jueu, a Lleida, que, l'onze de setembre i el 12 d'octubre de 1468, seguides d'èxit complet, va intervenir de cataracta el rei Joan II. Cursà Medicina, a Saragossa, i es llicencià, el 1459. El seu nom ha arribat fins a nosaltres amb diverses variants. Vignau li diu: Cresques Abnar; Zurita: Crexcas Abraham, i Amador de los Ríos: Abiatar Abèn-Crexcas. També hom l'ha confós amb Crescas Abnarrabí, de Saragossa. Kayserling li diu: Rabbí Abraham, i Ferreras parla d'Abjabar. També s'ha afirmat que aquest oculista podria ésser el mateix jueu anomenat Cresques Adret, que pronuncia, a Cervera, el panegíric de Joan II, després de la seva mort, l'any 1479, si bé no hi ha cap certesa.

(6, pàg. 175 / 28, 1976, XI, núm. 2, pàg. 29)

* **CRESQUES ABNAR.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

1.404. **CRESQUES ADRET.** Metge jueu, que, vers l'any 1453, va exercir a Cervera (Segarra) després d'haver estat secretari de l'Aljana. Hom el considerarà com a «mestre jueu de gran ciència». Residí durant algun temps, a Nàpols (1454), al servei d'Alfons III. Treballà en la conducció de l'aigua des de la Font d'Ondara, fins a l'interior de Cervera, mitjançant tècnica anivelladora eficaç. El 1458 va fer l'elogi fúnebre d'Alfons el Magnànim. (V. Cardoner: «Anales de Medicina y Cirugía», 1968, III, IV, pàg. 136). Amb motiu d'un plet familiar defensà la conservació d'una notable Bíblia, dita *Magdesiha* (1473).

(32, V, pàg. 728 / 6, pàg. 393)

1.405. **CRESQUES ALFAQUIM.** Metge jueu, a Cervera, a la segona meitat del segle xiv. (350, pàg. 78)

1.406. **CRESQUES DE VIVIERS.** Metge astròleg, al segle xiv, al servei del rei Joan d'Aragó. (4, pàg. 209)

1.407. **CRESQUES ELIES.** Metge jueu, a Figueres, a la primera meitat del segle xiv. (1, pàg. 493)

* **CRESQUES HASDAY.** — V. **HASDAY, CRESQUES.**

1.408. **CRESQUES MALET.** Metge de la família reial catalana, a les darreries del segle xiv. Cap a l'any 1370, va exercir a Manresa i, més tard, es troba a Perpinyà (1392). Era jueu. (117/8, pàg. 103)

* **CREXCAS ABIABAR.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

* **CREXCUSAS.** — V. **CRESQUES ABIABAR.**

1.409. **CREUS i COROMINAS, Teodor.** N. a Barcelona el 1827; mort a Vilanova l'any 1921. No era metge sinó advocat. la «Revista Frenològica» (1852). Vocal de la Junta d'Instrucció Primària de B. (1853), diputat provincial (1855) i comissionat per la Diputació prop del Govern per a tractar de la qüestió obrera. Alcalde, en dos biennis, de Vilanova i la Geltrú. Fundador del Sindicat, en defensa i contra de la filloxera. Col·laborà a «La Renaixensa»; «Butlletí de l'Associació d'Excursions Catalanas»; «Revista del Instituto Agrícola Catalán de San Isidro»; «L'Art del Pagès»; «Diario de Villanueva y Geltrú»... És autor de: *Felipe II y su siglo* (Vilanova, 1852); *Estudio comparativo de las opinio-*

nes y sistemas de los principales autores sobre viticultura y vinificación (Vilanova 1873); *Discurso inaugural del Ateneo de Villanueva y Geltrú* (Vilanova 1877); *La Arqueología y la Biblia* (B. 1883); *Bosquejo histórico de la parte que tomaron en la lucha general contra el feudalismo, en los siglos XIII, XIV y XV, los hombres y Universidades de los castillos de Geltrú y Cubells y del lugar intermedio de Vilanova* (Vilanova 1883); *Santas Creus, descripción artística de este famoso monasterio y noticias históricas referentes al mismo y a los reyes y demás personas nobles sepultadas en su recinto* (Vilanova 1884); *El pasado, el presente y el probable porvenir de Villanueva y Geltrú* (Vilanova 1886); *Un golpe de Estado hasta aquí desconocido en la historia de Cataluña* (Madrid 1888); *Ventajas de la enseñanza obligatoria y condiciones que debe reunir para producir las* (1888); *Set contalles del temps vell* (Vilanova 1893); *San Miguel de Olerdula* (Vilanova, 1895); *La Masonería y su intervención con los principales sucesos políticos de los tres últimos siglos* (B. 1899); *Manual dels sindicats Agrícoles i Caixes Rurals* (B. 1906), i la traducció de l'obra del baró de Haulleville: *El porvenir de los pueblos católicos* (B. 1877).

(50, IV, pàg. 178 / 59, I, pàg. 506).

1.410. **CRISTINA, Joan.** N. a Tragurà—Vilallonga—(Ripollès). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

* **CRIX, Domènec.** — V. **DOMÈNEC CRIX DE NAPOLS.**

1.411. **CROS, Jeroni.** Cirurgià rossellonès als segles XVI i XVII. Autor d'un *Llibre de Memòries* (1596), que restà inèdit, però que és conservat. (308, I, pàg. 640)

1.412. **CROSES.** Vers l'any 1563, exercia la Medicina a Elna. (123, 1914, febrer)

1.413. **CROUS i CASELLAS, Josep.** N. a B. el 31-III-1846; m. a València el 20-V-1887. Estudià a B., on es va llicenciar a vint-i-dos anys, i va fer el doctorat l'any següent. Quan feia el tercer any de la carrera, juntament amb el company de segon curs Eusebi Martí, foren encarregats per Giné i Partagàs de reclutar voluntaris entre l'alumnat per a formar la Societat d'Emulació per als Estudis Anatòmics (1865), que després es va convertir en l'Institut Mèdic de B., del qual fou soci. El 1872, era professor clínic interí. Catedràtic de Patologia Mèdica, a València, el 1875. Acadèmic de la Reial de B., des del 1871. Colla-

borà a la «Revista de Ciències Mèdiques» (1875); «Boletín del Instituto Médico Valenciano», i d'altres. L'any 1881, va fundar, a València: «Los Archivos de la Medicina Valenciana» i va dirigir «Las Ciencias Médicas». En col·laboració amb el doctor Bruguera, acabà els *Prolegómenos de Clínica*, del doctor Coca. Autor de: *Necrologia del malogrado Dr. D. Antonio, Coca y Cirera* (B. 1872); *Programa sumario de Patología Médica* (València, 1877); *Tratado elemental de Anatomía y Fisiología normal y Patología del sistema nervioso* (València, 1878); *Consideraciones sobre la libertad moral y motivos por los que puede fallar*, com a discurs inaugural del curs 1880-1881; *Lecciones clínicas sobre la tisis pulmonar* (València 1881); *Discurso contra la inoculación cólera Ferran* (B. 1885), i *Tratado elemental de Frenopatología*. El doctor Robert va fer una crítica del programa del doctor Crous, a «La Independencia Médica», de l'1-VIII-1876, i el doctor Lluís del Campo i Pausas va escriure: *Reseña biográfica del malogrado Dr. D. José Crous y Casellas* (B. 1887). (59, I, pàg. 507)

1.414. **CROUS ILLA, J. N.** a B. el 18-X-1870; m. el 1954; Metge militar i de banys. Col·laborà en el «Diari Català», i amb el doctor Turró i Darder. Autor de: *Sociología Médica. Apuntes* (B. 1903), i *Compendio práctico de Microbiología clínica y seroterapia* (B. 1903).

1.415. **CROUS i SALA, Joan.** Vers l'any 1800, exercia la Cirurgia a Cadis.

1.416. **CRUSAT, Francesc.** N. a Elna (Rosselló). El setembre del 1773, es va doctorar en Medicina, a Perpinyà. Exercí dos anys a Elna i, més tard, és practicant en els Hospitals de Girona i de Canet i metge de número del primer. (24)

1.417. **CRUZART, Rafael.** N. a Vilademat (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. (309)

1.418. **CRUXENT i LALBI, Caletà.** N. a Mataró (Maresme) el 24-VII-1802; m. a Mataró el 30-XI-1863. L'octubre del 1819, es va matricular en el Col·legi de Medicina de B. i, quatre anys després, era practicant de l'exèrcit. El 1823, es trobava a Tarragona, fins a la capitulació d'aquesta ciutat. Fou secretari particular del cirurgià major de l'exèrcit, Antoni Deulofeu. Després repreneu els estudis a B., però, el 1825, el van declarar impurificat, per les seves inclinacions polítiques envers els constitucionalistes. El 1827, es va exiliar a Puerto Rico. El capità general Miguel de la Torre,

comte de Torrependo, l'autoritzà per exercir la professió mèdico-quirúrgica. Va ser metge del batalló de les milícies disciplinades, fins al 1844. El 1840, va ingressar a la Societat Econòmica d'Amics del País de Puerto Rico. Durant els anys 1829-1840, escriu en el «Boletín Instructivo y Mercantil», que es publicava a San Juan de Puerto Rico, sobre temes mèdics, d'agricultura... El juliol del 1840, passa a Cuba, on escriu sobre frenologia i magnetisme en el «Redactor» i en el «Diario de Marina de la Habana». El 1842, adopta el sistema terapèutic homeopàtic. El 1844, s'estableix a París, aprofundint en l'estudi d'aquella doctrina. A París, ingressà a les dues societats homeopàtiques i a les tres societats: la Filantròpico-magnètica, la mesmeriana i la frenològica. Fou vice-president honorari de la segona. El 6 d'abril de 1846, era llicenciat en Cirurgia mèdica i el 20 d'agost del mateix any, va obtenir la llicenciatura de Medicina. El 27 de gener de 1847, era Dr. en Cirurgia Mèdica. El maig de 1847, torna a Puerto Rico, passant per París i s'estableix a Mayagües. Defensà l'homeopatia des de les pàgines del «Imperial Mayagüezano» i tornà a col·laborar en el «Boletín Instructivo i Mercantil» El 1853, tractà el còlera estès per Santiago de Cuba i torna a B. el mateix any. El maig del 1854, passant per Cadis, va un altre cop a l'Havana, de la qual retorna definitivament el desembre del 1856. A partir del primer de març de 1855, començà a publicar, en el diari «La Prensa», de l'Havana: *Cartas a Julia sobre la Homeopatía*, en defensa d'aquesta doctrina. La interessantíssima figura de Cruixent és un punt d'enllaç de la frenologia, el mesmerisme, l'hipnotisme i l'homeopatia. En realitat, fou un homeopata heterodox. És autor de: *Necesidad de la tolerancia en materias científicas, particularmente en Medicina, y probada por los hechos*, memòria llegida a la Societat Filomàtica, el 21 de juny de 1846; *Memoire sur les dilutions, les doses, les répétitions et la forme des médicaments homeopathiques*, lu à la Société haehnemannienne de Paris le 15 février 1847; *El còlera, la homeopatía y la alopatía* (Madrid 1850); *Los pillos homeopáticos y el Dr. D. Antonio Mendoza* (B. 1853); *Reflexiones sobre los principales obstáculos que se oponen a la reforma radical del arte de curar* (1854); *De las modificaciones patológicas y terapéuticas y de las supuestas transformaciones morbosas* (1855); *Cartas edificantes e instructivas sobre la Homeopatía dirigidas a una persona del bello sexo* (B. 1857); *La ventaja que la homeopa-*

tía proporciona a la Humanidad, que és un discurs fet a l'Ateneu de Mataró el març del 1862; *La Frenología se apoya en las doctrinas y en los hechos, y rechaza el fatalismo*, discurs llegit a l'Ateneu de Mataró el gener del 1863; *Consideraciones críticas acerca de los Principios fundamentales de la Homeopatía* (B. 1863). Deixà per publicar: *Expurvo practico razonado y metodización de la materia médica homeopática*.

(59, I, pàg. 508/V. «Escenas contemporáneas», Madrid, 31-V-1859)

1.419. **CUBERTA, Antoni Joan.** Doctor en Medicina, del començament del segle XVII, que exercia a B. (66, pàg. 211)

* **CUBA, Berenguer de.** — V. **BERENGUER DE CUBA.**

1.420. **CUBI i SOLER, Marià.** N. a Margrat de Mar (Maresme) el 15-XII-1801; m. a B. el 5-XII-1875. El més destacat frenòleg dels Països Catalans. No era metge. El seu pare, oriund d'Itàlia, era de Ripoll i la seva mare procedia d'una família de fabricants de paper d'Igualada. El març del 1810, la família de Cubí obrí una tenda a Maó. Allí, hi aprengué l'anglès amb Guillem Casey. El 2 de març de 1821, s'embarcà cap als Estats Units amb el capità Thomas Brown, de la corbeta «Pavo Real». Va estar a Norfolk i a Whashington, on donà classes de castellà. El 20 d'octubre del mateix any, Eduard Dampoux li ofereix la càtedra d'espanyol del col·legi de Santa Maria, a Baltimore. El 15 de febrer de 1829, marxà a l'Havana. Allí, juntament amb Joan Olivella i Sala, establí el Col·legi de l'Ensenyança «Buenavista», en un lloc anomenat El Cerro. Més tard, aquest col·legi canvià el seu nom pel de «San Fernando». Era per a alumnes de famílies benestants. Per qüestions polítiques, Joan Olivella se'n va anar als Estats Units. Cubí romangué a l'Havana fins al 1832. Durant aquest temps, fundà la «Revista Bimestre Cubana», de la qual van sortir quatre volums en foli, i la majoria dels articles eren escrits pel seu fundador. El 23 de desembre de 1832, se'n va cap a Nova Orleans i, des d'allí, a Tampico de Tamaulipas, a les darreries de març de 1833. Allí hi trobà el ric comerciant Tomàs Rosell, amb el qual va inaugurar, el 14 d'abril de 1833, el col·legi «Fuente de la Libertad». També era per a alumnes rics i el col·legi fou teatre de la guerra civil mexicana. El 15 de desembre de 1835, va tornar a Nova Orleans. En aquest temps, estudià la Metafísica, i, es-

pecialment, l'escola d'Edimburg. Malgrat que el 1828 ja coneixia el *Compendi de frenologia*, de Combé, no va ser fins llavors que va aprofundir en l'estudi d'aquesta doctrina. Liegeix Gall i Sauerzheim i estableix amistat amb Fowler i Buchanan. El 20 de maig de 1836, comença a viatjar per tots els Estats Units, visitant universitats, presons... i examinant frenològicament els caps de molta gent. El 1836, escriu la seva primera obra sobre frenologia, i el 19 de juliol de 1837, era nomenat catedràtic d'idiomes moderns a la Universitat de Luisiana. El 19 de desembre de 1837, pronuncia un discurs en aquella universitat sobre *Armonia entre los deseos del reino animal y poder de satisfacerlos*. Més tard pronuncia un altre discurs sobre *Temprança*, del qual s'ocupà la premsa dels Estats Units. Establí una Societat Frenològica a la Universitat de Luisiana. El 1840, representà la Universitat en el Congrés General de Professors que se celebrà a Washington. Dimití del carrec de professor i es traslladà a Nova Orleans, on donà dos cursos de Frenologia en anglès i francès, als quals assistí una majoria de persones de la classe benestant. Juntament amb el seu amic Pere Cusachs, sortí de Nova Orleans el 23 de juny de 1842, i arribà a Le Havre el 17 d'agost. Fins al 20 de setembre romangué a París. El 2 d'octubre de 1842 va arribar a B.; va donar la notícia el «Diario de Barcelona» (1842, octubre, pàg. 4.046). El 7 de març de 1843, va començar un curs de divuit lliçons sobre Frenologia, en el pati de la convalescència de l'Hospital de la Santa Creu, de B.; cobrava 60 rals per alumne. Aquest mateix any, va fundar la Societat Frenològica de B. El setembre del 1843, féu un viatge pel Montseny, mentre B. estava assetjada, i va donar un curs de Frenologia, per a trenta personas, a Igualada. El gener del 1844, va donar un curs a Vilanova i la Geltrú. L'abril del 1845, comença a predicar la seva especialitat per tota la península ibèrica. L'obra frenològica de Cubí va merèixer una crítica de Balmes, des del seu periòdic «La Sociedad» (F. I. pàg. 337), en la qual estimulava Cubí a recolzar científicament les seves afirmacions i lamentava algunes de les seves ingènues exageracions. Igual criteri seguí Cuadrado des de «La Fe». Però l'Església gallega, que semblava desconèixer la situació de la societat moderna, adoptà una actitud més combativa. A Santiago de Compostela, en el curs d'un viatge que l'any 1847, va fer Cubí per Galícia, Antoni Severo Borrajo va publicar el fulletó *A todos los que tienen ojos para ver y*

oidos para oír, en el qual acusava Cubí, entre altres coses; de materialista i fatalista. I es dictà contra Cubí acte de presó; va ésser confinat un any. Mentrestant, el nostre biografiat va publicar en defensa pròpia una *Refutación completa*. Al final, el Tribunal Eclesiàstic que estudiava el cas dictaminà el sobreseïment de la causa. De bell nou a B., comença a publicar el setmenari «La Antorcha» (1848-1850), que fou la revista més important de la Frenologia catalana. El subscriptor de la revista es podia fer un examen frenològic per Cubí, al preu de deu rals (l'examen cos, tava vint rals). El 1851, va assistir, a Londres, al Congrés de la Pau. El desembre del mateix any, va retornar a B. El 1867, va fer un viatge per diversos països de l'Europa occidental. Cubí fou un decidit partidari de la industrialització i de la propagació de la cultura que aquesta necessitava. Per aquest motiu, i sense cap raó filològica, adoptà una ortografia castellana que facilités aquella popularització. Així, en lloc de la «j» adoptava la «g» davant les vocals febles, o en lloc de la «x»; no utilitzava la «y» i posava la «z» en lloc de la «c», quan aquesta sonava com aquella. Morí solter. És autor de les obres següents: *Diálogos en castellano e inglés* (Baltimore, 1882); *Nueva gramática española* (Baltimore 1822), per als Estats Units, de la qual es van fer diverses edicions: *Diccionario de las lenguas española e inglesa* (Baltimore 1823); *Gramática castellana* (Baltimore 1824); *una Aritmética i una Caligrafía*; *New Spanish Grammar* (Baltimore 1824); *El traductor español* (Baltimore 1825); *The English translator: o nuevo y práctico sistema de traducción, adaptado al inglés para los que hablan español* (Cambridge, Massachussets 1828); *Prospecto y Reglamento del Colegio Fuente de la Libertad, establecido en Tampico de Tamaulipas* (Mèxic, 1833); *Lector mejicano, o piezas selectas para aprender a leer* (Mèxic 1834), que, segons sembla, portava el subtítol: *Miscelánea de chistes, anécdotas y trozos de los mejores clásicos españoles y americanos*; *Introducción a la Frenología por «un catalán»* (Nova Orleans 1836); *Traductor inglés, etc.* (1840), 2.ª edició; *Manual de Frenología* (B. 1843); *Sistema completo de Frenología, con aplicaciones prácticas, fisionómicas, ideológicas, filosófico-morales, legislativa y otras conducentes al adelanto y mejoramiento del hombre individual i socialmente considerado* (B. 1843); *Documentos librados a favor de D. Mariano Cubí i Soler, autor del sistema completo de frenología, fun-*

- dador del Colejio de San Fernando en la Habana, i de otro en Méjico, etc., etc., presidente nato de varias soziedades frenológicas de Barcelona, Igualada, Manresa, Cardona, Villafranca, Villanueva, Jerona, Figeras, Olot, Palma de Mallorca, Sevilla i otras etc. (B. 1846); *Refutación completa de los cargos que hace el doctor en sagrada teología D. Antonio Severo Borrajo a las lecciones y obras sobre Frenología y Magnetismo de D. Mariano Cubí y Soler, etc.* (La Coruña 1847); *Polémica religiosa-frenológica-magnética, sostenida ante el tribunal eclesiástico de Santiago, etc.* (B. 1848); *Elementos de Frenología, Fisonomía y Magnetismo humano, en completa armonía con la espiritualidad, libertad e inmortalidad del alma* (B. 1849); *Nuevo sistema fácil en su práctica i seguro en sus resultados, para aprender a leer i pronunciar con pureza, corrección y sentido la lengua inglesa, etc.* (Bath. Baz., 1851); *Discurso sobre la historia y adelantos de la Frenología* (1851), pronunciat a la Societat Filomàtica; *Al pueblo español, sobre el camino que nos conduce a la abundancia y nos aleja de la miseria. Pan y bocas, o sea Economía política puesta al alcance de todos* (B. 1852); *Al pueblo español, sobre las causas que hacen el comunismo imposible i el progreso inevitable* (B. 1852) *A la nación española, sobre reformas ortográficas. Historia de la Ortografía castellana* (B. 1852); *La Frenología i sus glorias. Lecciones de Frenología* (B. 1853); *Leçons de Phrénologie scientifique et pratique complétée par de nouvelles et importantes découvertes psychologiques et nervi-électriques* (Paris, s. d.), i la traducció de l'obra de Teste: *Manual práctico del magnetismo animal o esposición metódica de los procedimientos empleados para producir los fenómenos magnéticos, i su aplicación al estudio i al tratamiento de las enfermedades* (B. 1845), en col·laboració amb Magí Pers i Ramona. Cubí deixà obres inèdites al seu íntim amic Manuel Torrente i Flores: *Manual de Filosofía; Tratado de Psicología, Estética, Ideología, Lógica y Etica; Elementos de Frenología; Frenología Social; Cuatro capítulos sobre las lenguas primitivas de España; Origen del habla y de las lenguas; Historia de la lengua Española; Dialectos de la Península...* En alguns dels seus escrits signà «Isaac Pitman».
(163/59, I, pàg. 508/216/217/218)
- 1.421. **CUCULELLS, B.** Metge de Jaume I. (38, pàg. 75)
- 1.422. **CULLERÉS, Agustí.** N. a Menàrguens (Noguera). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. (309)
- 1.423. **CULLERÉS, Josep.** N. a Menàrguens (Noguera). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1760. També graduat a Osca, el 1779. (309)
- 1.424. **CUNILL, Francesc.** N. a Tarragona, exercí a les darreries del segle XIV. Mestre en Arts i Medicina i físic del papa i del rei d'Aragó. Metge de Carles el Dolent, de Navarra, i catedràtic a Montpeller, on fou inspirador de la instauració dels estudis pràctics d'Anatomia. Altres fonts diuen, tanmateix, que, el 1377, demanà a Carles el Dolent, com a senyor de Montpeller, que prohibís l'estudi de l'anatomia en el cos dels ajusticiats. L'any 1415, era metge d'Alfons el Magnànim. El doctor Comenge, a la sessió inaugural de l'Acadèmia de l'any 1905, ens diu que havia nascut a Cardona (38, pàg. 62/37, pàg. 59)
- 1.425. **CUNILL, Josep.** A la meitat del segle XIX, fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació.
- 1.426. **CUNILLERA i RIUS, Miquel dels Sants.** N. al Palau d'Anglesola (Segrià) el 1904; m. a Les Escaldes (Andorra) el 16-IV-1978. Llicenciat en Medicina. Membre d'Esquerra Republicana de Catalunya, fou diputat al Parlament català (1932) per Tarragona. Formà part de les comissions parlamentàries de Sanitat, presidència, examen de comptes, i peticions. Fou director de l'Agrupació Hospitalària Militar de les comarques de Girona (1936-1939). Exiliat a l'Uruguai i, després, passat a Andorra, exerceix la Medicina a les Escaldes. (32, V, pàg. 826)
- 1.427. **CURES, Salvador.** N. a Sant Feliu Sasserra (Bages). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1747. (309)
- 1.428. **CURÓS, Jaume.** N. a l'Escala (Alt Empordà). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)
- 1.429. **CURÓS, Pere.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1780. (241)
- 1.430. **CURÓS i ALCANTARA, Faustí.** N. a B. el 1852; m. el 22-VII-1888. Féu els primers estudis a Santpedor i el batxillerat, a B. Llicenciat el 1873, es va doctorar, a Madrid, l'any 1879. Metge director de la Casa de Socors del districte primer de B. Col·laborà a l'*Enciclopedia Médico-Farmacéutica* (1877), de la qual fou secretari de redacció; i en *El Sentido Católico de las Ciencias Médicas*. En una sessió inaugural de l'Acadèmia Médico-Farmacéutica parlà

sobre l'*Aptitud del hombre y la mujer para los estudios científicos* (B. 1879), on defensava les possibilitats de la dona. Autor d'una *Necrología de D. José Duch* (B. 1878).

1.431. **CURSACH, Joan.** N. a Ciutadella el 1757; m. el 1832. Estudià Medicina a Avinyó i a Montpeller, on es doctorà. Retornat a les Illes Balears, exercí el càrrec de clavari a jurat major de Ciutadella, des de l'any 1811 al 1823. Va escriure sobre filosofia, botànica i biografies. Autor de: *Botanicus Medicus ad medicinae alumnorum usum quem typis mandavit* (Maó 1791). (118, I, pàg. 901/50, IV, pàg. 241)

1.432. **CUSCULLANA, Joan.** Metge de Montblanc, a les darreries del segle XVIII. Sembla que parlà de les propietats terapèutiques de la Font del Ferro, de l'Espluga de Francolí.

1.433. **CUTCHET i FONT, Lluís.** N. a Llívia (Cerdanya) el 1815; m. a B. el 27-II-1892. Féu els primers estudis a Puigcerdà. Cursà Filosofia a B. i Medicina a Saragossa i a Montpeller. L'any 1859, viatjà a Itàlia, juntament amb Víctor Balaguer. Dedicat al periodisme, collaborà a «El Barcelonés» (on féu l'apologia de Balmes i es manifestà proteccionista), a «La Corona de Aragón» al costat d'altres progressistes, i a «El Telégrafo». Després de la Revolució del 1868, dirigí «La Producción Nacional». Cultivà la poesia i presidí els Jocs Florals de l'any 1876. Autor de: *La guerra y el sentido común* (1869); *Cataluña vindicada* (sobre l'alçament contra Joan II); *Història del siti de Girona; La soberanía nacional en España; De la elección de monarca; La guerra de Cuba; Estudio sobre el espíritu dominante en la obra del padre Mariana: De rege et regis institutionis*, i d'altres treballs. (312)

D

- 1.434. **DACHS, Josep.** Autor d'unes *Lec-
ciones de Obstetricia* (1862).
(59, I, pàg. 521)
- 1.435. **DAGUES, Antoni.** N. a Ponts (No-
guera), era batxiller en Medicina, a Osca,
l'any 1742. (309)
- * **DAIS, Joan.** — V. **JOAN DAIS.**
- 1.436. **DALAMANYA, Jaume.** Mestre de
Medicina, a B., que visità el rei Martí
(1401). (42, pàgs. 175-176)
- 1.437. **DALMAU, Andreu.** N. a Vinçà (Ros-
selló), va obtenir el títol de batxiller en
Medicina, el 29 de juliol de 1595, a l'Estu-
di General de Barcelona (66, pàg. 207)
- 1.438. **DALMAU, Francesc.** N. a Alcover
(Alt Camp), era batxiller en Medicina, a
Osca, l'any 1779. (309)
- 1.439. **DALMAU, Domènec.** Metge de Sa-
nitat, que exercia, a B., durant el Trienni
Constitucional i que declarà la febre gro-
ga del 1821 exòtica i contagiosa. (7)
- 1.440. **DALMAU, Luís.** Físic, que, l'any
1462, va establir a València, una lectura
de Cirurgia, a prec dels barbers de la ciu-
tat fets al Consell d'aquella ciutat.
(4, pàg. 86)
- 1.441. **DALMAU, Rossend.** N. a B.; m. a
Madrid el 1902. Fill de metge, seguí la car-
rera de Medicina, que va deixar per a de-
dicar-se al teatre. També va aprendre de-
clamació i cant. Els anys 1871 i 1872, cantà
al Liceu. En els darrers anys de la seva
vida, va ésser empleat en el Teatro de la
Zarzuela, de Madrid, on morí en la més
gran misèria. Va escriure l'opereta *Un sol
que nace y un sol que muere.*
(118, II, pàg. 5)
- 1.442. **DALMAU i CAPDEVILA, Manuel.** N.
a Tàrrrega (Urgell) el 1775; m. el 18-VIII-
1803. Graduat a Cervera, l'any 1777. L'any
1795, era nomenat metge de l'Hospital de
Tarragona. Ja havia aspirat al càrrec, el
1783. Metge de la Junta de Sanitat i de
l'arquebisbe Armañá.
(113, pàg. 122/219/241)
- 1.443. **DALMAU i MAGNÍFIC, Manuel.** Del
començament del segle XVIII. Fill del me-
tge Manuel Dalmau i Capdevila. Membre
de la Junta de Sanitat de Tarragona. Tre-
ballà en el sanejament del port per a eli-
minar el paludisme i actuà contra el tifus
exantemàtic endèmic a la presó. (219)
- 1.444. **DALMAU i MATAS, Manuel.** N. a
B. el 1890; m. a B. el 25-X-1918. Llicenciat
a B., amplià estudis de Química Biolò-
gica, al costat d'Abderhalden, a la Univer-
sitat de Halle i, després, amb Folin i Can-
non, a la Harvard School de Boston, de
l'u d'octubre de 1916 fins al 30 de juny de
1917. Més tard, treballà a l'Institut Rocke-
feller. Addicte i fidel a la comunitat del
nostre poble volgué fer ciència catalana i
oferí els seus millors fruits a la Societat
de Biologia i a l'Institut d'Estudis Cata-
lans. Participà en el Primer Congrés de
Metges de Llengua Catalana. Féu estudis
sobre la tifoidea a Catalunya i sobre l'epi-
demiologia de la grip. En el Laboratori
Municipal, on també treballà, essent cap
del laboratori de Bioquímica des del 22

de juliol de 1918, descobrí el paràsit producteur de l'espiroquetosi icterohemorràgica, per primera vegada en el nostre país. Treballà, juntament amb el doctor Turró. Defensà la necessitat d'una Asseguranc Social en el «Fulletó de la Publicitat», del 15 de juliol de 1918. Traduí, d'Abderhalden, *Fermentos defensivos del organismo animal* (1914). (118, II, pàgs. 4-5)

1.445. **DALMAU i PLA, Laureà.** N. a Agullana (Alt Empordà) el 15-IV-1886; m. a Girona el 2-II-1969. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1908. Passà posteriorment a Madrid, on intentà de fer el doctorat. S'establí a Villajuiga, durant uns quatre anys, i després a Girona (1912). Cofundador del C.N.R. (Centre Nacionalista Republicà). Diputat al Parlament de Catalunya (1932) per Esquerra Republicana de Catalunya. Director de l'Hospici de Girona, durant la guerra. El 1939 anà a l'exili. Tornà el 1949, malalt de diabetis. Col·laborà a «La Lucha»; «L'Autonomista»; «Butlletí del Col·legi de Metges de Girona»; «Armonia»; «Vibració» (setmanari nacionalista republicà, 1932), i altres revistes. Juntament amb Miquel de Palol, publicà el setmanari nacionalista «Catalanitat» (1910-1912). Autor de diverses poesies, tingué un accésit als Jocs Florals, amb *El misteri dels pastors*. Autor de: *Cercant la fossa* (1908), novel·la, i de l'obra teatral *Sacrilegi*, estrenada el 2 de febrer de 1918 al teatre Principal de Girona. Deixà diverses obres inèdites. (336)

1.446. **DALMAU i PUJADAS, Josep Maria.** De les darreries del segle XIX i el començament del XX. Exercí a l'Hospital d'Haran, de Mérida de Yucatán (Mèxic) i en el de la Santa Creu, de B., on exercí la Dermatologia i lluità contra la lepra. Autor de: *Higiene profiláctica y terapéutica, o sea larga vida, para uso de las escuelas de primera enseñanza* (B. ?); *Nuevo poliglota práctico de Español-Francés con la pronunciación figurada, para uso de los españoles y americanos que van a Francia y no conocen el idioma francés* (B. ?); *Fecundación del sexo a voluntad en la especie humana* (B. ?); *Arte de engendrar varón o hembra a voluntad. Instrucciones para tener los hijos del sexo que se quiera y dotados de belleza, fuerza y talento* (B. 1895); *Procreación de varón y hembra a voluntad en el matrimonio* (B. 1897); *Elementos generales de Anatomía* (B. ?); *Cartilla anatómica para uso de las escuelas de primera y segunda enseñanza, en ambos sexos* (B. ?); *Nuevo tratado, práctico popular para prevenir y curar las enfermedades*

secretas (B. 1900); *Nueva gramática práctica de Español-Francés, para uso de las escuelas de primera y segunda enseñanza* (B. ?), i *Curación infalible de la grippe, pulmonía, tífus y peste bubónica en sus períodos embrionarios y al alcance del público* (B. ?).

* **DALOS, Berenguer.** — V. **BERENGUER DALOS.**

* **DALPICAT, Bernat.** — V. **BERNAT**

1.447. **DALTA, Joan.** El 5 d'abril era nomenat cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 239)

1.448. **DALTABUIT i ANDREU, Francesc.** N. a Sevilla el 14-VII-1872; m. a B. el 14-VII-1945. Dirigí la revista «La Tribuna Médica», que sortí, l'any 1906, a B.

* **DALZEM, Joan.** — V. **JOAN DALZEM.**

1.449. **DAMIA, Mestre.** De Balaguer. Fou un dels metges reusencs del començament del segle XVI. (64, pàg. 36)

1.450. **DAMIANS i SABADELL, Lluís.** N. a B. el 1894/m. el 1971. Cursà Medicina, a B. Traduí, de l'alemany, diverses obres de Medicina. (53, 1971, X)

1.451. **DANÉS i CASABOSCH, Boi.** N. a B. el 16X-1886; m. a B. el 13-VIII-1948. Fou metge director del departament d'Endocrinologia de la clínica Mèdica A, des de l'any 1928. Féu el doctorat amb la tesi *El intestino y el organismo* (V. «Revista Veterinaria de España», VII-1915). Participà en els Congressos de Llengua Catalana. Col·laborà a les revistes: «Bios»; «Revista de Medicina y Cirugía», de la qual fou redactor en cap (era l'òrgan oficial de l'Institut Mèdico-Farmacèutic de Barcelona); «Revista Médica Barcelonesa»; «Therapia», i d'altres.

(94, t. XI, 1948, pàg. 66/77, pàg. 151)

1.452. **DANÉS i COLLDECARRERA, Joan.** M. al 1914. El 18 de setembre de 1896, va fer, a la Bisbal, el discurs inaugural de la II Assemblea anual del Sindicat Mèdic de Girona, amb el tema: *El panspermismo* (Girona, 1896). En una reunió de metges de la comarca d'Olot, pronuncià la conferència *Consideraciones sobre el hidrocele vaginal y su tratamiento* (Girona, 1914).

(77, pàg. 152)

1.453. **DANÉS i TORRAS, Joaquim.** N. a Olot (Garrotxa) el 8-VI-1888/m. a Olot (Garrotxa) el 2-II-1960. Fill del metge Joan Danés i Colldecarrera. Llicenciat, a B., el 1910, i doctorat, a Madrid, dos anys des-

prés, amb una tesi sobre la Cirurgia de la tuberculosi pulmonar. Començà exercint a Olot i a Castellfollit de la Roca. L'any 1913, organitzà, amb el seu company Vicens Puges, l'Agrupació Comarcal de Metges d'Olot. L'any 1914, amb la candidatura de la Lliga, fou tinent d'alcalde d'Olot. El 1923, era metge titular de Batet. Director del museu-biblioteca d'Olot. El juliol de l'any 1936 va intervenir en la salvació del patrimoni artístic de l'església d'Olot. El gener del 1939, va passar a l'exili (Bages, Perpinyà i Montpeller), i va tornar a Catalunya el primer de desembre de 1940. Al cap de quinze dies, era empresonat per les tropes ocupants franquistes, fins al 22 de març de 1942, en que va sortir en llibertat atenuada. El 7 d'octubre del mateix any, fou condemnat, en Consell de Guerra, a dotze anys i un dia, però li fou commutada la pena. El 2 de desembre, el Col·legi de Metges de Girona li prohibeix l'exercici professional. El 1946, fou autoritzat a exercir a Olot. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a les revistes «Boletín del Colegio de Médicos de la Provincia de Gerona», «Revista de Medicina y Cirugía», i d'altres. Autor de: *Cirugía de la Tuberculosis pulmonar: Estudio de los procedimientos directos* (Girona 1913); *Dos casos de sarcoma* (Girona 1913); *Calapsoterapia* (Girona 1914); *La moderna cirugía a Olot i la seva comarca* (Olot 1920); *El centenari d'un manuscrit olotí, 1822-1922* (Girona 1922); *L'èxit d'un cas d'exomfal voluminos* (Girona 1926); *Historial bibliogràfic abreujat de la premsa olotina i gràfic de l'ordre cronològic i sincrònic corresponent* (Olot 1933); *Pretèrits olotins* (Olot 1937); *L'epigrafia domèstica i rural* (B. 1938); *Historia de Olot* (Olot 1949); *La plaza de toros de Olot* (Olot 1950); *Nocturn il·luminós* (Olot 1952); *Un tesoro ignorado* (Olot 1952), i *El llibre d'Olot* (B. 1955).

1.454. **DANIEL, M.** a Messina el 2-XII-1432. Exercia com a barber de naus.

(4, pàg. 103)

1.455. **DANYACH, Pau.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1743.

(309)

1.456. **DARAN, C.** Metge de Guissona, a les darreries del segle XIX, que col·laborà a la revista «La Unión Médica» (1895), de Lleida.

(7)

1.457. **DARDER, Francesc.** M. el 4 ó 5 de gener de 1731. Metge-cirurgia, que, el 27 d'abril de 1729, va fundar una comunitat femenina de beneficència: «Les Germanes Darderes», per a assistir les malaltes de l'Hospital a les hores de menjar, i, més

tard, per a una assistència total. Morí pels volts dels setanta anys.

(J. M. Martí Bonet «La Vanguardia», 10-XI-74, pàg. 29 i 29-XI-74)

1.458. **DARDER, Joan.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755.

(309)

1.459. **DARDER i CANAVES, Emili.** N. a Ciutat de Mallorca el 10-VI-1895: m. a Ciutat de Mallorca el 24-II-1937. Fill del metge Tomàs Darder i Enseñat. Cursà Medicina a B., on es va llicenciar l'any 1915. Doctorat, a Madrid, amb una tesi sobre anàlisis clíniques, el 1924. L'any 1926, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de Mallorca, amb el discurs: *Los modernos medios de diagnóstico y la extensión de la sífilis*. L'any següent, era cap de la secció d'Epidemiologia de l'Institut d'Higiene de les Balears. Fundà un laboratori d'Anàlisis Clíniques. Lluità, sobretot, contra les causes de la febre tifoidea, la tuberculosi i les malalties venèries. Fundador i primer president de l'Associació per la Cultura de Mallorca (1924-1932), organitzà, l'any 1930, una exposició d'Higiene Social (V. «La Nostre Terra», 1930, agost). L'any 1930, va fer el discurs inaugural a l'Acadèmia, amb el tema: *Epidemiologia de la difteria*. Membre d'Acció Republicana de Mallorca, l'any 1934, es va incorporar al Consell regional de l'Esquerra Republicana de Balears. Amb la proclamació de la segona República, entrà com a regidor a l'Ajuntament de Ciutat. El 1932, intervingué en la Setmana d'Higiene mental (V. «La Almudaina» del 24-VI-1932). El mateix any, tingué una activa participació en el VII Congrés de Metges de Llengua Catalana. L'octubre del 1933, era batlle, càrrec del qual va ser deposat el 6 d'octubre de 1934. El febrer del 1936, tornava a ésser batlle. Com a regidor havia estat president de la comissió de Foment, Beneficència i Sanitat. Volgué reorganitzar la Sanitat a imatge del que havia fet la Mancomunitat de Catalunya. Fundà molts dispensaris a diferents barris de Ciutat. Patrocina el projecte general de construccions escolars i moltes d'aquestes escoles foren ocupades, després de la derrota, pels falangistes i pels militars. Durant els sis anys de la República, es fundaren a Ciutat més escoles que en els primers vint anys de la dictadura franquista. Volgué intensificar les relacions entre Mallorca i Catalunya. Fet presoner el 18 de juliol de 1936, va estar uns deu dies a l'Hospital i, després, passà al castell de Bellver, on ja hi havia més de 800 presoners. Estava greument malalt. En el consell de guerra a què fou sotmès, l'acusa-

ren entre altres coses, d'haver comprat llibres catalans. El fiscal va demanar vint anys de presó, però fou condemnat a mort. Expropiada la seva valuosa biblioteca, va morir afusellat. Col·laborà a la «Revista Balear de Medicina». Autor de: «Les malalties infeccioses. Coneixements de divulgació» (Mallorca 1928).

(Avui, 24-II-77 i 2-III-1977/27/20)

1.460. **DARDER i ENSENYAT, Tomàs.** N. a Ciutat de Mallorca el 1850; m. a Ciutat de Mallorca el 25-III-1931. Llicenciat, a B., l'any 1871. Cultivà la Toxicologia. Va treballar juntament amb el seu oncle, el doctor Enseñat Rapalí. L'any 1874, va ingressar, com a membre numerari, a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca, de la qual fou president en dos biennis: 1890 i 1917. Col·laborà a la «Revista Balear de Ciències Mèdicas». Autor de la memòria *Sobre aeroterapia* (1875); *Consideraciones acerca de la luz y su influencia en la vida* (Palma de Mallorca 1881); *Vacunación obligatoria* (Palma de Mallorca 1896) *Nuestra Medicina sesenta años atrás* (1926); *Placenta previa y su tratamiento* (1924), i *Patogenia y profilaxis de la eclampsia puerperal* (1926). L'any 1901, va fer el discurs inaugural de curs acadèmic amb el tema *Progresos de la Medicina balear en el último tercio del siglo XIX* (Palma de Mallorca 1901).

(111, pàgs. 60-61)

1.461. **DARDER i LLIMONA, Francesc** d'A. N. a B. el 1851; m. a B. el 1917. Fill del veterinari Jeroni Darder, fou també, a més de metge, veterinari. Es dedicà a l'estudi de la Història Natural. Organitzà un laboratori ictiogen a B. i un altre a Bannoves. Dirigié el Parc Zoològic de B. i fundà els periòdics: «El zookenyk», «Revista Universal Il·lustrada» i «El Naturalista». És autor de: *La Triquina y la triquinosis en el hombre y los animales*; *Manual práctico de veterinaria doméstica*; *Tratado completo sobre la cría de las palomas*; *Cría de las ocas*; *Incubación artificial*; *Sexo a voluntad*; *Hidrofobia. Su definición, sinonimia, síntomas, etiología, contagio, tratamiento, anatomía patológica, policía sanitaria y rabia muda* (B. 1876); *El conejo, la liebre y el lepórido* (1910); *Cría industrial de la trucha* (1913), i *Piscicultura* (1913), en català.

(118, II, pàg. 10/32, VI, pàg. 47)

1.462. **DARDER i RODES, Joan.** N. a B. el 7-X-1887; m. a B. el 24-I-1946. Juntament amb els doctors Lluís Sayé i Jacint Reventós, va dirigir el primer dispensari anti-

tuberculós del nostre país, a l'Hospital Clínic de B. Amb l'últim dels citats, va fundar, el 1913, el Sanatori d'Olost de Lluçanès, que funcionà uns tres anys.

1.463. **DARGALLÓ i HERNANDEZ, Remigi.** N. a Madrid el 3-XI-1889; m. a B. l'I VIII-1972. Des de l'any 1896, s'establí a B. Llicenciat a B. el 1914 i doctorat el 1915. Cultivà la Tisiologia. Tècnic per oposició del Laboratori Municipal (1920) on tingué el seu càrrec el Servei de Vacunació antirràbica. Director del Laboratori Municipal de B. (1952-1959). Membre de la Societat Catalana de Biologia i de la Reial Acadèmia de Medicina. Sota el pseudònim «Remigi», destacà com a dibuixant en el «Papitu», «El Gall» (1912), «Pícarol» (1912), i «Revista Nova» (1914). Col·laborà a la «Revista Española de Medicina y Cirugía». També utilitzà el pseudònim «Juan Tristán». Autor de: *Análisis clínicos de los esputos* (B. 1916), i *Tratamiento de la tuberculosis pulmonar por la sanocrisina* (Madrid 1930).

(32, VI, pàg. 47/78, 1937, II, pàg. 90)

1.464. **DARRER, Ramon.** N. a Vilallonga (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

1.465. **DASPA, Andreu.** Batxiller en Arts i mestre en Medicina. Nascut a Lisboa, el 1459 es trobava a B., no se sap si accidentalment o —el que és més probable— exercint la seva professió. (4, pàg. 273)

1.466. **DATILS, David.** Metge jueu, que, al segle XIV, exercia en el Camp de Tarragona. (38, pàg. 52)

1.467. **DAUDARO, Sebastià.** Metge barceloní de les darreries del segle XVIII. (141, pàg. 15)

1.468. **DAUNIS, Jaume.** Del primer terc del segle XIX. Autor de la memòria *Tumor canceroso como la cabeza de un hombre extraido del brazo* (1826). (179, pàg. 52)

1.469. **DAUSA, Agustí.** El 1875, traduïa l'obra de Suis: *Tumores fibrosos uterinos*. (59, I, pàg. 522)

1.470. **DAVÍ DE GANGES.** Metge jueu, que, entre els anys 1363 i 1378, exercí a Valls. És possible, però, que exercís fins a les darreries del segle. (341/347, pàg. 166)

1.471. **DAVID ABRAHE.** Metge jueu, a Cervera, al segle XIV. L'any 1311, exercia en el seu call. Fou examinat, l'any 1334, per Pere Gavet. (180)

1.472. **DAVID BEN ABRAHAM CASLARI (BORGODAS)**. L'any 1284, residia a Narbona. Traduí Galèn a l'hebreu.

(4, pàgs. 40 i 55)

1.473. **DAVID BONET BONJORN**. Metge gironí, a les darreries del segle XIV.

(151, pàg. 16)

1.474. **DAVID DESCATLLAR**. Metge jueu fill d'Abraham des Castlar, que exercí a Perpinyà, entre els anys 1273 i 1277. Passà a viure a Narbona (1281) i el 1315 s'establí a Besalú.

(351)

1.475. **DAVID DE BESALUÜ**. A la segona meitat del segle XIV, exercí la Medicina a Perpinyà.

(151, pàg. 16)

* **DAYOT COHEN**. — V. **BARÓN DAYON COHEN**.

* **DEGA, Ramon**. — V. **DEGANY RAMON**.

1.476. **DEGANY, Ramon**. Cirurgia, que exercia, a B., a les darreries del segle XIV, i morí vers l'any 1417. Treballà a l'Hospital de la Santa Creu

(37, pàg. 39)

1.477. **DEL VALL i PINELL, Martí**. N. a Arenys de Mar (Maresme), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1751.

(309)

1.478. **DELAVILLA, Alexandre**. Cirurgia, que va morir, a B., l'any 1821, a conseqüència de l'epidèmia de febre groga.

(90)

1.479. **DELCLÓS i BALVEY, Lluís**. N. a Tarragona el 18-X-1900; m. el II-1956. Llicenciat, el 1924 i doctorat, a Madrid, el 1935, amb la tesi *Assaig d'un nou mètode radiogràfic, d'identificació* (V. «La Medicina Catalana, 1935, maig»). Encara estudiant de Medicina, serví, l'any 1921, en el departament de Radiologia de l'Hospital de Larraix. Exercí a Pinell de Brai, a Vilaseca, a Vallmoll i a Tarragona. Col·laborà en el «Boletín del Colegio Oficial de Médicos de Tarragona», «Tarragona Médica», «Práctica Médica», i d'altres. Autor de: *Nostres consells a la futura mare* (1930); *Els perills de l'electricitat industrial i domèstica*; *Cartilla popular del càncer* (1940).

(102)

1.480. **DELHOM, Domènec**. Metge, que, l'any 1821, va morir, a B., a conseqüència de l'epidèmia de febre groga.

(90)

1.481. **DELHOM i SOLER, Joaquim**. Exercí, a B., a la meitat del segle XIX. Nebot del subsecretari de la Diputació, Francesc So-

ler. Fou director i propietari d'un establiment de banys russos, prop de Santa Madrona, al carrer de la Mina, número 8. Durant una temporada, residí a Veracruz (Mèxic), d'on fou metge dels hospitals civil i militar. Autor de: *Tratado del cólera morbo epidémico y los medios preservativos y curativos*; *Baños de vapor de distintas clases perfeccionados, para la curación radical de muchos males creídos incurables* (B. 1845); *Baños rusos, o reseña sobre la utilidad de estos baños, puesta al alcance de todas las capacidades* (B. 1851).

(77, pàgs. 153 i 154)

1.482. **DELLA, Marià**. N. a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775.

(309)

1.483. **DELLUNDER, Martí**. Exercí, a la segona meitat del segle XIX, a Torroella de Montgrí. Va escriure un article en el «Heraldo Médico» (1855, núm. 182), on explicava les raons per les quals els metges catalans no simpatitzaven amb la *Emancipación médica*. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» (1875).

(7)

1.484. **DELMUNS**. Metge, a B. al segle XVI.

(38, pàg. 122)

1.485. **DELMUNTS, Miquel**. Metge, que, l'any 1661, era conseller de l'Ajuntament de B.

(243, I, pàg. 167)

1.486. **DELONCA, Joan**. El 24 de juny de 1708, era nomenat practicant de metge a l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 230)

1.487. **DENCAS i PUIGDOLLERS, Josep**. N. a Vic (Osona) 19-III-1901; m. a Tànger el 1966. Gendre del doctor Cararach i Mauri. Cursà Medicina a B. Ben aviat s'interessà per la política i tingué una destacada intervenció en les vagues de telèfons i del port (1931). Membre de la Lliga, abans d'ingressar a Estat Català. L'any 1931 participà a la formació del partit Esquerra Republicana de Catalunya, com a president de l'Ateneu obrer de Sant Andreu, Diputat per B.-ciutat a les eleccions del novembre de 1932. Diputat i primer secretari del Parlament català (1932) i conseller de Sanitat des del 26 de gener del 1933 al setembre del 1934. Fou també conseller de Governació de la Generalitat (setembre i octubre del 1934) i, com a tal, es distingí per la repressió que dugué a cap contra els anarquistes. Tingué una destacada actuació, com a exacerbat nacionalista, en els fets del 6 d'octubre de 1934, que alguns han considerat provocativa. La seva decisió de

negar, en aquells moments, lliurar armes per els obrers, ha estat molt discutida. Passat a l'estranger, tornà novament el febrer de 1936. Els dies 21 i 24 de maig es va celebrar el congrés nacional d'Estat Català, a B., com a partit independent. El llarg informe de Josep Dencàs, justificant la seva actuació el sis d'octubre, fou aprovat i Dencàs fou rehabilitat pels seus correligionaris. Participà el 19 de juliol de 1936, en l'assalt a l'Hotel Colon. Però la situació era molt delicada. Els anarquistes tenien una hostilitat tancada respecte a Estat Català. Un grup anarquista intentà d'assaltar el local del comitè central d'Estat Català, amb l'objectiu d'apoderar-se de Dencàs. Fracassaren en l'intent. Però el 2 d'agost del 1936, Josep Dencàs, pujava al primer vaixell estranger que sortia del port. Des del 1936 visqué, de primer a la Itàlia feixista, on fou detingut i empresonat i, després, a Tànger. Col·laborà a «La Humanitat», «Som» (1933), «Pamflet» (1934), «Quaderns d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials» (1945-1947), de Perpinyà, i d'altres. Autor de *El 6 d'octubre des del palau de Governació* (B. 1935).

(32, VI, pàg. 120/281)

1.488. **DEPANS, Ramon.** Cirurgia, que morí, a B., l'any 1821, a conseqüència de l'epidèmia de febre groga Exercia a B. des de les darreries del segle XVIII. (90)

1.489. **DEPAUS, Josep.** L'any 1751, el van rebutjar, a B., per tenir el títol de cirurgia de Cervera. (54)

* **DEPAUS, Ramon.** — V. **DEPANS, RAMON.**

1.490. **DERCH i MARSAL, Francesc.** M. el 1915. Metge homeòpata, que, l'any 1890, era soci-fundador de l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica de B., que, ja en el segle XX, va presidir. Metge de la Creu Roja i del Cos Mèdic Municipal. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica», de la qual fou secretari de redacció i director. Traduí, del francès, el llibre del doctor Teste: *Cómo se vuelve uno homeópata*. Autor de: *La neurastenia y su tratamiento homeopático*.

(74, pàg. 51)

* **DESCATLLAR, Abraham.** — V. **ABRAHAM DESCATLLAR.**

* **DESCATLLAR, David.** — V. **DAVID DESCATLLAR.**

1.491. **DESCLERGES, Galcerán.** Doctor en Medicina, a la meitat del segle XVI, membre del Col·legi de Doctors de B.

(66, pàg. 197)

1.492. **DESCLERGUE, Nicolau.** Doctor en Astronomia i en Medicina, del començament del segle XVI, que exercí a Manresa. (91, pàg. 185)

* **DES PLA, Francesc.** — V. **FRANCESC DES PLA.**

* **DES PLA, Pere.** — V. **PERE DES PLA.**

1.493. **DESPLA, Simon Joan.** Professor de Medicina, a l'Estudi General de B., a la segona meitat del segle XVI.

(66, pàg. 199)

1.494. **DESPRAT i DE GAIOLA, Esteve.** N. a Sant Esteve d'En Bas (Garrotxa) can el 1788. Metge i polític. Fou pensionat per la Junta de Comerç de B. per a estudiar Ciències Naturals i Físiques a diversos estats europeus. Membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de B. D'idees liberals, però proteccionista en economia, fou elegit diputat per B. el 1820. Exiliat a Londres, el 1824, fou professor de calligrafia a l'Ateneo Español, es relacionà amb els medis socialistes anglesos i s'interessà per la doctrina dels utopistes. No s'acollí a l'amnistia del 1833.

(J. M. Ainaud i de Lasarte, 32, VI, pàg. 192)

* **DESPUJOL, Bernat.** — V. **BERNAT DESPUJOL.**

1.495. **DESVALL, Pau.** Barber-cirurgia reusenc, a la meitat del segle xv.

(64, pàg. 84)

* **DESVALL, Pere.** — V. **PERE DESVALL.**

1.496. **DEU i GRABOLEDA, Francesc d'A.** L'octubre del 1913, en una reunió de metges de la comarca d'Olot, va fer una conferència, parlant sobre *Grippe hipertèrmica* (Girona 1913).

1.497. **DEULANDER, Marià.** N. a Aiguaviva de Gironès, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779. També graduat a Osca, el mateix any. (309)

1.498. **DEVESA, Joan.** N. a Manlleu (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

1.499. **DEVESA i DESPRAT, Pere.** De la segona meitat del segle XVIII. N. a Manlleu, era fill del metge Joan Devesa, i gendre del metge de Vic, Joan Sunyer. L'any 1778, era batxiller d'Osca i es va doctorar l'any següent, a Oriola. (309)

- 1.500. **DEXEUS, Josep.** El 1884, llegí, a l'Acadèmia Mèdico-Farmacèutica, un discurs sobre *El desarrollo de las facultades intelectuales de los niños.* (59, I, pàg. 523)
- 1.501. **DEXEUS i FONT, Santiago.** N. a B. el 5-V-1897; m. a Sils (Selva) el 17-V-1973. Fill del metge Josep Dexeus i casat amb una Trias de Bes. Llicenciat, a B., el 1917, i doctorat el 1924. Col·laborà amb el doctor Josep Roig i Raventós, que l'introduí a la Maternitat de B. Professor adjunt, per oposició, de Tocologia, a la Facultat de Medicina de Saragossa (1927). Tocòleg de l'Institut de la Dona que Treballa. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Metge, per oposició, a la Maternitat de B. (1934), de la que va ser director (1949) fins a la seva jubilació (1967). L'any 1936, fou detingut pels milicians i alliberat gràcies al seu company doctor Teran, que era cònsol de Costa Rica a B. Poc després es passà a la zona franquista (1937). Ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina, el 1958, amb el discurs *Profilaxis fetal.* Col·laborà a les revistes «*Ars Médica*», «*Annals de Medicina*», «*Revista Médica de Barcelona*», «*Revista Española de Obstetricia y Ginecología*», «*Archivos de Medicina y Cirugía Españolas*», «*La Medicina Ibera*», «*Tokoginecología Práctica*», «*Medicina Clínica*», «*Clínica y Laboratorio*», «*Trazos*», «*Anales de Medicina y Cirugía*», i d'altres. El 1958, fundà i dirigí «*Progresos de Obstetricia y Ginecología*». Autor de: *Nocions de Maternologia* (B. 1928); *Tratado de Obstetricia* (B. 1949), en dos volums, i *Tratado de Ginecología* (B. 1970). (53, 1973, VIII, núm. 31)
- 1.502. **DEYA, Bartomeu.** Cirurgià i notari, nat a Menorca, que vivia al segle XVIII. Autor d'opuscles de caràcter jurídic i compilador dels privilegis de l'illa menorquina. (118, II, pàg. 86)
- 1.503. **DEZ PI, Bernat.** Vers l'any 1426, era cirurgià a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 239)
- * **DEZ PORTAL, Mosse.** — V. **MOSSE DEZ PORTAL.**
- 1.504. **DEZ PRATS.** Vers l'any 1339, exercia la Cirurgia a Lleida. (256, pàg. 202)
- 1.505. **DEZCOLL, Mestre P.** Mestre en Medicina, a B., que, l'any 1436, assistí la muller d'Alfons V. (38)
- * **DEZ FAR, Jaume.** V. **JAUME DEZ FAR.**
- * **DEZ SOLER, Pere.** — V. **PERE DEZ SOLER.**
- 1.506. **DÍAZ, Pedro.** Metge le Ferran I i d'Alfons V. (38, pàg. 76)
- 1.507. **DÍAZ, Ramon.** N. a Taradell (Osona), es graduà, a Cervera, l'any 1797. Al començament del segle XIX, signà un dictamen com a catedràtic de la Universitat de Cervera. Sembla ésser que ensenyava Anatomia. (241/49, I, pàg. 352)
- 1.508. **DIDAC.** Metge català al qual, l'any 1450, li fou atorgada, a Nàpols, una càtedra de Medicina, per Alfons V. (4, pàg. 86)
- * **DIEGO.** — V. **DIDAC.**
- 1.509. **DIEGO, Mestre.** Probablement era un jueu rodamón, que oferia els seus coneixements terapèutics a diversos personatges, entre d'altres al rei Ferran el Catòlic. (213, 1918, pàg. 229, cobertes)
- 1.510. **DIETA i SANS, Francesc.** N. a Sant Andreu de Llavaneres (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1775. (241)
- 1.511. **DILLET, Gerard.** N. a Caldes de Malavella (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. (309)
- 1.512. **DISOVALS, P.** «Físic», que, l'any 1355, era mestre a l'Escola de Gramàtica i Lògica, de Cervera. (311, pàg. 285)
- 1.513. **DOLADER, Joan.** N. a Tremp (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. També graduat a Osca, el 1796. Vers l'any 1798, exercia a B. (309)
- 1.514. **DOLADER, Josep.** N. a Salàs (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)
- 1.515. **DOLÇ ABNARRABÍ.** Del segle xv. Germà de Cresques Abiabar. El 1456, obtingué la llicència d'exercir. Es fixà a l'aljama de Saragossa, on assolí una gran fortuna. (32, V, pàg. 728)
- 1.516. **DOLCET i CARMEN, Manuel.** N. a B. el 17-X-1876; m. a B. el 9-XII-1964. Oftalmòleg de la Casa Provincial de Caritat de B. Membre corresponsal de l'Acadèmia de Medicina, des del 1919. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de: *Larva de mosca que alcanzó el tamaño de dos centímetros, desarrollada en el surco oculopalpebral externo de un niño de 17 meses* (B. 1905); *Enfermedades oculares que más comúnmente se observan en las Escuelas de Barcelona. Sus causas, medios especialmente profilácticos y curativos más adecuados* (B. 1906); *Con-*

sideraciones sobre tuberculosis del iris (B. 1910); *Higiene física. Higiene de la visión en las escuelas* (B. 1912); *De la retinitis brightica no gravídica* (B. 1916); *Nuestra experiencia personal sobre más de 300 casos de dacriocistitis tratados por la extirpación del saco lagrimal* (B. 1916), i *Tumor mixto de la glándula lagrimal orbitaria* (1921). (77, pàg. 159)

1.517. **DOLSA i RAMON, Lluís**. N. a Vilaseca de Solcina (Tarragonès) el 1851; m. a B. el 1909. Llicenciat, a B., el 1875. El mateix any, va ingressar a l'Institut Frenopàtic, que havia estat fundat pel seu pare (Dolsa i Ricard) i el doctor Llorach. Membre de la Reial Acadèmia i regidor de l'Ajuntament de B. (1899), quan era alcalde el doctor Robert. En higiene mental tingué tendències vitalistes. És per això que fou enemic científic de Rodríguez Morini, de l'escola de Giné. Autor de: *Concepto de la Degeneración y Responsabilidad legal de sus productos mentales* (B. 1895), i del discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia: *Conciencia individual y social* (1903).

1.518. **DOLSA i RICARD, Tomàs**. N. a La Canonja (Tarragonès) el 1816; m. a Cambrils (Baix Camp) el 1909. Cursà Medicina, a B., i es doctorà a Madrid. Viatjà per França, Itàlia, Alemanya, Bèlgica i Anglaterra. Vers l'any 1863, fundà, juntament amb el seu gendre Pau Llorach i Malet, l'Institut Frenopàtic de B. Els últims vint-i-tres anys de la seva vida els passà a Cambrils. Juntament amb Pau Llorach, és autor de: *Instituto Frenopático. Manicomio establecido en las Cortes de Sarriá* (B. 1874).

1.519. **DOMÈNEC CRIX**. De Nàpols. A la primera meitat del segle XIV, va estar al servei de l'infant Alfons, fill de Jaume II. També serví aquest últim. (4, pàg. 29)

1.920. **DOMÈNEC POLO**. Cirurgià i batxiller en Medicina, a Calaf, a les darreries del segle XIV. L'any 1400, era comissionat pel rei Martí per procedir contra metges, físics, cirurgians, apotecaris, fetillers i emmetzinadors, tant cristians com jueus, intrusos. (4, pàg. 113)

1.521. **DOMÈNECH, Antoni**. N. a Cervera) el 1785. Graduat a Cervera, l'any 1805, féu també estudis de Química i de Botànica. El 1808, dirigí, a Montserrat, un hospital militar durant la Guerra del Francès. Soci corresponent de l'Acadèmia de Medicina de B. (1836) i de la Societat d'Amics del País (1840). Catedràtic d'Agricultura a l'escola de la Junta de Comerç. Autor de: *Memoria sobre el estudio actual de la agri-*

cultura y la botánica (1842), i una: *Historia topográfica de Torroella de Montgrí* (1846). (Roger Aliet, 32, VI, pàg. 345)

1.522. **DOMÈNECH, Bernat**. Graduat, abans del 1697, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Exercí, a les Borges Blanques. El seu fill, Jaume Domènech, també exercí a la mateixa població i fou metge titular de Castellana, on assistí els empestats l'any 1722. (63, pàg. 55)

1.523. **DOMÈNECH, Francesc**. N. a Camprodon (Ripollès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. També graduat a Osca, el 1797. (309)

1.524. **DOMÈNECH, F.** Del començament del segle XX. Director de les revistes «El Eco de la Práctica» (1903) i «Higiene, Fuerza y Belleza» (1916).

1.525. **DOMÈNECH, Ignasi**. De la primera meitat del segle XIX. Probablement, exercia a B. Autor dels treballs: *Consideraciones sobre la ictericia*, presentat a la Reial Acadèmia entre els anys 1832 i 1835, i *Memoria sobre el tratamiento moral e higiénico de la locura, con un proyecto para la construcción de un gran hospital general extramuros de la ciudad* (1848). (59, I, pàg. 526)

1.526. **DOMÈNECH, Josep**. L'any 1820, era metge titular de Manresa. (91, pàg. 182)

1.526. **DOMÈNECH, Miquel Joan**. N. a Barbens (Urgell) vers el 1590. L'any 1608, consta com a estudiant de Medicina a la Universitat de Lleida. Era parent del bisbe de Lleida, Carles Domènech. Fou metge rural. (6, pàg. 410)

1.528. **DOMÈNECH i ALSINA, Francesc**. N. a B. el 24-XII-1901; m. a Poboleda (Priorat) el 6-IX-1961. Cursà Medicina a B., on es va llicenciar, l'any 1924. El 1927, es va doctorar, a Madrid, amb la tesi: *Estudio experimental y clínico de la anestesia raquídea sobre la motilidad intestinal*. Va fer dues oposicions a càtedra de Cirurgia, una d'elles amb dos vots, i que va quedar deserta. Professor auxiliar a la càtedra d'Antoni Trias i Pujol. Va ésser un dels iniciadors, entre nosaltres, de la Cirurgia experimental a l'Institut de Fisiologia, amb August Pi i Sunyer. Professor a la Universitat Autònoma. Després de la guerra es quedà a l'interior. Cap d'un servei municipal barceloní. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana, i

va presentar, en el VIII, la ponència *Fisiopatologia dels estats de shoock*. Col·laborà a «La Medicina Catalana», «Revista de Cirurgia de Barcelona», «La Presse Médicale», «Revista Médica de Barcelona», «Jour. Chirurgie», «Annals de Medicina», «Archivos de Medicina y Cirugía», «Ars Medica», «Jour. Physial», «Arch. Intern. Physiol.» i «Medicina Española». Autor de: *Clinica y terapèutica quirúrgica de urgencia* (B. 1937), juntament amb Manuel Corachan; *Tratamiento pre y postoperatorio* (B. 1945), juntament amb Jaume Pi i Figueras; *Diagnóstico y terapèutica quirúrgica de urgencia* (B. 1947); *Exploración clínica en cirugía de urgencia* (B. 1953), juntament amb F. Manchón, A. Modolell i R. Ortega; *Tratamiento de las fracturas* (B. 1956), juntament amb A. Alier Ochoa. (99)

1.529. DOMÈNECH i AMAYA, Pere Francesc. De les darreries del segle XVIII. Estudià Medicina, a B. Metge titular de Santa Maria (?). Creia en l'eficàcia de la música en la terapèutica d'algunes malalties. S'ha dit que en un suplement de la «Gaceta de Bayona» publicà el resum d'una memòria que tenia per objecte descobrir l'embaràs mitjançant l'estudi del pols. Autor de: *Memoria médico-práctica, sobre que los riesgos y chorros de agua pura y fría en la cabeza son el remedio de la insolación* (Madrid 1794), i *Observaciones de un picado por la tarántula* (B. 1798), que es publicà a les «Memorias de la Real Academia Médico Práctica». (59, I, pàg. 527/50, IV, pàg. 499)

1.530. DOMÈNECH i MARANGES, Francesc. N. a B. el 13-V-1820; m. a B. el 1904. Llicenciat en Farmàcia, a dinou anys, es va doctorar en Farmàcia, el 1842. Catedràtic de Química a la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts. de la qual, més tard, fou president. El 1852, donà un curs sobre l'aplicació de l'electricitat per a la producció de la llum. El 1854, era catedràtic auxiliar a la Facultat de Farmàcia. El 1864, era doctor en Medicina. Fou el primer, a B., a produir llum elèctrica, l'any 1866. Auxiliar de la càtedra de Medicina Legal de la Facultat de Medicina de B. Fou un dels introductors de l'Homeopatia als Països Catalans. El 1847, va fundar i dirigir la revista «Enciclografia de Industria, Artes y Oficios». Codirector de «La Abeja Médica-Española» (1846). i redactor d'«El Compilador Médico» (1865). És autor de: *Memoria sobre el dorado y plateado por medio del galvanismo* (B. 1847); *Memoria relativa a demostrar un*

proceder alcalimétrico por medio del sulfhidrato barítico (1847); *Tratado elemental de Química industrial* (B. 1850); *Observaciones acerca de los equivalentes químicos de los cuerpos simples* (1849); *Nota para servir a la historia del fósforo, azufre, etc.* (1851); *Apuntes acerca de la aplicación industrial de las corrientes eléctricas* (1852); *Memoria sobre la obtención del plomo para ensayos de soplete en la determinación de la plata* (1854); *Aplicación de la Química a la fisiología animal y vegetal* (1855); *Memoria sobre los vinos y sus principales sofisticaciones* (1856); *Memoria sobre las aplicaciones de algunas de las principales pilas galvánicas empleadas* (1858); *Observaciones sobre los caoutchoucs o goma elástica* (1860); *Extractos de ciencias físico-químicas sobre el descubrimiento de M. Brusen sobre el análisis espectral* (1861); *Apuntes para la historia de los metales cesio, rubidio y talio* (1863); *Memoria sobre la acción fisiológica de los alimentos* (1869); *Memoria sobre las ptomainas o alcaloides cadavéricos* (1879), i *El análisis higiénico del agua potable de Moncada que abastece a esta capital* (1884). (59, I, pàg. 525)

1.531. DOMÈNECH i MARTÍNEZ, Joan. De les darreries del segle XIX i el començament del XX. Tenia, al carrer Girona, 103 de B., una «Academia de Matronas», on es donaven cursos especials per a practicants i llevadores, en els quals col·laboraven professors de la Facultat de Medicina. Es va casar amb la llevadora, de Puigcerdà, Concepció Pérez i Tomàs. Dirigió la revista «El Eco de las Matronas» (1893), fundada per ell. El 1898 s'iniciava la segona època d'aquesta revista. (7)

1.532. DOMÈNECH i MOR, Jaume. N. a les Borges Blanques (Garrigues) el 12-V-1750. Fill del metge Bernat Domènech. Batxiller, a Ossa, el 19 de maig de 1776, també feu estudis en el Reial Col·legi de Cirurgia de B. (24)

1.533. DOMENGE i ROSSELLÓ, Sebastià. N. a Manacor el 1839; m. a Ciutat de Mallorca el 28-II-1919. Llicenciat a B., el 1861. Metge forense, a Manacor. Després s'establí a Ciutat de Mallorca, on cultivà l'Oftalmologia. L'any 1879, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat, de la qual va ser president: 1900-1901. També presidí el Col·legi Mèdic Farmacèutic i el Col·legi Oficial de Metges. Milità en el partit liberal. Diputat provincial i governador Civil, interí. Col·laborà a la «Revista Balear de Ciències Mèdicas». Autor de: *La*

anatomía microscópica del ojo es la base en la que descansa la Oftalmología Moderna (1879); *Las ventajas que ha reportado y viene reportando a la ciencia, la aplicación del Microscopio* (1886), i *Sobre el empleo del sublimado en Oftalmología; varios casos prácticos* (1899).

(111, pàgs. 33-34)

* **DOMINGO, Bartomeu.** — **V. BARTOMEU DOMINGO.**

1.534. **DOMINGO, Francesc.** L'any 1564, era un candidat a la càtedra de Teòrica de l'Estudi General de B. Sembla que amb anterioritat ja l'havia regentat. Fins a l'any 1587 consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. L'any 1581, era conseller de l'Ajuntament de B. (66, pàg. 191/243, I, pàg. 163)

1.535. **DOMINGO, Llorenç.** Metge de Vila-rodona (Alt Camp), a la primera meitat del segle XIX. Autor d'una *Memoria sobre una epidemia de calenturas intermitentes que reinó en Vilarrodona* (1841). (Diario de Barcelona, 1-III-1841, pàg. 950)

1.536. **DOMINGO i SANJUAN, Pere.** N. a Tarragona el 1896; m. a B. l'1-VIII-1979. Germà del polític Marcellí Domingo. Féu la llicenciatura a B. L'any 1917, ingressà al Laboratori Municipal, on col·laborà amb Ramon Turró. Doctorat, l'any 1920, cinc anys més tard era professor adjunt d'Higiene a la càtedra del professor Salvat i Navarro. Participà a la Lluita Antipalúdica que portà a cap la Mancomunitat i col·laborà amb el Servei d'Assistència Social del Tuberculós que dirigí el doctor Lluís Sayé. L'any 1926, era secretari de la Societat Catalana de Biologia i durant el bienni 1930-1932, en fou president. També el 1932, era cap dels Serveis Intercomarcals de la Generalitat, i el mateix any ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs: *Els elements d'acció específica en la immunitat adquirida*, que fou contestat per González Juan. L'any 1933, era professor agregat de Microbiologia i Parasitologia, de la Universitat Autònoma. Director del Laboratori Municipal d'Higiene, l'any 1935. Unes setmanes després d'esclatar la guerra, va deixar Catalunya, i passà a Cuba. Allí treballà al Laboratori Nacional, secció de febre tifoide, d'on fou professor i, més tard, director. Passà després a l'Institut Finlay, com a professor de Microbiologia i contribuí a crear l'Institut Nacional del B.C.G., que havia de dirigir. Expert en Tuberculosi per la O.M.S. L'any 1962, retornà a Catalunya, i rea-

litzà la Societat Catalana de Biologia, de la qual havia d'ésser president un altre cop, durant els anys 1967-1969. President de l'Institut d'Estudis Catalans, des del 1970 fins al 1978. L'any 1971, era president de la Reial Acadèmia de Medicina de B.; on reorganitzà la seva malmesa biblioteca i estimulà notablement les activitats d'aquell centre. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà en treballs de la Societat Catalana de Biologia (que, a l'època franquista, l'any 1963, gràcies a ell, va publicar el volum XVIII reprinted la seva edició); també a la «Revista Médica de Barcelona», «Monografies Mèdiques», «Revista Veterinària de España», «La Publicitat» (on, el 31-III-1935, va publicar un article sobre el doctor Ferran), «Anales de Medicina y Cirugía». Autor de: *Turró, hombre de ciencia mediterráneo* (B. 1970).

1.537. **DOMÍNGUEZ, Joan.** Mestre en Arts i batxiller en Medicina, resident a Cervera, el 1445. Era mestre a l'Escola de Gramàtica i Lògica, de Cervera. (6, pàg. 411)

1.538. **DONADIU, Agustí.** Autor del fulletó *Tumores fibrosos intrauterinos* (B. 1875). (59, I, pàg. 527)

* **DORDAS, Joan.** — **V. JOAN DORDAS.**

1.539. **DORIA, Marià.** De la primera meitat del segle XIX. Autor d'unes *Observaciones acerca de los efectos que han causado en algunos enfermos que he dirigido a los Baños de Nuestra Señora de Caldes de Bohí* (B. 1832). (122, pàg. 56)

1.540. **DORRIUS, Josep.** Cirurgià que exercia, a Mataró, cap al 1650. (67)

1.541. **DO YCRACH.** Físic jueu del segle XIV. (9, pàg. 29)

1.542. **DOUAI, Ricard de.** Barber-cirurgià francès, que, al segle XV, vivia a B. (4, pàg. 118)

1.543. **DRAPER i PLANTADA, Miquel.** El 1845, era degà de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 238)

1.544. **DRUMENT i MILLET, Joan.** N. a B. el 28-XI-1798; m. a Madrid el 6-II-1863. Cursà Filosofia al Seminari de B., on es graduà d'aquesta disciplina, el 1814. Batxiller de Cirurgia Mèdica, el 1818. Llicenciat en Medicina, el 1821. Durant l'epidèmia del 1821, exercí la professió en el llazeret de la Virreina i a l'Hospital del convent de Sant Jeroni. Sol·licità, el 1835, anar a l'estranger per a estudiar el còlera, i el govern li negà el seu concurs, però per

compte propi va visitar els principals hospitals de França. A Madrid, ocupà diversos càrrecs públics i acadèmics, Catedràtic, Obstetra reial i president de l'Acadèmia. Col·laborà a «El Siglo Médico». Deixà manuscrita la traducció que havia fet de l'aplicació de la doctrina fisiològica a la Cirurgia, de Begin (1827), que es conservava a la Biblioteca-Museu Balaguer. Publicà: *Memoria sobre el cólera-morbo, según observaciones escrupulosamente hechas en Francia y Portugal* (B. 1834), i una *Patología Médica* (1850). De formació vitalista, Drument col·laborà en el treball *Defensa de Hipócrates* (Madrid 1859).

(59, I, pàg. 536)

1.545. **DUART, Josep.** N a Sort (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1785. (309)

1.546. **DUCH i BASILS, Josep.** N. a Vic (Osona) el 1817; m. a B. el 1878. Fill de metge, cursà Medicina a B. Establert a Centelles, hi va romandre uns vint-i-vuit anys. Cultivà especialment la Tocologia. Després exercí durant vuit anys, a B. Col·laborà a «La España Médica», «El Compilador Médico» (1865), «La Independencia Médica» (1869), «Revista de Ciencias Médicas» (1875) i «Enciclopedia Médico Farmacéutica» (1877). Autor dels treballs: *De la versión podálica y de los casos de distocia que reclaman dicha operación* (B. 1861) i *Tratado práctico para comadronas* (B. 1876). El doctor Faustí Curós i Alcántara va escriure, per l'Acadèmia Médico Farmacéutica, la necrologia de Duch i Basils. (100)

1.547. **DURAN, Antoni.** N. a Figueres (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. Era batxiller en Medicina, a Osca, el 1794. (241/309)

1.548. **DURAN, Eduard.** N. a Campdevànol (Ripollès) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. (309)

1.549. **DURAN, Francesc.** Cirurgià de l'Hospital de Jesús, a extramurs de B., que, el 1695, va fer oposicions a una plaça a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 241)

1.550. **DURAN, Francesc.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. Fou metge-cirurgià i exercí a B. És declarat partidari de la inoculació antivariòlica, de braç a braç. (309)

1.551. **DURAN, Gabriel.** Batxiller en Medicina, que assistí en una reunió dels mestres i batxillers de l'Estudi de Medicina de B., l'any 1453. (4, pàg. 273)

1.552. **DURAN, Joan.** Exercí a B., a la primera meitat del segle XIX. Juntament amb el també metge-cirurgià Josep Franquesa, propagà la pràctica de la vacunació. Soci titular resident de la Societat Médica d'Emulació. Vocal de la comissió interina formada a B. en pro de l'«Emanipación Médica». Va escriure: *Resumen de Materia Médica Interna*, que va merèixer un virulent comentari del diari «El Constitucional» (14-IX-1839), en el qual acusava Duran d'haver fet un vulgar plagiat de la *Matèria mèdica* d'en Foix.

1.553. **DURAN, Josep.** N. a Llançà (Alt Empordà) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1784. (309)

1.554. **DURAN, Marià.** Del Cos Mèdic Municipal de B., a les darreries del segle XIX. Va escriure unes *Nociones de Fisiología* (B. 1888). (59, I, pàg. 538)

1.555. **DURAN, Pere.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1628. (309)

1.556. **DURAN, Pere.** De la meitat del segle XVII. N. a Vilafranca del Penedès, es va doctorar l'11-XII-1685. Cinc anys després, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. Arribà a catedràtic. (66, pàg. 197)

1.557. **DURAN, Simon.** Rabí i metge jueu, n. a B., l'any 1361. El 1423, va escriure *Examen crítico de la Ley de Mahoma*.

1.558 **DURAN i ALSINA, Manuel.** N. a Ripoll (Ripollès); m. a B. el 1841. Graduat, a Cervera, l'any 1787. Doctor en Medicina per la Universitat de Cervera. Metge cirurgià de la Reial Cambra. Primer metge de la Casa de Caritat de B. Propagador de la vacuna. Membre de la Reial Acadèmia, des del 1801. Fou de Sanitat Militar. Subinspector d'epidèmies, el 1809, per a observar les febres del delta del Llobregat. Metge del llatzaret de Sant Jeroni i de l'hospital del Seminari, el 1821. El 1831, va renunciar al càrrec de metge major de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Autor de *Algunas reflexiones y observaciones que he tenido ocasión de hacer desde que la vacuna fue introducida por este Principado, en España* (1834).

1.569. **DURAN i ARROM, Domènec.** N. a B. el 20-VIII-1885; m. a B. el 4-VI-1935. Cursà Medicina, a B., on es llicencià, l'any 1905. Després d'ésser professor ajudant de Classes pràctiques a la Facultat, es va doctorar a Madrid, l'any 1911, amb la tesi *Trastornos de la estática abdominal*. Sem-

pre exercí a B., a excepció dels començaments a l'àmbit rural. Vers l'any 1914, inicià la seva tasca en el camp de la cardiologia, en la qual va ésser un dels peoners en la Medicina catalana. Membre de l'Institut Mèdico-Farmacèutic, va publicar les memòries d'aquest els anys 1915, 1916 i 1917. L'any 1922, juntament amb els doctors Rosell i Marimon, va fundar l'Institut de Medicina Pràctica, al carrer d'Astúries, 89. El mateix any va sortir, i ell va dirigir fins al 1953, els «Archivos de las Enfermedades del Corazón y Vasos», i, el 1924, fundà els «Archivos del Instituto de Medicina Práctica». Participà en el II i III Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a les revistes: «Anals de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya»; «Revista de Medicina y Cirugía»; «Revista de Ciencias Médicas»; «Bios»; «La Tribuna Médica»; «Revista de Higiene y Tuberculosis», de València; «Vida Médica», de Madrid; «Gaceta Médica Asturiana»; «Jerez Médico»; «El Sol», de Madrid, febrer 1933; «Galicia Clínica»; «La Medicina Ibera», de Madrid; «Clínica y Laboratorio», de Saragossa; «Higia», i «Archivos de Radiología y Electrología Médicas». Autor de *La lepra anestésica. Los grandes subgrupos* (1915); *Clinica y Terapéutica de las aortitis; arterosclerosis y ateroma* (B. 1918), prologat per M. Vallejo Lobón; *Preceptiva de vasos y corazón* (B. 1920), prologat per A. Martínez Vargas i amb la col·laboració de F. Daltabuit i Andreu; *Tratado de patología y clínica circulatoria* (1927); *Lecciones de ampliación de estudios de medicina para practicantes; patología circulatoria* (1930); *El sistema circulatorio en las distintas especies animales* (1930), juntament amb el doctor Amell; *Cardiopatías distróficas y esclerosis cardiovasculares* (1931); *Enfermedades de las coronarias* (1936); *Terapéutica de la hipertensión arterial* (1943); *El esfuerzo físico en patología circulatoria de las profesiones* (Saragossa 1946); *Propedéutica de Patología Circulatoria en las profesiones* (1946), i *El corazón. Medicaciones de un cardiólogo* (1949). (82)

1.560. **DURAN DE CORTALI.** Probablement fou metge a Figueres a finals del segle XIV. Era jueu. (1, pàg. 493/117)

1.561. **DURAN i BONET, Francesc.** N. a Terrassa (Vallès Occidental) el 1909; m. el 1971. Cursà Medicina, a B., i es doctorà, a Madrid. Estudià la música popular catalana. (53, 1972, II, núm. 13)

1.562. **DURAN DE CRUILLES.** Mestre en Medicina, a la segona meitat del segle XIV. (4, pàg. 268)

1.563. **DURAN i JORDA, Frederic.** N. a B. el 25-IV-1905; m. a Manchester el 30-III-1957. Fill d'un comerciant. Llicenciat a B. el 1928. Treballà a l'Institut de Maternologia de B. Estudià les tècniques de transfusió de sang. Aleshores, l'únic mètode emprat era el directe: braç-braç. Hi havia dificultats de tota mena. Al començament dels anys trenta, el professor rus Judine utilitzà el citrat sòdic per a evitar la coagulació de la sang, que extreia dels cadàvers. En començar la guerra civil (1936-1939), es va veure la necessitat de fer transfusions de sang a gran escala. En començar la guerra cada partit polític disposava d'instal·lacions mèdiques pròpies. Duran, en un principi, treballava a l'Hospital del P. S. U. C. (instal·lat al recinte de l'Exposició Universal). Més tard, hi va haver una unificació de la Sanitat Militar. Duran organitzà els serveis de transfusió de sang en el camp republicà. Inicià els seus treballs l'agost del 1936. El setembre següent es portaven, per primera vegada, set litres de sang al front d'Aragó. El Servei de Transfusió de Sang de B., dirigit per Duran, era una organització particular del P. S. U. C. El 9 de juliol de 1937, una circular publicada al «Diari Oficial» creava els Serveis de Transfusió de Sang, a l'exèrcit. Gràcies als suggeriments del doctor Dutrem i de la doctora Palma, Duran en va ésser nomenat el cap (V. «Revista de Sanidad de Guerra», 1937, pàg. 307). Així, va ser nomenat cap del laboratori de l'Institut Frenopàtic de B. i dirigí l'hospital núm. 18 del P. S. U. C. Allí recollí, tipificà, conservà i transportà sang al front. Gràcies a Duran, es descobrí un mètode de conservació de la sang. Per ordre de la Generalitat, el doctor Duran va passar a dirigir al laboratori del Servei de Sanitat militar (carrer de Mallorca, 216, entre Balmes i Granados), on es van centralitzar els serveis de transfusions. Emprava el citrat sòdic en solució del 4 per cent. Es conservava a la nevera a 1°C. El transport es feia en vehicles equipats de cambres frigorífiques. La durada era de divuit dies. L'any 1939, passant per Amer, va sortir cap a l'exili. Es traslladà a Anglaterra, a petició de la Missió mèdica d'aquell país. Fou cap dels departaments de Patologia del Booth Hall Children's Hospital i del Marshall Hospital de Manchester. Allí, investigà l'origen dels glòbuls roigs, i l'epiteli de la mucosa gàstrica. En viatges turístics pogué tornar a Catalunya, des de l'any 1950. Juntament amb Darder i Rodés, féu un estudi sobre el factor pollínic de l'aire de B., en relació amb les al·lèrgies respiratòries. Col·laborà a «ORTO» (revis-

ta lliure pensadora), «The Lancet» i altres revistes. Autor de: *Anàlisi i tècnica coprològica* (B. 1931); *Anàlisi i tècnica exploratòria de la glàndula hepàtica* (B. 1934); *The Service of blood transfusion at the front*, i *Histopatologia d'una nova capa d'epiteli semiescamós pla que cobreix les mucoses digestives* (B. 1947). (V. la seva foto a «Trellall», del 21-XI-1936).

(«La Vanguardia», del 26-XI-1976, pàg. 49/«Avui», del 30-III-1977, pàg. 9)

1.564. **DURAN i OBIOLS, Raimon.** N. a B. el 19-XII-1792; m. a B. el 20-VI-1858. Fill del metge Manuel Duran i Alsina. Cursà Medicina a la Universitat de Cervera, on es va doctorar el 1819. Estudià Cirurgia al Col·legi de B. El 1819, va fer oposicions a «metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B., del qual va ser «metge major». Membre de la Reial Acadèmia. Un any abans de morir Salvà i Campillo (1828), el substituï a la càtedra. Auxiliar de Pere Castelló i metge de cambra de Ferran VII, el qual va assistir en la seva malaltia del 1832. Secretari de correspondència del «Periódico de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña» (1821). En aquesta revista, hi publicà una clau topogràfica que proposava com a model a tots els metges del Principat. En la confecció d'aquesta clau intervingueren també Feliu Janer, Joan López i Pere Vieta. Hi té també altres articles, com *Influjo de las artes en el hombre* i *Artículo filosófico-médico acerca del contagio de la calentura en esta capital durante los cinco últimos meses del año pasado*, referint-se a la del 1821. Considerava que l'epidèmia era autòctona i no contagiosa. És també autor d'un discurs inaugural de la càtedra de Clínica Mèdica, llegit l'1 de desembre de 1826; d'un *Elogio histórico del Dr. D. Buenaventura Sauch* (B. 1825), i una *Historia de la enfermedad que padeció S. M. el rey D. Fernando VII durante la jornada de San Ildefonso en el año 1832*. El 1846, es va imprimir un discurs seu, on assenyalava els perjudicis per a la salut pública de B., l'acumulació de fàbriques i l'augment de gasos i vapors en la seva atmosfera. El 1866, el doctor Emili Pi i Molist va escriure l'elogi històric del doctor Duran.

(59, I, pàg. 541)

1.565. **DURAN ONIS.** Cap a l'any 1395, exercia la Medicina a B. (117)

1.566. **DURAN i REYNALS, Francesc.** N. a B. el 5-XII-1899; m. a New Haven (Connecticut, E.U.A.) el 27-III-1958. Descendent

de Raimon Duran i Obiols. Cursà tots els estudis a B. Llicenciat, el 1925. Amic i col·laborador de Ramon Turró, obtingué una plaça d'assistent al Laboratori Municipal de B. Alumne intern del Laboratori de l'Institut de Fisiologia, que dirigien August Pi i Sunyer i Jesús Bellido. El 1919, va presentar, a la Societat Catalana de Biologia, el seu primer treball: *Anafilàxia i embaràs*. El 1920, en col·laboració amb Pere Domingo i Sanjuan, va escriure *Las inyecciones cardiacas en el cobaya y su técnica, Influencia del lugar de administración de la dosis desencadenante en el ataque anafiláctico*. Durant els anys 1921, 1922 i 1923 va estar a la guerra d'Àfrica. Recent llicenciat (1925), passà a París i ingressà pensionat a l'Institut Pasteur. Al cap d'un any, va obtenir una altra pensió per l'Institut Rockefeller de Nova York, on aïllà el factor T o hialuronidasa o factor de difusió. Des del 1927, era membre de plantilla de l'Institut Rockefeller, el qual representà a diversos congressos. Doctor Honoris Causa del Hahnemann Medical College, de Filadèlfia, i professor auxiliar de la Universitat de Yale (E. U. A. 1952) i, més tard, *lecturer*. L'any 1936, tenia la intenció d'instituir a B., amb l'ajut econòmic de la família Roviralta, un centre d'investigació. Així, retornà a Catalunya, el juny del 1936, però al cap de pocs dies va esclatar la guerra civil i retornà als Estats Units, on va reingressar a l'Institut Rockefeller. En morir, investigava la relació entre els virus i les neoplàsies. Col·laborà a «Trellalls de la Societat Catalana de Biologia», «Revista Mèdica de Barcelona», «La Medicina Catalana», «The American Journal of Medicina», i d'altres. Autor de molts treballs, entre els quals destaquem: *Introducció a l'estudi del càncer*, en dos volums. (V. de Stanley-Casals-Oro i Segura: *Virus y càncer. Homenaje al doctor Duran-Reynals* (B. 1971). (V. «La Vanguardia», del 3-VI-1971)

1.567. **DURAN i TRINCHERIA, Joaquim.** Es llicencià, el 1880. Havia estat practcant de la Casa Provincial de Caritat de B. i de l'Asil Naval Espanyol. El 1893, va ingressar a la Reial Acadèmia. Condicionà el seu suport a la col·legiació mèdica, a la voluntarietat d'aquesta. L'aliança amb l'Administració de l'Hospital de la Santa Creu, de B., el porta a oposar-se a la construcció de la nova Facultat. Codirector de la «Revista de Ciencias Médicas», a partir del 1890, quedà sol en la direcció en morir Soler i Buscallà. El 1899, demanà una Universitat catalana (V. «Revista de Ciencias Médicas», del 25-II-1899).

Autor de: *Higiene de la educació* (B. 1893), com a discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia; *Pro Pàtria* (B. 1894), i el discurs inaugural *Evolución de la Medicina en el siglo XIX* (B. 1901).

1.568. **DURAN i VENTOSA, Manuel.** N. l'1-V-1862; m. a B. el 18-V-1909. Fill de l'advocat Manuel Duran i Bas, i nét del metge Raimon Duran i Obiols. Cursà Medicina, a B., i es doctorà a Madrid. El 1886, va anar a París, on fou deixeble de Charcot, a la Salpêtrière. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona». (7)

* **DURBAN, Pere.** — V. **PERE DURBAN.**

1.569. **DURICH i ESPUNEZ, Joan.** De la segona meitat del segle XIX i del començament del XX. Exercia a Vilanova de Meià (Noguera). Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a la «Revista de Medicina, Cirugía y Farmacia» (1887). Autor de *Catarro del cuello uterino en las prostitutas*. (77, pàg. 162)

1.570. **DUSAC, Pere.** N. a Anjou, era destil·lador d'ofici i el 18 de maig de 1620, sol·licità llicència del protometge de Catalunya per a exercir l'art d'*arnistae* i per a curar les hèrnies.

(28, 1973, V, núm. 24, pàgs. 14-16)

E

* **EFODI.** — V. **PROFIAT DURAN.**

1.571. **EGEA i XURIGUER, Antoni.** N. a Vilanova de Meià (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)

* **EGIDIO, Bernat.** — V. **BERNAT EGI-DIO.**

* **EIMERICH, Pere.** — V. **PERE EIME-RICH.**

* **EIMERICH, Ramon.** — V. **RAMON EIMERICH**

1.572. **ELIAS, Guillem.** Cirurgià, que, l'anv 1666, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 167)

1.573. **ELIAS DE MOLINS, Ramon.** N. a B. el 1853. El 1882, era metge de l'Asil Naval Espanvol i el 1885, metge supernumerari de l'Hospital Municipal de Gràcia. Membre de l'Acadèmia Mèdico-Farmacèutica de B. Col·laborà a la revista «La Enciclopedia» (1888), de la qual fou copropietari. Dintre la «Biblioteca Sinòptica Mèdica», publicà, en col·laboració de Rosend Klein: *Zoologia, Patologia general y anatomia patològica i Terapèutica farmacològica. fórmulas magistrales y arte de receta.* Ell sol, hi publicà els cursos primer i segon de l'*Anatomia Descriptiva.* El 1889, començà a publicar, a «La Enciclopedia», el seu *Diccionario de aguas minero-medicinales de España y del Extranjero.* És autor de la majoria de les biografies de metges i farmacèutics publicades en el «Diccionario...», del seu germà. És, a més, autor de les obres següents: *Tratado de*

Medicina rural (B. 1884); *Tratado de Patología rural* (B. 1885), i *Manual para el reconocimiento de quintos* (B. 1888). (59, I, pàg. 552)

1.574. **ELIAS i PRADELL, Josep.** N. a Tordera (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)

* **ELIES CRESQUES.** — V. **CRESQUES, Mestre.**

* **EMBRI, Nadal.** — V. **NADAL EMBRI.**

1.575. **ENOCH, Mestre.** «Metge de física del rei de Navarra», que, el 1338, passà a ser-ho del rei d'Aragó i el 1341, de la reina. (4, pàg. 117)

1.576. **ENRICH, Onofre.** L'anv 1566, va fer oposicions, a B., a una càtedra de Medicina: Cadira segona de l'Estudi General. (66, pàg. 192)

1.577. **ENRIC «CONSTANCIUS».** Metge jueu castellà del segle XIV, que, el 1321, sol·licità a Jaume II permís per a quedar-se a B. amb la seva muller. Era de Bur-gos. (4, pàg. 117)

1.578. **ENRIC DE MONTDOR, Mestre.** Metge que exercia, a Manresa, vers l'any 1342. (8, pàg. 97)

1.579. **ENRIC TEUTONIC.** Físic o metge, de pàtria alemanya, que exercí, a B., en el primer terç del segle XIV. Cap al 1311, era professor de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (4, pàg. 118)

- 1.580. **ENSENAT i RAPALS, Josep. M.** el III-1880. Metge mallorquí, que l'any 1856, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, de la qual va ser secretari. L'any 1872, va fer el discurs inaugural de curs en aquella entitat, amb el tema *Causas de las enfermedades morales*. Autor de: *Propiedades de las sustancias alimentarias* (1856); *La importancia de los sistemas médicos* (1867), i *Historia de la fiebre amarilla que padeció Palma en 1870* (Palma de Mallorca 1871). (20)
- 1.581. **ENVEJA, Bernat.** Exercia la Medicina, a B., cap al 1650. Professor en el Col·legi de Medicina de B. (123, 1914, juliol)
- 1.582. **EPHRAIM.** Metge jueu, que, en el segle XIV, exercia al Camp de Tarragona (38, pàg. 52)
- 1.583. **BREU, Mateu.** Cirurgià, que l'any 1703, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 169)
- * **FRMENGOL BLASI. — V. ARMENGOL BLASI.**
- 1.584. **FRMESINDO, Mestre.** Metge d'Alfons III i de Jaume II. (38, pàg. 75)
- 1.585. **EROLFS, Joan.** N. a Sant Llorenç de Morunys (Solsonès), es va graduar, a Cervera, l'any 1777. (241)
- 1.586. **ESCAFI, Tomàs.** Cirurgià mallorquí, de la meitat del segle XIX. Secretari del Govern de la junta de l'Acadèmia Quirúrgica Mallorquina. Autor de: *Discurso del cirujano D. Tomás Escafi en la sesión aniversario primero de la Academia Quirúrgica Mallorquina* (Madrid 1848), i *Discurso leído a nombre de la Junta Directiva por el secretario D. Tomás Escafi (en la sesión pública de ocho de septiembre de 1850. Aniversario tercero de la Academia Quirúrgica Mallorquina)* (Palma 1850). (77, pàg. 163)
- 1.587. **ESCAFI i VIDAL, Domènec.** N. a Ciutat de Mallorca el 1841; m. a Ciutat de Mallorca el 29-XII-1915. Llicenciat, a B., ingressà, l'any 1874, a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, de la qual va ser secretari. Exercí de metge forense. L'any 1888 era president de l'Institut Balear de Vacunació directa. Treballà en la Topografia Mèdica de Ciutat. Autor de: *La capacidad legal de los sordomudos* (1875); *Los baños de S. Juan de Campos* (1876); *La Medicina es una ciencia positiva* (Palma de Mallorca 1876); *Qué importancia científica y práctica tiene el hecho de ligar una vena en lugar de una arteria* (1878); *La viruela en Palma* (1882); *Las causas del dengue en el Hospital Provincial* (1890); *Historia de un caso de difteria tratado con sueroterapia* (1895); *Profilaxis de la vacuna* (Palma de Mallorca 1896), i *Apuntes sobre la catástrofe del Revellín de San Fernando, en lo que atañe a las ciencias médicas* (Palma de Mallorca 1897). (20/111, pàgs. 35-36)
- 1.588. **ESCALAS i ADROVER, Jaume.** N. a Santanyi el 1847; m. a Ciutat de Mallorca el 14-III-1929. Cursà Medicina, a B., on es llicencià i es doctorà, l'any 1869. Director de l'Hospital Provincial de Ciutat, durant molts anys. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, de la qual va ser president, l'any 1904. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas Balear». Amb la col·laboració de Josep Ensenat i Rapals, va escriure *Historia de la fiebre amarilla que se padeció en Palma de Mallorca, en 1870* (Palma de Mallorca 1871). Autor de: *Consideraciones históricas sobre las epidemias ocurridas en la Isla de Mallorca de peste bubónica, desde lejanos tiempos y con especialidad sobre la de 1820* (Palma de Mallorca 1880); *Un caso grave de difteria* (1896); *Tres epidemias de fiebre amarilla en Palma, durante el siglo XIX* (Palma de Mallorca 1900), i *La fiebre amarilla en Palma en el presente siglo* (Palma de Mallorca 1900).
- 1.589. **ESCALAS PALMER, Miquel.** De les darreries del segle XIX. Autor de *Caso práctico de medicina legal*. (20)
- 1.590. **ESCALAS i REAL, Jaume.** Fill del metge Jaume Escalas i Adrover. L'any 1940, va ingressar a la Reial Acadèmia de Ciutat, amb el discurs *La asistencia psiquiátrica en España*. En aquell centre hi va fer els discursos inaugurals de curs del 1949: *Nuestra conducta ante los problemas biológicos* i el del 1969: *Epidemiología histórica de Mallorca* (Palma 1969). Dirigí el manicomi provincial de Balears i col·laborà a la «Revista Balear de Medicina». Autor de: *La asistencia psiquiátrica en Baleares: 1935-1945* (Palma Mallorca, 1947), i *La asistencia psiquiátrica en Baleares. La Clínica Mental de Jesús: 1946-1961* (Palma de Mallorca, 1963). (20)
- 1.591. **ESCALONS.** Cap al 1557, ensenyava Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 46)
- 1.592. **«ESCAMADOR, Don Tiburcio».** Pseudònim d'un metge del començament del segle XIX, que va escriure: *Carta del doctor don Tiburcio Escamador, médico*

browniano, vecino de Imaginaria, al doctor don Toribio Serio, médico antiguo hipocrático titular de la Villa de Realidad (B. 1802). (77, pàg. 163)

1.593. **ESCARRA i FELIU, Benet.** N. a Girona el 13-II-1803. Deixeble de l'Escola de Medicina de Montpeller. Secretari de la Junta Provincial d'Instrucció Pública de Girona i metge de l'Hospital de Santa Caterina, de la mateixa ciutat. Autor de *Essai sur la Pleurésie aiguë simple* (Montpeller 1826). (118, II, pàg. 288)

1.594. **ESCARRA i FELIU, Ramon** N. a Girona el 16-IV-1789. Estudià a Montpeller. Autor de: *Exposé succinct sur la gestrite aiguë* (Montpeller 1824); *Canto épico del valor, constancia y fidelidad con que cooperó la inmortal ciudad de Gerona al feliz restablecimiento de su idolatrado monarca el Sr. D. Fernando VII.* El 1820, va enviar, a la Reial Acadèmia de B., una *Memoria sobre algunos medios terapéuticos empleados en el tratamiento de la blenorragia y de la sífilis.* (59 I, pàg. 553)

1.595. **ESCARRA i JAVIER, Agustí.** De les darreries del segle XIX. Doctorat amb la tesi *Endocarditis crónica* (B. 1893). (76, pàg. 428)

1.596. **ESCAT i BOSCH, Jaume.** De la segona meitat del segle XIX. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, celebrat a B., amb el treball *Estudio de la ley de acomodación en el mecanismo del parto y consecuencias de la misma.* Autor de: *Crítica de los ejes pélvicos. Demostración de la unidad de mecanismos en el parto, y su resultante* (B. 1888). (77, pàg. 164/76, pàg. 37)

1.597. **ESCAIOLA, Josep.** Metge que, a la meitat del segle XIX, exercia a Sant Sadurní d'Anoia. Col·laborà a «La Abeja Médica». (7)

1.598. **ESCAIOLA i ALSINA, Antoni.** N. Sallent de Llobregat (Bages). De la primera meitat del segle XIX. Doctor en Cirurgia i batxiller en Medicina. Revalidat, el 16 de novembre de 1818. Exercí a Sant Sadurní d'Anoia. Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas», on, el 1833, hi va publicar un treball sobre el secret mèdic. Autor de: *Sobre la reaparición espontánea del manantial de agua de Font Santa de Subirats*; *Memoria sobre estadística rural y una impugnación a los artículos del nuevo Código penal que obligan a la denuncia médico-quirúrgica*, i *Sobre la invención de un instrumento para com-*

primir la arteria intercostal y suprimir su hemorragia (1817). (179/59, I, pàg. 553/24)

1.599. **ESCAIOLA i CANALS, Albert.** N. a Mendoza (Argentina) el 1899; m. a Vilassar (Maresme) el IX-1972. Fill d'uns comerciants catalans. Llicenciat, a B., l'any 1920, amplià estudis a París. Autor de diversos treballs sobre urologia. (53, 1973, I, núm. 24)

1.600. **ESCOBAR, Francesc.** Metge i retòric als segle XVI y XVII, n. a B. Durant uns vint anys ensenyà a París i a Roma. Instal·lat a B., fou catedràtic de Retòrica a la Universitat. Publicà edicions crítiques i traduccions d'obres clàssiques gregues i llatines. La versió més notable és la que feu de la *Retòrica*, d'Aristòtil. (308, II, pàg. 127)

1.601. **ESCOFET, Francesc.** N. a Cadaqués (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)

1.602. **ESCOFET i CLAPES, Miquel.** N. a Cadaqués (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)

1.603. **ESCOLA, Francesc.** N. el 1740, va ser cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B., durant molts anys.

1.604. **ESCOLA, Joan.** Batxiller en Medicina de l'Estudi de Lleida, el 28 de juliol de 1555. (6, pàg. 411)

1.605. **ESCOLA i FABREGA, Antoni.** N. a Santa Coloma de Farners (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. També graduat a Osca, el 1756. (309)

1.606. **ESCONA, Joan Baptista.** Practicant de metge, els anys 1692 i 1693, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230)

1.607. **ESCORCELL i CADENA, Francesc.** Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1736. (309)

1.608. **ESCODER, Pere.** El 29 de març de 1662, consta com a professor agregat a la Facultat de Medicina, de Girona. (315)

1.609. **ESCUVA, Llätzer.** Professor a la Facultat de Medicina, a Girona, al segle XVII. (315)

1.610. **ESPADÀ, Francesc.** N. a Batea (Terra Alta). De la segona meitat del segle XVIII. Doctorat a València, l'any 1774, revalidà el protomedicat el 25 de gener de 1780. Exercí a Ulldecona. Catedràtic extraordinari de Medicina i Filosofia. L'any 1791, consta com a «soci íntim» de l'Acadèmia de Medicina de B. Autor de *Noti-*

cia de una epidemia observada en la expresada villa (Uldecona) (B. 1798).
(24/60, IV, pàg. 202)

1.611. **ESPAÑA, Miquel**. Metge de la meitat del segle XVIII. (54, pàg. 232)

1.612. **ESPAÑA i GABALDA, Antoni**. N. a Manresa (Bages), es va graduar, a Cervera, l'any 1775. L'any 1784, exercia a Manresa. (241/209 pàg. 104)

1.613. **ESPARRAGUERA, Narcís**. De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX. El 1816, es va reimprimir, d'ell, una *Memoria sobre una invención muy fácil y sencilla para extraer las criaturas en el parto, sin riesgo de su vida ni ofensa de su madre, y para extraer la cabeza que ha quedado en el útero separada del cuerpo*. (59, I, pàg. 558)

1.614. **ESPASA i ESCAYOLA, Josep**. N. a B. el 1875; m. el 1930. Metge i editor. Juntament amb els seus germans, es féu càrrec de l'editorial Josep Espasa i fills (Casa Editorial Espasa). Allí, hi impulsà la publicació d'obres de Medicina i va contribuir a la creació de l'Enciclopèdia Espasa. El papa Pius IX el féu cavaller de l'orde pontifici de Sant Gregori el Magne. Traduí, dels doctors Lyon i Loiseau: *Formulario de Terapéutica*; de V. Herzen: *Guia y formulario de Terapéutica*, i de L. Imbert: *Manual de Terapéutica quirúrgica*. (32, VII, pàg. 37/221)

1.615. **ESPILLS, Joan**. Ensenyava Medicina, cap al 1585 a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63 pàg. 46)

1.616. **ESPINA, Joan**. Batxiller en Medicina, d'Altafulla (Tarragonès), a la meitat del segle XVIII. Es graduà, a Cervera, l'any 1747. (54, pàg. 232)

1.615. **ESPINAS i BASORA, Sebastià**. N. a B., era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1752. També graduat a Osca, el mateix any. (309)

1.618. **ESPINAS i MALERA, Joan**. N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1743. També graduat a Osca el 1755. Exercí a B. i s'oposà al grup promotor de la creació de la Reial Acadèmia de Medicina. (309/141, pàg. 15)

1.619. **ESPINASA i MASAGUÉ, Josep**. N. a Montcada (Vallès Occidental) el 19-V-1894; m. a Mèxic, D.F. l'11-X-1961. Exercí a Montcada. Membre de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Cultivà la poesia i

collaborà a «Moments» i a «La Humanitat». Després de la guerra civil anà a l'exili, on morí.

1.620. **ESPINASA i MASAGUÉ, Ramon**. N. a Montcada (Vallès Occidental) l'1-IV-1904; m. a Caracas (Veneçuela) el 4-I-1980. Germà de l'anterior. Memore d'Acció Catalana. Durant la guerra civil dirigí l'Hospital de Farlete i Monegrillo. Després de la derrota passà a Veneçuela, on va haver de fer de nou la llicenciatura. Membre actiu del Centre Català de Caracas.

1.621. **ESPINOSA, Agustí**. N. a Amposta (Montsià) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1781. (309)

1.622. **ESPINOSA, Miquel**. De la primera meitat del segle XX. Juntament amb Josep Badó, el 1926, va inaugurar el Sanatori de Nostra Dona de les Victòries, a Sant Quirze de Safaja. (78, 1937, II, pàg. 88)

1.623. **ESPINOSA DE LOS MONTEROS, Just**. De la segona meitat del segle XIX. De formació vitalista. Collaborà en «El Compilador Médico» i a la «Revista de Ciencias Médicas». Autor de: *De la fuerza medicatriz* (1855) de caràcter vitalista; *Ensayo antropológico* (1867), amb el qual ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., i *Reseña histórica de los asuntos que han ocupado a la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona, en 1864* (B. 1865). (159, pàg. 29)

1.624. **ESPLUGAS, Joaquim**. Professor agregat propietari, amb sou, a la Facultat de Medicina de B. a mitjan segle XIX. («Diario de Barcelona», octubre, 1845, pàg. 3.834)

1.625. **ESPOY, Pau**. N. a Guissona (Segarra) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1789. (309)

1.626. **ESQUENA, Joan**. Exercí, a Malgrat de Mar, a la segona meitat del segle XIX. El 1887, en aquella població, li van premiar la seva memòria: *Descripción de la fundación de Malgrat*. (59, I, pàg. 559)

1.627. **ESQUERDO, Martí**. Metge de Ferran I i d'Alfons V, en el segle XV. (38 pàg. 76)

1.628. **ESQUERDO i ESQUERDO, Alvar**. N. a Vilajoiosa el 24-II-1853; m. a B. el 25-IV-1921. Fill del cirurgià Francesc Esquerdo. Féu el segon ensenyament a Alacant. Va iniciar els estudis de Medicina a València, i el 1872 es traslladà a B. El 1874, era alumne intern, per oposició d'Anato-

mia. Llicenciat el 1876 es va doctorar, a Madrid, el 1879. Col·laborà amb el doctor Cardenal. El 1879, guanyà les oposicions de cap de sala, en el servei de Cirurgia de l'Hospital de la Santa Creu; i de la mateixa manera va obtenir el 1886, els càrrecs de metge de l'Hospital del Sagrat Cor i de la Casa Provincial de Caritat. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques els anys 1891-1893. El 1897, va ingressar a la Reial Acadèmia, amb el discurs *Cirurgia conservadora del pie* (B. 1897), contestat per Giné i Partagàs. L'any 1905, era cap d'una agrupació de metges, de significació política nacionalista que tingué curta durada. Contribuí, el 1919, a la construcció d'unes escoles públiques a Vilajoiosa. Codirigí la «Revista de Medicina Cirurgia y Farmacia» (1887) i col·laborà a les revistes: «Archivos de la Cirugía» (1877), «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», «Gaceta Médica Catalana», «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona», «Revista de Clínica Médica y de Conocimientos Quirúrgicos», «Archivos de Terapéutica Médica y Quirúrgica», «Revista de Ciencias Médicas», «Annals de Medicina», i d'altres. El 1903, va fundar i va dirigir la «Revista de Medicina y Cirugía». Autor de: *La traqueotomia en la difteria de las vías respiratorias* (B. 1855); *Las complicaciones de las hernias y su tratamiento* (B. 1890); *Toracocentesis toracotomia y toracoplastia. Indicaciones y resultados que pueden obtenerse con estas operaciones* (B. 1892); *Principios generales que deben informar el tratamiento de las fracturas* (B. 1902); *Concepto clínico de las úlceras ano-rectales y sus aplicaciones al tratamiento de las mismas* (B. 1908); *Criterio actual sobre el tratamiento moderno de las tuberculosis quirúrgicas* (B. 1910). (77, pàgs. 164 a 166)

1.629. **ESQUERDO i ESQUERDO, Pere.** N. a Vilajoiosa el XI-1852; m. a Vilajoiosa el 29-V-1922. Estudià a B. Féu el doctorat amb la tesi *La observación en Medicina*, amb influències kraussistes. El 1875, va fer oposicions per a càtedra, i tenia de més immediat contrincant Castells i Ballells (V. «La Independencia Médica», de l'1-V-1875). El 1881, va entrar com a metge de l'Hospital de la Santa Creu. Sembla que intervingué en aquest nomenament la seva prèvia renúncia al sou (V. «Enciclopedia Médico Farmacéutica», 1881, núm. 22). President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques: 1885-1889. El 1893, va ingressar a la Reial Acadèmia. Condicionà el suport

a la col·legiació mèdica, a la voluntarietat d'aquesta. Col·laborà en: «Archivos de la Cirugía», «Gaceta Médica de Cataluña», «Gaceta Médica Catalana», «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona», «La Independencia Médica», i «La Unión Médica», de Lleida; codirigí la «Revista de Medicina, Cirugía y Farmacia» i fundà i dirigí la «Revista de Clínica Médica y Conocimientos Quirúrgicos». Autor de: *Causas y forma de las fiebres tifoideas que reinan actualmente en Barcelona* (1879); *Clínica Médica. Observaciones y Conferencias* (B. 1880); *Estudios de Clínica Médica* (1891); *Diagnóstico y terapéutica de los aneurismas aórticos* (1892); *Lecciones de Clínica Médica* (1897). Posà el pròleg a *Nuevos elementos de Patología y Clínica Médica*, de Laveran i Tessier (B. 1880), traduït pels doctors Formiguera i M. A. Fargas, i a *Enfermedades del Sistema Nervioso* (B. 1880), de J. Grasset, traduït per Moré i Bargit.

1.630. **ESQUERDO i RODORENA, Francesc.** N. a B. el 26-XI-1883; M. a B. el 27-VII-1956. Fill de Pere Esquerdo i Esquerdo. Cap del Servei de Medicina Interna, per oposició, de l'Hospital de la Santa Creu de B. Des del 1915, organitzà cursos de Clínica Médica. Professor auxiliar de Patologia a la Facultat de Medicina i Professor lliure de la mateixa disciplina a l'Autònoma. Membre de l'Acadèmia de Medicina, des del 1921. Durant la Dictadura fou diputat provincial, i tingué actituds polítiques conservadores. Abans de jubilar-se, es retirà voluntàriament del seu càrrec a l'Hospital de la Santa Creu. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana.

(94, T. XXVII, núm. 5, pàg. 371)

1.631. **ESQUERDO i RODORENA, Pere.** M. el 20-I-1936. Fill del metge Pere Esquerdo i Esquerdo. Un cop doctorat, amplia estudis durant un any a l'Institut Pasteur de París. Cap del Laboratori de la Clínica Médica A, de l'Hospital Clínic, de B.

1.632. **ESQUERRA, Benet.** Exercí, a Girona, a la meitat del segle XIX. Autor de *Algunos medios empleados en el tratamiento de la blenorragia y de la sífilis* (1841).

«Diario de Barcelona», 1841, març, pàg. 950)

1.633. **ESQUERRA, Lluís.** Autor de diversos articles escrits en llengua catalana, a la revista «Cataluña Médica» (1899). (7)

- 1.634. **ESQUIU, Antoni.** L'any 1655, va fer oposicions a una càtedra de l'Estudi General de Medicina de B. (66, pàg. 194)
- 1.635. **ESTADAS, Mateu.** Cirurgià de Ciutat de Mallorca, a la meitat del segle XIX. Autor de: *Discurso que en la instalació de la Academia Quirúrgica Mallorquina el dia 8 de septiembre de 1847 dijo por comisión de la misma* (Palma 1847); *Trismo producido por causa traumática* (1832); *Observación sobre la extirpación de un tumor canceroso* (1832). (20/77, pàg. 166)
- 1.636. **ESTADELLA, Onofre. M.** el 1689. Cirurgià extern, a l'Hospital de la Santa Creu de B., des de l'any 166 El 1678, era conseller del consistori barceloní. (243, I, pàg. 168/54, pàg. 240)
- 1.637. **ESTADELLA i ARNÓ, Josep. N.** a Lleida el 10-V-1880; m. a B. el 6-XII-1951. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, l'any 1904. Tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Lleida i diputat provincial per Balaguer. President del Col·legi de Metges de Lleida. Conseller de Beneficència i Sanitat de la Mancomunitat de Catalunya. Diputat per Lleida, el 1932, al Parlament de Madrid pel partit Radical. Els anys 1933-1934, fou ministre de Treball amb els governs de Lerroux i de Samper. Membre de la Junta Organitzadora del IV Congrés de Metges de Llengua Catalana. Cultivà la poesia i tingué una destacada tasca en els Jocs Florals; Accésit (1923); Flor natural i Englantina (1927), amb «La flor aparantada» i «Mossa de Fraga»; Flor natural i Viola (1928), amb «Petits poemes nocturnals» i «Colatge blanc», i va fer el discurs de gràcies el 1929. Autor de *La educación física en las escuelas: de primera enseñanza* (Lleida 1910); *Campànules* (1923); *Poemàtica* (1923); *Clarors* (1925); *El meu carrer* (1926); *La calaixera vella* (1927); *Floralesques* (1928); *L'Argall* (1931); *Arquimesa* (1936); *Corrandes i madrigals* (1946); *Flames al vent* (1949) i *Fites* (1951).
- 1.638. **ESTADELLA i BOTHA, Sebastià.** Torres de Segre (Segrià) el 1904; m. a B. 5-X-1973. Fill de metge. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1929. Un dels peoners en la lluita contra la silicosis, dirigí durant vint anys el Servei de Malalties professionals de B. (53, 1974, IV, núm. 30)
- 1.639. **ESTANY, Pere d'.** Metge valencià del segle XV, que residia a Moulins (França). Parent del papa Calixt III. Fracassà en el seu intent de practicar l'alquímia. (4, pàgs. 229 i 273)
- 1.640. **ESTANY i TORRES, Josep. N.** a Palamós (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1734. (309)
- 1.641. **ESTAPE i PAGES, Gabriel.** Cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B., de les darreries del segle XIX i el començament del XX. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» i a la «Revista de Ciencias Médicas». Autor de: *Cómo debe comportarse ante una hernia estrangulada el médico que ejerce en pueblos rurales; Treballs quirúrgichs. Resum clínic del servey hospitalari-any 1908* (B. 1909); *Els prostàtics avans y després de la prostatectomia* (B. 1910); *La Gastroenterostomia sin posible círculo vicioso* (B. 1910), i *Prostáticos con hipertrofia y prostáticos con atrofia* (B. 1913). (77, pàgs. 166-167)
- 1.642. **ESTELLA, Antoni.** Metge gironí, a la segona meitat del segle XVIII, que féu estudis a l'Escola de Medicina, de Montpeller. (108, pàg. 99)
- 1.643. **ESTELLER, Joan Baptista. N.** a Benissanet (Ribera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749. (309)
- 1.644. **ESTELRICH, Lleonard.** Metge mallorquí de la primera meitat del segle XIX. Autor de la memòria *De las calenturas intermitentes* (1825). (20)
- 1.645. **ESTELRICH i BALLESTER, Joan Ignasi.** Metge-cirurgià mallorquí de la meitat del segle XIX. Autor de: *Memoria sobre las aguas termales de San Juan de Campos y sobre sus usos terapéuticos* (Palma 1844); *Influencia de la humedad sobre el organismo humano* (1846); *Influencia de la moral sobre lo físico del hombre*, amb il·lustracions; *Una terciana en el curso de la cual sobreviene una hemoptisis* (1851); el curs inaugural de curs, del 1858: *Los cuidados que las madres han de prodigar a sus tiernos hijos; Sinapsis que existen entre los diversos órganos* (1860). (20/77, pàg. 167)
- 1.646. **ESTER, Francesc.** Cap a l'any 1715 exercia la Cirurgia a Granollers. (333)
- 1.647. **ESTEVA, Pere Onofre. N.** a Mallorca, a les darreries del segle XVI. Va fer el doctorat, i passà a Itàlia, on va estar quatre anys, exercint en els hospitals dels estats de Milà. Després passà a Andalusia, on s'establí. Fou metge de cambra del Duc d'Arcos. Va estar algun temps a l'Hospital militar de Cadis. Viatjà per Castella, Aragó i Catalunya, i tornà a les Illes cap al 1637. El 1651, donà la senyal d'alarma per la vinguda de la pesta a Palma. Autor

de *Tratado breve y antorcha luminosa, que con sus luces bellas nacidas de los mayores autores y la experiencia se descubren átonos los más retirados a las tinieblas de la práctica, donde se ven claramente los muchos asiertos y prodigiosos efectos de la sangría, del tobillo, minorativas y dieta* (Palma 1681), on segueix les doctrines hipocràtiques i galèniques. (10, pàg. 261)

1.648. **ESTEVA VILARDELL, Jaume.** N. a B. el 18-IV-1906. Nebot del doctor Josep Maria Vilardell. Cursà Medicina a B. Cultivà la traumatologia. Presidí l'Ateneu de Metges interns de l'Hospital de Sant Pau. Col·laborà en el «Butlletí de l'Agrupament Escolar de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya». (53, 1976, IV, núm. 63)

1.649. **ESTEVE, Jaume.** Exercí a Vilallonga del Camp (Taragona) a les darreries del segle XVII. Sembla que tingué alguna ascendència sobre Pere Virgili i Bellvé. (89, pàg. 32)

1.650. **ESTEVE, Josep.** N. a B., es va graduar, a Cervera, l'any 1779. (241)

1.651. **ESTEVE, Rafael.** Catedràtic de Medicina, que restà a B. quan la Universitat fou traslladada a Cervera, l'any 1717. L'any 1712, era conseller de l'Ajuntament de B. Després de la capitulació, els espanyols li confiscaren els béns. (49, I, pàg. 47/243, I, pàg. 170)

1.652. **ESTEVE ARLANDI.** Metge barceloní que visqué a cavall dels segles XIII i XIV. Fou mestre i vice-canceller de Montpeller, el 1319. Traduí de l'àrab al llatí el *Dietarium*, de Costa Ben Luqa. D'ell es troben manuscrits a Cracòvia, a Leipzig, al British Museum, a Munic, al Vaticà i a Praga. (4, pàgs. 40, 50 i 59)

1.653. **ESTEVE ARNAU.** Metge barceloní del segle XIV. Traductor de l'àrab al llatí. Autor de *Expositio super Antidotarii Nicolai Salernitani*. (4 pàgs. 50 i 57)

1.654. **ESTEVE i CEBRIA, Rafael.** N. a B. Graduat a Cervera el 1793. (241)

1.655. **ESTIARTE, Sebastià.** N. a la Granja d'Escarp (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. (309)

1.656. **ESTOR.** Metge, a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 49)

* **ESTORC i PLA, Josep.** — V. **STORC i PLA, Josep.**

1.657. **ESTORCH i SIQUÉS, Pau.** N. a Olot (Garrotxa) el 23-XI-1805; m. el 1870. Estudià Filosofia a Girona, i Medicina a Cervera, a València i a B. Llicenciat el 1831, fins al 1835 exercí a Olot. Aquest últim any, fou nomenat metge del col·legi establert a Mataró per Hermenegid Coll de Valldemia. Després es traslladà a B. Cultivà la poesia catalana, amb el pseudònim «Lo Tamboriner del Fluvià», i fou un peó de la nostra Renaixença. El seu nom va lligat amb l'intent de rehabilitar la pedra escurçonera (que, segons afirmava, curava les picades d'escurçó), però també havia de servir d'antidot per a les mossegades d'animals rabiosos, per a curar les úlceres malignes. La pedra era formada per asta de cèrvol substància absorbent i astringent. En aplicar-la a les ferides, s'hi enganxava, xuclava el veri i, després, es rentava amb llet calenta i es guardava per a ser utilitzada de nou. Estorch elaborava pedres escurçoneres a casa seva (Escudillers, 78, 2n.), amb el nom: Antihidrófobon. El preu oscil·lava, segons la mida, entre 8 i 20 rals. El doctor Dumeril (de Paris) va dir en un informe verbal que els efectes de la pedra eren pura xerrameca. Entre nosaltres, Giné i Partagàs també va debatre les pretensions d'Estorch (V. «El Compilador Médico», del 27-VII-1868). Autor del drama *Belisario* (Olot 1839) i de les comèdies *Memorias de un coronel de húsares* (B. 1841) i *El hombre cachaza* (Madrid 1842). Va recollir les seves poesies en el volum *Lo Tamboriner del Fluvià* (Girona 1851). Autor de: *Elements de poètica catalana i diccionari de sa rima* (Girona 1852); *Gramàtica de la lengua catalana* (B. 1857); *Becerolas catalanas y castellanas, o sia Nou método poètic de ensenyar las primeras lletres* (V. «El Conceller», del 2-I-1858); *El imán de los venenos o sea tratado de la piedra escorzonera o serpentina, su origen, aplicación y uso...* (B. 1858); *El Antihidrófobon. Remedio indispensable a todas las familias* (1860); *Nueva guía para aplicar el método Estorch, como preservativo de la hidrofobia. Perfeccionada con la experiencia de más de 500 casos prácticos* (1862); el sàinet *La tuyeta de Mallol* (B. 1865); *Una juguesca* (B. 1866); *Amor de pare* (B. 1866); *Marta* (B. 1866); *Hidrofobia comunicada. Necesidad de un nuevo sistema de comunicarla*. (B. 1868). Traduí, del francès, les següents obres de teatre: *Lady Wilton o el hijo de un pros-*

cripto; *La sociedad de los blancos*, i *Lorenzina*. A més del pseudònim «Lo Tamboriner del Fluvià», utilitza els següents: «T. de A. Gallissà», «T. D. F.» i «Lo Tamboriner» (116, pàg. 376).

(59, I, pàg. 561/«El Monitor de la Salud», Madrid, 1860, pàg. 249)

1.658. **ESTORI, Fahri**. De la meitat del segle XIV. Traduí, del llatí a l'hebreu: *De remediis*, d'Armengol Blasi. (4, pàg. 41)

1.659. **ESTRADA Feliu Benet**. N. a B. era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761. (309)

1.660. **ESTRADA i TOMAS, Pau-Jordi**. De Girona. Estudià a Montpeller. Autor de *Dissertation sur l'apoplexie* (Montpeller 1807). (59, I, pàg. 563)

1.661. **ESTRANY, Joan**. M. a B., el 1902. Col·laborà activament a revistes i periòdics i publicà patriòtiques dissertacions a «La Renaixença», «La Creu del Montseny», «La Voz de la Patria»...

(118, II, pàg. 394)

1.662. **ESTRANY i LACERNA, Jeroni**. N. a Cartagena el 1857; m. el 1918. De pares catalans, en néixer ell, a Cartagena, el seu pare dirigia la instal·lació d'una fàbrica de teixits. Traslladat a Badalona, fou deixeble de Francesc Feliu i Verges, que l'inclinà per les ciències exactes. Féu dos cursos a la Facultat de Ciències. Després estudià Medicina. Un cop llicenciat, substituï en dues temporades els metges de Sant Celoni i de Vilamajor. Després, s'establí a Barcelona. Cultivà l'anestèsia i l'electrologia. L'any 1908 va pronunciar el discurs inaugural a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques parlant sobre *Nou concepte de l'estat cinètic dels gasos*. Escèptic religiós i d'afiliació política liberal esquerrana. Entusiasta lluitador per la causa del nacionalisme català. Al final de la seva vida, va escriure a «La Vanguardia» alguns articles sobre teosofia. Col·laborà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà en el «Anuario de la Clínica Privada del Dr. Fargas» (1898) i a «La Electricidad». Els seus articles publicats en el setmanari barceloní «Metralla» (1907) van signats amb el pseudònim «Fi-

del». Autor de *Narciso Monturiol y la navegación submarina. Juicios críticos* (B. 1915).

(116, pàg. 122/123, 1918, pàg. 181, cobertes)

1.663. **ESTRUCH BONNIC**. Metge jueu, a Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà), a les darreries del segle XIV. (51, pàg. 16)

1.664. **ESTRUCH, Fèlix**. A mitjan segle XIX, exercí l'Homeopatia a Mataró.

(«Revista Homeopática», 1901, pàg. 267)

1.665. **EURAS, Rafael**. Del segle XIX. A la Reial Acadèmia de B., hi envià la *Memoria sobre las observaciones microscopicas y químicas del virus vacuno hechas en Paris con el Dr. James* (1846).

(92, 1847, pàg. 27)

1.666. **EVINENT i MONTANER, Rafael**. N. a Bunyola el 30-XI-1726; m. a Ciutat de Mallorca el 7-11-1814. Doctor en Medicina. Va ésser el primer censor de l'Acadèmia de Medicina, establerta a Palma l'any 1789. Catedràtic de la Universitat mallorquina. Autor de *Proyecto de los hospitales*, publicat en el periòdic «Espíritu de los Mejores Diarios»; *Instrucción que por comision de la real sociedad mallorquina de amigos del País, junto con D. José Llabres y don Joaquin Jaquetot, publicó en castellano y mallorquin sobre la máquina fumigatoria y el modo de socorrer a los muertos asfícticos* (Palma 1779), i un diccionari relatiu a l'obra del doctor Sebastià Muntaner: *Manual teórico práctico de las operaciones de cirugía*, com a pròleg d'aquell llibre.

(10, pàg. 262)

1.667. **EY, Enric**. N. a Banyuls dels Aspres (Rosselló) el 1900; m. a Banyuls dels Aspres el 6-XI-1977. Cursà Medicina a Tolosa i a París. Llicenciat en Filosofia a la Sorbona. Intern en els hospitals psiquiàtrics del Sena. Del 1931 al 1933, fou cap de Clínica de malalties mentals a la Facultat de Medicina de París. Metge director de l'hospital psiquiàtric de Bonneval, a la regió parisenca, prop de Châtres, del 1933 al 1970, any en què es jubilà. Representà la Psiquiatria mundial en el sí de l'Europa del Sis. Doctor Honoris Causa de les universitats de B. (1972), pronunciant el discurs: «L'arbre de la Ciència torna a florir» (sobre Ramon Llull), Zu-

rich, Lima, Montreal i Hamburg. Col·laborà a la Universitat Catalana d'Estiu, que se celebra a Praga (Conflent) i a les «Monografies Mèdiques» de Catalunya, i a diverses revistes franceses. Tenia previst de publicar una Història de la Psiquiatria. Autor de: *Études psychiatriques* (en tres volums, havent-se publicat el primer el 1948 i traduït al castellà, l'alemany i el japonès); *Manual de Psychiatrie; Traité des hallucinations* (1973); *La Conscience; Livre blanc de la Psychiatrie* (1967); *Défense et illustration de la Psychiatrie*, i algu-

na altra. A la Universitat Catalana d'Estiu, de Prada, hi presentà, l'any 1972, els treballs, en català: *Desenvolupament psicològic des de la infància fins a l'edat adulta i Follia i món modern.*

(32, VII, pàg. 253)

1.668. **EYMAR, Julià.** Cirurgià, que, el 1800, exercia a Maó i que acceptà la utilitat de la vacunació antivariòlica inoculada als menorquins pels metges anglesos Marshall i Watker.

Publicacions de la Fundació Salvador Vives Casajuana

- I. — Josep M.ª Casas Homs: *Joan de Castellnou*. Obres en prosa (segle XIV), 15 pàgines. — 1969.
- II. — Josep Iglésies: *El cens del comte de Floridablanca (1787)*. Part de Catalunya (Volum I). 614 pàgines. — 1969.
- III. — E. Fort i Cogul: *La llegenda sobre Margarida de Prades*. «Premi Concepció Alemany, 1969», 273 pàgines. — 1970 (Exhaurida).
- IV. — Drs. F. Ramon de Prat i Joan Francesc Guijarro Ruiz: *Cartilla d'Higiene ocular*. «Premi Crexhas Abiabar, 1969», amb il·lustracions, 35 pàgines. — 1970 (Exhaurida).
- V. — Josep Iglésies: *El cens del comte de Floridablanca (1787)*. Part de Catalunya. (Volum II). 571 pàgines. — 1970.
- VI. — L. Puig i Farriol: *L'estat civil de la dona casada segons el Dret Civil vigent a Catalunya*. Pròleg de Ramon M.ª Roca i Sastre. 129 pàgines. — 1971.
- VII. — Eduard Fontseré i Josep Iglésies: *Recopilació de dades sísmiques de les terres catalanes entre 1100 i 1906*. Amb una punta seca de Joan Rebull. 542 pàgines. — 1971 (Exhaurida).
- VIII. — Dr. F. Ramón de Prat y Juan-Francisco Guijarro Ruiz: *Cartilla de higiene ocular*. «Premi Crexhas Abiabar, 1969». Amb il·lustracions, 35 pàgines. (Versió castellana). — 1971 (Exhaurida).
- IX. — Roser Matheu: *Vida i obra de Francesc Matheu*. Amb il·lustracions. 254 pàgines. — 1971 (Exhaurida).
- X. — Montserrat Costa i Via: *Estudi de l'obra d'Anna Rubies. 1881-1963*. Accèssit al «Premi Concepció Arimany, 1970». 132 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XI. — Miquel Altisent, Sch. P.: *El cant gregorià. Un model de música religiosa*. Amb il·lustracions musicals. Pròleg de Cassià M.ª Just, Abat de Montserrat. 235 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XII. — Màrius Torres: *Poesias*. Traducció al castellà de Maria Teresa Ramo. 199 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XIII. — Plàcid Vidal: *El convencionalisme de la vida*. Pròleg de Josep Iglésies. 348 pàgines. — 1972.
- XIV. — Eudald Graells: *La indústria dels claus a Ripoll. Contribució a l'estudi de la farga catalana*. Amb il·lustracions. 131 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XV. — Rossend Lates i M.ª Cinta Balagué: *Francesca Bonnemaison de Verdaguer i la seva obra*. «Premi Concepció Alemany, 1971». Amb il·lustracions. 173 pàgines. — 1972 (Exhaurida).
- XVI. — Magí Riart i Birbe: *Els problemes del Pallars Sobirà*. Accèssit al «Premi Paterna Rura, 1970». 148 pàgines.—1972. (Exhaurida).
- XVII. — Eufemià Fort i Cogul: *El senyoriu de Santes Creus*. 498 pàgines. — 1972.

- XVIII. — Roser Matheu: *Quatre dones catalanes*. Accésit al «Premi Concepció Alemany, 1972». Amb il·lustracions. 199 pàgines. — 1972. (Exhaurida).
- XIX. — Josep Riba i Gabarró: *La Pobla de Claramunt* (Monografia). Amb il·lustracions. 355 pàgines. 1972. (Exhaurida).
- XX. — Antoni Bach i Riu, pvre.: *Bellpuig d'Urgell i la seva antiga baronia al Pla d'Urgell*. Accésit al «Premi Cristòfor Despuig, 1972». 292 pàgines. — 1972.
- XXI. — Josep M. Madurell i Marimon: *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. Vol. I (1972). 620 pàgines. (Exhaurida).
- XXII. — A. Duran i Sanpere: *Pels camins de la Història*. Amb il·lustracions. 190 pàgines. — 1973.
- XXIII. — Josep M. Madurell i Marimon: *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. Volum II. Amb il·lustracions. 713 pàgines. — 1972.
- XXIV. — Cristià Cortès: *Els Setanti*. «Premi Francesc Carreras i Candi, 1973». Amb il·lustracions. 292 pàgines. — 1973. (Exhaurida).
- XXV. — Josep M. Madurell i Marimon: *Claudi Bornat*. «Premi Francesc Carreras i Candi, 1972». Pròleg de Pere Bohigas. Amb il·lustracions. 299 pàgines. — 1973.
- XXVI. — Eufemià Fort i Cogul: *Llegendari de Santes Creus*. «Premi Gumersind Bisbal i Gustems, 1973». Prefaci de Miquel Coll i Alentorn. 316 pàgines. — 1974.
- XXVII. — Jaume Riera i Sans: *La crònica en hebreu de la disputa de Tortosa*. 72 pàgines. — 1974.
- XXVIII. — Pere F. Santanach i Prat: *Estudi tectònic del paleozoic inferior del Pirineu entre la Cerdanya i el riu Ter*. Accésit al «Premi Eduard Fontserè, 1973». Amb il·lustracions, 154 pàgines. — 1974.
- XXIX. — Josep Iglésies i Fort: *Estadístiques de població a Catalunya, el primer vicenni del segle XVIII*.—Vol. I, 506 pàgines.—1974.
- XXX. — Josep Iglésies i Fort: *Estadístiques de població a Catalunya, el primer vicenni del segle XVIII*.—Vol. II, 506 pàgines. 1974.
- XXXI. — Josep Iglésies i Fort: *Estadístiques de població a Catalunya, el primer vicenni del segle XVIII*.—Vol. III, 432 pàgines. — 1974.
- XXXII. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». Pròleg d'A. Duran i Sanpere. Volum I. Amb un gravat. 484 pàgines. — 1975.
- XXXIII. — Eufemià Fort i Cogul: *Notícia històrica d'una singular institució medieval*. Accésit al «Premi Francesc Carreras i Candi, 1973». 350 pàgines. — 1975.
- XXXIV. — Josep Danon i Bretó: *Aportació a l'estudi social de la medicina a Catalunya (1768-1827)*. «Premi Jordi Casas, 1974». 152 pàgines. — 1975.
- XXXV. — Josep Iglésies: *Les minves dels cultius i de la població a la comarca del Priorat*. 91 pàgines. — 1975.
- XXXVI. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. Volum II. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». 237 pàgines. — 1975.
- XXXVII. — Josep Romà Barriga: *El Sacramentari, Ritual i Pontifical de Roda*. «Premi Francesc Carreras i Candi, 1972». Pròleg de Manuel Mundó. Amb il·lustracions. 756 pàgines. — 1975.
- XXXVIII. — Lluís Casassas i Simó: *El Lluçanès*. Evolució entre 1950 i 1970. «Premi Cristòfor Despuig, 1972». Amb il·lustracions. 208 pàgines. — 1976.
- XXXIX. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. Volum III. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». 404 pàgines. — 1975.

- XL. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. Volum IV i darrer. «Premi Gumersind Bisbal i Gutsems, 1974». 526 pàgines. — 1976.
- XLI. — Eduard Feliu i Mabres - Jaume Riera i Sans: *Poemes hebraics de jueus catalans (segles XI-XV)*. 224 pàgines. — 1976.
- XLII. — Teresa-Maria Vinyoles i Vidal: *Les barcelonines a les darrereries de l'Edat Mitjana (1370-1410)*. Accèssit al «Premi Concepció Alemany, 1976». 192 pàgines. — 1976.
- XLIII. — P. Basil de Rubí: *Les Corts Generals de Pau Clarís*. Accèssit al «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». Pròleg del P. Ramon Vidal. Amb il·lustracions. 548 pàgines. — 1976.
- XLIV. — Josep M. Torras i Ribé: *Evolució social i econòmica d'una família catalana de l'antic règim. Els Padró d'Igualada (1642-1862)*. Premi ex-aequo del «Premi Cristòfor Despuig, 1976». Pròleg de Joan Mercader i Riba. Amb il·lustracions. 316 pàgines. — 1976.
- XLV. — Josep Maria Casas Homs: *Llibre del Batlle Reial de Barcelona Berenguer Morey (1375-1378)*. 144 pàgines. — 1976.
- XLVI. — Salvador Galceran Vigué: *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà. Transcripció literal del text i comentari*. Accèssit al «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». Pròleg del Dr. Joan Martí Alanís, bisbe de la Seu d'Urgell. Amb il·lustracions. 204 pàgines. — 1977.
- XLVII. — Osvald Cardona: *Els grups de vocals en contacte. (Un tema de llengua i poètica)*. Accèssit al «Premi Pompeu Fabra, 1976», de l'Institut d'Estudis Catalans. Pròleg de Josep M. Casas Homs. 163 pàgines. 1977.
- XLVIII. — Charlotte S. Maneikis Kniazzech i Edward J. Neugaard: *Vides de Sants Rosselloneses*. Prefaci de Joan Coromines. Volum I (gramàtica i glossari). 244 pàgines. 1977.
- XLIX. — Loreto Busquets: *Aportació léxica de Josep Carner a la llengua literària catalana*. Pròleg d'Antoni M. Badia Margarit. Amb un autoretrat al llapis. 582 pàgines. — 1977.
- L. — Greet Schib: *Vocabulari de Sant Vicenç Ferrer*. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1976». Pròleg de Germà Colon. 216 pàgines. — 1977.
- LI. — Charlotte S. Maneikis Kniazzech i Edward J. Neugaard: *Vides de Sants Rosselloneses*. Prefaci de Joan Coromines. Volum II. Transcripció del text. 532 pàgines. — 1977.
- LII. — Eduard Fontseré: *Dos mots de comiat*. Pròleg de Josep Iglésies. 72 pàgines. — 1977.
- LIII. — Charlotte S. Maneikis Kniazzech i Edward J. Neugaard: *Vides de Sants Rosselloneses*. Prefaci de Joan Coromines. Volum III. Transcripció del text. 540 pàgines. — 1978.
- LIV. — Claude Carrère: *Barcelona (1380-1462). Un centre econòmic en època de crisi*. Volum I. 560 pàgines, amb gravats. — 1978.
- LV. — Claude Carrère: *Barcelona (1380-1462). Un centre econòmic en època de crisi*. Volum II. 540 pàgines, amb gravats. — 1978.
- LVI. — Salvador Galceran i Vigué: *La indústria i el comerç a Cerdanya. Estudi sòcio-econòmic i polític, segons les Ordinacions de 'Mustassaph'*. «Premi Cristòfor Despuigs, 1974». Pròleg del Dr. Josep M. Font i Rius. 244 pàgines. — 1978.
- LVII. — Josep Danon: *Visió històrica de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona*. «Premi Jordi Cases, 1978». 208 pàgines, amb gravats. — 1978.
- LVIII. — Ramon Amigó i Anglès (amb la col·laboració de Mn. Julià Pascual i Pagès): *Toponímia del terme municipal de Vilallonga de Ter*. 408 pàgs. i un mapa. 1979.

- LIX. — Josep Iglésies: *El fogatge de 1553* (estudi i transcripció). 512 pàgines, 3 mapes. 1979.
- LX. — Salvador Vives Casajuana: *L'organització de l'assistència pública dels psicòpates a Catalunya*. Pròleg del Dr. Ramon Vidal i Teixidor. 160 pàgs. 1979.
- LXI. — Maria Sala i Sanjaume: *L'organització de l'espai natural a les Gavarres*. Premi Cristòfor Despuig, 1976. 152 pàgs., mapes, figures i quadres. 1979.
- LXII. — David S. Viera: *Bibliografia anotada de la vida i obra de Francesc Eiximenis (1340?-1409?)*. Premi ex-aequo Ferran Soldevila, 1977. Presentació de Martí de Riquer. 144 pàgs. 1979.
- LXIII. — Orfeó Lleidatà: *La cultura musical a Catalunya*. 64 pàgs. 1980.
- LXIV. — Enric Moreu-Rey: *Els treballs històrics de Mn. Josep Mas i Domènech*. Premi Ramon d'Alós, de l'Institut d'Estudis Catalans, 1966. 64 pàgs. 1980.
- LXV. — *Obra poètica de Salvador Albert*. Pròleg de Miquel Dolç. Introducció, notes i apèndix amb tria de comentaris d'Octavi Saltor. 262 pàgs. Barcelona, 1980.
- LXVI. — Fèlix Martín: *Els picapedrers i la indústria de la pedra a la Floresta*. Pròleg de Josep Vallverdú. 230 pàgs. Barcelona, 1981.
- LXVII. — Josep M. Calbet - Jacint Corbella: *Diccionari Biogràfic de metges Catalans*. Primer volum, lletres A-E. Amb motiu de la celebració a Lleida del III Congrés de la Medicina Catalana. 224 pàgines. Barcelona, 1981.

DICCIONARI BIOGRÀFIC
DE
METGES CATALANS
(I volum)

publicat en motiu de la celebració del
III CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA
MEDICINA CATALANA

s'ha acabat d'estampar a mitjans de maig del 1981
als obradors d'Arts Gràfiques Camps,
de Tàrrega,
a cura de Lluís Virgili,
impressor, de Lleida.

